

Avaleht>Raha/Rahalised nõuded>Maksejõuetus/pankrot

Maksejõuetus/pankrot

Kui äriühing või ettevõtja satub rahalistesse raskustesse või ei suuda tasuda oma võlgu, on igas riigis sellise olukorra lahendamiseks olemas erimenetlused, millega hõlmatakse kõik võlausaldajad (isikud, kellele võlgnik võlgneb raha).

Maksejõuetusmenetlused on erinevad sõltuvalt nende eesmärkidest.

Äriühingud

Kui äriühingut on võimalik päästa või ettevõtte on elujõuline, saab tema võlad **restruktureerida** (tavaliselt kokkuleppel võlausaldajatega). Sellega kaitstakse ettevõtet ja säilitatakse töökohad.

Kui äriühingut ei ole võimalik päästa, tuleb ta likvideerida (äriühing läheb pankrotti).

Ettevõtjad

Ettevõtjad võivad harilikult taotleda sellise menetluse algatamist, mille raames koostatakse **võlgade tagasimaksmise kava** ja võlgnik vabastatakse mõistliku aja (tavaliselt 3 aasta) möödudes kõikidest võlgadest. Sellega hoitakse ära nende isiklik pankrot ja nad võivad edaspidi alustada uut äritegevust.

Kõikidel juhtudel kehtib nõue, et kui menetlus on ametlikult algatatud, ei tohi võlausaldajad enam ise võlgade tagasinõudmiseks meetmeid võtta. Niimoodi tagatakse kõikide võlausaldajate võrdne kohtlemine ja kaitstakse võlgniku vara.

Võlausaldajad peavad tõendama oma nõudeid kas kohtu või võlgniku vara ümberkorraldamise või likvideerimise eest vastutava üksuse (tavaliselt **haldur** või **likvideerija**) ees. Teatavatel tingimustel võib nõuet tõendada ka võlgnik ise.

Piirülesed maksejõuetusjuhtumid (ELi õigusnormid)

Piirülesed maksejõuetusjuhtumid, millesse on kaasatud äriühingud või ettevõtjad, kelle äritegevus toimub või kelle vara asub eri riikides, saab lahendada ELi õiguse alusel. Eelkõige võib tugineda **määrusele 2015/848** (vt siin **määruse sisu kokkuvõtte**).

Määruses 2015/848 osutatud vormid

Maksejõuetusmenetluse teatis (276 KB)

Nõuete esitamine (282 KB)

Vastuväide seoses kontserni tasandi koordineerimismenetlusega (335 Kb)

Menetlused eri riikides

Riigi kohta üksikasjaliku teabe saamiseks klõpsake paremas servas selle lipukesel.

Seonduv link

[Pankroti ja maksejõuetuse registrid](#)

Viimati uuendatud: 30/05/2023

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Bulgaaria

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Bulgaarias ei ole eraldi seadust maksejõuetusmenetluse reguleerimiseks. Maksejõuetust reguleerivad üldsätted on kehtestatud maksejõuetust käsitlevas äriseaduse peatükis. Pankade ja kindlustusseltside maksejõuetust reguleeritakse pankade maksejõuetuse seaduse ja kindlustusseadustiku erinormidega. Maksejõuetusmenetlus algatatakse maksejõuetute kauplejate suhtes. Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka ülemäärase võlgnevusega osaühingute, piiratud vastutusega äriühingute või piiratud vastutusega kapitaliühingute suhtes.

Maksejõuetusmenetlus võidakse algatada ka isiku suhtes, kes varjatult kaupleb maksejõuetu võlgniku kaudu. Kui äriühingu suhtes algatatakse maksejõuetusmenetlus, loetakse samal ajal algatatuks ka menetlus piiramatu vastutusega osaniku suhtes.

Samuti algatatakse maksejõuetusmenetlus füüsilisest isikust ettevõtja suhtes, kes on kas surnud või äriregistrist kustutatud, kui ta oli surma ajal maksejõuetu või registrist kustutatud. Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka piiramatu vastutusega osanike suhtes, isegi juhul, kui osanik on surnud või on äriregistrist kustutatud. Avalduse maksejõuetusmenetluse algatamiseks saab esitada ühe aasta jooksul alates kuupäevast, millal võlgnik suri või kustutati äriregistrist.

Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka nende maksejõuetute äriühingute suhtes, mis on likvideerimisel. Pankade ja kindlustusseltside maksejõuetusmenetlusi reguleeritakse eraldi seaduses sätestatud normide ja menetluse kohaselt.

Riigimonopoli seisundis oleva avalik-õigusliku äriühingu või eriseaduse alusel asutatud äriühingu maksejõuetusega seotud küsimusi reguleeritakse eraldi seadusega. Riigimonopoli seisundis oleva või eriseaduse alusel asutatud avalik-õigusliku äriühingu suhtes ei saa maksejõuetusmenetlust algatada.

Bulgaaria õiguses puuduvad sätted muude füüsilisest isikute kui füüsilisest isikust ettevõtjate maksejõuetusmenetluse kohta.

Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärsed varasid, võib Bulgaaria kohus algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Kõigi kauplejate puhul kehtivad maksejõuetusmenetluse algatamiseks järgmised eeltingimused.

1) Võlgnik peab olema kaupleja.

Maksejõuetusmenetluse saab algatada mitte üksnes kaupleja, vaid ka isiku suhtes, kes varjatult kaupleb maksejõuetu võlgniku kaudu, samuti piiramatu vastutusega osaniku suhtes, isegi kui ta on surnud või äriregistrist kustutatud, ja füüsilisest isikust ettevõtja suhtes, kes on surnud või äriregistrist kustutatud. Äriseaduse artikli 612 kohaselt ei saa maksejõuetusmenetlust algatada riigimonopoli seisundis oleva või eriseaduse alusel asutatud avalik-õigusliku äriühingu suhtes.

2) Avalduse peab esitama üks äriseaduse artiklis 625 ja artikli 742 lõikes 2 osutatud isik ehk täpsemalt võlgnik, likvideerija või võlgniku võlausaldaja äritehingu puhul, maksuamet (valitsemissektori või korralduskvaliteetide või omavalitsustele, mis tuleneb võlgniku äritegevusest, või valitsuse eraõigusliku nõude vormis esineva või puhul), tööinspeksioon, kui on möödunud tähtaeg maksta töötasu või muud hüvitist vähemalt ühele kolmandikule tööliste ja töötajate ning seda kohustust ei ole täidetud hiljemalt kahe kuu jooksul, või äriühingu juhtorgani liige (ülemäärase võlgnevuse korral).

Kui võlgnik muutub maksejõuetuks või tal on ülemäärane võlgnevus, peab ta 30 päeva jooksul esitama avalduse maksejõuetusmenetluse algatamiseks. Kui tegemist on füüsilisest isikust ettevõtjaga, peab avalduse esitama füüsilisest isikust ettevõtja või tema järglane. Kui võlgnik on äriühing, esitab avalduse juhtorgan, piiramatu vastutusega osanik või äriühingu esindaja või kohtu määratud likvideerija. Sel juhul tuleks avaldusele lisada järgmised dokumendid: kui ettevõtjal on juriidiline kohustus koostada finantsaruandeid ja bilansse, viimane iga-aastane finantsaruanne, mille on kinnitanud registreeritud audiitor, ja bilanss avalduse esitamise kuupäeva seisuga;

varanimikiri ning varade ja kohustuste kirjeldus avalduse esitamise kuupäeva seisuga;

võlausaldajate nimekiri, mis sisaldab nende aadresse, nõuete liiki ja summat ning nende nõuete tagatisi;

füüsilisest isikust ettevõtjate ja piiramatu vastutusega osanike isikliku ja abieluvara loend;

tõend, et riigi maksuametit on maksejõuetusmenetluse algatamisest teavitatud;

kui avalduse esitab volitatud isik, siis sõnaselge volikiri.

Kui avalduse esitab võlausaldaja või tööinspeksioon, tuleb sellele lisada kõik kättesaadavad tõendavad dokumendid oma nõude ja võlgniku väidetava maksejõuetuse kohta. Võlausaldaja peab esitama ka lõivu tasumise kviitungi ja tõendi, et riigi maksuametit on maksejõuetusmenetluse alustamisest teavitatud.

3) Võlg peab olema sissenõutav

võlgniku rahaline kohustus, mis on seotud äritehinguga või tuleneb sellest, sealhulgas selle tehingu kehtivus, täitmine, täitmata jätmine, lõpetamine, tühistamine ja tühisus või selle tehingu lõpetamise tagajärjed;

võlgniku majandustegevusest tulenev avaliku õiguse kohane võlg keskvalitsusele ja omavalitsustele;

või valitsuse eraõiguslikust nõudest tulenev võlg või

kohustus maksta töötasu või muud hüvitist vähemalt ühele kolmandikule töölistele ja töötajatele ning mida ei ole täidetud rohkem kui kahe kuu jooksul.

„Äritehing“ – tehing, mille kaupleja on oma tegevusala raames sõlminud, sealhulgas äriseaduse artikli 1 lõikes 1 sõnaselgelt määratletud tehingud (kaupade või muude artiklite ostmine edasimüümiseks nende algses, töödeldud või viimistletud vormis, omavalmistatud kauba müük, väärtpaberite ostmine edasimüümiseks, agendi- ja maakleriteenus, vahendamise, forvard- ja transporditehingud, kindlustustehingud, pangandus- ja välisvaluutatehingud, käskvekslid, lihtvekslid ja tšekid, laotehingud, liitsentsimistehingud, kaupade järelevalve, intellektuaalomanditehingud, hotelli-, turismi-, reklaami-, teabe-, programmi- ja impressarioteenused ning muud teenused, ostmine, kinnisvara ehitus või sisustamine müügi ja rentimise eesmärgil), olenemata neid tehinguid teostanud isikute ametivolitustest. Kahtluse korral käsitatakse kauplejat oma tegevusala raames tehingu sõlminuna.

Avaliku õiguse kohased keskvalitsuse ja omavalitsuste eri liiki nõuded on sätestatud maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku artikli 162 lõikes 2. Need on järgmised:

maksud, sealhulgas aktsiisi- ja tollimaksud, kohustuslikud sotsiaalkindlustusmaksed ja muud riigieelarvesse tasutavad maksud;

muud tasumisele kuuluvad summad, mille alus ja summa on seadusega kehtestatud;

lõiv ja seadusega kehtestatud kohalikud tasud;

ebaseaduslikud sotsiaalkindlustuskulud;

riigi kasuks arestitud varaüksuste rahaline ekvivalent, trahvid ja rahalised karistused ning riigi kasuks konfiskeeritud ja arestitud sularaha;

võlad, mis on keskvalitsusele või omavalitsustele välja mõistetud jõustunud kohtuotsuste, ning ebaseaduslikult antud Euroopa Komisjoni riigiabi sissenõudmist käsitlevatest otsuste alusel;

halduskaristustest tulenevad võlad;

sellistes projektides alusetult või liigselt makstud summad ja ebaseaduslikult saadud või ebaseaduslikult väljamakstud summad, mida kaasarhastatakse ühinemiseelsest rahastamisvahendist, tegevusprogrammidest, Euroopa Liidu struktuuri- ja ühtekuuluvusfondidest, Euroopa põllumajandusfondidest, Euroopa Kalandusfondist, Schengeni rahastust ja üleminekutoetusest, sealhulgas seonduvatest riiklikest kaasarhastamisvahenditest, mis kuuluvad tagasimaksmisele vastuvõetud haldusotsuse alusel, ning muud riiklikes ja Euroopa Liidu õigusaktides ettenähtud trahvid ja rahalised karistused; eespool nimetatud maksimisele kuuluvatelt summadel kogunenud intress.

Avaliku sektori nõuded hõlmavad Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Kohtu ja Euroopa Keskpanka nende otsuste kohaselt Euroopa Liidu eelarvesse makstavaid summasid, millega kehtestatakse Euroopa Liidu toimimise artikli 256 kohaselt täitmisele kuuluvad rahalised kohustused, ja Euroopa Liidu liikmesriikide nõudeid, mille aluseks on lõplikud otsused raha või raha ekvivalentide konfiskeerimise või arestimise kohta ning otsused teistes Euroopa Liidu liikmesriikides kehtestatud rahaliste karistuste kohaldamise kohta, kui need on Bulgaarias tunnustatud ja täitmisele pööratavad.

Olenemata sellest, kas nõue tuleneb äritehingust või avalikust õigusest, tuleb kinnitada selle kehtivust ja olemasolu ajal, mil kohus teeb otsuse maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse kohta.

4) Maksejõuetusmenetlus algatatakse maksejõuetute kauplejate suhtes. Maksejõuetusmenetlus algatatakse ka ülemäärase võlgnevusega osaühingute (дружество с ограничена отговорност), piiratud vastutusega äriühingute (акционерно дружество) või piiratud vastutusega kapitaliühingute (командитно дружество с акции) suhtes. Maksejõuetus ja ülemäärane võlgnevus on objektiivsed faktilised tingimused, mille mõisted on äriseaduses õiguslikult määratletud.

Kaupleja on maksejõuetu, kui ta ei suuda:

täita tasumisele kuuluvat rahalist kohustust, mis on seotud äritehinguga või tuleneb sellest, sealhulgas kõnealuse tehingu kehtivusest, selle tulemuslikkusest, tulemusetusest, katkestamisest, tühistamisest ja kehtetuks tunnistamisest või selle tehingu katkestamise tagajärgedest;

tasuda kaupleja äritegevusega seotud avalik-õiguslikku võlga keskvalitsusele ja omavalitsustele;

täita kohustust, mis on seotud riigi krediidinõudega

või täita kohustust maksta töötasu või muud hüvitist vähemalt ühele kolmandikule töölistele ja töötajatele ning seda kohustust ei ole täidetud rohkem kui kahe kuu jooksul.

Esimese hüpoteesina eeldatakse, et kaupleja ei suuda maksta tasumisele kuuluvat võlga, kui enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist ei ole see kaupleja esitanud kolme viimase aasta finantsaruandeid, mis avaldatakse äriregistris.

Võlgnikku peetakse maksejõuetuks, kui ta on maksed peatanud. Võlgnikku peetakse maksed peatanuks isegi juhul, kui ta on teatud võlausaldajatele oma võlad täielikult või osaliselt tasunud. Samuti eeldatakse maksejõuetust juhul, kui avalduse esitanud võlausaldaja saadud lõpliku otsuse alusel algatatud täitemenetlustes ei tasuta võlga ei osaliselt ega täielikult 6 kuu jooksul alates sellest, kui võlgnik sai kätte avalduse või nõude tasuda võlg vabatahtlikult.

Äriühingut peetakse ülelaenanuks juhul, kui tema varadest ei piisa tema kohustuste täitmiseks.

5) Võlgnik ei ole ajutistes raskustes, vaid on objektiivse ja püsiva maksejõuetuse ja ülelaenamise olukorras.

Maksejõuetuse menetlemiseks on pädev provintsi kohus, mille kohtualluvusse kuulub ala, kus maksejõuetusmenetluse avaldus esitamise ajal asus kaupleja peakontor. Kohus asub võlgniku või likvideerija esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldust suletud istungil viivitamata arutama ja teade avaldatakse äriregistris. Võlausaldaja esitatud avaldust algatada maksejõuetusmenetlus arutatakse suletud istungil hiljemalt 14 päeva pärast avalduse esitamise kuupäeva ning võlausaldaja ja taotleja peavad kohtuteate saamisel kohale tulema. Kohus peatab võlgniku või likvideerija esitatud

maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse alusel algatatud menetluse, kui ajaks, mil kohus asub selle avalduse kohta otsust tegema, esitab maksejõuetuse avalduse võlausaldaja. Kuni võlausaldaja esitatud avalduse alusel algatatud menetluse esimese istungi lõpuni võidakse teisi võlausaldajaid käsitada pooltena ning nad saavad esitada vastuväiteid ja kirjalikke tõendeid. Kohus määrab avaldusele selle esitamise kuupäeval kohtuasja numbrini ning tähtaja, mille jooksul ta peab avalduse kohta otsuse tegema. See ajavahemik ei tohi olla pikem kui kolm kuud.

Enne avalduse kohta otsuse tegemist võib kohus võlausaldaja või omal algatusel anda korralduse võtta järgmisi ennetavaid ja kaitsemeetmeid, kui see on võlgniku vara säilitamiseks vajalik:

määrata pankrotihalduri;

lubada kasutada tagatist kas arestimise, sundvõõrandamise või muu kaitsemeetme abil;

peatada täitemenetlused võlgniku vara suhtes, välja arvatud juhul, kui täitemenetlust on alustatud vastavalt maksu- ja sotsiaalkindlustusmenetluse seadustikule;

võimaldada meetmeid, mis on võlgniku saadaoleva vara kaitsmiseks seadusega ette nähtud;

pitseerida ruumid, seadmed, transpordivahendid jne, kus hoitakse võlgniku vara ja asju, välja arvatud eluruumid ja muud ruumid, mis on võlgnikule töötegemiseks või rikneva kauba hoidmiseks vajalikud.

Kui meetmeid taotleb võlausaldaja, annab kohus nendeks loa juhul, kui võlausaldaja algatust toetavad vastuvaidlematud kirjalikud tõendid ja/või kui esitatakse kohtu kindlaksmääratud summas tagatis võlgnikule mis tahes kahjude hüvitamiseks, juhul kui edaspidi leitakse, et võlgnik ei ole maksejõuetu ning tal ei ole ülemäärast võlgnevust. Kaitsemeetmetest peab olema kasu kõigile pankrotivara võlausaldajatele ning kohus võib meetmeid peatada, kui need ei ole vara säilitamiseks ja võlausaldajate õiguste tagamiseks enam vajalikud.

Otsusest teatatakse poolele, kelle suhtes meetmeid võetakse, ja poolele, kes taotles nende kehtestamist. Otsus kuulub viivitamata täitmisele ning selle saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates teate saamise kuupäevast. Edasikaebamisel ei ole menetlust peatavat mõju. Kaitsemeetmeid peetakse peatatuks alates kuupäevast, mil tehti otsus jätta rahuldumata avaldus algatada maksejõuetusmenetlus. Kaitsemeetmed kehtivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevani.

Kui maksejõuetus või ülelaenamise leivad kinnitust, kuulutab kohus äriseaduse artikli 630 lõikes 1 osutatud otsusega välja maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse, määrab kindlaks selle algusaja, algatab maksejõuetusmenetluse, määrab ajutise pankrotihalduri, annab loa tagatiseks kas arestimise, sundvõõrandamise või muu kaitsemeetme vormis ning määrab võlausaldajate esimese kohtumise kuupäeva, mis on hiljemalt üks kuu pärast otsuse tegemist. Kui on selge, et edasine tegevus kahjustab pankrotivara, võib kohus võlgniku või pankrotihalduri, maksuameti või võlausaldaja algatusel kuulutada võlgniku äriseaduse artikli 630 lõikes 2 ettenähtud otsusega maksejõuetuks ja anda talle korraldus kauplemine lõpetada, kas alates maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevast või alates hilisemast kuupäevast, mis eelneb finantsseisundi taastamise kava kohta ettepaneku tegemise tähtajale. Kui tehakse otsus algatada maksejõuetusmenetlus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte suhtes, ei tohi kohus anda korraldust tegevuse lõpetamiseks enne, kui paikkonnale on määratud uus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte.

Otsus algatada maksejõuetusmenetlus on kõigile pooltele siduv.

Pärast seda, kui kohus on algatanud maksejõuetusmenetluse või kehtestanud ennetavad ja kaitsemeetmed, jätkab võlgnik tegevust pankrotihalduri järelevalve all ning võib uusi lepinguid sõlmida üksnes pankrotihalduri eelneval nõusolekul ja tingimusel, et ta järgib ka edaspidi maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega kehtestatud meetmeid. Kui kohus leiab, et võlgniku tegevus kahjustab võlausaldajate huve, võib ta võtta võlgnikult õiguse valitseda ja käsutada oma vara ning anda selle õiguse pankrotihaldurile.

Äriseaduse artiklis 631 ette nähtud otsusega lükatakse maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus tagasi, kui veendutakse, et võlgniku raskused on ajutised või tema varadest piisab tema võlgade katmiseks, ilma et see kahjustaks võlausaldajate huve.

Kui olemasolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude katmiseks ja need kulud ei ole ette makstud, võtab kohus vastavalt äriseaduse artikli 632 lõikele 1 vastu otsuse, millega tunnistab maksejõuetust või ülemäärast võlgnevust, algatab maksejõuetusmenetluse, annab loa tagatiseks kas arestimise, sundvõõrandamise või muu kaitsemeetme vormis, annab äriühingule korralduse kauplemine lõpetada, kuulutab võlgniku maksejõuetuks ja peatab menetluse, andmata korraldust kaupleja äriregistrist eemaldada. Peatatud menetlust saab taas alustada võlgniku või võlausaldaja sooviva avalduse alusel ühe aasta jooksul alates otsuse kandmisest äriregistrisse. Menetlust võidakse taas alustada, kui seda taotleb pool suudab tõendada, et esialgsete kulude katmiseks on saadaval piisavalt vara, või deponeerib selleks vajalikku summa. Kui ükski pool ei taotle menetluse taasavamist, lõpetab kohus menetluse ning annab korralduse eemaldada kaupleja äriregistrist. Samad eeskirjad kehtivad juhul, kui menetluse käigus selgub, et võlgniku jaoks kättesaadavad varad ei ole maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks piisavad.

Äriseaduse artiklite 630 ja 632 kohased otsused saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates nende kandmisest äriregistrisse, ning otsuse, millega lükatakse tagasi maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle teatavaks tegemisest vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud menetlusele. Artikli 630 kohane otsus kuulub viivitamata täitmisele.

Maksejõuetusmenetlusi peetakse algatatuks alates kuupäevast, mil äriseadustiku artikli 630 lõike 1 kohane otsus tehti. Kui maksejõuetusmenetluse algatamise otsus tühistatakse, käsitatakse arestimist ja sundvõõrandamist tühistatuna, võlgniku õigused ennistatakse ning pankrotihalduri volitused lõpetatakse alates kuupäevast, mil lõplik otsus äriregistrisse kantakse.

Kohus kiidab äriühingu finantsseisundi taastamise kava eriootsusega heaks või lükkab selle tagasi. Kui finantsseisundi taastamise kava kiidetakse heaks, lõpetab kohus maksejõuetusmenetluse ning määrab järelevalveorgani, kelle kohta on kavas tehtud ettepanek või kes on valitud võlausaldajate koosolekul. Otsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle äriregistrisse kandmise kuupäevast.

Kohus kuulutab võlgniku äriseadustiku artiklis 710 ettenähtud otsusega maksejõuetuks, kui seaduses sätestatud ajavahemikul ei esitata finantsseisundi taastamise kava või kui seda kava ei võeta vastu või ei kiideta heaks. Samad eeskirjad kehtivad äriseaduse artikli 630 lõikes 2, artikli 632 lõikes 1 ja artikli 709 lõikes 1 sätestatud juhtudel (menetluse taas alustamine juhul, kui võlgnik ei täida finantsseisundi taastamise kava kohaseid kohustusi). Sama otsusega kuulutab kohus võlgniku maksejõuetuks, annab maksejõuetule ettevõttele korralduse kauplemine lõpetada, annab loa võlgniku vara arestimiseks ja sundvõõrandamiseks, lõpetab juurilõikes isikust võlgniku juhtorganite volitused, võtab võlgnikult õiguse hallata ja käsutada pankrotivara ning annab korralduse konverteerida pankrotivara esemed rahaks ja tulu jaotada. Maksejõuetuse otsust kohaldatakse kõigile pooltele ja see kantakse äriregistrisse. Otsus kuulub viivitamata täitmisele ning selle saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates kande tegemise kuupäevast.

Alates maksejõuetuse otsuse kandmisest äriregistrisse käsitatakse võlgniku kinnisvara, vallasvara ja nõudeid *bona fide* kolmandate isikute vastu arestituks. Võlgnikule kuuluva kinnisvara ja laevade üldine arestimine kantakse notariaalregistritesse või laevaregistritesse selle otsuse alusel, millega kuulutatakse võlgnik maksejõuetuks ja mis on kantud äriregistrisse. Kõik võlgniku rahalised ja mitterahalised kohustused muutuvad sissenõutavaks alates maksejõuetuse otsuse tegemise kuupäevast. Mitterahaliste nõuete rahaline turuväärtus määratakse kindlaks otsuse tegemise kuupäeva seisuga. Mitterahalised kohustused konverteeritakse rahaks nende turuväärtuse alusel maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva seisuga.

Kui kohtuotsused, millega võlgnik kuulutatakse maksejõuetuks, on teinud sellise välisriigi riigiasutus, kus asub võlgniku registrijärgne asukoht, tunnustatakse neid kohtuotsuseid Bulgaarias vastastikkuse alusel. Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärseid varasid, võib Bulgaaria kohus võlgniku, välisriigi kohtu määratud pankrotihalduri või võlausaldaja taotlusel algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse. Sel juhul kohaldatakse otsust üksnes võlgniku Bulgaarias asuva vara kohta.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Alates maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevast muutub võlgniku vara pankrotivaraks, millega rahuldatakse kõik äriühingute ja muudest kui äriühingudest tulenevad võlausaldajate nõuded.

Bulgaaria õiguse kohaselt hõlmab pankrotivara järgmist:

võlgnikule maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva seisuga kuuluv vara;

võlgniku pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva omandatud vara;

füüsilisest isikust ettevõtjast võlgniku varad hõlmavad poolt tema varast, asjaõiguslikest õigustest ning rahalistest hoiustest, mis moodustavad abikaasade ühisvara;

piiramatu vastutusega osanikust võlgniku varad hõlmavad poolt tema varast, asjaõiguslikest õigustest ning rahalistest hoiustest, mis moodustavad abikaasade ühisvara.

Pankrotihaldur nõuab sisse piiratud vastutusega osaniku maksmata osa või tasumata sissemakse ning see lisatakse pankrotivara hulka. Lisaks lisatakse pankrotivara hulka võlgniku sissenõutud nõuetelt saadud summad ja tema varade müügist saadud tulu ja võlausaldajate nõuete summad, millest on loobutud. Kui panditud või tagatud vara hulka kuuluva eseme müügihind ületab tagatud nõuet, sealhulgas kogunenud intressi, lisatakse järelejäädud summa pankrotivara hulka. Sama kehtib eelisõigusega võlausaldaja võla suhtes.

Kui kohus on tunnistanud kehtetuks pankrotivara võlausaldajatega seotud tehingu, tagastatakse kolmanda isiku antud vara, ning kui seda vara ei lisata pankrotivara hulka või kui on olemas õigus rahale, käsitatakse seda kolmandat isikut menetluses võlausaldajana.

Kui nende varade müügist saadud tulu, mis on avaliku sektori võla tagamiseks hõlmatud enne maksejõuetusmenetluse algust kehtestatud kaitsemeetmetega või mille suhtes on avaliku sektori võla sissenõudmiseks alustatud täitemenetlust, ületab nõude summat, sealhulgas kogunenud intressi ja tekkinud täitmiskulusid, kannab kohtutäitur järelejäädud summa pankrotivara pangakontole. Kui kohtutäitur ei realiseeri vara 6 kuu jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamisest, läheb vara kohtutäiturilt üle pankrotihaldurile ning see realiseeritakse maksejõuetusmenetluses. Kui nõude esitajale tehakse täitemenetluse peatamise kuupäeva ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse registrisse kandmise kuupäeva vahel makse, tagastatakse makstud summa pankrotivara hulka. Kui võetakse meetmeid tagatise realiseerimiseks tagatud nõudeid omava võlausaldaja kasuks, lisatakse tagatise summat ületav tuluosa pankrotivara hulka.

Pankrotivara ei hõlma järgmist:

võlgniku ja piiramatu vastutusega osaniku varad, mis ei kuulu arestimisele;

maapõuevarade seaduse artiklis 22h ja artikli 63a lõikes 2 osutatud finantstagatised;

vee- ja kanalisatsiooniettevõtete varad, mis on nende põhitegevuseks vajalikud, kuni sellesse paikkonda on määratud uus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte; jäätmekehtluse seaduse artikli 60 lõikes 2 osutatud pangakontol hoiustatavad summad.

Riigi õiguse kohaselt (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 444–447) ei tohi täitmist teostada füüsilisest isikust võlgniku järgmiste isikliku vara objektide suhtes:

esemed, mis on mõeldud võlgniku ja tema pere tavakasutuseks, nagu on täpsustatud ministrite nõukogu vastuvõetud nimekirjas;

toit, mis on vajalik võlgniku ja tema pere ülalpidamiseks kuu aja jooksul või põllumajandusettevõtjate puhul kuni uue saagikoristuse või muude põllumajandustoodete puhul sellega samaväärse toiminguni;

kütus, mis on vajalik kütmiseks, toiduvalmistamiseks ja valgustuseks kolme kuu jooksul;

masinad, tööriistad, seadmed ja raamatud, mida käsitatakse olulise isikliku varana ja mis võimaldavad vabakutselisel spetsialistil või käsitöölisel jätkata oma erialal töötamist;

põllumajandustootjast võlgniku maa ja eelkõige aiad ning viinamarjaistandused pindalaga kuni 0,5 ha või põllud pindalaga kuni 3 ha, sealhulgas vajalikud põllutöömasinad, tööriistad, väetised, taimekaitsevahendid ning ühe aasta varu külvamiseks ettenähtud seemneid;

mõned põllutööloomad, lehm ja viis väikest kodulooma, kümme mesitaru ja kana, sealhulgas sööt, mis on vajalik kuni järgmise saagikoristuse või välikarjamaale laskmise võimaluseni;

võlgniku kodu, kui tal endal või tema samades eluruumides elavatel pereliikmetel ei ole teist kodu, olenemata sellest, kas võlgnik elab seal. Kui kodu ületab võlgniku ja tema pereliikmete eluasemevajadusi, nagu on ministrite nõukogu dekreedis määratud, pannakse üleliigne osa müügil, kui omandiseaduse artikli 39 lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud;

muud arestimisele mittekuuluvad varaüksused ja nõuded, mis on täitmise eest muu seadusega kaitstud.

Eespool esitatud keelde ei kohaldata võlgniku panditud või hüpoteegiga koormatud vara suhtes, kui pandi- või hüpoteegipidaja on võlausaldaja. Võlgniku maa ja koduga seoses ei kehti keelud järgmise kohta:

võlgnike elatismaksud, kohustusõiguse alusel määratud hüvitised ning hüvitamisele kuuluvad rahalised puudujäägid;

võlgnikud muudel seaduses sõnaselgelt sätestatud juhtudel.

Kui täitmine on suunatud võlgniku töötasule või muudele töö eest saadavatele hüvitistele või miinimumpalka ületavale pensionile, saab teha järgmisi mahaarvamisi:

kui selle isiku kuusissetulek, kellelt mõistetakse välja eespool osutatud kulud, on miinimumpalgast suurem vähem kui kaks korda: üks kolmandik, kui sellel isikul ei ole lapsi, ja üks neljandik, kui tal on ülalpeetavad lapsed;

kui selle isiku kuusissetulek, kellelt mõistetakse välja eespool osutatud kulud, on miinimumpalgast suurem kaks korda, kuid ei ole miinimumpalgast suurem üle nelja korra: pool sissetulekust, kui sellel isikul ei ole lapsi, ja üks kolmandik, kui tal on ülalpeetavad lapsed;

kui selle isiku kuusissetulek, kellelt mõistetakse välja eespool osutatud kulud, on miinimumpalgast neli korda suurem: summa, mis ületab kahekordse miinimumpalka, kui sellel isikul ei ole lapsi, ja summa, mis ületab kahe ja poole kordse miinimumpalka, kui tal on ülalpeetavad lapsed.

Nendel juhtudel arvutatakse igakuine töötasu või hüvitis pärast maksude ja kohustuslike sotsiaalkindlustusmaksude mahaarvamist. Neid piiranguid ei kohaldata aga elatismaksetest tulenevatele nõuetele. Sel juhul arvatakse elatismakseteks ettenähtud summa täielikult maha ja isiku, kellelt on välja mõistatud elatismakse, muude kohustuste täitmiseks tehtavad mahaarvamised töötasust või mis tahes muudest töö eest saadavatest hüvitistest või pensionist tehakse tema ülejäänud kogusissetulekust. Täitmine elatistõuete suhtes ei ole lubatud. Täitmine stipendiumide suhtes on lubatud üksnes elatismaksetest tulenevate nõuete seoses.

Füüsilisest isikust võlglaste loobumine tema isiklikule varale, töötasule või muudele töö eest saadavatele hüvitistele või pensionile seatud kaitsest on juriidiliselt kehtetu.

Maapõuevarade seaduse artiklis 22h ja artikli 63a lõikes 2 sätestatakse nõuded finantstagatistele, mida käitaja, loaomanik või kontsessioonäär peab energeetikaministrile enne litsentsi alusel käitamise alustamist esitama, ja eelkõige energeetikaministri kasuks väljastatud tagasivõtmatu pangatagatis; usalduskonto käitaja osutatud ja energeetikaministrile vastuvõetavas pangas; kindlustuspoliis, millel soodustatud isikuna osutatakse energeetikaminister; akreditiiv, mille kohaselt saab raha võtta välja üksnes kindlaksmääratud toimingute tegemiseks või energeetikaministriga kokku lepitud muu seadusjärgse tagatise seadmiseks.

Jäätmekäitlusseaduse artikli 60 lõikes 2 sätestatakse nõuded tagatistele, mis tuleb esitada prügila sulgemise tulevaste ja järelhoolduse kulude katmiseks: prügila asukohaks oleva ala eest vastutava piirkondliku keskkonna- ja veainspektiooni teenistuse (RIOSV) usalduskontole makstavad igakuised mahaarvamised; eriotstarbelisele kontole makstavad igakuised mahaarvamised, kusjuures konto on blokeeritud kuni kõigi prügila sulgemise ja järelhooldusega seotud meetmete lõpuleviimise ja heakskiitmiseni, välja arvatud juhul, kui hoiustatud raha kasutamine on sõnaselgelt lubatud või prügila asukohaks oleva ala eest vastutava pädeva RIOSV kasuks on antud pangatagatis.

Võlausaldajate lõppkoosolekul võetakse vastu resolutsioon pankrotivara hulka kuuluva mittemüüdava isikliku vara kohta ning võidakse otsustada, et võlgnikule tagastatakse väheväärtuslik isiklik vara või loobutakse nõuetest, mille sissenõudmine oleks ebamõistlikult keeruline.

Pärast kõigi võlgade täielikku tasumist tagastatakse võlgnikule ülejäänud pankrotivara.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Võlgnikul ja võlausaldajal on maksejõuetusmenetluses järgmised õigused:

kui menetlus algatati likvideerimisel oleva äriühingu suhtes, esitada vastuväiteid likvideerija koostatud bilansi ja aruande kohta. Kohus teeb vastuväite kohta otsuse 14 päeva jooksul ja otsus ei kuulu edasikaebamisele;

taotleda kohtult, et see kuulutaks võlgniku maksejõuetuks, ja kui on ilmne, et edasine tegutsemine kahjustaks pankrotivara, anda korraldus lõpetada kauplemine kas maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeval või hilisemal kuupäeval, mis aga peab olema enne finantsseisundi taastamise kava esitamise tähtaja möödumist;

taotleda, et kohus annaks loa võtta seadusega ettenähtud kaitsemeetmeid, et kaitsta võlgniku saadaolevat vara;

teha ettepanek finantsseisundi taastamise kava kohta;

taotleda, et kohus kutsuks kokku võlausaldajate koosoleku.

Võlgniku ja pankrotihalduri tegevus dokumenteeritakse avalikus registris, mida võidakse pidada elektrooniliselt ja mis on kättesaadav maksejõuetusmenetlust arutava kohtu kantseleis.

Võlgnik, tema esindaja ja pankrotihaldur ei või ei otseselt ega asendava isiku ega muu seotud poole kaudu osaleda võistupakkumisel ega ostjana enampakkumistel, kus müüakse pankrotivarasse kuuluvat vara või varaõigusi. Kui varalise õiguse omandab sobimatu pakkuja, on müük kehtetu ning ostja tasutud raha jäetakse alles ning kasutatakse seda võlausaldajate nõuete rahuldamiseks.

Pärast seda, kui kohus on alustanud maksejõuetusmenetlust või kehtestanud ennetavad ja kaitsemeetmed, jätkab võlgnik tegevust pankrotihalduri järelevalve all ning võib uusi lepinguid sõlmida üksnes pankrotihalduri eelneval nõusolekul ja tingimusel, et ta järgib ka edaspidi maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega määratud meetmeid.

Kui kohus leiab, et võlgniku tegevus kahjustab võlausaldajate huve, võib ta võtta võlgnikult õiguse valitseda ja käsutada oma vara ning anda selle õiguse pankrotihaldurile.

Võlgnik

Kui võlgnik muutub maksejõuetuks või tal on ülemäärane võlgnevus, peab ta 30 päeva jooksul esitama kohtule avalduse, et saada luba maksejõuetusmenetluse algatamiseks. Avalduse esitab võlgnik, võlgniku pärija, äriühingu juhtorgan või volitatud isik või likvideerija või piiramatu vastutusega osanik. Kui avalduse esitab volitatud isik, on nõutav sõnaselge volikiri. Kui kohus annab korralduse alustada maksejõuetusmenetlust, võib võlgnik teha avalduses ettepaneku finantsseisundi taastamise kava kohta ja määrata isiku, kes vastab pankrotihaldurite määramise kohta kehtestatud nõuetele.

Võlgnik võib maksejõuetusmenetluses või tuvastushagi kohaste meetmetega või sotsiaalsete õigustega seoses algatatud menetlustes kas isiklikult või volitatud esindaja kaudu teha mis tahes vajalikke menetlustoiminguid, välja arvatud juhtudel, mis on rangelt üksnes pankrotihalduri pädevuses.

Teatud tingimustel on võlgnikul ja tema perel õigus saada elatismakseid. Makse summa määrab kindlaks kohus ning see kujutab endast maksejõuetusmenetluse kulu.

Kui võlgnik peab seda vajalikuks, võib ta osaleda võlausaldajate koosolekul.

Kui võlausaldajate koosoleku resolutsioon on ebaseaduslik või kahjustab tõsiselt mõne võlausaldaja huve, võib kohus võlgniku algatusel selle tühistada.

Võlgnik võib 7 päeva jooksul alates tunnustatud või tagasilükatud nõuete avaldamisest äriregistris esitada pankrotihalduri tunnustatud või tagasi lükatud mis tahes nõude kohta kirjaliku vastuväite, mille üks eksemplar edastatakse pankrotihaldurile. Kui kohus jätab rahuldamata võlgniku vastuväite võlausaldaja heakskiidetud nõudele või on lisanud nõude heakskiidetud nõuete nimekirja, võib võlgnik 14 päeva jooksul alates nimekirja heaks kiitnud kohtuotsuse avaldamisest äriregistris esitada tuvastushagi vastavalt äriseaduse artiklile 694.

Kui pankrotihaldur ei täida oma kohustusi või tegutseb viisil, mis kahjustab võlausaldaja või võlgniku huve, võib võlgnik paluda, et kohus taandaks määratud pankrotihalduri.

Võlgnik võib vaidlustada kohtu antud korralduse isikliku vara ja pankrotivara hulka kuuluvate varaliste õiguste müügiks.

Võlgnik võib kohtule esitada kirjaliku vastuväite vahendite jaotamise konto kohta ning vaidlustada kohtumääruse, millega konto heaks kiideti.

Võlgnik võib taotleda, et ajal, millal finantsseisundi taastamise kava erisusega heaks kiidetakse, või hilisemal kuupäeval – eesmärgiga tagada vara säilimine ning võimaldada kava rakendamist – määraks kohus kindlaks vara, mida võlgnik võib käsutada järelevalveorgani eelneval nõusolekul, või kui järelevalveorgan puudub, siis kohtu eelneval nõusolekul, või asendaks ühe või mitu järelevalveorgani liiget.

Äriseaduse artikli 740 kohaselt võib võlgnik menetluses mis tahes etapis sõlmida kõigi tunnustatud nõuete võlausaldajatega kokkuleppe nende rahaliste nõuete rahuldamise kohta. Sel juhul ei esinda pankrotihaldur poolena võlgnikku. Kui võlgnik ei täida oma lepingukohaseid kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt 15 protsenti nõuete kogusummast, taotleda maksejõuetusmenetluse jätkamist.

Võlgnik võib taotleda maksejõuetusmenetluse jätkamist ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise otsuse äriregistrisse kandmise kuupäevast, kui ta on kinnitanud, et tema saadaolevast varast piisab esialgsete menetluskulude ettemakse tegemiseks või ta on hoiustanud selleks vajaliku summa.

Võlgnik võib kohtult paluda peatatud menetluse jätkamist ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise korralduse kuupäevast, kui sellel ajavahemikul vabastatakse vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud summad või kui avastatakse vara, millest maksejõuetusmenetluse ajal ei oldud teadlik.

Võlgnik võib taotleda kohtult juhul, kui ta on täielikult tasunud kõik menetluses tunnustatud võlad, et tema ennistatavate õiguste puhul võimaldataks ennistada tähtaeg. Kui maksejõuetus tekkis halva äri- ja majandusarengu tõttu, ennistatakse võlgniku õigused ka siis, kui kõik võlad ei ole täielikult tasutud. Piiramatu vastutusega osaniku õigused ennistatakse samadel tingimustel. Kohtuotsust, millega võimaldatakse tähtaja ennistamine, ei saa edasi kaevata. Võlgnik saab tema avalduse tagasilükkamise otsuse 7 päeva jooksul vaidlustada. Lõppotsus lisatakse äriregistris peetavasse maksejõuetu kaupleja toimikusse.

Võlgnik võib lõpparuande kohta, mille pankrotihaldur koostas enne oma volituste lõppemist, esitada vastuväite 7 päeva jooksul alates kuupäevast, mil aruanne kohtule esitati. Kohus teeb aruande kohta otsuse 14 päeva jooksul ja otsust ei saa edasi kaevata.

Võlgnik võib pärast oma võlgade täielikku ja lõplikku tasumist saada pankrotivarast järelejäänud vara selle olemasolu korral tagasi.

Kui võlausaldaja avaldus algatada maksejõuetusmenetlus lükatakse lõppotsusega tagasi, on nii füüsilisest kui ka juriidilisest isikust võlgnikul õigus saada võlausaldaja tahtliku tegutsemise või raske hooletuse korral hüvitist. Hüvitist makstakse kõigi otseselt ebaseadusliku teo tagajärjel kannatatud materiaalsete ja immateriaalsete kahjude eest. Kui võlgniku teod põhjustasid kahju süvenemist, võidakse hüvitist vähendada. Kui avalduse algatada maksejõuetusmenetlus esitas mitu võlausaldajat, on nad solidaarselt vastutavad.

Hiljemalt 14 päeva pärast maksejõuetusmenetluse algatamist peab võlgnik esitama kohtule ja pankrotihaldurile järgmise teabe:

vajalik teave äriühingu tegevuse ja võlgniku vara kohta;

nende sularaha- või pangamaksete nimekiri, mille summa ületab 1200 Bulgaaria leevi ja mis tehti viimase 6 kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse alustamist;

nende maksete nimekiri, mille võlgnik tegi seotud pooltele viimase kaheteistkümne kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamist;

notariaalselt kinnitatud aruanne, milles loetletakse kõik isikliku vara objektid, varalised õigused ning nõuded ja võlgnike nimed ning aadressid.

Võlgnik esitab kohtule või pankrotihaldurile teabe oma vara ja äritegevuse kohta, sealhulgas kõik asjakohased dokumendid 7 päeva jooksul alates vastava kirjaliku avalduse kättesaamisest. Teave peab olema avalduse esitamise kuupäeva seisuga ajakohane. Muidu määrab kohus trahvi.

Hiljemalt ühe kuu jooksul selle otsuse tegemise kuupäevast, millega maksejõuetusmenetlus peatatakse maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude maksmata jätmise tõttu, peab võlgnik lõpetama töölepingud oma tööliste ja töötajatega, teavitama maksuameti kohalikku pädevat asutust, andma kõnealuste töölistele ja töötajatele nõutavad töökogemust ja tööstaaži tõendavad dokumendid, koostama viitedokumendi, milles loetletakse kõik tagatud nõuetega isikud vastavalt seadusele, milles käsitletakse tööliste ja töötajate tagatud nõudeid tööandja maksejõuetuse korral, ning õigusaktidele, milles sätestatakse selle rakenduseeskirjad, ja andma äriühingu dokumendid üle riikliku kindlustusasutuse pädevale kohalikule büroole.

Võlgnik esitab kavas osutatud järelevalveorganile oma tegevuse ning finantsseisundi taastamise kava rakendamiseks võetud meetmete kohta vähemalt ühe kvartaliaruande ning teavitab seda organit mis tahes asjaoludest, mis võivad taastamist oluliselt mõjutada.

Võlgniku juhtorganid peavad enne järgmiste otsuste tegemist saama selleks järelevalveorgani nõusoleku:

võlgniku restruktureerimine;

äriühingute või nende oluliste osade sulgemine või üleandmine;

muud kui tavapärased varatehingud ja võlgniku äritegevuse juhtimisega seotud tehingud;

oluline muutus võlgniku äritegevuses;

olulised organisatsioonilised muutused;

finantsseisundi taastamise kava rakendamise jaoks olulise pikaajalise koostöö alustamine või selle koostöö lõpetamine;

filiaalide avamine või sulgemine.

Kohtu heakskiidetud finantsseisundi taastamise kava on võlgnikule kohustuslik ja ta peaks ettenähtud struktuurimuudatused rakendama viivitamata.

Võlgnik peab hoiduma äriseaduse artiklites 645, 646 ja 647 loetletud toimingutest ja tehingutest nendes artiklites osutatud ajavahemikel ja tingimustel, muidu võidakse sellised toimingud ja tehingud pankrotivara võlausaldajaid arvestades kehtetuks tunnistada.

Pankrotihaldur

Bulgaaria õigusaktide kohaselt on pankrotihaldur füüsiline isik, kes vastab järgmistele nõuetele:

teda ei ole täiskasvanuna tahtlikus kuriteos süüdi mõistetud, välja arvatud juhul, kui ta on õiguslikult täielikult rehabiliteeritud;

ta ei ole võlgniku või võlausaldaja abikaasa või otsejones alanevas liinis veresugulane; ta ei ole võlgniku või võlausaldaja sugulane külgjoones kuni

kuuenda astmeni ning hõimlane kuni kolmanda astmeni;

ta ei ole maksejõuetusmenetluses võlausaldaja;

ta ei ole maksejõuetu võlgnik, kelle puhul on keeldutud tähtaja ennistamisest;

tal ei ole mingeid suhteid võlgniku või võlausaldajaga, mis võivad anda alust põhjendatud kahtlustele tema erapooletuse suhtes;

tal on ülikoolidiplom majandus- või õigusteaduses ja vähemalt 3 aastat asjakohast erialast töökogemust;

ta on edukalt sooritanud pädevuseksami vastavalt erimääruses sätestatud eeskirjadele ja menetlusele ning on lisatud pankrotihalduriks määramise

kriteeriumidele vastavate kutsetöötajate nimekirja, mille on heaks kiitnud justiitsminister ning mis on avaldatud ametlikus teatajas;

teda ei ole pankrotihaldurina taandatud oma kohustuste rikkumise või selliste tegude tõttu, mis on kahjustanud võlausaldajate või võlgniku huve; teda ei ole eemaldatud keskpanga peetavast registrist või taandatud fondi otsusel või rahandusministri ettepanekul kohustuste rikkumise või selliste tegude tõttu, mis on kahjustanud võlausaldajate huve;

tema suhtes ei ole võetud pangaseaduse artikli 65 lõike 2 punktis 11 või krediidiasutuste seaduse artikli 103 lõike 2 punktis 16 ettenähtud meetmeid.

Kui leiab kinnitust, et pankrotihaldur on rikkunud oma ameti juurde kuuluvaid volitusi ja kohustusi, eemaldab justiitsminister ta nimekirjast, olenemata sellest, kas rikkumise tuvastas või ei tuvastanud maksejõuetusmenetlust arutav kohus, ja korraldab muudetud nimekirja avaldamise ametlikus teatajas.

Pankrotihaldurile antud volitusi võib kasutada mitu isikut. Sel juhul võetakse otsused vastu ühehäälselt ja toiminguid tehakse ühiselt, välja arvatud juhul, kui võlausaldajad otsustavad teisiti, või pankrotihalduri kohustusi täitvate poolte vahelise vaidluse korral, kui kohus otsustab teisiti. Kui pankrotihalduri volitusi kasutab mitu isikut, kes võtavad ühiselt vastu otsuseid ja teevad ühiselt toiminguid, siis nad vastutavad solidaarselt.

Pankrotihaldur peab pideva erialase koolituse eest maksma aastatasu. Kui pankrotihaldur ei maksa õigeaks ajaks nõutavat tasu, eemaldatakse ta registrist.

Hiljemalt kolm päeva pärast pankrotihalduriks määramist ja enne kinnitamist peab pankrotihaldur maksejõuetusmenetluse kogu kestuse ajaks hankima erialase vastutuskindlustuse, et olla kaitstud oma ametiülesannete rikkumisest tulenevate kahjunõuete eest.

Justiitsminister peab koos majandusministriga tegutsedes korraldama pankrotihalduritele igal aastal koolituskursusi.

Äriseaduse kohaselt liigitatakse pankrotihaldurid järgmistesse kategooriatesse:

ajutised pankrotihaldurid, kes määratakse maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega;

kaitsemeetmena määratud ajutised pankrotihaldurid;

alalised pankrotihaldurid, kes võidakse valida võlausaldajate koosolekul, või kui võlausaldajate koosolekul ei jõuta määramise asjus kokkuleppele, siis valib nad kohus;

pankrotihalduri abid;

ex officio pankrotihaldurid, kes määrati alalise pankrotihalduri volituste lõppemise ajal ja kes täidavad oma ülesandeid kuni uue alalise pankrotihalduri määramiseni.

Ajutise pankrotihalduri volitused on samad mis alalisel pankrotihalduril. Lisaks koostab ajutine pankrotihaldur 14 päeva jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäevast järgmised dokumendid:

võlgniku raamatupidamisel põhinev võlausaldajate nimekiri, milles osutatakse nende nõuete summa ning millised võlausaldajad on või olid äriregistris ja

võlgniku raamatupidamises kättesaadava teabe põhjal maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneval viimasel kolmel aastal võlgnikuga seotud;

võlgniku raamatupidamisregistri tõestatud koopia;

kirjalik aruanne maksejõuetuse põhjuste kohta, võlgniku praegused varad, nende säilitamiseks võetud meetmed ja äriühingu päästmise võimalused.

Ajutine pankrotihaldur peab osalema võlausaldajate esimesel koosolekul.

Maksejõuetusmenetlust arutav kohus määrab võlausaldajate esimesel koosolekul valitud pankrotihalduri ametisse, kui too vastab ettenähtud nõuetele ja on esitanud oma eelneva kirjaliku nõusoleku notariaalselt kinnitatud avalduse vormis, ning määrab kindlaks kuupäeva, mil pankrotihaldur asub oma kohustusi täitma. Määramise ajal esitab pankrotihaldur notariaalselt kinnitatud avalduse, millega tõendatakse teatavate õiguslike takistuste puudumist äriseaduses sätestatud ametikohustuste täitmisele, näiteks ta ei ole likvideerija ja pankrotihalduri kohustusi täites samal ajal osaühingu või piiratud vastutusega äriühingu osanik ega tee muud tasustatavat tööd. Kui mõni neist asjaoludest ilmneb, peab pankrotihaldur maksejõuetusaja menetlevat kohut viivitamata teavitama. Pankrotihaldur peab asuma ametisse kohtu määratud kuupäeval. Kui ta seda ei tee, asendab kohus pankrotihalduri 7 päeva jooksul võlausaldajate esimesel koosolekul nimetatud isikute seast valitud teise isikuga. Kui teisi võimalikke isikuid ei ole pakutud, määratakse uus pankrotihaldur vastavast nimekirjast ja kokku kutsutakse uus võlausaldajate koosolek. Kui võlausaldajate koosolek ei jõua pankrotihalduri määramises kokkuleppele või ei suuda otsustada tema tasu üle, määrab pankrotihalduri tasu kindlaks kohus.

Kohus taandab pankrotihalduri järgmistel juhtudel:

pankrotihalduri kirjalikul taotlusel;

kui pankrotihaldur minetab teovõime;

kui pankrotihaldur ei vasta enam seaduses sätestatud nõuetele;

nende võlausaldajate taotlusel, kelle nõuded moodustavad üle poole nõuete kogusummas;

võlausaldajate koosolekul vastuvõetud otsusega;

juhtudel, kui pankrotihaldur ei saa enam oma volitusi kasutada;

surma korral.

Kohus võib kas omal algatusel tegutsedes või võlgniku, võlausaldajate komitee või võlausaldaja ettepanekul taandada pankrotihalduri igal ajal, kui too ei täida oma ülesandeid või tegutseb võlausaldaja või võlgniku huve kahjustaval viisil. Enda taotlusel ametist vabastatud pankrotihaldur peab kuni uue pankrotihalduri määramiseni jätkama oma ülesannete täitmist. Korraldus, millega pankrotihaldur ametist vabastatakse, kuulub viivitamata täitmisele ning selle edasikaebamisel ei ole peatavat mõju. Ametist vabastamise korralduse tühistamine ei ennista ametist vabastatud pankrotihalduri volitusi maksejõuetusmenetluses. Kohus kutsub kokku võlausaldajate koosoleku ülesandega nimetada uus pankrotihaldur. Kuni asendaja valimiseni täidab pankrotihalduri ülesandeid kohtu määratud *ex officio* pankrotihaldur.

Pankrotihaldur taotleb hiljemalt 3 päeva pärast ametisse asumist võlgniku pitseeritud vara vabastamist ning koostab võlgniku kinnis- ja isikliku vara, raha, väärtesemete, väärtpaberite, nõuete jne, sealhulgas kolmandate isikute valduses oleva isikliku vara nimekirja. Pankrotihaldur koostab varaloendi ja kui hilisemal kuupäeval leitakse muud vara, koostatakse täiendav varaloend. Varaloendi koostamise hetkest vastutab pankrotihaldur selles osutatud varade eest, välja arvatud juhul, kui need on võlgnikule või kolmandale isikule hoiule antud.

Pankrotihalduril on järgmised õigused:

esindada äriühingut;

juhtida selle igapäevast tegevust;

valvata võlgniku äritegevuse järele, kui tolle äriiga tegelemise õigus on piiratud;

saada enda kätte äriühingu raamatupidamisarvestus ja hoida seda enda käes ning tegeleda ühingu ärikirjavahetusega;

teha päringuid ja tuvastada võlgniku vara;

seaduses ettenähtud juhtudel taotleda, et tühistataks või tunnistataks kehtetuks lepingud, mille pool võlgnik on;

osaleda kohtuasjades, mille pool äriühing on, ja pöörduda tema nimel kohtusse;

nõuda sisse võlgnikule võlgnetavat raha ja hoiustada saadud tulu erikontol;

kohtu loal käsutada pangakontodel hoiustatud võlgniku raha, kui see on vajalik võlgniku vara haldamiseks ja säilitamiseks;

teha päringuid, et tuvastada võlgniku võlausaldajad;

tehtseda kohtu korraldusel, kutsuda kokku ja korraldada võlausaldajate koosolekuid;

teha ettepanek finantsseisundi taastamise kava kohta;

võtta vajalikke meetmeid võlgniku omanikuhuvide lõpetamiseks muudes äriühingutes;

konverteerida pankrotivara rahaks;

teha muid seaduse ja kohtu korraldustega ettenähtud toiminguid.

Kõik valitsusasutused ja institutsioonid on kohustatud pankrotihaldurit tema kohustuste täitmisel abistama.

Pankrotihaldur aktsepteerib võlgniku nõuete tasumisel makstud raha selle kuupäeva seisuga, mil maksejõuetusmenetluse algatamise otsus muutub lõplikuks.

Pankrotihaldur korrastab tunnustatud ja tagasilükatud nõuete nimekirjad, koos võlgniku finantsaruannetega, mis avaldatakse äriregistris kohe pärast nende valmimist, ning teeb need võlausaldajatele ja võlgnikule kohtu kantsleis kättesaadavaks.

Pankrotivara suurendamiseks nõuab pankrotihaldur piiratud vastutusega äriühingute liikmetelt sisse tasumata osad ja sissemaksed ning võib esitada äriseaduse artiklite 645, 646 ja 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikli 135 kohaselt maksejõuetusmenetlusega seoses hagi, esitades selle hagi seoses vastavad sooritushagid. Kui nõude esitab võlausaldaja, käsitab kohus pankrotihaldurit kaashagejana *sua sponte*. Pankrotihaldur peab osalema võlgniku või võlausaldaja äriseadustiku artikli 694 kohaselt esitatud tuvastushagiga seoses alustatud menetlustes.

Pärast kohtult loa saamist korraldab pankrotihaldur pankrotivara hulka kuuluvate varaõiguste müügi, koostab jaotusgraafiku saadaolevate summadega, mis jaotatakse äriseaduse artikli 722 lõike 1 kohaste nõuetega võlausaldajatele vastavalt nende nõudeõiguse järgule, eesõigustele ja tagatisele, korraldab graafiku kandmise äriregistrisse ning teostab graafiku kohaselt maksed. Kohtu korraldusel hoiustab pankrotihaldur lõpliku jaotamise ajal pangas summad, mis on sisse nõudmata või vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud.

Kui võlgnik lepib kõigi tunnustatud nõuetega võlausaldajatega kokku, ei esinda pankrotihaldur poolena võlgnikku.

Pankrotihaldur peab oma ametivolitusi kasutama arukalt ja hoolikalt. Pankrotihaldur ei või oma volitusi ilma kohtu sõnaselge loata delegeerida kolmandale isikule. Pankrotihaldur ei või pidada võlgniku nimel läbirääkimisi ei isiklikult ega seotud isiku kaudu. Pankrotihaldur ei või ühelgi viisil, ei otseselt ega teise isiku kaudu omandada pankrotivara isiklikku vara või varalisi õigusi. See piirang kehtib ka pankrotihalduri abikaasa, tema otseste alanevas liinis sugulaste ning külgoones kuni kuuenda astme sugulaste kohta ja kuni kolmanda astme hõimlaste kohta. Pankrotihaldur ei või avalikustada mis tahes asjaolusid, andmeid ja teavet, mis talle on tema volituste ja ametikohustuste kasutamisel teatavaks saanud.

Kui pankrotihaldur ei täida oma kohustusi või täidab neid halvasti, võib kohus pankrotihaldurit kuni ühe kuu töötasu ulatuses trahvida. Pankrotihaldur on kohustatud maksma hüvitist summas, mis võrdub seaduse kohaselt kindlaksmääratud intressiga mis tahes viivituse eest saadud summade hoiustamisel pangas. Pankrotihaldur on kohustatud hüvitama võlgnikule ja võlausaldajatele mis tahes kahju, mida ta on oma kohustuste täitmisel ekslikult põhjustanud. Pankrotihalduri volituste lõppemisel peab ta raamatupidamise, pearaamatud ja kontod koos hoiule võetud mis tahes varaga andma viivitamata üle uuele pankrotihaldurile või kohtu määratud isikule, ning kui [võlausaldajate koosolekul] nõustatakse arutama finantsseisundi taastamise kava, siis võlgnikule.

Pankrotihalduri volitused lõpevad maksejõuetusmenetluse lõppemisega. Pankrotihaldur annab raamatupidamise ja võlgniku ülejäänud vara üle viimase juhtorganile. Kui maksejõuetusmenetlust otsustatakse uuesti alustada, ennistatakse pankrotihalduri õigused.

2017. aastal loodi pankrotihalduri abi ametikoht. Pankrotihalduri abi on füüsiline isik, kes vastab kõigile pankrotihalduri kohta sätestatud nõuetele, välja arvatud nõue, et tal peab olema vähemalt kaheaastane asjakohane erialane töökogemus; et ta peab olema teinud pädevuseksami vastavalt erimääruses sätestatud menetlusele ning et ta peab olema kantud justiitsministri vastuvõetud ja riigi teatajas avaldatud nimekirja kutsetöötajatest, kes võidakse määrata pankrotihalduriks. Pankrotihalduri abi suhtes ei tohi olla võetud pangaseaduse artikli 65 lõike 2 punktis 11 või krediitiasutuste seaduse artikli 103 lõike 2 punktis 16 ettenähtud meetmeid.

Pankrotihalduri abiks määramiseks peavad kandidaadid tegema pädevuseksami vastavalt määruses sätestatud menetlusele. Justiitsminister annab korralduse lisada kohustuslikele pädevusnõuetele vastavad pankrotihalduri abid eriloetellu.

Pankrotihalduri abid võivad pankrotihalduri juhiste ja asjaomase menetluse kohaselt tegutsedes võtta teatavaid pankrotihalduri pädevusse kuuluvaid meetmeid (kohtu sõnaselgel loal). Pankrotihalduri abi võib allkirjastada teatavaid pankrotihalduri tööga seotud dokumente, lisades allkirjale sõna „abi“.

Pankrotihalduri abi vastutab pankrotihalduriga solidaarselt mis tahes kahju eest, mida ta on oma kohustuste täitmisel ekslikult põhjustanud. Pankrotihalduri ja pankrotihalduri abi suhteid reguleeritakse lepinguga. Erieeskirjade puudumise korral reguleeritakse pankrotihalduri abide tegevust pankrotihaldurite suhtes kohaldatavate eeskirjadega.

Välisriigi kohtus tehtud otsusega määratud pankrotihaldur kasutab õigusi, mis kuuluvad tema ameti juurde maksejõuetusmenetluse algatanud riigis niivõrd, kui võrd nende teostamine ei riku Bulgaaria Vabariigi avalikku korda. Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärseid varasid, võib Bulgaaria kohus välisriigi kohtu määratud pankrotihalduri taotlusel algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse. Finantsseisundi taastamise kava heakskiitmine täiendavas maksejõuetusmenetluses peab saama põhimenetluse pankrotihalduri nõusoleku. Põhi- või lisamenetluses osaleva pankrotihalduri esitatud tagasivõitmise hagi käsitletakse nii, nagu see oleks esitatud mõlemas menetluses.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Võlausaldaja nõue võidakse maksejõuetusmenetluses tasaarvestada võlausaldaja kohustusega võlgniku ees, kui mõlemad võlad olid olemas enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, kuulusid vastastikku täitmisele, olid sama liiki ning võlausaldaja nõude tähtaeg oli möödunud. Kui võlausaldaja nõude tähtaeg möödub maksejõuetusmenetluse ajal või võlgniku maksejõuetuks kuulutava otsuse tõttu, võib võlausaldaja, eeldusel et selle otsuse tulemusel liigitatakse võlad ühte ja samasse nõudeõiguse järku, tasaarvestada oma võla alles pärast seda, kui võla tähtaeg on möödunud või kui need kaks võlga kuuluvad ühte ja samasse nõudeõiguse järku. Tasaarvestusavaldusest tuleb teatada pankrotihaldurile.

Tasaarvestus võidakse pankrotivara võlausaldajatega seoses kehtetuks tunnistada, kui võlausaldaja omandas nõude ja tal tekkis võlg enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, teades nõude omandamise või võla tekkimise ajal, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus või on esitatud avaldus algatada maksejõuetusmenetlus. Olenemata sellest, millal vastastikused võlad tekkisid, on pärast maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tunnistamist, aga mitte varem kui üks aasta enne avalduse esitamise kuupäeva tehtud võlgnikupoolne tasaarvestus pankrotivara võlausaldajatega seoses kehtetu, välja arvatud võla selle osa puhul, mille võlausaldaja saaks pärast vara rahaks konverteerimist toimuva jaotamise korral. Tasaarvestuse kehtetuks tunnistamise hagi võib ühe aasta jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäevast või peatatud maksejõuetusmenetluse taasalustamise otsuse kuupäevast esitada pankrotihaldur või kui pankrotihaldur hagi ei esita, siis pankrotivara mis tahes võlausaldaja. Kui võlg tasaarvestati pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsust, hakkab tasaarvestuse kehtetuks tunnistamise hagi esitamise tähtaeg kulgema tasaarvestamise kuupäevast.

Maksejõuetusmenetluse algatamisel on peatav mõju kõigile varaga seotud kohtuasjadele ja vahekohtumenetlustele, tsiviil- ja äri vaidlustele, milles võlgnik on osaline (välja arvatud võlgniku rahaliste nõuetega seotud töövaidlused). Seda sätet ei kohaldata juhul, kui kuupäeval, mil algatatakse maksejõuetusmenetlus teises asjas ja võlgnik on selles kostja, nõustub kohus arutama vastulauset, mille võlgnik on esitanud tasaarvestuse kohta.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Hiljemalt üks kuu alates selle otsuse tegemise kuupäevast, millega maksejõuetusmenetlus peatatakse selle menetluse esialgsete kulude maksmatajätmise tõttu (äriseadustiku artikli 632 lõike 1 kohane otsus), peab võlgnik lõpetama töölepingud oma tööliste ja töötajatega, teavitama maksuameti pädevat kohalikku asutust, andma kõnealustele töölistele ja töötajatele nõutavad töökogemust ja tööstaaži tõendavad dokumendid, koostama viitedokumendi, milles loetletakse kõik tagatud nõuetega isikud vastavalt seadusele, milles käsitletakse tööliste ja töötajate tagatud nõudeid tööandja maksejõuetuse korral, ning õigusaktidele, milles sätestatakse selle rakenduseeskirjad, ja andma äriühingu dokumendid üle riikliku kindlustusametile pädevale kohalikule büroole.

Pankrotihaldur võib lepingu osalise või täieliku rikkumise tõttu lõpetada mis tahes lepingu, mille osaline võlgnik on. Pankrotihaldur teatab lepingu lõpetamisest 15 päeva ette ja peab samal ajavahemikul vastama teise poole esitatud teabenõuetele, kas leping lõpetatakse või jääb see kehtima. Kui pankrotihaldur ei vasta teabenõudele, käsitletakse lepingut lõpetatuna. Kui leping lõpetatakse, on teisel poolel õigus kahju hüvitamisele. Kui leping, mille kohaselt võlgnik teeb korrapärase ajavahemike järel makseid, jääb kehtima, ei teki pankrotihaldurile mingit kohustust tasuda lepingust tulenevaid võlgu, mis on tekkinud enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva.

Pankrotihaldur aktsepteerib võlgniku nõuete tasumisel makstud raha selle kuupäeva seisuga, mil maksejõuetusmenetluse algatamise otsus muutub lõplikuks. Võlgniku nõude rahuldamine pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, aga enne selle otsuse tegemise kuupäeva, on kehtiv juhul, kui nõude rahuldanud pool ei olnud maksejõuetusmenetluse algatamisest teadlik; või kui ta oli menetlusest teadlik, siis lisati nõude rahuldamisest saadud tulu pankrotivara hulka. Kui ei ole tõendatud teisiti, eeldatakse, et tegutses heas usus.

Äriseaduse artikli 646 kohaselt on järgmised võlausaldajatega seotud toimingud kehtetud, kui need on kehtivat tegutsemiseeskirja rikkudes teostatud pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva:

enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva tekkinud võla tasumine;

pankrotivara hulka kuuluvale õigusele või isiklikule varale seatud pant või hüpoteek;

tehing, mis hõlmab pankrotivara hulka kuuluvat õigust või vara.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Enne kui kohus teeb otsuse avalduse kohta algatada maksejõuetusmenetlus, võib ta võlausaldaja soovil või omal algatusel ja kui see on võlgniku varade säilitamiseks vajalik, anda korralduse, et peatataks võlgniku vara suhtes alustatud täitemenetlus, välja arvatud maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku kohaselt alustatud täitemenetlus. Kui meetmeid taotleb võlausaldaja, annab kohus nendeks loa juhul, kui võlausaldaja algatust toetavad vastuvaidlematud kirjalikud tõendid ja/või kui esitatakse kohtu kindlaksmääratud summas tagatis võlgnikule mis tahes kahjude hüvitamiseks, juhul kui edaspidi leitakse, et võlgnik ei ole maksejõuetu ning tal ei ole ülemäärast võlgnevust. Kui kehtestatud kaitsemeetmed ei ole vara säilitamiseks enam vajalikud, võib kohus need lõpetada.

Otsusest teatatakse poolele, kelle suhtes meetmeid võetakse, ja poolele, kes taotles nende kehtestamist. Otsus kuulub viivitamata täitmisele ning selle saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates teate saamise kuupäevast. Edasikaebamisel ei ole menetlust peatavat mõju. Kaitsemeetmeid peetakse peatatuks

alates kuupäevast, millal tehti otsus lükata avaldus maksejõuetusmenetluse algatamise kohta tagasi. Kehtestatud kaitsemeede kehtib kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäevani. Sellest kuupäevast alates tühistatakse selle mõju otsusega, millega algatatakse maksejõuetusmenetlus.

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsusel on pankrotivara hulka kuuluvate varade suhtes toimuvale täitemenetlusele peatav mõju, välja arvatud maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku artiklis 193 ettenähtud varade puhul. Kui nõude esitajale tehakse täitemenetluse peatamise kuupäeva ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse registrisse kandmise kuupäeva vahel makse, tagastatakse makstud summa pankrotivara hulka. Kui on oht, et kahjustatakse võlausaldajate huve ja tagatud nõuetega võlausaldaja kasuks on asunud tagatist realiseerima, võib kohus lubada menetluse jätkumist, tingimusel et tagatise summat ületav osa tulust lisatakse pankrotivara hulka. Kui maksejõuetusmenetluses esitatakse hagi ja see tunnustatakse vastuvõetavaks, lõpetatakse peatatud menetlus. Täitemenetluses kehtestatud arestimisi ja sundvõõrandamisi ei saa pankrotivara võlausaldajate nõuete suhtes täitmisele pöörata. Tsviilikohtumenetluse seadustiku ning maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustikule vastav kaitsemeetmete kehtestamine võlgniku vara suhtes ei ole pärast maksejõuetusmenetluse algatamist lubatud.

Maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustiku artiklis 193 osutatud vara on vara, mille suhtes kohaldatakse maksejõuetusmenetluses juba kehtestatud kaitsemeetmeid, eesmärgiga nõuda sisse enne maksejõuetusmenetluse algatamist tekkinud avaliku sektori võlg. Kõnealuse vara realiseerib kohtutäitur vastavalt maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustikus kehtestatud eeskirjadele ja menetlusele. Kui vara realiseerimisest saadud tulust ei piisa nõude täieliku summa, kogunenud intresside ja avaliku õiguse kohase täitemenetluse tasude katmiseks, rahuldatakse kesk- või omavalitsuse ülejäänud nõue vastavalt üldeeskirjadele. Kui vara realiseerimisest saadud tulu ületab nõude täielikku summat, kogunenud intresse ja avaliku õiguse kohase täitemenetluse tasusid, maksab kohtutäitur ülejäänud tulu pankrotivara kontole. Kui kohtutäitur ei realiseeri vara 6 kuu jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamisest, läheb vara kohtutäiturilt üle pankrotihaldurile ning see realiseeritakse maksejõuetusmenetluses.

Kui maksejõuetusmenetlus on algatatud, ei saa tsviil- või äriõiguse kohaseid varavaidlustega seotud hagsid kohtusse või vahekohtusse esitada, välja arvatud järgmistel juhtudel:

et kaitsta nende kolmandate isikute huve, kellele kuulub pankrotivara hulgas olev vara; töövaidlused;

kolmandatele isikutele kuuluva varaga tagatud rahalised nõuded.

Äriseaduse artikli 694 kohaseid tuvastushagsid saavad esitada järgmised pooled, kes taotlevad maksejõuetusmenetluses tunnustamata nõude kehtivaks tunnustamist või vaidlustavad tunnustatud nõude olemasolu:

võlgnik, kui kohus lükkab tagasi pankrotihalduri esitatud vastuväite tunnustatud nõude vastu või lisab selle tunnustatud nõuete nimekirja;

tunnustamata nõudega võlausaldaja, kui kohus ei võta vastuväidet arvesse või ei lisa nõuet tunnustatud nõuete nimekirja;

võlausaldaja, kui kohus lükkab tagasi tema vastuväite teise võlausaldaja nõude tunnustamise kohta või lisab teise võlausaldaja nõude tunnustatud nõuete nimekirja.

Sotsiaalsete õigustega seotud hagi võib esitada 14 päeva jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse otsus tunnustatud nõuete nimekirja heakskiitmise kohta. Menetluses peab osalema pankrotihaldur. Lõplikul otsusel on maksejõuetusmenetluse võlgnikule, pankrotihaldurile ja kõigile võlausaldajatele deklaratiivne mõju.

Kui vara omandas pool, kellel ei olnud õigust teha enampakkumisel pakkumisi, või kui müügihinda ei maksta, saab tsviilhagiga vaidlustada pankrotivara hulka kuuluva vara müügi, mille eesmärk oli see rahaks konverteerida. Viimasel juhul saab ostja hagi vältida, makstes võlgnetava summa koos alates sellest päevast kogunenud intressiga, millal ta kuulutati müüdud vara ostjaks.

Kui varaõigus ei ole pärast vara rahaks konverteerimise eesmärgil müümist ja selle vara omandamist ning ostja valdusse minemist enam poole omanduses, võib ta taotleda õiguskaitset pelgalt omandiõigust puudutava hagi esitamisega.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Maksejõuetusmenetluse algatamisel on peatav mõju kõigile tsviil- ja äriõiguse kohastele varavaidlustega seotud kohtuasjadele ja vahekohtumenetlustele, milles võlgnik on osaline, välja arvatud võlgniku rahaliste nõuetega seotud töövaidlused. Seda sätet ei kohaldata juhul, kui kuupäeval, mil algatatakse maksejõuetusmenetlus teises asjas ja võlgnik on selles kostja, nõustub kohus arutama võlgniku vastulauset, mille ta on esitanud tasaarvestuse kohta. Kui nõuet tunnustatakse maksejõuetusmenetluses, st kui see lisatakse kohtu heakskiidetud tunnustatud nõuete nimekirja, alustatakse peatatud menetlust uuesti. Peatatud menetluse jätkamisel osalevad: 1) pankrotihaldur ja võlausaldaja, kui nõuet ei lisata pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja või kohtu heakskiidetud nõuete nimekirja, või 2) pankrotihaldur, võlausaldaja ja vastuväite esitanud pool, kui nõue lisati pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja, aga selle lisamine vaidlustati. Sel juhul on otsusel võlgnikule, pankrotihaldurile ja kõigile võlgnikule, kellel on pankrotivara suhtes nõudeid, otsustav mõju. Võlgniku suhtes käimas olevat menetlust seoses kolmanda isiku varaga tagatud rahaliste nõuetega ei tohi peatada.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Kui võlausaldajal on võlgniku vastu äritehingust tulenev nõue, võib ta esitada avalduse algatada maksejõuetusmenetlus ning ühineda teise võlausaldaja esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse alusel alustatud menetlusega. Kui kohus annab korralduse algatada maksejõuetusmenetlus, võib võlgnik teha avalduses ka ettepaneku finantsseisundi taastamise kava kohta ja määrata isiku, kes vastab pankrotihaldurite määramisele esitatud nõuetele. Võlausaldaja võib paluda kohtul anda enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse kohta otsuse tegemist korraldus võtta ennetavaid ja kaitsemeetmeid, kui see on vajalik võlgniku vara säilitamiseks.

Kui on ilmselge, et ettevõtte jätkuv tegevus kahjustaks pankrotivara, võib kohus võlausaldaja algatusel anda korralduse tegevus lõpetada kas alates maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäevast või hilisemast kuupäevast, aga enne selle tähtaja möödumist, mil peab esitama finantsseisundi taastamise kava.

Kui võlgniku saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude katmiseks, määrab kohus kindlaks summa, mille võlausaldaja peab maksejõuetusmenetluse algatamiseks teatava ajavahemiku jooksul ette maksma. Kui võlgniku varast ei piisa või kui esialgsete kuludid ei ole ette makstud, võib võlausaldaja ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise otsuse tegemisest taotleda peatatud maksejõuetusmenetluse taasalgatamist.

Kui äriseaduses ettenähtud eeltingimused on täidetud, võivad võlausaldajad vaidlustada maksejõuetusmenetluses tehtud kohtu korraldused ja otsused ning võlgniku juhtorganite meetmed ja otsused.

Maksejõuetusmenetluses toimetatakse teated ja kohtukutsed menetluse poolteks olevatele võlausaldajatele kätte nende vastaval aadressil Bulgaarias. Kui võlausaldaja on oma aadressi muutnud, sellest kohtule teatamata, lisatakse kõik kutsed kohtuasja toimikule ja neid peetakse nõuetekohaselt kättetoimetatuks. Kui võlausaldajal ei ole Bulgaarias aadressi ja tema peakontor asub muus riigis, peab ta andma Bulgaarias kättetoimetamiseks aadressi. Kui Bulgaarias kättetoimetamiseks ei anta aadressi, avaldatakse kohtukutse äriregistris. Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist käsitatakse vaidlustamatuid akte, mida ei kanta äriregistrisse ja millest tsviilikohtumenetluse seadustiku kohaselt pooltele ei teatata, pooltele kohtu peetava registri kaudu teatavaks tehtuna. Kui äriseaduses on sätestatud, et kohtukutse tuleb toimetada pooltele kätte äriregistris avaldatava teatena, tuleb kutse, teade või kohtukutse avaldada vähemalt 7 päeva enne koosoleku või ärakuulamise kavandatavat kuupäeva.

Esimesel võlausaldajate koosolekul osalevad võlausaldajad, kes kuuluvad ajutise pankrotihalduri poolt võlgniku raamatupidamise põhjal koostatud nimekirja. Võlausaldajad osalevad koosolekul isiklikult või volitatud isiku kaudu, kellel on võlausaldaja esindamiseks olemas sõnaselged volitused. Kui võlausaldaja on füüsiline isik, tuleb volikirjal olev volituse andja allkiri notariaalselt tõendada. Resolutsioonid võetakse vastu nimekirjas olevate võlausaldajate liithäälteenamusega, välja arvatud nende võlausaldajate hääled, kes on praegu võlgnikuga seotud, võlausaldajad, kes olid võlgnikuga seotud maksejõuetusmenetluse algatamise eelneval kolmeaastasel ajavahemikul, ja võlausaldajad, kes omandasid nõuded võlgnikuga maksejõuetusmenetluse algatamise eelneval kolmeaastasel ajavahemikul seotud olnud pooltelt. Võlausaldajate esimesel koosolekul:

kuulatakse ära ajutise pankrotihalduri koostatud aruanne;
nimetatakse alaline pankrotihaldur ja esitatakse kohtule sellekohane ettepanek;
valitakse võlausaldajate komitee.

Võlausaldajate koosolekut ei kutsuta kokku järgmistel juhtudel:

enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist ei ole võlgnik kolm aastat esitanud äriregistrile majandusaasta aruandeid, mis avaldatakse äriregistris;

võlgnik ei täida oma kohustust teha esialgse pankrotihalduriga koostööd ja keeldub oma raamatupidamist üle andmast või tema raamatupidamismeetod on ilmselgelt ebakorrektn.

Sel juhul täidab kohtu määratud esialgne pankrotihaldur oma ülesandeid, kuni võlausaldajate koosolekul määratakse alaline pankrotihaldur, pärast seda kui kohus on kinnitanud pankrotihalduri tunnustatud nõuded.

Võlausaldajate koosolek võidakse kutsuda kokku võlgniku, pankrotihalduri, võlausaldajate komitee või nende võlausaldajate taotlusel, kelle nõuded moodustavad tunnustatud nõuete summast viiendiku. Võlausaldajate koosolek toimub kohale tulnud võlausaldajate arvust olenemata ning seda juhatab menetlust juhtiv kohtunik. Resolutsioonide vastuvõtmiseks on igal võlausaldajal selline arv hääli, mis vastab tema nõude osatähtsusele tunnustatud nõuete kogusummast, ja hääleõiguse annab kohus. Hääleõigus võidakse anda ka võlausaldajatele tsiviil- või äriõiguse kohaste varavaidluste puhul taasalustatud hagides või vahekohtumenetlustes võlgniku vastu, kui nõuet toetatakse veenvate kirjalike tõenditega; tunnustamata nõuetega võlausaldajatele, kes on vastavalt äriseaduse artiklile 694 esitanud tuvastushagi; ja tunnustatud nõuetega võlausaldajatele, kelle vastu on vastavalt äriseaduse artiklile 694 esitatud nõude olemasolu vaidlustav hagi. Hääleõigust ei anta tagamata nõuetega võlausaldajate selliste intressinõuete puhul, mis tulenevad õigusaktidest või lepingust ja kuuluvad maksmisele pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, nende nõuete omanikele, mis on seotud võlgnikule osaniku või aktsionäri antud laenudega, ja võlausaldajatele, kelle nõuded tulenevad menetluses võlausaldaja tehtud annetustest või kantud kuludest, välja arvatud ettemakstud kulude korral, kui võlgniku varad ei ole piisavad tasutud kulude katmiseks. Resolutsioonid võetakse vastu liithäälteenamusega, välja arvatud juhul, kui äriseaduses on ette nähtud teisiti.

Võlausaldajate koosolek:

kuulab ära pankrotihalduri tegevusaruande;

kuulab ära võlausaldajate komitee aruande;

valib pankrotihalduri, kui pankrotihaldurit ei ole valitud;

võtab vastu otsused pankrotihalduri ametist vabastamise ja tema asendamise kohta;

määrab kindlaks pankrotihalduri esialgse tasu, muudab seda ja määrab kindlaks pankrotihalduri lõpliku tasu;

kui võlausaldajate komiteed ei ole valitud, valib komitee või teeb selle koosseisus muudatusi;

teeb kohtule ettepaneku võlgnikule ja tema perele võimaldatava elatismakse summa kohta;

määrab kindlaks viisi, kuidas võlgniku vara rahaks konverteeritakse, vara hindamise meetodi ja tingimused, hindajate valiku ja nende tasu.

Kui võlausaldajate koosolek ei jõua pankrotihalduri määramisel otsusele, määrab selle kohus, ja kui koosolek ei jõua otsusele võlgniku vara rahaks

konverteerimise viisi ja reeglite asjus, teeb otsuse pankrotihaldur. Kohus vabastab pankrotihalduri ametist nende võlausaldajate taotlusel, kelle nõuded moodustavad üle poole nõuete kogusummast; Kohus võib võlausaldaja algatusel pankrotihalduri igal ajal ametist vabastada, kui too ei täida oma ametiülesandeid või tegutseb võlausaldaja või võlgniku huve kahjustaval viisil.

Võlausaldajate koosolek võib võtta vastu otsuse järelevalveorgani määramise kohta, kellel oleksid volitused kontrollida võlgniku tegevust kas finantsseisundi taastamise kava kogu kestuse või lühema ajavahemiku jooksul, ka siis, kui seda ei ole finantsseisundi taastamise kavas sõnaselgelt ette nähtud.

Võlausaldajate koosoleku nõusolekul võib kohus enne seda, kui ta annab loa konverteerida pankrotivara rahaks, lubada pankrotihalduril müüa võlgniku isiklikku vara, kui selle isikliku vara hoiustamise kulu, kuni antakse korraldus pankrotivara üldmenetluse kohaselt konverteerida, ületab isikliku vara väärtust. Muud pankrotivara hulka kuuluvad varad võidakse müüa võlausaldajate koosoleku nõusolekul, kui see on vajalik maksejõuetusmenetluse kulu katmiseks ja kui ükski võlausaldaja ei ole sellekohase üleskutse korral nõustunud seda kulu ette maksma.

Kui isiklikku vara ja varaõigusi, mis pandi müüki tervikuna, eraldi osadena või üksikute esemete ja õigustena, ei õnnestunud müüa kas ostjate puuduse või ostja taandumise tõttu, annab maksejõuetusmenetlust arutav kohus kas pankrotihalduri ettepanekul tegutsedes või vastavalt võlausaldajate koosolekul vastu võetud resolutsioonile loa müüa võlgniku vara kas otseäbirääkimistel või vahendaja kaudu.

Võlausaldajate koosoleku resolutsioonid on siduvad kõigile võlausaldajatele, ka neile, kes ei olnud koosolekul kohal. Kui võlausaldajate koosoleku resolutsioon on ebaseaduslik või kahjustab tõsiselt mõne võlausaldaja huve, võib kohus võlausaldaja algatusel selle tühistada.

Võlausaldajate koosolek võib valida vähemalt kolmest ja kuni üheksast liikmest koosneva võlausaldajate komitee. Võlausaldajate komitee peab koosnema liikmetest, kes esindavad tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajaid, välja arvatud äriseaduse artikli 616 lõikes 2 osutatud võlausaldajad (võlausaldajad, kelle nõuded rahuldatakse pärast seda, kui kõigi teiste võlausaldajate nõuded on täielikult rahuldatud). Võlausaldajate komitee aitab kaasa võlgniku vara haldamisega seotud pankrotihalduri tegevusele ja valvab selle järele, kontrollib võlgniku äridokumente ja saadaolevat raha, esitab arvamusi võlgniku ettevõtte tegevuse jätkumise kohta ning ajutise ja ex officio pankrotihalduri tasu kohta, vara rahaks konverteerimisega seoses võetud meetmete kohta ning pankrotihalduri vastutuse kohta muudel juhtudel. Võlausaldajate komitee liikmetel on õigus saada võlausaldajatelt tasu nende valimise ajal kindlaksmääratud summas.

Võlausaldajate komitee liige ei või ühelgi viisil, ei otseselt ega teise isiku kaudu omandada pankrotivara isiklikku vara või varalisi õigusi. See piirang kehtib ka võlausaldajate komitee liikme abikaasa, tema otseste alanevas liinis sugulaste ning küljpoones kuni kuuenda astme sugulaste kohta ja kuni kolmanda astme hõimlaste kohta.

Tsiviil- ja äriõiguse kohaseid varavaidlustega seotud peatatud kohtuasju ja vahekohtumenetlusi, mille pool võlgnik on, jätkatakse ning menetlus jätkub pankrotihalduri ja võlausaldaja osalusel, kui nõue ei ole lisatud pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja või kohtu või pankrotihalduri heakskiidetud nõuete nimekirja, või võlausaldaja ja vastuväite esitanud poole osalusel, kui nõue on lisatud pankrotihalduri tunnustatud nõuete nimekirja, aga selle lisamise kohta on esitatud vastuväide.

Pankrotikohus võib võlausaldaja taotlusel anda loa võtta seadusega ettenähtud kaitsemeetmeid, et kaitsta võlgniku saadaolevat vara.

Kui on täidetud äriseaduse artiklis 645 sätestatud tingimused, võib võlausaldaja tasaarvestada võlgnikule võlgnetava võla. Pankrotivara suurendamiseks võib pankrotihaldur äriseaduse artiklite 645, 646 ja 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikli 135 kohaselt esitada maksejõuetusmenetlusega seoses hagi

ning esitada nende hagidega seoses vastavad sooritusahgid. Kui võlausaldaja on nõude kohta esitanud hagi, ei saa sama nõude kohta teist hagi esitada. Teine võlausaldaja võib aga enne kohtuasja esimest arutamist paluda kohtul käsitada end kaashagejana.

Võlausaldaja võib paluda pankrotihalduril esitada tutvumiseks register ja aruanne ning koostada eriaruanne huvipakkuvatest küsimustest, mida ei ole aruandes vastava ajavahemiku kohta käsitletud. Võlausaldaja võib pankrotihalduri ametikohustuste täitmisega seotud kirjaliku aruande kohta esitada vastuväite 7 päeva jooksul alates aruande esitamise kuupäevast.

Võlausaldajad võivad oma nõuded pankrotikohtule kirjalikult esitada. Nad võivad esitada pankrotihalduri kas tunnustatud või tunnustamata nõuete vastu kirjalikke vastuväiteid 7 päeva jooksul alates kuupäevast, mil nimekirja avaldatakse äriregistris, ja esitada äriseaduse artikli 694 kohaseid tuvastushagisid 14 päeva jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse nimekirja heakskiitmise otsus.

Võlausaldajad võivad oma nõuded pankrotikohtule kirjalikult esitada. Nad võivad esitada pankrotihalduri kas tunnustatud või tunnustamata nõuete vastu kirjalikke vastuväiteid 7 päeva jooksul alates kuupäevast, mil nimekirja avaldatakse äriregistris, ja seejärel esitada tuvastushagisid, et taotleda tunnustamata nõuete kontrollimist või et vaidlustada tunnustatud nõuete olemasolu, 7 päeva jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse nimekirja heakskiitmise otsus.

Finantsseisundi taastamise kava saavad esitada võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt kolmandiku tagatud nõuetest, ning võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt kolmandiku tagamata nõuetest, välja arvatud järgmised võlausaldajad: need, kelle nõuded tulenevad nende tagamata võlgade seaduse- või lepingukohastest intressidest, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva; võlausaldajad, kelle nõuded tulenevad äripartneri või aktsionäri poolt võlgnikule antud laenudest; võlausaldajad, kelle nõuded tulenevad annetustest ning võlausaldaja poolt maksejõuetusmenetluses kantud kuludest, välja arvatud ettemakstud kulud, kui võlgniku vara ei olnud nende katmiseks piisav. Tunnustatud nõude või kohtu tunnustatud hääleõigusega võlausaldaja võib teha ettepaneku võlgniku maksejõuetu ettevõtte finantsseisundi taastamise kava kohta ja selle üle hääletada (ka *in absentia*, notariaalselt tõendatud kirjaga, millel on tema allkiri). Võlausaldajad, sealhulgas tunnustamata nõuetega, mille vastu on äriseaduse artikli 694 kohaselt esitatud kohtusse tuvastushagi, võivad vastuvõetud kava kohta esitada vastuväite 7 päeva jooksul alates kava vastuvõtmise päevast.

Kui võlgnik ei täida oma kavakohaseid kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt 15 protsenti kava kohaselt konverteeritud nõuete kogusummast, taotleda maksejõuetusmenetluse taasalustamist.

Võlausaldaja võib jaotusgraafiku kohta esitada kirjaliku vastuväite ning seejärel kaevata edasi otsuse, millega kohus kiitis sellise graafiku heaks.

Kui võlgnik ei täida võlausaldajatega äriseaduse artikli 740 kohaselt sõlmitud lepingust tulenevaid kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt 15 protsenti kõigi nõuete kogusummast, paluda kohtult maksejõuetusmenetluse taasalustamist.

Võlgnik või tunnustatud nõudega või tsiviilhagis kontrollitud nõudega võlausaldaja võib kohtult paluda peatatud menetluse jätkamist ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise otsuse kuupäevast, kui sellel ajavahemikul vabastatakse vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud summad või kui avastatakse vara, mille olemasolust maksejõuetusmenetluse ajal ei olnud teadlik.

Ühe kuu jooksul alates kuupäevast, millal äriregistris avaldatakse võlgniku taotlus tähtaja ennistamise kohta, võib iga võlausaldaja, kelle nõue on tunnustatud või kelle nõude kehtivust on tsiviilhagiga kinnitatud, esitada selle kohta vastuväite.

Kui välisriigi kohtus maksejõuetuks kuulutatud kauplejal on Bulgaarias märkimisväärsed varasid, võib Bulgaaria kohus võlausaldaja taotlusel algatada tema suhtes täiendava maksejõuetusmenetluse. Võlausaldaja, kellele on põhimenetluses tehtud osaline makse, osaleb vara jagamise lisamenetluses juhul, kui osa, mille ta saaks, oleks suurem kui teistele võlausaldajatele lisamenetluses jaotatav osa.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihalduri volitused on järgmised: teha päringuid ja tuvastada võlgnikule kuuluv vara; osaleda hagides võlgniku vastu või algatada võlgniku nimel kohtuasju; taotleda seadusega ettenähtud juhtudel, et lõpetataks, tühistataks või tunnistataks kehtetuks lepingud, mille pool võlgnik on; nõuda sisse võlgnikule võlgnetavat raha ja hoiustada see erikontole; kohtu loal käsutada pangakontodele hoiustatud võlgniku raha, kui see on vajalik võlgniku vara haldamiseks ja säilitamiseks; ning konverteerida pankrotivaras sisalduv vara rahaks.

Pärast kohtult loa saamist ja vastavalt võlausaldajate koosolekul vastuvõetud otsusele müüb pankrotihaldur pankrotivaras sisalduva isikliku vara ja varalised õigused tervikuna, eraldi osadena või üksikute esemete ja õigustena. Kui sellist otsust ei ole tehtud, otsustab pankrotihaldur, millisel viisil ja millise menetlusega konverteeritakse vara rahaks ning milliste eeskirjade järgi hindavad seda valitud hindajad.

Pankrotihaldur koostab müügiteate, mis sisaldab teavet võlgniku kohta, müüdava vara kirjeldust, müügi eeskirju ja menetlust, müügi kuupäeva, kellaaega ja kohta, pakkumiste esitamise tähtaega päeva jooksul ning müüdava vara väärtuse hinnangut. Pankrotihaldur paigutab teate nähtavale kohale selle omavalitsuse ruumides, kus on võlgniku ettevõtte registrijärgne asukoht, ja ettevõtte peakontori ruumidesse vähemalt 14 päeva enne teates osutatud müügikuupäeva. Lisaks koostab pankrotihaldur protokoll, milles täpsustab eespool osutatud meetmeid ja korraldab protokoll avaldamise majandusministeeriumi eribülletäänis 14 päeva enne teates osutatud müügikuupäeva.

Müük toimub teates osutatud müügikuupäeval pankrotihalduri bürosos või võlgniku ettevõtte peakontori aadressil. Pakkujad, kes soovivad osaleda, peavad eelnevalt deponeerima summa, mis moodustab väärtusest 10%. Iga pakkuja peab märkima pakutava hinna numbrite ja sõnadega ning esitama pakkumuse kinnises ümbrikus koos kviitungiga deposiidi maksmise kohta. Pakkumused esitatakse pankrotihaldurile müügikuupäeval, määratud tähtajaks, ja need sisestatakse eriregistrisse nende kättesaamise järjekorras. Pankrotihalduri määratud tähtaja möödumisel kuulutab pankrotihaldur pakkumused osalevate pakkujate juuresolekul kättesaaduks ning koostab asjakohase menetlusprotokoll. Nõuetele mittevastavate pakkujate ja nende pakkujate pakkumused, kes pakuvad hinnatud väärtusest väiksemat hinda, on kehtetud. Vara müüakse suurima pakkumuse tegijale. Kui suurimat hinda pakkus enam kui üks pakkuja, määratakse ostja kindlaks enampakkumisega, mille pankrotihaldur korraldab viivitamata, osalevate pakkujate juuresolekul. Võitnud pakkuja märgitakse pankrotihalduri koostatud protokoll, mille pankrotihaldur ja kõik pakkujad seejärel allkirjastavad. Ostja peab maksma pakutava hinna, millest lahutatakse ettemakstud 10% deposiit, 7 päeva jooksul alates müügikuupäevast. Kui ostja on tunnustatud nõudega või tagatud nõudega võlausaldaja, loob pankrotihaldur jaotamise konto, osutades hinna osa, mille ostja peab maksma ja mis säilitatakse teiste võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, ning hinna osa, millega võlausaldaja nõue tasaarvestatakse. Sel juhul peab ostja maksma summa, mis säilitatakse jaotamise kontol ettenähtud viisil teiste võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, 7 päeva jooksul alates konto aktiveerimise kuupäevast, või kui teisi võlausaldajaid ei ole, siis summa, mille võrra maksmisele kuuluv summa ületab tema nõuet. Kui hinda ei tasuta 7 päeva jooksul, pakub pankrotihaldur vara suuruselt järgmise pakkumuse teinud pakkujale, välja arvatud juhul, kui too on oma deposiidi tagasi võtnud. Selle pakkuja nõusolekul kuulutab pankrotihaldur ta ostjaks. Vajaduse korral kordab pankrotihaldur seda toimingut, kuni vara on pakutud kõigile pakkujatele, kelle pakutud hind ei olnud hinnatud väärtusest väiksem.

Kui pakkujaid ei ole või kui ei ole saadud nõuetekohaseid pakkumusi või kui ostja ei maksa hinda, avaldatakse uus müügiteade ning korraldatakse avatud enampakkumine, kus avamishind on 80% hinnatud väärtusest. Pakkumused märgitakse pakkumuste nimekirja ning pakkumise sammu määrab kindlaks pankrotihaldur ja esitab selle teatistes.

Kui väljakuulutatud ostja maksab tasumisele kuuluva summa õigel ajal, annab kohus korralduse, et maksmisele järgneval päeval läheks vara ostja valdusse. Teised enampakkumisel osalenud pakkujad ja võlgnik võivad korralduse apellatsioonikohtus vaidlustada. Kui korraldus omandi üleandmiseks ostjale või müük on tunnistatud kehtetuks, korraldatakse pärast uue teate avaldamist uus enampakkumine.

Omandiõigus läheb seaduslikult üle ostjale pankrotihalduri kehtiva korralduse alusel ning kviitungi põhjal, millega kinnitatakse nõutavate vara ülemineku ja omandiõiguse üleandmise lõivude maksmist. Varalise õiguse kaotamise riski kannab ostja ja selle säilitamise kulud kuni ostja valdusesse minemiseni kantakse pankrotivara arvelt.

Kui ühisomandis oleva varalise õiguse suhtes on mõne omaniku võla tõttu alustatud täitemenetlust, esitatakse varalise õiguse kui terviku kirjeldus, müüakse aga üksnes mittemateriaalne võlgnikule kuuluv osa. Ühisomanike kirjalikul nõusolekul võidakse vara müüa tervikuna.

Kui müüakse vara, millele võlgnik on teise poole võla tagamiseks seadnud hüpoteegi või mille ta on pantinud või omandanud hüpoteegi või pandiga koormatuna, saadab pankrotihaldur tagatud nõuetega võlausaldajale teate, teavitades müügi toimumise ajast. Luuakse eraldine jaotamise konto ja sellel märgitakse summad, mis sellise vara müümisel makstakse tagatud nõuetega võlausaldajale. Pankrotihaldur reserveerib tagatud nõuetega võlausaldajale selle jaotamise konto kohaselt makstava summa, mis antakse üle võlanõuet kinnitava täitedokumendi või tõendi esitamisel selle kohta, et nõuet on maksejõuetusmenetluses tunnustatud. Pankrotihaldur reserveerib summa, mis tuleb maksta tagatud nõuetega võlausaldajale, kellel on nõue seoses pandiga tagatud võlaga, pandi seadmist kinnitava registritõendi ja notariaalselt tõendatud avalduse esitamisel, mille on allkirjastanud võlausaldaja ja millega tõendatakse tagatud laenu praegust summat.

Kui isiklikku vara ja varaõigusi, mis pandi müüki tervikuna, eraldi osadena või üksikute esemete ja õigustena, ei õnnestunud müüa kas ostjate puuduse või ostja taandumise tõttu, annab maksejõuetusmenetlust arutav kohus kas pankrotihalduri ettepanekul tegutsedes või vastavalt võlausaldajate koosolekul vastu võetud resolutsioonile loa müüa võlgniku vara kas otseäbirääkimistel või vahendaja kaudu. Müügihind ei või olla väiksem kui 80% hinnatud väärtusest. Pakkumine omandada võlgnikule kuuluvate teiste äriühingute aktsiad tuleb kõigepealt teha teistele liikmetele. Kui pakkumist ei võeta ühe kuu jooksul vastu, müüakse aktsiad maha. Sel juhul tuleb aktsiate omandamishind maksta ajavahemikul, mis ei ületa 60 kuud alates ostja valimise kuupäevast, ja leping sõlmitakse pärast hinna täielikku tasumist.

Kui võlgnikule kuuluvad majutusüksused on selle kuupäeva seisuga, millal võlausaldajate koosolekul võetakse vastu resolutsioon nende rahaks konverteerimise eeskirjade kohta, võlgniku tööliste ja töötajatele välja üüritud, peab pankrotihaldur pakkuma majutusüksusi kõigepealt müügiks töölistele ja töötajatele või teistele isikutele, kellel on võlgniku vastu töösuhetega seotud nõudeid, välja arvatud juhul, kui kõnealuse varaga seoses on pooleli kohtuasi. Pankrotihaldur saadab igale isikule kirjaliku kutse, mis sisaldab vara kirjeldust, selle väärtuse hinnangut, makse tegemise tähtaega, mis ei või olla vähem kui 30 päeva ja rohkem kui 60 päeva, ning andmeid pangakonto kohta, millele raha tuleb kanda. Pooled peavad teatele vastama 14 päeva jooksul ning ettenähtud ajavahemiku jooksul teatama pankrotihaldurile, kas nad soovivad vara osta hinnaga, mis on hinnangus osutatud. Hinna maksmisel võivad töölised ja töötajad tasaarvestada oma nõuded seoses maksmata töötasudega, mida võlgnik neile võlgneb. Müügileping koostatakse omandiõigust tõendava dokumendina, mille pankrotihaldur allkirjastab kui müüja. Müügiga seotud kulud kannab müüja.

Pankrotihaldur nõuab, et võlausaldaja või kolmanda isiku valduses olev panditud isikliku vara üksus antaks üle, ja müüb selle vastavalt äriseaduse 46. peatükis sätestatud menetlusele, välja arvatud juhul, kui võlausaldajal on seadusega lubatud korraldada müük ilma kohtu sekkumiseta.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetluses võib esitada järgmisi nõudeid:

pandi või hüpoteegiga tagatud võlgadega seotud nõuded või arestitud võlgadega seotud nõuded, mis on registreeritud vastavalt pandiõiguse seadusele; nõuded, mille suhtes kasutatakse pandiõigust;

maksejõuetusmenetluses kantud kulud (avalduse esitamisel tasumisele kuuluv lõiv ja kõik muud kulud, mis tekivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuseni; pankrotihalduri töötasu; tööliste ja töötajate nõuded, kui võlgniku ettevõtte ei ole kauplemist lõpetanud; pankrotivara suurendamise, haldamise, hindamise ja jaotamisega seoses tekkinud kulud; ja elatismaksud võlgniku ja tema pere kasuks);

nendest töölepingutest tulenevad nõuded, mis olid olemas enne maksejõuetusmenetluse algatamist;

seadusjärgne hüvitis, mida võlgnik peab kolmandatele isikutele maksma;

avalik-õiguslikud võlad keskvalitsusele või omavalitsustele, sealhulgas, kuid mitte ainult maksudest, tollimaksudest, tasudest ja kohustuslikest

sotsiaalmaksetest tulenevad võlad, kui need tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;

nõuded, mis tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ja mida ei olnud vastavaks tähtajaks tasutud;

mis tahes ülejäänud tagamata nõuded, mis tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;

seadusest või lepingust tulenevad intressid tagamata võlgadelt, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;

võlgnikule osaniku või aktsionäri antud laenud;

annetused;

kulud, mis tekkisid võlausaldajatel seoses maksejõuetusmenetlusega, välja arvatud äriseaduse artikli 629b kohased kulud (ettemakstud esialgsed menetluskulud).

Võlausaldajatele, kelle nõuded tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, tehakse makse vastaval tähtpäeval, ja kui makset ei tehta, rahuldatakse nende nõuded vastavalt äriseaduse artikli 722 lõikes 1 sätestatud menetlusele.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Võlausaldajad peavad oma nõuded esitama maksejõuetusmenetlust arutavale kohtule kirjalikult ühe kuu jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kandmisest äriregistrisse, märkides ära nõude alused ja summa, eelisõigused ja tagatised ning kättetoimetamisadressi, ja esitades kirjalikud tõendid. Hiljemalt 7 päeva pärast üheküüse tähtaja möödumist koostab pankrotihaldur:

esitatud nõuete nimekirja nende kättesaamise järjekorras, osutades nõude alused ja summa, eelisõigused ja tagatised ning esitamise kuupäeva;

nende nõuete nimekirja, mille pankrotihaldur sisestab *ex officio* alusel, eelkõige tööliste ja töötajate nõuded, mis tulenevad nende töösuhetest võlgnikuga, ning avaliku sektori võlad, mis on jõustunud otsuses hinnatud ja esitatud;

esitatud tunnustamata nõuete nimekirja.

Nõuded, mis esitatakse pärast üheküüse tähtaja möödumist alates otsuse kandmisest äriregistrisse, kuid mitte hiljem kui kaks kuud pärast tähtaja möödumise kuupäeva, lisatakse esitatud nõuete nimekirja ja neid tunnustatakse vastavalt seaduses sätestatud menetlusele. Pärast teise tähtaja möödumist ei saa enne maksejõuetusmenetluse alustamist tekkinud võlgade kohta enam nõudeid esitada.

Peatatud maksejõuetusmenetluse taasalustamisel hakkab nõuete esitamise tähtaeg kulgema pärast äriseadustiku artikli 632 lõike 2 kohaselt tehtud otsuse (otsus jätkata peatatud maksejõuetusmenetlust) vastuvõtmist.

Nõuded, mida ei ole tähtpäevaks tasutud ning mis tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse alustamist ja enne finantsseisundi taastamise kava heakskiitmist, esitatakse sama menetluse kohaselt ning lisatakse pankrotihalduri koostatud lisanimekirja.

Pankrotihaldur korraldab nimekirjade viivitamatut avaldamist äriregistris ja teeb need võlausaldajatele ja võlgnikule kohtu kantseleis kättesaadavaks.

Võlgnik ja ka mis tahes võlausaldaja võib tunnustatud või tunnustamata nõude kohta esitada kohtule kirjaliku vastuväite (mille koopiat edastatakse pankrotihaldurile) 7 päeva jooksul alates kuupäevast, millal nimekirja avaldati äriregistris. Vaidlustada ei saa nõuet, mis on tunnustatud kehtivaks pärast selle maksejõuetusmenetluse algatamise otsust tehtud ja jõustunud kohtuotsusega, mille osaline oli pankrotihaldur.

Kui nimekirjade vastu ei laeku vastuväiteid, kiidab kohus tunnustatud ja ex officio alusel sisse kantud nõuete nimekirja kinnisel istungil heaks vahetult pärast seitsmepäevase tähtaja möödumist. Kui nimekirjade vastu esitatakse vastuväiteid, vaatab kohtukolleegium need läbi avatud kohtulikult arutamisel, kuhu on kutsutud pankrotihaldur, võlgnik, võlausaldaja, kelle tunnustatud või tunnustamata nõue vaidlustati, ja nõude vaidlustanud võlausaldaja. Võimaluse korral arutatakse kõiki vastuväiteid ühe istungi jooksul. Kui vastuväide leitakse olevat põhjendatud, kiidab kohus nimekirja heaks pärast vajaliku paranduse tegemist. Vastupidisel juhul teatab kohus 14 päeva jooksul alates istungi kuupäevast vastuväidete rahuldamata jätmisest. Kohtuotsus, millega nimekiri heaks kiidetakse, avaldatakse äriregistris ja seda ei saa edasi kaevata.

Võlausaldaja, kes esitab nõude pärast üheküüse tähtaja möödumist alates otsuse kandmisest äriregistrisse, aga mitte hiljem kui kaks kuud selle tähtaja möödumise kuupäevast, ei või tunnustatud või tunnustamata nõuet vaidlustada ega taotleda võla tasumist järelejäänud pankrotivarast, kui pankrotivara on konverteeritud rahaks.

Hilisemad nõuded, mida on tunnustatud vastavalt seaduses sätestatud menetlusele, lisatakse kohtu heakskiidetud nimekirja.

Võlausaldaja või võlgnik, kes esitas pankrotihalduri koostatud nimekirja kohta rahuldamata jäetud vastuväite, ja võlausaldaja, kelle nõue jäeti tunnustatud nõuete nimekirjast välja, või võlausaldaja ja võlgnik seoses nõudega, mis lisati tunnustatud nõuete nimekirja pärast vastuväidet, mille kohus rahuldab, võib vastavalt äriseaduse artiklile 694 esitada hagi tunnustamata nõude kehtivaks tunnistamiseks või tunnustatud nõude kehtetuks tunnistamiseks 7 päeva jooksul alates kuupäevast, millal kohtuotsus tunnustatud nõuete nimekirja heakskiitmise kohta avaldatakse äriregistris. Lõplikul otsusel on maksejõuetusmenetluse võlgnikule, pankrotihaldurile ja kõigile võlausaldajatele deklaratiivne mõju.

Maksejõuetusmenetluses on tunnustatud nõue see nõue, mis on lisatud kohtu heakskiidetud tunnustatud nõuete nimekirja, välja arvatud nõuded, mis on vaidlustatud äriseaduse artikli 694 kohases sotsiaalsete õigustega seotud hagi.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Äriseadustiku kohaselt on jaotamine lubatud juhul, kui pankrotivaras on piisavalt vahendeid.

Pankrotihaldur koostab graafiku olemasolevate summade jaotamiseks võlausaldajate vahel, võttes arvesse nõudeõiguse järku, eelisõigusi ja tagatise.

Jaotusgraafik jääb osaliseks senikaua, kuni kõik nõuded on täielikult tasutud või kogu pankrotivara, välja arvatud mittemüüdiv isiklik vara, on realiseeritud. Jaotusgraafik pannakse 14 päevaks nähtavale kohale eriotstarbelisel teadetehvliil, mis asub üldsusele juurdepääsetavates kohtu ruumides. Jaotusgraafik avaldatakse äriregistris. Eespool osutatud ajavahemikul võib võlausaldajate komitee ja iga võlausaldaja esitada kohtule jaotusgraafiku kohta kirjaliku vastuväite. Kohus kiidab jaotusgraafiku heaks, olles teinud kõik vajalikud kohandused pärast seda, kui on kindlaks teinud (kas omal või kellegi teise algatusel), et graafiku õiguspärasuse vaidlustamine oli põhjendatud. Otsus jaotusgraafiku heakskiitmise kohta ja selle kohta esitatud vastuväited avaldatakse äriregistris, tehes need seega võlausaldajatele ja võlgnikule teatavaks. Jaotusgraafiku heakskiitmise otsuse saavad vaidlustada pankrotihaldur, võlausaldajate komitee või võlausaldaja, olenemata sellest, kas see võlausaldaja on esitanud vastuväite otsuse kohta, millega kohus jaotusgraafiku tühistas või seda muutis. Kohtu heakskiidetud graafikule vastavad väljamaksed teeb pankrotihaldur.

Järgitakse äriseaduse artiklis 722 sätestatud järgmist menetlust nõuete rahuldamiseks, tehes väljamakseid rahaks konverteeritud pankrotivarast:

nõuded, mis on tagatud pandi või hüpoteegiga, võlgniku kolmanda isiku valduses oleva vara arestimisega või vara arestimisega võlakohustuse täitmiseks ning mis on registreeritud vastavalt pandiõiguse seadusele – tagatise realiseerimisest saadud tulust;

nõuded, millega seoses on kasutatud pandiõigust – panditud vara väärtusest;

maksejõuetusmenetluses kantud kulud (avalduse esitamisel tasumisele kuuluv lõiv ja kõik muud kulud, mis tekivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuseni; pankrotihalduri töötasu; tööliste ja töötajate nõuded, kui võlgniku ettevõtte ei ole kauplemist lõpetanud; seoses pankrotivara suurendamise,

haldamise, hindamise ja jaotamisega tekkinud kulud; ning elatismaksud võlgniku ja tema pere kasuks);

nendest töölepingutest tulenevad nõuded, mis olid olemas enne maksejõuetusmenetluse algatamist;

seadusjärgne hüvitis, mida võlgnik peab kolmandatele isikutele maksma;

avalik-õiguslikud võlad keskvalitsusele või omavalitsustele, sealhulgas, kuid mitte ainult maksudest, tollimaksudest, tasudest ja kohustuslikest

sotsiaalmaksetest tulenevad võlad, kui need tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;

nõuded, mis tekkisid pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ja mida ei olnud vastavaks tähtjaks tasutud;

mis tahes ülejäänud tagamata nõuded, mis tekkisid enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;

seadusest või lepingust tulenevad intressid tagamata võlgadelt, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva;

osaniku või aktsionäri laenu võlgnikule;

annetused;

kulud, mis tekkisid võlausaldajatel seoses maksejõuetusmenetlusega, välja arvatud äriseaduse artikli 629b kohased kulud (ettemakstud esialgsed menetluskulud).

Kui alapunktides 3–12 osutatud nõuete täielikuks rahuldamiseks ei ole saadaval piisavalt vahendeid, tehakse igale võlausaldajate rühmale proportsionaalsed väljamaksed. Kui keskvalitsus on esitanud mitu sama rühma nõuet ja neid on tunnustatud, kantakse summad varade jaotamise kontolt ühe maksena üle ning nende laekumisel jaotab need riigi maksuamet vastavalt maksu- ja sotsiaalkindlustuse menetluse seadustikule. Riigi maksuamet teavitab tehtud väljamaksetest viivitamata maksejõuetusmenetlust käsitlevat kohut ja pankrotihaldurit.

Nende tagamata võlgade seadus- või lepingujärgsetest intressidest tulenevad nõuded, mille tähtaeg möödus pärast maksejõuetusmenetluse algatamise

otsuse tegemise kuupäeva; nõuded, mis tulenevad äripartneri või aktsionäri laenudest võlgnikule; nõuded, mis tulenevad annetustest ning võlausaldaja maksejõuetusmenetluses kantud kuludest, välja arvatud äriseaduse artiklis 629b ettenähtud kulud (ettemakstud menetluskulud), võib rahuldada alles pärast seda, kui kõigi teiste võlausaldajate nõuded on täielikult tasutud. Võlausaldaja, kes esitas nõude pärast väljamaksete tegemist, lisatakse nende võlausaldajate nimekirja, kelle nõuded tasutakse järgmiste väljamaksetega, ilma et tal oleks õigus juhul, kui tema nõue tasutakse järgmiste maksetega, saada konverteeritud varast suurem osa hüvitisena selle eest, et ta ei saanud oma osa varasemate väljamaksetega.

Tagatud nõuetega võlausaldajate tagatise jäävad maksejõuetusmenetluses alles. Nende nõuded tasutakse esimesena, aga see eelisõigus kehtib üksnes võlausaldajal oleva tagatise realiseerimisest saadud tulu kohta. Kui panditud või hüpoteegiga tagatud isikliku vara müügin hinnast ei piisa võla kogusumma katmiseks koos kogunenud intressidega, osaleb võlausaldaja jaotamises kui tagamata nõuetega võlausaldaja. Kui panditud või hüpoteegiga tagatud isikliku vara üksuse müügin hind ületab tagatud nõuet, sealhulgas kogunenud intressi, lisatakse järelejäänud summa pankrotivara hulka. See eeskiri kehtib ka pandiõigusega võlausaldajate nõuete tasumise kohta.

Kui võlausaldaja nõue on osaliselt tasutud põhimenetluses, milles välisriigi kohus kuulutas kaupleja maksejõuetuks, osaleb see võlausaldaja vara jaotamises Bulgaaria kohtus algatatud lisamenetluses, kui kauplejal on Bulgaarias olulisi varasid ja kui osa, mille see võlausaldaja lisamenetluse käigus vara jaotamisel saaks, ületaks teiste samas menetluses osalevate võlausaldajate osa. Varad, mis jäävad järele pärast lisamenetluses vara jaotamist, kantakse üle põhimenetluse vara hulka.

Edasilükatav nõue lisatakse esialgsesse jaotamisse nagu vaidlustatud nõue ning selle tasumiseks ettenähtud eraldi pannakse jaotamiskontole kõrvale. Kui edasilükkamise tingimus on veel kehtiv, jäetakse see nõue lõplikult jaotamisest kõrvale. Kui aga nõude suhtes kehtib kategooriline tingimus, lisatakse nõue jaotamisse kui tingimusteta arveldatav nõue.

Ka eraldised seoses summaga, mis on vaidlustatud tsiviilhagis, pannakse jaotamiskontole kõrvale. Kui vaidlustatakse ainult tagatis või eelisõigus, lisatakse nõue jaotamise esialgu kui tagamata nõue, kuni vaidlus lahendatakse, ja jaotamiskontole pannakse kõrvale selle summaga võrdne eraldis, mille võlausaldaja tagatud nõude puhul saaks. Eraldis tuleb teha vastavalt finantsseisundi taastamise kavale või konverteeritud vara jaotamisele tunnustamata nõuete puhul, mis on vastavalt äriseaduse artiklile 694 vaidlustatud sotsiaalsete õigustega seotud hagiga.

Kohtu korraldusel hoistab pankrotihaldur lõpliku jaotamise ajal pangas summad, mis on sisse nõudmata või vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud. Võlgnik võib pärast oma võlgade täielikku ja lõplikku tasumist saada pankrotivarast järelejäänud vara tagasi, kui seda on.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Kohus teeb otsuse lõpetada maksejõuetusmenetlus järgmistel juhtudel:

kui ühe aasta jooksul alates äriseaduse artikli 632 lõike 1 kohase otsuse (otsus peatada maksejõuetusmenetlus põhjusel, et saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks ning esialgseid menetluskulusid ei ole tasutud) jõustumisest ei ole taotletud menetluse taasalustamist; pankrotivara ammendumisel;

kõigi nõuete tasumisel;

finantsseisundi taastamise kava heakskiitmisel;

kui võlgniku ja kõigi tunnustatud nõuetega võlausaldajate vahel sõlmitakse leping, kui see leping vastab kohaldatavatele seadusest tulenevatele nõuetele ja kui olematu tunnustatud nõude kohta ei ole esitatud äriseaduse artikli 694 kohast tuvastushagi.

Kolmel esimesel juhul annab maksejõuetusmenetlust arutav kohus korralduse kaupleja äriregistrist eemaldada, välja arvatud juhul, kui kõigi võlausaldajate nõuded on tasutud ning realiseerimata vara jääb pankrotivaraks. Otsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle kandmisest äriregistrisse.

Maksejõuetusmenetlust ei lõpetata juhul, kui võlgniku kohustused on tagatud kolmanda isiku tagatistega ning nende tagatiste suhtes on pooleli täitemenetlus või kui võlgnik on poolelioleva kohtuasja osaline.

Riigi õiguse kohaselt on maksejõuetuse põhimenetluse osa restruktureerimine, eesmärgiga päästa võlgniku ettevõtte.

Maksejõuetusmenetluse sõltumatu valikuline etapp on ettevõtte tervendamine. Ennistamisplaani puhul tuleb kohtule esitada kirjalik eritaotlus, milles ettepaneku finantsseisundi taastamise kava kohta teeb üks järgmistest pooltest: võlgnik, pankrotihaldur; võlausaldajad, kellele kuulub vähemalt üks kolmandik tagatud nõuetest; võlausaldajad, kellele kuulub vähemalt üks kolmandik tagamata nõuetest; osanikud või aktsionärid, kellele kuulub vähemalt üks kolmandik võlgniku ettevõtte omakapitalist; piiramatu vastutusega osanik või kaksikümned protsenti võlgniku ettevõtte tööliste ja töötajate koguarvust.

Finantsseisundi taastamise kava (või kavasad) võib esitada alates maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise ajast kuni ühe kuu möödumiseni kuupäevast, mil äriregistrisse kanti kohtuotsus tunnustatud nõuete nimekirja heakskiitmise kohta. Võlgniku või pankrotihalduri esitatud finantsseisundi taastamise kava puhul tekkivad kulud kantakse pankrotivara arvelt ning kõigil muudel juhtudel kannab kulud pool, kes kava kohta ettepaneku tegi.

Finantsseisundi taastamise kava sisu peab vastama äriseaduse artikli 700 lõikes 1 sätestatud nõuetele ning käsitlema näiteks järgmisi küsimusi: millises ulatuses rahuldatakse nõuded, mis kava esitamise kuupäeva seisuga sisalduvad kohtu heakskiidetud nimekirjades; iga nõudeliigi tasumise viis ja tähtaeg, garantiid nende vaidlustatud tagatiseta nõuete tasumiseks, mille puhul on kohtuasi kava esitamise kuupäeva seisuga pooleli; täis- või usaldusühingute osanike osaliselt või täielikult kohustustest vabastamise tingimused; ulatus, milles rahuldatakse iga võlausaldajate rühma nõuded võrreldes varaga, mida nad saaksid seadusega sätestatud üldmenetlusele vastaval jaotamisel; igale võlausaldajate rühmale kava rakendamisel antavad garantiid; juhtimis-, korraldus-, õigus-, finants-, tehnilised ja muud meetmed, mis kava rakendamiseks võetakse; kava mõju võlgniku ettevõtte tööliste ja töötajatele. Finantsseisundi taastamise kavas võib lisaks esitada kavandataavad meetmed või tehingud ettevõtte elujõulisuse taastamiseks, sealhulgas ettevõtte täielik või osaline müük, tingimused ja viis, kuidas müük korraldada; võla vahetamine omakapitali vastu, kohustuste uuendamine või muud meetmed ja tehingud (kava puhul on konkreetselt välistatud võimalus müüa vee- ja kanalisatsiooniettevõtete varasid, mis on nende põhitegevuseks vajalikud, kuni sellesse paikkonda on määratud uus vee- ja kanalisatsiooniettevõtte); järelevalveorgani määramine, kellel on volitused kontrollida võlgniku tegevust kas finantsseisundi taastamise kava kogu kestuse või lühema ajavahemiku jooksul, maksete edasilükkamine või nende tähtaja pikendamine, võla täielik või osaline kustutamine, äriühingu restruktureerimine või muud meetmed ja tehingud.

Kui kava vastab seaduses (äriseadustiku artikli 700 lõige 1) sätestatud nõuetele, teeb kohus otsuse, millega kiidetakse kava võlausaldajate koosolekul arutamiseks heaks, ning annab korralduse, et teade koosoleku toimimise kuupäevaga avaldataks äriregistris. Vajaduse korral saadetakse teade poolele, kes kava kohta ettepaneku tegi, et ta parandaks tuvastatud puudujärgid. Otsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul.

Kava üle võivad hääletada üksnes tunnustatud või kehtivate nõuetega võlausaldajad või võlausaldajad, kellele kohus on andnud hääleõiguse. Hääletamine toimub seadusega ettenähtud võlausaldajate rühmades eraldi ning oma hääle võib anda ise koosolekul kohal viibimata, notariaalselt tõestatud volikirjaga, millel on võlausaldaja allkiri. Kava võetakse vastu iga võlausaldajate rühma kohta vastava rühma nõuete liithäälteenamusega. Vastuvõetud kava kohta saab 7 päeva jooksul alates hääletamise kuupäevast esitada vastuväite maksejõuetusmenetlust arutavale kohtule. Vastuväite võivad esitada ka võlausaldajad, kes on esitanud äriseaduse artikli 694 kohase sotsiaalsete õigustega seotud hagi. Kui kava vastu on hääletanud enam kui pooled tunnustatud nõuetega võlausaldajad, olenemata nende nõuete liigist, lükatakse kava tagasi. Teade kava vastuvõtmise kohta avaldatakse äriregistris.

Kohus kiidab finantsseisundi taastamise kava heaks, kui see vastab äriseaduse artikli 705 lõikes 1 sätestatud tingimustele, st kui erinevad võlausaldajate rühmad on täitnud kõik selle vastuvõtmiseks seadusega ettenähtud nõuded; see on vastu võetud nende võlausaldajate häälteenamusega, kellele kuulub enam kui pool kohtu heakskiidetud nimekirjades olevatest tunnustatud nõuetest; kui kavas nähakse ette osaliste maksete tegemine, saab osalise makse vähemalt üks võlausaldajate rühm, kes kava vastu võttis; kõiki sama rühma võlausaldajaid koheldakse võrdselt, välja arvatud juhul, kui kahjustatud huvidega võlausaldajad on oma vastuväited kava kohta kirjalikult tagasi võtnud; kavaga tagatakse, et eriarvamusel olevale võlausaldajale ja eriarvamusel olevale võlgnikule tehakse samasugune makse, mille nad oleksid saanud vara jaotamisel seadusega ettenähtud üldmenetluse kohaselt; ükski võlausaldaja ei saa rohkem, kui talle vastavalt tema tunnustatud nõudele võlgnetakse; osanikele või aktsionäridele ei maksta mingit sissetulekut kuni selle võlausaldajate rühma nõuete täieliku ja lõpliku tasumiseni, kelle huve kava mõjutab. Kui võlausaldajate koosolek on võtnud vastu mitu kava ja kõik kavad vastavad seaduses sätestatud nõuetele, kiidab kohus heaks kava, mille on vastu võtnud enam kui pooled tunnustatud nõuetega võlausaldajad.

Kui kauplejal on Bulgaarias olulisi varasid ja Bulgaaria kohus on algatanud maksejõuetuse lisamenetluse, võidakse lisamenetluses lubada finantsseisundi taastamise kava pankrotihalduri nõusolekul, kes osaleb põhimenetluses, milles välisriigi kohus on kaupleja maksejõuetuks kuulutanud.

Finantsseisundi taastamise kava kohta heakskiitva otsuse tegemisega annab kohus korralduse maksejõuetusmenetlus lõpetada ning määrab järelevalveorgani, kelle kohta on kavas tehtud ettepanek või kelle on valinud võlausaldajate komitee. Otsuse kiita finantsseisundi taastamise kava heaks ja otsuse lükata tagasi kava, mis on töötatud välja eesmärgiga tervendada võlgniku ettevõtte ja mille võlausaldajate koosolek on vastu võtnud, saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle kandmisest äriregistrisse.

Kohtu heakskiidetud kava on kohustuslik võlgnikule ja kõigile neile võlausaldajatele, kelle nõuded tulenevad enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsust tekkinud võlgadest. Nõude summast olenemata võib iga võlausaldaja vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 405 sätestatud menetlusele taotleda ümberkujundatud nõude täitmist.

Kui võlgnik ei täida finantsseisundi taastamise kava rakendamise seotud kohustusi, võivad võlausaldajad, kelle nõuded on kava kohaselt ümber kujundatud ja moodustavad vähemalt 15 protsenti nõuete kogusummast, või kohtu määratud järelevalveorgan paluda maksejõuetusmenetluse taasalumist, ilma et neilt nõutaks maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tõendamist. Sel juhul ei mõjuta see kava võlausaldajate õiguste ja tagatistega seotud ümberkujundamise eesmärke. Taasalustatud maksejõuetusmenetluses ei toimu tervendamismenetlust.

Kui heakskiidetud taastamiskavas nähakse ette äriühingu täielik või osaline müük, tuleb sõlmida müügileping ühe kuu jooksul alates kuupäevast, mil jõustus kava heakskiitmise otsus. Kui müügilepingut ei õnnestu heakskiidetud taastamiskavas ettenähtud ajavahemikul sõlmida, võib iga pool ühe kuu jooksul alates müügilepingu üheküsimise sõlmimistähtaaja möödumist paluda maksejõuetusmenetlust arutaval kohtul kuulutada leping sõlmituks. Kui ükski pool ei taotle lepingu sõlmituks kuulutamist ning võlausaldaja on esitanud avalduse, jätkab kohus menetlust ning kuulutab võlgniku maksejõuetuks.

Lisaks finantsseisundi taastamise kava vastuvõtmisele nähakse äriseaduses ette veel üks võimalus sõlmida võlgniku ja võlausaldajate vaheline kokkulepe. Võlgnik võib menetluse mis tahes etapis iseseisvalt sõlmida võla tasumise kirjaliku lepingu kõigi võlausaldajatega, kellel on tunnustatud nõuded, ilma et teda peaks esindama pankrotihaldur. Kui leping vastab seadusega sätestatud nõuetele ja kui äriseaduse artikli 694 lõike 1 kohaselt on esitatud tuvastushagid, milles vaidlustatakse tunnustatud nõuete olemasolu, võimaldab kohus menetluse peatada. Kohtuotsuse saab edasi kaevata 7 päeva jooksul alates selle kandmisest äriregistrisse.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Võlausaldajate lõppkoosolekul võetakse vastu otsus pankrotivara hulka lisatud mittemüüdava isikliku vara kohta ning võidakse otsustada, et võlgnikule tagastatakse väheväärtuslik isiklik vara või loobutakse nõuete sissenõudmisest, mille puhul see oleks ebamõistlikult keeruline. Kohtu korraldusel hoiustab pankrotihaldur lõpliku jaotamise ajal pangas summad, mis on sisse nõudmata või vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud.

Maksejõuetusmenetluse lõpetamisel tühistatakse üldine arest ja kaitsemeede *ex officio* alates maksejõuetusmenetluse lõpetamise otsuse jõustumiskuupäevast.

Maksejõuetusmenetluses esitamata jäänud nõuded ja kasutamata jäänud õigused kustutatakse. Nõuded, mida ei oleks saanud maksejõuetusmenetluses rahuldada, kustutatakse, välja arvatud juhul, kui menetlust taasalumistatakse vastavalt äriseaduse artikli 744 lõikele 1 (kui ühe aasta jooksul alates menetluse peatamise kuupäevast vabastatakse vaidlustatud nõuete jaoks kõrvale pandud summad või on avastatakse vara, mille olemasolust maksejõuetusmenetluse ajal ei oldud teadlik).

Kui võlgnik on sõlminud võla tasumise lepingu kõigi võlausaldajatega, kellel on tunnustatud nõuded, ja maksejõuetusmenetlus on lõpetatud, võivad võlausaldajad taotleda õiguskaitset vastavalt tsiviilõiguses sätestatud üldeskirjadele, välja arvatud juhul, kui äriseaduses sätestatakse teisiti. Kui võlgnik ei täida võla tasumise lepingu kohaseid kohustusi, võivad võlausaldajad, kellele kuulub vähemalt 15 % kõigist nõuetest, taotleda maksejõuetusmenetluse taasalumist, ilma et neilt nõutaks maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tõendamist.

Kui maksejõuetusmenetlus pärast finantsseisundi taastamise kava heakskiitmist lõpetatakse, algab seaduse artikli 110 kohane uus kohustuste ja lepingute aegumisperiod enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva tekkinud kohustuste puhul alates finantsseisundi taastamise kava kinnitamise otsuse jõustumiskuupäevast, kui kõnealused kohustused kuuluvad viivitamatule täitmisele, või alates kohustuste maksetähtaja kuupäeva möödumist, kui kavaga nähakse ette nende edasiükkamine. Kohustuste ja lepingute seaduse artikli 110 kohaselt kustutatakse seadusega ettenähtud viieaastase aegumistähtaja möödumisel kõik nõuded, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti. Kui on esitatud avaldus taasalumistada maksejõuetusmenetlust, peatatakse tunnustatud nõuete seadusjärgne aegumistähtaeg taasalumistatud menetluse ajaks. Võlausaldaja võib kohtu heakskiidetud finantsseisundi taastamise kava alusel taotleda täitemäärust seoses oma ümberkujundatud nõudega, olenemata nõude summast.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Riigi õiguse kohaselt hõlmavad maksejõuetusmenetluse kulud järgmist:

maksejõuetusmenetluse puhul tasutav lõiv ja kõik muud kulud, mis tekivad kuni maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse jõustumiskuupäevani; pankrotihalduri tasu;

kui võlgniku ettevõtte ei ole kauplemist lõpetanud, siis selle töölise ja töötajate nõuded; pankrotivara suurendamise, haldamise, hindamise ja jaotamisega seotud kulud; elatismakse võlgnikule ja tema perele.

Kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitab võlgnik, ei ole vaja lõivu ette tasuda. Lõiv kaetakse vara jaotamisel pankrotivarast. Kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitab võlausaldaja ja kui kaasvõlausaldajat käsitatakse menetluse poolena, küsitakse lõiv kas võlausaldajalt või kaasvõlausaldajaks peetavalt poolelt.

Maksejõuetusmenetluse algatamiseks määrab kohus juhul, kui võlgniku saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse esialgsete kulude katmiseks või kui maksejõuetusmenetluse käigus selgitatakse välja, et võlgniku saadaolevast varast ei piisa maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks, kindlaks summa, mille võlgnik või võlausaldaja peab kohtu kehtestatud tähtjaks ette maksma. Maksejõuetusmenetluse esialgseid kulusid hindab kohus, võttes arvesse ajutise pankrotihalduri konkreetset tasu ja maksejõuetusmenetluse hinnangulisi kulusid. Kui võlgnik on usaldusühing, otsustab kohus kulude ettemaksmise üle, võttes arvesse piiramatut vastutust osanike vara.

Maksejõuetusmenetluse algatamisel kaetakse kulud pankrotivara arvel. Sel otstarbel võib kohus oma korraldusega volitada pankrotihaldurit müüma vajalikul määral vara.

Kui menetlus on pankrotivara suurendamise etapis, ei tule lõivu ette maksta. Lõivu ei nõuta, kui maksejõuetusega seotud asjaolud on kantud äriregistrisse kohtu otsuste ja korralduste alusel ning konfiskeerimise või üldise arestimise sissekandmisel ja kustutamisel.

Menetluses, mis algatati äriseaduse artiklite 645, 646 ja 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikli 135 kohase tagasivõitmisahagiga, ei pea lõivu kohtuastmest olenemata ette maksma. Kui hagi rahuldatakse, nõutakse lõivu poolelt, kes kohtuasja ei võitnud. Kui hagi lükatakse tagasi, kaetakse lõiv pankrotivara arvel. Kui tagasivõitmisahagi esitas pankrotihaldur ja see lükatakse tagasi, kaetakse kolmandatel isikutel maksejõuetusmenetluses tekkinud kulud pankrotivara arvel.

Lõivu ei pea ette maksma tuvastushagi puhul, mille võlausaldaja või võlgnik esitab vastavalt äriseaduse artiklile 694. Kui hagi lükatakse tagasi, peab kulud tasuma hageja.

Nõue, mille võlausaldaja esitab pärast seadusega ettenähtud esitamistähtaaja möödumist, kuid mitte hiljem kui kaks kuud pärast selle möödumise kuupäeva, lisatakse esitatud nõuete nimekirja ja seda tunnustatakse vastavalt seaduses sätestatud menetlusele. Tunnustamisel tekkivad lisakulud tasub nõude esitanud võlausaldaja.

Võlgniku või pankrotihalduri esitatud finantsseisundi taastamise kava puhul tekkivad kulud kantakse pankrotivara arvelt ning kõigil muudel juhtudel kannab kulud pool, kes kava kohta ettepaneku tegi. Kui finantsseisundi taastamise kavas ei ole teisiti ette nähtud, nõuab kohus võlgnikult lõivu ja tekkinud kulude tasumist.

Kulutused, mis on tekkinud rahaks konverteeritava vara säilitamisel kuni ostja valdusse minemiseni, kaetakse pankrotivara arvelt. Võlgnikule kuuluvate ning tema töölisele ja töötajatele üüritud eluasemete müümisel tekkinud kulud kannab müüja.

Konverteeritud vara jagamisel tasutakse maksejõuetusmenetluses tekkinud kuludest tulenevad nõuded pärast tagatud nõuete ja nende nõuete tasumist, mille puhul kasutati kinnipidamisõigust.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Äriseadusega nähakse ette kaitsemeetmed, mis kaitsevad pankrotivara võlausaldajaid selliste võlgniku võetavate meetmete ja tehtavate tehingute eest, mille eesmärk on ammendada pankrotivara ning kahjustada võlausaldaja huve. Seaduses kasutatakse mõistet „kahtlusperiood“ – ümberlõkkamatu eeldus, et võlausaldajate huve on sellel ajavahemikul teatavate meetmete võtmisega või tehingute teostamisega kahjustatud. Kahtlusperioodi pikkus oleneb selle tehingu liigist, mille kohta kehtib kahjulikkuse õiguslik eeldus. Teatavate tehingute ja meetmete puhul algab kahtlusperiood maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimise kuupäevast, kuid mitte varem kui aasta enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist, ja lõpeb maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeval. Muudel juhtudel ulatub see kolme, kahe või ühe aastani enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kuupäeva ning hõlmab maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kuupäeva ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva vahelist ajavahemikku. Kahjulikuks peetakse ka teatavaid meetmeid või tehinguid, mis võeti või tehti pärast maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, rikkudes kehtestatud menetlust ehk ilma pankrotihalduri eelneva nõusolekuta.

Äriseaduse kohaselt eeldatavalt kahjulikud meetmed ja tehingud on ammendavalt määratletud ja jaotuvad kahte kategooriasse: pankrotivara võlausaldajatega seoses kehtetud ja täitmisele mittekuuluvad.

Kehtetuid tehinguid käsitletakse äriseaduse artikli 646 lõikes 1. Artiklis sätestatakse, et järgmised meetmed ja tehingud on võlausaldajate suhtes kehtetud, kui need on kehtivaid tegutsemiseeskirju rikkudes võetud/teostatud pärast maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva:

enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva tekkinud võla tasumine;

pankrotivara hulka kuuluvale õigusele või isiklikule varale seatud pant või hüpoteek;

tehing, mis hõlmab pankrotivarasse kuuluvat õigust või vara.

Muud liiki kahjulikke meetmeid ja tehinguid, mis võidakse kuulutada mittetäidetavaks, reguleeritakse äriseaduse artikli 645 lõikega 3, artikli 646 lõikega 2 ja artikliga 647 ning kohustuste ja lepingute seaduse artikliga 135. Selleks et kõnealused meetmed ja tehingud saaks pankrotivara võlausaldajate suhtes kuulutada mittetäidetavaks, tuleb need jõustunud lõpliku kohtuotsusega mittetäidetavaks kuulutada.

Äriseaduse artikli 646 lõike 2 kohaselt võidakse pankrotivara võlausaldajate suhtes mittetäidetavaks kuulutada järgmised meetmed või tehingud, mille võlgnik on võtnud või teinud vastavatel ajavahemikel pärast maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist:

kohustuse ennetähtaegne arveldamine, olenemata selle viisist, ühe aasta jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist;

hüpoteegi või pandi seadmine ühe aasta jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist, et tagada varem tagamata olnud nõue võlgniku vastu;

kohustuse, mille tähtaeg on saabunud ja mis kuulub tasumisele, arveldamine võlgniku poolt, olenemata selle viisist, kuue kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamist.

Kui võlausaldaja teadis, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus, pikendatakse kahtlusperioodi kahel esimesel juhul kahe aastani ning kolmandal juhul ühe aastani. Teadmist eeldatakse juhul, kui võlgnik ja võlausaldaja on seotud pooled või kui võlausaldaja teadis või oleks pidanud teadma asjaoludest, mis oleksid põhjendatult viinud järelduseni, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus.

Esimesel ja kolmandal juhul ei saa mittetäidetavusele tugineda, kui kohustus arveldatakse võlgniku tavapärase äritegevuse käigus ja kui:

see vastab poolte vahel kokkulepitud tingimustele ja toimub võlgnikule samaväärses väärtuses kaupade tarnimise või teenuste osutamisega ühel ja samal ajal või 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil täitmisele kuuluva kohustuse tähtaeg möödus, või pärast makset tarnis võlausaldaja võlgnikule samaväärses väärtuses kaupu või osutas teenuseid.

Mittetäidetavusele ei saa tugineda teisel juhul, kui pant või hüpoteek seati:

enne võlgnikule laenu andmist või sellega samal ajal;

teise tagatise *in rem* asendamiseks, mida ei või kuulutada mittetäidetavaks vastavalt äriseaduse I jao 41. peatükis sätestatud eeskirjadele;

sellise laenu tagamiseks, mis anti pandi või hüpoteegiga koormatud vara omandamiseks.

Äriseaduse artikli 646 lõike 2 kohane kehtetuks tunnistamine ei mõjuta õigusi, mille kolmandad isikud on heas usus omandanud enne seda, kui esitati avaldus, mille alusel algatati tagasivõitmishagi. Kui kolmas isik on seotud võlgnikuga või isikuga, kellega võlgnik pidas läbirääkimisi, eeldatakse pahauskust, kuni ei ole tõendatud vastupidist.

Eraõiguse kaudu täitmisele kuuluvaid valitsuse avalik- ja eraõiguslikke nõudeid, mille võlgnik on tasunud, ei või eespool osutatud eeskirjade ja menetluse kohaselt pankrotivara võlausaldajate suhtes kehtetuks tunnistada.

Äriseaduse artikli 647 lõike 1 kohaselt võidakse pankrotivara võlausaldajate suhtes kehtetuks tunnistada võlgniku järgmised meetmed ja tehingud, kui need on tehtud teataval ajavahemikul:

tasuta tehingud, välja arvatud tavapärased annetused, mis on sõlmitud võlgnikuga seotud poolega kolmeaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus;

tasuta tehingud, mis on sõlmitud võlgnikuga seotud poolega kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus;

tavapärasest väiksema väärtusega tehingud, mis on sõlmitud kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus, aga mitte enne maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist;

hüpoteegid, pandid või isiklikud tagatised, mis on seoses kolmandate isikute kohustustega seatud üheaastasel ajavahemikul enne kuupäeva, kui esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus, aga mitte enne maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist;

hüpoteegid, pandid või isiklikud tagatised, mis on seoses kolmandate isikute kohustustega seatud võlausaldaja kasuks kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus, aga mitte enne maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tekkimist;

võlausaldajatele kahjulikud tehingud, mis on sõlmitud võlgnikuga seotud poolega kaheaastase ajavahemiku jooksul enne kuupäeva, millal esitati avaldus algatada maksejõuetusmenetlus.

Äriühinguseaduse artikli 647 lõige 1 kehtib ka meetmete ja tehingute kohta, mida võlgnik on võtnud või teinud maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise ja maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva vahelisel ajavahemikul. Kehtetuks tunnistamine ei mõjuta õigusi, mille kolmandad isikud on enne avalduse esitamist heas usus tasu eest omandanud.

Samuti võidakse tasaarvestus pankrotivara võlausaldajate suhtes kehtetuks tunnistada, kui võlausaldaja omandas nõude ja tal tekkis võlgniku ees kohustus enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kuupäeva, teades nõude omandamise või kohustuse tekkimise ajal, et võlgnik on maksejõuetu või tal on ülemäärane võlgnevus või on esitatud avaldus algatada maksejõuetusmenetlus.

Olenemata sellest, millal vastastikused võlad tekkisid, on pärast maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse tunnistamist, aga mitte varem kui üks aasta enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kuupäeva tehtud võlgnikupoolne tasaarvestus seoses pankrotivara võlausaldajatega kehtetu, välja arvatud võla selle osa puhul, mille võlausaldaja saaks pärast vara rahaks konverteerimist toimuva jaotamise korral.

Kohustuste ja lepingute seaduse artikliga 135 reguleeritakse seda, milliseid hagsid saab pankrotihaldur või võlausaldaja võlgniku kahjulike tehingute kehtetuks tunnistamiseks esitada, kui võlgnik oli nende hagide kahjulikust mõjust teadlik. Kui meede on ajendatud kasumist, eeldatakse, et pool, kellega võlgnik läbirääkimisi peab, on kahjulikust mõjust samuti teadlik. Kehtetuks tunnistamine ei mõjuta õigusi, mille kolmandad isikud on heas usus tasu eest omandanud enne seda, kui esitati avaldus, mille alusel algatati tagasivõitmisahagi. Kui kolmas pool on võlgniku abikaasa, ülenev või alanev sugulane või õde /vend, eeldatakse, et ta on teadlik, kuni ei ole tõendatud vastupidist. Kui meede võeti enne nõude tekkimist, on see kehtetu üksnes juhul, kui võlgnik või pool, kellega võlgnik läbi rääkis, võttis meetme kavatsusega teha võlausaldajale kahju.

Hagi, millega taotletakse meetmete või tehingute tühistamist või kehtetuks tunnistamist pankrotivara võlausaldajate suhtes, ja sooritusahgid pankrotivara suurendamiseks võib esitada pankrotihaldur või kui tema seda ei tee, siis keegi pankrotivara võlausaldajatest. Kui nõude esitab võlausaldaja, käsitab kohus pankrotihaldurit kaashagejana *sua sponte*. Kui võlausaldaja on nõude kohta esitanud hagi, ei saa sama nõude kohta teist hagi esitada. Teine võlausaldaja võib aga enne kohtuasja esimest arutamist paluda kohtul käsitada end kaashagejana. Jõustunud otsus kehtib võlgniku, pankrotihalduri ja kõigi võlausaldajate kohta ning on nende suhtes täitmisele pööratav.

Kui kohus on kuulutanud pankrotivara võlausaldajatega seotud tehingu kehtetuks, tagastatakse kolmanda isiku antud vara, ning kui seda vara ei lisata pankrotivara hulka või kui võlgnetakse raha, käsitatakse seda kolmandat isikut menetluses võlausaldajana.

Kui pankrotihaldur on esitanud tagasivõitmise hagi põhi- või maksejõuetusega seotud lisamenetluses, milles välisriigi kohus tunnistas kaupleja maksejõuetuks, või Bulgaaria kohtu algatatud lisamenetluses, kui kauplejal on Bulgaarias olulisi varasid, käsitatakse seda esitatuna mõlemas menetluses.

Viimati uuendatud: 17/02/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Tšehhi

Õigusraamistik

Tšehhi Vabariigis reguleeritakse maksejõuetusmenetlust eelkõige seadusega nr 182/2006 maksejõuetuse ja maksejõuetusmenetluse kohta (*Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení*) (edaspidi „maksejõuetusseadus“), millele lisaks kohaldatakse seadust nr 99/1963 ehk tsiviilkohtumenetlusõiguse seadustikku (*Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád*).

Veel üks oluline õigusakt on seadus nr 312/2006 pankrotihaldurite kohta (*Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správčích*), mis (koostoimes maksejõuetusseadusega) moodustab pankrotihalduri kutseala reguleeriva õigusraamistiku.

Nende õigusaktide kehtivad versioonid leiab [siit](#).

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada füüsiliste ja juriidiliste isikute vastu, olenemata sellest, kas tegemist on majandusüksusega või mitte.

Maksejõuetusmenetluse eri liigid (pankrot, tervendamine, võlakergendus) erinevad üksteisest selle poolest, milliste õigussubjektide suhtes neid saab algatada. Kui pankrotiavalduse võib esitada kõigi õigussubjektide vastu, on tervendamine üksnes äriühingutele ja võlakergendus peamiselt muudele kui majandusüksustele mõeldud menetlus (seda on täpsemalt käsitletud allpool).

Maksejõuetusmenetlust ei saa algatada riigi, autonoomsete kohalike asutuste, erakondade ja valimisagsete liikumiste ning teiste valitud, valdavalt avalik-õiguslikku laadi üksuste vastu. Finantseerimisasutuste ja kindlustusandjate suhtes kohaldatakse erinorme.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Maksejõuetus või eelseisev maksejõuetus

Maksejõuetusmenetlus on kohtumenetlus, mille käigus käsitletakse võlgniku maksejõuetust või eelseisvat maksejõuetust ja viisi, kuidas seda lahendada.

Seega on peamine eeldus maksejõuetuse või eelseisva maksejõuetuse olemasolu.

Võlgnik on maksejõuetu, kui (*tegemist on kumulatiivsete tingimustega*)

võlgnikul on mitu võlausaldajat;

võlgnikul on rahalised kohustused, mille täitmine on hilinenud rohkem kui 30 päeva;

võlgnik ei ole võimeline nimetatud kohustusi täitma.

Võlgnikke peetakse maksejõuetuks eelkõige siis, kui nad on katkestanud oma võlgadest olulise osa tagasimaksmise või ei ole suutnud selliseid kohustusi täita rohkem kui kolm kuud pärast nende tähtaja saabumist või kui rahalisi nõudeid võlgniku vastu ei ole võimalik rahuldada sundtäitmise või arestimise teel.

Ka ülemäärase võlakoorma all kannatavast majandusüksusest (kas juriidiline või füüsiline isik) võlgnik on maksejõuetu. Võlgnikud kannatavad ülemäärase võlakoorma all, kui neil on mitu võlausaldajat ja nende kohustuste summa ületab nende varade väärtuse.

Eelseisev maksejõuetus tähendab olukorda, kus kõiki asjaolusid arvesse võttes võib põhjendatult eeldada, et võlgnikud ei suuda edaspidi täita olulist osa oma rahalistest kohustustest nõuetekohaselt ja õigel ajal.

Maksejõuetusmenetluse liigid

Tšehhi Vabariigi õiguses eristatakse kolme peamist järgmisena loetletud viisi võlgniku maksejõuetuse või eelseisva maksejõuetuse lahendamiseks maksejõuetusmenetluse teel:

pankrot (*konkurs*);

tervendamine (*reorganizace*);

võlakergendus (*oddlužení*).

Maksejõuetusseaduses ei kirjutata ette, millist liiki maksejõuetusmenetlust tuleb konkreetse võlgniku suhtes kasutada, vaid jäetakse selles suhtes valikuvabadus. Peale likvideerimismenetluse (pankrot) on olemas ka majandusliku seisundi parandamise võimalus (tervendamine ja võlakergendus).

Võlgniku maksejõuetuse lahendamiseks sobiva meetodi valikul tuleks juhinduda võlausaldajate jaoks parima võimaliku tulemuse saavutamiseks.

Pankrot on maksejõuetuse lahendamise üldine viis, mille puhul täidetakse pankrotiotsuse alusel võlausaldajate nõuded suures osas varade realiseerimisest saadud tulust. Täitmata nõuded või nende osad ei aegu, kui seaduses ei sätestata teisiti. Seda liiki maksejõuetusmenetlust kasutatakse alati siis, kui võlgniku suhtes ei ole võimalik leebemate menetlustena kohaldada tervendamist ega võlakergendust või kui menetluse käigus selgub, et nende meetoditega ei saa jätkata.

Tervendamine on maksejõuetusmenetluse liik, mida võib kasutada majandusüksustest võlgnike maksejõuetuse või eelseisva maksejõuetuse lahendamiseks. Sellega kaasneb ettevõtte tervendamine. Tavaliselt eeldatakse, et võlausaldajate nõudeid rahuldatakse pidevalt, samal ajal kui võlgniku ettevõtte tegutseb edasi kooskõlas maksejõuetust menetleva kohtu kinnitatud tervendamiskavas ette nähtud meetmetega ettevõtte juhtimise tugevdamiseks. Võlausaldajad kontrollivad kava elluviimise edenemist.

Võlakergendus on maksejõuetuse või eelseisva maksejõuetuse lahendamise viis nende võlgnike puhul, kes on kas füüsilised isikud (kes tegelevad või ei tegele äritegevusega) või juriidilised isikud, kes ei ole majandusüksused. Selle maksejõuetuse lahendamise meetodi puhul lähtutakse pigem sotsiaalsetest

kaalutlustest kui majanduslikest aspektidest. Selle eesmärk on anda võlgnikele võimalus n-õ uuesti alustada ja motiveerida neid aktiivselt osalema oma võla lunastamises. Üldine nõue on, et võlgnik peab olema suuteline täielikult katma pankrotihalduri tasu ja rahalised kulud, maksma vähemalt sama suure summa teistele võlausaldajatele ning täitma lisaks täies ulatuses kohustusliku elatise nõuded ja tasuma võlakergendusavalduse koostanud isikule. Teatavatesse kategooriatesse kuuluvatele võlgnikele (vanadus- või invaliidsuspensiooni saajad või need, kes suudavad võlausaldajatele tasuda teatava protsendimäära) võidakse võlakergendust anda lühema aja jooksul. Eeldatakse, et võlausaldajate tagatud nõuded rahuldatakse tagatistest. Seejuures on paralleelne eesmärk vähendada riiklike kulutusi nende seisundi parandamisele, kes on sattunud sotsiaalsesse kriisi. Võlakergendust võib saavutada pankrotivara realiseerimisega või tagasimaksmise ajakava koostamise ja pankrotivara realiseerimise kombinatsiooniga.

Kes võib maksejõuetusmenetluse algatada?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada alles pärast avalduse esitamist. Menetlemist alustatakse päeval, mil maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus jõuab kohtusse, kelle pädevusse juhtum kuulub. Maksejõuetusmenetluse algatamise avaldusi võivad esitada nii võlgnikud kui ka võlausaldajad, välja arvatud eelseisva maksejõuetuse korral, mispuhul võib avalduse esitada üksnes võlgnik.

Majandusüksustest (kas füüsiline või juriidiline isik) võlgnikud peavad esitama maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse põhjendamatut viivitusteta pärast oma maksejõuetusest teada saamist või kui nad oleksid nõuetekohast hoolsust rakendades pidanud oma maksejõuetusest teada saama.

Pankrotimenetluse algatamine

Maksejõuetust menetlev kohus teeb pankrotiotsuse eraldi kohtuotsusena. Erandjuhtudel võib sama kohtuotsusega liita ka maksejõuetuks tunnistamise otsuse (kui võlgniku puhul ei ole võimalik rakendada tervendamist või võlakergendust). Otsus, millega pankrot välja kuulutatakse, jõustub pärast selle avaldamist maksejõuetusregistris.

Tervendamismenetluse algatamine

Tervendamismenetlus algatatakse maksejõuetust menetleva kohtu loaga, mis väljastatakse võlgniku või registreeritud võlausaldaja avalduse alusel.

Tervendamiseks võidakse anda luba, kui (*tegemist ei ole kumulatiivsete tingimustega*)

võlgniku aastane kogunetokäive viimasel maksejõuetusmenetluse algatamise avaldusele eelneval arvestusperioodil oli vähemalt 50 000 000 Tšehhi krooni; või

võlgnikul on vähemalt 50 töötajat; või

võlgnik esitab maksejõuetust menetlevale kohtule koos maksejõuetuse algatamise avaldusega või hiljemalt maksejõuetuse otsuse tegemise kuupäeval tervendamiskava, mille on heaks kiitnud vähemalt pool kõigist tagatud nõuetega võlausaldajatest (arvutatakse nõuete kogusumma alusel) ja vähemalt pool kõigist tagamata nõuetega võlausaldajatest (arvutatakse taas nõuete summa alusel).

Tervendamine on lubamatu, kui võlgnik on likvideerimisel olev juriidiline isik, väärtpaberite edasimüüja või eriõigusaktide alusel kaubabörsil kauplemise loa saanud ettevõtte.

Maksejõuetust menetlev kohus annab loa tervendamiseks, kui vastavad õiguslikud tingimused on täidetud. Edasikaebamisõigus puudub.

Maksejõuetust menetlev kohus lükkab tervendamisloa taotluse tagasi, kui a) kõiki asjaolusid arvesse võttes võib põhjendatult eeldada, et tegemist on ebaausa kavatsusega; b) avalduse on uuesti esitanud isik, kes on juba eelnevalt esitanud tervendamisloa taotluse, mida on kohtus arutatud; või c) avalduse on esitanud võlausaldaja, kuid seda ei ole võlausaldajate koosolekul heaks kiidetud. Kaebusi selliste kohtulahendite kohta võivad esitada üksnes need, kes esitasid avalduse.

Võlakergendusmenetluse algatamine

Võlakergendusavalduse esitamiseks tuleb kasutada selleks ette nähtud vormi ja vajaduse korral esitatakse see koos maksejõuetusmenetluse algatamise avaldusega (kui võlausaldaja ei ole maksejõuetusmenetlust veel algatanud). Võlakergendusavalduse peab võlgniku nimel esitama advokaat, notar, kohtutäitur, pankrotihaldur või avalikes huvides tegutsev isik. Võlgnik võib esitada avalduse ise ainult juhul, kui tal on akadeemiline kraad õigus- või majandusteaduses.

Võlakergendusavaldus ja selle lisad peavad eelkõige sisaldama andmeid võlgniku varasema ja eeldatava tulevase sissetuleku kohta, tema varade loendit ning vandega kinnitatud avaldust selle kohta, et teda on maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse koostamise ajal teavitatud tema kohustustest maksejõuetusmenetluses, et ta rahuldab võlgadest vabastamise menetluses nõuetekohaselt võlausaldajate nõuded, et ta teeb kõik jõupingutused, mida võidakse talt võlausaldajate nõuete täielikuks rahuldamiseks mõistlikul määral nõuda, et ta täidab kõik maksejõuetusseadusest ja võlakergenduse võimaldamise otsusest tulenevad kohustused ning et ta deklareerib täielikult kogu oma sissetuleku.

Maksejõuetust menetlev kohus annab võlakergenduseks loa, kui tingimused on täidetud. Kohus lükkab võlakergendusavalduse tagasi, kui kõiki asjaolusid arvesse võttes võib põhjendatult eeldada, et tegemist on ebaausa kavatsusega või kui võlgnik ei ole võimeline maksma tagasi teatavat miinimumsummat. Viimane peab täielikult katma pankrotihalduri töötasu ja kulud, tasumata ja maksmisele tulevad elatismaksud, võlakergendusavalduse koostanud isiku töötasu ja teatava summa, mis tuleb maksta tavalistele tagamata nõuetega võlausaldajatele. Maksejõuetust menetlev kohus jätab võlakergendusavalduse rahuldamata ka siis, kui menetluse senised tulemused näitavad, et võlgnik on olnud oma maksejõuetusmenetluse kohustuste täitmisel hoolimatu või hooletu. Kohus jätab avaldused rahuldamata ka juhul, kui a) võlgnik on viimase kümne aasta jooksul saanud võlakergendust, b) viimase viie aasta jooksul on võlgnikule antud võlakergendus lõpetatud ebaausa kavatsuse tõttu, või c) võlgnik on viimase kolme kuu jooksul menetluse lõpetanud, võttes oma avalduse tagasi. Eespool esitatud põhjustel ei lükata avaldusi tagasi juhul, kui võlgnik võttis kohustuse õigustatud põhjustel või kui võlasumma ja osutatava teenuse vahel on oluline tasakaalustamatus. Avalduse rahuldamata jätmist saab vaidlustada ainult võlgnik.

Millal maksejõuetusmenetluse algatamise õiguslikud tagajärjed jõustuvad?

Maksejõuetusmenetluse algatamise õiguslikud tagajärjed jõustuvad, kui maksejõuetusmenetluse algatamise teade avaldatakse maksejõuetusregistris (vt allpool). Algatamise mõju kestab kuni maksejõuetusmenetluse lõpuni, välja arvatud juhul, kui seaduses on mõne maksejõuetusmenetluse liigi puhul sätestatud teisiti.

Ajutised meetmed kuni maksejõuetuse otsuse tegemiseni

Kuni maksejõuetuse avalduse kohta otsuse tegemiseni võib maksejõuetust menetlev kohus määrata *ex officio* ajutised meetmed, kui seadusest ei tulene teisiti. Mitte keegi neist, kes taotleb ajutist meetet, mille maksejõuetust menetlev kohus võib muidu omal algatusel määrata, ei ole kohustatud esitama tagatist. Võlgnik ei ole kohustatud ajutise meetme taotlemisel tagatist esitama.

Maksejõuetust menetlev kohus võib selliste ajutiste meetmetega muu hulgas määrata ajutise usaldusisiku;

piirata mõningaid maksejõuetusmenetluse algatamisega seotud mõjusid;

anda ükskõik millisele maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitajale korralduse esitada tagatis, mis hõlmab võlgnikule tekkinud kahju või muu kaotuse hüvitamist.

Maksejõuetusregister

Teave maksejõuetusmenetluste kohta avaldatakse maksejõuetusregistris, mida haldab justiitsministeerium (*Ministerstvo spravedlnosti*). See on elektrooniline avaliku halduse teabesüsteem, mis on kättesaadav aadressil <https://isir.justice.cz>.

Maksejõuetusregister toimib eelkõige nii, et selles avaldatakse võimalikult palju teavet maksejõuetusmenetluste kohta, ja nii, et nende kulgu saab jälgida. Registrit kasutatakse maksejõuetust menetleva kohtu maksejõuetusmenetlustes ja kaasnevates kohtuvaidlustes tehtud otsuste, kohtuasjade toimikute ja muu teabe avaldamiseks, kui see nähakse ette maksejõuetusseaduses või kui maksejõuetust menetlev kohus nii otsustab. Maksejõuetusregister on üldsusele kättesaadav (välja arvatud teatavad üksikasjad) ja kõigil on õigus sellega tutvuda ning sellest koopiaid ja väljavõtteid teha. Peale teabeallikana toimimise on maksejõuetusregistri pidamine ka dokumentide kättetoimetamise jaoks otsustava tähtsusega – see on enamiku kohtulahendite ja muude dokumentide kättetoimetamise vahend. Üldiselt teavitatakse maksejõuetusregistris maksejõuetusmenetlusest kahe tunni jooksul pärast avalduse esitamist (kohtu tööajal). Hiljem avaldatakse maksejõuetusregistris kõik kohtulahendid ja muud dokumendid. See annab kõigile ülevaate Tšehhi Vabariigis toimuvatest maksejõuetusmenetlustest.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara

Kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitab võlgnik, koosneb pankrotivara maksejõuetusmenetluse algatamise ajal võlgnikule kuuluvatest varadest ja varadest, mille võlgnik omandab maksejõuetusmenetluse käigus.

Kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitab võlausaldaja, koosneb pankrotivara ajal, mil jõustub maksejõuetust menetleva kohtu kehtestatud ajutine meede, mis piirab (tervenisti või osaliselt) võlgniku õigust oma vara käsutada, võlgniku maksejõuetuse otsuste jõustumise ajal võlgnikule kuuluvatest varadest ning varadest, mille võlgnik omandab maksejõuetusmenetluse käigus, kui need otsused on jõustunud.

Kui võlgnik on vara kaasomanik, kuulub pankrotivarasse võlgniku osa sellisest varast. See vara kuulub pankrotivara hulka isegi siis, kui see on abikaasade ühisvara.

Muude isikute kui võlgniku vara kuulub pankrotivara hulka, kui see on seadusega ette nähtud, seda eelkõige juhul, kui tegemist on kehtetutest tehingutest saadud tasuga. Vara realiseerimise seisukohast peetakse seda vara võlgniku vara osaks.

Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, kuuluvad pankrotivara hulka peamiselt sularaha, vallasvara ja kinnisvara, materiaalne põhivara, hoiuraamatud, hoiusesertifikaadid ja muus vormis hoiused, aktsiad, võlakirjad, tšekid ja muud väärtpaberid, osalused, võlgniku rahalised ja mitterahalised nõuded, sealhulgas tingimuslikud nõuded ja nõuded, mille tähtaeg ei ole veel saabunud, võlgniku töötasu, töölt saadavad lisatasud ja sissetulek võlgniku tööga seotud tasu asemel, muud õigused ja muud varad, mille väärtust saab väljendada rahas. Pankrotivara hulka kuuluvad ka sellised elemendid nagu eespool nimetatud varadega seotud intress, kasum, tulu ja kasu.

Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, ei kuulu pankrotivara hulka sundtäitmise või arestimismenetluse raames arestitavad varad. Seda reguleeritakse seadusega nr 99/1963 (tsiviilkohtumenetluse seadustik). Sundtäitmist ei saa kohaldada võlgnike nende varade suhtes, mida võlgnikel on tingimata vaja enda ja oma perekonna materiaalsete vajaduste rahuldamiseks või tööülesannete täitmiseks, samuti teiste esemete suhtes, mille müümine oleks *contra bonos mores* (eriti rõivad, igapäevased majapidamistarbed, abielusõrmused ja muud sarnased esemed, meditsiinitarvikud ja muud esemed, mida võlgnik vajab haiguse või kehapuude tõttu; sularaha summas, mis vastab eraisikutele kehtestatud toimetulekupiiri kahekordsele määrale, ning lemmikloomadena peetavad loomad). Pankrotivarast ei arvata aga välja võlgniku äritegevuses kasutatavaid esemeid. Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, ei kuulu pankrotivara hulka varad, mida võib vastavalt erioigusaktidele käsutada üksnes selleks ettenähtud viisil (nt sihtotstarbelised toetused ja tagasimakstav abi keskvalitsuse või kohaliku omavalitsuse eelarvest või riigi ressurssidest).

Selliste varade käsitlemine, mille võlgnik on omandanud või mis on tema valdusse läinud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist

Üldiselt kuuluvad varad, mille võlgnik on omandanud või mis on tema valdusse läinud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist, pankrotivara hulka; olenevalt kohaldatavast maksejõuetusmenetluse liigist võib siin olla erinevusi. Võlgnikud võivad käsutada pankrotivara ainult siis, kui nad järgivad seda tehes maksejõuetusmenetluse konkreetse etapis ja maksejõuetusmenetluse liigi puhul kehtestatud piiranguid.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankrotihalduri ülesanded ja staatus

Pankrotihalduri peamine ülesanne on valitseda võlgniku pankrotivara ning lahendada kaasnevaid ja muid vaidlusi. Pankrotihalduri eesmärk on saavutada võlausaldajate nõuete proportsionaalne, kiire, ökonoomne ja võimalikult suures ulatuses rahuldamine.

Pankrotihaldurid on kohustatud tegutsema kohusetundlikult ja nõuetekohase hoolsusega. Nad peavad tegema kõik, mida neil võib mõistlikkuse piires nõuda, et rahuldada võlausaldajate nõuded võimalikult suures ulatuses. Nad peavad eelistama enda või teiste huvidele võlausaldajate ühist huvi.

Pankrotimenetlustes on pankrotihalduril pankrotivara käsutamise õigus, et teostada võlgniku õigusi ja täita tema kohustusi pankrotivaraga seotud küsimustes. Pankrotihaldur teostab eelkõige aktsionäri/osaniku pankrotivara hulka kuuluvate aktsiatega/osakutega seotud õigusi, tegeleb võlgniku töötajatega tööandja volitustes ning vastutab võlgniku ettevõtte toimimise, raamatupidamise ja maksude maksmise eest. Pankrotihaldurite ülesanne on reeglina ka pankrotivara realiseerimine.

Tervendamismenetlustes valvavad pankrotihaldurid peamiselt vara käsutusõiguse säilitanud võlgniku tegevuse järele, selgitavad jätkuvalt välja vara ja koostavad selle nimekirja, lahendavad kaasnevaid vaidlusi, koostavad ja täiendavad võlausaldajate nimekirja ning annavad aru võlausaldajate komiteele.

Pankrotihaldurid tegutsevad ka võlgniku üldkoosoleku või liikmete koosoleku volitustes.

Võlakergendusmenetlustes teevad pankrotihaldurid koostööd maksejõuetust menetleva kohtu ja võlausaldajatega, et valvata võlgniku ja tema tegevuse järele, realiseerida võlgniku varasid ja jaotada võlausaldajate vahel tagasimaksekava alusel igakuiseid makseid.

Võlgniku staatus

Pankrotimenetlustes kaotavad võlgnikud õiguse oma varasid käsutada, muid õigusi teostada ja varaga seotud kohustusi täita. Need õigused lähevad üle pankrotihaldurile. Seaduse kohaselt on tehingud, mida võlgnikud neis asjus pärast vara käsutamise õiguse üleminekut pankrotihaldurile teevad, seoses võlausaldajatega kehtetud.

Tervendamismenetlustes jääb vara võlgniku valdusse teatavate piirangutega. Pankrotivara käsutamise ja valitsemisega seotud olulise tähtsusega tehinguid teeb vara käsutusõiguse säilitanud võlgnik ainult võlausaldajate komitee nõusolekul. Võlgnik, kes seda kohustust rikub, vastutab võlausaldajatele või kolmandatele isikutele sellest tingituna tekitatud kahju või muude kaotuste eest; võlgniku juhtorgani liikmed vastutavad sellise kahju või muude kaotuste eest solidaarselt. „Olulise tähtsusega tehingud“ tähendavad toiminguid, millega muudetakse märkimisväärselt vara väärtust, võlausaldajate olukorda või võlausaldajate nõuete rahuldamise ulatust. Pankrotihaldurid tegutsevad võlgniku üldkoosoleku või liikmete koosoleku volitustes.

Ka võlakergendusmenetlustes jääb vara võlgniku valdusse teatavate piirangutega. Võlgnikku kontrollivad maksejõuetust menetlev kohus, pankrotihaldur ja võlausaldajad.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Tasaarvestust reguleeritakse üldiselt tsiviilseadustiku kohaselt. Kui osapooltel on üksteise vastu sama liiki nõudeid, võib üldjuhul kumbki neist teisele poolele teatada, et nad tasaarvestavad oma nõude vastaspoole nõudega. Tasaarvestamist saab kasutada kohe, kui poolel on õigus nõuda oma nõude täitmist ja samas peab ta tasuma omaenda võla. Tasaarvestamine tühistab need kaks nõuet niivõrd, kui võrd need üksteisega kattuvad; kui need ei kattu üksteisega täielikult, tehakse nõude tasaarvestus samamoodi nagu nõude rahuldamise korral. See mõju tekib siis, kui kaks nõuet muutuvad tasaarvestuskõlblikuks.

Maksejõuetusmenetlustes võib võlgniku ja võlausaldaja vastastikused nõuded tasaarvestada pärast maksejõuetuse otsuse tegemist, kui kohustuslikud tasaarvestuse tingimused (tsiviilseadustiku kohaselt) on täidetud enne maksejõuetuse lahendamise meetodi kohta otsuse langetamist, välja arvatud juhul, kui maksejõuetusseaduses on sätestatud teisiti (nt elamukinnisvara üürimisest tulenevate nõuete tähtaja pikendamine).

Maksejõuetusmenetluses ei ole tasaarvestus lubatud eelkõige juhul, kui võlgniku võlausaldaja

ei ole muutunud võlanõude suhtes registreeritud võlausaldajaks; või

on omandanud võlanõude kehtetu tehingu tulemusena; või

teadis võlgniku maksejõuetusest ajal, mil võlanõue omandati; või

peab veel rahuldama võlgniku sissenõutavaks muutunud nõude ulatuses, mis ületab võlausaldaja võlanõude; või

maksejõuetust menetleva kohtu kehtestatud ajutise meetme korral.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Vastastikused lepingud

Kui võlgnik on pankroti väljakuulutamise või tervendamise või võlakergenduse lubamise ajal sellise vastastikuse lepingu, sealhulgas eellepingu osaline, mida ei võlgnik ega vastaspool ei ole pankroti väljakuulutamise või tervendamise või võlakergenduse lubamise ajal veel täies mahus täitnud, kohaldatakse järgmist: – pankroti- või võlakergendusmenetlustes võib pankrotihaldur võlgniku asemel lepingut täita ja nõuda lepingu teiselt poolelt lepingu täitmist või lepingu täitmisest keelduda;

– tervendamismenetlustes on vara käsutusõiguse säilitanud võlgnikul võlausaldajate komitee nõusoleku korral samad õigused.

Pankroti- või võlakergendusmenetlustes peetakse pankrotihaldurit, kes ei kinnita, et leping täidetakse 30 päeva jooksul pärast pankroti väljakuulutamist või võlakergenduse lubamist, lepingu täitmisest keeldunuks; kuni selle ajani ei saa vastaspool lepingust taganeda, välja arvatud juhul, kui lepingutingimustes nähakse ette teisiti. Tervendamismenetlustes peab vara käsutusõiguse säilitanud võlgnik, kes ei teata 30 päeva jooksul pärast tervendamise heakskiitmist, et ta keeldub lepingu täitmisest, vastastikust lepingut täitma.

Vastaspool, kellelt nõutakse lepingu täitmist, võib esmalt oodata sellise täitmisega kuni ajani, mil vastastikune täitmine on kindel või tagatud, välja arvatud juhul, kui vastaspool sõlmib lepingu pärast maksejõuetuse otsuse avaldamist.

Kui pankrotihaldur või vara käsutusõiguse säilitanud võlgnik keeldub lepingu täitmisest, võib vastaspool nõuda sellest tuleneva kahju hüvitamist, registreerides nõude 30 päeva jooksul pärast lepingu täitmisest keeldumist. Vastaspoole nõuded, mis tulenevad lepingu jätkumisest pärast pankroti väljakuulutamist, on nõuded pankrotivara vastu.

Vastaspool ei saa taotleda hüvitist lepingu osalise täitmise eest, mis toimus enne maksejõuetuse otsuse tegemist, sest võlgnik ei vastanud täitmisele samaga.

Tähtjalised lepingud

Kui lepitakse kokku, et turuhinnaga tulemus saavutatakse täpsel ajal või kindla tähtaja jooksul ja kui kohustuse täitmise aeg saabub või tähtaeg saab läbi alles pärast pankroti väljakuulutamist, ei saa kohustuse täitmist nõuda; taotleda võib üksnes hüvitist võlgnikupoolest kohustuse täitmata jätmisest tuleneva kahju eest. „Kahju“ tähendab kokkulepitud hinna ja makstud turuhinna vahet pankroti väljakuulutamise päeva seisuga lepinguga määratud täitmise kohas. Vastaspool võib nõuda kahju hüvitamist võlausaldajana, registreerides nõude 30 päeva jooksul pärast pankroti väljakuulutamist.

Laenuleping

Kui võlgnik on sõlminud laenulepingu, võib pankrotihaldur nõuda pärast pankroti väljakuulutamist laenu tagasimaksimist enne lepingulise laenu tähtaja lõppemist.

Rent, allrent

Rendi- ja allrendilepingute kohta on kehtestatud üksikasjalikud normid. Pankrotihalduril on pärast pankroti väljakuulutamist muu hulgas õigus võlgniku sõlmitud rendi- või allrendilepingud lõpetada seaduses või lepingus ette nähtud aja jooksul, isegi kui need on sõlmitud kindlaks tähtjaks; etteteatamise aeg ei tohi olla pikem kui kolm kuud. See ei piira nende tsiviilseadustiku sätete kohaldamist, millega reguleeritakse seda, millal ja millistel tingimustel võib rendileandja rendi lõpetada.

Võlgniku lepingukavandid, mida vastaspool ei ole pankroti väljakuulutamise ajal veel heaks kiitnud

Kui pankrot välja kuulutatakse, tühistatakse võlgniku taotlused sõlmida lepinguid, mida ei ole veel heaks kiidetud, ja mis tahes lepingukavandid, mille võlgnik on heaks kiitnud, kuid mida ei ole veel sõlmitud, kui need hõlmavad pankrotivara. Lepingukavandeid, mida võlgnik ei ole pankroti väljakuulutamise ajal veel heaks kiitnud, võib heaks kiita üksnes pankrotihaldur.

Omandireservatsioon

Kui võlgnik on müünud kauba omandireservatsiooniga ja toimetanud selle ostjale enne pankroti väljakuulutamist, võib ostja selle kas tagastada või nõuda lepingu jätkamist. Kui võlgnik ostab ja võtab vastu omandireservatsiooniga müüdü kauba enne pankroti väljakuulutamist, ei saa müüja nõuda kauba tagastamist, tingimusel et pankrotihaldur täidab lepingulised kohustused põhjendamatu viivitusega, kui müüja on seda nõudnud.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleilolevatele kohtuasjadele)?

Maksejõuetusmenetluse algatamisel on järgmised tagajärjed:

varaga seotud nõudeid ja muid õigusi ei saa hagi esitades taotleda, kui neid saab taotleda registreerimisega;

õigust nõuete rahuldamisele võlgnikule kuuluvate varadega seotud tagatisest või pankrotivara hulka kuuluvatest varadest võib kasutada ja uuesti omandada üksnes maksejõuetusseaduses sätestatud tingimustel. See kehtib ka kinnisvarale pandiõiguse või arestimisõiguse kehtestamise kohta, kui vastav ettepanek tehakse pärast maksejõuetusmenetluse algatamist;

võlgnikule kuuluvaid varasid, samuti muid pankrotivara hulka kuuluvaid varasid puudutava sundtäitmise või arestimise võib määrata või algatada, kuid mitte täide viia. Nõuete puhul pankrotivara ja samaväärse staatusega nõuete puhul võib võlgnikule kuuluva pankrotivara sundtäitmist või arestimist

maksejõuetust menetleva kohtu otsuse alusel siiski rakendada, võttes arvesse selle otsusega kehtestatud piiranguid;

võlausaldaja ja võlgniku vahelise kokkuleppega kehtestatud arestimisõigust ei ole võimalik kasutada seoses töötasude või muu sissetulekuga, mida käsitatakse kohtuotsuse jõustamisel töötasude või sissetulekuna.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Maksejõuetuse otsusega kehtestatakse moratorium kohtu- ja vahekohtumenetlustele, mis käsitlevad nõudeid ja muid õigusi seoses pankrotivara, mida saab taotleda registreerimisega maksejõuetusmenetluse raames või mida käsitatakse maksejõuetusmenetluses registreerituna, või mis käsitlevad nõudeid, mida maksejõuetusmenetluses ei rahuldata. Kui ei ole ette nähtud teisiti, ei ole võimalik neid menetlusi jätkata seni, kuni maksejõuetuse otsus on jõus.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajate osalemisega seotud põhimõtted

Maksejõuetusmenetlused põhinevad muu hulgas järgmistel võlausaldajate osalemist puudutavatel põhimõtetel:

maksejõuetusmenetlused tuleb teostada nii, et ühtki menetlusosalist ei kahjustata ebaõiglaselt või ei soodustata ebaseaduslikult ning saavutatakse võlausaldajate nõuete kiire, ökonoomne ja võimalikult suures ulatuses rahuldamine;

võlausaldajatel, kel on seaduse alusel põhimõtteliselt sama või sarnane staatus, on maksejõuetusmenetluses võrdsed võimalused; kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, ei saa võlausaldaja enne maksejõuetusmenetluse algatamist heauskselt omandatud õigusi piirata maksejõuetust menetleva kohtu otsusega ega pankrotihalduri järgitava menetluse tulemusena; võlausaldajad on kohustatud hoiduma tegevusest, mille eesmärk on rahuldada oma nõuded väljaspool maksejõuetusmenetlust, välja arvatud juhul, kui see on seadusega lubatud.

Võlausaldajate kogud

Võlausaldajate esindusorganid on järgmised:

võlausaldajate koosolek, võlausaldajate komitee (või võlausaldajate esindaja).

Võlausaldajate koosolek vastutab võlausaldajate komitee liikmete ja asendusliikmete (või võlausaldajate esindaja) valimise ja tagasikutsumise eest. Võlausaldajate koosolek võib võtta endale õiguse teha otsuseid kõigis võlausaldajate esindusorganite pädevusvaldkonda kuuluvates küsimustes. Kui võlausaldajate komitee või võlausaldajate esindajat ei ole määratud, tegutseb nende volitustes võlausaldajate koosolek, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kui registreeritud on üle 50 võlausaldaja, peab võlausaldajate koosolek moodustama võlausaldajate komitee. Kui see ei ole selleks kohustatud, võib komiteed asendada võlausaldajate esindaja.

Võlausaldajate komitee täidab võlausaldajate esindusorganite ülesandeid, välja arvatud küsimustes, mis kuuluvad võlausaldajate koosoleku pädevusse või mille võlausaldajate koosolek on enda pädevusse võtnud. Võlausaldajate komitee valvab eelkõige pankrotihalduri tegevuse järele ja tal on õigus esitada maksejõuetust menetlevale kohtule ettepanekuid maksejõuetusmenetluse kohta. Võlausaldajate komitee kaitseb võlausaldajate ühiseid huve ja aitab koostöös pankrotihalduriga saavutada maksejõuetusmenetluse eesmärki. Võlausaldajate komiteed käsitlevaid sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* võlausaldajate esindajate suhtes.

Võlausaldajate kategooriad

Tšehhi Vabariigi õiguses tehakse vahet tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajate vahel.

Tagatud nõuetega võlausaldaja on võlausaldaja, kelle nõue on tagatud pankrotivara hulka kuuluvate varadega pandi, kinnipidamisõiguse, omandiõiguse ülekandmise piirangu, tagatisõiguse usaldusisikule ülemineku, tagatiseks nõude loovutamise või välisriigi õiguse kohase sarnase õiguse vormis.

Tagatud nõuetega võlausaldajad saavad maksejõuetusmenetluse käiku märkimisväärselt mõjutada. Kui võlgnik on majandusüksus, mida saab maksejõuetusseaduse alusel tervendada, on maksejõuetuse lahendamise meetodi kohta otsuse vastuvõtmiseks (kas pankrot või tervendamine) vaja vähemalt poolte võlausaldajate koosolekul viibivate kõigi tagatud nõuetega võlausaldajate hääli (samuti ka tagamata nõuetega võlausaldajate hääli), mida kaalutakse nende nõuete summadega, välja arvatud juhul, kui vähemalt 90% kohal viibivatest võlausaldajatest, arvatuna nende nõuete summade alusel, hääletab otsuse poolt. Tagatud nõuetega võlausaldaja võib anda vara käsutusõiguse säilitanud isikule siduvaid juhiseid, kuidas tema suhtes siduvat tagatist hallata, tingimusel et sellised juhised antakse kooskõlas hea valitsemistavaga. Ka pankrotihaldurile on siduvad tagatud nõuetega võlausaldajate juhised, mille eesmärk on tagatise realiseerimine. Pankrotihaldurid võivad sellised juhised tagasi lükata, kui nad leiavad, et tagatise eseme saab realiseerida soodsamatel tingimustel, mispuhul esitavad nad maksejõuetust menetlevale kohtule avalduse vaadata juhised kohtu järelevalvetegevuse raames läbi. Esemel, õiguse, nõude või muu vara maksejõuetusmenetluses realiseerimine kustutab tagatud nõuetega võlausaldaja nõude tagatise isegi siis, kui võlausaldaja nõuet ei registreerinud.

Tagatud nõuetega võlausaldajate nõuded rahuldatakse põhimõtteliselt kogu ulatuses realiseerimisel saadud tulust, arvates sealt maha pankrotihalduri tasu ning valitsemis- ja realiseerimiskulud. Seda võib teha igal ajal menetluse käigus, võttes arvesse tagatise seadmise aega. Rahuldamata jäänud osa tagatud nõuetega võlausaldajate pankrotinõuetest ei aegu, vaid rahuldatakse proportsionaalselt tagamata nõuetega võlausaldajate nõuetega.

Kõik teised võlausaldajad on tagamata nõuetega võlausaldajad. Nende positsioon maksejõuetusmenetluses on nõrgem ja nende nõuete rahuldamise prognoositav ulatus on statistiliste andmete kohaselt tavaliselt palju väiksem.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihaldurid võivad maksejõuetusmenetlustes kasutada pankrotivara. Pankrotihalduril on pankrotivara käsutamise õigus, et teostada võlgniku õigusi ja täita kohustusi pankrotivaraga seotud küsimustes. Pankrotihaldur teostab eelkõige aktsionäri/osaniku pankrotivara hulka kuuluvate aktsiatega/osakutega seotud õigusi, võtab vastu otsuseid ärisaladuste ja muude konfidentsiaalsete valdkondade kohta, tegutseb võlgniku töötajate suhtes tööandja volitustes ning vastutab võlgniku ettevõtte toimimise, raamatupidamise ja maksude maksmise eest. Pankrotihaldurite ülesanne on reeglina ka pankrotivara realiseerimine. Tervendamis- ja võlakergendusmenetlustes kuuluvad need õigused endiselt võlgnikule, kuid oluliste piirangutega.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara vastu esitatud nõuded ja samaväärsed nõuded võib täies ulatuses tasuda igal ajal pärast maksejõuetuse otsuse tegemist.

Eristatakse järgmist:

nõuded vara suhtes, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist või moratooriumi kehtestamist (eelkõige rahalised kulud, ajutise halduri tasu, võlgniku likvideerija ja võlausaldajate komitee liikmete tasu ning laenu finantseerimisest tulenevad võlausaldajate nõuded);

nõuded vara suhtes, mis tekivad pärast maksejõuetuse otsust (eelkõige rahalised kulud ja pankrotihalduri tasu, maksud, tasud, sotsiaalkindlustusmaksed, riikliku tööhõivepoliitika kohased maksed ja riikliku tervisekindlustuse maksed);

vara suhtes esitatud nõuetega samaväärsed nõuded (eelkõige võlgniku töötajate tööõigusest tulenevad nõuded ja võlausaldajate kohustusliku elatise nõuded).

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Nõuete esitamine

Võlausaldajad esitavad oma nõuded maksejõuetust menetlevale kohtule ettenähtud vormis ja seda saab teha alates maksejõuetusmenetluse algatamisest kuni maksejõuetuse kohta tehtud otsuses määratud tähtaja lõpuni, mis on igat liiki menetluste puhul sama – kaks kuud. Pärast tähtaega esitatud nõudeid maksejõuetust menetlev kohus ei arvesta ja neid ei lahendata maksejõuetusmenetluse kaudu. Esitatakse ka juba kohtus vaidlustatud nõuded ja täitmisele pööratavad nõuded, sealhulgas need, mille sissenõudmine toimub sundtäitmise või arestimise teel. Võlausaldaja, kes esitab nõudeid või keda peetakse registreeritud võlausaldajaks, võib nõude igal ajal maksejõuetusmenetluse ajal tagasi võtta.

Nõude esitamise avalduses tuleb selgitada, kuidas nõue tekkis ja kui suur on summa. Nõue tuleb alati väljendada rahalises väärtuses, isegi kui tegemist on mitterahalise varaga. Avaldusele tuleb lisada kõik dokumendid, millele nõudetaotluses viidatakse. Nõude täitmisele pööratavust tuleb tõendada ametliku dokumendiga.

Õiguste aegumise või lõppemise tähtaja seisukohast on nõude esitamise avaldusel samasugune mõju nagu kohtule esitatud hagil või muul õigusnõudel; see ajavahemik algab kuupäevast, mil avaldus esitatakse maksejõuetust menetlevale kohtule.

Võlausaldaja vastutab nõude esitamise avalduses sisalduva teabe õigsuse eest. Maksejõuetust menetlev kohus võib pankrotihalduri soovitusel määrata karistusi, kui nõude tegelik summa on ülehinnatud (rohkem kui 100%), kohustades maksma pankrotivarasse summa, mis määratakse kindlaks, arvestades kõiki nõude esitamise asjaolusid ja vaadates läbi nõude enda, kuni summani, mille võrra esitatud nõude summa ületas tegelikku kindlakstehtud väärtust.

Võlausaldaja õigust nõude rahuldamisele tagatisest ei võeta arvesse, kui nõue esitatakse teistsuguses korras, kui oleks pidanud, või kui läbivaatamisel leitakse, et nõude tagatise suurus oli liialdatud enam kui 100% ulatuses. Sel juhul võib maksejõuetust menetlev kohus võlausaldajat karistada, mõistes välja (rahalise) summa maksmise sellistele tagatud nõuetega võlausaldajatele, kes esitasid samade varadega seotud tagatisega nõuded. Selle makse summa määrab maksejõuetust menetlev kohus, arvestades kõiki asjaolusid, mille kohaselt teostati õigust nõude rahuldamisele tagatisest ja mille kohaselt see läbi vaadati, kuni summani, mille võrra avalduses nimetatud tagatise väärtus ületas tagatise kindlakstehtud väärtust.

Registreeritud nõuete kontrollimine

Kõigepealt vaatab esitatud nõuded läbi pankrotihaldur, kes peamiselt võrdleb neid lisatud dokumentidega ja arvestusdokumentide või aruannetega, mille võlgnik on koostanud kooskõlas konkreetsete õigusaktidega. Seejärel palub pankrotihaldur võlgnikul nõuete kohta märkusi esitada. Vajaduse korral kontrollib pankrotihaldur nõudeid koostöös ametiasutustega, kes on kohustatud sellist koostööd tegema.

Kui esitatud nõue on vigane või puudulik, palub pankrotihaldur võlausaldajal nõue 15 päeva jooksul (kehtestada võidakse ka pikem tähtaeg) ära parandada või seda täiendada ning annab nõu, kuidas seda teha. Pankrotihaldur esitab nõuded, mida ei ole nõuetekohaselt ja õigel ajal täiendatud või parandatud, maksejõuetust menetlevale kohtule, et kohus langetaks otsuse avalduse rahuldamata jätmise kohta. Võlausaldajat tuleb vastavast otsusest teavitada.

Pankrotihaldur koostab esitatud nõuete nimekirja. Tagatud nõuetega võlausaldajatest koostatakse eraldi nimekiri. Kui pankrotihaldur lükkab nõuded tagasi, tuleb see sõnaselgelt ära märkida. Kõigi võlausaldajate kohta tuleb märkida teave, mis on vajalik nende tuvastamiseks ja selle hindamiseks, kuidas nõue tekkis, ning nõude summa ja rahuldamisjärk. Lisaks tuleb tagatud nõuetega võlausaldajate puhul märkida tagatise põhjus ja meetod.

Maksejõuetust menetlev kohus avaldab esitatud nõuete nimekirja maksejõuetusregistris enne kontrollistungit. Maksejõuetust menetlev kohus avaldab maksejõuetusregistris viivitamata ka kõik esitatud nõuete nimekirjas tehtud muudatused.

Seejärel kontrollitakse esitatud nõudeid maksejõuetust menetleva kohtu määratud kontrollistungil. Ärakuulamise aja ja koha määrab maksejõuetust menetlev kohus maksejõuetuse otsuses. Võlausaldajatel on kuni kontrollistungi lõpuni aega oma esitatud nõude summat muuta, välja arvatud juhul, kui see on tagatud. Nad ei saa siiski muuta registreeritud nõude tekkimise põhjust või selle rahuldamisjärku.

Nõuete vaidlustamine

Kõigi esitatud nõuete ehtsuse, summa ja rahuldamisjärku võib vaidlustada a) pankrotihaldur; b) võlgnik või c) registreeritud võlausaldaja.

Kui võlausaldaja nõude vaidlustab teine registreeritud võlausaldaja, siis tuleb esitada samad andmed nagu tsiviilseadustiku menetluse kohases hagis ning selgitada, kas vaidlustatakse nõude ehtsus, summa või rahuldamisjärk. Vastuväide esitatakse ettenähtud vormil.

Maksejõuetusseaduses eristatakse kolme liiki vaidlustamist:

nõude ehtsuse vaidlustamine – väidetakse, et nõuet ei ole tekkinud või et see on täies ulatuses rahuldatud või täielikult aegunud;

nõude summa vaidlustamine – väidetakse, et võlgniku kohustus on väiksem kui registreeritud summa (nõuet vaidlustav isik peab nimetama ka nõude tegeliku summa);

nõude rahuldamisjärku vaidlustamine – väidetakse, et nõude rahuldamisjärk ei ole nii soodne kui esitatud nõudes märgitud, või vaidlustatakse õigus nõude rahuldamisele tagatisest (nõude rahuldamisjärku vaidlustav isik peab ka täpsustama nõude rahuldamisjärku).

Kui registreeritud võlausaldaja vaidlustab teise registreeritud võlausaldaja nõude, saavad neist võlausaldajatest täiendava vaidluse pooled. Pankrotihalduril, kes soovib abistada selle täiendava vaidluse poolt, milles ta ei osale, on õigus sekkuda.

Otsused nõuete ehtsuse, summa ja rahuldamisjärku kohta teeb maksejõuetust menetlev kohus.

13 Milline on pankrotivara müügist läekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärked?

Pankrotivara realiseeritakse pankrotimenetluse käigus. See tähendab, et kõik pankrotivaraga seotud varad tehakse rahaks, et rahuldada võlausaldajate nõuded proportsionaalselt. Pankrotivara realiseerib pankrotihaldur. Seda võib hakata tegema alles pärast pankrotiotsuse lõplikku jõustumist ja võlausaldajate esimest koosolekut. Erand tehakse otseses hävinemis- või rikkemisohus vara kohta; maksejõuetust menetlev kohus võib lubada erandeid ka muudel alustel. Pankrotivara realiseerimisega kustutatakse kõik täite- või arestimismääruse mõjud ja muud varade realiseerimisega seotud sunnimeetmed, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti.

Pankrotivara võib realiseerida

avalikul enampakkumisel;

vallas- ja kinnisasjade müügi teel vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku sundtäitmist puudutavatele sätetele;

varade müügi teel väljaspool enampakkumist;

kohtutäituri korraldatud oksjonil.

Kui pankrotivara realiseerimisest saadud tulust ei piisa kõigi nõuete rahuldamiseks, makstakse kõigepealt välja pankrotihalduri tasu ja rahalised kulud, seejärel rahldatakse võlausaldajate moratooriumi ajal tekkinud nõuded, võlausaldajate laenu rahastamisest tulenevad nõuded, siis (proportsionaalselt) pankrotivara hooldamise ja valitsemisega seotud kulud ning võlgniku töötajate tööõigusest tulenevad nõuded, seejärel võlausaldajate ülalpidamisnõuded ja lõpuks tervisekahju hüvitamise nõuded. Muud nõuded rahldatakse proportsionaalselt.

Pärast lõpparuande heakskiitmise otsuse jõustumist esitab pankrotihaldur maksejõuetust menetlevale kohtule esialgse ettepaneku pankrotivara jaotamise kohta, märkides ära, kui suur summa tuleks iga läbivaadatud registreeritud nõuete nimekirjas oleva nõude eest maksta. Selle alusel teeb maksejõuetust menetlev kohus pankrotivara jaotamise kohta otsuse, milles määratakse kindlaks võlausaldajatele makstavad summad. Kõigi jaotuskavaga hõlmatud võlausaldajate nõuded rahldatakse proportsionaalselt vastavalt nõude kindlakstehtud summale. Enne jaotamist rahldatakse veel väljamaksmata nõuded, mida võib rahuldada mis tahes ajal pankrotimenetluse jooksul, nimelt:

nõuded pankrotivara suhtes – rahalised kulutused ja pankrotihalduri tasu, võlgniku vara hooldamise ja valitsemisega seotud kulud, maksud, tasud, sotsiaalkindlustusmaksed, riikliku tööhõivepoliitika kohased maksed, riikliku tervisekindlustuse maksed jne;

samaväärsed nõuded – võlgniku töötajate tööõigusest tulenevad nõuded, võlausaldajate tervisekahju hüvitamise nõuded, valitsemissektori nõuded jne; tagatud nõuded.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Pankrotimenetluse lõpetamine

Kui pankrotivara on realiseeritud, esitab pankrotihaldur maksejõuetust menetlevale kohtule lõpparuande. Lõpparuandes tuleb kirjeldada pankrotihalduri tegevuse üldist laadi ja kvantifitseerida selle finantstulemused. Aruandes tuleb esitada võlausaldajate vahel jaotatav summa ja nimetada need võlausaldajad, märkides ära nendele makstava summa osa kogusummast. Koos lõpparuandega esitab pankrotihaldur maksejõuetust menetlevale kohtule arve tasu ja kulude kohta.

Maksejõuetust menetlev kohus vaatab pankrotihalduri lõpparuande ja arve läbi ning pärast pankrotihalduri ärakuulamist parandab aruandes esinevad vead ja väljajätmised. Maksejõuetust menetlev kohus teavitab pooli läbivaadatud pankrotihalduri lõpparuandest, avaldades selle avaliku teatena. Pärast lõpparuande heakskiitmise otsuse jõustumist esitab pankrotihaldur maksejõuetust menetlevale kohtule esialgse ettepaneku pankrotivara jaotamise kohta, märkides ära, kui suur summa tuleks iga läbivaadatud registreeritud nõuete nimekirjas oleva nõude eest maksta. Seejärel teeb maksejõuetust menetlev kohus otsuse pankrotivara jaotamise kohta, milles määratakse kindlaks võlausaldajatele makstavad summad. Kõigi jaotuskavaga hõlmatud võlausaldajate

nõuded rahuldatakse proportsionaalselt vastavalt nõude kindlakstehtud summale. Maksejõuetust menetlev kohus määrab jaotamisotsuses pankrotihaldurile täitmistähtaaja, mis ei tohi olla pikem kui kaks kuud alates päevast, mil jaotamisotsus jõustub.

Pankrotimenetlus lõpeb pankrotihalduri aruande esitamisega jaotamisotsuse täitmise kohta ning maksejõuetust menetleva kohtu otsusega menetlus lõpetada. Kohus otsustab lõpetada pankrotimenetluse ka teatavates muudes seadusega ettenähtud olukordades, nt siis, kui leitakse, et võlgniku varad on võlausaldajate nõuete rahuldamiseks ilmselgelt ebapiisavad. Kui pankrotimenetluse lõpetamise otsus jõustub, on pankrotimenetlus lõppenud.

Tervendamisenetluse lõpetamine

Tervendamisenetlus lõpeb maksejõuetust menetleva kohtu otsusega, milles tunnistatakse tervendamiskava või selle olulised osad täidetuks. Seda otsust ei saa vaidlustada.

Tervendamisenetluse võib maksejõuetust menetleva kohtu otsusega lõpetada ka selleks, et kuulutada tervendamise asemel välja pankrot, mis toimub seaduses sätestatud juhtudel, eelkõige siis, kui tekivad probleemid tervendamiskava heakskiitmise ja täitmisega. Maksejõuetust menetlev kohus ei saa teha tervendamise pankroti väljakuulutamise asemel otsust, kui tervendamiskava olulised aspektid on täidetud. Tervendamise asemel pankroti väljakuulutamise otsuse võivad edasi kaevata võlgnik, tervendamise taotleja, pankrotihaldur või võlausaldajate komitee. Kui maksejõuetust menetlev kohus otsustab tervendamise asemel kuulutada välja pankroti, hakkab kehtima pankroti väljakuulutamise seotud mõju, välja arvatud juhul, kui maksejõuetust menetlev kohus kehtestab oma otsuses selle muudatuse teistsugused tingimused.

Võlakergendusmenetluse lõpetamine

Võlakergendusmenetlus lõpeb maksejõuetust menetleva kohtu otsusega, milles tunnistatakse võlakergendus kas rakendatuks või siis mitte rakendatuks. Võlgnik, pankrotihaldur või võlausaldajad saavad esitada selle otsuse peale apellatsioonkaebuse. Kui maksejõuetust menetlev kohus võtab vastu otsuse, milles tunnistatakse võlakergendus rakendatuks, ja kui võlgnik täidab kõik heakskiidetud võlakergendusmeetodist tulenevad kohustused nõuetekohaselt ja õigel ajal, lisab maksejõuetust menetlev kohus oma otsusele määruse, millega vabastatakse võlgnik võlakergendusmenetlusega hõlmatud nõuete maksimisest ulatuses, milles need ei ole veel rahuldatud. See määrus ei kehti selliste nõuete suhtes, mis tekivad pärast maksejõuetuse otsuse tegemist. Võlakergendusmenetluse võib lõpetada ka kohus, kes tühistab kinnitatud võlakergenduse. Seejärel ta otsustab, kas lahendada võlgniku maksejõuetus pankrotimenetluse kaudu või lõpetada maksejõuetusmenetlus, kui võlgnik on täielikult maksejõuetu. Heakskiidetud võlakergendusmenetluse võib tühistada seaduses sätestatud juhtudel, eelkõige kui võlgnik ei täida võlakergenduse tingimusi.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Füüsilise isiku vara (mis tahes ajal pärast pankrotimenetluse lõpetamist) või juriidilise isiku vara (kuni juriidilise isiku lõpetamiseni avalikust registrist kustutamise) hõlmavates pankrotimenetlustes võidakse pärast menetluse lõpetamist teha arestimis- või täitekorraldus seoses nõudega, mida on tunnustatud ja mida võlgnik ei ole vaidlustanud ega pankrotimenetluse käigus rahuldanud. Kui esitatakse sundtäitmise avaldus, tuleb pankrotimenetluses esitada vaid kontroll-leht ja kõnealuse nõude kontrollimise aruanne. See õigus aegub kümme aastat pärast pankrotimenetluse lõpetamist, aegumistähtaeg algab menetluse lõpetamise otsuse jõustumise kuupäevast.

Tervendamise korral võidakse pärast tervendamiskava jõustumist võlgniku vastu määrata sundtäitmine või arestimine ja seda rakendada, et nõuda sisse tervendamiskava kohane nõue. Kui aga nõue on vaidlustatud, on sundtäitmine või arestimine võimalik ainult siis, kui maksejõuetust menetleva kohtu otsusega kinnitatakse nõude lõplikkust; see otsus tuleb lisada avaldusele.

Võlakergenduse korral ei ole võlakergendusmenetluse lõppedes ja ülejäänud nõuete maksimisest vabastamisel enam võimalik taotleda võlausaldajate ülejäänud nõuete rahuldamist sundtäitmise või arestimise teel. Seejuures ei ole tähtis, kas võlausaldajate nõuded on võlakergendusmenetluses osaliselt rahuldatud või kas nad on oma nõude isegi maksejõuetusmenetluses registreerinud.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Kulud – eelkõige pankrotihalduri tasu ja rahalised kulud – tuleks katta pankrotivarast, st need peaks tasuma võlgnik.

Kuna pankrotivarast ei piisa alati kulude katmiseks, võib maksejõuetust menetlev kohus enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse kohta otsuse langetamist anda maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitajale korralduse teha määratud tähtajaks maksejõuetusmenetluse kulude katteks ettemaks. See kehtib isegi siis, kui on selge, et võlgnikul ei ole üldse vara. Seadusega on kehtestatud selliste ettemaksude ülemmäär. Kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitajaid on mitu, on nad kohustatud tasuma ettemaksu solidaarselt.

Kui pankrotivarast ei ole võimalik kõiki kulusid katta, kaetakse ülejäänud maksejõuetusmenetluse kulude katteks tehtud ettemaksust, st need kulud kannab avalduse esitaja.

Kui ettemaks samuti kulusid ei kata, tasub kuluarve riik, ent vaid kuni 50 000 Tšehhi krooni ulatuses pankrotihalduri tasuks ja kuni 50 000 Tšehhi krooni ulatuses pankrotihalduri rahaliste kulude katteks.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Võlgniku tehingud, mille eesmärk on vähendada võimalusi, et võlausaldajate nõuded rahuldatakse, või anda teatavatele võlausaldajatele eelise teiste ees, on tühised. Mis tahes võlgnikupoolset tegematajättmist käsitatakse samuti tehinguna. Sellised tühised tehingud jaotatakse kolme kategooriasse: a) tehingud, mis on tehtud sobivat vastusooritust saamata; b) soodustingimustel tehtud tehingud, mis tekitavad olukorra, kus üks võlausaldaja saavutab teisi võlausaldajaid kahjustades oma nõuete suurema rahuldamise, kui ta oleks muidu pankrotimenetluses saavutanud; c) tehingud, millega võlgnik piirab tahtlikult võlausaldajate nõuete rahuldamist, kui see kavatsus oli vastaspoolele teada, või kui ta oleks kõiki asjaolusid arvestades pidanud seda teadma.

Kui maksejõuetusseaduses ei ole sätestatud teisiti, kehtestatakse võlgniku tehingute tühisus (sealhulgas selliste tehingute tühisus, mida peetakse tühiseks maksejõuetusseaduse kohaselt ja mille võlgnik tegi pärast maksejõuetusmenetluse algatamisega seotud mõju kehtima hakkamist) maksejõuetust menetleva kohtu otsusega pankrotihalduri esitatud hagi alusel, millega vaidlustatakse võlgniku tehingud (tehingu tagasivõitmise hagi). Pankrotihaldur võib esitada hagi tehingu tagasivõitmiseks ühe aasta jooksul pärast maksejõuetuse otsuse jõustumise kuupäeva. Kui hagi ei esitata tähtaja jooksul, siis tehingu tagasivõitmise õigus aegub. Võlgniku tühisest tehingust saadud tasu kuulub pankrotivara hulka, kui tehingu tagasivõitmise hagi rahuldav kohtuotsus jõustub.

Tehingu tühisus selle kohaldamist ei piira. Maksejõuetusmenetlustes kuulub võlgniku tühisest tehingust saadud tasu siiski pankrotivara hulka. Kui võlgniku tühisest tehingust saadud algset tasu ei ole võimalik loovutada pankrotivara hulka, tuleb anda samaväärne kompensatsioon.

Maksejõuetusmenetluses ei ole maksejõuetust menetleva kohtu jaoks siduv teise kohtu või ametiasutuse järeldus, et võlgniku varade või kohustustega seotud tehing on kehtetu, või selline mis tahes muul viisil tulenev järeldus. Maksejõuetusmenetluse käigus kontrollib sellise tehingu tühisust üksnes maksejõuetust menetlev kohus. Kui hiljem lõplikult kohtuotsuses leitakse, et võlgniku varade või kohustustega seotud tehing on kehtetu, tuleb sellest tasu vormis saadud majanduslik kasu loovutada pankrotivara hulka.

Kui kohtuotsuses, mis jõustub enne maksejõuetusmenetluse algatamist, leitakse, et võlgniku varade või kohustustega seotud tehing on kehtetu, käsitatakse seda tehingut kehtetuna ka maksejõuetusmenetluses.

Teatavat liiki nõuete suhtes kehtestatud erinormid

Erinorme kohaldatakse järgmist liiki nõuete suhtes:

nõuded pankrotivara suhtes, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist või pärast moratooriumi väljakuulutamist;

nõuded pankrotivara suhtes, mis tekivad pärast maksejõuetuse otsust;

nõuded, mis on samaväärsed pankrotivara suhtes esitatud nõuetega;
järgneva rahuldamisjärgu nõuded;
võlgniku aktsionäride/osanike või liikmete nõuded, mis tekivad nende osalemisest ettevõttes või ühistus;
nõuded, mis on maksejõuetusmenetluses nõuete rahuldamisel täielikult välistatud.

Viimati uuendatud: 22/05/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Saksamaa

Sissejuhatus

Saksamaal reguleerib pankrotti ja pankrotimenetlust pankrotiseadus (*Insolvenzordnung*, edaspidi ka „InsO“), mis jõustus 1. jaanuaril 1999. Pankrotiseadus erineb teistest menetlusnormidest selle poolest, et sisaldab lisaks menetluslikele sätetele ka materiaalsoiguslike sätteid. Näiteks on pankrotimenetluse algatamise tagajärgi kindlaksmääravad sätted materiaalsoiguse sätted (InsO §-d 80–147).

Pankrotimenetluse peamine eesmärk on võlgniku võlausaldajate nõuete kollektiivne rahuldamine, mille käigus võlgniku vara realiseeritakse ja saadud tulu jagatakse või kehtestatakse pankrotikavaga teistsugune kord, mille eesmärk on eelkõige ettevõtja säilitamine (InsO § 1 esimene lause). „Nõuete kollektiivne rahuldamine“ (*gemeinschaftliche Befriedigung*) tähendab, et võlausaldajate nõuded rahuldatakse põhimõtteliselt proportsionaalselt nende nõuete suurusega. Peale selle on pankrotimenetluse eesmärk anda ausatele võlgnikele võimalus vabaneda täitmata jäänud kohustustest (InsO § 1 teine lause).

Saksamaa pankrotimenetluse aluspõhimõte on peale võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtte võlausaldajate autonoomia põhimõte (*Gläubigerautonomie*). Võlausaldajatel on menetluse kujundamisel ulatuslikud õigused, eelkõige seoses võlgniku vara realiseerimise viisiga. Võlausaldajad otsustavad ka millist liiki pankrotimenetlust kasutada, sest lisaks standardmenetlusele on seadusega ette nähtud võimalus, et eraldamisõigusega nõuetega võlausaldajad ja pankrotivõlausaldajad võivad iseseisvalt koostada pankrotiseaduse sätetest kõrvale kalduva pankrotikava, et määrata kindlaks pankrotivara realiseerimine, tulu jagamine asjaomastele osapooltele, pankrotimenetluse kulg ja võlgniku vastutus pärast pankrotimenetluse lõpetamist. Pankrotikava on eriti tähtis äriühingu saneerimise korral, kuigi see võib olla ka äriühingu likvideerimise raamistikuks.

Pankrotimenetlust reguleerivat Saksa õigust iseloomustab ka ühtsuse põhimõte. See tähendab, et saneerimise ja likvideerimise seadus (*Gesetz für Sanierung und Liquidation*) ei näe ette erinevaid menetlusi. Nii likvideerimiseks kui ka saneerimiseks saab kohaldada standardmenetlust või pankrotikaval põhinevat menetlust.

Ettevõtte saneerimise puhul tuleb arvesse võtta ka ettevõtete finantsstabiilsuse tagamise ja restruktureerimise raamistikku käsitlevat seadust (*Gesetz über den Stabilisierungs- und Restrukturierungsrahmen für Unternehmen*, tuntud ka kui *Unternehmensstabilisierungs- und -restrukturierungsgesetz*, StaRUG), mis jõustus 1. jaanuaril 2021. StaRUGis on ette nähtud mitmesugused vahendid, mille eesmärk on võimaldada raskustes oleval ettevõtjal, kes ei ole veel maksejõuetu ega liiga suure võlakooormuse all, end restruktureerimiskava abil ja ilma pankrotiseadusekohase pankrotimenetlusega saneerida; selle kava peab olema heaks kiitnud enamik võlausaldajatest. Alates 17. juulist 2022 saab StaRUGi-kohaseid menetlusi taotluse korral teostada ka avalikult, st teave menetluse, kohtutoimingute kohta ja aja kohta ning kohtulahendid avaldatakse restruktureerimisportaalis vastavalt nimetatud seaduse §-dele 84–86. Seega vastavad need menetlused ka maksejõuetusmenetluse tingimustele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta) (ELi maksejõuetusmäärus) artikli 1 lõike 1 tähenduses.

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Pankrotimenetluse võib algatada iga juriidilise või füüsilise isiku vara suhtes, isegi kui see isik ei tegele majandustegevusega ega ole füüsilisest isikust ettevõtja. (Füüsilist isikut, kes ei tegele majandustegevusega, nimetatakse tarbijaks.) Pankrotimenetluse võib algatada ka juriidilise isiku staatusega ühingu (nt täisühingu (*offene Handelsgesellschaft*) või usaldusühingu (*Kommanditgesellschaft*) vara suhtes või eriotstarbelise vara suhtes, näiteks surnud isiku pärandvara suhtes. Avalik-õiguslike juriidiliste isikute suhtes kohaldatakse InsO §-s 12 sätestatud erinormi, mille kohaselt ei saa pankrotimenetlust algatada föderaalvalitsuse ega liidumaa vara suhtes (InsO § 12 lg 1 p 1).

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Pankrotimenetlust algatatakse üksnes avalduse alusel, mitte mõne avalik-õigusliku asutuse omal algatusel. Avalduse võib esitada võlgnik või võlausaldaja. Kohtu ja võlgniku kaitsmiseks ennatlikult või lihtsalt kahju tekitamise eesmärgil esitatud avalduste eest peab avalduse esitanud võlausaldaja usutavalt tõendama, et võlgnik on maksejõuetu ning et võlausaldajal on tõepoolest võlgniku vastu nõue.

Kui piiratud vastutusega äriühing on maksejõuetu, peavad avalduse esitama tema juhtorganid; vastasel juhul ootab neid karistus. Selle nõude rikkumisel võivad võlausaldajad nõuda kahju hüvitamist. Kui raskustesse sattunud võlgnik tegutseb tahtlikult õigusvastaselt, võib teda teatavatel asjaoludel võtta kriminaalvastutusele (kriminaalseadustiku (*Strafgesetzbuch*) § 283 jj).

Pankrotimenetluse algatamise aluseks on üldiselt maksejõuetus. Võlgnik on maksejõuetu, kui ta ei suuda täita tähtjaks oma maksekohustusi. Üldjuhul eeldatakse maksejõuetust siis, kui võlgnik on peatanud maksete tegemise (InsO § 17 lg 2). Kui võlgnik on juriidiline isik või piiratud vastutusega ühing, mille ükski osanik ei ole piiramatu vastutusega füüsiline isik, võib menetluse algatada ka ülemäärase võlgnevuse tõttu. Ülemäärase võlgnevusega võlgnikuga on tegemist siis, kui tema vara ei kata enam olemasolevaid kohustusi, välja arvatud juhul, kui ettevõtte tegevuse jätkamine järgneva 12 kuu jooksul on asjaolusid arvesse võttes väga tõenäoline (InsO § 19 lg 2). Kui ettevõtja tegevuse jätkumine on asjaolusid arvestades väga tõenäoline, tuleb võlgniku vara väärtuse hindamisel lähtuda sellest. Avalduse võib esitada ka võlgnik, kui teda ähvardab maksejõuetus (InsO § 18 lg 1). Võlgnikul on oht muutuda maksejõuetuks, kui ta ei ole tõenäoliselt võimeline täitma oma olemasolevaid maksekohustusi nende tähtpäeva saabumisel (InsO § 18 lg 2). Selleks et hinnata, kas võlgnikul on oht muutuda maksejõuetuks, võetakse üldjuhul aluseks 24-kuuline prognoosiperiood. Menetluse algatamine eeldab ka, et tagatud on pankrotimenetlusega seotud kulude katmine. Seega võidakse pankrotimenetluse algatamise avaldus jätta rahuldamata, kui võlgniku varast tõenäoliselt ei piisa menetluskulude katmiseks (InsO § 26 lg 1 esimene lause).

Kui tingimused on täidetud, teeb maksejõuetust menetlev kohus ehk pankrotikohus (*Insolvenzgericht*) menetluse algatamise otsuse, mis avaldatakse. Kohus avaldab otsuse internetis (<http://www.insolvenzbeamtungen.de/>). Menetluse algatamise otsuses kutsub kohus pankrotivõlausaldajaid üles esitama kindlaksmääratud tähtaja jooksul oma nõuded pankrotihaldurile. Ta määrab kuupäeva, millal toimub võlausaldajate üldkoosolek, kus otsustatakse pankrotihalduri aruandele tuginedes pankrotimenetluse edasine kulg, ning kuupäeva, mil toimub nõuete kaitsmise koosolek (InsO § 29 lg 1).

Nagu sissejuhatuses juba märgitud, ei ole pankrotiseaduses saneerimiseks ja likvideerimiseks eraldi menetlusi ette nähtud. Lisaks standardmenetlusele on seadusega ette nähtud võimalus koostada ettevõtte likvideerimiseks või saneerimiseks pankrotikava.

Kuna pankrotikohtul võib võtta aega, et kontrollida, kas menetluse algatamise tingimused on täidetud, võtab kohus esialgu kõik ajutised meetmed, mis tunduvad vajalikud võlausaldajate jaoks kahjuliku muutuse ärahoidmiseks võlgniku varalises olukorras enne avalduse suhtes otsuse tegemist (InsO § 21 lg 1 esimene lause). Kohus määrab ajutise pankrotihalduri (*vorläufiger Insolvenzverwalter*), kes võib olla „nõrk“ või „tugev“. Kui määratakse „nõrk“ ajutine pankrotihaldur, säilib võlgnik oma vara käsutamise õiguse ning kohus määrab halduri kohustused, mis ei tohi siiski minna kaugemale „tugeva“ ajutise

pankrotihalduri kohustustest (InsO § 22 lg 2 teine lause). Kohus võib näiteks määrata, et võlgnik võib oma vara käsutada ainult halduri nõusolekul. Kui „tugeva“ ajutise pankrotihalduri määramisel pooleliolevad kohtuvaidlused peatatakse, siis „nõrga“ ajutise pankrotihalduri määramisel seda ei tehta (kõrgeima üldkohtu otsus, 21.6.1999, II ZR 70/98, punkt 4). Ajutine pankrotihaldur on „tugev“, kui kohus kehtestab võlgniku suhtes üldise käsutuskeelu, millega võlgniku vara valitsemise ja käsutamise õigus läheb üle haldurile (InsO § 22 lg 1 esimene lause).

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara (*Insolvenzmasse*) hõlmab võlgniku vara, mis kuulub talle menetluse algatamise kuupäeval või mille ta omandab alles menetluse ajal (st enne menetluse lõpetamist või raugemist). Pankrotivara hulka ei kuulu võlgniku puhtisiklikud õigused või esemed, millele ei saa sissenõuet pöörata, sest nende suhtes ei kohaldataks ka individuaalset täitemenetlust. Näiteks kuulub sissetulek pankrotivara hulka ainult võlgniku elatusmiinimumi ületavas osas. Pankrotihalduri poolt vabastatud vara kuulub samuti võlgniku vara hulka, millele ei saa sissenõuet pöörata.

Saksa õiguse kohaselt läheb pankrotivara hulka kuuluva vara valitsemise ja käsutamise õigus menetluse algatamisel põhimõtteliselt üle pankrotihaldurile (erandiks on omavalitsemine (*Eigenverwaltung*) (InsO § 270 jj); seega lasub tagatise andmise kohustus võlausaldajatele, kes annavad näiteks nn massikrediiti, pankrotihaldurile. Eriti oluliste õigustoimingute jaoks, nagu pankrotivara märkimisväärselt koormava laenulepingu sõlmimine, peab pankrotihalduril olema võlausaldajate üldkoosoleku või määratud pankrotitoimkonna nõusolek (InsO § 160). Pankrotihalduri võetud laenukohustused ja muud kohustused on pankrotivara lasuvad kohustused, mis täidetakse pankrotivara arvelt eelisjärjekorras, st enne pankrotivõlausaldajate nõuete rahuldamist. Sellega tagatakse, et pärast pankrotimenetluse algatamist on lepinguosalisel valmis maksejõuetu võlgnikuga äri tegema.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Kuna pankrotimenetluse algatamisel saab üldjuhul olulise rolli pankrotihaldur (erandiks on omavalitsemine), on pankrotikohtul menetluse selles etapis sisuliselt järelevalve ja juhtnõu andmise pädevus (vt InsO §-d 58 ja 76) (lisaks erivolitustele näiteks pankrotikaval põhinevas menetluses või omavalitsemise korral). Pärast pankrotimenetluse algatamist teevad põhiotsuseid (realiseerimine, likvideerimine, saneerimine ja pankrotikava) võlausaldajad. Menetluse algatamise etapis on kohtul siiski erioigused ja -kohustused. Kohus otsustab menetluse algatamise ja ajutiste kaitsemeetmete võtmise üle ning määrab pankrotihalduri. Kohtu ülesandeks on ka järelevalve pankrotihalduri tegevuse üle. Ta kontrollib ainult pankrotihalduri toimingute seaduslikkust, kuid mitte nende otstarbekust, ning ei saa anda juhtnõu. Pankrotimenetluse kiirendamiseks saab pankrotikohtu lahendi edasi kaevata ainult juhtudel, kui seaduse näeb ette kohese kaebuse (*sofortige Beschwerde*) esitamise (vt InsO § 6 lg 1). Kaebuse saab esitada pankrotikohtule endale või sellele piirkonna kohtule (*Landgericht*), kelle tööpiirkonda pankrotikohus kuulub, ning seda võib teha kirjalikult või suuliselt kohtu kantseleis (*Geschäftsstelle*). Otsuse kohene edasikaebamine menetlust ei peata. Kaebust menetlev kohus või pankrotikohus võib siiski anda korralduse täitmise ajutiselt peatada.

Tähtsaim isik pankrotimenetluses on pankrotihaldur. Pankrotihalduriks saab nimetada ainult füüsilisi, mitte juriidilisi isikuid (InsO § 56 lg 1 esimene lause). Pankrotihalduriks nimetatakse eelkõige jurist, raamatupidaja või maksunõustaja. Pankrotimenetluse algatamisega läheb pankrotihaldurile üle võlgniku õigus valitseda ja käsutada pankrotivarasse kuuluvat vara (InsO § 80 lg 1). Tema põhiülesanne on eraldada pankrotimenetluse algatamisel tema käsutusse antud vara hulgast vara, mis ei kuulu võlgnikule. Samuti peab ta arvama võlgniku vara hulka esemed, mis kuuluvad võlaõigusseaduse kohaselt võlgniku vara hulka, kuid ei olnud pankrotimenetluse algatamisel veel võlgniku vara hulka kantud. Sel viisil välja selgitatud võlgniku vara moodustab pankrotivara (*Insolvenzmasse*, InsO § 35), mille pankrotihaldur realiseerib ja mille arvel rahuldatakse võlausaldajate nõuded. Lisaks täidab pankrotihaldur järgmisi ülesandeid:

maksab maksejõuetu võlgniku töötajatele välja töötasu;

otsustab, kas jätkata pooleliolevaid kohtuvaidlusi või need lõpetada (InsO § 85 jj) ning mida teha täielikult täitmata lepingutega (InsO § 103 jj);

koostab varade ja kohustuste aruande (InsO § 153 lg 1 esimene lause);

vaidlustab enne pankrotimenetluse algatamist sõlmitud tehingud, mis võivad kahjustada pankrotivõlausaldajaid (InsO § 129 jj).

Pankrotihalduri tegevuse järele valvab pankrotikohus (InsO § 58 lg 1). Kui on moodustatud pankrotitoimkond, toetab ja kontrollib see pankrotihaldurit tema ametiülesannete täitmisel (InsO § 69 esimene lause).

Pärast pankrotimenetluse algatamist, kui käsutusõigus on üle antud pankrotihaldurile, võib pankrotihaldur põhimõtteliselt kogu pankrotivara vabalt käsutada. Eriti oluliste toimingute, näiteks äriühingu või kõikide aktsiate müügi suhtes kehtivad piirangud. Sellised eriti olulised toimingud eeldavad võlausaldajate üldkoosoleku või pankrotitoimkonna nõusolekut. Nõusoleku nõude rikkumine siiski kolmandaid isikuid ei mõjuta, vaid selle eest kannab vastutust pankrotihaldur. Pankrotihaldur peab täitma ka võlausaldajate üldkoosoleku otsust ettevõtja likvideerimise või äritegevuse jätkamise kohta (InsO §-d 157 ja 159).

Kui pankrotihaldur ei täida pankrotiseadusest tulenevaid kohustusi, vastutab ta kõikidele menetlusosalistele tekitatud kahju eest (InsO § 60 lg 1). Seaduse paragrahvi 60 lõikes 1 on sätestatud: „Pankrotihaldur on kohustatud hüvitama kõikidele menetlusosalistele kahju, kui ta rikub süüliselt talle käesoleva seadusega pandud kohustusi. Ta peab käituma korraliku ja kohusetruu pankrotihalduri hoolsusega.“

Pankrotihalduril on õigus saada oma ülesannete täitmise eest tasu ja mõistlike kulutuste hüvitamist (InsO § 63 lg 1 esimene lause). Tasu maksmist reguleerib pankrotiseaduse kohase tasustamise määrus (*Insolvenzrechtsvergütungsverordnung*, InsVV) ning tasu suurus määratakse kindlaks vastavalt pankrotivara väärtusele pankrotimenetluse lõppemisel. Määruses on sätestatud astmelised standardmäärad, mida võib siiski vastavalt pankrotihalduri ülesannete ulatusele ja keerukusele suurendada.

Võlgnik, kelle vastu on esitanud nõude pankrotivõlausaldajad, säilitab realiseeritava vara omandiõiguse isegi pankrotimenetluse algatamisel (InsO §-d 38 ja 39). Põhimõtteliselt vastutab ta kogu oma varaga. Vara valitsemise ja käsutamise õigus on pankrotimenetluses siiski pankrotihalduril. Võlgniku taotlusel võib kohus menetluse algatamise määruks määrata ka InsO § 270 jj alusel omavalitsemise. Võlgnik peab oma taotlusele lisama omavalitsemiskava, mille üksikasjad on sätestatud InsO §-s 270a. Taotlus rahuldatakse, kui omavalitsemiskava on ühtne ja vastab kõigile nõuetele ning teada ei ole asjaolusid, mis annaks alust arvata, et kava põhineb olulistel aspektidel valedele faktidel (InsO § 270b lg 1 ja § 270f lg 1). Peale selle ei tohi kehtida ükski paragrahvis 270e loetletud põhjus, mis nõuaks kõnealuse omavalitsemise lõpetamist (InsO § 270b lg 1). Põhimõtteliselt kohaldatakse ka sel juhul pankrotiõiguse üldnorme (InsO § 270 lg 1 teine lause). Omavalitsemise korral säilitab võlgnik õiguse valitseda ja käsutada oma vara kohtu määratud voliniku (*Sachverwalter*) järelevalve all (InsO § 270 lg 1 esimene lause). Omavalitsemise korral täidavad pankrotihalduri tavapäraseid kohustusi võlgnik ja volinik.

Pankrotimenetluse algatamine paneb võlgnikule mitmesugused teabe esitamise ja koostöökohustused. Samal ajal on võlgnikul siiski ka õigus menetluses osaleda.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

InsO § 94 jj käsitlevad küsimust, kas pankrotivõlausaldaja võib maksejõuetu võlgniku vastu esitatud nõude tasaarvestada. Seaduses tehakse põhimõtteliselt vahet, kas tasaarvestamise võimalus oli olemas juba pankrotimenetluse algatamise ajal või tekkis alles hiljem. Esimesel juhul on tasaarvestus põhimõtteliselt lubatud, mis tähendab, et pankrotivõlausaldaja ei pea nõuet tabelisse (*Tabelle*) kandmiseks registreerima, vaid võib nõude rahuldada, teatades tasaarvestusest pankrotihaldurile. Tasaarvestuse teade on siiski tühine, kui võlausaldaja sai nõude tasaarvestamise võimaluse vaidlustatava õigustoimingu kaudu (InsO § 96 lg 1 p 3).

Teisel juhul, kui tasaarvestuse võimalus tekkis hiljem, tuleb eristada järgmisi olukordi.

Kui tasaarvestatav nõue oli menetluse algatamise ajal juba olemas, kuid ei olnud veel muutunud sissenõutavaks, ei olnud suunatud samaliigiliste kohustuste täitmisele või oli veel tingimuslik, on tasaarvestus pärast menetluse algatamist lubatav niipea, kui tasaarvestuse takistus on ära langenu.

Kui nõue ei olnud menetluse algatamise ajal veel tõendatud või võlausaldaja nõue võlgniku vastu tekkis alles pärast menetluse algatamist, on tasaarvestus InsO § 96 lõike 1 punktidega 1 ja 2 keelatud ning võlgnik võib nõuda võlausaldajalt lepingu täitmist pankrotivara kasuks, kuid võlausaldaja võib oma nõude vaid tabelisse kandmiseks registreerida ja see rahuldatakse ainult jaotise ulatuses.

Kui aga võlausaldaja ei omandanud nõuet pärast pankrotimenetluse algatamist mitte teiselt võlausaldajalt, vaid iseenda nimel, näiteks sõlmides pankrotihalduriga lepingu, on tal massivõlausaldajana tasaarvestamise õigus.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Saksa õiguses reguleerivad pankrotimenetluse mõju kehtivatele lepingutele InsO § 103 jj. Põhimõtteliselt võivad pankrotimenetluse algatamisel olemasolevad lepingud lõppeda või jätkuda või on pankrotihalduril võimalus valida lepingu täitmise ja lõpetamise vahel.

Mõne tehingu puhul on pankrotimenetluse tagajärjed seaduses selgelt sätestatud (InsO §-d 103–118). Näiteks pankrotivara hulka kuuluva varaga seotud käsundid, töövõtulepingud või volitused muutuvad pankrotimenetluse algatamisel kehtetuks, samal ajal kui võlgnikuga sõlmitud vara liisimise ja töölepingud kehtivad edasi ja on pankrotivara suhtes siduvad.

Nende lepingute puhul, mida võlgnik ja teine lepingupool ei ole veel täitnud või täielikult täitnud, näeb InsO § 103 lg 1 ette, et pankrotihalduril on võimalus valida lepingu täitmise ja täitmata jätmise vahel. Kui pankrotihaldur otsustab lepingut täita pankrotivara arvel, tuleb võlausaldaja vastunõue rahuldada eelisjärjekorras, sest see on InsO § 55 lg 1 p 2 kohaselt massikohustus. Kui pankrotihaldur otsustab valida lepingu mittetäitmise, ei saa ta selle lepingu alusel enam midagi nõuda. Võlausaldajad saavad esitada kahju hüvitamise nõude lepingu täitmata jätmisele tuginedes ainult pankrotivõlausaldajana, registreerides oma nõude tabelisse kandmiseks (InsO §103 lg 2 esimene lause). Kui pankrotihaldur vaikut ei tee, võib lepingupool seda temalt nõuda. Sellisel juhul peab pankrotihaldur viivitamata teatama, kas ta kavatsseb nõuda lepingu täitmist või mitte. Kui ta seda ei tee, ei saa ta lepingu täitmist pärast enam nõuda.

Finantssoorituste ja kindlaksmääratud tähtajaga tehingute puhul välistab seadus pankrotihalduri valikuõiguse (InsO § 104).

Kui lepinguline suhe ei ole InsO §-des 103–118 sõnaselgelt reguleeritud, kehtib leping ka pärast pankrotimenetluse algatamist.

Lepingust taganemise klauslite lubatavus on vastuoluline. Lähtepunktiks on InsO § 119, milles on sätestatud, et kokkulepped, millega paragrahvi 103 jj kohaldamine on ette välistatud või piiratud, on kehtetud. Selle sätte kohaselt on lubatud maksejõuetusest sõltumatud lepingust taganemise klauslid, mis ei ole seotud pankrotimenetluse algatamisega või avalduse esitamisega, vaid näiteks võlgniku makseviivitusega. Ent maksejõuetusest sõltuvad lepingust taganemise klauslid on problemaatilised, eriti arvestades Saksamaa Liitvabariigi kõrgeima üldkohtu (*Bundesgerichtshof*) 15. novembri 2012. aasta otsust (IX ZR 169, 11, BGHZ 195, 348). Selles otsuses leidis kohus, et energiaravustulepingus sisalduv maksejõuetusest sõltuv lepingust taganemise klausel on kehtetu. Kohus sedastas siiski, et maksejõuetusest sõltuv lepingust taganemise klausel ei ole iseenesest kehtetu: lepingust taganemise klauslid, mis on kooskõlas seadusega ette nähtud lepingust taganemise võimalusega, on lubatud. Seega on maksejõuetusest sõltuvate lepingust taganemise klauslite hindamise küsimus lõplikult lahendamata. Finantssooritustega ja kindlaksmääratud tähtajaga tehingutega seotud lepingutest taganemise klauslite kohta on InsO § 104 lõigetes 3 ja 4 sätestatud erinormid.

Kui võlgnik ja võlausaldaja on üldnormide kohaselt loovutamiskeelus kehtivalt kokku leppinud, on see kokkulepe ka pankrotihaldurile siduv. Äritehingutes on selline loovutamiskeeld siiski sageli kehtetu, sest isegi lepingus kokku lepitud loovutamiskeelu puhul on rahalise nõude loovutamine sellegipoolest kehtiv, kui võlgnik ja võlausaldaja on kauplejad (äriõiguse seadustiku (*Handelsgesetzbuch*) § 354a lg 1).

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleilivatele kohtuasjadele)?

Kuna pankrotimenetluse eesmärk on tagada kõikide võlausaldajate nõuete võrdne rahuldamine, on InsO §-s 87 selgelt sätestatud, et pankrotivõlausaldajad võivad oma nõuded sisse nõuda ainult pankrotimenetlust reguleerivate sätete kohaselt. Pankrotimenetluse algatamisega kaasneb seetõttu sundtäitmise keeld, mille kohaselt ei ole pankrotivõlausaldajatel lubatud pankrotimenetluse ajal pöörata sissenõuet pankrotivarale ega võlgniku muule varale (InsO § 89 lg 1). Sundtäitmiskeeldu tuleb järgida seadusest tulenevalt, seega peatatakse juba alanud täitemenetlus automaatselt, olenemata sellest, kas võlausaldaja oli menetluse algatamisest teadlik ning kas võlgnik on taotlenud täitemenetluse peatamist.

InsO §-s 88 on sätestatud, et menetluse algatamisel on eelneva sundtäitmise suhtes tagasiulatav mõju (*Rückschlagsperre*) ja täpsustatud, et pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamisele eelnenud kuul või pärast seda sundtäitmise kaudu omandatud tagatised muutuvad pankrotimenetluse algatamisega kehtetuks. Selgi juhul ei ole oluline, kas võlausaldaja teadis pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamise kavatsusest või mitte.

Kui tagatis saadi sundtäitmise kaudu mõnda aega enne pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamist, ei ole tagatis InsO § 88 lg 1 kohaselt kehtetu, vaid selle saab teatavatel tingimustel vaidlustada (kõrgeima üldkohtu otsus, 22.1.2004, IX ZR 39/03).

Pankrotimenetluse algatamisega kaotab võlgnik pankrotivaraga seotud kohtumenetlustes osalemise õiguse. See õigus läheb üle pankrotihaldurile, kellel on voli osaleda kohtumenetlustes oma ametiülesannetest tulenevalt. Pankrotihaldur võib seega esitada pankrotivaraga seotud nõudeid enda nimel.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal poolilei?

Kuna maksejõuetu võlgnik kaotab pankrotimenetluse algatamisega kohtumenetlustes osalemise õiguse, siis poolleiliev kohtuvaidlus, kui see puudutab pankrotivara – esialgu peatatakse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung*, ZPO) § 240 esimene lause).

Kui võlgnik on kohtumenetluses hageja (näiteks kohtumenetluses, milles võlgnik on hageja või milles ta esitab vastuväiteid juba sissenõutavale nõudele), võib pankrotihaldur kas menetlusesse astuda või sellest keelduda (InsO § 85 lg 1 esimene lause). Kui pankrotihaldur on nõus, siis menetlust jätkatakse. Kui pankrotihaldur keeldub, eraldatakse asjaomane vara pankrotivara hulgast ning võlgnik või kostja võib menetluses osalemist jätkata (InsO § 85 lg 2).

Kui võlgnik on kohtumenetluses kostja, tuleb eristada järgmisi olukordi: kui pankrotimenetluse algatamise ajal on poolleli kohtuvaidlus, mis puudutab maksejõuetusega seotud nõuet, tuleb nõue registreerida tabelisse kandmiseks (vt InsO § 87). Kui pankrotihaldur või pankrotivõlausaldaja esitab vastuväite, tuleb nõue tuvastada peatatud kohtumenetluse jätkamise teel (InsO § 180 lg 2).

Seevastu kui nõue ei tulene maksejõuetusest, vaid on näiteks vara pankrotivaras välistamise nõue või puudutab massikohustusi, võib pankrotihaldur või vaidluse teine pool menetlust jätkata (InsO § 86).

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Nagu sissejuhatuses juba selgitatud, annab pankrotiseadus võlausaldajatele pankrotimenetluse üle märkimisväärse mõjuvõimu. Võlausaldajad teostavad oma õigusi võlausaldajate üldkoosoleku (*Gläubigerversammlung*, InsO § 74 jj) või pankrotitoimkonna (*Gläubigerausschuss*) kaudu, mille võib vajaduse korral nimetada võlausaldajate üldkoosolek (InsO § 68 jj). Kui võlausaldajate üldkoosolek on võlausaldajate keskne otsustusorgan, siis pankrotitoimkond on nende järelevalveorgan. Võlausaldajate üldkoosoleku kutsub kokku pankrotikohus (InsO § 74 lg 1 esimene lause), kes koosolekut ka juhatab (InsO §76 lg 1).

Võlausaldajate üldkoosolekul võivad osaleda kõik eraldamisõigusega nõuetega võlausaldajad, pankrotivõlausaldajad, pankrotihaldur, pankrotitoimkonna liikmed ja võlgnik (InsO § 74 lg 1 teine lause). Võlausaldajate üldkoosoleku otsused võetakse alati vastu liithäälteenamusega, kusjuures häälteenamust ei määra mitte hääle arv, vaid hääletavate võlausaldajate nõuete summa (InsO § 76 lg 2). Alates äriühingu teatavast suurusest peab pankrotikohus määrama ajutise pankrotitoimkonna juba enne pankrotimenetluse algatamist (InsO § 22a). See toimkond osaleb pankrotihalduri määramisel ja omavalitsemise üle otsustamisel (InsO § 56a ja §270b lg 3).

Võlausaldajate üldkoosoleku tähtsus seisneb selles, et üldkoosolekul otsustatakse menetluse käik ja eelkõige võlgniku vara realiseerimise viis. Lisaks täidab võlausaldajate üldkoosolek järgmisi ülesandeid:

teise pankrotihalduri valimine (InsO § 57 esimene lause);

järelevalve pankrotihalduri tegevuse üle (InsO §-d 66 ja 79 ning § 197 lg 1 p 1);

ettevõtja tegevuse lõpetamise või jätkamise üle otsustamine (InsO §157);

pankrotihalduri sõlmitud teatavate eriti oluliste õigustoimingute heakskiitmine (InsO § 160 lg 1).

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihalduri volituste kohta seoses pankrotivaraga vt eespool vastus küsimusele „Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?“.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Väljastamisõigust omavad võlausaldajad

Väljastamisõigust omavad võlausaldajad (*aussonderungsberechtigte Gläubiger*, „võlausaldajad, kellel on õigus vara eraldamisele“) on võlausaldajad, kellel on õigus nõuda teatava vara väljastamist pankrotivarast asjaõiguse või isikliku õiguse alusel (InsO § 47 esimene lause). Väljastamisõigust omavad võlausaldajad ei ole pankrotivõlausaldajad ega pea seetõttu registreerima oma nõudeid tabelisse kandmiseks, vaid võivad need hagi esitades sisse nõuda kooskõlas üldnormidega (InsO § 47 teine lause). Nad ei esita sellist hagi siiski mitte võlgniku, vaid pankrotihalduri vastu, kes on menetlusosaline oma ametiülesannetest tulenevalt. Väljastamisõigus võib tuleneda vara omandiõigusest (kui see ei ole tagatisena üle antud omandiõigus, sest see teeb omanikust vaid eraldamisõigusega nõuetega võlausaldaja (InsO § 51 p 1)), omandireservatsioonist või ka võlaõiguslikust tagastamisnõudest (nt üürileandja nõue üürniku vastu).

Eraldamisõigusega nõuetega võlausaldajad

Eraldamisõigusega nõuetega võlausaldajad (*absonderungsberechtigte Gläubiger*, „võlausaldaja, kellel on õigus nõuete eraldi rahuldamisele“) on võlausaldajad, kellel on õigus nõuete eelisjärjekorras rahuldamisele pankrotivara hulka kuuluvate vara realiseerimise teel. Nad ei osale nõuete kontrollimise menetluses, vaid saavad eeliskoheldamiseks, sest neil on õigus oma nõude rahuldamisele asjaomase vara realiseerimisest saadud tulust enne madalamal järjekohal asuva nõudega või tagamata nõudega pankrotivõlausaldajate nõuete rahuldamist. Kogu realiseerimisest saadud tulu ülejääk lisatakse pankrotivarale ning teiste võlausaldajate nõudeid on võimalik rahuldada ainult sellest. Selline tagatisõigus võib tuleneda muu hulgas kinnipidamisõigustest, vallaspantidest või tagatisomandist (InsO §-d 49, 50 ja 51).

Kui saadud tulust nõuete rahuldamiseks ei piisa ja eraldamisõigusega nõuetega võlausaldaja on esitanud võlgniku vastu lisaks asjaõiguslikule nõudele ka isikliku nõude, saab ta lisaks eraldamisõigusega nõudele nõuda selle isikliku nõude proportsionaalset rahuldamist pankrotivarast, registreerides oma isikliku õiguse rahuldamata osa tabelisse kandmiseks (InsO § 52 teine lause).

Massivõlausaldajad

Massivõlausaldajad (*Massegläubiger*) ei pea oma nõudeid registreerima, vaid need rahuldatakse kõige enne. InsO § 53 kohaselt hõlmavad massikohustused pankrotimenetluse kulused ja muud kohustused, mille pankrotihaldur on võtnud pärast menetluse algatamist seoses maksejõuetuse menetlemisega (nt ettevõtja allesjäänud töötajate töötasunõuded või pankrotihalduri poolt võlgniku vastu kohtusse esitatud nõuetega tegelema jäetud advokaadi tasunõuded). Need nõuded rahuldatakse eelisjärjekorras, sest pankrotihaldur saab menetlust nõuetekohaselt toimetada ainult juhul, kui ta saab võtta uusi kohustusi, mille täielik täitmine on tagatud. Peale selle kuuluvad massikohustuste hulka pankrotivaraga seotud alusetust rikastumisest tulenevad kohustused, samuti esmasest pankrotimenetlusest tulenevad kohustused.

Pankrotivõlausaldajad

Nõuete kontrollimise menetluses osalevad ainult pankrotivõlausaldajad (*Insolvenzgläubiger*) (InsO § 174 lg 1 esimene lause). InsO § 38 kohaselt on pankrotivõlausaldajad kõik isikliku nõudega võlausaldajad, kellel on pankrotimenetluse algatamise kuupäeva seisuga võlgniku vastu põhjendatud nõue. Madalamal järjekohal asuvate nõuetega pankrotivõlausaldajad (*nachrangige Insolvenzgläubiger*), kes on loetletud InsO § 39 lõikes 1, esitavad oma nõuded ainult juhul, kui pankrotikohus kutsub eraldi üles selliseid nõudeid esitama (InsO § 174 lg 3 esimene lause). Madalamal järjekohal asuvad nõuded rahuldatakse pärast pankrotivõlausaldajate teiste nõuete rahuldamist. Nende hulka kuuluvad näiteks trahvid ning pankrotivõlausaldajate nõuetelt pärast pankrotimenetluse algatamist kogunenud viivised ja leppetrahvid.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Nõuded tuleb esitada pankrotihaldurile kirjalikult pankrotikohtu poolt menetluse algatamise otsuses määratud tähtaja jooksul, märkides ära nõude aluse ja suuruse ning lisades nõuet tõendavate dokumentide koopiad (InsO § 174 lg 1 esimene ja teine lause ning lg 2). Arvesse võetakse siiski ka hilinemisega esitatud nõudeid (InsO § 177). Esitada tuleb kõik pankrotinõuded olenemata sellest, kas nõude aluseks olev õigussuhe on tsiviilõiguslik või avalik-õiguslik (nt maksukohustused).

Teistes liikmesriikides asuvate võlausaldajate suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi: ELi maksejõuetusmääruse artikli 55 kohaselt on teistes liikmesriikides asuvatel võlausaldajatel võimalik esitada oma nõue standardvormil. Nõude võib esitada ükskõik millises ELi institutsioonide ametlikus keeles.

Võlausaldajatelt võidakse siiski nõuda tõlget menetluse algatamise liikmesriigi ametlikku keelde või mõnda muusse keelde, mille aktsepteerimisest on see riik teatanud. Nõue tuleb põhimõtteliselt esitada menetluse algatamise riigi õiguses sätestatud tähtaja jooksul. Teistes liikmesriikides asuvate võlausaldajate puhul on see tähtaeg vähemalt 30 päeva pärast pankrotimenetluse algatamise teate avaldamist selle algatamise riigi maksejõuetusregistris.

Pankrotihaldur peab kandma kõik nõuetekohaselt esitatud nõuded tabelisse (*Tabelle*). Nõude sisu sel hetkel ei kontrollita. Nõudeid kontrollitakse ning nende suurus ja rahuldamisjärk määratakse kindlaks alles pankrotikohtu nõuete kaitsmise koosolekul (InsO § 176 esimene lause). Kui pankrotihaldur ega pankrotivõlausaldaja ei esita nõuete kontrollimise koosolekul nõudele vastuväiteid või kõik esitatud vastuväited lükatakse ümber, arvatakse nõue tunnustatuks ja võlausaldaja saab pankrotivara realiseerimisest saadavast tulust oma jaotisele vastava osa. Võlgniku vastuväide ei takista nõude tunnustamist (InsO § 178 lg 1 teine lause), kuid pärast pankrotimenetluse lõppemist ei saa pankrotivõlausaldaja oma võlanõude ülejäänud osa tabelisse tehtud sissekande alusel sundtäita ning peab esitama võlgniku vastu eraldi hagi (InsO § 201 lg 2 esimene lause).

Kui nõuete kaitsmise koosolekul esitab vastuväite pankrotihaldur või keegi pankrotivõlausaldajatest, võib võlausaldaja taotleda nõude tunnustamist (InsO § 179 lg 1). Võlausaldaja võib saada tulust osa siiski ainult juhul, kui tunnustamismenetluses tehakse kindlaks, et nõue on tõepoolest põhjendatud (InsO § 180 jj). Enne tulu jaotamist ükskõik mis viisil peab pankrotihaldur koostama jaotusnimekirja (*Verteilungsverzeichnis*) (InsO § 188). Ta peab kahe nädala jooksul jaotusnimekirja avaldamisest tõendama, et ta on esitanud nõude tunnustamise hagi (InsO § 189 lg 1). Kui ta seda ei tee, ei arvestata jagamisel selle nõudega, isegi kui seda on vahepeal lõplikult tunnustatud (InsO § 189 lg 3). Kui ta aga tõendab hagi esitamist õigel ajal, hoitakse kohtuvaidluse ajaks nõude jaoks jagamiseks määratud osa alles (InsO § 189 lg 2). Kui nõude tunnustamise hagi jäetakse lõplikult rahuldamata, jaotatakse allesjääetud osa teiste pankrotivõlausaldajate vahel. Kui vaidlustatud nõude kohta on juba olemas täitedokument, siis peab nõude vaidlustanud isik oma vastuväidet põhjendama (InsO § 179 lg 2). Kohtuotsus, millega nõue tuvastatakse või vastuväide loetakse põhjendatuks, ei kehti mitte üksnes asjaomaste poolte vahel, vaid ka pankrotihalduri ja kõigi pankrotivõlausaldajate suhtes (InsO § 183 lg 1).

Pankrotivõlausaldajatel, kes ei ole registreerinud oma nõuet tabelisse kandmiseks, ei ole õigust saada osa vara realiseerimisest saadud tulust ega oma nõuet ka muul viisil sisse nõuda (InsO § 87). Pankrotihalduri vastu esitatud maksenõuded tuleb jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Kui pankrotikavas ei ole ette nähtud teisiti, realiseerib pankrotihaldur pankrotivara, et see rahaks teha ja saadud raha võlausaldajatele jaotada.

Pankrotihaldur otsustab vara realiseerimise viisi oma äranägemise järgi, seades eesmärgiks saada võimalikult suurt tulu. Võimalik on võlgniku ettevõtte või mõne käitise müümine tervikuna või ettevõtte osadeks jagamine ja üksikute võlgniku vara hulka kuuluvate esemete ükshaaval müümine.

Enne pankrotivara realiseerimisest saadud tulu jagamist pankrotivõlausaldajate vahel tuleb rahuldada eraldamisõigusega nõuetega võlausaldajate ja massivõlausaldajate nõuded. Tulu jaotatakse jaotusnimekirja (InsO § 188) alusel, mille pankrotihaldur koostab tabeli põhjal (InsO § 175). See kava peab sisaldama kõiki pankrotivara suhtes esitatud nõudeid, mida tuleb tulu jagamisel arvesse võtta. Tulu jaotatakse seejärel võlausaldajate vahel proportsionaalselt vastavalt nende nõuete suurusele. Madalamal järjekohal asuvate nõuetega pankrotivõlausaldajad on tulu jaotamisel teistest pankrotivõlausaldajatest tagapool. Nende nõuded rahuldatakse ainult juhul, kui kõigi teiste pankrotivõlausaldajate nõuded on täielikult rahuldatud. Kuna nende nõuete rahuldamise tõenäosus on väike, peavad nad nõude esitama üksnes juhul, kui pankrotikohus seda palub (InsO § 174 lõige 3).

Üldjuhul ei oodata tulu jagamisega kuni kogu pankrotivara on realiseeritud. Pigem hakatakse väljamakseid tegema niipea, kui pankrotivaras on piisavalt raha (InsO § 187 lg 2 esimene lause). Kui pankrotivara realiseerimine on lõppenud, toimub lõplik jagamine (InsO § 196 lg 1). Selleks peab olema pankrotikohtu nõusolek (InsO § 196 lg 2). Kui kõikide pankrotivõlausaldajate (sh madalamal järjekohal asuvate nõuetega pankrotivõlausaldajate) nõuded on võimalik täielikult rahuldada (mida juhtub tegelikult harva), annab pankrotihaldur ülejäänud osa võlgnikule välja (InsO § 199 esimene lause).

Kui võlausaldajal on pankrotivara hulka kuuluvate esemete suhtes nõude eraldi rahuldamise õigus ning saadud tulust ei piisa tema nõude täielikuks rahuldamiseks, võib võlausaldaja registreerida täiendava isikliku nõude tabelisse kandmiseks, kuid ainult selles ulatuses, milles tema eraldamisõigusega nõuet ei õnnestunud rahuldada. (Teise võimalusena võib ta oma sellisest nõudest loobuda ja registreerida selle asemel täissummas isikliku nõude võlgniku vastu tabelisse kandmiseks (InsO § 52 teine lause).)

Kui kolmas isik rahuldab võlgniku vastu asjaõiguslikult tagatud võlausaldaja nõude, ei saa see kolmas isik automaatselt asuda eraldamisõigusega nõuetega võlausaldaja asemele. Teatud juhtudel aga on nõudeõiguse üleminek siiski seadusega ette nähtud ning selles võib kokku leppida ka lepinguga. See ei ole pankrotimenetluse eripära, vaid tuleneb üldnormidest. Kui võlausaldajal on näiteks asjaõiguslik tagatis ja tema nõuet ei rahulda võlgnik, vaid kolmas isik, kes on maksejõuetu võlgniku vastu esitatud nõude tagatise andja, läheb võlausaldaja nõue võlgniku vastu seaduse alusel üle tagatise andjale (tsiviilseadustiku (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) § 774 lg 1 esimene lause). Tagatisega seotud kõrvalõiguste, nagu hüpoteegi või pandi kohta on tsiviilseadustikus sõnaselgelt sätestatud, et need lähevad üle tagatise andjale (tsiviilseadustiku §-d 412 ja 401). Muud tagatisõigused, nagu nõude tagamiseks loodud kinnisvõlg, ei lähe seaduse alusel tagatise andjale üle. Sellest hoolimata peab lepingulise nõudega võlausaldaja analoogia alusel tsiviilseadustiku §-de 412 ja 401 kohaselt muud kui kõrvaltagatised tagatise andjale üle andma, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti. Tagatise andja asub sel juhul asjaõigusliku tagatisega võlausaldaja asemele.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Standardmenetlus

Pärast lõplikku jagamist tuleb pankrotimenetlus lõpetada (InsO § 200 lg 1). Menetluse lõpetamise otsus tehakse avalikult teatavaks. Pankrotimenetluse lõpetamisega läheb maksejõuetusest mõjutatud vara valitsemise ja käsutamise õigus võlgnikule tagasi.

Pärast pankrotimenetluse lõpetamist võivad pankrotivõlausaldajad põhimõtteliselt oma rahuldamata jäänud nõuded võlgniku vastu piiramatult sundtäita, kuna nõuded on rahuldatud ainult jaotise alusel makstud osa ulatuses. Nõude rahuldamata osa sundtäitmise kohta on InsO § 201 lõikes 2 sätestatud, et pankrotivõlausaldajad võivad kohaldada võlgniku vastu sundtäitmist nii tabelisse tehtud sissekande kui ka täitmisele pööratava kohtuotsuse alusel, kui nõuded on tunnustatud ja võlgnik ei ole neid nõuete kaitsmise koosolekul vaidlustanud. InsO § 201 lõikest 2 saab ka järeldada, et muudel juhtudel peab võlausaldaja võlgniku vastu oleva nõude sissenõudmiseks hagi esitama.

Füüsiliste isikute suhtes kehtib erand. Nad võivad taotleda täitmata jäänud kohustustest vabastamist (*Restschuldbefreiung*, InsO § 201 lg 3, § 286 jj). Võlgnik võidakse täitmata jäänud kohustustest vabastada üldjuhul pärast kolme aasta pikkust õiguspäraselt käitumist, mille jooksul peab võlgnik edastama kogu oma sissetuleku, millele saab pöörata sissenõude, usaldusisikule (*Treuhänder*). Täitmata jäänud kohustustest vabastamisel on mõju kõikidele pankrotivõlausaldajatele, sealhulgas neile, kes oma nõudeid ei esitanud (InsO § 301 lg 1). See tähendab, et pankrotivõlausaldajad ei saa oma nõudeid võlgniku vastu lõplikult maksma panna (erandiks on InsO §-s 302 osutatud nõuded, mida täitmata kohustustest vabastamine ei hõlma).

Juriidiline isik, kelle suhtes on algatatud pankrotimenetlus ja kellel ei ole enam vara, kustutatakse automaatselt äriregistrist ning ta lakkab olemast.

Pankrotikaval põhinev menetlus

Pankrotikaval põhinev menetlus võimaldab eraldamisõigusega nõuetega võlausaldajatel ja pankrotivõlausaldajatel ise otsustada pankrotivara realiseerimise, tulu võlausaldajate vahel jagamise, menetluse korraldamise ja võlgniku vastutuse üle pärast pankrotimenetluse lõpetamist. Nad teevad seda pankrotikava abil erandina pankrotiseaduses sätestatud (InsO § 217 lg 1 esimene lause). Saneerimine ei ole sama mis pankrotikava. Pankrotikaval on oluline osa ettevõtte saneerimisel, kuid see võib olla aluseks ka ettevõtte likvideerimisele ning selles võib näiteks olla ette nähtud pankrotivara realiseerimine ja osapooletele jagamine erandina pankrotiseaduses sätestatud.

Lisaks täitmata jäänud kohustustest vabastamise võimalusele on pankrotikava võlgniku jaoks tähtis vahend menetlust takistavate võlausaldajatega toimetulekuks. InsO §-s 245 on sätestatud, et teatavatel juhtudel võib hääletusgrupi nõusoleku arvata antuks ka siis, kui nõutavat hääleteenamust ei ole saavutatud.

Pankrotikava võib esitada kas pankrotihaldur või võlgnik (InsO § 218 lg 1 esimene lause). Pankrotikava koosneb kirjeldavast osast (*darstellender Teil*) ja kujundavast osast (*gestaltender Teil*) (InsO § 219 esimene lause). Kirjeldavas osas kirjeldatakse, millised abinõud on tarvitusele võetud ja milliseid veel võetakse pärast pankrotimenetluse algatamist, et luua alused menetlusosaliste õiguste kavandatud kujundamisele (InsO § 220 lg 1). Kujundavas osas määratakse kindlaks, kuidas kava muudab menetlusosaliste õiguslikku seisundit (InsO § 221 esimene lause). InsO § 217 teises lauses on sätestatud, et kui võlgnik ei ole füüsiline isik, on pankrotikavasse võimalik kaasata ka võlgnikus osalevate isikute osalus- ja liikmesusõigused. InsO § 225a lg 2 järgi võib võlausaldajate nõudeid ümber kujundada võlgniku osalus- ja liikmesusõigusteks. Eriti oluline on InsO §-s 243 jj ette nähtud hääletusmehhanism.

Pankrotikava kujunduslikus osas määratakse kindlaks hääletamine gruppides. Pankrotikava võetakse vastu üksnes juhul, kui igas grupis annab sellele oma nõusoleku hääletavate võlausaldajate enamus (võlausaldajate enamus) ning selle poolt hääletanud võlausaldajate nõuete summa moodustab üle poole kõikide hääleõiguslike võlausaldajate kogunõuete (kogunõuete enamus). Teatavatel tingimustel arvatakse hääletusgrupp seaduse kohaselt nõusoleku andnuks ka siis, kui vajaliku hääleteenamust ei ole saavutatud (InsO § 245). Selle nn takistamiskeelu (*Obstruktionsverbot*) eesmärk on vältida kava läbikukutamist mõne võlausaldaja või aktsionäri poolt. InsO § 247 kohaselt peab kavaga nõustuma ka võlgnik. Kuid tema vastuväide kavale jätetakse tähelepanuta, kui kavaga ei seataks teda ebasoodsamasse olukorda kui ilma kavata, ja kui ükski võlausaldaja ei saa majanduslikku väärtust, mis ületaks tema nõude täissummat.

Pärast seda, kui asjaosalised on pankrotikava vastu võtnud ja võlgnik on andnud sellele oma nõusoleku, peab pankrotikava kinnitama pankrotikohus. Kohus kinnitab pankrotikava, kui kõik peamised menetlusnõuded on täidetud ja ükski võlausaldaja ega aktsionär ei ole teatanud, et tema olukord muutub kava tõttu eeldatavalt halvemaks kui ilma kavata (InsO § 251). Selleks et vältida kava läbikukkumist sellise vastuseisu tõttu, võib kava kujundavas osas ette näha rahaliste vahendite eraldamise juhul, kui menetlusosaline tõendab enda halvemas olukorda sattumist (InsO § 251 lg 3).

Kava kinnitamise otsuse saab vaidlustada ainult piiratud ulatuses (InsO § 253).

Kui pankrotikava kinnitamine on jõustunud ning pankrotikava ei näe ette teisiti, teeb pankrotikohus otsuse pankrotimenetluse lõpetamiseks (InsO § 258 lg 1). Völgniku vara käsutamise õigus läheb tagasi völgnikule. Kava kujundavas osas ettenähtud tagajärjed muutuvad kõigi osapoolte suhtes siduvaks olenemata sellest, kas nad teatasid oma nõuetest või esitasid huvitatud isikutena pankrotikava suhtes vastuväiteid või mitte (InsO § 254b). See tähendab, et pankrotikavaga ette nähtud kustutamine, peatamine vms jõustub seadusest tulenevalt, ilma et oleks vaja esitada eraldi tahteavaldust (InsO § 254a lg 1). Pankrotikava ei mõjuta põhimõtteliselt pankrotivölausaldajate õigusi kolmandate isikute suhtes. Kui see on kavaga ette nähtud, kohaldatakse erandit kolmanda isiku antud kontsernisisese tagatise (*gruppeninterne Drittsicherheiten*) suhtes, mille on völausaldajale andnud völgnikuga seotud ettevõtja aktsiaseltside seaduse (*Aktiengesetz*, AktG) § 15 tähenduses (nt tütaretevõtja) (InsO § 217 lg 2 ja § 223a). Tagamaks, et völgnik täidab talle pankrotikavaga pandud kohustusi, võib kavas ette näha, et völgniku tegevuse järele valvab pankrotihaldur. Järelevalve ajal peab pankrotihaldur andma igal aastal aru pankrotikava täitmise hetkeseisu ja tulevikuväljavaadete kohta pankrotitoimkonnale, kui see on moodustatud, ning kohtule (InsO § 261 lg 2 esimene lause).

Olenemata sellise järelevalve ettenägemisest on InsO §-s 255 sätestatud nn taasjõustamise klausli (*Wiederauflebensklausel*) eesmärk tagada kava völgnikupoolne järgimine. Kui pankrotikava kujundava osa alusel on pankrotivölausaldaja nõuded ajatatud või osaliselt kustutatud, siis ei ole ajatamine või kustutamine selle sätte kohaselt enam siduv völausaldaja jaoks, kelle suhtes völgnik jääb kava täitmisel olulisel määral viivitusse (InsO § 255 lg 1). Sama kehtib kõikide pankrotivölausaldajate suhtes, kui kava rakendamise etapis algatatakse völgniku varade suhtes uus pankrotimenetlus (InsO § 255 lg 2). Pankrotivölausaldajad, kelle nõuded on tunnustatud ja mida völgnik ei ole nõuete kaitsmise koossekul vaidlustanud, võivad teostada völgniku vastu sundtäitmist jõustunud kinnitatud pankrotikava alusel koos sissekande tegemisega tabelisse nagu täitmisele pööratava kohtuotsuse alusel (InsO § 257 lg 1 esimene lause).

Kui ettevõtte saneerimise aluseks on pankrotikava, on tegevuseks sageli vaja võtta laenu. Laenuandjate kaitseks võib pankrotikava kujundavas osas ette näha maksimaalse laenusumma (InsO § 264). Kui uue laenuandja nõue jääb sellest summast allapoole, on tagajärjeks see, et mis tahes uues pankrotimenetluses rahuldatakse pankrotivölausaldajate nõuded pärast uue laenuandja nõudeid.

Pankrotikaval põhinev menetlus võimaldab völgnikul vabaneda täitmata jäänud kohustustest olenemata eespool kirjeldatud täitmata jäänud kohustustest vabastamise menetlusest. Seaduses on sätestatud, et kui pankrotikavas ei ole ette nähtud teisiti, vabastatakse völgnik ülejäänud kohustustest völausaldajate ees, kui ta rahuldab völausaldajate nõuded pankrotikavas ette nähtud viisil (InsO § 227 lg 1).

15 Missugused õigused on völausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Völausaldajate õiguste kohta pärast pankrotimenetluse lõpetamist vt täpsemalt vastusest küsimusele „Millistel tingimustel pankrotimenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?“.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Saksa õiguse kohaselt tasutakse pankrotimenetluse kulud ette pankrotivarast ja need on nn massikohustused, mis on pankrotivölausaldajate nõuetega võrreldes rahuldamisel eelisjärjekorras (InsO § 53). InsO § 54 kohaselt hõlmavad pankrotimenetluse kulud pankrotimenetlusega seotud kohtukulud ning ajutise pankrotihalduri, pankrotihalduri ja pankrotitoimkonna liikmete tasu ja kuluhüvitiisi.

17 Millised on völausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Völausaldajatele kahjulike õigustoimingute vältimiseks on igasugune pankrotivara hulka kuuluva vara omandamine pärast pankrotimenetluse algatamist põhimõtteliselt kehtetu, kuid enne pankrotimenetluse algatamist selliste varade omandamine, mis oleksid pärast menetluse algatamist kuulunud pankrotivara hulka, on põhimõtteliselt kehtiv, kuid selle võib teatud asjaoludel vaidlustada.

Kuna pankrotimenetluse algatamisega läheb völgniku õigus oma vara käsutada üle pankrotihaldurile, on pankrotivara hulka kuuluva eseme suhtes völgniku poolt pärast pankrotimenetluse algatamist tehtud käsutus põhimõtteliselt kehtetu (peamiseks erandiks on maa heauskne omandamine, kuigi selle võib vaidlustada) (InsO § 81 lg 1 esimene lause). Samuti ei ole põhimõtteliselt võimalik kehtivalt omandada õigusi pankrotivara hulka kuuluvatele esemetele, kui völgnik on pankrotivara hulka kuulunud vara käsutanud enne pankrotimenetluse algatamist, kuid selle tulemus ilmneb alles pärast menetluse algatamist (InsO § 91 lg 1) (peamiseks erandiks on maa omandamine; InsO § 91 lg 2). Tagatisõigused, mis omandati sundtäitmise kaudu pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamisele eelnenud kuul või pärast avalduse esitamist, muutuvad samuti pärast pankrotimenetluse algatamist õiguslikult kehtetuks (InsO § 88 lg 1).

InsO § 129 jj kohaselt on pankrotivara hulka kuuluva vara omandamine enne menetluse algatamist erinevalt menetluse algatamise järgsest omandamisest põhimõtteliselt kehtiv, kuid selle võib teatud tingimustel vaidlustada. See maksejõuetu völgniku tehingute vaidlustamise õigus on maksejõuetusõiguse toimimise seisukohast määrava tähtsusega, sest annab pankrotihaldurile juurdepääsu enne pankrotimenetluse algatamist toimunud völgniku vara väljavoolule. See võib aidata pankrotivara oluliselt suurendada ja seega kindlustada, et pankrotiõigus tagab tõepoolest völausaldajate nõuete võrdse rahuldamise nõuetekohasel viisil ja väldib üksikute völausaldajate eeliskohtlemist. Kui pankrotihaldurit saadab vaidlustamisel edu, peab vaidlustatud tehingust kasu saanud menetlusosaline tagastama kõik maksejõuetu völgniku varast tehinguga saadu. Kui seda ei ole võimalik teha loonusena, peab haldur maksma hüvitiisi. Pankrotihaldur võib esitada tagastusnõude täitmiseks hagi ja tugineda tagastamisõigusele völausaldaja esitatud vastunõuete puhul. Kui vaidlustatava õigustoimingu alusel sooritus saaja annab saadu tagasi, tekib tema nõue uuesti (InsO § 144).

Et seda saaks vaidlustada, peab enne pankrotimenetluse algatamist tehtud õigustoiming kahjustama pankrotivölausaldajate huve (InsO § 129) ja täidetud peab olema üks InsO §-des 130–136 sätestatud tingimustest. Vaidlustada saab kõiki õigustoiminguid, st kõiki tegevusi (sh tegevusetust, InsO § 129 lg 2), millel on õiguspõhine (kõrgeima üldkohtu otsus, 12.2.2004, IX ZR 98/03, punkt 12). Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, ei ole oluline, kas õigustoiming on teinud völgnik või keegi teine. Peale selle ei ole määrav, kas tegemist on lepingulise või õigusliku mõjuga (kõrgeima üldkohtu otsus, 7.5.2013, IX ZR 191/12, punkt 6).

Õigustoimingute vaidlustamise aluseks on eelkõige:

völgniku tasuta sooritus, välja arvatud juhul, kui see on tehtud varem kui neli aastat enne pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamist (InsO § 134);

völgniku õigustoiming, mis on tehtud viimase kümne aasta jooksul enne pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamist tahtega kahjustada oma völausaldajaid, kui teine pool oli toimingute tegemise ajal teadlik völgniku tahtest (InsO § 133). See ajavahemik on ainult neli aastat, kui toiming on andnud või võimaldanud teisele poolele tema nõude tagamise või rahuldamise;

völgniku õigustoiming, mis on tehtud viimase kolme kuu jooksul enne pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamist ja mis otseselt kahjustab völausaldajaid, kui völgnik oli toimingute tegemise ajal juba maksejõuetu ja kui teine pool oli sellest teadlik (InsO § 132 lg 1 p 1);

õigustoiming, mis annab või võimaldab ühele pankrotivölausaldajale tema sellise nõude tagamise või rahuldamise, millele tal ei ole õigust, kui toiming tehti viimasel kuul enne pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamist (InsO § 131 lg 1 p 1).

õigustoiming, mis annab või võimaldab ühele pankrotivölausaldajale tema sellise nõude tagamise või rahuldamise, millele tal ei ole õigust, kui toiming tehti viimase kolme kuu jooksul enne pankrotimenetluse algatamise avalduse esitamist ning völgnik oli toimingute tegemise ajal maksejõuetu ja teine pool oli sellest teadlik (InsO § 130 lg 1 p 1).

Kõikidel neil juhtudel võidakse nii völgnik kui ka kasu saanud völausaldaja võtta ka kriminaalvastutusele (kriminaalseadustiku §-d 283–283d).

Tarbija pankrotimenetlus

Tarbija pankrotimenetlust (*Verbraucherinsolvenzverfahren*) kohaldatakse füüsiliste isikute suhtes, kes ei tegele iseseisva majandustegevusega ega ole sellega tegelenud, ning nende füüsiliste isikute suhtes, kes on tegelenud iseseisva majandustegevusega, kuid kelle varasuhted on selged ja kelle vastu ei ole töösuhetest tulenevaid nõudeid (InsO § 304 lõike 1 esimene lause). Vastupidi standardsele pankrotimenetlusele ei keskenduta siinjuures vara realiseerimisele, vaid füüsilise isiku võlgadest vabastamisele.

Menetlus erineb standardmenetlusest peamiselt juhul, kui avalduse esitab võlgnik üksi või koos teistega. Sellisel juhul eelneb pankrotimenetluse algatamise otsusele kohtuväline etapp, mille eesmärk on jõuda võlausaldajatega kokkuleppele võlgade tasumises kava alusel (InsO § 305 lg 1 pg 1). Kui kohtuvälisele kokkuleppele ei jõuta, võib võlgnik esitada pankrotimenetluse algatamise avalduse.

Järgneb etapp, kus algatamismenetlus peatatakse ja pankrotikohus annab võlausaldajatele võimaluse leppida võlgnikuga kokku võlgade tasumise kavas (*Schuldenbereinigungsplan*). Kui võlgade tasumise kava teostub, reguleerib võlausaldajate nõudeid ainult võlgade tasumise kava, mis on samal viisil täitmisele pööratav nagu kohtumenetluses tehtud lahend (*Prozessvergleich*) (InsO § 308 lg 1 teine lause). Pankrotimenetluse algatamise avaldus ja täitmata jäänud kohustustest vabastamise avaldus arvatakse tagasivõetuks (InsO § 308 lg 2). Kui võlgade tasumise kavas ei jõuta kokkuleppele, algatamismenetlust uuendatakse.

Viimati uuendatud: 08/09/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Eesti

Eesti seadusandlus näeb ette kolm erinevat maksejõuetusmenetlust: pankrotimenetlus, saneerimismenetlus ning võlgade ümberkujundamise menetlus.

Juriidilise isiku suhtes pankrotiavalduse esitamist, menetlemist ja pankrotimenetluse läbiviimist reguleerib pankrotiseadus. Saneerimismenetlust, mille abil saab juriidiline isik oma kohustused ümber kujundada, reguleerib saneerimisseadus. Füüsilise isiku, sõltumata sellest, kas tegemist on ettevõtjaga, maksejõuetusmenetluste algatamist ja läbiviimist reguleerib füüsilise isiku maksejõuetuse seadus. Füüsilise isiku maksejõuetuse seaduses on reguleeritud ka füüsilise isiku suhtes maksejõuetusavalduse esitamine. Maksejõuetusavalduse kaudu on võimalik algatada kõiki liiki füüsilisest isikust võlgniku maksejõuetusmenetlusi: kuulutada välja pankrot, kuulutada välja pankrot ja algatada kohustustest vabastamise menetlus või algatada võlgade ümberkujundamise menetlus. Kui välja kuulutatakse pankrot, siis seda füüsilise isiku maksejõuetuse seaduses ei reguleerita, vaid pankrotimenetluse läbiviimine toimub pankrotiseaduses sätestatu kohaselt. Juriidilise ja füüsilise isiku pankrotimenetluse läbiviimine on sarnane. Seadused on eesti- ja ingliskeelsena kättesaadavad Eesti Vabariigi ametlikus võrguväljaandes Riigi Teataja (<https://www.riigiteataja.ee/index.html>).

Pankrotimenetluse eesmärk on võlausaldajate nõuete rahuldamine võlgniku vara arvel võlgniku vara võõrandamise või võlgniku ettevõtte tervendamise kaudu. Füüsilisest isikust võlgnikule antakse pankrotimenetluse kaudu võimalus vabaneda oma kohustustest. Pankrotimenetluse käigus selgitatakse välja võlgniku maksejõuetuse põhjused.

Ettevõtja saneerimise eesmärk on saneerimiskava alusel abinõude kompleksi rakendamise kaudu ettevõtja majanduslike raskuste ületamine, tema likviidsuse taastamine, kasumlikkuse parandamine ja jätkusuutliku majandamise tagamine. Ettevõtja saneerimine ei piira ettevõtja muid võimalusi maksejõuetuse vältimiseks. Saneerimismenetluses on oluline kaitsta ja arvestada nii ettevõtja, võlausaldaja kui ka kolmanda isiku huvide ja õigustega. Võlgade ümberkujundamise eesmärk on ületada võlgniku makseraskused ja vältida pankrotimenetlust. Seejuures arvestatakse nii võlgniku kui ka tema võlausaldajate õigustatud huve. Võlgade ümberkujundamise menetluses võimaldatakse võlgnikule rahaliste kohustuste (isiklike võlgade) ümberkujundamist kohustuse täitmise tähtsuse pikendamise, osadena täitmise või kohustuse vähendamise teel.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/848, 20. mai 2015, maksejõuetusmenetluse kohta (uuesti sõnastatud) kohaldamisalasse kuuluvad pankrotimenetlus ja võlgade ümberkujundamise menetlus.

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Eesti õiguse kohaselt loetakse füüsiliseks isikuks inimest, sealjuures ei eristata maksejõuetusõiguses füüsilisi isikuid tulenevalt sellest, kas isik tegeleb majandus- või kutsetegevusega või mitte (ehk ei eristata füüsilisest isikust ettevõtjaid ja tarbijaid). Juriidiline isik on seaduse alusel loodud õigussubjekt. Juriidiline isik on kas eraõiguslik või avalik-õiguslik. Eraõiguslik juriidiline isik on erahuvides ja selle juriidilise isiku liigi kohta käiva seaduse alusel loodud juriidiline isik. Eraõiguslik juriidiline isik on täisühing, usaldusühing, osaühing, aktsiaselts, tulundusühistu, sihtasutus ja mittetulundusühing. Avalik-õiguslik juriidiline isik on riik, kohaliku omavalitsuse üksus ja muu juriidiline isik, mis on loodud avalikes huvides ja selle juriidilise isiku kohta käiva seaduse alusel.

1. Pankrotimenetlus

Pankrotimenetlust viiakse läbi nii maksejõuetute juriidiliste kui füüsiliste isikute suhtes. Pankrotivõlgnikuks ei või olla riik ega kohalik omavalitsusüksus.

2. Saneerimismenetlus

Saneerimismenetlust viiakse läbi üksnes eraõiguslike juriidiliste isikute suhtes.

3. Võlgade ümberkujundamise menetlus

Võlgade ümberkujundamise menetlust viiakse läbi makseraskustes füüsiliste isikute suhtes, sõltumata sellest, kas tegemist on ettevõtjaga.

4. Kohustustest vabastamise menetlus

Kohustustest vabastamise menetlust viiakse läbi makseraskustes füüsiliste isikute suhtes, sõltumata sellest, kas tegemist on ettevõtjaga.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

1. Maksejõuetusmenetluse algatamine juriidilisest isikust võlgniku suhtes

1.1. Pankrotimenetlus

Pankrot on võlgniku kohtumäärusega väljakuulutatud maksejõuetus. Seega on pankrotimenetluse algatamise esimeseks põhiliseks eelduseks asjaolu, et võlgnik on maksejõuetu.

Võlgnik on maksejõuetu, kui ta ei suuda rahuldada võlausaldaja sissenõutavaks muutunud nõuet ja see suutmatus ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Kohustustena arvestatakse ka nõudeid, mis ei ole muutunud sissenõutavaks. Kui pankrotiavalduse on esitanud võlgnik, kuulutab kohus pankroti välja ka juhul, kui maksejõuetuse tekkimine tulevikus on tõenäoline. Kui pankrotiavalduse on esitanud võlgnik, siis eeldatakse, et ta on maksejõuetu.

Pankrotimenetluse algatamise teiseks põhiliseks eelduseks on pankrotiavalduse esitamine, mille võib esitada võlgnik või võlausaldaja. Kui pankrotiavalduse esitab võlgnik, peab ta pankrotiavalduses põhistama oma maksejõuetuse. Kui pankrotiavalduse esitab võlausaldaja, peab ta pankrotiavalduses põhistama võlgniku maksejõuetuse, samuti tõendama nõude olemasolu. Seaduses sätestatud juhtudel võib pankrotiavalduse esitada ka muu isik, sel juhul kohaldatakse sellele isikule vastavalt võlausaldaja kohta sätestatud, kui seadusest ei tulene teisiti.

Kohus võib kohustada pankrotiavalduse esitanud võlausaldajat tasuma ajutise halduri tasu ja kulutuste katteks kohtu deposiiti kohtu määratud rahasumma, kui on alust eeldada, et pankrotivara selleks ei jätku. Kui võlausaldaja jätab deposiidi tasumata, menetlus lõpetatakse. Kui võlausaldajaks on maksejõuetu töandja töötajad, kes ei tasu võlausaldaja vastu esitatud pankrotiavalduse menetlemisel deposiidina ettenähtud summat menetluse jätkamiseks, on neil õigus taotleda riigilt (läbi Eesti Töötukassa) maksejõuetushüvitist.

Kohus keeldub võlausaldaja pankrotiavaldust menetlusse võtmast, kui sellest ei selgu, et avalduse esitajal on nõue võlgniku vastu, selles ei ole põhistatud võlgniku maksejõuetust või see põhineb nõudel, mille suhtes kehtib saneerimiskava. Kohus keeldub pankrotiavaldust menetlusse võtmast ka siis, kui esinevad muud tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud alused.

Enne pankroti välja kuulutamist ja pankrotimenetlusega alustamist, viiakse läbi nn eelmenetlus. Kui kohus otsustab pankrotiavalduse menetlusse võtta, nimetab ta ajutise halduri. Kohus võib võlgniku varalist olukorda arvestades jätta ajutise halduri ka nimetamata ja kuulutada välja võlgniku pankroti. Kui kohus ajutist haldurit ei nimeta, siis pankrotiavalduse alusel edasist menetlust ei toimu ja menetlus lõpeb. Ajutine haldur selgitab välja võlgniku vara, sealhulgas võlgniku kohustused ja võlgniku vara puuduvad täitemenetlused, ning kontrollib, kas võlgniku vara katab pankrotimenetluse kulud. Ajutine haldur annab hinnangu võlgniku varalisele seisundile ja maksejõulisusele, samuti võlgniku ettevõtte tegevuse jätkamise ja juriidilisest isikust võlgniku tervendamise väljavaadetele, tagab võlgniku vara säilimise jm. Ajutise halduri tegevuse tulemusena peab selguma, kas pankrotiavaldus tuleb rahuldada või jätta rahuldamata.

Kohus lõpetab menetluse pankrotti välja kuulutamata raugemise tõttu olenemata võlgniku maksejõuetusest, kui võlgnikul ei jätku vara pankrotimenetluse kulude katteks ning ei ole võimalik vara tagasi võita või tagasi nõuda, sealhulgas puudub võimalus esitada nõue juhtorgani liikme vastu.

Pankroti kuulutab kohus välja määrusega (pankrotimäärus). Pankrotimääruses tuleb märkida pankroti väljakuulutamise kellaeg. Pankroti väljakuulutamise algab pankrotimenetlus.

Kui kohus on pankroti väljakuulutanud, avaldab kohus selle kohta viivitamata teate väljaandes Ametlikud Teadaanded (pankrotiteade).

Pankrotimäärus kuulub viivitamatule täitmisele. Pankrotimääruse täitmist ei saa peatada ega ajatada, samuti ei saa muuta pankrotimääruse seaduses sätestatud täitmise viisi ja korda. Kui kõrgemaseisev kohus tühistab pankrotimääruse, ei mõjuta see halduri poolt või tema suhtes tehtud õigustoimingute kehtivust. Pankrotimääruse peale võivad võlgnik ja pankrotiavalduse esitanud võlausaldaja esitada määruskaebuse 15 päeva jooksul pankrotiteate avaldamisest. Ringkonnakohtu määruse peale määruskaebuse kohta võivad võlgnik ja pankrotiavalduse esitanud isik esitada määruskaebuse Riigikohtule. Haldur ei või võlgniku nimel määruskaebust esitada ega võlgnikku määruskaebuse läbivaatamisel esindada.

Kui pankrotimenetluses on ette nähtud teate või menetlusdokumendi avaldamine, tuleb see avaldada väljaandes Ametlikud Teadaanded. Kohus võib avaldada väljaandes Ametlikud Teadaanded teate pankrotiavalduse läbivaatamise aja ja koha kohta. Pankrotimääruse, millega kuulutatakse välja võlgniku pankrot, kohta avaldab kohus viivitamata teate väljaandes Ametlikud Teadaanded (pankrotiteade).

1.2. Saneerimismenetlus

Ettevõtte saneerimismenetluse algatamiseks esitab ettevõtja vastavasisulise avalduse.

Kohus algatab saneerimismenetluse, kui saneerimisavaldus vastab tsiviilkohtumenetluse seadustikus ja saneerimiseseaduses esitatud nõuetele ning kui ettevõtja on põhistanud, et:

1. tema maksejõuetuse tekkimine tulevikus on tõenäoline;
2. ettevõtte vajab saneerimist;
3. ettevõtte jätkusuutlik majandamine on pärast saneerimist tõenäoliselt võimalik.

Ettevõtja nõusolekul võib ettevõtja suhtes saneerimisavalduse esitada ka ettevõtja võlausaldaja.

Saneerimismenetlus algatatakse, kui saneerimisavaldus vastab seaduses esitatud nõuetele ja ettevõtja või võlausaldaja on põhistanud, et ettevõtja ei ole püsivalt maksejõuetu, kuid maksejõuetuse tekkimine tulevikus on tõenäoline; ettevõtja vajab saneerimist; ettevõtja jätkusuutlik majandamine on pärast saneerimist tõenäoliselt võimalik.

Saneerimismenetlust ei algatata, kui ettevõtja suhtes on algatatud pankrotimenetlus; on tehtud kohtumäärus ettevõtja sundlõpetamise kohta või toimub täiendav likvideerimine; ettevõtja suhtes toimunud saneerimismenetluse lõppemisest on möödunud vähem kui kaks aastat.

Kohus algatab saneerimismenetluse saneerimismäärusega seitsme päeva jooksul saneerimisavalduse saamisest arvates.

Saneerimismääruses märgitakse muu hulgas:

1. saneerimisnõustajaks määratud isiku andmed;
2. tähtaeg saneerimiskava vastuvõtmiseks;
3. tähtaeg, mille jooksul saneerimiskava tuleb esitada kohtule kinnitamiseks (reeglina ei või olla pikem kui 60 päeva, vajadusel võib kohus tähtaega pikendada kuni 90 päevani);
4. summa, mille ettevõtja peab tasuma saneerimisnõustaja tasu ja kulutuste katteks deposiidina selleks ettenähtud kontole, ja tähtaeg, mille jooksul peab ettevõtja selle tasuma.

Saneerimismenetluse algatamise tagajärjed on järgmised:

- 1) kohus peatab ettevõtja vara suhtes läbiviidava täitemenetluse või muu sundtäitmise kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni, välja arvatud täitemenetlus, mis viiakse läbi töösuhte alusel tekkinud nõude täitmiseks;
- 2) kohus lõpetab ettevõtja või saneerimisnõustaja taotluse alusel ettevõtja varale seatud aresti või muudab selle sisu, välja arvatud ettevõtja varale kriminaalmenetluses võimaliku konfiskeerimise või konfiskeerimise asendamise tagamiseks või töösuhte alusel tekkinud nõude tagamiseks kohaldatud aresti korral, kui see on vajalik saneerimismenetluse läbiviimiseks;
- 3) viivise või ajas suureneva leppetrahvi arvestamine ettevõtja vastu suunatud nõudelt peatub kuni saneerimiskava kinnitamiseni;
- 4) kohus võib ettevõtja taotluse ja sellele lisatud saneerimisnõustaja heakskiidu või saneerimisnõustaja taotluse alusel kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni peatada kohtumenetluse, milles on ettevõtja vastu varaline nõue ja mille kohta ei ole veel otsust tehtud, välja arvatud juhul, kui nõue on esitatud töösuhte alusel, kusjuures kohus ei peata kohtumenetlust kriminaalasjas;
- 5) kohus lükkab võlausaldaja esitatud pankrotiavalduse alusel ajutise pankrotihalduri nimetamise otsustamise edasi kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõpetamiseni;
- 6) ettevõtja säilitab saneerimismenetluse algatamisel käsutusõiguse ettevõtja vara üle, kuid peab tehingutest, mis väljuvad tavapärase majandustegevuse raamest, viivitamata teavitama saneerimisnõustajat.

Kui ettevõtja soovib muude meetmete, eelkõige pandiõiguse teostamise peatamist, võib kohus nimetatud meetmed ettevõtja või saneerimisnõustaja taotluse alusel kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni peatada, kui see on saneerimiseks vajalik või toetab saneerimiskava üle peetavaid läbirääkimisi. Meetmeid ei või peatada töösuhte alusel tekkinud nõuete puhul.

Saneerimismenetluse algatamisel pikeneb pankrotiseaduses ja täitemenetluse seadustikus sätestatud tehingu või muu toiminguga tagasivõitmise tähtaeg aja võrra, mis kulub saneerimismenetluse algatamisest kuni saneerimismenetluse lõppemiseni. Pikendatud tähtaeg ei või ületada kaheksat aastat enne ajutise halduri nimetamist või täitemenetluse seadustikus nimetatud tagasivõitmise tähtaegade algust.

Kui kohus on otsustanud algatada saneerimismenetluse ja teinud saneerimismääruse, edastab saneerimisnõustaja viivitamata võlausaldajatele saneerimisteate, millega teavitab võlausaldajaid saneerimismenetluse algatamisest ja nende nõuete suurusest, mis neil võlanimekirja kohaselt ettevõtja vastu on.

2. Maksejõuetusmenetluse algatamine füüsilisest isikust võlgniku suhtes

2.1. Maksejõuetusavalduse esitamine, usaldusisiku nimetamine ja avalduse läbivaatamine

Füüsilisest isikust võlgnik suhtes võib maksejõuetusavalduse esitada nii võlgnik ise kui võlgniku võlausaldaja. Võlgnikust abikaasadel on võimalik esitada ühine maksejõuetusavaldus. Maksejõuetusavalduse kaudu on võimalik algatada kõiki füüsilisest isikust võlgnikule ette nähtud maksejõuetusmenetlusi, sh kuulutada välja pankrot.

Maksejõuetusavaldus tuleb esitada vastavalt füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse § 9 alusel kehtestatud vormidele, mis on kasutamiseks kohustuslikud. Võlgnik peab avalduses selgitama, milles seisnevad tema makseraskused ning andma ülevaate enda majanduslikust olukorrast, sh varadest, kohustustest, sissetulekutest ja väljaminekutest. Võlausaldaja peab maksejõuetusavalduses samuti põhistama võlgniku maksejõuetuse või selgitama, milles seisnevad võlgniku makseraskused.

Maksejõuetusavaldus esitatakse võlgniku elukoha või füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte asukoha järgsele maakohule. Eeldatakse, et füüsilise isiku elukohaks on üks aasta enne maksejõuetusavalduse esitamist rahvastikuregistris märgitud elukoht, ja füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte asukohaks on üks aasta enne maksejõuetusavalduse esitamist registris märgitud asukoht, kui ei tõendata, et võlgniku elukoht või asukoht on mujal. Abikaasade ühine maksejõuetusavaldus esitatakse abikaasade ühise elukoha järgsele maakohule. Kui abikaasadel puudub ühine elukoht, esitatakse avaldus ühe abikaasa elukoha või ettevõtte asukoha järgsele maakohule abikaasade valikul.

Kohus otsustab avalduse menetlusse võtmise. Kui kohus võtab avalduse menetlusse, nimetab ta võlgnikule usaldusisiku.

Usaldusisiku nimetamisel peatub viivise või ajas suureneva leppetrahvi arvestamine võlgniku vastu suunatud nõudelt kuni ümberkujundamiskava kinnitamiseni või võlgade ümberkujundamise menetluse lõppemiseni. See ei kehti nõuete kohta, mille ümberkujundamist võlgnik ei taotle, või kui kuulutatakse välja võlgniku pankrot. Usaldusisiku nimetamisel ei saa võlausaldaja lõpetada võlgnikuga sõlmitud lepingut enne maksejõuetusavalduse esitamist toimunud rahalise kohustuse rikkumisele tuginedes ega keelduda sel alusel oma kohustuste täitmisest, va juhul, kui kohus selleks loa annab. Usaldusisiku nimetamisel peatab kohus võlgniku vara suhtes läbiviidava täitemenetluse või muu sundtäitmise raha sissenõudmiseks kuni pankroti väljakuulutamiseni, ümberkujundamiskava kinnitamiseni või menetluse lõppemiseni. Kohus võib sama ajani:

- 1) peatada kohtumenetluse, milles on võlgniku vastu rahaline nõue, mille kohta ei ole veel otsust tehtud;
- 2) tühistada hagi tagamise abinõud, sealhulgas maksekonto arestimise;
- 3) keelata võlausaldajatel võlgniku antud tagatistest tulenevaid õigusi teostada, muu hulgas pandieset müüa või selle müüki taotleda;
- 4) kohaldada muud esialgse õiguskaitse abinõu, sealhulgas pankrotiavaldust tagavaid abinõusid.

Kohus ei peata kohtumenetlust rahalise karistuse või konfiskeerimise või selle asendamise määramise otsustamiseks kriminaalmenetluses, samuti kaebuse läbivaatamiseks väärteoasjas mõistetud rahatrahvi kohta ega kasuta muid käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud meetmeid võlgniku varale kriminaalmenetluses võimaliku konfiskeerimise või konfiskeerimise asendamise tagamiseks kohaldatud aresti või kohtuliku hüpoteeği suhtes.

Võlausaldaja õigustatud huve silmas pidades võib kohus võlausaldaja avalduse alusel lubada peatatud täitemenetluse jätkamist ja võlausaldajal võlgniku antud tagatistest tulenevate õiguste teostamist ka enne pankroti väljakuulutamist, ümberkujundamiskava kinnitamist või menetluse lõppemist.

Usaldusisik selgitab välja võlgniku majandusliku olukorra ning koostab võlgniku vara- ja võlanimekirja, mille esitab võlgniku nimel ja heakskiidul kohtule. Seejuures annab usaldusisik kohtule ka hinnangu, milline menetlus tuleks võlgniku makseraskuste lahendamiseks algatada. Hinnang ei ole kohtule siduv. Seejärel vaatab kohus maksejõuetusavalduse läbi ning teeb ühe järgmistest otsustest:

- 1) kuulutab välja võlgniku pankroti;
- 2) kuulutab välja võlgniku pankroti ja algatab kohustustest vabastamise menetluse;
- 3) algatab võlgade ümberkujundamise menetluse;
- 4) jätab avalduse rahuldamata või
- 5) lõpetab menetluse raugemise tõttu.

2.2. Võlgade ümberkujundamise menetluse algatamine

Kohus algatab võlgade ümberkujundamise menetluse, kui võlgnik on makseraskustes, kuid ei ole veel püsivalt maksejõuetu, eelkõige kui võlgniku makseraskused ei ole ilmselgelt ületatavad võlgade ümberkujundamise menetlust läbi viimata, muu hulgas võlgniku vara realiseerimisega võlgade katteks ulatuses, mida võib võlgnikult mõistlikult eeldada. Võlgnik loetakse makseraskustes olevaks, kui ta ei suuda või tõenäoliselt ei suuda täita oma kohustusi nende sissenõutavaks muutumise ajal.

Kohus määrab enne võlgade ümberkujundamise menetluse algatamist summa, mille võlgnik peab usaldusisiku tasu ja kulutuste katteks deposiidina selleks ettenähtud kontole tasuma, ning tähtaja selle summa tasumiseks. Võlgniku rahalist olukorda arvestades võib kohus võimaldada määratud summa tasuda osamaksetena menetluse jooksul.

Kohus võib jätta võlgade ümberkujundamise menetluse algatamata, kui:

- 1) võlgnik on tahtlikult või raske hooletuse tõttu esitanud oluliselt ebaõigeid või ebatäielikke andmeid oma vara ja sissetulekute, võlausaldajate või oma kohustuste kohta;
- 2) võlgnik keeldub esitatud andmeid vandega kinnitama või kohtu nõutud täiendavaid andmeid esitamast;
- 3) võlgnik on mõistetud süüdi pankroti- või täitemenetluselase kuriteo, maksualase kuriteo või karistusseadustiku §-des 381 ja 3811 nimetatud kuriteo toimepanemises ja karistusandmed ei ole karistusregistrist kustutatud;
- 4) võlgnik on viimase kolme aasta jooksul enne avalduse esitamist või pärast seda andnud tahtlikult või raske hooletuse tõttu ebaõigeid või ebatäielikke andmeid oma majandusliku olukorra kohta, et saada toetusi või muid soodustusi riigilt, kohaliku omavalitsuse üksuselt või sihtasutuselt või vältida maksude maksmist;
- 5) võlgnik on viimase kolme aasta jooksul enne usaldusisiku nimetamist või pärast seda tahtlikult või raske hooletuse tõttu takistanud võlausaldajate nõuete rahuldamist või teinud tahtlikult võlausaldajaid kahjustavaid tehinguid, muu hulgas võib võlausaldajate huvide kahjustamine seisneda vara peitmises või raiskamises;
- 6) võlgnik on jätnud usaldusisiku tasu ja kulutuste katteks deposiidina selleks ettenähtud kontole kohtu määratud summa tasumata.

Kohus ei algata võlgade ümberkujundamise menetlust, kui ta on võlgniku võlgade ümberkujundamise menetluse viimase kümne aasta jooksul enne avalduse esitamist juba algatanud või otsustanud võlgniku kohustustest vabastamise.

Kui kohus algatab võlgniku võlgade ümberkujundamise menetluse, määrab ta kuni 60 päeva pikkuse tähtaja, mille jooksul usaldusisik peab kohtule esitama ümberkujundamiskava. Kohus võib vajaduse korral tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra.

Kui kohus algatab võlgniku võlgade ümberkujundamise menetluse, pikeneb pankrotiseaduses ja täitemenetluse seadustikus sätestatud tehingu või muu toimingu tagasivõitmise tähtaeg aja võrra, mis kestab usaldusisiku nimetamisest kuni võlgade ümberkujundamise menetluse lõppemiseni, kuid mitte üle kaheksa aasta enne usaldusisiku nimetamist täitemenetluse seadustikus nimetatud tagasivõitmise tähtaegade algust.

Pärast menetluse algatamist koostab usaldusisik koostöös võlgnikuga tema võlgade ümberkujundamise kava ning esitab selle võlgniku nimel ja heakskiidul kohtule kinnitamiseks.

2.3. Pankroti- ja/või kohustustest vabastamise menetluse algatamine

Füüsilisest isikust võlgniku pankroti väljakuulutamisel ja pankrotimenetluse läbiviimisel lähtub kohus pankrotiseaduses sätestatud. Füüsilise isiku pankrotimenetluse läbiviimine sarnaneb juriidilise isiku pankrotimenetluse läbiviimisega (vt p 1.1).

Koos pankroti väljakuulutamise ja võimalik algatada füüsilise isiku kohustustest vabastamise menetlus. Võlgnikku on võimalik vabastada nendest kohustustest, mis jäävad pankrotimenetluses täitmata. Pankrotimenetluse saab esitada kohustused, mis on tekkinud enne pankroti väljakuulutamist. Kohustustest vabastamise menetlus kestab üldreeglina 3 aastat. Selle aja jooksul peab võlgnik võimalikult suures ulatuses täitma võlausaldajate nõudeid. Pankrotimenetluse käigus realiseeritakse kogu võlgniku vara ja selle arvelt täidetakse võlausaldajate nõudeid. Võlgnik peab tegelema ka tulutoova tegevusega või pingutama mõistlikult, et sellist tegevust leida. Ka võlgniku sissetulekute arvelt täidetakse võlausaldajate nõudeid. Võlgnikule on minimaalseks äraelamiseks ette nähtud seadusjärgne mittearestitav summa, mille arvelt võlausaldajate nõudeid ei täideta. Kui võlgnik on tasunud võlausaldajate nõudeid arvestatavas määras, võib teda kohustustest vabastada ka enne 3 aasta möödumist, kuid mitte varem kui 1 aasta möödumist arvates menetluse algatamisest. Kui võlgnik rikub oma kohustusi, kuid rikkumine ei ole raske, võib kohus pikendada kuni 1 aasta võrra kohustustest vabastamise tähtaega. Kui rikkumine on raske, võib kohus jätta võlgniku kohustustest vabastamata.

3. Füüsilise isiku pändvara pankrotimenetluse algatamine

Kui võlgniku surma korral on võlgniku pändvara maksejõuetu, võib esitada pankrotiavalduse võlgniku pändvara pankroti väljakuulutamiseks. Võlgniku surma korral võib pankrotiavalduse tema vara suhtes esitada ka võlgniku pärija, testamenditäitja või pändri hooldaja. Sel juhul kohaldatakse pankrotiavaldusele vastavalt võlgniku pankrotiavalduse kohta sätestatud. Pändvara pankrotimenetlus viiakse läbi vastavalt pankrotiseaduses sätestatud.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankroti väljakuulutamise moodustab võlgniku varast pankrotivara ja võlgniku õigus pankrotivara valitseda ja käsutada läheb üle pankrotihaldurile.

Pankrotimääruse alusel muutub võlgniku vara pankrotivaraks, mida kasutatakse sihtvarana võlausaldajate nõuete rahuldamiseks ja pankrotimenetluse läbiviimiseks. Pankrotivara on vara, mis oli võlgnikul pankroti väljakuulutamise ajal, samuti vara, mis nõutakse või võidetakse tagasi või mille võlgnik omandab pankrotimenetluse ajal. Pankrotivara hulka ei kuulu võlgniku vara, millele vastavalt seadusele ei või pöörata sissenõuet.

Vara, millele vastavalt seadusele sissenõuet pöörata ei või, reguleerib täitemenetluse seadustik. Seaduses on ette nähtud mitteamendav loetelu mitteamendavatest esemetest. Mitteamendavate esemete kataloogi peamine eesmärk on võlgniku sotsiaalse miinimumkaitse tagamine. Mitteamendava vara realiseerimise keeld tuleneb ka muude põhiõiguste kaitsemise vajadusest: õigus valida vabalt tegevusala, elukutset ja töökohta, õigus tegeleda ettevõtlusega, õigus haridusele, usuvabadus, perekonna- ja eraelu kaitse jm. Lisaks on teatavate esemete arestimine vastuolus heade kommetega. Eesti seadusandluse kohaselt kehtivad piirangud ka sissetuleku arestimisele, mille põhiline eesmärk on tagada võlgnikule tema suhtes läbiviidava menetluse tingimustes tema enda ja tema ülalpeetavate äraelamiseks minimaalsed vajalikud vahendid.

Võlgniku poolt pärast pankroti väljakuulutamist tehtud pankrotivara hulka kuuluva eseme käsutustehing on tühine. Teisele poolele tagastatakse tema poolt käsutustehingu alusel üleantu, kui see on pankrotivaras säilinud, või hüvitatakse, kui pankrotivara on üleantu arvel suurenenud. Kui võlgnik on enne pankroti väljakuulutamist käsitanud oma tuleviku tekkivaid nõudeid, muutub käsutus pankroti väljakuulutamise tühiseks pärast pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuete osas. Füüsilisest isikust võlgnik võib pankrotivara käsutada halduri nõusolekul. Halduri nõusolekuta tehtud käsutustehing on tühine.

Pankrotivarasse kuuluva võlgnikule võlgnetava kohustuse täitmist võib pärast pankroti väljakuulutamist vastu võtta üksnes haldur. Kui kohustus täideti võlgnikule, loetakse kohustus täidetuks üksnes juhul, kui täitmiseks üleantu on pankrotivaras säilinud või kui pankrotivara on üleantu arvel suurenenud. Kui kohustus täideti võlgnikule enne pankrotiteate avaldamist, loetakse kohustus täidetuks, kui kohustuse täitnud isik ei teadnud täitmise ajal pankroti väljakuulutamise ega pidanudki sellest teadma.

Saneerimismenetluses säilib ettevõtja saneerimismenetluse algatamisel käsutusõiguse ettevõtja vara üle, kuid peab tehingutest, mis väljuvad tavapärase majandustegevuse raamest, viivitamata teavitama saneerimisnõustajat.

Võlgade ümberkujundamise menetluses säilib füüsilisest isikust võlgnik, sõltumata sellest, kas ta on ettevõtja, käsutusõiguse oma vara üle.

Kohustustest vabastamise menetluses, kui see kestab edasi ka pärast pankrotimenetluse lõppemist, kuuluvad võlgniku sissetulekud loovutamisele või üleandmisele usaldusisikule. Seejuures ei pea võlgnik üle andma või kuulub talle usaldusisiku poolt tagastamisele sissetulek või sissetuleku osa, millele ei saa sissenõuet pöörata vastavalt täitemenetluse seadustikus sätestatud.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankroti väljakuulutamise kaotab füüsilisest isikust võlgnik õiguse teha tehinguid seoses pankrotivaraga ning juriidilisest isikust võlgnik kaotab õiguse teha mis tahes tehinguid.

Võlgnik peab kohtule, ajutisele haldurile, haldurile, pankrotitoimkonnale ja maksejõuetuse teenistusele andma viivitamata teavet, mida nad vajavad seoses pankrotimenetlusega nii enne kui pärast pankroti väljakuulutamist, eelkõige oma vara, sealhulgas kohustuste ning majandus- või kutsetegevuse kohta.

Võlgnik on kohustatud esitama haldurile pankroti väljakuulutamise päeva seisuga bilansi koos vara, sealhulgas kohustuste nimekirjaga.

Kohus võib kohustada võlgnikku kohtus vandega kinnitama, et kohtule esitatud andmed vara, võlgade ja majandus- või kutsetegevuse kohta on talle teadaolevalt õiged.

Võlgnik peab osutama ajutisele haldurile ja haldurile abi tema ülesannete täitmisel.

Võlgnik ei tohi kohtu loata pärast pankroti väljakuulutamist ning enne vande andmist Eestist lahkuda.

Kohtu korralduse täitmata jätmise korral või seadusega sätestatud kohustuse täitmise tagamiseks võib kohus võlgnikku trahvida või tema suhtes kohaldada sundtoomist või aresti.

Võlgnikul on õigus tutvuda halduri toimikuga ja pankrotiasja kohtutoimikuga. Haldur võib põhjendatud kaalutlustel keelduda halduri toimikus sisalduva dokumendi tutvustamisest võlgnikule, kui see kahjustaks pankrotimenetluse läbiviimist.

Pankrotihaldur

- Pankrotihaldur teeb pankrotivaraga seonduvaid tehinguid ja muid toiminguid. Halduri tegevuse tulemusena tekkivate õiguste ja kohustuste kandjaks on võlgnik. Haldur osaleb oma ülesannetest tulenevalt võlgniku asemel kohtus pankrotivaraga seotud vaidlustes.

- Pankroti väljakuulutamise läheb võlgniku õigus pankrotivara valitseda ja käsutada üle pankrotihaldurile. Juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetluse korral võib haldur teha pankrotivaraga kõiki tehinguid ja õigustoiminguid. Füüsilisest isikust võlgniku pankroti puhul võib haldur teha pankrotivaraga ainult neid tehinguid ja õigustoiminguid, mis on vajalikud pankrotimenetluse eesmärgi saavutamiseks ja halduri ülesannete täitmiseks.

- Haldur kaitseb kõigi võlausaldajate, samuti võlgniku õigusi ja huve ning tagab seadusliku, kiire ja majanduslikult otstarbeka pankrotimenetluse. Haldur peab oma kohustusi täitma korralikule ja ausale haldurile omase hoolega ning arvestama kõigi võlausaldajate ja võlgniku huve.
- Haldur selgitab välja võlausaldajate nõuded, valitseb pankrotivara, korraldab selle moodustamise ja müügi ning pankrotivara arvel võlausaldajate nõuete rahuldamise; selgitab välja võlgniku maksejõuetuse tekkimise põhjused ja aja; korraldab vajadusel võlgniku majandustegevuse jätkamise; viib vajadusel läbi juriidilisest isikust võlgniku likvideerimise; annab seaduses ettenähtud juhtudel teavet võlausaldajale ja võlgnikule; annab oma tegevusest aru ja esitab pankrotimenetluse kohta andmeid kohtule, järelevalveametnikule ja pankroitoimkonnale; täidab muid seadusest tulenevaid kohustusi. Kui võlgniku maksejõuetuse põhjuseks on raske juhtimisviga, on haldur kohustatud esitama kahju hüvitamise nõude raskest juhtimisveas süüdi oleva isiku vastu kohe, kui nõude esitamiseks on piisav alus. Lisaks halduri seaduses sätestatud õigustele on halduril ka ajutise halduri õigused.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Eesti pankrotimenetluses on tasaarvestus lubatud. Nõuete tasaarvestamiseks pankrotimenetluses kehtivad järgmised tingimused:

- 1) tasaarvestatavad nõuded peavad olema rahalised või muud samaliigilised kohustused;
- 2) võlausaldajal õigus oma kohustus täita peab olema saabunud ja võlgniku kohustus peab olema muutunud sissenõutavaks;
- 3) võlausaldaja peab võlgnikule tegema tasaarvestuse avalduse kuni võlausaldajate nimekirja kinnitamiseni, kusjuures vastav avaldus ei tohi olla tehtud tingimuslikult või tähtaja määramisega;
- 4) võlausaldaja õigus oma nõue võlgniku nõudega tasaarvestada peab olema tekkinud enne pankroti väljakuulutamist.

Kui võlgniku nõue oli pankroti väljakuulutamise ajal seotud edasilükkava tingimusega või kui võlgniku nõue ei olnud pankroti väljakuulutamise hetkel veel sissenõutav või kui võlgniku nõue ei ole suunatud samaliigiliste kohustuste täitmisele, saab nõude tasaarvestada alles siis, kui edasilükkav tingimus on saabunud, võlgniku nõue on muutunud sissenõutavaks või kohustused on muutunud samaliigilisteks. Tasaarvestus ei ole lubatud, kui võlgniku nõude edasilükkav tingimus saabub või nõue muutub sissenõutavaks enne, kui võlausaldaja saaks oma nõude tasaarvestada.

Kui võlausaldaja nõue on aegunud, võib ta nõude siiski tasaarvestada, kui tasaarvestamise õigus tekkis enne nõude aegumist. Võlausaldaja võib tasaarvestada ka võlgnikupoolse lepingu täitmata jätmisest tuleneva nõude, mis tekkis asjaolust, et haldur loobus pärast pankroti väljakuulutamist võlgniku kohustuse täitmisest. Kui lepingulise kohustuse ese on jagatav ja võlausaldaja on oma kohustuse pankroti väljakuulutamise hetkeks täitnud osaliselt, saab ta oma kohustuse täidetud osale vastava võlgniku rahalise kohustuse osas teostada tasaarvestuse. Kui võlgnik on üürile- või rendiandja ning üürnik või rentnik on võlgnikule enne pankroti väljakuulutamist kinnisasja või ruumi üüri või renti ette maksnud, on tegemist alusetu rikastumise nõudega võlgniku vastu, mille üürnik või rentnik võib tasaarvestada võlgniku nõudega tema vastu, samuti võib üürnik või rentnik tasaarvestada lepingu ennetähtaegsest lõppemisest või lepingust taganemisest tuleneva kahju hüvitamise nõude.

Loovutamise saadud nõuet võib pankrotimenetluses tasaarvestada ainult juhul, kui nõude loovutamine ja sellest võlgnikule kirjalik teatamine on toimunud mitte hiljem kui kolm kuud enne pankroti väljakuulutamist. Loovutamise saadud nõuet ei saa tasaarvestada, kui nõue võlgniku vastu oli loovutatud viimase kolme aasta jooksul enne ajutise halduri või usaldusisiku nimetamist ja võlgnik oli sel ajal maksejõuetu ning nõude omandanud isik sellest loovutamise ajal teadis või pidi teadma.

Pandiga tagatud tunnustatud nõude, sealhulgas kui see on saadud loovutamise saadud, võib tasaarvestada sama pandieseme müümisel pandieseme ostuhinnaga ulatuses, mis võlausaldajal oleks õigus saada tema poolt ostetava vara müügist saadud rahasumma jaotamisel ja millest on maha arvatud enne jaotise alusel raha väljamaksmist väljamaksmisele kuuluvad väljamaksed ja kulud, näiteks massikohustused või pankrotimenetluse kulud. Ostuhinna osa, mida ei saa võlausaldaja nõudega tasaarvestada, tasub võlausaldaja pankrotivarasse.

Tasaarvestada ei saa ülalpidamise nõuet, tervise kahjustamise või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise nõuet, samuti teise poole kahju õigusvastasest ja tahtlikust tekitamisest tulenevat nõuet, mis teisel poolel on tasaarvestava poole vastu; teise poole nõuet, millele seadusest tulenevalt ei saa pöörata sissenõuet; arestitud nõuet oma nõudega teise poole vastu, kui tasaarvestav pool omandas nõude pärast arestimist või kui tema nõue muutus sissenõutavaks pärast arestimist ja arestitud nõudest hiljem; nõuet, millele teine pool saab esitada vastuväiteid või teise poole nõuet, mille tasaarvestamine ei ole lubatud muul seadusest tuleneval alusel.

Saneerimismenetluse ja võlgade ümberkujundamise menetluse puhul ei ole tasaarvestust eraldi reguleeritud, mistõttu kohaldub üldine kord tulenevalt võlaõigusseadusest.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Pankrotimenetlus

Halduril on õigus võlgniku poolt sõlmitud lepingust tulenev seni täitmata kohustus täita ja nõuda teiselt poolelt tema kohustuse täitmist või loobuda võlgniku lepingust tuleneva kohustuse täitmisest, kui seadusest ei tulene teisiti. Haldur ei või loobuda võlgniku lepingust tuleneva kohustuse täitmisest, kui kohustuse täitmise tagamiseks on kinnistusraamatusse kantud eelmärge. Kui haldur jätkab võlgniku kohustuse täitmist või teatab, et kavatses võlgniku kohustuse täita, peab lepingu teine pool jätkama oma kohustuse täitmist. Sellisel juhul kaotab haldur õiguse keelduda võlgniku kohustuse täitmisest. Kui haldur nõuab lepingu teiselt poolelt lepingu täitmist, võib teine pool nõuda, et haldur tagaks võlgniku kohustuse täitmise. Kuni haldur võlgniku kohustuse täitmist ei taga, võib teine pool keelduda oma kohustuse täitmisest, samuti taganeda lepingust või lepingu üles öelda. Lepingu teise poole selline nõue võlgniku vastu, mis on tekkinud kohustuse täitmisest pärast seda, kui haldur on teiselt poolelt nõudnud kohustuse täitmist, on massikohustus. Kui haldur loobus pärast pankroti väljakuulutamist võlgniku kohustuse täitmisest, võib lepingu teine pool esitada lepingu täitmata jätmisest tuleneva nõude pankrotivõlausaldajana. Kui lepingulise kohustuse ese on jagatav ja teine pool on oma kohustuse pankroti väljakuulutamise hetkeks täitnud osaliselt, saab ta oma kohustuse täidetud osale vastava võlgniku rahalise kohustuse täitmist nõuda üksnes pankrotivõlausaldajana.

Seadus näeb ette ka erisused teatud tüüpi lepingute puhul:

- 1) kui võlgnik on enne pankroti väljakuulutamist määranud vallasasja omandireservatsiooniga ja ostjale asja valduse üle andnud, on ostjal õigus nõuda müügilepingu täitmist. Haldur ei või sellisel juhul loobuda müügilepingust tulenevate võlgniku kohustuste täitmisest;
- 2) üürile- või rendileandja pankrot ei ole üüri- või rendilepingu lõpetamise aluseks, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Kui üüri- või rendilepingu järgi on pankrot selle lõpetamise aluseks, võib haldur lepingu ühekuulise või lepingus ettenähtud lühema ülesütlemissähtajaga üles öelda. Eluruumi üürileandja pankrot ei ole eluruumi üürilepingu lõpetamise aluseks. Kui võlgnikule on enne pankroti väljakuulutamist kinnisasja või ruumi üür või rent ette makstud, võib üürnik või rentnik taolise alusetu rikastumise nõude tasaarvestada võlgniku nõudega tema vastu;
- 3) üürniku või rentniku pankroti korral võib üürile- või rendileandja üüri- või rendilepingu lõpetada üksnes üldises korras, kusjuures üüri- või rendilepingut ei või üles öelda üüri või rendi maksimisega viivitamise tõttu, kui viivitus seondub enne pankroti avalduse esitamist võlgnetud üüri või rendi maksimisega. Halduril on õigus võlgniku sõlmitud üüri- või rendileping ühekuulise või lepingus ettenähtud lühema ülesütlemissähtajaga üles öelda. Kui pankroti väljakuulutamise hetkeks ei olnud kinnisasja või ruumi võlgnikule üle antud, võib nii haldur kui ka teine pool lepingust taganeda. Lepingust taganemise või lepingu ülesütlemissähtajaga võib teine pool nõuda lepingu ennetähtaegsest lõppemisest tuleneva kahju hüvitamist pankrotivõlausaldajana või tasaarvestusega;
- 4) üüri- ja rendilepingu korda kohaldatakse vastavalt ka võlgniku poolt sõlmitud liisingulepingule.

Lepingu jätkamise või lõpetamise otsustamine on halduri õigus, kuid kui teine pool teeb haldurile ettepaneku vastavat valikuõigust kasutada, peab haldur viivitusega, ent mitte hiljem kui seitsme päeva jooksul teatama, kas ta täidab võlgniku kohustuse või loobub sellest. Kohus võib halduri taotluse alusel

eelnimetatud tähtaega ka pikendada. Kui haldur ei teata õigeaegselt kohustuse täitmisest või sellest loobumisest, ei ole tal õigust teiselt poolt lepingu täitmist nõuda, kuni ta ei ole võlgniku kohustust täitnud.

Lisaks on võimalik, et mõned võlgniku sõlmitud lepingud on tagasivõidetavad. Näiteks tunnistab kohus kehtetuks lepingud, mis on sõlmitud ajutise halduri nimetamisest kuni pankroti välja kuulutamiseni. Lisaks ajalisele tingimusele, on tagasivõitmise eelduseks, et lepinguga on kahjustatud võlausaldajate huve. Kui võlausaldajate huve kahjustatud ei ole ja tagasivõitmise tulemusena pankrotivara ei suurene, ei ole mõtet tagasivõitmist teostada.

Üldiselt ei ole pankrotistunud võlgnikul ega tema halduril õigust lepingute muutmiseks, küll aga võib lepingute muutmist esineda juhul, kui pärast pankroti väljakuulutamist sõlmitakse kompromiss. Sellisel juhul on võlgniku ja võlausaldajate vahelise kokkuleppe tulemusel võimalik vähendada võlgasid või pikendada tasumise tähtaega. Samasuguse tulemuseni on võimalik jõuda ka saneerimismenetluse või võlgade ümberkujundamise menetluse kaudu. Nõuete loovutamist või kohustuste üle võtmist pankrotiseadus, saneerimisseadus ega füüsilise isiku maksejõuetuse seadus eraldi ei käsitle, seega kehtib üldine kord, mis on sätestatud võlaõigusseaduses.

Saneerimismenetlus

Saneerimismenetluses on saneerimiskavaga lepingute ümberkujundamine lubatud.

Kokkulepe, mille kohaselt võlausaldaja võib saneerimisavalduse esitamise, saneerimismenetluse algatamise, saneerimiskava kinnitamise, võla sissenõudmismeetmete peatamise taotluse esitamise või selliste meetmete peatamise tõttu lepingu täitmisest keelduda, täitmist kiirendada, lepingu lõpetada või muul viisil ettevõtjat kahjustavalt lepingut muuta, on tühine.

Võlausaldaja ei või enne saneerimisseaduses nimetatud võla sissenõudmismeetme peatamist tekkinud võlgade tõttu ja ainult sellepärast, et ettevõtja ei ole neid tasunud, meetmete peatamise ajal esmavajalike täitmisele kuuluvate lepingute täitmisest keelduda, täitmist kiirendada, lepingut lõpetada või muul viisil ettevõtjat kahjustavalt muuta. Piirangut ei kohaldata krediidi- ja finantseerimislepingutele. Kui piirangu rakendamine on võlausaldaja suhtes ebaproportsionaalselt koormav, võib kohus selle ennetähtaegselt lõpetada.

Saneerimiskavas ei saa ümber kujundada töölepingu alusel ega tuletistehingust tekkinud nõuet.

Võlgade ümberkujundamise menetlus

Usaldusisiku nimetamisel ei saa võlausaldaja lõpetada võlgnikuga sõlmitud lepingut enne maksejõuetusavalduse esitamist toimunud rahalise kohustuse rikkumisele tuginedes ega keelduda sel alusel oma kohustuste täitmisest. Kokkulepe, mille kohaselt võib võlausaldaja maksejõuetusavalduse esitamisel või ümberkujundamiskava kinnitamisel lepingu lõpetada, on tühine. Kui lepingu täitmise jätkamine on võlausaldaja suhtes ebaõiglane ja võlgniku seisukohast ebavajalik, eelkõige kui võlgade ümberkujundamise menetluse algatamine on ebatõenäoline või lepingu täitmise jätkamine ei ole võlgade ümberkujundamise menetluse läbiviimise seisukohast vajalik, võib kohus võlausaldaja avalduse alusel lubada võlausaldajal lepingu lõpetada.

Võlgade ümberkujundamise menetluses saab ümber kujundada kestvuslepingust tulenevaid kohustusi, mis tekivad või muutuvad sissenõutavaks pärast võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist. Ümberkujundamiskavaga võib ette näha, et võlgniku poolt enne võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist sõlmitud krediidileping või muu kestvusleping, millest tuleneb võlgnikule rahalisi kohustusi, mis muutuvad sissenõutavaks pärast võlgade ümberkujundamise avalduse esitamist, lõpeb ümberkujundamiskava kinnitamisel. Lepingu lõppemisel on samad tagajärjed, mis lepingu erakorralisel ülesütleisel võlgnikust tuleneva asjaolu tõttu. Lepingu lõppemise tagajärjel tekkivad võlgniku kohustused saab ümberkujundamiskavaga eelnevalt ümber kujundada. Kui soovitakse ümber kujundada liisingulepingust tulenevaid kohustusi, võib võlausaldajaks olev liisinguandja ühe nädala jooksul ümberkujundamiskava kinnitamisest arvates lepingu erakorraliselt üles öelda.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleilolevatele kohtuasjadele)?

Pärast pankroti väljakuulutamist võivad pankrotivõlausaldajad esitada oma nõudeid võlgniku vastu ainult pankrotimenetluses. Haldurile tuleb teatada kõigist oma enne pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuetest võlgniku vastu, sõltumata nõude tekkimise alusest ja nõude täitmise tähtpäevast. Võlgniku suhtes algatatud täitemenetlused lõpetatakse pankroti väljakuulutamisega ning võlausaldajal tuleb nõue esitada pankrotihaldurile.

Saneerimismenetluse ja võlgade ümberkujundamise menetluses vastavalt saneerimiskava ja võlgade ümberkujundamiskava kehtivuse ajal ei saa uusi menetlusi algatada vaid need võlausaldajad, kelle nõudeid vastav kava puudutab. Saneerimise korral täitemenetlused peatatakse, välja arvatud täitemenetlus, mis viiakse läbi töösuhte alusel tekkinud nõude täitmiseks. Võlgade ümberkujundamise menetluses võib kohus juba enne maksejõuetusavalduse lahendamist või esitamist peatada täitemenetluse esialgse õiguskaitsme meetmena. Usaldusisiku nimetamisel peatab kohus võlgniku vara suhtes läbiviidava täitemenetluse (või sundtäitmise) raha sissenõudmiseks kuni pankroti väljakuulutamiseni, ümberkujundamiskava kinnitamiseni või menetluse lõppemiseni.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal poolleil?

Pankrotimenetlus

Vaidlustes, mis puudutavad pankrotivara või vara, mille võib arvata pankrotivarasse, läheb haldurile üle õigus olla võlgniku asemel kohtumenetluses menetlusosaliseks. Kui enne pankroti väljakuulutamist alanud kohtumenetluses on läbivaatamisel võlgniku poolt teise isiku vastu esitatud hagi või muu avaldus, mis seondub pankrotivaraga, või kui võlgnik osaleb mõnes kohtumenetluses kolmanda isikuna, võib haldur astuda menetlusse oma ülesannetest tulenevalt võlgniku asemel. Kui haldur menetlusse ei astu, võib võlgnik jätkata hagejana, avaldajana või kolmanda isikuna.

Kui enne pankroti väljakuulutamist alanud kohtumenetluses on varaline nõue võlgniku vastu või kaebus võlgniku suhtes tehtud avalik-õigusliku rahalise nõude kohta käiva haldusakti peale, mille kohta ei ole veel tehtud lahendit, jätab kohus nõude või kaebuse läbi vaatamata, välja arvatud rahalise karistuse või konfiskeerimise või selle asendamise määramise otsustamine kriminaalmenetluses, ning elatise kohustuse nõue tsiviilkohtumenetluses, samuti kaebus väärteoasjas mõistetud rahatrahvi kohta. Kohus taastab hageja avalduse alusel eelnimetatud menetluse, kui kõrgema astme kohus on pankrotimääruse tühistanud ja on jõustunud määrus, millega pankroti- või maksejõuetusavaldus on jäetud rahuldumata, samuti juhul, kui pankrotimenetlus on pärast pankroti väljakuulutamist lõppenud raugemise tõttu.

Kui enne pankroti väljakuulutamist alanud kohtumenetluses on võlgniku vastu nõue eseme välistamiseks pankrotivarast, vaatab kohus nõude läbi. Sel juhul võib pankrotihaldur astuda menetlusse võlgniku asemel. Halduril on võlgniku kui kostja õigused ja kohustused. Kui haldur protsessi ei astu, võib menetlust jätkata hageja taotlusel.

Kui kohtumenetluses on varaline nõue võlgniku vastu või kaebus võlgniku suhtes tehtud avalik-õigusliku rahalise nõude kohta käiva haldusakti peale ja selles asjas tehtud lahendi peale on võimalik edasi kaevata, võib pärast pankroti väljakuulutamist võlgniku nimel edasi kaevata haldur. Halduri nõusolekul võib võlgnik ise kaebuse esitada. Kriminaalmenetluses rahalise karistuse või konfiskeerimise või selle asendamise ning kuriteoga tekitatud kahju hüvitamise nõude, samuti väärteomenetluses rahatrahvi määramise korral võib võlgnik edasi kaevata sõltumata halduri nõusolekust. Kui võlgniku vastu suunatud haldusakt on vaidlustatud kohtus, siis sellise haldusakti vaidlustamise tähtaja arvestamine peatub.

Isik, kellel on võlgniku vastu pärast võlgniku pankroti väljakuulutamist sissenõutavaks muutunud elatise nõue, ei ole selle nõude osas pankrotivõlausaldaja ja seda nõuet ei saa pankrotimenetluses esitada. Nimetatud nõude võib esitada kohtule ja kohtumenetlus saab toimuda pankrotimenetluse ajal.

Saneerimis- ja võlgade ümberkujundamise menetlus

Pärast saneerimisavalduse esitamist võib asja läbivaatav kohus ettevõtja avalduse ja sellele lisatud saneerimisnõustaja heakskiidu alusel peatada kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni kohtumenetluse, milles on ettevõtja vastu rahaline nõue, välja arvatud töösuhte alusel

esitatud nõue või elatise tasumise nõue, mille kohta ei ole veel otsust tehtud. Füüsilise isiku maksejõuetusavalduse menetluse võtmisel nimetab kohus usaldusisik, pärast mida võib kohus peatada kohtumenetluse, milles on võlgniku vastu rahaline nõue, mille kohta ei ole veel otsust tehtud. Kohus võib menetluse peatada kuni pankroti väljakuulutamiseni ümberkujundamiskava kinnitamiseni või menetluse lõppemiseni.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajate osalemine pankrotimenetluses

Võlausaldaja esindab oma nõuet pankrotimenetluses. Võlausaldajad on kohustatud hiljemalt kahe kuu jooksul pankrotiteate väljaandes Ametliikud Teadaanded ilmumise päevast arvates teatama haldurile kõigist oma enne pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuetest võlgniku vastu, sõltumata nõude tekkimise alusest ja nõude täitmise tähtpäevast. Nõudest teatamiseks tuleb esitada haldurile kirjalik avaldus (nõudeavaldus). Nõuete kaitsmine toimub kirjalikult. Pärast seda, kui kõik võlausaldajad on haldurile oma nõuetest teavitanud, koostab haldur esialgse võlausaldajate nimekirja. Nimekiri esitatakse võlausaldajatele tutvumiseks. Võlausaldajatel ja võlgnikul on võimalus esitada kõikide võlausaldajate nõuetele vastuväiteid. Kui selleks on põhjust, peab ka haldur esitama vastuväited. Seejärel saavad võlausaldajad, kelle nõuetele esitati vastuväiteid, esitada oma seisukohad haldurile. Haldur koostab nõuete, vastuväidete ja neile esitatud seisukohtade pinnalt kokku lõpliku võlausaldajate nimekirja, mille esitab kohtule kinnitamiseks. Koos nõudega kaitstakse ka nõuet tagavaid pandiõigusi. Nõue ja nõude rahuldamisjärk ning nõuet tagav pandiõigus loetakse tunnustatuks, kui sellele ei vaidle nõuete kaitsmise koosolekul vastu haldur ega ükski võlausaldaja ja kohus võlausaldajate nimekirja kinnitab. Tunnustatud nõuet ja selle rahuldamisjärku ei saa hiljem vaidlustada.

Lisaks sellele, et iga võlausaldaja esindab oma nõuet ja selle kaitsmist, osalevad võlausaldajad pankrotimenetluse läbiviimises ka võlausaldajate üldkoosoleku kaudu. Võlausaldajate üldkoosoleku pädevuses on halduri kinnitamine ja pankrotitoimkonna valimine, võlgniku ettevõtte tegevuse jätkamise või lõpetamise otsustamine, juriidilisest isikust võlgniku lõpetamise otsustamine, kompromissi tegemine, pankrotivara müügiga seonduva otsustamine seaduses sätestatud ulatuses, halduri tegevuse peale esitatud kaebuste lahendamine, pankrotitoimkonna liikmete tasustamise otsustamine ja muude seadusega võlausaldajate üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste lahendamine. Kui võlausaldajate üldkoosolek otsustab valida pankrotitoimkonna, on viimase ülesandeks mh kaitsta pankrotimenetluses kõigi võlausaldajate huve.

Võlausaldajate osalemine saneerimismenetluses

Saneerimisnõustaja teavitab viivitamata võlausaldajaid saneerimismenetluse algatamisest ja nende nõuete suuruselt, mis neil võlanimekirja kohaselt ettevõtja vastu on. Selleks edastab ta neile saneerimisteate. Kui võlausaldaja, kelle nõuet soovitakse saneerimiskavaga ümber kujundada, ei nõustu saneerimisteates nimetatud andmetega, esitab ta saneerimisnõustajale saneerimisteates nimetatud tähtaja jooksul kirjaliku avalduse, milles märgib, mis osas ta saneerimisteates nimetatud nõudega ei nõustu, ja esitab neid asjaolusid tõendavad tõendid. Avalduse tähtpäevaks esitamata jätmisel loetakse, et võlausaldaja on nõude suurusega nõustunud. Saneerimisnõustaja kontrollib nõudega mittenõustunud võlausaldaja nõude õiguspärasust ja hindab ümberkujundatava nõude tõendatust ning teavitab kohut nõudest, mida tegelikult ei ole, mille suurus on ebaselge või mille õiguspärasust ega tõendatust ei saa hinnata. Kui saneerimisnõustaja ei nõustu võlausaldaja avalduses oleva väitega, edastab ta avalduse koos tõenditega viivitamata kohtule ja põhjendab, miks ta avalduses märgituga ei nõustu. Saneerimisnõustaja tõendab oma väiteid. Kohus otsustab esitatud väidete ja tõendite alusel võlausaldaja põhi- ja kõrvalnõude suuruselt ning tagatiste olemasolu ja ulatuse.

Võlausaldajate osalemine võlgade ümberkujundamise menetluses

Võlgade ümberkujundamise menetlus puudutab võlausaldajaid, kelle nõuded võlgniku vastu on maksejõuetusavalduse esitamise ajaks sissenõutavaks muutunud. Lisaks saab teatud tingimustel ümber kujundada kestvuslepingust tulenevaid kohustusi, mis tekivad või muutuvad sissenõutavaks pärast maksejõuetusavalduse esitamist.

Pärast ümberkujundamiskava koostamist ja enne kohtule esitamist toimetab usaldusisik selle koos avalduse, võlgniku vara- ja võlanimekirja ning muude lisadega viivitamata kätte ümberkujundamiskavas nimetatud võlausaldajatele, kelle nõuete ümberkujundamist taotletakse. Usaldusisik määrab võlausaldajale ümberkujundamiskava kättetoimetamisel usaldusisikule seisukoha esitamiseks tähtaja, mis on vähemalt kaks nädalat, kuid mitte üle nelja nädala ümberkujundamiskava kättesaamisest arvates. Võlausaldaja esitab seisukoha, kas ta nõustub võlgniku andmetega tema nõude ja selle tagatuse kohta, võlgnikupoole võla arvestusega ja võla ümberkujundamisega võlgniku taotletud viisil. Kui võlausaldaja ei nõustu võla ümberkujundamisega võlgniku taotletud viisil, peab ta märkima, kas ta nõustuks võla ümberkujundamisega muul viisil. Usaldusisik viitab ka seisukoha avaldamata jätmise tagajärgedele. Usaldusisik edastab võlausaldajate seisukohad koos ümberkujundamiskavaga kohtule.

Kui võlausaldaja, kelle nõuet soovitakse ümber kujundada, ei nõustu võlanimekirjas esitatud nõude suuruselt ja muude andmetega, esitab ta määratud tähtaja jooksul usaldusisikule avalduse, milles märgib asjaolud, millega ta võlanimekirjas ei nõustu, ja esitab tõendid enda vastuväidete kohta. Avalduse tähtpäevaks esitamata jätmise korral loetakse, et võlausaldaja on nõude suuruselt nõustunud. Kui usaldusisik ei nõustu võlausaldaja avalduses oleva vastuväitega, edastab ta koos ümberkujundamiskavaga avalduse koos tõenditega kohtule ja põhjendab, miks ta avalduses märgituga ei nõustu. Usaldusisik edastab koos ümberkujundamiskavaga kohtule ka võlausaldajate esitatud seisukohad, avaldused ja tõendid. Kohus otsustab esitatud väidete ja tõendite alusel võlausaldaja põhi- ja kõrvalnõude suuruselt ning tagatiste olemasolu kava kinnitamisel. Vajaduse korral kuulab kohus eelnevalt ära võlgniku ja puudutatud võlausaldaja. Kohus võib jätta võlausaldaja nõude suuruselt kindlaks määramata või määrata selle kindlaks üksnes osaliselt, kui nõuet, mida soovitakse ümber kujundada, kohtu arvates tegelikult ei ole, selle suurus on ebaselge või nõude õiguspärasust või tõendatust ei ole võimalik mõistlikult hinnata. Ümberkujundamiskava kinnitamisega hakkab selles ettenähtud õiguslik tagajärg kehtima võlgniku ja isiku kohta, kelle õigusi ümberkujundamiskavaga mõjutatakse.

Võlausaldaja osalemine kohustustest vabastamise menetluses

Kui algatatakse kohustustest vabastamise menetlus, siis tehakse seda koos pankroti väljakuulutamisega. Kuni kestab pankrotimenetlus, osalevad võlausaldaja menetluses vastavalt pankrotimenetluse kohta sätestatule. Kui pankrotimenetlus lõpeb ja kohustustest vabastamise menetlus jätkub pärast seda, on võlausaldajatel, kes esitasid oma nõuded pankrotimenetluses ja kelle nõue või nõude osa jäi rahuldamata, õigus saada väljamakseid kohustustest vabastamise perioodi jooksul.

Võlgniku kohustustest vabastamise menetluse kestel ei saa pankrotivõlausaldajad, sealhulgas need pankrotivõlausaldajad, kes ei ole pankrotimenetluses nõudeid esitanud, pöörata sissenõuet võlgniku varale. Võlausaldajad, kelle nõue võlgniku vastu on tekkinud pärast pankroti väljakuulutamist, ei saa võlgniku kohustustest vabastamise menetluse kestel pöörata sissenõuet usaldusisikule üleandmisele kuuluvatele rahasummadele.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotimääruse alusel muutub võlgniku vara pankrotivaraks, mida kasutatakse sihtvarana võlausaldajate nõuete rahuldamiseks ja pankrotimenetluse läbiviimiseks. Pankrotivara on vara, mis oli võlgnikul pankroti väljakuulutamise ajal, samuti vara, mis nõutakse või võidetakse tagasi või mille võlgnik omandab pankrotimenetluse ajal. Pankrotivara hulka ei kuulu võlgniku vara, millele vastavalt seadusele ei või pöörata sissenõuet.

Pankroti väljakuulutamise järel läheb võlgniku õigus pankrotivara valitseda ja käsutada üle pankrotihaldurile. Võlgniku poolt pärast pankroti väljakuulutamist tehtud pankrotivara hulka kuuluva eseme käsutustehing on tühine. Enne pankroti väljakuulutamist võib kohus keelata võlgnikul ajutise halduri nõusolekuta kogu või osa vara käsutada.

Viivitamata pärast pankrotimääruse tegemist peab haldur võlgniku vara valduse üle võtma ja asuma pankrotivara valitsema. Haldur on kohustatud nõudma pankrotivara tagasi võlgniku vara, mis on kolmanda isiku valduses, kui seadusest ei tulene teisiti. Pankrotivara valitsemine seisneb pankrotivara säilitamiseks ning pankrotimenetluse läbiviimiseks vajalike toimingute tegemises pankrotivara, samuti juriidilisest isikust võlgniku tegevuse juhtimises või füüsilisest isikust ettevõtja majandustegevuse korraldamises. Juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetluses on halduril juriidilise isiku juhatuse või seda asendava organi õigused ja kohustused, mis ei ole vastuolus pankrotimenetluse eesmärgiga. Haldur vastutab nagu juhtorgani liige.

Ainult kohtu loal võib haldur teha tehingu pankrotivara sularahas. Haldur ei tee jaotise alusel väljamakseid võlausaldajatele sularahas. Pankrotimenetluse jaoks erilise tähtsusega tehingu võib haldur teha üksnes pankrotitoimkonna nõusolekul. Erilise tähtsusega tehinguks on eelkõige laenu võtmine ja pankrotivara kuuluva ettevõtte puhul kõik ettevõtte tavapärase majandustegevuse raamest väljuvad tehingud. Haldur ei või pankrotivara osas või selle arvel teha tehingut iseenda või endaga seotud isikuga või muid sarnase iseloomuga või huvide konfliktiga seotud tehinguid ega taotleda sellise tehinguga kaasnevate kulutuste hüvitamist.

Haldur võib alustada pankrotivara müüki pärast võlausaldajate esimest üldkoosolekut, kui võlausaldajad ei ole sellel koosolekul otsustanud teisiti. Kui võlgnik on pankrotimääruse peale edasi kaevanud, ei tohi võlgniku nõusolekuta enne Ringkonnakohtule esitatud määruskaebuse läbivaatamist vara müüa.

Eelnimetatud piiranguid ei kohaldata kiiresti rikneva või sellise vara müügil, mille väärtus kiiresti langeb või mille hoidmine või säilitamine on ülemäära kulukas. Kui võlgniku ettevõtte tegevust jätkatakse, ei või vara müüa, kui see takistab ettevõtte tegevuse jätkamist. Kompromissetepaneku tegemise korral ei või vara müüa enne kompromissi tegemist, kui võlausaldajate üldkoosolek ei ole otsustanud, et vara võib müüa, vaatamata kompromissetepanekule.

Pankrotivara müümine toimub enampakkumisel täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Võlgniku pankrotivara suhtes esitatakse nõuded

Võlgniku pankrotivara suhtes esitatakse kõik nõuded, mis on võlgniku vastu tekkinud enne pankroti väljakuulutamist, sõltumata nõude tekkimise alusest ja nõude täitmise tähtpäevast. Pankroti väljakuulutamise loetakse võlgniku võlausaldajate kõigi nõuete täitmise tähtpäev saabunuks, kui seadusest ei tulene teisiti. Kui võlausaldaja on pöördunud vastava nõudega kohtusse, kuid kohtulahendit ei ole veel tehtud, peatab kohus hagimenetluse ning võlausaldaja peab esitama nõude pankrotihaldurile. Kui võlausaldaja on nõude esitanud kohtusse ning kohus on teinud otsuse, mis on jõustunud, peab võlausaldaja esitama oma nõude samuti pankrotihaldurile, kuid selline nõue loetakse kaitstuks. Kui võlgnik oleks saanud kohtulahendile vastu vaielda, võib seda teha pankrotihaldur.

Pärast pankrotimenetluse algatamist tekkivate nõuete käsitlemine

Pärast pankroti väljakuulutamist võivad pankrotivõlausaldajad esitada oma nõudeid võlgniku vastu ainult pankrotiseaduses sätestatud korras. Esitada saab nõudeid ainult pankrotihaldurile ja ainult selliseid nõudeid, mis on tekkinud enne pankroti välja kuulutamist. Nõudeid, mis on tekkinud pärast pankroti välja kuulutamist, ei saa esitada enne, kui pankrotimenetlus on lõpetatud. Juriidiliste isikute puhul tuleb arvestada, et enamasti pankrotimenetluse lõppemisega kaasneb juriidilise isiku likvideerimine, mistõttu peale pankrotimenetlust ei ole isikut, kelle vastu nõudeid esitada. Seega tuleb pankrotis oleva juriidilise isikuga tehingute tegemisel olla ettevaatlik ja arvestada eeltoodud riskiga. Füüsilise isiku vastu on pärast pankrotimenetlust võimalik esitada pankrotimenetluse ajal tekkinud nõudeid üldises korras, kuid teatud piirangud kaasnevad juhul, kui käimas on ka füüsilisest isikust võlgniku kohustustest vabastamise menetlus. Juriidilisest isikust võlgniku poolt pankrotimenetluse ajal õigusvastasel tekitatud kahju hüvitamise kohustused on massikohustused, mistõttu nende täitmist võib võlgnikult pankrotimenetluse kestel nõuda üldises korras, samuti võib nende täitmiseks viia pankrotivara suhtes läbi täitemenetluse.

Võimalik on olukord, kus võlgnik teeb pärast pankroti väljakuulutamist pankrotivara hulka kuuluva eseme suhtes käsutustehingu. Selline käsutustehing on tühine, kuna vara valitsemise ja käsutamise õigus on pankroti väljakuulutamise järel läinud üle pankrotihaldurile. Kui võlgnik siiski teeb käsutustehingu, siis teisele poolele tagastatakse tema poolt käsutustehingu alusel üleantu, kui see on pankrotivara säilinud, või hüvitatakse, kui pankrotivara on üleantu arvel suurenenud. Kui võlgnik käsutas eset pankroti väljakuulutamise päeval, siis eeldatakse, et käsutustehing tehti pärast pankroti väljakuulutamist. Kui võlgnik on enne pankroti väljakuulutamist käsitlenud oma tulevikuks tekkivaid nõudeid, muutub käsutus pankroti väljakuulutamise järel tühiseks pärast pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuete osas. Füüsilisest isikust võlgnik võib pankrotivara käsutada halduri nõusolekul. Halduri nõusolekuta tehtud käsutustehing on tühine.

Pärast saneerimismenetluse ja võlgade ümberkujundamise menetluse algatamist tekkivate nõuete käsitlemine

Saneerimiskava kehtivuse ajal ei saa esitada hagiavaldust nõude alusel, mille kohta saneerimiskava kehtib, teiste nõuete kohta võib hagiavaldusi esitada.

Ümberkujundamiskava kehtivuse ajal ei saa esitada hagiavaldust ega avaldust hagita menetluses nõude alusel, mille kohta ümberkujundamiskava kehtib, teiste nõuete kohta võib hagiavaldusi esitada. Ümberkujundamiskava kinnitamine ei piira võlausaldaja õigust vaielda kohtumenetluses nõuete üle, mida ümberkujundamiskavas ei tunnustatud. Samuti võib võlausaldaja vaielda kohtumenetluses nõude suuruse üle osas, mida ei tunnustatud.

Võlgniku saneerimisavalduse või võlgade ümberkujundamise avalduse esitamisega peatub aegumine võlgniku vastaste nõuete suhtes. Pärast saneerimisavalduse esitamist võib asja läbivaata kohus ettevõtja avalduse ja sellele lisatud saneerimishooldaja heakskiidu alusel peatada kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni kohtumenetluse, milles on ettevõtja vastu rahaline nõue, välja arvatud töösuhte alusel esitatud nõue, mille kohta ei ole veel otsust tehtud. Võlgade ümberkujundamise avalduse menetlusse võtmisel peatab kohus kohtumenetluse, milles on võlgniku vastu rahaline nõue, mille kohta ei ole veel otsust tehtud, kuni ümberkujundamiskava kinnitamiseni või menetluse lõppemiseni.

Saneerimiskava ei vabasta ettevõtja kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutavat isikut oma kohustuse täitmisest. Ümberkujundamiskava kinnitamine ei vabasta võlgniku kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutavat isikut oma kohustuse täitmisest.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord pankrotimenetluses

Võlausaldajad on kohustatud hiljemalt kahe kuu jooksul pankrotiteate väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmumise päevast arvates teatama haldurile kõigist oma enne pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuetest võlgniku vastu, sõltumata nõude tekkimise alusest ja nõude täitmise tähtpäevast. Pankroti väljakuulutamise loetakse võlgniku võlausaldajate kõigi nõuete täitmise tähtpäev saabunuks. Nõudest teatamiseks tuleb esitada haldurile kirjalik avaldus (nõudeavaldus). Nõudeavalduses märgitakse nõude sisu, alus ja suurus, samuti see, kas nõue on tagatud pandiga. Nõudeavaldusele lisatakse avalduses nimetatud asjaolusid tõendavad dokumendid.

Nõudeid kaitstakse kirjalikus menetluses. Koos nõudega kaitstakse ka nõuet tagavaid pandiõigusi. Haldur koostab esitatud nõudeavalduste alusel esialgse võlausaldajate nimekirja. Kõikidel võlausaldajatel ja võlgnikul on võimalik esitada vastuväiteid võlausaldajate nõuetele. Ka haldur peab vajadusel esitama vastuväited. Seejärel antakse vastuväite saanud võlausaldajatele võimalus esitada enda seisukoht vastuväitele. Nõudeavalduste, esitatud vastuväidete ja seisukohtade alusel koostab haldur lõpliku võlausaldajate nimekirja, mille esitab kinnitamiseks kohtule.

Kohus lahendab võlausaldajate nimekirja kinnitamisel nimekirja juurde esitatud vastuväited, seisukohad, taotlused ja avaldused sisuliselt, määrab nõuete suurused, rahuldamisjärjed ja jaotised ning kinnitab võlausaldajate nimekirja kohtumäärusega. Nõue ja nõude rahuldamisjärk ning nõuet tagav pandiõigus loetakse tunnustatuks, kui sellele ei vaidle vastu haldur ega ükski võlausaldaja, samuti siis, kui vastuväite esitanud võlausaldaja või haldur vastuväitest loobub. Vastuväitest loobumiseks tuleb esitada kohtule avaldus.

Kaitsmiseta loetakse tunnustatuks:

- 1) nõue, mis on rahuldatud jõustunud kohtulahendiga või täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 6 või 61 kohaselt täitedokumentiks oleva vahekohtu lahendiga;
- 2) pandiõigus, mida on tunnustatud jõustunud kohtulahendiga või täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 6 või 61 kohaselt täitedokumentiks oleva vahekohtu lahendiga või mis on kantud kinnistusraamatusse, laevakinnistusraamatusse, kommertspandiregistrisse või väärtpaberite registrisse;
- 3) nõue, mis on rahuldatud ühtset patendikohtu käsitleva lepingu (ELT C 175, 20.06.2013, lk 1–40) artiklis 82 nimetatud ühtse patendikohtu jõustunud otsuse või korraldusega;
- 4) nõue, mis on rahuldatud välisriigi kohtu Eestis täidetavaks tunnustatud või tunnustamiseta täitmisele kuuluva lahendiga;
- 5) avalik-õigusliku rahalise kohustuse täitmise nõue, mis tuleneb täitemenetluse seadustiku § 2 lõikes 1 nimetatud haldusaktist, mille vaidlustamise tähtaeg on enne pankroti väljakuulutamist möödunud, samuti kui selline nõue tuleneb Eestis täidetavaks tunnustatud või tunnustamiseta täitmisele kuuluvast välisriigi ametlikust dokumendist.

Kohtumäärusega kinnitavas võlausaldajate nimekirjas märgitakse:

- 1) võlausaldaja nimi;
- 2) võlausaldaja registri- või isikukood;
- 3) võlausaldaja tunnustatud nõude suurus;
- 4) tunnustatud nõude rahuldamisjärk ja jaotis;
- 5) kas nõue on tagatud pandiõigusega;
- 6) kas tegemist on solidaarkohustusega või tingimuslikust tehingust või kõrvaltingimusega haldusaktist tuleneva nõudega;
- 7) kas nõude suhtes kehtib võlgniku vastuväide.

Nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord saneerimismenetluses ja võlgade ümberkujundamise menetluses

Saneerimismenetluses esitab võlgnik võlanimekirja, milles nimetab kõik tema vastu olevad nõuded ja vastavad võlausaldajad. Seega võlausaldajad ise nõudeid ei esita. Võlausaldajal, kelle nõuet soovitakse saneerimiskavaga ümber kujundada ja kes ei nõustu oma nõude suurusega saneerimismenetluses, võib esitada saneerimisnõustajale kirjaliku avalduse, milles märgib, mis osas ta saneerimisteates nimetatud nõudega ei nõustu, ja esitab neid asjaolusid tõendavad tõendid. Avalduse tähtpäevaks esitamata jätmisel loetakse, et võlausaldaja on nõude suurusega nõustunud. Võlgnik võib võlausaldajale vastu vaielda, kuid peab oma seisukohti põhistama. Kohus otsustab esitatud väidete ja tõendite alusel võlausaldaja põhi- ja kõrvalnõude suuruse ning tagatiste olemasolu ja ulatuse.

Võlgade ümberkujundamise menetluses esitab võlgnik avalduses ülevaate enda võlgnevustest ning usaldusisik koostab põhjaliku võlanimekirja. Võlgade ümberkujundamiskavas näidatakse ära, milliste kohustuste ümberkujundamist ja millisel viisil võlgnik taotleb. Sarnaselt saneerimismenetlusele ei esita võlausaldajad ise nõudeid. Kui võlausaldaja, kelle nõuet soovitakse ümber kujundada, ei nõustu võlanimekirjas võlgniku esitatud andmetega, teatab ta kohtule või kohtu määramisel nõustajale kohtu määratud tähtaja jooksul, mis osas ta nõudega ei nõustu, ja esitab neid asjaolusid tõendavad tõendid. Avalduse tähtpäevaks esitamata jätmisel loetakse, et võlausaldaja on nõude suurusega nõustunud. Kui võlgnik või usaldusisik ei nõustu võlausaldaja avalduses oleva väitega, edastab ta avalduse koos tõenditega kohtule ja põhjendab, miks ta avalduses märgituga ei nõustu. Kohus otsustab esitatud väidete ja tõendite alusel võlausaldaja põhi- ja kõrvalnõude suuruse ning tagatiste olemasolu.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjed?

Kehtib põhimõte, et kõiki võlausaldajaid koheldakse võrdselt. Sellegipoolest kehtivad teatud erandid, mis annavad mõnele võlausaldajatele eelisõiguse. Enne jaotise alusel raha väljamaksmist tehakse pankrotivarast pankrotimenetlusega seotud väljamaksed järgmises järjekorras:

- 1) vara välistamise ja tagasivõitmise tagajärgedest tulenevad nõuded;
- 2) võlgnikule ja tema ülalpeetavatele makstav elatis;
- 3) pärandvara pankrotimenetluses pärimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 1 nimetatud kulud;
- 4) massikohustused;
- 5) pankrotimenetluse kulud.

Pärast eelnimetatud väljamaksete tegemist rahuldatakse võlausaldajate nõuded järgmistes järkudes:

- 1) pandiga tagatud tunnustatud nõuded;
- 2) muud tähtaegselt esitatud tunnustatud nõuded;
- 3) muud tähtaegselt esitamata, kuid tunnustatud nõuded;
- 4) pärandvara pankrotimenetluses pärimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 3 nimetatud nõuded ja sundosa nõuded.

Kui lepingus on ette nähtud, et võlausaldaja nõue rahuldatakse eelnimetatud järgust tagapool asuvas järjus, rahuldatakse nõue lepingus ettenähtud järjus. Sellega on võimalik arvesse võtta vabatahtlikku kohustuste allutamist.

Kolmanda isiku vastutus võlgniku kohustuse eest on võimalik, kui tegemist on solidaarvõlgnikega, sellisel juhul vastutab solidaarvõlgnik võlausaldaja ees sõltumata võlgniku maksejõuetusest. Kui solidaarvõlgnik tasub osa võlast, mille võlausaldaja on esitanud ka võlgniku vastu, arvatakse see osa nõudest maha.

Samuti on võimalik, et võlgniku kohustus läheb seaduse alusel üle kolmandale isikule. Kui tööandja on muutunud maksejõuetuks, st tööandja pankrot on välja kuulutatud või on pankrotimenetlus lõpetatud raugemisega, hüvitatakse töötajale enne tööandja maksejõuetuks tunnistamist saamata jäänud töötasu, enne tööandja maksejõuetuks tunnistamist saamata jäänud puhkusetasu ja enne või pärast tööandja maksejõuetuks tunnistamist töölepingu ülesütlemisel saamata jäänud hüvitised. Tööandja maksujõuetuse korral on tähtjaks laekumata jäänud töötuskindlustusmaksete osas pankrotimenetluses võlausaldaja riik.

Saneerimismenetluses ja võlgade ümberkujundamise menetluses ei saa pankrotivarast rääkida, nõuete rahuldamine toimub vastavalt saneerimis- või ümberkujundamiskavale. Saneerimiskava ei vabasta ettevõtja kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutavat isikut oma kohustuse täitmisest. Kui ettevõtja kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutav isik on kohustuse täitnud, on tal ettevõtja suhtes tagasinõudeõigus üksnes selles ulatuses, milles ettevõtja vastutaks kohustuse täitmise eest saneerimiskava järgi. Ümberkujundamiskava kinnitamine ei vabasta võlgniku kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutavat isikut oma kohustuse täitmisest. Kui võlgniku kohustuse täitmise eest solidaarselt vastutav isik on kohustuse täitnud, on tal võlgniku suhtes tagasinõudeõigus üksnes selles ulatuses, milles võlgnik vastutab kohustuse täitmise eest ümberkujundamiskava järgi.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Pankrotimenetluse lõpetamine ja lõpetamise tagajärjed

Enne pankroti väljakuulutamist võib lõppeda pankrotiavalduse menetlemine. Vaadanud pankrotiavalduse läbi, kuulutab kohus pankroti välja, jätab avalduse rahuldamata või lõpetab menetluse raugemise tõttu.

Kohus lõpetab määrusega menetluse pankroti välja kuulutamata raugemise tõttu olenemata võlgniku maksejõuetusest, kui võlgnikul ei jätku vara pankrotimenetluse kulude katteks ning ei ole võimalik vara tagasi võita või tagasi nõuda, sealhulgas puudub võimalus esitada nõue juhtorgani liikme vastu.

Kohus võib lõpetada menetluse pankrotti välja kuulutamata raugemise tõttu olenemata võlgniku maksejõuetusest ka siis, kui võlgniku vara koosneb peamiselt tagasivõitmise nõuetest ja nõuetest kolmandate isikute vastu ning nende nõuete rahuldamine on vähetõenäoline. Kohus ei lõpeta menetlust raugemise tõttu, kui võlgnik, võlausaldaja või kolmas isik maksab pankrotimenetluse kulude katteks deposiidina selleks ettenähtud kontole kohtu määratud summa või kui kohus rahuldab maksejõuetuse teenistuse avalduse juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetluse läbiviimiseks avaliku uurimisena. Kui juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetlus lõpetatakse raugemise tõttu, likvideerib ajutine haldur juriidilise isiku kahe kuu jooksul menetluse lõpetamise määruse jõustumisest arvates likvideerimismenetluse. Kui pankrotimenetluse raugemisel on võlgnikul mingi vara, makstakse sellest kõigepealt ajutise halduri tasu ja kaetakse vajalikud kulutused.

Pankrotimenetlus lõpeb pankrotimenetluse raugemisega, pankroti aluse ära langemisega, võlausaldajate nõusolekul, lõpparuande kinnitamisega, kompromissi kinnitamisega või muul seadusest tuleneval alusel.

Kohus lõpetab pankrotimenetluse raugemisega, kui pankrotivarast ei jätku massikohustuste ja pankrotimenetluse kulude katteks vajalike väljamaksete tegemiseks. Kui tegemist on juriidilisest isikust võlgnikuga, teeb kohus maksejõuetuse teenistusele ettepaneku esitada taotlus pankrotimenetluse läbiviimiseks avaliku uurimisena ja annab taotluse esitamiseks mõistliku tähtaja. Taotluse rahuldamisel menetlust ei lõpetata ning see jätkub avaliku uurimisena.

Kohus lõpetab pankrotimenetluse võlgniku avalduse alusel pankrotimenetluse aluse äralangemise tõttu, kui võlgnik tõendab, et ta ei ole maksejõuetu või et teda ei ähvarda maksejõuetus, kui pankrot kuulutati välja seetõttu, et võlgniku maksejõuetuse tekkimine tulevikus oli tõenäoline. Pankrotimenetluse lõpetamisel pankrotimenetluse aluse äralangemise tõttu juriidilist isikut ei lõpetata.

Kohus lõpetab pankrotimenetluse võlgniku avalduse alusel, kui menetluse lõpetamisega on nõustunud kõik tähtaegselt nõuded esitanud võlausaldajad. Kui juriidilisest isikust võlgnik on püsivalt maksejõuetu, otsustab kohus juriidilisest isikust võlgniku likvideerimise menetluse lõpetamise määrusega.

Pankrotimenetlus lõppeb lõpparuande kinnitamisega, kui haldur esitab pankrotitoimkonnale ja kohtule lõpparuande. Lõpparuandes märgib haldur andmed pankrotivara ja selle müügist saadud raha, väljamaksete, võlausaldajate tunnustatud nõuete, esitatud ja veel esitamata hagide kohta, jms. Võlausaldajad võivad esitada kohtule lõpparuandele vastuväite. Kohus otsustab lõpparuande kinnitamise ja pankrotimenetluse lõpetamise. Kohus jätab lõpparuande kinnitamata ja tagastab selle määrusega haldurile pankrotimenetluse jätkamiseks, kui lõpparuandest ilmneb, et pankrotimenetluses on rikutud võlgniku või võlausaldajate õigusi.

Pankrotimenetlus võib lõppeda ka kompromissi välja kuulutamise ja lõpetamisega. Kompromiss on võlgniku ja võlausaldajate vaheline kokkulepe võlgade tasumise kohta, mis seisneb võlgade vähendamises või nende tasumise tähtaja pikendamises. Kompromiss tehakse võlgniku või halduri ettepanekul pankrotimenetluses pärast pankroti väljakuulutamist. Kompromissotsuse teeb võlausaldajate üldkoosolek. Kohus otsustab kompromissi kinnitamise. Kompromissi kinnitamise määrusega lõpetab kohus pankrotimenetluse.

Kui pankrotimenetlust ei ole lõpetatud kahe aasta jooksul pärast pankroti väljakuulutamist, esitab haldur pankrotitoimkonnale ja kohtule iga järgneva kuue kuu järel kuni pankrotimenetluse lõpetamiseni ettekande, milles märgib põhjused, miks pankrotimenetlust ei ole lõpule viidud, andmed müüdü ja müümata pankrotivara kohta, andmed pankrotivara valitsemise kohta. Pankrotimenetluse lõpetamisel vabastab kohus halduri, kui seadusest ei tulene teisiti. Kui pankrotimenetluse lõpetamise ajaks ei ole pankrotivara täielikult müüdü või kui pankrotivarasse on veel raha laekumas, samuti siis, kui halduri poolt esitatud hagid on läbi vaatamata või kui haldur kavatseb esitada hagi või on kohustatud seda tegema, võib kohus jätta halduri vabastamata. Sel juhul jätkab haldur oma ülesannete täitmist ka pärast pankrotimenetluse lõpetamist. Kui pärast pankrotimenetluse lõppemist ja halduri vabastamist laekub pankrotivarasse raha, vabanevad jagamisel hoiustatud rahasummad või selgub, et pankrotivara hulka kuulub esemeid, mida ei ole pankrotimenetluse läbiviimisel arvestatud, teeb kohus omal algatusel või halduri või võlausaldaja avalduse alusel määruse järeljagamise läbiviimiseks.

Saneerimismenetluse lõpetamine ja lõpetamise tagajärjed

Saneerimismenetlus lõpeb ennetähtaegselt lõpetamisel, saneerimiskava tühistamisel, saneerimiskava ennetähtaegselt täitmisel või saneerimiskavas märgitud saneerimiskava täitmise tähtaja möödumisel. Saneerimiskava ennetähtaegselt täitmisel lõpeb saneerimismenetlus, kui ettevõtja on kõik saneerimiskavaga võetud kohustused täitnud enne saneerimiskava täitmise tähtaja möödumist.

Saneerimismenetluse võib ennetähtaegselt lõpetada üksnes enne saneerimiskava kinnitamist. Kohus lõpetab saneerimismenetluse ennetähtaegselt, kui ettevõtja rikub kaasaaitamiskohustust, ettevõtja jätab tasumata saneerimisnõustaja või eksperdi tasu ja kulutuste katteks deposiidina kohtu määratud summa, saneerimiskava jääb kinnitamata, ettevõtja esitab vastava avalduse, saneerimismenetluse algatamise eeldused langevad ära, toimub ettevõtja vara raiskamine või võlausaldajate huvide kahjustamine, saneerimiskava ei esitata tähtpäevaks või ettevõtja on esitanud nõuete kohta ebaõigeid andmeid. Kui kohus lõpetab saneerimismenetluse ennetähtaegselt, langevad tagasiulatavalt ära kõik saneerimismenetluse algatamise tagajärjed.

Saneerimiskava täitmise tähtaja möödumisel lõpeb saneerimismenetlus.

Saneerimismenetlus võib lõppeda ka saneerimiskava tühistamisega. Saneerimiskava tühistatakse, kui ettevõtja on pärast saneerimiskava kinnitamist tunnustatud süüdi pankroti- või täitemenetluse kuriteos, ettevõtja ei täida saneerimiskavast tulenevaid kohustusi olulisel määral, saneerimiskava kehtivuse ajast vähemalt poole möödumisel on ilmne, et ettevõtja ei suuda saneerimiskavaga võetud kohustusi täita, saneerimisnõustaja avalduse alusel, kui ei maksta tasu järelevalve teostamise eest või kui ettevõtja ei osuta saneerimisnõustajale abi järelevalvekohustuse täitmisel või ei anna saneerimisnõustajale teavet, mida viimane vajab järelevalve teostamiseks, ettevõtja esitab avalduse saneerimiskava tühistamiseks või kui kuulutatakse välja ettevõtja pankrot.

Saneerimiskava tühistamisel langevad saneerimismenetluse algatamise tagajärjed ära tagasiulatavalt. Saneerimismenetluse algatamise tagajärjeks on ka hilisemas võimalikus pankroti- või täitemenetluses ettenähtud tagasivõitmise tähtaegade pikenedamine. See tagajärg ära ei lange.

Võlgade ümberkujundamise menetluse lõpetamine ja lõpetamise tagajärjed

Võlgade ümberkujundamise menetlus lõpeb ümberkujundamiskava tühistamisel, menetluse lõpetamisel või ümberkujundamiskavas märgitud täitmise tähtaja möödumisel. Ümberkujundamiskava ennetähtaegselt täitmisel lõpeb menetlus, kui võlgnik on kõik ümberkujundamiskavaga võetud kohustused täitnud enne ümberkujundamiskava täitmise tähtaja möödumist.

Kohus tühistab ümberkujundamiskava võlgniku avalduse alusel, samuti võlgniku pankroti väljakuulutamisel. Kohus võib ümberkujundamiskava tühistada, kui võlgnik ei täida ümberkujundamiskavast tulenevaid kohustusi olulisel määral, ümberkujundamiskava kehtivuse ajast vähemalt poole möödumisel on ilmne, et võlgnik ei suuda sellega võetud kohustusi täita, võlgnik ei ole makseraskustes või on need ületanud, võlgnik on tahtlikult või raske hooletusega esitanud oluliselt ebaõigeid või ebatäielikke andmeid oma vara ja sissetulekute, võlausaldajate või oma kohustuste kohta, võlgnik on teinud makseid ümberkujundamiskavas nimetatud võlausaldajatele teiste võlausaldajate huvisid oluliselt kahjustades, võlgnik ei osuta kohtule või nõustajale abi järelevalvekohustuse täitmisel või ei anna teavet, mida on vaja järelevalve teostamiseks, võlgnik jätab tasumata usaldusisiku või eksperdi tasu ja kulutuste katteks deposiidina kohtu määratud summa. Ümberkujundamiskava tühistamisel langevad tagasiulatavalt ära võlgade ümberkujundamise avalduse menetluse võtmise tagajärjed. Ümberkujundamismenetluse algatamise tagajärjeks on ka hilisemas võimalikus pankroti- või täitemenetluses ettenähtud tagasivõitmise tähtaegade pikenedamine. See tagajärg ära ei lange.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Võlausaldajate õigused pärast pankrotimenetluse lõpetamist

Pärast pankrotimenetluse lõppemist võivad võlausaldajad nõuded, mille võis esitada pankrotimenetluses, kuid mis on selles jäänud esitamata, samuti nõuded, mis küll esitati, kuid mis jäid rahuldamata ja millele võlgnik vastu vaidles, esitada võlgniku vastu üldises korras. Sel juhul pankrotimenetluse aja eest intresse ja viiviseid ei arvestata.

Kui füüsilisest isikust võlgnik vabastatakse oma pankrotimenetluses täitmata jäänud kohustustest, lõpevad pankrotivõlausaldajate nõuded võlgniku vastu, sealhulgas ka nende pankrotivõlausaldajate nõuded, kes ei ole pankrotimenetluses nõudeid esitanud, väljaarvatud õigusvastaselt tahtlikult tekitatud kahju hüvitamise ning lapsele või vanemale elatise maksmise kohustused.

Võlausaldajad võivad pärast pankrotimenetluse lõppemist esitada võlgniku vastu ka massikohustustest tekkinud nõuded, mida ei ole pankrotimenetluses rahuldatud. Üldises korras võib võlgniku vastu esitada samuti nõudeid, mis on tekkinud pankrotimenetluse ajal ja mida ei saanud pankrotimenetluses esitada. Sel juhul algab aegumistähtaeg pankrotimenetluse lõpetamisest. Ulatuses, milles võlausaldaja pankrotimenetluses tunnustatud nõue on jäänud pankrotimenetluses rahuldamata, on määrus täitedokumendiks, kui võlgnik ei ole esitanud nõudele vastuväidet või kui kohus on võlausaldaja nõuet tunnustanud.

Võlausaldajate õigused pärast saneerimismenetluse lõpetamist

Saneerimismenetluse lõpetamisel saneerimiskava täitmise tähtaja möödumisel, saab võlausaldaja saneerimiskavaga ümberkujundatud nõude pärast saneerimiskava täitmise tähtaja möödumist maksma panna ainult saneerimiskavas kokkulepitud, kuid saneerimiskava kohaselt täitmata ulatuses.

Saneerimiskava tühistamisel või ennetähtaegselt lõpetamisel langevad saneerimismenetluse algatamise tagajärjed ära tagasiulatuvalt. Võlausaldajal, kelle nõue saneerimiskavaga ümber kujundati, taastub nõudeõigus ettevõtja vastu esialgses suuruses. Seejuures tuleb arvestada, mida võlausaldaja saneerimiskava täitmise käigus on juba saanud.

Võlausaldajate õigused pärast võlgade ümberkujundamise menetluse lõpetamist

Võlausaldaja saab ümberkujundamiskavaga ümberkujundatud nõude pärast kava täitmise tähtaja möödumist maksma panna üksnes kavas kokkulepitud, kuid täitmata ulatuses. Kui kava tühistatakse taastub võlausaldajal, kelle nõue ümberkujundamiskavaga ümber kujundati, nõudeõigus võlgniku vastu esialgses suuruses. Seejuures tuleb arvestada, mida võlausaldaja ümberkujundamiskava täitmise käigus on juba saanud.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Pankrotimenetlus

Kui pankrotiavaldus rahuldatakse, samuti kui pankrotimenetlus lõpetatakse kompromissiga, tasutakse pankrotimenetluse kulud pankrotivarast. Kui kohus jätab võlausaldaja pankrotiavalduse rahuldamata või läbi vaatamata, samuti kui menetlus lõpetatakse seetõttu, et võlausaldaja oma pankrotiavaldusest loobub, hüvitab pankrotimenetluse kulud võlausaldaja. Pankrotimenetluse raugemise korral otsustab kohus pankrotimenetluse kulude jagamise asjaolude kohaselt.

Kui võlgniku avalduse alusel alustatud menetlus lõpetatakse raugemisega pankroti välja kuulutamata ja võlgniku varast ei jätku vajalikeks väljamakseteks, mõistab kohus ajutise halduri tasu ja hüvitatavad kulutused välja võlgnikult, kuid võib määrata nende hüvitamise riigi vahenditest. Riigi vahenditest ei hüvitata ajutise halduri tasu ja kulutusi suuremas summas kui ühekordne kuupalga alammäär (sealhulgas seaduses ettenähtud maksud, välja arvatud käibemaks). Kohus ei määra ajutise halduri tasu ja kulutuste hüvitamist riigi vahenditest, kui võlgnik, võlausaldaja või kolmas isik on maksnud deposiidina selleks ettenähtud kontole ajutise halduri tasu ja hüvitatavate kulutuste katteks kohtu poolt määratud summa.

Kui tegemist on füüsilisest isikust võlgniku poolt või suhtes esitatud maksejõuetusavaldusega, kehtib sarnane kord. Ajutise halduri asemel nimetatakse füüsilisele isikule usaldusisik.

Saneerimismenetlus

Saneerimismenetluse algatamisel määrab kohus tähtaja, mille jooksul ettevõtja peab tasuma saneerimisnõustaja esialgse tasu ja esialgsete kulutuste katteks deposiidina selleks ettenähtud kontole kohtu määratud summa. Kui ettevõtja jätab summa tasumata, lõpetab kohus saneerimismenetluse. Saneerimisnõustaja tasu ja kulutuste hüvitise suuruse otsustab kohus saneerimisnõustaja vabastamisel või saneerimiskava kinnitamisel saneerimisnõustaja tegevuse ja kulutuste aruande alusel.

Juhul kui kohus kaasab saneerimismenetlusesse eksperdid, on eksperdil õigus saada oma kohustuste täitmiseks tehtud vajalike ja põhjendatud kulutuste eest hüvitist ning tasu oma ülesannete täitmise eest. Eksperdi tasu ja kulutuste hüvitise suuruse otsustab kohus. Kohus võib eksperdi tasu määramisel ära kuulata ka ettevõtja.

Võlgade ümberkujundamise menetlus

Võlgnik kannab võlgade ümberkujundamise menetluse kulud. Võlausaldajate menetluskulud jäävad nende endi kanda. Kohus võib jätta võlausaldajate menetluskulud võlgniku kanda, kui võlgnik esitas teadvalt põhjendamatu avalduse võlgade ümberkujundamiseks või põhjestas võlausaldajatele menetluskulusid muul viisil teadvalt ebaõigete andmete või teadvalt põhjendamatu taotluse või vastuväite esitamisega. Võlgade ümberkujundamise kava täitmise korral ei pea võlgnik riigipoolse menetlusabi kulusid hüvitama. Võlgade ümberkujundamise menetluse algatamisel määrab kohus kindlaks summa, mille võlgnik peab usaldusisiku tasu ja kulutuste katteks deposiidina selleks ettenähtud kontole tasuma. Kui kohus nimetab eksperdi, võib ta kindlaks määrata ka summa, mille võlgnik peab eksperdi tasu ja kulutuste hüvitamiseks ette tasuma.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Pankrotimenetlus

Pankroti väljakuulutamiselega läheb võlgniku õigus pankrotivara valitseda ja käsutada üle pankrotihaldurile. Võlgniku poolt pärast pankroti väljakuulutamist tehtud pankrotivara hulka kuuluva eseme kasutustehing on tühine. Füüsilisest isikust võlgnik võib pankrotivara käsutada halduri nõusolekul. Halduri nõusolekuta tehtud kasutustehing on tühine.

Kohus tunnistab tagasivõitmise korras kehtetuks võlgniku tehingu või muu toimingut, mis on tehtud enne pankroti väljakuulutamist ja mis kahjustab võlausaldajate huve. Kui tagasivõidetak tehing või muu toiming on tehtud ajavahemikul ajutise halduri või usaldusisiku nimetamisest pankroti väljakuulutamiseni, siis eeldatakse, et tehingu või muu toiminguga kahjustati võlausaldajate huve.

Võlgnik, võlausaldaja või haldur võib nõuda, et kohus tunnistaks kehtetuks võlausaldajate üldkoosoleku otsuse, mis ei vasta seadusele või mille tegemisel on rikutud seadusest tulenevat korda, samuti otsuse, mille vaidlustamise õigus on seaduses otse ette nähtud. Võlausaldajate üldkoosoleku otsuse kehtetuks tunnistamist võib nõuda ka siis, kui otsusega rikutakse võlausaldajate ühiseid huve.

Kui füüsilisest isikust võlgniku puhul on algatatud kohustustest vabastamise menetlus, võib kohus võlausaldaja taotlusel ühe aasta jooksul võlgniku pankrotimenetluses täitmata jäänud kohustustest vabastamise määrust tegemisest selle määrust tühistada, kui selgub, et võlgnik on kohustustest vabastamise menetluse kestel oma kohustusi tahtlikult rikkunud ja sellega oluliselt takistanud pankrotivõlausaldajate nõuete rahuldamist.

Kui võlgnik ja võlausaldajad lepivad pärast pankroti väljakuulutamist kokku kompromissi sõlmimises, võib kohus kompromissi tühistada, kui võlgnik ei täida kompromissist tulenevaid kohustusi, on mõistetud süüdi pankroti- või täitemenetlusalases kuriteos või kompromissi kehtivuse ajast vähemalt poole möödumisel on ilmne, et võlgnik ei suuda kompromissi tingimusi täita. Kompromissi tühistamine mõjutab kõiki kompromissis osalenud võlausaldajaid ja seega kaitseb neid tervikuna.

Saneerimismenetlus

Kohus tühistab saneerimiskava, kui ettevõtja on pärast saneerimiskava kinnitamist tunnistanud süüdi pankroti- või täitemenetluse kuriteos, ei täida saneerimiskavast tulenevaid kohustusi olulisel määral, saneerimiskava kehtivuse ajast vähemalt poole möödumisel on ilmne, et ettevõtja ei suuda saneerimiskavaga võetud kohustusi täita, saneerimisnõustaja avalduse alusel, kui ei maksta tasu järelevalve teostamise eest või kui ettevõtja ei osuta saneerimisnõustajale abi järelevalvekohustuse täitmisel või ei anna saneerimisnõustajale teavet, mida viimane vajab järelevalve teostamiseks, samuti ettevõtja avalduse alusel või kui kuulutatakse välja ettevõtja pankrot. Võlausaldajal, kelle nõue saneerimiskavaga ümber kujundati, taastub nõudeõigus ettevõtja vastu esialgses suuruses, arvestades, mida võlausaldaja saneerimiskava täitmise käigus on juba saanud.

Võlgade ümberkujundamise menetlus

Kohus võib ümberkujundamiskava tühistada võlgniku avaldus alusel või võlgniku pankroti väljakuulutamisel, samuti juhul, kui võlgnik ei täida ümberkujundamiskavast tulenevaid kohustusi olulisel määral, ümberkujundamiskava kehtivuse ajast vähemalt poole möödumisel on ilmne, et võlgnik ei suuda sellega võetud kohustusi täita, võlgnik ei ole makseraskustes või on need ületanud ning võlausaldajate nõuete ümberkujundamine ei ole asjaolulise muutumise tõttu nende suhtes enam õiglane, võlgnik on tahtlikult või raske hooletusega esitanud oluliselt ebaõigeid või ebatäielikke andmeid oma vara ja sissetulekute, võlausaldajate või oma kohustuste kohta, võlgnik on teinud makseid ümberkujundamiskavas nimetatata võlausaldajatele teiste võlausaldajate huvisid oluliselt kahjustades, võlgnik ei osuta kohtule või nõustajale abi järelevalvekohustuse täitmisel või ei anna teavet, mida on vaja järelevalve teostamiseks või kui võlgnik jätab tasumata kohtu määratud summa deposiidina. Võlausaldajal, kelle nõue ümberkujundamiskavaga ümber kujundati, taastub nõudeõigus võlgniku vastu esialgses suuruses, arvestades, mida võlausaldaja ümberkujundamiskava täitmise käigus on juba saanud.

Viimati uuendatud: 20/10/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [en](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Maksejõuetus/pankrot - Iirimaa

Eraisiku maksejõuetusõigust reguleerivad Iirimaa 1988. aasta pankrotiseadus (muudetud) ja eraisiku maksejõuetuse seadused (2012–2015). Eraisiku maksejõuetuse seaduses on ette nähtud kolm võla lahendamise meetodit ja sellega kehtestatakse pankrotialaste õigusaktide muudatused.

Kõiki eraisiku maksejõuetusmenetlusi, kaasa arvatud pankrot, haldab Iirimaa pankrotiamet (*Insolvency Service of Ireland – ISI*), mis on 2013. aastal asutatud sõltumatu ametiasutus ning tegutseb justiits- ja võrdõiguslikkuse ministeeriumi egiidi all.

Eraisiku maksejõuetusmenetlus, mida reguleerib eraisiku maksejõuetuse seadus, sisaldab järgmist kolme abinõud.

Võlakergendusteade: kuni 35 000 euro suurused võlad, kui võlgnikul vara praktiliselt ei ole ja tema sissetulek on väga väike.

Võla ümberkujundamise kokkulepe: piiramatus ulatuses tagamata võlgade kokkulepitud tasumine kuni viieaastase perioodi jooksul (pikendatav teatavatel asjaoludel kuue aastani).

Eraisiku maksejõuetuse kokkulepe: kuni kolme miljoni euro suuruse võla (kokkuleppel võlausaldajaga võimalik suurendada) ning piiramatus ulatuses tagamata võla kokkulepitud tasumine või ümberkujundamine kuni kuueaastase perioodi jooksul (pikendatav teatavatel asjaoludel seitsme aastani).

Nii võla ümberkujundamise kokkulepe kui ka eraisiku maksejõuetuse kokkulepe on kolmeetapiline.

1. etapp. Asjaomane kohus annab välja **sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse (*Protective Certificate*)**, mis väljastamise korral keelab teatavatel nimetatud või „täpsustatud“ võlausaldajatel esitada oma võla sissenõudmiseks võlgniku vastu hagi, kaasa arvatud pankrotiavaldust. Asjaomase kohtu väljastatud sissenõudmise eest kaitsev tunnistus kehtib 70 päeva, kuid teatud alustel on seda võimalik pikendada veel 40 päeva.[i]

2. etapp. See hõlmab läbirääkimisi, mida eraisiku pankrotihaldur peab võlgniku nimel täpsustatud võlausaldajatega, ja ettepaneku hääletamise teel heakskiitmist seadusjärgsel võlausaldajate koosolekul. Viimastes õigusaktides on ainult eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe puhul sätestatud võlgniku võimalus taotleda, et kohus ettepaneku läbi vaataks, kui võlausaldajad on eraisiku pankrotihalduri ettepaneku võlausaldajate koosolekul tagasi lükanud.[ii]

3. etapp. Kokkulepete rakendamine, kaasa arvatud eraisiku pankrotihalduri teostatavad perioodilised väljamaksed võlausaldajatele ja iga-aastased läbivaatamised, kui see on asjakohane.

Võlgnik võib kasutada võlakergendusteade, võla ümberkujundamise kokkulepet ja eraisiku maksejõuetuse kokkulepet ainult üks kord.

Pankrot on võimalus võlgnike jaoks, kes ei vasta oma olukorra tõttu eespool nimetatud kolme võlalahenduse kõlblikuskriteeriumidele või kes on eelnevalt kasutanud ühte võlalahendustest, kuid kokkulepe võlausaldajatega on osutunud jätkusuutmatuks.

Kui isik on tõendanud, et tema finantsolukorda ei ole võimalik lahendada maksejõuetuse kokkuleppega ja tal on selle kohta eraisiku pankrotihalduri kiri, võib ta taotleda kõrgemalt kohtult (*High Court*) pankroti väljakuulutamist. Isik peab esitama pankrotimääruse (*Order of Adjudication, Bankruptcy Order*) taotluse kõrgema kohtu kontrollibüroole (*Examiner's Office*) ja maksma esialgse tasu 200 eurot. Taotluse esitajad kuulatakse ära kõrgemas kohtus; kui isiku pankrot on välja kuulutatud, on ta seadusega kohustatud täitma ametliku pankrotivoliniiku (*Official Assignee in Bankruptcy*) ja pankrotivara haldamise eest vastutava büroo (ISI pankrotiosakond) otsuseid.

Kohe kui kuulutatakse välja võlgniku pankrot, kantakse tema tagamata võlad täies ulatuses maha, kuid omandiõigus kogu tema varale läheb üle ametlikule pankrotivoliniikule, kelle kõrgem kohus on määranud pankrotivara haldama.

Pankrotimenetluse võib algatada:

võlausaldaja, esitades pankrotiavalduse kõrgemale kohtule, et kuulutada välja talle võlgu oleva eraisiku pankrot, tõendades, et ta on isiku võlausaldaja ja et isik ei ole teinud rahuldavaid katseid oma võlgade tasumiseks;

võlgnik ise, seda nimetatakse enda algatatud pankrotiks (*Self-Adjudicating bankruptcy*).

Pankrotivõlgnik vabastatakse võlakohustustest aasta pärast pankroti väljakuulutamise kuupäeva, tingimusel et tema suhtes ei ole tehtud määrust pankroti pikendamise kohta (mida teeb ametlik volinik nõuete täitmata jätmise korral).

Eraisiku maksejõuetuse seadusega luuakse uus kutseala, mida reguleerib ISI ja mis jaguneb kaheks kategooriaks:

1. tunnustatud vahendajad (*Approved Intermediaries*): isik või juriidiline isik, kellele ISI on andnud loa toetada võlgnikke, kes soovivad esitada võla kergendamist puudutava taotluse;

2. eraisiku pankrotihaldurid (*Personal Insolvency Practitioners*): isik, kellele ISI on andnud loa tegutseda võlgniku ja võlausaldaja(te) kontaktisikuna võla ümberkujundamise kokkuleppe ja eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe tagamise eesmärgil. Eraisiku pankrotihalduril on seadusjärgne kohustus tegutseda eraisiku maksejõuetuse seaduse ja sellega seotud määruste kohaselt.[iii]

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Iirimaa algatavad üksikisikud (kaasa arvatud üksikisikute partnerlused) eraisiku maksejõuetusmenetluse eraisiku maksejõuetuse seaduses sätestatud toimingute kaudu. Võlausaldajad võivad algatada pankrotimenetluse võlgniku vastu või võlgnik võib esitada pankrotiavalduse omal algatusel.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Maksejõuetusmenetlus

Esmane tingimus eraisiku maksejõuetusmenetluse algatamiseks on see, et võlgnik on maksejõuetu, st ei suuda tasuda oma võlgu nende maksetähtpäeva saabumisel. Võlgade olemuse ja ulatuse ning võlgniku sissetuleku alusel määratakse seejärel kindlaks, milline kolmest menetlusliigist on asjakohane. Tagamaks, et isik, kellele kohaldatakse maksejõuetuse kokkulepet, saaks endiselt säilitada mõistliku elatustaseme, sõnastas ISI (pärast laialdast konsulteerimisprotsessi) suunised mõistlike elamiskulude kohta. Need suunised ning maksejõuetuse kokkuleppe jätkusuutlikkuse tagamine aitavad samuti kaitsta võlgniku seadusjärgset õigust mõistlikule elatustasemele, tagades õiglase ja läbipaistva meetodi igapäevaste elamiskulude standardiseerimiseks raskustes olevate võlgnike jaoks. Võlgniku mõistlikud elamiskulud, mis põhinevad ISI kehtestatud vormil, arvutab tema tunnustatud vahendaja või eraisiku pankrotihaldur, kui ta taotleb maksejõuetuse kokkulepet.

1. Võlakergendusteade

Võlgnik saab taotleda võla kergendamist, kui täidetud on järgmised tingimused:

ta ei suuda tasuda täielikult oma võlgu nende maksetähtpäeva saabumisel;

tema igakuine netotulu on pärast mõistlike elamiskulude mahaarvamist 60 eurot või vähem;

tema vara suurus on 400 eurot või vähem. Võlgnikul võib lisaks olla:

üks väärisehe, mille väärtus ei ületa 750 eurot;

üks mootorsõiduk väärtusega 2000 eurot või vähem ja

majapidamisseadmed või tööriistad, tingimusel et nende koguväärtus ei ületa 6000 eurot;

tema elukoht on liri Vabariigis või tavapärane elukoht või tegevuskoht on viimasel aastal olnud liri Vabariigis;

ta on täitnud ja allkirjastanud majanduslikku olukorda puudutava deklaratsiooni (*Prescribed Financial Statement*) ja esitanud seadusjärgse kinnituse, et see on õige ja täpne.

Tüüpilised näited võlakergendusteates sisalduvate võlgade kohta on krediitkaardivõlad, arvelduskrediidid, eraisiku laenud, krediidiühistu laenud, kommunaalarved ja kliendikaardid.

2. Võla ümberkujundamise kokkulepe

Võlgnik võib taotleda võla ümberkujundamise kokkulepet, kui

ta ei suuda tasuda täielikult oma võlgu nende maksetähtpäeva saabumisel;

tal on vähemalt üks tagamata nõuetega võlausaldaja;

tema elukoht on liri Vabariigis või eelmisel aastal oli tema tavapärane elukoht või tegevuskoht liri Vabariigis;

ta on täitnud ja allkirjastanud majanduslikku olukorda puudutava deklaratsiooni ja esitanud seadusjärgse kinnituse, et see on õige ja täpne;

ta on saanud eraisiku pankrotihaldurilt arvamuse, milles haldur kinnitab järgmist:

teave majanduslikku olukorda puudutavas deklaratsioonis on õige ja täpne;

võlgnik täidab võla ümberkujundamise kokkuleppe taotlemiseks vajalikud tingimused;

võttes arvesse võlgniku majanduslikku olukorda puudutavat deklaratsiooni, ei ole tõenäoline, et võlgnik muutub järgmise 5 aasta jooksul maksevõimeliseks;

kui võlgnik sõlmib võla ümberkujundamise kokkuleppe, on olemas mõistlik väljavaade, et ta muutub järgmise 5 aasta jooksul maksevõimeliseks.

Lisaks võlakergendusteate puhul loetletud võlgadele võivad võlad võla ümberkujundamise kokkuleppes tavaliselt sisaldada laene ja isiklikke käendusid.

3. Eraisiku maksejõuetuse kokkulepe

Võlgnik võib taotleda eraisiku maksejõuetuse kokkulepet, kui

ta ei suuda tasuda täielikult oma võlgu nende maksetähtpäeva saabumisel;

ta on võlgu vähemalt ühele tagatud nõuetega võlausaldajale, kellel on tagatis liri vara või omandi suhtes;

tal on tagatisega võlgu vähem kui 3 miljonit eurot (kõikide tagatud nõuetega võlausaldajate nõusolekul võib seda piirmäära suurendada);

ta on oma peamise elukohana kasutatava vara osas teinud 6 kuu jooksul tagatud nõuetega võlausaldajaga koostööd hüpoteeklaenuvõlgade menetluse raames (nt hüpoteeklaenuvõlgade lahendamise menetlus, mida reguleerib liirimaa keskpank) ja

tulemus oli, et alternatiivset tagasimaksekokkulepet ei saavutatud, või

tagatud nõuetega võlausaldaja kinnitas, et ta sellist kokkulepet ei sõlmi, või

võlgnik on sõlminud alternatiivse tagasimaksekokkuleppe ja üritanud seda kokkulepet täita, mille kohta eraisiku pankrotihaldur on andnud kinnituse;

tema elukoht on liri Vabariigis või eelmisel aastal oli tema tavapärane elukoht või tegevuskoht liri Vabariigis;

ta on täitnud ja allkirjastanud majanduslikku olukorda puudutava deklaratsiooni ja esitanud seadusjärgse kinnituse, et see on õige ja täpne;

ta on saanud eraisiku pankrotihaldurilt teate, mis kinnitab, et eraisiku pankrotihaldur on arvamusel, et

teave ettenähtud majanduslikku olukorda puudutavas deklaratsioonis on õige ja täpne;

võlgnik täidab eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe taotlemiseks vajalikud tingimused;

võttes arvesse võlgniku majanduslikku olukorda puudutava deklaratsiooni, ei ole tõenäoline, et võlgnik muutub järgmise 5 aasta jooksul maksevõimeliseks;

kui võlgnik sõlmib eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe, on olemas mõistlik väljavaade, et ta muutub järgmise 5 aasta jooksul maksevõimeliseks.

Lisaks võlakergendusteates ja võla ümberkujundamise kokkuleppes loetletud võlgadele hõlmab eraisiku maksejõuetuse kokkulepe tavaliselt peamise elukoha eluasemelaene, investeringulaene, väljaüürimiseks ostetud vara hüpoteeke/laene.

Pankrot

liirmaal on eraisikutel õigus taotleda pankrotti omal algatusel, st ta võib esitada kõrgemale kohtule taotluse enda pankroti väljakuulutamiseks. Sellise taotluse esitamise tingimused on järgmised:

isik või võlgnik ei suuda tasuda oma võlgu nende maksetähtpäeva saabumisel;

võlgniku võlad peavad ületama vara väärtust 20 000 euro võrra või rohkem;

võlgnik peab olema teinud mõistliku katse kasutada oma võlgade tasumiseks ühte eespool nimetatud kolmest maksejõuetuse kokkuleppest. Seda tuleb tõendada kohtus eraisiku pankrotihalduri või tunnustatud vahendaja kirjale viidates.

Võlausaldaja võib samuti esitada pankrotimenetluse algatamise avalduse. Kui võlausaldaja esitab pankrotiavalduse, ei tohi ta olla põhjendamatult keeldunud võla ümberkujundamise kokkuleppe või eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe ettepaneku vastuvõtmisest.

Pankrotimääruse taotlemiseks esitatakse avaldus, mis kohustab avalduse esitajat esitama kõrgema kohtu kontrollbüroole mitmesuguseid selle kohtu ettenähtud dokumente ja kirjalikke tunnustusi. Kui avaldus rahuldatakse, jõustub pankrotimäärus alates määruse tegemise ajahetkest; määruisel puudub tagasiulatav mõju pankrotiavalduse esitamise kuupäevani, nagu see võib olla mõnedes jurisdiktsioonides.

Kuni pankroti väljakuulutamise määruse tegemiseni ei ole võlausaldajal pankrotiseaduse järgi konkreetset õiguskaitsevahendit ajutise halduri nimetamiseks – pankrotiseaduse § 23 võimaldab pankrotivõlgniku pärast pankroti väljakuulutamist vahistada, kui ta kavatseb pankroti vältimise eesmärgil riigist lahkuda.

Võlgnikul või võlausaldajal on võimalik vastustada pankrotimäärust, esitades kõrgemale kohtule vastuväite ja kirjalikud tunnistused, milles on märgitud vastuväite alused.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Eraisiku maksejõuetuse seaduse põhieesmärk on kaitsta võimalust mööda võlgniku peamist elukohta ja asjaomased õigusnormid on üles ehitatud seda silmas pidades.

Vara maksejõuetusmenetluses

Võla ümberkujundamise kokkuleppe või eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe puhul ei võta eraisiku pankrotihaldur tavaliselt võlgniku varasid füüsiliselt enda valdusse või omandisse. Pigem võtab eraisiku pankrotihaldur kokkuleppe ajaks kontrolli alla võlgniku tuluvoo ja rahuldab võlausaldaja nõuded sellest tuluvooost kokkuleppe tingimuste alusel. Kasutada olev tuluvoo saadakse pärast mõistlike elamiskulude, rendi- või hüpoteegimaksete ja muude eriolukordadest tulenevate maksete, nt arstiabikulude mahaarvamist. Tagatud laenu maksed tasub võlgnik tavaliselt otse oma võlausaldajatele vastavalt kokkuleppe tingimustele. Kui vara tuleb müüa kokkuleppe raames, müüb selle tavaliselt võlgnik ise.

Pankrotivara

Pankrotiregulatsiooni kohaselt läheb kogu pankrotivõlgnikule kuuluv vara pankroti väljakuulutamise kuupäeval kohe üle ametlikule volinikule (st ametlik volinik on nüüd kõigi pankrotivara hulka kuuluvate varade omanik). Täpsemalt kuulub selle alla järgmine vara:

sularaha;

kontod finantsasutustes, kaasa arvatud arveldus-, säästu-, investeerimiskontod jne;

kogu maa ja kõik ehitised, kaasa arvatud need, mida käsitatakse perekonna kodudena;

masinad, seadmed, töövahendid, mööbel, majapidamistarbed ja -seadmed;

kõik sõidukid;

pensionid (mõnede eranditega), investeerimistooted, aktsiad ja osad;

laovarud ettevõttes, mida pankrotivõlgnik omab enda nimel või osana partnerlusest;

võlgnevused pankrotivõlgnikule.

Eespool esitatust on erandeid:

võlgnikud võivad nõuda isikliku vara väljaarvamist väärtusega kuni 6 000 eurot ja neil on võimalik taotleda kõrgemalt kohtult selle piirmäära suurendamist;

isiklike õiguste rikkumisest tulenevad varad on pankrotist välja arvatud, kuna need ei ole õigused, mis tuleks haldurile võlausaldajate jaoks anda, kuna need on isiku enda omad;

teatavad pensioniõigused (lisateabeks vt õigusaktid).

Pankrotivõlgnik on kohustatud teavitama ametlikku volinikku, kui ta saab pankroti jooksul varasid, olenemata sellest, kuidas need varad tema valdusse jõudsid. Sellised varad lähevad üle ametlikule volinikule, kui ta seda nõuab, ja lisatakse pankrotivarale.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Maksejõuetusmenetlus

Eraisiku pankrotihaldur tegutseb läbirääkijana võlgniku ja tema võlausaldajate vahel, kui teda on palganud võlgnik. Eraisiku pankrotihaldurid on seaduse alusel kohustatud tegutsema nii võlgniku kui ka tema võlausaldaja(te) parimates huvides, seetõttu peavad nad püüdma saavutada maksejõuetusmenetluses kõikide asjaomaste poolte jaoks parima võimaliku kokkuleppe.

Eraisiku pankrotihalduri roll ja ülesanded hõlmavad järgmist:

tegelemine võlgnikuga, kes kaalub maksejõuetuskokkuleppe ettepaneku esitamist;

pankrotihalduriks nimetamisega nõustumine;

võlgniku koostatud majanduslikku olukorda puudutava deklaratsiooni läbivaatamine ja võlgniku nõustamine tema võimaluste kohta kasutada kas võla ümberkujundamist või eraisiku maksejõuetuse kokkulepet;

veendumine, et võlgniku esitatud majanduslikku olukorda puudutav deklaratsioon on täpne ja täielik;

arvamuse esitamine õigusaktides sätestatud kriteeriumide alusel selle kohta, mis liiki maksejõuetuskokkulepe (võla ümberkujundamise kokkulepe või eraisiku maksejõuetuse kokkulepe) võlgniku olukorraga kõige paremini sobib;

teabe esitamine seoses valitud menetluse, maksejõuetuskokkuleppe pooleks saamise üldmõju ja tõenäoliste kuludega;

võlgniku nimel sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse taotlemine;

kõikide võlausaldajate teavitamine sissenõudmise eest kaitsvast tunnistusest, eraisiku pankrotihalduri nimetamisest, lisades võlgniku täidetud ettenähtud majanduslikku olukorda puudutava deklaratsiooni ära kirja;

ettepaneku koostamine võlausaldajatele ja võlausaldajate seadusjärgse koosoleku kokkukutsumine ettepaneku üle arutamiseks ja hääletamiseks;

kui ettepanek heaks kiidetakse, siis ISI ja kõikide võlausaldajate teavitamine tulemusest;

kui kohus on kokkuleppe kinnitanud või läbi vaadanud, kokkuleppe tingimuste täitmine, kaasa arvatud vahendite kogumine võlgnikult ja võlausaldajatele tasumine kokkuleppe kestuse ajal;

kokkuleppe jälgimine kogu selle kestuse ajal;

kokkuleppe läbivaatamine vähemalt üks kord aastas.

Maksejõuetusmenetluses on võlgniku roll osaleda protsessis ausalt, nõustuda eraisiku pankrotihalduri läbiräägitud kokkuleppega ja täita kokkuleppes nõutud tingimusi.

Pankrot

Pankroti väljakuulutamisel lähevad kõik varad pankrotivõlgnikult üle ametlikule pankrotivolinikule. Ametlik pankrotivolinik on sõltumatu seadusjärgne ametnik, kelle roll on pankrotivara valitsemine ja ISI pankrotiosakonna juhtimine.

Iirimaa võib kõrgema kohtu ametliku pankrotivoliniku asemel nimetada pankrotimenetluse usaldusisikuks eraisiku. Praktikast on sellised nimetamised äärmiselt harvad. Pankrotiseaduses ei ole täpsustatud sellise nimetamise jaoks vajalikke kvalifikatsioone.

Võlgniku volitused on pankroti ajal piiratud õigusega pöörduda kõrgema kohtu poole ametliku voliniku teatavate otsuste vaidlustamiseks. Võlgnik on kohustatud täitma ametliku voliniku büroo nõudeid seoses pankrotivara valitsemisega.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Eraisiku maksejõuetuse seaduse ja 1988. aasta pankrotiseadusega (muudetud) on mõlemaga lubatud tasaarvestuste tegemine. Ette on nähtud, et vara väärtuse või võlgneta summa kindlaksmääramisel võib sama võlausaldaja võla või laenusaldod (b) tasaarvestada algse summaga (a). Järelejäänud saldot käsitletakse võla või varana, mis võib kuuluda üleandmisele kokkuleppe teinud võlgnikule või tema võlausaldaja(te)le. [iv]

Kui võlgnikul on hoius laenuühistus, mille ees tal on samuti võlgnevus, tasaarvestab laenuühistu nimetatud hoiuse võlgniku võlgneta summa. [v]

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Maksejõuetusmenetlus

Sissenõudmise eest kaitsev tunnistus ei võimalda võlausaldajal selle tunnistusega hõlmatud perioodi jooksul mingeid toiminguid teha. Lõplikus kokkuleppes sätestatakse, mis on seoses juba olemasolevate lepingutega kokku lepitud.

Pankrot

Pankrot ei mõjuta tagatud nõuetega võlausaldaja õigusi seoses oma tagatisega, st tagatud nõuetega võlausaldaja säilib kõik õigused, mis tal on oma tagatise tingimuste kohaselt enne pankrotti – ainuke erinevus on see, et nüüd on vara omanik ametlik volinik, mitte pankrotivõlgnik.

Ametlik volinik on kohustatud realiseerima (müüma või loovutama) kõik pankrotivara hulka kuuluvad varad, et täita võimalikult suures ulatuses pankrotinõuded. Seetõttu muutuvad kõik lepingupõhised nõuded võlgniku suhtes passiivaraks. Ametlik volinik jätkab ainult erandjuhtudel teenusepõhiseid lepinguid, mille osapool on pankrotivõlgnik.

Kui ametlik volinik jätkab lepingu täitmist, muutub ta isiklikult vastutavaks koos õigusega saada hüvitist pankrotivara vahenditest.^[vi]

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Maksejõuetusmenetlus

Võla ümberkujundamise kokkulepe või eraisiku maksejõuetuse kokkulepe. Võla ümberkujundamise kokkulepet või eraisiku maksejõuetuse kokkulepet taotleva võlgnikul tuleb esmalt pöörduda sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse saamiseks asjaomasesse kohtusse. Kui tunnistus saadakse, takistab see teataval nimetatud või täpsustatud võlausaldajatel, keda see tunnistus puudutab, võtmast võlgniku suhtes meetmeid konkreetsete võlgade sissenõudmiseks või täitemenetluse rakendamiseks. Võlausaldajal ei ole lubatud teha järgmist:

kohtumenetluse algatamine seoses oma võlga;

kohtumenetluse jätkamine, kaasa arvatud kohtumäärused/-otsused jne, mis algatati enne sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse andmist; st sellised kohtumenetlused loetakse sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse kestuse ajal peatatuks;

muude meetmete võtmine oma võla sissenõudmiseks või maksmise tagamiseks;

võlgnikuga ühenduse võtmine seoses tema võlga, välja arvatud juhul, kui seda taotleb võlgnik;

võlgnikuga sõlmitud kokkuleppe muutmise või lõpetamise või

pankrotimenetluse algatamine võlgniku suhtes.

Kui võlgnik sõlmib kokkuleppe, kohaldatakse viivitamata eespool nimetatud täitepiiranguid võlausaldajatele kokkuleppe kogu kehtivuse ajal.

Võlakergendusteade. Võlakergendusteade puhul, kui asjaomane kohus on selle rahuldanud, kehtivad selle kestuse ajal samad kaitsemeetmed, nagu on eespool võla ümberkujundamise kokkuleppe / eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe kohta loetletud.

Pankrot

Tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajaid käsitletakse pankroti ajal erinevalt. Pankrotivõlgniku tagamata nõuetega võlausaldajate jaoks on ainuke võimalus oma võlgade sissenõudmiseks esitada pankroti raames nõue summa kohta, mida neile võlgnetakse. Tagamata nõuetega võlausaldajatel ei ole võimalik algatada pankrotivõlgniku suhtes kohtumenetlust pärast pankroti väljakuulutamise kuupäeva. See on kõrgema kohtu tehtud pankrotimääruse otsene ja automaatne tagajärg. Tagatud nõuetega võlausaldajate õigusi pankrotimenetlus ei mõjuta.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Maksejõuetusmenetlus

Võla ümberkujundamise kokkulepe, eraisiku maksejõuetuse kokkulepe, võlakergendusteade

Vt vastus küsimusele 7.

Pankrot

Nagu ka pankrotivara hulka kuuluvate varade puhul, asendab ametlik volinik pankrotivõlgnikku kostjana pooleliolevates kohtuasjades, mille võlausaldajad on pankrotivõlgniku suhtes algatanud. Ametlik volinikul on võimalik tegutseda kostjana, sõlmida kokkulepe või menetlusest loobuda. Kui ametlik volinik tegutseb kostjana menetluses edukalt, tasutakse võimalik vastunõue või kulud pankrotivarasse kõikide võlausaldajate kasuks. Kui menetlus on edukas või jõutakse kokkuleppele, muutub kokkulepitud summa pankrotimenetluses tunnistatud nõudeks.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

ISI on sidusrühmi kaasates koostanud võla ümberkujundamise kokkuleppe ja eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe jaoks standardse protokollid (eel) dokumendi. Selles on sätestatud nii võlgnikule kui ka võlausaldajate kohustused kokkuleppe täitmise ajal. Võla ümberkujundamise kokkuleppe ja eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe protokollidokumendi näidised lisatakse sellele dokumendile.

Võlausaldaja osaleb järgmiselt

1. Võlga lõpetav dokument: võla ümberkujundamise kokkuleppe ja eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe korral peab eraisiku pankrotihaldur pärast seda, kui kohtunik on võlgnikule väljastanud sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse, kirjutama kaasatud võlausaldajatele, et teavitada neid nimetamisest ja kutsuda esitama oma võlga lõpetavad dokumendid ja soovi, kuidas nende võlga tuleks kokkuleppe tingimuste raames käsitleda.

Pankroti korral on kõik võlausaldajad kohustatud esitama ametliku võlga lõpetava dokumendi, enne kui neile nende jaotis välja makstakse.

2. Häälletamine: kui eraisiku pankrotihaldur, kes tegutseb võla ümberkujundamise kokkulepet või eraisiku maksejõuetuse kokkulepet sõlmida sooviva võlgniku nimel, kutsub kokku võlausaldajate koosoleku, on kaasatud võlausaldajatel õigus hääletada kokkuleppe tingimuste raames, eeldusel, et nad oma võla lõpetanud.

3. Vastuväited: võlausaldaja võib esitada kohtutele vastuväite enne võla ümberkujundamise kokkuleppe või eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe tingimuste jõustumist. Konkreetset tingimused on sätestatud õigusaktides.^[vii]

4. Kompromissi pakkumine: võlausaldajatel on õigus hääletada pankrotivõlgniku pakutud kompromissi üle. See toimub juhul, kui pankrotivõlgnik soovib jõuda kokkuleppele mõne või kõikide oma võlausaldajatega enne pankroti tähtaja lõppemist, et säilitada kogu oma vara.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

-

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetlus

Võla ümberkujundamise kokkuleppe või eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe raames võlausaldaja võlgniku vastu ametlikult nõudeid ei esita. Protsessi esimeses etapis koostatakse võlgniku majanduslikku olukorda puudutav deklaratsioon. Selles loetletakse kõik võlausaldajad ja igale võlausaldajale võlgnetav summa ning selle alusel antakse välja sissenõudmise eest kaitsev tunnistus. Pärast tunnistuse väljastamist võib eraisiku pankrotihaldur paluda võlausaldajatel lõpetada oma võlga, enne kui ta hakkab maksejõuetuskokkulepet koostama. Kui võlausaldaja ei esita võlga lõpetavaid dokumente pärast vastava taotluse saamist, mõjutab see kokkulepet puudutavat hääleõigust ja jaotise suurust.

Võlakergendusteade taotlemisel ei esita võlausaldaja ametlikult nõudeid, kuid ametlik volinik võib paluda neil kinnitada, et võlgniku deklareeritud võlgnetav summa on õige.

Kokkulepe ei hõlma pärast kokkuleppe kuupäeva tekkivaid uusi võlgu. Juhul kui olemasolevate võlgade suurus muutub, võib nõuda üldkokkuleppe muutmist (nt tingimuslik kohustuse realiseerimisel).

Pankrot

Pankroti korral esitatakse pankrotivara koosseis (kõik pankrotivõlgniku varad ja kohustused) kahel vormil, mille pankrotivõlgnik on kohustatud täitma ja esitama pankrotiinspektorile pankroti kohta otsuse tegemise päeval: kinnitus varalise olukorra kohta ja kinnitus isikuandmete kohta. Igat liiki kohustused lisatakse pankrotimenetlusse tõendamata nõuetena, tingimusel, et need tekkisid võlgnikul enne pankroti väljakuulutamise kuupäeva, st kuupäeva, millal nende pankroti tähtaeg algab. Võlgu, mis tekivad pankrotivõlgnikul pärast pankroti väljakuulutamise kuupäeva, ei saa nõudena pankrotimenetlusse lisada. [viii]

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Maksejõuetusmenetlus

Pärast sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse väljastamist või ümberkujundamise kokkuleppe ja eraisiku maksejõuetuse kokkuleppega seotud maksejõuetusmenetluses teatatakse konkreetsetele võlausaldajatele sellise tunnistuse väljaandmisest ja neile antakse võlgniku majanduslikku olukorda puudutava deklaratsiooni ärakiri. Võlausaldajat võidakse paluda esitada võlga tõendavad dokumendid ja küsitakse tema eelistust võla käsitlemisel. Võlgnevust võlausaldajale tõendatakse samal viisil, nagu tõendatakse pankrotivõlgniku võlga pankrotiseaduse kohaselt.

Kui võlausaldaja on oma võla tõendanud, on tal õigus hääletada seadusjärgsel võlausaldajate koosolekul, mis kutsutakse kokku võlgniku ettepaneku heakskiitmiseks. Kui võlausaldaja ei esita võlga tõendavaid dokumente või tõendab oma võlga muul viisil ebapiisavalt, ei saa ta osaleda võlausaldajate koosolekul ega kokkuleppega ettenähtud jaotise väljamaksmisel.

Pankrot

Päev pärast seda, kui välja on kuulutatud füüsilise isiku pankrot, saadab ISI pankrotiosakond finants- ja valitsusasutuste loetelusse teate isikute kohta, kelle pankrot on välja kuulutatud. Teade pankroti väljakuulutamise kohta avaldatakse ka ISI veebisaidil ja liri riigi ametlikus väljaandes *Iris Oifigiul*. Kõikidele võlausaldajatele, kellele on pankrotivara suhtes tagatud nõudeid, antakse (teatades sellest kirjalikult või e-posti teel) alates pankroti väljakuulutamisest kolmekümpnepäevane tähtaeg tõendite esitamiseks oma nõuete kohta pankrotivara suhtes. Võlga tõendavateks dokumentideks võivad olla hüpoteegilepingud, arved, konto väljavõte ja teatavatel asjaoludel võidakse võlausaldajalt nõuda kirjalikku tunnistust. Enne võlausaldajatele pankrotivarast jaotise alusel väljamaksete tegemist teeb ISI teatavaks lähenevad maksed ja juhtumid, millega need seotud on. Nii tagatud kui ka tagamata nõuetega võlausaldajatele antakse jälle kolmkümmend päeva oma nõuete esitamiseks ISI-le ja nõutakse sama tõendamiskohustuse täitmist.

Kõikidel juhtudel nõuab ISI pankrotiosakond võlausaldajalt, et nad täidaksid standardsed võlga tõendavate dokumentide vormid, mis on kättesaadavad ISI veebilehel.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Eesõigusnõuded

Eraisiku maksejõuetuse kokkulepete ja võla ümberkujundamise kokkulepete puhul makstakse eesõigusnõuded vastavalt kokkuleppe tingimustele ning pankroti korral on selliste nõuete järjekord kohe pärast pankrotitasusid ja -kulusid või ametlikul volinikul pankrotivaraga tegelemisel tekkinud kulusid.

Eesõigusnõuded on järgmised:

teatavad maksuhaldurile maksmisele kuuluvad summad, nt tulumaks, kapitalikasumi maks, käibemaks, töötasult kinnipeetav maks / sissetulekuga seotud sotsiaalkindlustusmaks jne;

teatavad kohaliku omavalitsuse maksud, mis on tekkinud 12 kuu jooksul enne võlgniku pankroti väljakuulutamist või kokkuleppe sõlmimist (alguskuupäev).

See sisaldab kohalikke makse ja tasusid;

palgad, mida võlgnetakse võlgniku töötajatele alguskuupäevale eelnenud nelja kuu eest;

nendele töötajatele võlgnetavad pensioni-, puhkuse- või haigushüvitised. [ix]

Tagatud võlg

Eraisiku maksejõuetuse kokkuleppes on tagatud nõuetega võlausaldaja seotud kokkuleppe tingimustega. Tavalise eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe puhul makstakse laenuandjale võlgniku tulust välja mis tahes summa, mis on lepingus kokku lepitud. Võlgniku ülejäänud igakuisest sissetulekust, kui seda on, tehakse pärast võlgniku mõistlike elamiskulude ja eraisiku pankrotihalduri tasude mahaarvamist väljamakse tagamata nõuetega võlausaldajale.

Pankrotimenetlus ei mõjuta tagatud nõuetega võlausaldaja õigusi. Selline võlausaldaja võib valida seoses oma tagatud võlga ühe kolmest järgmisest võimalusest:

tugineb oma tagatisele – st praktikas seda, et ta jääb pankrotist väljapoole;

realiseerib oma tagatise või määrab selle väärtuse ning nõuab puudujääva osa (kui seda on) – võlausaldaja arvutab tagatud vara õiglase turuväärtuse ja arvab selle koguvõlast maha. Võimalikku puudujääki tunnustatakse pankrotivaras tagamata nõudena. Selle protsessi käigus võib tagatud nõuetega võlausaldaja kõnealuse vara müüa;

tagatisest loobumine – tagatud nõuetega võlausaldajal on võimalus loobuda täielikult oma tagatisest ja lasta oma nõuet tunnustada pankrotivaras tagamata nõudena.

Tagamata võlg

Nii eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe kui ka võla ümberkujundamise kokkuleppe puhul tasutakse tagamata võlad võlausaldajatele kokkuleppe tingimuste kohaselt. Võlakergendusteate puhul peab isik, kui tema olukord järelevalveperioodi kestel paraneb, sellest ISI-le teatama ja sõltuvalt paranemise ulatusest võidakse tal paluda osaleda oma võlgade tasumises.

Pankrotivara tagamata nõuetega võlausaldajad järjestatakse võrdselt. Nende võlad tasutakse nende vahendite väljamaksmise kaudu, mis jäävad järele pärast pankrotitasude, ametliku voliniku kulude ja eesõigusnõuete tasumist.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Maksejõuetusmenetlus

Maksejõuetusmenetluse rahuldava lõpetamise ülddeeldus on see, et võlgnik täidab kokkuleppes tulenevaid kohustusi kogu selle kehtivus jooksul. Kui seda on järgitud, vabastatakse võlgnik tagamata võlgadest. Tagatud võla staatus sõltub kokkuleppe konkreetsetest tingimustest.

Kui võlgnik rikub võlakergendusteate, võla ümberkujundamise kokkuleppe või eraisiku maksejõuetuse kokkuleppe tingimusi, võidakse see lõpetada. Kui võlgnikul tekib maksetega kuuekuuline viivitus, loetakse kokkuleppe nurjunuks. Mõlemal juhul muutub võlgnik vastutavaks kõikide oma sissenõutavaks muutunud võlgade eest, kaasa arvatud kõik sellel võlgade tasumata jätmise perioodil tekkinud viivised, tasud ja intressid.

Pankrot

Pankrotivõlgnik, kes on täitnud pankrotimenetluse nõuded, vabastatakse võlakohustustest automaatselt ühe aasta möödumisel. Pankrotivõlgnik võib igal ajal pankroti kestel teha võlausaldajatele pakkumise (kompromissi) võlgade tasumiseks. Pankrotivõlgnik peab taotlema kõrgemalt kohtult oma pankrotimenetluse

peatamist; see takistab ametlikul volinikul pankrotivara hulka kuuluva vara realiseerimise jätkamist. Pankrotivõlgnik võib seejärel kõrgemas kohtus pakkuda võlausaldajatele kompromissi. Selle üle hääletavad pankrotivõlgniku võlausaldajad; kui vähemalt 60% nendest võlausaldajatest (nende arvu ja võla suuruse alusel) nõustuvad pakkumise tingimustega, võetakse see vastu.

Kompromissi raames heakskiidetud summa võidakse maksta välja jaoalise alusel või pankrotivõlgniku enda vahendeid kasutades. Ametliku voliniku bürool pankroti haldamise käigus tekkinud mis tahes tasud või kulud tuleb tasuda, samuti tuleb tasuda eesõigusnõuded. Kui ametlik volinik nõustub kõrgema kohtu vahendatud võlausaldajaga sõlmitava kompromisspakkumisega, vabastatakse pankrotivõlgnik võlakohustustest.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Maksejõuetusmenetlus

Tagamata nõuetega võlausaldajad – ei kohaldata.

Tagatud nõuetega võlausaldajad – tagatud nõude staatus sõltub kokkuleppe konkreetsetest tingimustest.

Pankrot

Pankroti korral ei ole võlausaldajatel võimalik nõuda pankrotivõlgnikult olemasolevaid võlgu pärast pankroti väljakuulutamise kuupäeva (pankrotivõlgnikul pärast pankroti väljakuulutamist tekkivad võlad võib tavapäraselt sisse nõuda); selle asemel peavad nad võtma ühendust otse ametliku volinikuga. Kui pankrotivõlgnik on pankrotist vabastatud, mis toimub enamikul juhtudest ühe aasta jooksul (kohustuste täitmatajätmine jne võivad pikendada seda tähtaega kuni 15 aastani), kantakse kõik tagamata võlad (kaasa arvatud eesõigusnõudega võlad) maha. Võlad, mis on seotud tagatud nõuetega võlausaldajatega, kui nad otsustavad tugineda oma tagatisele, jäävad alles ka pärast vabastamiskuupäeva. Pankrotimenetlus ei mõjuta tagatud nõuetega võlausaldajate õigusi tagatiselega vara suhtes.

Kui tagatud nõuetega võlausaldaja on oma tagatise hinnanud ja esitanud pankrotimenetluses puudujäägi osa suhtes nõude (tagamata võlana), kantakse pärast võimalike väljamaksete tegemist järelejääv osa pärast vabastamist maha. Tuleb märkida, et isegi kui tagatud nõuetega võlausaldaja otsustab ainult tugineda tagatisele (ja ei nõua pankrotimenetluses puudujäävat osa), ei ole tal võimalik nõuda võlgnikult pärast tema pankrotist vabastamist puudujääki. Selle stsenaariumi korral on pankroti mõju tagatiselega laenule (või hüpoteegile) selline, et laenu osa, mis ületab seotud vara väärtust (pankroti väljakuulutamise kuupäeval), käsitletakse tagamata võlana.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetlus

Võla ümberkujundamise kokkulepe või eraisiku maksejõuetuse kokkulepe: maksejõuetusmenetluses kannavad kokkuleppe kulud üldjuhul võlausaldajad.

Eraisiku pankrotihalduri kulud, nagu need on kokku lepitud võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise ajal, või kui kohus need pärast järgnevat läbivaatamist heaks kiidab, arvatakse kasutada olevatest võlgniku vahenditest maha. Kui võlausaldaja esitab vastuväite seoses sissenõudmise eest kaitsva tunnistuse või kokkuleppega, kannab võlausaldaja üldjuhul oma kulud ise [x]. Kui võlausaldaja esitab vastuväite eraisiku maksejõuetuse kokkuleppele, võib võlausaldaja taotleda kohtult kulude tasumist, kui vastuväide rahuldatakse [xi]. Sündmuste tavapärase käigu korral käivad kulud kaasas nende põhjusega, st kulud peab tasuma pool, kelle tegevus need põhjustab.

Võlakergendusteade: võlakergendusteatega kulusid seotud ei ole.

Pankrot

Võlausaldajad kannavad pankrotimenetluse kulud, mis makstakse välja pankrotivaras kasutada olevatest vahenditest.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Maksejõuetusmenetlus

Võlgnik peab enne maksejõuetusmenetluse algatamist täitma teatavad tingimused, mille hulka kuulub nõue selle kohta, et ta esitab oma majanduslikku olukorda puudutava täieliku ja täpse deklaratsiooni ning allkirjastab seadusjärgse avalduse, mis seda teavet kinnitab. Eraisiku pankrotihaldur peab samuti veenduma, et võlgnik on aus ja on avaldanud talle täielikult kogu asjakohase teabe oma majandusliku olukorra kohta. Võlausaldaja või eraisiku pankrotihaldur või ISI võib ainult seoses võlakergendusteatega taotleda kohtult maksejõuetusmenetluse lõpetamist teatavatel eraisiku maksejõuetuse seaduses ettenähtud alustel, sealhulgas järgmistel juhtudel:

võlgnik on oma käitumisega korraldanud oma finantsasjad nii, et ta täidab kokkuleppe või võlakergendusteate sõlmimiseks vajalikud tingimused;

seaduses sätestatud menetlusnõuded ei ole täidetud;

võlgniku majanduslikku olukorda puudutavas deklaratsioonis on ebatäpsused või väljajätmised, mis on tekitanud või võivad tekitada võlausaldajale materiaalselt kahju;

võlgnik ei ole täitnud kõlblikkusnõudeid;

võlgnik on andnud eelise kolmandale isikule, vähendades sellega oma võlgade tasumiseks kasutada olevat summat; või

võlgnik on toime pannud mõne 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) kohase rikkumise.

Võlausaldajatel ei ole õigust taotleda enne maksejõuetusmenetluse algust tehingute tagasipööramist või vara üleandmist. Kui saab siiski lähtuda sellest, et võlgnik on teinud ülemääraseid makseid pensionifondi, võib võlausaldaja taotleda kohtutelt hüvitist. Kohus võib teha selle kohta määruse, mille järgi peab fondivalitseja tagastama makstud summa tervikuna jagamiseks kokkuleppepoolteks olevate võlausaldajate vahel.

Pankrot

Pankrotialase regulatsiooni kohaselt võib tühistada eelnevad vara üleandmised ja maksed, mille pankrotivõlgnikud on teinud võlausaldajatele või muudele isikutele. See hõlmab järgmisi olukordi:

pankrotivõlgnik on maksnud summa või andnud vara üle võlausaldajale, eelistades teda muudele võlausaldajatele, kelle ees tal on võlgnevusi. Ametlik volinik võib taotleda selliste maksete tagasivõtmist, mis on tehtud pankroti väljakuulutamisele eelnenud kolme aasta jooksul. Kui ametlik volinik on edukas, makstakse kõnealune summa tagasi pankrotivaras kõikide võlausaldajate kasuks;[xii]

pankrotivõlgnik on vara üle andnud või kinkinud kolmandale isikule õiglasest turuväärtusest väiksema summa eest. Kui ametliku voliniku taotlus kõrgemale kohtule on edukas, võib sellised pankroti väljakuulutamisele eelnenud kolme aasta jooksul tehtud üleandmised tühistada ja puuduv osa tasutakse pankrotivaras kõikide võlausaldajate kasuks;[xiii]

pankrotivõlgnik on andnud vara üle või teinud makse, mida võib käsitleda nn vältimistehinguna, st pankrotivõlgnik üritas vältida vara või rahasumma käsitlemist pankrotivara osana. Nendel juhtudel kohaldatakse kahte ajavahemikku:

ametlikul volinikul on võimalik tagasi võita sellised pankrotimenetlusele eelnenud kolme aasta jooksul tehtud tehingud, kui tema taotlus kõrgemale kohtule on edukas, ja

pankrotimenetlusele eelnenud viie aasta jooksul tehtud tehingud, tingimusel, et pankrotivõlgnik ei suuda tõendada, et oli tehingu ajal maksevõimeline.[xiv]

Kõikide eespool esitatud stsenaariumide korral peab ametlik volinik tõendama kirjaliku tunnistusega kõrgemale kohtule kohut rahuldaval viisil, et need tehingud tõepoolest toimusid õigusnormide alusel nimetatud eesmärgil; seega käsitletakse kõnealuseid tehinguid/üleandmisi pankrotivara võlausaldajaid kahjustavatena.

[i] Sissenõudmise eest kaitsvaid tunnistusi käsitleva regulatsiooni kohta vt 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) 3. peatüki §-d 59–64 (võla ümberkujundamise kokkulepe) ja 4. peatüki §-d 93–98 (eraisiku maksejõuetuse kokkulepe)

[ii] Vt 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) § 115A

[iii] Vt eraisiku pankrotihalduri õigusliku aluse kohta 2012. aasta eraisiku maksejõuetuse seaduse 5. osa ning kvalifitseerumise kriteeriumide, regulatiivsete standardite ja loa andmise nõuete kohta 2012. aasta eraisiku maksejõuetuse seadusega (eraisiku pankrotihalduritele loa andmine ja nende järelevalve) seotud 2013. aasta määrused (S.I. nr 209, 2013).

[iv] 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) § 135 ja 1988. aasta pankrotiseaduse (muudetud) esimese lisa § 17

[v] 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) § 135 lg 2

[vi] 1988. aasta pankrotiseaduse (muudetud) § 61 ja § 136

[vii] 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) § 87 (võla ümberkujundamise kokkulepe) ja § 120 (eraisiku maksejõuetuse kokkulepe)

[viii] 1988. aasta pankrotiseaduse (muudetud) § 75

[ix] 1988. aasta pankrotiseaduse (muudetud) § 81 ja § 101

[x] 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) § 97

[xi] 2012. aasta maksejõuetuse seaduse (muudetud) § 115 punkt a

[xii] 1988. aasta pankrotiseaduse (muudetud) § 57

[xiii] 1988. aasta pankrotiseaduse (muudetud) § 58

[xiv] 1988. aasta pankrotiseaduse (muudetud) § 59

Viimati uuendatud: 17/12/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Kreeka

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada ettevõtjate ja majanduslikul eesmärgil tegutsevate juriidiliste isikute ühenduste vastu.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Menetluse algatamiseks peab avalduse esitama võlgnik ise, põhjendatud huviga võlausaldaja või avaliku korra kaalutlustel esimese astme kohtu juures tegutsev prokurör (*eisangelás protodikón*). Menetluse algatamise tingimused: a) kui avalduse on esitanud võlausaldaja, peab võlgnik olema peatanud maksete tegemise; b) kui avalduse on esitanud võlgnik, piisab sellest, et ta ei suuda tõenäoliselt oma võlgu tasuda. Kohus määrab kindlaks maksete peatamise kuupäeva, mis ei tohi olla varasem kui kaks aastat enne kohtuotsuse avaldamist. Kohtu eesistuja võib põhjendatud huviga isiku nõudmisel määrata meetmed, mis on vajalikud võlausaldajaid kahjustavate muutuste vältimiseks võlgniku varas. Sellised meetmed kaotavad automaatselt kehtivuse, kui tehakse kohtuotsus, millega kuulutatakse välja maksejõuetus.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara (*ptocheutikí periousía*) hõlmab kogu vara, mis võlgnikule maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäeval kuulub, olenemata selle asukohast. See ei hõlma a) mitteaestitavat vara, st esemeid, mis on hädavajalikud võlgniku ja tema pere toimetulekuks, ja esemeid, mida võlgnik vajab elatise teenimiseks, ning b) vara, mis on pankrotivarast välistatud eriõigusnormidega. See ei hõlma ka vara, mille võlgnik on omandanud pärast maksejõuetuse väljakuulutamist.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Maksejõuetuse väljakuulutamise jääd võlgnik automaatselt ilma oma vara valitsemise, st haldamise ja käsutamise õigusest. Võlgnik ei saa teha ühtki käsutustoimingut ilma halduri (*sýndikos*) nõusolekuta. Vara valitseb haldur. Võlgnik võib oma vara valitseda ainult seaduses sätestatud erandjuhtudel. Ametisse nimetatud haldur peab olema vähemalt viieaastase töökogemusega jurist. Halduri tegevuse järele valvab kohtu ettekandja-kohtunik (*eisigíftis dikastís*). Mõneks halduri toiminguks on vaja maksejõuetust menetleva kohtu (*ptocheutikó dikastírio*) luba. Maksejõuetust menetlev kohus on lõplik järelevalvaja, kes vastutab maksejõuetusmenetluse juhtimise eest.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Maksejõuetuse väljakuulutamine ei mõjuta võlausaldaja õigust tasaarvestada võlgniku vastunõudega, kui tasaarvestamise tingimused olid täidetud enne maksejõuetuse väljakuulutamist. Tasaarvestamise keelud kehtivad ka maksejõuetuse puhul.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäeval kehtivad kahepoolsed lepingud, mille osaline võlgnik on, jäävad kehtima, kui maksejõuetusseadustikus ei ole ette nähtud teisiti. Ettekandja-kohtuniku loal on halduril õigus kehtivaid lepinguid täita ja teistelt lepinguosalistelt nende täitmist nõuda. Tähtajatud lepingud jäävad kehtima, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Erandiks on finantslepingud. Maksejõuetusõiguse sätted ei mõjuta õigust lõpetada leping seaduses või lepingus ettenähtud korras. Maksejõuetuse väljakuulutamine õigustab võlgniku sõlmitud isiklikku laadi lepingute lõpetamist. Haldur võib anda võlgniku sõlmitud lepingulise suhte üle kolmandale isikule. Töösuhe lõpeb maksejõuetuse väljakuulutamise järel.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleiolevatele kohtuasjadele)?

Maksejõuetuse väljakuulutamise korral peatatakse automaatselt kõik üksikute võlausaldajate poolt võlgniku vastu algatatud menetlused maksejõuetusega hõlmatud nõuete rahuldamiseks või täitmiseks, ilma et see piiraks tagatud nõuetega võlausaldajaid käsitlevate sätete kohaldamist, sest nende puhul ei kohaldata peatamist pankrotivarasse kuuluva tagatise suhtes. Teatavatel tingimustel võib nende võlausaldajate suhtes siiski kohaldada mõnekuulist peatamist. Täpsemalt on maksejõuetuse väljakuulutamise korral keelatud järgmised toimingud: täitmise jätkamine, sooritus- või tuvastushagide esitamine, selliste kohtumenetluste jätkamine, apellatsioonkaebuste esitamine või läbivaatamine ning haldus- või maksudokumentide väljastamine või täitmine seoses pankrotivarasse kuuluva varaga.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Haldur jätkab maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäeval pooleliolevates kohtumenetlustes osalemist, kui võlgnik on neis kohtumenetlustes võlausaldaja. Kui ta on võlgnik, siis kohtumenetlused peatatakse ning järgneb nõuete esitamise ja kontrollimise menetlus.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajad peavad esitama oma nõuded võlgniku vastu maksejõuetusregistri pidajale (*grammatéas ton ptocheúseon*). Kõik võlausaldajad olenemata eelisõigustest või tagatistest, sh tingimuslike nõuetega võlausaldajad, kutsutakse võlausaldajate koosolekule (*synéleusi ton pistotón*). Esimene koosolek kutsutakse kokku maksejõuetuse väljakuulutamise otsuse teatavakstelemiseks. Koosolekul võidakse valida kolmeliikmeline võlausaldajate komitee (*epitropí pistotón*), mis võib omakorda nimetada kõikide liikmete ühise esindaja. Kolmeliikmeline võlausaldajate komitee jälgib maksejõuetusmenetluse kulgu.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pärast võlgniku kinnis- ja vallasasjade inventuuri lõppu võib haldur pidada nõu ettekandja-kohtunikuga ja paluda luba pankrotivara hulka kuuluvate kaupade või vallasasjade müügiks, kuid üksnes hetkevajaduste rahuldamise eesmärgil. Alles pärast võlausaldajate kontrolli lõppu ning tingimusel, et ei võeta vastu või ei kinnitata saneerimiskava või selle vastuvõtmine või kinnitamine tühistatakse, võib haldur võlgniku vara müüa ja jaotada saadud tulu võlausaldajatele, võõrandades ettevõtte tervikuna või selle üksikud varad. Võlgniku kinnisasju saab võõrandada ainult maksejõuetust menetleva kohtu loal, mis antakse halduri palvel ja ettekandja-kohtuniku aruande põhjal.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Kõik võlgniku võlausaldajad võivad esitada oma nõuded ja dokumendid maksujõuetusregistri pidajale, olenemata sellest, kas neil on eelisnõuded, tagatud nõuded või muud nõuded. Maksejõuetusmenetluses osalevad need võlausaldajad, kellel on maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäeval võlgniku vastu lepinguline rahaline nõue, mis on juba tekkinud ja mille saab kohtusse esitada. Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist tekkinud nõudeid ei saa esitada. Halduri kohtukulud, pankrotivara valitsemise kulud, halduri töötasu ja pankrotivara enda vastu olevad nõuded (*omadiká pistómata*) arvatakse pärast pankrotivara müügi otsust ette maha ja rahuldatakse enne võlgniku võlausaldajate nõuete rahuldamisjärkude kindlaksmääramist.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Nõuded tuleb esitada ühe kuu jooksul pärast maksejõuetuse väljakuulutamise otsuse avaldamist juristide fondi ametlikes teadaannetes (*Deltío Dikastikón Dimosieúseon tou Tameíou Nomikón*) kirjalikult maksejõuetusregistri pidajale, märkides nende liigi, aluse, tekkimise kuupäeva jne. Kui kõnealune esitamistähtaeg möödub, võib võlausaldaja ikkagi esitada vastulause (*anakopí*) ja taotleda maksejõuetust menetlevalt kohtult tema nõude kontrollimist. Kontrollimise suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi: a) seda teeb haldur ettekandja-kohtuniku juuresolekul kolm päeva pärast nõuete esitamise tähtaja möödumist; b) võlausaldaja, kelle nõuet kontrollitakse, võib kontrollimisel osaleda isiklikult või nõuetekohaselt volitatud kolmanda isiku kaudu; c) kontrollimisel võrreldakse võlausaldaja dokumente võlgniku raamatupidamise ja dokumentidega; d) ettekandja-kohtunik koostab võlausaldajate kontrollimise kohta ettekande; e) kahtluse korral otsustab nõude tunnustamise üle ettekandja-kohtunik ja ta võib seda tunnustada ajutiselt; f) kontrollimise käigus võivad esitada vastuväiteid võlgnik, haldur ja võlausaldajad, kelle nõudeid on juba tunnustatud. Kirjeldatud menetluseks spetsiaalseid vorme sisaldav veebisait puudub. Spetsiaalseid vorme saab aga esimese astme kohtu (*protodikeío*) maksejõuetusregistri pidajalt.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjed?

Pärast pankrotivara müümise otsuse tegemist koostab haldur põhjendamatu viivitusega jaotusnimekirja ja esitab selle ettekandja-kohtunikule. Viimane tunnistab nimekirja täidetavaks ja see avaldatakse tema kantsleis. Jaotamisel arvestatakse järgmisi üldisi eelisõigusi: i) igasugusest võlgniku tegevuse jätkamiseks antud rahalisest toetusest tulenevad nõuded; ii) võlgniku ravi- ja matusekuludega seotud nõuded; iii) hädavajaliku toiduga varustamisega seotud nõuded; iv) töötajate töösuhetest tulenevad nõuded, advokaadi tasu; v) põllumajandustootjate nõuded; vi) Kreeka riigi ja kohalike omavalitsuste nõuded; vii) tagatisfondi (*synggyitikó*) nõuded ja võlausaldajate konkreetsed eelisõigused, st eelisõigusnõuded võlgniku konkreetsele vallas- või kinnisasjale või rahasummale. Kui vara võõrandamisest saadud tulu või rahasumma puhul eelisõigused kattuvad, kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku vastavaid sätteid *mutatis mutandis*.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Võlgnik ja haldur võivad esitada maksejõuetust menetlevale kohtule saneerimiskava. See peab sisaldama teavet võlgniku finantsseisundi ja võlausaldajate nõuete kavandatud rahuldamise kohta, võetavate meetmete, nagu organisatsiooniliste muudatuste ja äriplaani kirjeldust, õigusi ja iga võlausaldaja nõuete üldisi rahuldamisjärke jne. Maksejõuetust menetlev kohus vaatab kava esialgu läbi automaatselt 20 päeva jooksul pärast selle esitamist ja võib kava seaduses sätestatud konkreetsetel põhjustel tagasi lükata. Kui kohus ei lükka kava tagasi, määrab ta vähemalt kolmekuulise tähtaja, mille jooksul võlausaldajad peavad selle vastu võtma või vastu võtmata jätma, ja võlausaldajate kohtumise kuupäeva. Kava üle arutamine ja hääletamine toimuvad ettekandja-kohtuniku juuresolekul. Kava vastuvõtmiseks on vaja spetsiaalset hääletenamust. Kui võlausaldajad võtavad saneerimiskava vastu, esitatakse see kohtule kinnitamiseks. Pärast lõplikku kohtuotsust, millega kava kinnitatakse, muutub see siduvaks kõikidele võlausaldajatele olenemata nende nõuete rahuldamise järgust ja sellest, kas nad on oma nõuded esitanud või mitte. Maksejõuetusmenetlus lõpetatakse. Võlausaldajad võivad algatada eraldi menetlusi.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist saab võlgnik tagasi oma õigused ja asub taas oma vara valitsema ning võlausaldajad võivad algatada eraldi menetlusi. Täpsemalt lõpetatakse maksejõuetusmenetlus siis, kui vara on müüdnud ja haldur esitab ühe kuu jooksul aruande.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetluse kulud kantakse pankrotivarast.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Võlgniku poolt maksete peatamise ja maksejõuetuse väljakuulutamise vahelisel ajal (nn kahtlusalune periood, *ýpopti períodos*) tehtud toimingud, mis kahjustavad võlausaldajaid tervikuna, võib tühistada (toimingud, mille võib tühistada, *práxeis dynitíkis anáklisis*) või peab tühistama (toimingud, mis tuleb tühistada, *práxeis ypochreotíkis anáklisis*) maksejõuetusõiguses sätestatud tingimustel. Tühistamishagi võib maksejõuetust menetlevale kohtule esitada haldur või teatavatel tingimustel võlausaldaja. Igaüks, kes on omandanud võlgniku vara tühistatud toimingu alusel, peab selle pankrotivarasse tagastama.

Viimati uuendatud: 13/02/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [es](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Maksejõuetus/pankrot - Hispaania

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetlust (hisp *concurso de acreedores*) kohaldatakse nii füüsilistest kui ka juriidilistest isikutest võlgnike ja kauplejate suhtes. Menetlust reguleerivad õigusnormid on sätestatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduses (*Texto Refundido de la Ley Concursal*), mis kinnitati kuninga 5. mai 2020. aasta seadusandliku dekreediga 1/2020. Uuesti sõnastatud tekst sisaldab ka füüsiliste isikute maksejõuetust puudutavaid muudatusi ja erinorme ning täpsustab neid. Need on inkorporeeritud Hispaania maksejõuetusõigusesse seadusega 25/2015, et võimaldada võlgnike vabastamist maksejõuetusmenetluse käigus tasumata jäänud võlgadest.

Maksejõuetuks võib tunnistada iga võlgniku, olgu ta füüsiline isik (sealhulgas alaealised või teovõimetud isikud) või juriidiline isik, ettevõtja või tarbija, kuigi seaduses on sätestatud teatavad erisused olenevalt asjaomase võlgniku liigist, eelkõige äriühingute või tarbijate puhul.

Juriidilised isikud võib tunnistada maksejõuetuks isegi siis, kui nende tegevus on lõpetamisel. Ei ole oluline, kas nad moodustavad osa kontsernist, sest maksejõuetuks saab tunnistada ühe või mitu sellesse kuuluvat äriühingut, kuid mitte kontserni tervikuna.

Maksejõuetusmenetluse võib algatada pärandvara suhtes, kui seda ei ole tingimusteta vastu võetud.

Maksejõuetuks ei saa tunnistada riigi territoriaalüksusi, avaliku sektori asutusi ega teisi avalik-õiguslikke organeid.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

2.1. Maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused

Õigusaktides on sätestatud teatavad subjektiivsed ja objektiivsed eeltingimused, mis peavad olema maksejõuetusmenetluse algatamiseks täidetud.

A) Subjektiivne eeltingimus: maksejõuetuks võib tunnistada iga võlgniku, olgu ta füüsiline või juriidiline isik, ettevõtja või tarbija, kuigi seaduses on sätestatud teatavad erisused olenevalt asjaomase võlgniku liigist, eelkõige äriühingute või tarbijate puhul.

Maksejõuetuks ei saa tunnistada riigi territoriaalüksusi, avaliku sektori asutusi ega teisi avalik-õiguslikke organeid.

B) Objektiivne eeltingimus: võlgniku maksejõuetus, mis on määratletud kui võimetus täita õigeaegselt oma finantskohustusi.

2.2. Pooled, kellel on võimalik menetluse algatamist taotleda

Maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise nõuded erinevad olenevalt sellest, kas avalduse esitab võlgnik või esitavad selle võlausaldajad.

Kui maksejõuetusmenetlust taotleb võlgnik (vabatahtlik menetlus), peab ta kohtus põhjendama, et ta on muutunud või muutub peatselt maksejõuetuks, st tal ei ole võimalik oma kohustusi õigeaegselt täita. Kui võlgnik on muutunud maksejõuetuks, peab ta maksejõuetusmenetluse algatamist taotlema kahe kuu jooksul alates sellest, kui ta sai oma maksejõuetusest teada või oleks pidanud sellest teada saama.

Siiski on seadusega ette nähtud võimalus, et võlgnik võib selle kahe kuu jooksul teatada kohtule, et ta peab võlausaldajatega läbirääkimisi võimaluse üle sõlmida või refinantseerimise kokkulepe. Sellisel juhul peatatakse läbirääkimiste ajaks tähtaja arvestamine ja võlausaldajatel ei ole võimalik algatada kolme kuu jooksul eraldi täitemenetlust varade suhtes, mida võlgnik vajab oma tegevuseks. Kui võlgnik ei ole jõudnud pärast selle ajavahemiku möödumist võlausaldajatega kokkuleppele, peab ta taotlema maksejõuetusmenetluse algatamist ühe kuu jooksul.

Võlgnik peab koos avaldusega esitama teatavad dokumendid, näiteks oma majandustegevuse aruande, varade nimekirja, võlausaldajate nimekirja, kus on esitatud laenu tagatised, töötajate nimekirja ja raamatupidamisdokumendid, kui võlgnik on raamatupidamiskohuslane.

Kui füüsilisest või juriidilisest isikust võlgnik on muutunud maksejõuetuks, on ta kohustatud taotlema maksejõuetusmenetluse algatamist. See on olukord, kus isikul ei ole võimalik oma kohustusi korrapäraselt täita. Kui võlgnik on muutumas peatselt maksejõuetuks (maksejõuetust veel ei ole, kuid seda on oodata), on tal aga lihtsalt õigus taotleda selle algatamist.

Kaubanduskohtule (*juzgado de lo mercantil*) esitatav avaldus peab vastama teatavatele kohustuslikele tingimustele, mis on sätestatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 6 ja 7: võlgniku finants- ja õigusliku olukorra aruanne; märke selle kohta, kas ta tegeleb majandustegevusega; kui tegemist on juriidilise isikuga, peab ta esitama oma aktsionäride, haldurite või likvideerijate ja ametliku audiitori andmed; varade ja õiguste nimekiri koos nende kindlakstegemiseks vajalike andmetega; võlausaldajate tähestikuline nimekiri koos aadressi ning nõuete summa, maksetähtaja ja olemasolevate tagatistega; kui see on kohaldatav, siis töötajate nimekiri; kui võlgnik on raamatupidamiskohuslane, peab ta esitama raamatupidamisdokumendid; kui ta kuulub kontserni, peab ta sellele osutama ja esitama kontserni konsolideeritud finantsaruanded.

Võlgnik on kohustatud tegema koostööd maksejõuetusmenetlust juhtiva kohtuniku ja halduritega ning mitte ainult passiivselt, täites talle esitatud nõudeid, vaid aktiivselt, teatades kõigest, mis on oluline. Siia alla kuulub ka kohustus kohale ilmuda (kohtusse ja haldurite juurde), teha koostööd ja anda teavet. Need kohustused kehtivad võlgnikule, kes on füüsilised isikud ja juriidiliste isikute *de facto* või *de jure* direktorid, olenemata sellest, kas nad on seda praegu või on täitnud seda ülesannet kahe viimase aasta jooksul. Selle kohustuse täitmatajätmine loetakse tahtlikuks väärkäitumiseks või raskeks hooletuseks, mille alusel võib maksejõuetuse kvalifitseerida tahtlikuks (juhtudel, mille suhtes kohaldatakse tahtlikkust käsitlevat paragrahvi, st võlausaldajaid kahjustava kokkuleppe heakskiitmise või likvideerimismenetluse algatamise tõttu).

Võlgnik võidakse tunnistada maksejõuetuse eest vastutavaks ja määrata talle karistus. Maksejõuetusmenetluse üks eesmärk on analüüsida maksejõuetuse põhjusi ja eelkõige seda, kas võlgniku või teiste temaga otse või kaudselt seotud isikute käitumine on selle põhjustamisele kaasa aidanud või seda süvendanud. See hõlmab asjaomaste kohustuste väljaselgitamist uuesti sõnastatud maksejõuetusmenetluse artiklites 455 ja 456 sätestatud karistuste tabeli abil.

2.3. Menetluse algatamine ja menetluse jõustumise aeg

Kohtunik peab esitatud dokumendid läbi vaatama ja kui maksejõuetus või peatne maksejõuetus on põhjendatud, peab ta tunnistama võlgniku maksejõuetuks avalduse esitamisega samal päeval või sellele järgneval päeval. Kui esitatud dokumendid ei ole täielikud, võib kohtunik määrata ühekordse viiepäevase ajavahemiku nende täiendamiseks.

Maksejõuetusmenetlust võib taotleda ka iga võlausaldaja. Sellisel juhul on tegemist sundmenetlusega (*concurso necesario*). Pankrotimäärust taotlevad võlausaldajad peavad tõendama, et võlgnik on muutunud maksejõuetuks, ja esitama tõendid võlgniku suhtes välja antud täitekorralduse kohta, millest nähtub, et võla sissenõudmiseks ei saadud piisavalt vara, või nad peavad esitama tõendid teatavate asjaolude kohta, mille põhjal saab eeldada maksejõuetust, näiteks: võlgnik on täielikult loobunud kohustuste täitmisest; võlgniku varad on suures osas arestitud; varad on rutakalt varjatud või realiseeritud; teatavad võlad on jäetud tasumata (maksud, sotsiaalkindlustus, töötajate nõuded).

Kui maksejõuetusmenetlust taotleb võlausaldaja, kutsutakse võlgnik kohtusse ja tal on võimalik pankrotimäärus vaidlustada. Sellistel juhtudel kutsub kohus kokku istungi, kus pooled võivad esitada teatavate piirangutega tõendeid ja kohtunik peab otsustama, kas võlgnik on muutunud maksejõuetuks või mitte, ning andma vajaduse korral välja pankrotimääruse. Menetlus algatatakse ka juhul, kui võlgnik nõustub pankrotimäärusega, ei vaidlusta seda või ei ilmu istungile.

Füüsilisest isikust võlgnik, kes on muutunud või peatselt muutumas maksejõuetuks olukorras, kus kohustused ei ületa hinnanguliselt viit miljonit eurot, võib taotleda menetlust *kohtuvälise maksekokkuleppeni* jõudmiseks. Seda võivad teha ka juriidilised isikud, kes vastavad uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 631 sätestatud nõuetele.

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsus jõustub selle väljaandmisel, isegi kui esitatakse edasikaebus.

2.4. Pankrotimääruse avaldamine

Pankrotimäärus tuleb eelistatavalt avaldada elektrooniliselt ja otsuse väljavõte tuleb avaldada riigi ametlikus väljaandes, kuigi kohtunik võib anda korralduse, et see avaldataks ka muudes meediakanalites, kui ta peab seda vältimatuks.

2.5. Ajutised meetmed

Maksejõuetusmenetlust taotleva isiku nõudmisel ja pärast tagatise esitamist võimalike kohustuste katmiseks, kui see on asjakohane, võib kohtunik avalduse rahuldamisel võtta üldise menetlusõiguse sätete kohaselt vajalikke meetmeid tagamaks, et võlgniku vara ei võõrandata.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

3.1. Pankrotivara koosseis

Pankrotivara või menetlusega hõlmatud vara hulka kuuluvad võlgniku kõik varad ja õigused pankrotimääruse väljaandmise ajal, samuti kõik varad, mille võlgnik omandab menetluse ajal või mis menetluse ajal nõutakse või võidetakse tagasi. Erandiks on varad, millele seaduse kohaselt ei või pöörata sissenõuet.

Võlausaldajad, kellel on eelisõudeõigused laevade või lennukite suhtes, võivad eraldada need varad pankrotivarast, võttes valdkondlikes õigusaktides lubatud meetmeid.

Kui maksejõuetusmenetlusega hõlmatud võlgnikud on abielus füüsilised isikud, kuulub nende lahusvara menetlusega hõlmatud vara hulka ja kui neil on ühisvara kokkulepe, kaasatakse ka poolte ühisvara, kui see on vajalik võlgniku kohustuste täitmiseks.

Maksejõuetusmenetlus ei eelda võlgniku tegevuse katkestamist, vaid ta võib oma äritegevust jätkata vastavalt sellele, kas tal on oma volituste täitmiseks vaja luba või on need peatatud. Kui tegu on võlgniku volituste üle tehtava järelevalve juhtumitega, nõutakse varade valitsemiseks või käsutamiseks tavaliselt haldurite luba, kuid teatavad üldist laadi toimingud võivad olla lubatud, kui need on äriühingu tavapärase tegevuse osa. Põhimõtteliselt ei ole kuni võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe heakskiitmiseni või likvideerimismenetluse algatamiseni võimalik vara maksejõuetu äriühingu rahastamiseks ilma kohtuniku loata koormata. Järgmises punktis selgitatakse võlgniku volituste peatamise või järelevalve korda.

Kui refinantseerimisprotsessi raames toimub rahastamine uuest laekuvast tulust, käsitatakse poolt sellest nõudena pankrotivarale.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

4.1. Võlgniku pädevus

Põhimõtteliselt on lähtepunktiks vabatahtliku ja sundmenetluse eristamine (artikkel 29). Esimesel juhul jätkab võlgnik oma vara haldamist ja käsutamist ning allub halduri järelevalvele, vajades selleks tema luba või nõusolekut. Sundmenetluses peatatakse võlgniku volitused oma vara hallata ja käsutada ning seda teeb tema asemel haldur. Selle korra eesmärk ei ole võlgnikku karistada, vaid pigem säilitada varad ja tagada menetluse tulemuslikkus.

Kriteeriumiks on siiski võlgniku majandustegevuse jätkamine. Sel eesmärgil lubatakse halduril artikli 111 alusel koostada nimekirja tegevusest, mis on oma olemuse ja ulatuse tõttu vajalikust kontrollist vabastatud. Süsteem on paindlik, sest kohtunik võib põhjendatud otsusega anda vabatahtlikus menetluses korralduse volituste peatamiseks ja määrata sundmenetluses loa või nõusoleku alusel lihtsalt järelevalve, osutades riskidele, mida ta loodab vältida, ja kasule, mida ta loodab saada.

Samamoodi võib halduri taotlusel algset piirangukorda või volituste peatamist mõnes hilisemas etapis muuta. Ka see peab toimuma põhjendatud otsuse alusel ja pärast võlgniku ärakuulamist (muudatus ei ole automaatne) koos nõudega, et muudatus tuleb avalikustada samal viisil, nagu avalikustati pankrotimäärus.

Pärast menetluse lõppemist lõppeb ka volituste piirang. Muudel juhtudel pikendatakse seda senikaua, kuni kiidetakse heaks võlausaldajatega sõlmitud kokkulepe, millega võib kehtestada meetmed võlgniku volituste piiramiseks või keelamiseks. Kui maksejõuetusmenetlus lõppeb likvideerimisega, tähendab selle etapi alustamine seda, et võlgniku volitused peatatakse.

Uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse eesmärk on üldjuhul see, et maksejõuetusmenetluse alla kuuluv võlgniku vara püsiks muutmatusena. Teatavatel juhtudel on siiski võimalik, et osa võlgniku vara müüakse maksejõuetusmenetluse käigus kohtuniku loal, mida mõnikord ka ei nõuta. Maksejõuetusmenetluse käigus on võimalik ka tootmisüksuste müük uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 215 j-j sätestatud viisil.

Erandina võlgniku tegevuse jätkuvuse üldreeglist on sätestatud, et halduri taotlusel ning pärast võlgniku ja töötajate esindajate ärakuulamist võib võlgniku bürood sulgeda või tema tegevuse peatada. Kui see hõlmab töölepingute kollektiivset lõpetamist, peatamist või muutmist, peab kohtunik järgima teatavaid erinorme.

Samuti on seaduses sätestatud konkreetsed kohustused seoses võlgniku raamatupidamisega ning eraldi reguleeritakse maksejõuetusmenetluse mõju maksejõuetute juriidiliste isikute juhtorganitele.

4.2. Pankrotihaldurite määramine ja pädevus

Haldur on vajalik isik või organ, kes aitab kohtunikku ja kellele tehakse ülesandeks maksejõuetusmenetluse haldamine. Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist annab kohtunik korralduse menetluse teise etapi algatamiseks. See etapp hõlmab kõike seoses halduri määramise, teda käsitlevate sätete, tema volituste ja ülesannetega.

Haldur valitakse füüsiliste ja juriidiliste isikute seast, kes on kooskõlas seaduses sätestatud tingimustega vabatahtlikkuse alusel kantud avalikku maksejõuetusregistrisse (*Registro Público Concursal*). Sel eesmärgil eristatakse väikese-, keskmise- ja suuremahulist maksejõuetusmenetlust. Esimene määramine nimekirjast toimub loosiga ja seejärel käib see järgemööda. Erandiks on suuremahulised menetlused, milleks kohtunik võib määrata halduri, keda ta peab kõige sobivamaks; selleks peab ta esitama põhjenduse ja järgima seaduses kehtestatud kriteeriume. Krediidiasutusi hõlmavate maksejõuetusmenetluste korral peab kohtunik määrama halduri pankade nõuetekohase restruktureerimise fondi (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*) nimetatud isikute seast. Kui tegemist on menetlusega, mis hõlmab riikliku väärtuspaberituru komisjoni (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*) järelevalve alla kuuluvaid asutusi, peab kohtunik määrama haldurid selle komisjoni nimetatud isikute seast ning kindlustusseltside puhul määratakse haldurid kindlustushüvitiste konsortsiumi (*Consortio de Compensación de Seguros*) nimetatud isikute seast.

Tavaliselt määratakse ainult üks haldur. Maksejõuetusmenetluses, kus on olemas seda õigustavad avaliku huviga seotud põhjused, võib pankrotikohtunik määrata erandina teiseks halduriks avaliku haldusametuse võlausaldaja või avalik-õigusliku isiku võlausaldaja, kes on selle avaliku haldusametusega seotud või selle ees vastutav.

Uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 57 j-j on üksikasjalikult kirjeldatud halduri õiguslikku seisundit, mis eeldab alljärgnevat liiki kohustusi: menetluskohustused; võlgniku või tema juhtorganitega seotud kohustused; tööõukusimustega seotud kohustused; võlausaldajate õigustega seotud kohustused; aruande- ja hindamiskohustused; vara realiseerimisega seotud kohustused; asjaajamiskohustused. Haldurite kõige tähtsam kohustus on esitada artikliga 292 ettenähtud aruanne, millele nad peavad lisama ettepaneku varade nimekirja kohta ja võlausaldajate nimekirja.

Haldurite tasu määrab kindlaks kohtunik kooskõlas 6. septembri 2004. aasta kuninglikus dekreedis 1860/2004 kehtestatud tasude tabeliga.

Määratud haldur peab selle ülesande vastu võtma ja kohtunik võib ta tagasi lükata või vabastada, kui selleks on õigustatud põhjus. Haldurid võivad määrata delegeeritud assistentid, kes abistavad neid kohustuste täitmisel.

4.3. Pankrotikohtunik

Maksejõuetusmenetluse arutamise pädevus põhineb äriõigusel, mis on tsiviilõiguse erihar. Kohtunik kuulutab välja maksejõuetuse ja juhib menetlust.

1. juuli 1985. aasta alusseaduse 6/1985 (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) artiklis 86b on sätestatud ärikohtunike pädevuste nimekirja, mis sisaldab eelkõige maksejõuetusmenetluste valdkonnas esile kerkivaid küsimusi.

Kohtunik võib pankrotimääruses või juba eelnevalt, ennetava meetmena piirata võlgniku põhiõigusi. Need piirangud võivad olla järgmised: a) posti- ja telefoniside jälgimine; b) kohustus elada samas piirkonnas, kus on aadress, koos koduaresti võimalusega; ja c) elukohta sisenemine ja selle läbiotsimine. Kui võlgnik on juriidiline isik, võidakse neid meetmeid võtta ka kõikide või teatavate tema praeguste direktorite või likvideerijate suhtes ja nende isikute suhtes, kes on viimasel kahel aastal seda ülesannet täitnud.

Artiklitega 52 ja 53 antakse pankrotikohtunikule eranditu ainupädevus teatavates küsimustes. Need küsimused hõlmavad üldjuhul kõiki meetmeid, mis on suunatud võlgniku varadele või millel on nendega otsene seos. Kohtunik on samuti pädev tegema otsuseid töölepingute kollektiivse peatamise kohta, kui tööandja tunnistatakse maksejõuetuks, ja arutama vastutusnõudeid maksejõuetu äriühingu direktorite või likvideerijate vastu.

Eelotsuse tegemiseks ja ainult maksejõuetusmenetluse eesmärgil laieneb kohtuniku pädevus ka otseselt maksejõuetusmenetlusega seotud haldus- või sotsiaalküsimustele.

Maksejõuetusseaduses on sätestatud reeglid rahvusvahelise ja territoriaalse kohtualluvuse kohta ning menetluse käiku käsitlevad erinormid, mida tuleb järgida ja mis on üldises menetlusõiguses sätestatu ees ülimuslikud.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ei ole võimalik võlgniku nõudeid või võlgu tasaarveldada. Tasaarveldus on siiski lubatud, kui võlgniku nõuded täideti enne pankrotimääruse väljaandmist, isegi kui otsus tehakse hiljem. Need nõuded on üldiselt sätestatud tsiviilseadustiku (*Código Civil*) artiklis 1196 (nõuete vastastikkus, võlgade ühetaolisus, nõuetekohasus ja tasumisele kuuluvus).

See eeskiri ei kehti välismaise elemendiga maksejõuetusmenetluse suhtes, kui võlgniku vastastikuse nõude suhtes kohaldatav õigus seda maksejõuetuse olukordades võimaldab.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

6.1. Mõju lepingutele, mille üks pool on võlgnik

Maksejõuetusmenetluse mõju lepingutele, mille võlgnik on sõlminud kolmandate isikutega, reguleeritakse uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artikliga 156 jj; need sätted kehtivad lepingute suhtes, mille täitmine on enne pankrotimääruse väljaandmist pooleli. See küsimus tuleb kaalumisele kahepoolsete lepingute puhul, sest ühepoolsetes lepingutes määratakse kindlaks kolmandast isikust võlausaldajate nõuete tunnustamise kord või sätestatakse nõue, et need lisatakse menetlusega hõlmatud vara hulka, nagu on sätestatud artiklis 157. Haldusastutustega sõlmitud lepinguid reguleerib spetsiaalne haldusseadus.

Üldpõhimõttena on artiklis 156 sätestatud, et pankrotimäärus üksinda ei mõjuta vastastikuste kohustustega lepinguid, mida võlgnik või lepingu pool peab täitma. Võlgniku kohustused tasaarveldatakse pankrotivaraga. Lepingu lõpetamisest tulenevat hüvitist käsitatakse samuti nõudena pankrotivara vastu.

Kõnealuste lepingute kehtivuse tugevdamiseks peetakse seaduse kohaselt kehtetuks iga punkti, millega sätestatakse lepingu ülesütlemise või lõpetamise volitus ainult seetõttu, et üks pooltest tunnistatakse maksejõuetuks.

Kui see on maksejõuetusmenetluse huvides, võib haldur (kui tegemist on peatamisega) või võlgnik (kui tegemist on järelevalvega) nõuda, et pankrotikohtunik lõpetaks lepingu. Sellistel juhtudel peab kohtunik kutsuma võlgniku, halduri ja lepingu teise poole kohtusse. Kui kohtusse ilmunud isik jõuavad kokkuleppele, annab kohtunik välja määruse, millega leping lõpetatakse. Vastasel juhul lahendatakse vaidlus maksejõuetuse lisamenetluses ja kohtunik teeb otsuse kõigis küsimustes, mis on seotud tagasimaksmise ja hüvitisega, mis tasaarveldatakse pankrotivaraga ning võib arvestatava summa korral olla ilmselgelt märkimisväärne.

6.2. Lõpetamine lepingu rikkumise tõttu

Pankrotimäärus ei mõjuta kahepoolsete lepingute lõpetamist juhtudel, mil üks pooltest lepingut järgnevalt rikub. Järjestikku täidetavate lepingute puhul võib lõpetamisvolitust kasutada ka juhul, kui rikkumine toimus enne pankrotimääruse väljaandmist. Isegi kui lõpetamiseks on põhjuseid, võib kohtunik maksejõuetusmenetluse huve silmas pidades anda korralduse, et leping tuleb täita, st tasuda nõuetekohaselt maksed või tasaarveldada võlgniku kohustused pankrotivaraga.

Lepingute lõpetamise hagid tuleb esitada pankrotikohtunikule maksejõuetuse lisamenetluse kaudu. Kui avaldus rahuldatakse (ja seega lepitakse kokku lepingu lõpetamises), muutuvad täitmata kohustused kehtetuks. Mis puudutab täitmisele kuuluvaid kohustusi, siis hõlmab maksejõuetusmenetlus nende võlausaldajate nõudeid, kes on oma lepingulised kohustused täitnud, kui võlgniku rikkumine toimus enne pankrotimääruse väljaandmist. Kui see toimus pärast seda, tasaarveldatakse oma kohustused täitnud poolte nõuded pankrotivaraga. Nõuete hulka kuuluvad kahjuhüvitised.

Uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 169 jj on kehtestatud sätted, millega reguleeritakse töölepingute mõju. Sellele järgneva artikliga reguleeritakse mõju tippjuhtide lepingutele (*sic*).

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

7.1. Uute tuvastushagide keeld

Tsiviil- ja töökohtunikud ei saa vastu võtta hagsid, mida peaks arutama pankrotikohtunik (eelkõige neid, mis on suunatud võlgniku vara vastu).

Kui selline hagi võetakse ekslikult vastu, antakse korraldus kõik menetlused lõpetada ja kõik võetud meetmed muutuvad kehtetuks. Ka kaubanduskohtunikud peavad hoiduma vastu võtmast pärast maksejõuetusmenetluse algatamist esitatud hagsid kuni menetluse lõpuni, kui need hagid hõlmavad nõudeid, mis on seotud ettevõtte kohustustega maksejõuetute kapitaliühingute direktorite ees, kes on rikkunud oma kohustusi, kui olemas on alused likvideerimiseks.

7.2. Pankrotimääruse mõju täite- ja sissenõudmismenetlusele võlgniku vara suhtes

Kui maksejõuetusmenetlus on juba algatatud, ei või üldnormi kohaselt algatada üksikuid, kohtuulikke või kohtuväliseid täitemenetlusi, samuti ei või jätkata haldus- või maksude sissenõudmise menetlust võlgniku vara suhtes. Selle keelu rikkumise korral on karistuseks see, et hagi tunnistatakse tühiseks.

Reeglina on ette nähtud kaks erandit, mille korral võib täitmisele pööramist jätkata pankrotimäärusele vaatamata ja kuni likvideerimiskava heakskiitmiseni:

a) haldustäitemenetlus, mille puhul on väljastatud arestimismäärused, b) töösuhetega seotud täitemenetlused, mis hõlmavad võlgnikule enne määruse andmist kuulunud varade arestimist, tingimusel et arestitud vara ei ole vajalik võlgniku äri- või kutsetegevuse jätkamiseks.

Pooleliolevate täitemenetluste kohta on artikli 55 lõikes 2 sätestatud, et võetud meetmed tuleb peatada alates pankrotimääruse kuupäevast, kuigi asjaomaseid nõudeid võib maksejõuetusmenetluses käsitleda.

Tagatise täitmisele pööramise suhtes kehtivad järgmises punktis sätestatud erinormid, sest see on seotud mõjuga, mida see teatavatele nõuetele avaldab.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

8.1. Mõju pankrotimääruse väljaandmise ajal pooleli olevale tuvastamismenetlusele

Võlgnikuga seotud tuvastamismenetlust, mis on pankrotimääruse väljaandmise ajal pooleli, jätkatakse kuni lõpliku otsuse tegemiseni, kuigi sellele vaatamata liidetakse maksejõuetusmenetlusega oma direktoritelt, likvideerijatelt või audiitoritelt kahju hüvitamist nõudvate juriidiliste isikute menetlused ning nende menetlemine jätkub.

Vahekohtumenetlus: võlgnikuga seotud vahekohtukokkulepped muutuvad maksejõuetusmenetluse ajal kehtetuks (artikkel 52); seetõttu on vahekohtumenetluse algatamine pärast pankrotimääruse väljaandmist keelatud. Pooleliolevaid menetlusi jätkatakse kuni lõpliku vahekohtuotsuseni.

8.2. Võlgniku õigus esitada hagsid

Seaduses on sätestatud võlgniku õigus esitada hagsid vastavalt talle jäänud volitustele. Üldjuhul on nii, et kui võlgnik on haldamise all, on halduril õigus esitada isikustamata laadi hagsid. Kui võlgnik on järelevalve all, on tal õigus esitada hagsid halduri nõuetekohasel loal, kui hagid mõjutavad võlgniku vara. Kui on tegemist järelevalvega ja haldur on seisukohal, et hagi esitamine on maksejõuetusmenetluse huvides soovitatav, aga võlgnik seda ei tee, võib kohtunik anda haldurile loa seda teha.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

9.1. Võlausaldajate osalemine maksejõuetusmenetluses

Võlausaldajad võivad taotleda kohtunikult maksejõuetusmenetluse algatamist ja võlgnik võib selle avalduse vaidlustada. Sel juhul peetakse istung ja kohtunik teeb otsuse määruse väljaandmise teel. Kui kohtunik algatab maksejõuetusmenetluse, loetakse seda sundmenetluseks, mis tavaliselt tähendab, et võlgniku õigus oma vara hallata ja võõrandada peatatakse ning tema asemel võib seda teha haldur.

Maksejõuetusmenetluse algatamisel antakse võlausaldajatele oma nõuete esitamiseks aega üks kuu alates määruse avaldamisest ametlikus väljaandes. Haldur peab teavitama kõiki võlgniku dokumentide alusel tuvastatud võlausaldajaid nõuetest teatamise kohustusest. Välismaal elavatele võlausaldajatele kehtib sama tähtaeg. Teade peab olema kirjalik ja adresseeritud haldurile ning selles peab olema esitatud nõue koos vajaliku teabega summa, nõude tekkimise kuupäevade ja maksetähtaja, omaduste ja eeldatava liigituse kohta, ning kui väidetakse, et olemas on konkreetne eelisnõudeõigus, siis tuleb märkida tasumisele kuuluvate maksetega seotud varad või õigused ja nende registriandmed. Lisada tuleb ka tõendavad dokumendid. Teated võib edastada elektrooniliselt.

Haldur peab iga nõude puhul tegema otsuse, kas kaasata see oma aruandele lisatavasse võlausaldajate nimekirja, ning kui suures summas ja millise liigitusega see tuleks lisada. Võlausaldajatel, kes ei ole rahul nõude liigituse või suurusega või kes jäeti nimekirjast välja, saavad aruande kümne päeva jooksul vaidlustada. Selleks tuleb esitada avaldus maksejõuetuse lisamenetluse algatamiseks, mille kohta kohtunik teeb otsuse. Enne aruande esitamist (kümne päeva jooksul enne selle esitamist) saadab haldur elektroonilise teate võlausaldajatele, kelle aadress tal on, teavitades neid võlausaldajate ja varade esialgselt nimekirjast. Võlausaldajad, kes ei ole aruandega rahul, võivad haldurile kirjutada, et lasta parandada vead või esitada muu vajalik teave.

Võlausaldajad osalevad ka kokkuleppele jõudmise ja likvideerimise etappides. Kokkuleppele jõudmise etapis võivad nad esitada kokkuleppe ettepaneku, samuti võivad nad välja pakkuda, et peavad kinni kokkuleppe eeltepanekust, mille esitas võlgnik. Igal juhul kutsutakse nad võlausaldajate koosolekule, kus arutatakse kokkulepet ja hääletatakse selle heakskiitmise üle. See eeldab enamuse kohalolekut, mis on sätestatud maksejõuetusseaduse artiklis 124. Kui võlausaldajate arv on suurem kui 300, võib see protsess toimuda ka kirjalikult.

Mõni võlausaldaja (need, kes koosolekul ei osale või kes on ebaseaduslikult hääleõigusest ilma jäetud) võib kokkuleppe heakskiitmise vaidlustada ja kui heakskiit on juba saadud, võivad võlausaldajad taotleda kokkuleppe täitmatajätmist.

Likvideerimisetapis võivad võlausaldajad enne maksejõuetusmenetluse lõpetatuks kuulutamist esitada märkusi halduri esitatud likvideerimiskava ja lõpparuande kohta.

Liigitamise etapis on võlausaldajatel poole staatus ja nad võivad esitada märkusi halduri aruande ja prokuratuuri arvamuse kohta, kuigi neil ei ole õiguslikku alust esitada sõltumatuid liigitamise nõudeid.

Lõpuks võivad võlausaldajad seoses maksejõuetusmenetluse lõpetamisega esitada teatud juhtudel ka lõpetamist vaidlustavaid märkusi.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

10.1. Pankrotivara hulka kuuluva vara võõrandamine algetapis

Kui maksejõuetusmenetluses ei peatata võlgniku tegevust, võib võlgnik pärast maksejõuetuse väljakuulutamist oma vara võõrandada kooskõlas kehtestatud järelevalvekorraga: kui ta on järelevalve all, eeldab see halduri luba või nõusolekut ning kui ta on haldamise all, vastutab tema vara võõrandamise eest haldur.

Kuni kokkuleppe heakskiitmiseni või likvideerimisetapi alguseni ei või pankrotivara hulka kuuluvat vara põhimõtteliselt ilma kohtuniku loata võõrandada ega koormata. Siia alla ei kuulu: a) vara müük, mida haldur peab vältimatuks, et tagada äriühingu elujõulisus või menetluse jaoks nõutavad rahalised vahendid; b) sellise vara müük, mida ei ole võlgniku tegevuse jätkamiseks vaja, tagades, et hind vastab suuremas osas vara väärtusele, mis on varade nimekirjas määratud; ja c) varade võõrandamine, mis on võlgniku tegevuse jätkamiseks oluline.

Viimasel juhul võib haldur juhul, kui võlgniku õigust oma vara hallata ja võõrandada ei ole peatatud, eelnevalt kindlaks määrata äriühingu äri- või kauplemitsegevuse jaoks olulise tegevuse või toimingud, mida võlgnik võib sõltuvalt nende olemusest ja suurusest ise ellu viia. Võlgnik võib seda tegevust ellu viia alates pankrotimääruse väljaandmise ajast kuni ajani, mil haldur võtab tema kohustused üle.

10.2. Pankrotivara hulka kuuluva vara võõrandamine likvideerimisetapis

Likvideerimisprotsessis on kaks peamist etappi.

a) Likvideerimistoimingud kooskõlas halduri koostatud kavaga, mille kohta võlgnik, võlausaldajad ja töötajate esindajad võivad esitada märkusi ja mis eeldab kohtu heakskiitu. Seaduse eesmärk on võimaluse korral äriühingut kaitsta ja sel eesmärgil on selles kehtestatud erinormid tootmisüksuste müügi kohta. Kava võib kohtuniku juures vaidlustada ja likvideerimistoimingud tuleb ellu viia vastavalt kava sätetele. Juhtudeks, mil kava heaks ei kiideta, on seaduses ette nähtud vaikimisi normid.

b) Võlausaldajatele maksmine tingimusel, et maksmist võib alustada ka enne likvideerimistoimingute lõpetamist.

Siiski tuleb märkida, et kõik likvideerimistoimingud ei toimu selles menetlusetapis. Teatavad varad võidakse realiseerida algetapis muul eesmärgil kui võlausaldajatele maksmiseks, näiteks järgmistel juhtudel: menetluse alla kuuluv vara võidakse säilitada, et hoida käigus võlgniku majandustegevust; võlausaldajad, kellel on eelisnõudeõigused laevade või lennukite suhtes, võivad eraldada sellised varad pankrotivarast osana meetmetest, millele neil on erioigusaktide alusel õigus; jätkata võidakse teatavate täitemenetlustega, mille üksikud eelisnõudeõigusega võlausaldajad on algatanud enne maksejõuetusmenetlust, samuti haldustäitemenetlustega, kui arestimismäärus anti välja enne pankrotimäärust.

Likvideerimisetapis valitseb vara müümisel põhimõtteliselt võrdlemisi suur vabadus kooskõlas kohtuniku heakskiidetud likvideerimiskava sätetega. Haldur võib palgata teatavate varade müügiks ka spetsialiseerunud üksuse, tavaliselt omaenda kulul. 25. mai 2015. aasta seadusega 9/2015 algatatud reformi käigus kehtestati siiski kohustuslikud normid eelkõige selliste varade ja õiguste kohta, mille suhtes kohaldatakse eelisnõudeid. Kavast välja jäävates küsimustes kohaldatakse norme, mis käsitlevad varade võõrandamist tsiviilmenetluse üksikutes täitetoimingutes. Tavaliselt müüakse vara kohese müügi süsteemi kaudu koos teatavate avalikkusega seotud tagatistega, mis sõltuvad kõnealuse vara laadist. Lubatud on ka muude kui avalik-õiguslike võlausaldajate poolne loovutamine või maksmine.

Seaduses on sätestatud erinormid tootmisüksuste müügiks maksejõuetusmenetluse etappide jooksul (mille keskmis on ettevõtte kaitsmise põhimõte), nii et ühe müügilepinguga antakse üle kõik varad ja kehtivad erinormid kõnealuse tegevuse kohustuste üleandmise kohta.

Põhimõtteliselt tähendab tootmisüksuste müük seda, et üle antakse kõik lepingud, mis on tegevusega sisuliselt seotud, kuid maksejõuetusmenetlusele eelnenud ajast pärit võlgu üle ei võeta, välja arvatud juhul, kui ostjad on võlgnikuga seotud või kohaldatavad on äriühingu õigusjärglust käsitlevad tööõigusnormid. Sellistel juhtudel võib kohtunik anda nõusoleku, et ostja ei võta üle enne võõrandamist maksmist ootavate palkade või hüvitiste summat ning et need kaetakse palkade tagatisfondist (*Fondo de Garantía Salarial*). Selleks et tagada äriühingu ellujäämine, võivad ostja ja töötajad sõlmida kokkulepped kollektiivsete töötingimuste muutmiseks.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist lisatakse võlgniku kohustustele kõikide võlausaldajate nõuded, olenemata sellest, kas need on tagamata või eelisnõuded ning milline on võlausaldajate kodakondsus ja elukoht. Sellise korra aluseks on *par condicio creditorum*-põhimõte ja kooskõla dividendioigusega (*ley del dividendo*) ning eesmärk on käsitleda kõiki nõudeid võrdse, kui võlgniku maksejõuetus on kontrollitud ja ta peab tasuma kõik oma võlad.

Esialgu tehakse olulist vahet pankrotivõlausaldajatel ja pankrotivara võlausaldajatel – viimaseid maksejõuetusmenetlus ei mõjuta.

Nõuded pankrotivara vastu on uuesti sõnastatud maksejõuetusmenetluse artiklis 242 loetletud piiratud nimekirjas, mis tähendab, et nõudeid, mida sellesse lisatud ei ole, käsitletakse pankrotinõuetena. Põhimõtteliselt ja enamjaolt on need nõuded, mis on tekkinud pärast pankrotimääruse tegemist menetluse või

võlgniku tegevuse jätkamise tulemusena, või nõuded, mis tekivad lepinguvälise vastutuse tõttu. Siiski kuuluvad siia ka muud juhtumid, näiteks palganõuded pankrotimääruse väljaandmisele eelnenud 30 viimase tööpäeva eest summas, mis ei ületa kahekordset kutsealadevahelist tagatud miinimumpalka, ning võlgniku elatishõuded või nende isikute elatishõuded, kellele võlgnik on kohustatud seaduse järgi elatist maksma.

Muudel juhtudel tekivad need nõuded menetluse käigus tehtud otsuste põhjal, näiteks tagasivõtmishagide tagajärgede kindlaksmääramisel või lepingute lõpetamise tulemusena.

Pankrotivara vastu esitatud nõuetele võib käsitada ka poolt nende nõuete summast, mis tekivad refinantseerimislepingu raames tagatud uuest rahalisest tulust.

Likvideerimismenetluse korral loetakse pankrotivara vastu esitatud nõuetele ka kokkuleppe kaudu võlgnikule tagatud nõudeid, mis on kooskõlas asjaomase artikli sätetega.

Pankrotivara vastu esitatud nõuded on mahaarvamise-eelsed, st need on kõikide teiste nõuete ees ülimuslikud ja neid ei mõjuta intressi lisandumata jäämine. Palganõuded viimase 30 tööpäeva eest tuleb tasuda viivitamata. Ülejäänud nõuded pankrotivara vastu makstakse nende maksetähtaja saabumisel, kuid haldur võib seda reeglilt muuta, kui see on maksejõuetusmenetluse huvides vajalik ja kui on olemas piisavalt vara kõikide pankrotivara vastu esitatud nõuete tasumiseks.

Seaduses on siiski sätestatud erinormid (artikkel 473) juhtumiteks, kui võlgniku varast ei pruugi eelduste kohaselt piisata pankrotivara vastu esitatud nõuete tasumiseks. Sellistel juhtudel on kohustuslik maksejõuetusmenetlus lõpetada. Kui haldur arvab, et see võib juhtuda, on ta kohustatud kohtunikku teavitama ja alustama pankrotivara vastu esitatud nõuete tasumist vastavalt sätestatud erikorrale.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Maksejõuetusmenetluse algatamisel antakse võlausaldajatele nõuete esitamiseks aega üks kuu alates määruse avaldamisest ametlikus väljaandes. Haldur peab teavitama kõiki võlgniku dokumentide alusel tuvastatud võlausaldajaid nõuetest teatamise kohustusest. Selle jaoks eraldi vormi ei ole. Välismaal elavate võlausaldajate jaoks on see tähtaeg sama, kuigi kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta) artikleid 53 ja 55.

Nõude kohta edastatud teade peab olema kirjalik ja adresseeritud haldurile ning selles peab olema esitatud nõue koos vajaliku teabega summa, nõude tekkimise kuupäevade ja maksetähtaja, omaduste ja eeldatava liigituse kohta, ning kui väidetakse, et olemas on konkreetne eelisnõudeõigus, siis tuleb märkida tasumisele kuuluvate maksetega seotud varad või õigused ja nende registriandmed. Lisada tuleb ka tõendavad dokumendid. Teated võib edastada elektrooniliselt.

Haldur peab iga nõude puhul tegema otsuse, kas kaasata see oma aruandele lisatavasse võlausaldajate nimekirja, ning kui suures summas ja millise liigitusega see tuleks lisada. Võlausaldajatel, kes ei ole rahul nõude liigituse või suurusega või kes jäeti nimekirjast välja, saavad aruande kümne päeva jooksul vaidlustada. Selleks tuleb esitada avaldus maksejõuetuse lisamenetluse algatamiseks, mille kohta kohtunik teeb otsuse. Enne aruande esitamist (kümne päeva jooksul enne selle esitamist) saadab haldur elektroonilise teate võlausaldajatele, kelle aadress tal on, teavitades neid võlausaldajate ja varade esialgsest nimekirjast. Võlausaldajad, kes ei ole aruandega rahul, võivad haldurile kirjutada, et lasta parandada vead või esitada muu vajalik teave.

Kui võlausaldajad ei edasta oma nõudeid õigel ajal, võib haldur või kohtunik need võlausaldajate nimekirja vaidlustamise kohta otsust tehes siiski nimekirja lisada, kuid need nõuded on allutatud. Artikli 86 lõikes 3 sätestatud nõuded, võlgniku dokumentidest tulenevad nõuded, täitedokumentis registreeritud nõuded, avalikus registris registreeritud tagatisega tagatud nõuded, muul viisil maksejõuetus- või muus kohtumenetluses registreeritud nõuded ning nõuded, mida avalikud haldusasutused on kohustatud kontrollima, ei ole sellel alusel allutatud ja need liigitatakse sobival viisil.

Nõuete puhul, mis ei vasta isegi nendele nimekirja lisamise kriteeriumidele ja on edastatud pärast tähtaega, kaob igasugune võimalus, et need maksejõuetusmenetluse käigus tasutakse.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjard?

Seaduses liigitatakse pankrotinõuded kolme kategooriasse (artikkel 269): eelisnõuded, tagamata nõuded ja allutatud nõuded. Eelisnõuded omakorda jagatakse eri- ja üldnõueteks ja siis veel eri klassideks uues artiklis 287 sätestatud viisil. Nõuete liigitamine pankrotiseaduses toimub automaatmeetodi alusel. Tagamata nõuete kategooria on see, mis jääb teistest üle: kõik nõuded, mis ei liigitu eelis- või allutatud nõuete kahte kategooriasse, on tagamata.

A) Erielisega nõuete (artikkel 270) hulka kuuluvad: Erielisega nõuete hulka kuuluvad:

1. nõuded, mis on tagatud kinnisvarahüpoteegiga, vallaspandiga või hüpoteegi või pandiga koormatud varadele või õigustele seatud registerpandiga;
2. nõuded, mis on tagatud koormatud varast saadud tulu pantimisega;
3. põhivara laenuõuded, sealhulgas töötajate nõuded nende toodetud esemete suhtes, kui need on võlgniku omandis või valduses;
4. nõuded vallas- või kinnisvara kapitalirendi maksete või kindlaksmääratud hinnaga ostu suhtes rendileandjate või müüjate kasuks ja kui see on asjakohane, siis rahastajate kasuks, omandireservatsiooniga renditud või müüdüd vara suhtes koos võõrandamiskeeluga või maksmata jätmise korral järgneva tingimusega;
5. nõuded koormatud väärtpaberite suhtes, mis on tagatud raamatupidamises kirjendatud tagatistega;
6. nõuded, mis on tagatud avalikesse dokumentidesse kantud pandiga, nõuded panditud varade või õiguste suhtes, mis on võlausaldaja või kolmanda isiku omandis.

Erieliselt mõjutab ainult nõude seda osa, mis ei ületa võlausaldajate nimekirjas registreeritud vastava tagatise väärtust. Nõude suurus, mis ületab summat, mida on tunnustatud erielisega summamana, liigitatakse vastavalt selle laadile.

B) Üldise eelisõigusega nõuete (artikkel 280) hulka kuuluvad:

1. erieliseta palganõuded summa suhtes, mis saadakse, kui kutsealadevaheline tagatud miinimumpalk kolmekordistatakse päevade arvuga, mille eest on palk maksmata; lepingute lõpetamisest tulenev hüvitis summas, mis vastab seadusjärgsele miinimumsummale, mis arvutatakse kuni kolmekordse kutsealadevahelise tagatud miinimumpalga alusel; enne pankrotimääruse väljaandmist toimunud tööõnnetustest ja tekkinud kutsehaigustest tulenev hüvitis;
2. summad, mis vastavad kinni peetud maksude ja sotsiaalkindlustuse summadele, mida võlgnik on kohustatud seaduse järgi tasuma;
3. füüsiliste isikute nõuded, mis tulenevad vabakutselisest tööst, ja autorite nõuded intellektuaalomandi kaitsega teoste kasutamiseõiguste loovutamise eest, mis on kogunenud pankrotimääruse väljaandmisele eelnenud kuue kuu jooksul;
4. muud avalik-õiguslikud nõuded, samuti erieliseta sotsiaalkindlustusnõuded; seda eelisõigust võib kohaldada kuni 50 %-le maksuhalduri kõikidest nõuetest ja sotsiaalkindlustussüsteemi kõikidest nõuetest;
5. lepinguvälisest tsiviilvastutusest tulenevad nõuded;
6. refinantseerimislepingu raames tagatud uuest rahalisest tulust tulenevad nõuded, mis vastavad artikli 71 lõikes 6 sätestatud tingimustele, summas, mida ei ole tunnustatud nõudena pankrotivara vastu;
7. kuni 50 % nende nõuete suurus, mis kuuluvad võlausaldajale, kes taotles maksejõuetusmenetlust, ja mida ei loeta allutatud nõueteks.

C) Allutatud nõuded, mis sisalduvad artiklis 281:

1. nõuded, mis on edastatud liiga hilja, välja arvatud juhul, kui need on nõuded, mille tunnustamine on kohustuslik või mis tulenevad kohtuotsustest;
2. nõuded, mis on allutatud lepingulise kokkuleppe alusel;

3. lisatasu- ja intressinõuded;
4. trahvi- ja muude rahaliste karistuste nõuded;
5. nende isikute nõuded, kellel on võlgnikuga seaduses sätestatud tingimustele vastav erisuhe;
6. nõuded, mis tulenevad tagasivõitmise hagidest seoses sellega, et isik on tunnistatud vaidlustatud toimingus pahauskselt tegutsenuks;
7. nõuded, mis tulenevad vastastikuste kohustustega lepingutest või ennistamise korral asjaomase sättega ette nähtud olukordadest.

13.1. Nõuete tasumine

Erieesiliga nõuded tasutakse menetluse alla kuuluvate varade ja õiguste arvel, ükskõik kas need pööratakse täimisele üksikult või kollektiivselt. Nende nõuetele on seotud erinormid, mis annavad haldurile õiguse tasuda need pankrotivarast ilma konkreetseid varasid realiseerimata, vabastades koormatise. Varasid on võimalik müüa ka pandiõiguse jätkudes ja nii, et ostja võtab üle võlgniku kohustused. Nende varade müügiüks on seaduse artiklis 429 j.j. sätestatud erinormid.

Üldise eelisõigusega nõuded tasutakse vastavalt nende järjekorrale ja *pro rata* igas kategoorias. Seejärel tasutakse tagamata nõuded, kuigi kohtunik võib tasumise järjekorda halduri taotlusel ja teatud tingimustel muuta. Tagamata nõuded tasutakse *pro rata* vastavalt pankrotivara hulka kuuluva vara likviidsusele. Allutatud nõuded tasutakse viimasena vastavalt artiklis 309 sätestatud korrale.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

14.1. Ümberkujundamismenetlus

Ümberkujundamise menetlus võib tähendada kaht olukorda: võlausaldajate kokkulepet maksejõuetusmenetluse lahendamise viisina ja võlgniku võimalust vältida maksejõuetusmenetlust võlausaldajatega sõlmitava kokkuleppega või ümberkujundamise ehk restruktureerimise kohta. Mõlemat olukorda reguleeritakse maksejõuetusseadusega.

A) Võlausaldajate kokkulepe

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist, kui menetluse alla kuuluvad varad ja kohustused on lõplikult kindlaks määratud, on kaks võimalikku lahendust: võlausaldajate kokkulepe või likvideerimine. Eelistatud on võlausaldajate kokkuleppe saavutamine, sest seadusega on ette nähtud, et kokkuleppimise etapp tuleb algatada alati, kui võlgnik ei ole taotlenud likvideerimismenetlust.

Nii võlgnik kui ka võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad enam kui viiendiku võlgniku kohustustest, võivad pärast algatamist esitada kokkuleppe ettepaneku. Võlgnikul on samuti õigus esitada kokkuleppe eelettepanek, kuigi mõnel võlgnikul seda võimalust ei ole (need, kes on teatavates kuritegudes süüdi mõistetud ja kes ei esita aastaaruandeid, kui nad on selleks kohustatud).

Kokkuleppe eelettepaneku eesmärk on see, et võlgnik ja võlausaldajad jõuaksid kokkuleppele kiiresti ja ilma maksejõuetusmenetluse kõiki etappe läbimata. Selleks et ettepanek menetlusse võetaks, peab sellele alla kirjutama teatav protsentuaalne osa võlausaldajatest. Pärast ettepaneku esitamist peab haldur seda hindama ja ülejäänud võlausaldajad võivad sellele alla kirjutada; kui nad saavutavad nõutud enamuse, annab kohtunik välja otsuse, millega kiidetakse esitatud kokkulepe heaks.

Kokkuleppimise etapi tavapärase menetlemine algab kohtuotsusega, millega lõpetatakse algatapp; selles määrab kohtunik võlausaldajate koosoleku kuupäeva. Kui võlausaldajate arv on suurem kui 300, võib menetlus toimuda kirjalikult. Sellest hetkest algab ajavahemik, mille jooksul võlgnik ja võlausaldajad saavad esitada kokkuleppe ettepanekud, mille sisu peab vastama teatavatele miinimumtingimustele. Kui nad täidavad kõik tingimused, võtab kohtunik ettepanekud vastu ja need saadetakse haldurile hindamiseks.

Võlausaldajate koosolekut juhivad kohtunik ja selleks, et seda saaks pidada kehtival viisil kokku kutsutuks, peavad sellel osalema võlausaldajad, kes esindavad rohkem kui poolt tagamata nõuetest. Võlgnik ja haldur on kohustatud osa võtma. Koosolekul arutatakse kokkuleppe ettepanekuid ja pannakse need hääletusele ning heakskiidu saamiseks peavad need saavutama seaduse artiklis 124 sätestatud enamuse, sõltuvalt nende sisust. Järgmisena annab kohtunik välja otsuse, millega kiidetakse koosolekul vastu võetud ettepanek heaks. Halduri ja nende võlausaldajate jaoks, kes ei võtnud osa või jäeti oma õigustest ilma, on olemas eelmenetlus ettepaneku vaidlustamiseks.

Kokkulepe jõustub päeval, mil see kohtuotsusega heaks kiidetakse. Sellest ajast lõpeb maksejõuetusmenetluse mõju ja seda asendab kokkuleppes kindlaks määratud mõju. Ka halduri ülesanne on täidetud. Kokkulepe on siduv võlgniku ning tagamata ja allutatud nõuetega võlausaldajate, samuti eelisnõudeõigusega võlausaldajate jaoks, kes hääletasid poolt. See võib olla siduv ka eelisnõudeõigusega võlausaldajate jaoks sõltuvalt enamusest, mis selle heakskiitmisel saavutati. Pärast kokkuleppe täitmist kuulub kohtunik selle asjaolu välja ja annab korralduse maksejõuetusmenetluse lõpetada.

Kui kokkulepet ei täideta, võib iga võlausaldaja nõuda kohtunikult täitmatajätmise väljakuulutamist.

B) Võla ümberkujundamine refinantseerimiskokkulepete kaudu maksejõuetusmenetluse vältimiseks

Maksejõuetusseaduse avaldamisest alates saadud kogemused on näidanud, et maksejõuetusmenetlust ei ole otstarbekas kasutada vahendina, millega saavutada tegevuse jätkuvus kokkulepitud lahenduse alusel. Komisjoni 12. märtsi 2014. aasta soovitusel äritegevuse ebaõnnestumist ja maksejõuetust käsitleva uue lähenemisviisi kohta nõuti seetõttu tungival, et liikmesriigid võtaksid meetmeid vältimaks maksejõuetusmenetlust võlgniku ja võlausaldajate vaheliste võla refinantseerimise kokkulepete sõlmimise kaudu. Maksejõuetusseaduse viimaste reformide käigus võttis Hispaania seadusandja seepärast kasutusele nelja liiki meetmed: a) eelneva teavitamise süsteemi loomine võlgniku jaoks, et teavitada kaubanduskohtunikku sellest, et ta on alustanud oma võlausaldajatega läbirääkimisi eesmärgiga saavutada refinantseerimiskokkulepe, mis peatab kohustuse taotleda maksejõuetusmenetlust ning võimaldab teatud juhtudel ja teatud ajaks peatada üksikud täitetoimingud; b) kaitsemehhanismide loomine, et kaitsta refinantseerimiskokkuleppeid tagasivõitmise hagide eest; c) ametliku heakskiitmisemenetluse loomine refinantseerimiskokkulepete jaoks, et tugevdada nende mõju; ja d) stimuleerivad meetmed võla omakapitaliks konverteerimise eesmärgil. Käesoleva punkti keskmes on kord, mille raames annab kohus heakskiidu refinantseerimiskokkulepetele ja mis on kirjas maksejõuetusseaduse neljandas lisasättes.

Kohus võib kiita heaks refinantseerimiskokkulepped, millele on alla kirjutanud võlausaldajad, kes esindavad vähemalt 51 % finantskohustustest. Seaduses on kehtestatud konkreetsed normid finantskohustuste osakaalu arvutamise ja sündikaatlaenude kohta.

Selle protsessi käigus esitab võlgnik või esitavad võlausaldajad avalduse, millele lisatakse audiitori tõend, millega kinnitatakse iga juhtumi korral vastavalt taotletava kaitse tasemele nõutava enamuse osalemist, mis moodustab vähemalt 51 % finantskohustustest. Kohtunik vaatab avalduse läbi ja kui see rahuldatakse, annab välja kohtumääruse üksikute täitetoimingute peatamise kohta heakskiitmisemenetluse ajaks.

Pärast heakskiitmismääruse avaldamist algab 15päevane ajavahemik, mille jooksul võivad eriarvamusel võlausaldajad selle vaidlustada. Vaidlustamise ainukesed alused on ametlike nõuete täitmatajätmine või nõutava panuse ebaproportsionaalsus. Vastuväiteid käsitletakse maksejõuetuse lisamenetluses, kuhu on kaasatud võlgnik ja ülejäänud võlausaldajad, kes on kokkuleppe pooled, ning kus tehakse edasikaebamisele mittekuuluv kohtuotsus. Samuti on sõnaselgelt sätestatud, et seoses mõjuga, mida kohtu heakskiidetud kokkulepe avaldab alates kuupäevast, mil otsus avaldatakse ametlikus väljaandes, võib kohtunik anda korralduse tühistada üksikute täitetoimingute käigus toimuva arestimise seoses võlgadega, mida refinantseerimiskokkulepe mõjutab.

Kohtu heakskiidu mõju ei piirdu kokkulepitud pikendamise mõju laiendamisega, millega eraldatakse lepingute suhtelisuse põhimõttest. Üldmõju on kaitse tagasivõitmise hagide eest, kuid mõju laiendamine eriarvamusel võlausaldajatele sõltub sellest, milline on heakskiidu andnute osakaal. See tähendab, et a) tagatisega võlausaldajate kaitse kaotatakse; b) kokkuleppe mõju kohandatakse selle heakskiitmise käigus saavutatud enamuse alusel ja seoses sellega, kas nõue on tegelikkuses tagatisega kaetud või mitte.

Rahaliste nõuetega võlausaldajad, kes ei ole kokkuleppele alla kirjutanud, kuid keda kohtu heakskiit mõjutab, säilitavad oma õigused nende ees, kes vastutavad solidaarselt koos võlgnikuga, ja käenduste või käendajate ees, kes ei saa tugineda refinantseerimiskokkuleppega nõustumisele ega kohtu heakskiidu mõjule. Kokkuleppe allkirjastanud võlausaldajate puhul sõltub selle mõju säilitamine käenduste või käendajate suhtes sellest, mis nende vastavates õigussuhetes on kokku lepitud.

Võlausaldaja võib olenemata sellest, kas ta on kokkuleppele alla kirjutanud või mitte, nõuda selle heaks kiitnud kohtunikult maksejõuetuse lisamenetluse kaudu nõuete täitmatajätmise väljakuulutamist. Kohtuotsust ei ole võimalik edasi kaevata. Kui kuulutatakse välja nõuete täitmatajätmine, võivad võlausaldajad nõuda maksejõuetusmenetlust või algatada üksikuid täitetoiminguid.

Kui nõuete suhtes, mida kokkulepe mõjutab, kasutatakse tagatisõigusi ja kui ei ole kokku lepitud teisiti, võib võlausaldaja teatud tingimustel saadud summad oma valdusesse võtta.

14.2. Füüsilisest isikust võlgnike vabastamine tasumata nõuetest

28. juuli 2015. aasta seadusega 25/2015 kehtestati uues artiklis 178a süsteem, mida tuntakse maksejõuetusseaduse nn teise võimaluse mehhanismina. See säte vabastab füüsilised isikud artikli 178 lõike 2 üldnormist, mille kohaselt vastutavad füüsilisest isikust võlgnikud juhul, kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse likvideerimise või menetluse alla kuuluvate varade ebapiisavuse tõttu, ülejäänud nõuete tasumise eest.

Selle vabastuse saamiseks peab võlgnik olema tegutsenud heas usus ning kehtivad järgmised nõuded:

1. maksejõuetust ei ole tunnistatud süüliseks;
2. võlgnikku ei ole pankrotimäärusele eelnenud kümne aasta jooksul lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud varavastases kuriteos, pettuses, majanduskuriteos, võltsimises, maksuhalduri ja sotsiaalkindlustussüsteemi või töötajate õiguste vastastes kuritegudes;
3. võlgnik on artiklis 231 kehtestatud nõudeid täites sõlminud või vähemalt üritanud sõlmida kohtuvälise maksekokkuleppe;
4. võlgnik on täielikult rahuldanud pankrotivara vastu olevad nõuded ja pankroti eelisnõuded ning kui ta ei ole üritanud saavutada eelnevat kohtuvälisest maksekokkulepet, siis vähemalt 25 % tagamata pankrotinõuete summast;

5. eelmise punkti alternatiivina:

- i) võlgnik nõustub maksegraafikuga;
- ii) ta ei ole jätnud täitmata kohustust teha kohtuniku ja halduriga koostööd;
- iii) ta ei ole viimase kümne aasta jooksul seda vabastust kasutanud;
- iv) ta ei ole pankrotimäärusele eelnenud nelja aasta jooksul tagasi lükanud oma võimetele vastavat tööpakumist;
- v) ta on tasumata nõuetest vabastamise avalduses sõnaselgelt nõus, et talle antud vabastus registreeritakse viieks aastaks riikliku maksejõuetusregistri eriosas.

Vabastuse andmine eeldab, et menetlus algatatakse võlgniku taotlusel ning kaasatud on haldur ja hagi poolteks olevad võlausaldajad. Võlgnik on kohustatud esitama maksegraafiku nõuete kohta, millele vabastus ei laiene ja mis tuleb tasuda kuni viie aasta jooksul.

Kui maksegraafiku täitmiseks kehtestatud ajavahemik on möödunud ja vabastust ei ole tühistatud, annab pankrotikohtunik võlgniku taotlusel välja määruse, millega ta vabastatakse lõplikult nõuetest, mida ei ole maksejõuetusmenetluse käigus tasutud. Kohtunik võib sõltuvalt juhtumi asjaoludest ja pärast võlausaldajatega peetud istungit anda korralduse vabastada tasumata nõuetest lõplikult võlgnikud, kes ei ole küll maksegraafikut täielikult täitnud, kuid kes on viie aasta jooksul alates vabastuse esialgsest andmisest paigutanud sellesse vähemalt poole saadud sissetulekust (mida ei peeta arestimisele mittekuuluvaks) või neljandiku nimetatud sissetulekust, kui võlgnik vastab õigusaktides sätestatud tingimustele vahenditeta hüpoteegivõlgnike kaitse kohta seoses perekonna sissetuleku ja eriti haavatavate perekondlike asjaoludega.

Vabastus mõjutab kõiki tagamata ja allutatud nõudeid, mis on maksejõuetusmenetluse lõpetamise kuupäeval tasumata, välja arvatud avalik-õiguslikud nõuded ja elatisnõuded. Erielisega nõuete puhul mõjutab vabastus nõuete seda osa, mida ei olnud võimalik tagatise täitmisele pööramise kaudu rahuldada. Vabastus on võimalik pankrotivõlausaldaja taotlusel tühistada, kui viie aasta jooksul pärast selle andmist leiab kinnitust võlgniku avaldamata sissetulek, talle kuuluvad varad või õigused.

Tühistamist võib kohaldada ka juhul, kui maksegraafiku täitmiseks kehtestatud ajavahemiku jooksul: a) leiab võlgnik end olukorrast, mis takistab vastavalt artikli 178a lõikele 3 tasumata nõuetest vabastamist; b) kui see on asjakohane, ei täideta vabastuse alla mittekuuluvate võlgade tasumise kohustust kooskõlas maksegraafiku sisuga, või c) paraneb võlgniku rahaline olukord märkimisväärselt pärast, annaku, annetuse, õnnemängude või juhuse tõttu, nii et tal oleks võimalik tasuda kõik tasumata võlad ilma oma ülalpidamiskohustusi kahjustamata.

Kui kohtunik teeb korralduse vabastus tühistada, saavad võlausaldajad täielikult tagasi oma õiguse võtta võlgniku suhtes meetmeid, et pöörata täitmisele nõuded, mis jäävad maksejõuetusmenetluse lõpetamisel tasumata.

14.3. Maksejõuetusmenetluse lõpetamine

Maksejõuetusmenetluse lõpetamise põhjused on sätestatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 465. Maksejõuetusmenetlus lõpetatakse põhiliselt järgmistel põhjustel:

- a) provintsi kohus (*Audiencia Provincial*) tühistab pankrotimääruse;
- b) kuulutatakse välja kokkuleppe täitmine;
- c) leiab kinnitust, et menetluse alla kuuluvast varast ei piisa pankrotivara suhtes esitatud nõuete täitmiseks;
- d) leiab kinnitust, et kõik tunnustatud nõuded on tasutud või võlausaldajate nõuded on muul viisil täielikult rahuldatud;
- e) pärast algetapi lõppu lahkuvad või taganevad kõik võlausaldajad menetlusest.

Lõpetamise peab heaks kiitma kohtunik ja asjaomaste poolte jaoks on olemas menetlus selle vaidlustamiseks. Pankrotivara suhtes esitatud nõuete tasumiseks on seaduses erisätted juhuks, kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse võlgniku vara ebapiisavuse tõttu. Seda on võimalik kindlaks teha võlgniku enda avaldusega menetluse algatamiseks. Sellisel juhul teeb kohtunik maksejõuetusmenetluse ja selle lõpetamise teatavaks samas otsuses ja samal ajal. Maksejõuetusmenetluse lõpetamise väljakuulutamisel lõpevad kõik võlgniku volitustega seotud piirangud. Kui võlgnik on füüsilise isik, on seadusega ette nähtud erinormid võlgniku vabastamiseks nende nõuete tasumisest, mida maksejõuetusmenetluse käigus ei rahuldatud. Vabastuse saamise nõuded on sätestatud artiklis 486 jj. Võlgnik peab olema tegutsenud heas usus ja ta peab täitma teatavad kohustused. Võlgnik peab vabastust ise taotlema ning haldur ja võlausaldajad võivad esitada oma märkused. Vabastuse võib teatavatel juhtudel tühistada, kui näiteks võlgnik parandab oma rahalist olukorda või kui ta ei täida maksegraafikut, mida ta kohustus tegema, et tasuda vabastuse alla mittekuuluvad võlad.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui juriidiliste isikute maksejõuetusmenetlus lõpetatakse likvideerimise tõttu, kaotavad nad oma juriidilise isiku staatuse.

Kui lõpetamine toimub kokkuleppe täitmise tõttu, on võlausaldajate nõuded tasutud kooskõlas kokkuleppe sätetega. Eelisnõudeõigusega võlausaldajad, kes võlausaldajate kokkuleppele alla ei kirjutanud, võivad teatud tingimustel jätkata või algatada üksikuid täitemenetlusi.

Võlgnik võib oma juriidilise isiku staatuse kaotada ka võlausaldajate kokkuleppe täitmise ajal struktuurse ümberkorraldamise protsessis, mille tulemusena võtab kohustused üle uus äriühing või omandav ettevõtte.

Kui võlgnikud on füüsilised isikud, tähendab maksejõuetusmenetluse lõpetamine likvideerimise või varade ebapiisavuse tõttu seda, et võlausaldajad võivad algatada võlgniku suhtes üksikuid täitetoiminguid, kui võlgnik ei ole vabastatud tasumata nõuetest artiklis 178a sätestatud viisil.

15.1. Maksejõuetusmenetluse taasalustamine

Kui füüsilisest isikust võlgniku suhtes antakse välja pankrotimäärus viie aasta jooksul pärast seda, kui eelmine maksejõuetusmenetlus lõpetati likvideerimise või varade ebapiisavuse tõttu, loetakse seda varasema menetluse taasalustamiseks.

Juriidilisest isikust võlgnike korral annab korralduse likvideerimise või varade ebapiisavuse tõttu lõpetatud maksejõuetusmenetluse taasalustamiseks sama kohus, kes arutas esimest menetlust, seda käsitletakse samas menetluses ja see on piiratud pärastpoole ilmnenud varade ja õiguste likvideerimise etapiga. Aasta jooksul, mis järgneb varade ebapiisavuse tõttu maksejõuetusmenetluse lõpetamise otsuse kuupäevale, võivad võlausaldajad taotleda menetluse taasalustamist sissenõudmistoiimingute algatamise eesmärgil, märkides konkreetseid toiminguid, mis on vaja algatada või esitades kirjalikult olulised asjaolud, mis võivad liigitada maksejõuetuse süüliseks, välja arvatud juhul, kui lõpetatud maksejõuetusmenetluses tehti otsus liigitamise kohta.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Vastavalt uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklile 242 on õiguskulud, mida tuleb maksta maksejõuetusmenetluse taotlemiseks ja selle läbiviimiseks, nõuded pankrotivara vastu. Eeskätt kuuluvad siia kõik nõuded, mis tulenevad õiguskuludest ja väljaminekutest, mida on vaja maksejõuetusmenetluse taotlemiseks ja algatamiseks, ettevaatusabinõude vastuvõtmiseks, pankrotiseaduses sätestatud otsuste avaldamiseks ning võlgniku ja halduri osalemiseks ja esindamiseks maksejõuetusmenetluse ja lisamenetluse jooksul, kui nende osalemine on seaduse kohaselt kohustuslik või pankrotivara huvides, kuni kokkulepe jõustub või muul juhul senikaua, kuni maksejõuetusmenetlus lõpetatakse, välja arvatud nõuded, mis tulenevad kohtu otsuste suhtes esitatud edasikaebustest ja mis jäetakse täielikult või osaliselt rahuldamata koos sõnaselge kulude tasumise korraldusega.

Pankrotivara suhtes esitatud nõueteks loetakse vastavalt artikli 84 lõigetele 2 ja 3 ka õiguskulud ja väljaminekud, mis tulenevad võlgniku, halduri või seadusjärgsete võlausaldajate osalemisest ja esindamisest menetluses, mida jätkatakse pankrotivara huvides või mis algatatakse kooskõlas kõnealuse seaduse sisuga, välja arvatud sätted, mis on seotud taganemise, nõustumise, tasaarvelduse või võlgniku eraldi kaitse juhtumitega ja, kui see on asjakohane, seaduses kehtestatud ülemäärade piires.

Kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse pankrotivara ebapiisavuse tõttu, tasutakse õiguskulude ja väljaminekute nõuded enne ülejäänud nõudeid pankrotivara suhtes, välja arvatud töötajate ja elatisnõuded (artikkel 473).

Halduri tasud nõutakse sisse pankrotivara arvel ja kohtunik määrab need kindlaks vastavalt seadusega heaks kiidetud tasude tabelile. Praegu kehtib endiselt 6. septembri 2004. aasta kuningliku dekreediga 1860/2004 heaks kiidetud tasude tabel. Artiklis 84 on sätestatud erinormid nende kindlaksmääramise ja jõustumise kohta.

Seadusega on ette nähtud võimalus haldurit abistavate delegeeritud assistentide määramiseks ja nende tasu katab haldur.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Tagasivõitmise hagide kord maksejõuetusmenetluses on esitatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 226 jj. Neid sätteid on järjest muudetud, peamiselt seoses refinantseerimiskokkulepete *kaitsemehhanismide* laadiga.

Artiklis 226 on sätestatud tagasinõudehagidega seotud kord. See põhineb üldklauslil, mis tunnistab tühistatavaks kõik võlgniku toimingud, mis kahjustavad menetluse alla kuuluvat vara olenemata sellest, kas oli tegemist eksitamise kavatsusega või mitte. Tühistamise mõju tagamiseks on kehtestatud konkreetne ajavahemik: kaks aastat enne pankrotimääruse kuupäeva.

A) Tühistamisaeg

Seaduse kohaselt on võimalik kehtestada kindel tühistamisaeg, milleks on kaks aastat pankrotimääruse kuupäevast tagasi.

B) Rahalise kahju mõiste

Toimingud, mida võlgnik teeb nn kahtlusalusel ajavahemikul, saab tühistada, kui need kahjustavad menetluse alla kuuluvat vara. Kaebuse esitanud pool peab rahalist kahju rahuldavalt tõendama. Võttes arvesse kahjulike toimingute tõendamise seotud tavapäraseid raskusi, lihtsustab maksejõuetusseaduse hagide esitamist eeltingimuste kehtestamise kaudu. Nii nagu seaduse teistes osades, võivad eeltingimused olla mittevaidlustatavad või vaidlustatavad. See tähendab, et a) rahaline kahju loetakse mittevaidlustatavaks kahel juhul: kui tegemist on i) varade tasuta võõrandamisega, välja arvatud annetused kasutamiseks, ning ii) maksete ja muude toimingutega, millega täidetakse kohustused, mis kuuluvad tasumisele pärast pankrotimääruse väljaandmist, välja arvatud juhul, kui need on kaitstud tagatisega – sellisel juhul tunnistab eeltingimus vastupidist tõendit; b) rahaline kahju loetakse vaidlustatavaks kolmel juhul: kui tegemist on i) varade tasulise võõrandamisega isikutele, kellel on pankrotivõlgnikuga erisuhe, ii) tasude kehtestamisega varale olemasolevate kohustuste katteks või selliste uute kohustuste katteks, millega varasemad on asendatud, ja iii) maksete või muude toimingutega, millega täidetakse kohustused, mis on kaitstud tagatisega ja mis kuuluvad tasumisele pärast pankrotimääruse väljaandmist.

C) Menetlus

Maksejõuetusmenetluses on tagasivõitmise hagide esitamise õigus halduril. Selleks et kaitsta võlausaldajaid haldurite tegevusetuse eest, on seaduses sätestatud subsidiaarne ehk teise astme hagi esitamise õigus võlausaldajatele, kes on nõudnud haldurilt kirjalikult tagasivõitmise hagi esitamist, kuid haldur ei ole seda kahe kuu jooksul alates avalduse esitamise kuupäevast teinud. Seadus sisaldab norme, mille eesmärk on tagada, et haldurid täidaksid ülesannet kanda hoolt selle eest, et menetluse alla kuuluvat vara ei võõrandata. Refinantseerimiskokkulepete vastu esitatavate hagide puhul on hagi esitamise õigus eranditult halduril ja subsidiaarne alus on välistatud.

Refinantseerimiskokkuleppeid kaitsevad hiljutistest seadusandlikest muudatustest tulenevad erinormid, kus on kindlaks määratud kaitsemehhanismid, mis takistavad nende (teatavatel tingimustel heaks kiidetud) kokkulepete suhtes tagasivõitmise hagide esitamist (uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artikkel 604).

Viimati uuendatud: 28/10/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Prantsusmaa

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Päästmismenetlust (*procédure de sauvegarde*), saneerimismenetlust (*procédure de redressement judiciaire*) või pankrotimenetlust (*procédure de liquidation judiciaire*) võidakse kohaldada kõigi kaubandustegevuse või käsitööstusega tegelevate isikute, põllumajandusettevõtjate ja kõigi teiste füüsiliste isikute suhtes, kes tegelevad iseseisva majandustegevusega, sealhulgas seaduse või määrustega reguleeritud või lihtsalt kaitstud kutsenimetusega vaba elukutsega tegelemine, ning kõigi eraõiguslike juriidiliste isikute suhtes.

Maksejõuetusmenetluse võib algatada füüsilisest isikust ettevõtja (*auto-entrepreneur*) suhtes.

Päästmismenetluse saab algatada ainult majandustegevusega tegeleva isiku suhtes. Saneerimise või pankroti korral võib isik menetluse algatamise ajaks olla majandustegevuse juba lõpetanud.

Eraõiguslikest üksustest saavad maksejõuetusmenetlust kasutada äriühingud, mittetulundusühingud, majandushuvirühmad, liidud, ametiühingud, kutseühendused ja tööõukogud.

Maksejõuetusmenetlust ei saa algatada eraõiguslike rühmituste suhtes, kes ei ole juriidilised isikud, näiteks ühissettevõtted või asutamisel olevad äriühingud. Välistatud on ka kõik avalik-õiguslikud juriidilised isikud.

Kiirendatud päästmisenetlus ja kiirendatud finantspäästmisenetlus

Võlgnik võib kasutada kiirendatud päästmisenetlust (*procédure de sauvegarde accélérée*) või kiirendatud finantspäästmisenetlust (*procédure de sauvegarde financière accélérée*), kui tema raamatupidamisaruande on kinnitanud audiitor või koostanud raamatupidaja ja kui tal on üle 20 töötaja, netokäive üle 3 miljoni euro või bilansi kogumaht üle 1,5 miljoni euro. Kiirendatud päästmisenetlust ja kiirendatud finantspäästmisenetlust saavad kasutada ka võlgnikud, kes on koostanud konsolideeritud raamatupidamisaruande.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Päästmisenetlus algatatakse siis, kui võlgnik on sattunud ületamatutesse raskustesse, kuid ei ole veel jõudnud maksete peatamise etappi.

Saneerimisenetlust alustatakse siis, kui võlgnik ei suuda kättesaadavate vahenditega oma kehtivaid kohustusi täita ja on jõudnud maksete peatamise etappi.

Saneerimise eesmärk on säilitada äritegevus ja töökohad ning täita kohustused. Äriühingu juht peab seda menetlust taotlema 45 päeva jooksul pärast maksete peatamist.

Pankrotimenetlus algatatakse siis, kui äriühing on jõudnud maksete peatamise etappi ja on selge, et saneerimine ei ole võimalik.

Päästmisenetluse algatamist on võimalik taotleda üksnes võlgnikul.

Seevastu saneerimis- või pankrotimenetluse algatamist saab peale võlgniku taotleda ka võlausaldaja või riigiprokurör juhul, kui parajasti ei ole käimas lepitusmenetlust (*procédure de conciliation* – maksejõuetuseelne menetlus).

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsus jõustub kohtuotsuse kuupäevast, st selle väljaandmise päeval kl 00.00.

Algatamisotsusest teatatakse võlgnikule kaheksa päeva jooksul pärast selle väljaandmise kuupäeva ning see edastatakse maksejõuetushalduritele ja riigiprokuratuurile, sealhulgas teistes liikmesriikides, kus võlgnikul on tegevuskoht.

Otsus jõustub kohe kõikide suhtes.

Viieteistkümne päeva jooksul pärast algatamisotsuse väljastamist kantakse see äriühingu- ja ettevõtteregestrisse, kaubandusregistrisse või esimese astme kohtu (*tribunal de grande instance*) kantseleis peetavasse eriregistrisse.

Otsuse väljavõte avaldatakse tsiviil- ja äriteadaannete ametlikus väljaandes (Bodacc) ja võlgniku registrijärgse asukoha või tegevuskoha ametlikes teadaannetes.

Kiirendatud päästmisenetlus ja kiirendatud finantspäästmisenetlus

Olemas on ka kiirendatud päästmisenetlus ja kiirendatud finantspäästmisenetlus.

Kui võlgnik on alustanud lepitusmenetlust ja esitab tõendid, et ta on koostanud esialgse kava äriühingu jätkuva olemasolu kindlustamiseks, saab ta taotleda kiirendatud päästmisenetluse algatamist.

Asjaolu, et võlgnik on maksed peatanud, ei takista kiirendatud päästmisenetluse algatamist, eeldusel et see olukord ei ole ilmnunud rohkem kui 45 päeva enne lepitusmenetluse algatamise taotlust.

Kiirendatud finantspäästmisenetluse saab algatada samadel tingimustel kui kiirendatud päästmisenetluse ning juhul, kui võlgniku raamatupidamisest ilmneb, et tema võla puhul saavad kava vastu võtta üksnes need võlausaldajad, kes on krediidasutuse komitee liikmed.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetlus puudutab võlgniku kogu vara.

Juriidilise isiku puhul aga ainult juriidilise isiku vara.

Kui võlgnik on üksikettevõtja, on hõlmatud ka tema isiklik vara.

Siiski on kutsetegevuses tegutseva krediidiandja poolsest arestimisest seaduse alusel vabastatud kaubandus-, tööstus-, käsitööndus- või põllumajandustegevusega või vaba kutsealaga tegeleva üksikettevõtja põhielukoht.

Arestimisest vabastamise tõend võidakse anda ka muude kinnistute ja ehitiste kohta, mida ei kasutata äriotstarbel. See tõend peab olema notariaalselt kinnitatud ja avaldatud ning see kehtib ainult nende kutsetegevuses tegutsevate krediidiandjate kohta, kelle nõuded tekivad pärast tõendi avaldamist.

Võlgniku peamine elukoht vabastatakse kutsetegevuses tegutseva krediidiandja poolsest arestimisest, et kaitsta võlgnikku ja tema perekonda.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Vara käsutamise õiguse kaotamine

Päästmine ja saneerimine

Päästmis- või saneerimisenetluse algatamisel säilib võlgnik oma vara käsutamise õiguse ja jätkab oma ettevõtte juhtimist.

Päästmisenetluses võib kohus määrata halduri (*administrateur judiciaire*) järelevalve teostamiseks võlgniku äritegevuse juhtimise üle või tema abistamiseks selles tegevuses vastavalt kohtu määratud volitustele. Teatavatel juhtudel (vähemalt 20 töötajaga äriühingud, mille netokäive on vähemalt 3 miljonit eurot) on halduri määramine kohustuslik.

Saneerimisenetluses võib kohus samuti määrata halduri, kes abistab võlgnikku tema äritegevuse juhtimises või juhib seda võlgniku asemel kas osaliselt või täielikult ise. Määramine on kohustuslik samadel juhtudel nagu päästmisenetluses.

Pankrotimenetlus

Pankrotimenetluse korral kaotab võlgnik õiguse oma vara valitseda ja käsutada. Tema õigusi teostab pankrotihaldur (*liquidateur*), kes teeb tema äriühingu varaga seotud toiminguid. Seega võtab pankrotihaldur võlgniku varade valitsemise üle.

Maksejõuetushaldurid

Maksejõuetushaldurid on kohtu määratud esindajad, kes on riigiprokuratuuri järelevalve all ja kuuluvad reguleeritud kutsealade esindajate hulka.

Need spetsialiseerunud kutsetöötajad tuleb kanda riiklikesse nimekirjadesse ja nad peavad vastama nii sobivuse kui ka iseloomujoonte poolest rangetele tingimustele.

Määrata võib ka isikuid, kes ei ole nendesse nimekirjadesse kantud, aga kellel on juhtumi seisukohalt vajalik kogemus või kvalifikatsioon.

Kohus nimetab maksejõuetushaldurid ametisse menetluse algatamisel.

Maksejõuetushaldurid võivad kanda üldnormide kohaselt tsiviil- ja kriminaalvastutust.

Maksejõuetushalduri tasu määratakse dekreediga kehtestatud skaala kohaselt. Selliselt määratud tasu nõuab kohus välja võlgnikult.

Maksejõuetushaldurite ja võlgniku pädevus

Kohtu määratud haldur (administrateur judiciaire)

Tavaliselt määrab päästmisenetluse või saneerimisenetluse algatanud kohus halduri, kelle kohta võib ettepaneku teha päästmisenetlusaluseks olev võlgnik või riigiprokuratuur.

Kui võlgnikul on alla 20 töötaja ja tema netokäive on alla 3 miljoni euro, ei ole halduri määramine kohustuslik.

Kiirendatud päästmisenetluse ja kiirendatud finantspäästmisenetluse korral on halduri määramine alati kohustuslik.

Päästmisenetluses säilitab võlgnik õiguse oma vara käsutada ning saab otsustada selle võõrandamise ja haldamise üle, kui kohus ei otsusta teisiti.

Päästmisenetluses teostab kohtu määratud haldur, kui selline on määratud, järelevalvet võlgniku äritegevuse juhtimise üle või abistab teda selles vastavalt kohtu määratud volitustele.

Saneerimisenetluses abistab kohtu määratud haldur võlgnikku tema äritegevuse juhtimises või juhib seda võlgniku asemel kas osaliselt või täielikult ise.

Kohtu määratud haldur peab võtma või laskma võlgnikul võtta vajalikud meetmed, et äriühingul säiliksid õigused oma võlglaste suhtes ja hoidmaks alal tema tootmisvõimsust.

Kohtu määratud halduril on erivolitused, näiteks õigus teha oma allkirja alusel võlgniku pangakontodega toiminguid (kui võlgnikul on keelatud väljastada tšekke), õigus nõuda kehtivate lepingute jätkumist ja õigus korraldada vajalik koondamine.

Kohtu määratud võlausaldajate huvide esindaja (mandataire judiciaire)

Kollektiivsetes menetlustes on kohtul kohustus määrata võlausaldajate esindaja.

Tema ülesanne on esindada võlausaldajaid ja nende kollektiivseid huve.

Ta koostab teatatud nõuete, sealhulgas töötasanõuete nimekirja koos oma ettepanekutega nende tunnustamise, tagasilükkamise või pädevale kohtule esitamise kohta ning edastab selle nimekirja pankrotikohtunikule.

Pankrotihaldur (liquidateur)

Kohus määrab pankrotihalduri pankrotimäärusega.

Pankrotihaldur peab kontrollima nõudeid ja realiseerima võlgniku varad, et tasuda võlausaldajatele.

Ta korraldab koondamise ja võib nõuda kehtivate lepingute jätkumist.

Ta esindab võlgnikku, kellel on võetud õigus oma vara käsutada, ning seega teostab pankrotimenetluses enamikku tema õigustest ja teeb suurema osa tema varadega seotud toimingutest. Samas ei tohi ta teostada võlgniku mittevaralisi õigusi.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Tasaarvestus on viis kustutada vastastikuseid kohustusi väiksema summa ulatuses.

Seda saab kasutada üksnes kahe isiku vahel, kellel on võrdväärsed vastastikused nõuded ja võlad.

Tasaarvestamisel tehakse seega kahepoolne makse vastastikuste nõuete vahel.

Põhimõtteliselt on võlgnikul keelatud tasuda nõuete eest, mis on tekkinud enne päästmisenetluse või saneerimisenetluse algatamise otsust.

Siiski tühistatakse varasemate nõuete eest tasumise keeld, kui seotud nõuete eest tasutakse tasaarvestuse teel. Seotuks loetakse vastastikuseid nõudeid, mis tekivad või tulenevad ühe ja sama lepingu või lepingute rühma täitmisest või täitmatajätmisest.

Kui varasema nõudega seotud nõue tekib pärast menetluse algatamise otsuse tegemist, saab selle eest tasuda varasema nõude tasaarvestusena, tingimusel, et sellest varasemast nõudest on teatatud.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Kehtivate lepingute jätkamise menetlus

Maksejõuetusmenetluse algatamisega ei seata võlgniku ja tema lepingupartnerite (tarnijad, kliendid) vaheliste lepingute olemasolu menetluse algatamise päeval kahtluse alla.

Kehtiv leping on leping, mis on menetluse algatamise ajal olemas ja mida täidetakse, kestvusleping, mis ei ole sellel kuupäeval lõppenud, või leping, mis tuleb viivitamata täita ja mida ei ole veel täitma hakatud, aga on juba sõlmitud.

Kehtivate lepingutega seotud konkreetseid sätteid ei kohaldata töölepingutele.

Päästmine ja saneerimine

Lepinguid jätkatakse põhimõtteliselt automaatselt.

Lepingupartner peab seega täitma oma kohustusi vaatamata sellele, et võlgnik on jätnud kohustused enne algatamisotsust täitmata.

Lepingupartnerile maksatakse pärast algatamisotsust tehtud soorituste eest maksetähtajal.

Üksnes kohtu määratud halduril on õiguskorral põhinev õigus nõuda lepingu täitmise jätkumist, kui lepingu kohaste soorituste eest makstakse.

Kui kohus ei ole haldurit määranud, on võlgnikul pärast kohtu määratud võlausaldajate esindaja nõusoleku saamist võimalus nõuda kehtivate lepingute täitmist.

Kohtu määratud halduril on ka võimalik lõpetada täitmisele kuuluv leping või osamaksed, kui ta teeb kindlaks, et tal puuduvad piisavad vahendid võlgniku kohustuste täitmiseks.

Lepingupartner võib esitada kohtu määratud haldurile (või halduri puudumise korral võlgnikule) ametliku teate, et ta teeks otsuse lepingu tuleviku kohta.

Kehtiv leping lõpetatakse automaatselt, kui kohtu määratud haldur (või võlgnik) ei ole vastanud ametlikule teatele ühe kuu jooksul.

Sama kehtib maksete tegematajätmisel ja kui lepingupartner ei ole andnud nõusolekut lepinguliste suhete jätkamiseks.

Kui võlgniku kaitsmiseks või õiguste taastamiseks on vaja leping lõpetada ja see ei kahjusta lepingupartneri huve ülemäära palju, võib kohtu määratud haldur (või halduri puudumise korral võlgnik) esitada pankrotikohtunikule ka taotluse tunnistada kehtiv leping lõpetatuks.

Pankrotimenetlus

Sarnaselt päästmis- ja saneerimisenetlusele säilivad põhimõtteliselt kõik kehtivad lepingud. Lepingupartner peab seega täitma oma kohustusi vaatamata sellele, et võlgnik on jätnud kohustused enne algatamisotsust täitmata.

Lepingupartnerile makstakse pärast algatamisotsust tehtud soorituste eest maksetähtajal.

Kehtivate lepingute täitmist võlgnikule lubatud soorituse tegemiseks on võimalik nõuda üksnes pankrotihalduril.

Lepingupartner võib esitada pankrotihaldurile ametliku teate, et ta lepingu tuleviku üle otsustaks.

Leping lõpetatakse automaatselt, kui pankrotihaldur ei ole ametlikule teatele ühe kuu jooksul vastanud.

Sama kehtib juhul, kui lepingu võlgnikupoolne täitmine on seotud rahasumma maksmisega päeval, mil lepingupartnerit teavitatakse pankrotihalduri otsusest lepingut mitte jätkata, ning ka maksekohustuse täitmatajätmise korral, kui lepingupartner ei nõustu lepingulisi suhteid jätkama.

Kui lepingu täitmine seisneb muus kui raha maksmises, võib pankrotihaldur paluda ka pankrotikohtunikul tunnistada leping lõpetatuks, kui see on vajalik pankrotitoimingute tegemiseks ega kahjusta ülemäära lepingupartneri huve.

Kehtivate lepingute üleandmine

Kui päästmis-, saneerimis- või pankrotimenetluse korral tehakse määrus ettevõtja täielikuks või osaliseks võõrandamiseks, võib kohus kindlaks määrata, millised äritegevuse jätkamiseks vajalikud liising-, rendi- või kaupade ja teenuste pakkumise lepingud tuleb üle anda.

Lepingupartner, kelle lepingut sel viisil üle ei antud, võib taotleda pankrotikohtunikult lepingu lõpetatuks kuulutamist, kui haldur või halduri puudumise korral võlgnik või pankrotihaldur selle edasist täitmist ei nõua.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Maksejõuetusmenetluse korral on võlausaldajad kohustatud panema oma õigused võlgniku suhtes maksma üksnes maksejõuetusmenetluse raames ning nad ei saa esitada võlgniku vastu eraldi hagi võlgade maksmiseks.

Kui vara ebapiisavuse tõttu tehakse otsus lõpetada pankrotimenetlus, ei taastu sellega võlausaldajate õigus pöörduda võlgniku vastu eraldi kohtusse. Sellel reeglil on erandid:

hagid, mis on seotud pankrotimenetluse ajal pärimise teel saadud varaga;

kui nõue tuleneb süüteoist, milles võlgniku süü on kindlaks tehtud, või kui see seondub võlausaldaja isiklike õigustega;

kui nõue tuleneb sotsiaalkindlustusameti kahjuks toime pandud pettustest. Seda, et nõue tuleneb pettusest, kinnitatakse kas kohtuotsusega või sotsiaalkindlustusameti teatavaks tehtud trahviga.

Samuti taastub võlausaldajate õigus pöörduda võlgniku vastu eraldi kohtusse järgmistel juhtudel:

võlgniku puhul on välja kuulutatud eraisiku pankrot;

võlgnik on tunnistatud süüdi tahtlikus pankrotis;

võlgniku suhtes on tema vara või tema juhitud juriidilise isikuga seoses varem olnud pankrotimenetlus, mis rauges varade ebapiisavuse tõttu vähem kui viis aastat enne kõnealuse menetluse algatamist tema suhtes; võlgniku võlg on kustutatud viie aasta jooksul enne seda kuupäeva;

menetlus algatati territoriaalse menetlusena nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 (maksejõuetusmenetluse kohta) artikli 3 lõike 2 tähenduses.

Lisaks lubab kohus ühe või mitme võlausaldaja suhtes toime pandud pettuse korral pöörduda igal võlausaldajal võlgniku vastu eraldi kohtusse. Kohus teeb otsuse menetluse lõpetamise ajal pärast võlgniku, pankrotihalduri ja järelevalveametniku ärakuulamist või nõuetekohast kohtusse kutsumist. Ta võib iga huvitatud isiku taotlusel teha samadel tingimustel otsuse ka pärast seda.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega katkestatakse või keelatakse hagi esitamine võlgniku vastu eesmärgiga saavutada rahasumma tasumine või lõpetada leping põhjusel, et summad on maksmata.

Samuti peatatakse täitemenetlus ja õiguskaitsemeetmed.

Katkestatakse või peatatakse ka hagi, mille võlausaldajad on esitanud enne kollektiivset menetlust.

Sel viisil on hõlmatud kõik varasemad võlausaldajad, olenemata sellest, kas neil on tagatis või mitte.

Menetluste katkestamine ja keelamine kehtib kõigi maksejõuetusmenetluste kohta.

Pooleliolevad menetlused katkestatakse, kuni hagev võlausaldaja on oma nõude esitanud.

Seejärel jätkatakse menetlusi *ipso jure*, kuid üksnes eesmärgiga nõue kinnitada ning fikseerida selle summa, välistades võlgniku süüdimõistmise.

Muid kohtuasju ja täitemenetlusi peale eespool osutatute jätkatakse võlgniku suhtes jälgimisperioodil pärast seda, kui kaasatud on kohtu määratud võlausaldajate esindaja ja kohtu määratud haldur (kelle ülesanne on võlgnikku abistada või esindada) või pärast menetluste jätkamist kohtu määratud võlausaldajate esindaja või kohtu määratud halduri algatusel.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Päästmismenetlus ja saneerimismenetlus

Päästmiskava vastuvõtmise eesmärgil peetakse võlausaldajatega nõu makseperioodide või võlgade kustutamise küsimuses.

Kohtu määratud haldur (või halduri puudumise korral võlgnik) edastab ettepanekud kohtu määratud võlausaldajate esindajale.

Kohtu määratud võlausaldajate esindaja saab individuaalse või kollektiivse nõusoleku kõigilt võlausaldajatelt, kes on oma nõudest teatanud.

Kohtu määratud võlausaldajate esindaja ei ole kohustatud pidama nõu võlausaldajatega, kelle puhul esialgses kavas ei tehta maksetes muudatusi või nähakse ette kogumakse kohe, kui kava on vastu võetud või nõudeid on tunnistatud.

Võlausaldajate komiteed

Kui võlgnikul on üle 150 töötaja ja tema käive ületab 20 miljonit eurot, moodustatakse võlausaldajate komitee, kes esitab oma arvamuse kohustuste täitmise esialgsete kavade kohta. Kohus võib teha otsuse nende sätete kohaldamiseks ka piirmääradest allapoole jäämise korral.

Võlausaldajate komiteed kutsuvad eraldi koosolekutele eri liiki võlausaldajaid, et esitada neile ettepanekuid, mida nad saaksid arutada ning mille üle nad kollektiivselt otsustavad, nii et vähemus peab nõustuma enamuse otsusega.

Olemas on krediidiasutuste komitee, mis koosneb finantsettevõtetest ning krediidid- ja samaladsetest asutustest, ning peamistest kaubatarbijatest või teenuseosutajatest koosnev komitee. Võlakirjaomanike olemasolu korral kutsutakse kokku kõigi nende võlausaldajate üldkoosolek, kellel on Prantsusmaal või välismaal emiteeritud võlakirju, et arutada võlausaldajate komiteede vastuvõetud esialgset kava.

Kohtu määratud haldur peab võlausaldajate komiteedega esialgse kava küsimuses nõu pidama ja enne kui kohus saab otsuse teha, peavad nad hääletama kava poolt.

Kui võlausaldajate komiteed on olemas, saavad kõik võlausaldajad, kes on komitee liikmed, teha võlgniku esitatud esialgse kava kohta alternatiivseid ettepanekuid.

Seega võib esialgse kava koostada võlgnik (keda võib abistada kohtu määratud haldur) või saneerimismenetluse korral haldur, keda abistab võlgnik, kuid see võib olla ka komiteesse kuuluvate võlausaldajate algatus. Seejärel saab kohtule korraga esitada nii komiteede vastuvõetud kava kui ka võlgniku või halduri toetatud kava, kui see koostatakse eraldi.

Kiirendatud päästmismenetlus

Kiirendatud päästmismenetluse algatamisel on kohustuslik moodustada võlausaldajate komiteed – krediidiasutuste komitee ning kaubatarbijate ja teenuseosutajate komitee – ning kutsuda vajaduse korral kokku ka võlakirjaomanike üldkoosolek.

Võlausaldajatega, kes ei ole komitee liikmed, peetakse nõu eraldi.

Kiirendatud finantspäästmismenetlus

Kiirendatud finantspäästmismenetluse algatamisel tuleb moodustada ainult krediidiasutuste komitee ja kutsuda vajaduse korral kokku võlakirjaomanike üldkoosolek.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Võlgniku varad võib realiseerida äriühingu täieliku või osalise võõrandamise või üksikute varade võõrandamise teel. Nendele tehingutele kohaldatakse erinevaid norme.

Äriühingu võõrandamise määrab kohus; seda ei tee maksejõuetushaldur.

Äriühingu võib päästmismenetluse korral võõrandada ainult osaliselt. Saneerimis- või pankrotimenetluse puhul on selline võõrandamine osaline või täielik.

Sellistel juhtudel teeb kohus otsuse, millega määratakse kindlaks periood, mille jooksul tuleb saata kohtu määratud võlausaldajate esindajale, pankrotihaldurile või võimalikule haldurile ostupakkumised. Pakkumised peavad olema kirjalikud ja sisaldama teatavat kohustuslikku teavet. Üksikute varade võõrandamisele kohaldatakse erinevaid norme.

Päästmis- ja saneerimisperioodil, kui võlgniku kapitali ei vähendata, võib ta jätkata oma vara käsutamist halduri vastutusel.

Kui varade realiseerimist sisaldav käsutamine ei kuulu äriühingu igapäevase juhtimise piiresse, peab ta saama pankrotikohtuniku eelneva nõusoleku.

Päästmis- või saneerimiskava kestel saab võlgnik täielikult tagasi kontrolli oma varade üle.

Pankrotimenetluse korral peab pankrotihaldur saama varade võõrandamiseks pankrotikohtuniku loa.

Kinnisvara müüakse sundenampakkumise teel (*adjudication judiciaire*). Pankrotikohtunik kehtestab alghinna ja müügi põhitingimused. Ta võib ka anda loa müügiks vabatahtlikul enampakkumisel (*adjudication amiable*), kuid alghinna määrab tema. Lõpuks võib ta anda loa müügiks kokkuleppel (*vente de gré à gré*) hinnaga ja tingimustel, mille määrab kindlaks tema.

Pankrotihaldur jaotab müügitulu vastavalt võlausaldajate järjestusele.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Teatada tuleb kõikidest nõuetest, mis tekivad enne menetluse algatamise otsust, olenemata nende laadist või olemusest, olgu need ärilised, tsiviil-, haldus- (riigikassa, sotsiaalhoolekande- ja sotsiaalkindlustusasutused) või karistuslikud nõuded (trahvid). Ei ole oluline, kas tegu on tagamata või eelisnõudega, tähtaja ületanud või tähtajalise, vaidlustamata või tingimusliku nõudega. Need sätted ei puuduta töötajaid.

Nõuded, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsuse tegemist, tasutakse nende maksetähtpäeva saabumisel, kui need on seotud menetluse läbiviimisega või vastutasuga võlgnikule tema äritegevusega seoses tehtud soorituste eest.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Kõik võlausaldajad, kelle nõue tekib enne menetluse algatamise otsust, peavad teatama oma nõuetest päästmisenetluse või saneerimisenetluse korral kohtu määratud võlausaldajate esindajale või pankrotimenetluse korral pankrotihaldurile.

Teatamise tähtaeg on kaks kuud pärast menetluse algatamise otsuse avaldamist ametlikus väljaandes.

Samadel tingimustel võib ka võlgnik ise teatada mõnest oma võlausaldaja nõudest.

Teatada tuleb ka teatavatest nõuetest, mis tekivad pärast menetluse algatamise otsust, millele ei kehti eelisõigus selle alusel, et need on kasulikud äriühingule või on seotud menetluse vajadustega.

Teatud nõudes tuleb nimetada praegu ja tulevikus võlgnetavad summad, maksetähtajad, eelisõiguse või olemasoleva tagatise laad ja intressi arvutamise reeglid.

Nõudest teatamiseks ei ole kindlat vormi kehtestatud. Teates endas tuleb üheselt mõistetavalt väljendada võlausaldaja tahet nõuda oma nõude tasumist, lisada see nõuete aruandesse ja osaleda menetluses.

Pärast võlgniku märkuste saabumist koostab kohtu määratud võlausaldajate esindaja teatatud nõuete nimekirja koos oma ettepanekutega nende tunnustamise, tagasilükkamise või pädevale kohtule esitamise kohta.

See nimekiri edastatakse pankrotikohtunikule ja sellest teavitatakse kohtu määratud haldurit.

Enne nõude tunnustamist või tagasilükkamist kontrollib pankrotikohtunik selle olemasolu, summat ja laadi vastavalt teate koostaja esitatud tõenditele ning vajaduse korral ärakuulatavate isikute ja kohtu määratud võlausaldajate esindaja esitatud tõenditele.

Võlausaldajad, kes ei ole oma nõuetest tähtaja jooksul teatanud, jäetakse kõrvale ning seepärast ei saa nad osaleda jaotamises ega nõuda dividende, kui võlgniku varade kohta võetakse vastu kava või need realiseeritakse, välja arvatud juhul, kui pankrotikohtunik tühistab nende kõrvalejätmise.

Kui kõrvalejätmine tühistatakse, saavad nad pärast taotluse esitamist jaotamises osaleda.

Kiirendatud päästmisenetlus ja kiirendatud finantspäästmisenetlus

Võlgnik koostab nimekirja lepitusmenetluses osalenud võlausaldajate nõuetest, millest tuleb teatada. Nimekirja kinnitab võlgniku audiitor ja see antakse hoiule kohturegistrisse.

Kohtu määratud võlausaldajate esindaja edastab igale võlausaldajale tema nõuet puudutava väljavõtte nimekirjast.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Eelisõigusega võlausaldajal on tagatis, mis kindlustab, et võlgnik teeb talle makse enne kui muudele, tagamata nõuetega võlausaldajatele, kui võlgniku vastu algatatakse kollektiivne menetlus.

Võlausaldaja võib olla eelisseisundis,

sest tal on võlgniku antud või kohtuotsusega saadud tagatis, või seoses sellega,

et tema staatuse tõttu on talle seadusega antud eelisõigus.

Kõik eelisõigusega võlausaldajad ei ole võrdsed. Kui omavahel konkureerib mitu eelisõigusega võlausaldajat, tehakse neile makse seadusega kindlaks määratud järjekorras, kuid siiski enne tagamata võlausaldajaid.

Tagamata võlausaldajatele makstakse võlgniku järelejäänud varadest pärast eelisõigusega võlausaldajatele maksmist. Jaotamine toimub *pro rata*.

Eelisõiguste järjekord

Päästmisenetlus ja saneerimisenetlus

Kinnisvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

töötasunõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümne tööpäeva eest;

kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: kulud, mis on seotud varade säilitamise ja realiseerimisega ning tulu jaotamisega võlausaldajate vahel (inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu jne);

lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded: seda saavad kasutada võlausaldajad, kes annavad raha juurde või tarnivad uusi kaupu või osutavad uusi teenuseid eesmärgiga tagada äriühingu jätkumine ja selle püsijäämine;

pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis

tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;

nõuded, mis on tagatud töötajate üldise eelisseisundiga: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuue kuu töö eest;

erieelisseisundiga või hüpoteegiga tagatud nõuded;

tagamata nõuded.

Vallasvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

nõuded, mis on tagatud konkreetse vallavaraga ja sellega seotud pandiõigus;

töötasunõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümne tööpäeva eest;

kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: kulud, mis on seotud varade säilitamise ja realiseerimisega ning tulu jaotamisega võlausaldajate vahel (inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu jne);

lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded: seda saavad kasutada võlausaldajad, kes annavad raha juurde või tarnivad uusi kaupu või osutavad uusi teenuseid eesmärgiga tagada äriühingu tegevuse jätkumine ja selle püsijäämine;

pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;

riigikassa eelisseisund;

nõuded, mis on tagatud vallasvaraga seotud erieesõigusega ilma pandiõigusega;

nõuded, mis on tagatud vallasvarale seotud muude üldkohustustega;

tagamata nõuded.

Pankrotimenetlus

Kinnisvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

töötasuõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümne tööpäeva eest;

kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu;

lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded: seda saavad kasutada võlausaldajad, kes annavad raha juurde või tarnivad uusi kaupu või osutavad uusi teenuseid eesmärgiga tagada äriühingu tegevuse jätkumine ja selle püsijäämine;

nõuded, mis on tagatud kinnisvarale seotud erikohustustega;

pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;

tagamata nõuded.

Vallasvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

nõuded, mis on tagatud konkreetse vallasvaraga ja sellega seotud pandiõigusega;

töötasuõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümne tööpäeva eest;

kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu;

lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded;

pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;

kaupadele seotud hüpoteegiga tagatud nõuded või masinatele või seadmetele seotud pandiga tagatud nõuded;

riigikassa eelisseisund;

nõuded, mis on tagatud vallasvaraga seotud erieesõigusega ilma pandiõigusega;

muu üldine eelisseisund vallasvara suhtes (tsiviilseadustiku (*Code civil*) artikkel 2331) ja töötasude üldine eelisseisund;

tagamata nõuded.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Päästmismenetlus ja saneerimismenetlus

Päästmis- ja saneerimismenetlus on võetud kasutusele äriühingute päästmiseks, äritegevuse ja töökohtade säilitamiseks ning nõuete täitmiseks kava abil.

Päästmiskava ja saneerimiskava saab vastu võtta vaid juhul, kui need tingimused on täidetud.

Kui on reaalne võimalus äriühing päästa, koostab võlgnik – päästmismenetluse korral – või haldur – saneerimismenetluse korral – või võlausaldaja, kui on moodustatud võlausaldajate komiteed – esialgse kava. Sellel on kolm osa:

majanduslik ja finantsosa, milles selgitatakse tegevusvõimaluste ja -viiside, turutingimuste ja saadaolevate rahaliste vahendite põhjal välja äriühingu

tegevuse jätkamise väljavaated;

selliste kohustuste kustutamise ja mis tahes tagatiste andmise tingimuste kindlaksmääramine, mille äriühingu juht peab kava täitmiseks tagama;

sotsiaalne osa, kus kavandatakse ja põhjendatakse töökohtade arvu ja väljavaateid ning sotsiaalseid tingimusi, mis nähakse ette äritegevuse jätkumiseks.

Kui esialgses kavas nähakse majanduslikel põhjustel ette koondamine, vaadatakse selles läbi juba tehtud sammud ning määratakse kindlaks uuesti tööle asumist hõlbustavad meetmed ja hüvitis nende töötajate jaoks, kelle töökohad on ohus.

Kavas tutvustatakse kõiki kohustusi, mille kava täitmise eest vastutavad isikud on võtnud ja mis on äriühingu tegevuse jätkamiseks vajalikud.

Seejärel teeb kohus talle võlgniku või võlausaldaja esitatud esialgse kava kohta otsuse.

Päästmiskava, saneerimiskava või müügikava vastuvõtmine kohtus kujutab endast kohtuotsust. Kui on moodustatud võlausaldajate komiteed, on kaval ka lepinguline aspekt.

Kava kestus ei tohi ületada kümnet aastat või põllumajandusettevõtjate puhul viieteist aastat.

Kohus määrab kava kogu kestuse ajaks halduri või võlausaldajate esindaja, kes teeb kava täitmise üle järelevalvet.

Kava vastuvõtmisega jälgimisperiood lõpeb. Võlgnik saab tagasi kontrolli oma varade üle ja võib taas oma äriühingut juhtida, tingimusel et ta järgib

meetmeid, mis kohus on talle kavas kehtestanud.

Võlgnik peab järgima kõiki kavas sisalduvaid sätteid.

Kui ta seda ei tee, jätab päästmiskava või saneerimiskava rakendamise ajal oma kohustused täitmata või peatab maksed, ähvardab teda oht, et kava

tühistatakse ja menetlust jätkatakse.

Menetluse muutmine pankrotiks

Pankrot võidakse välja kuulutada päästmise või saneerimise kohta tehtud otsusega alanud jälgimisperioodi ajal või lõpus.

Kohus peab pankroti kuulutama välja kohe, kui äriühingu tegevuse jätkumine osutub võimatuks või kui saneerimismenetluse käigus ei suudeta müügikava vastu võtta.

Füüsilisest isikust võlgniku kohustuste lõppemine pankroti korral

Võlgnik kaotab õiguse oma vara käsutada päeval, mil kuulutatakse välja pankrot, ning tal pole seda õigust kuni pankroti lõpetamiseni. Pärast seda

taastatakse võlgniku õigused ja ta saab jälle teha toiminguid.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui päästmiskava või saneerimiskava täitmine on lõpetatud, ei saa oma nõudest teatamata jättnud võlausaldajad võlgniku vastu lagi esitada.

Üksikute menetluste erandkorras jätkamine on sõnaselgelt ette nähtud üksnes juhul, kui pankrot raugab vara ebapiisavuse tõttu.

Maksejõuetusmenetluse lõpetatuks lugemise aeg

Jälgimisperiod on ajavahemik, mis kestab alates menetluse algatamise otsuse tegemise kuupäevast kuni kuupäevani, mil tehti otsus päästmiskava või saneerimiskava vastuvõtmise kohta või pankroti väljakuulutamise kohta.

Päästmismenetluse ja saneerimismenetluse raames jätkub jälgimisperiodil äritegevus ning põhimõtteliselt juhib võlgnik oma äriühingut teatud piirangutega edasi.

Kui on olemas reaalne võimalus, et äriühing on võimeline oma tegevust jätkama, lõpeb jälgimisperiod päästmiskava või saneerimiskava vastuvõtmisega. Päästmiskava või saneerimiskava vastuvõtmine võimaldab võlgnikul saada äriühing uuesti enda kontrolli alla, kuigi menetlus sellega ei lõpe.

Tegelikult lõpetatakse menetlus siis, kui pankrotikohtunik kinnitab halduri ja kohtu määratud võlausaldajate esindaja esitatud lõpparuande. Seejärel annab kohtu esimees korralduse menetluse lõpetamise kohta. See on kohtulik haldusmeede, mis ei kuulu edasikaebamisele.

Juriidilises mõttes lõpetatakse menetlus seega siis, kui on antud korraldus selle lõpetamise kohta.

Menetluse mõju aga ei lõpe menetluse lõpetamise korraldusega, sest päästmiskava või saneerimiskava täitmine jätkub.

Võlgnik peab järgima kõiki kavas sisalduvaid sätteid.

Kui ta seda ei tee, jätab päästmiskava või saneerimiskava rakendamise ajal oma kohustused täitmata või peatab maksed, ähvardab teda oht, et kava tühistatakse ja menetlust jätkatakse.

15 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Menetluse käigus tekkinud kulud kannab äriühing, kelle suhtes maksejõuetusmenetlust kohaldatakse.

16 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Kui kohus algatab saneerimis- või pankrotimenetluse, loetakse võlgniku maksete peatamise kuupäevaks põhimõtteliselt menetluse algatamise otsuse kuupäeva.

Kohus võib aga otsustada, et maksed peatati mingil päeval kuni 18 kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva.

Ajavahemikku maksete peatamise kuupäevast kuni saneerimis- või pankrotimenetluse algatamise kuupäevani nimetatakse sel juhul kriitiliseks ajaks.

Teatud toimingud, mida võlgnik sel ajavahemikul teeb ja mis osutuvad pettuseks, tühistatakse.

Kriitilisel ajal tehtud toimingute tühiseks tunnistamine on menetluses pädeva kohtu ainupädevus.

Tühistamishagi saab esitada üksnes kohtu määratud haldur, kohtu määratud võlausaldajate esindaja, pankrotihaldur või riigiprokuratuur.

Võlausaldajad võivad esitada hagi võlgniku õigustoimingute tühiseks tunnistamise kohta eraldi või kohtu määratud võlausaldajate esindaja kaudu kollektiivselt.

Toiming on kõikidel juhtudel tühine ja see tühistatakse tagasiulatuvalt.

On kaksteist juhtumit, mille puhul kehtib kohustus tunnistada ebaseaduslikud toimingud tühiseks:

kõik toimingud, millega antakse vallas- või kinnisvara omandiõigus tasuta üle;

igasugune vastastikune leping, milles võlgniku kohustused ületavad tunduvalt teise poole omi;

igasugune makse, olenemata selle tegemise viisist, võlgade eest, mille tähtaeg ei olnud makse tegemise kuupäeval saabunud;

igasugune makse tähtaja ületanud võlgade eest, mis ei ole tehtud sularahas, makseteatisega, pangaülekandega, võõrandamislepinguga või muus äritehingute puhul üldiselt tunnustatud makse vormis;

igasugune deposiit või summade ülekandmine, mis on tehtud pärast vara pantimist ja ilma lõpliku kohtuotsuseta;

igasugune lepinguline hüpoteek, kohtulik hüpoteek ja ka abikaasade kohtulik hüpoteek ning võlgniku varale seatud pandiõigus võlgade eest, mille kohta on varem sõlmitud leping;

igasugune õiguskaitsemeede, välja arvatud juhul, kui registreerimine või arestimismäärus on maksete peatamisest varasema kuupäevaga;

äriühingu töötajatele antud volitus kasutada valikuõigust ja selle kasutamine;

vara või õiguste üleandmine usaldusvarasse, välja arvatud juhul, kui see üleandmine tehti tagatisena samal ajal võla kohta sõlmitud lepingu eest;

igasugune usalduslepingu muudatus, mis mõjutab enne kõnealust muudatust võla kohta sõlmitud lepingu tagamiseks usaldusvarasse juba üle kantud õigusi või varasid;

kui võlgnik on piiratud vastutusega üksikettevõtja (*entrepreneur individuel à responsabilité limitée*), siis igasugune vara võõrandamine või muudatus vara võõrandamises, mille korral makstakse välja tulu, mis ei ole määratud äritegevuseks, põhjustades menetlusega hõlmatud vara kadumist sama ettevõtja teise vara kasuks;

võlgniku esitatud notariaalne tõend arestimisest vabastamise kohta.

Kohus peab need toimingud tühistama olenemata sellest, kas pooled tegutsesid heas või halvas usus.

Samuti võib kohus tühistada toimingud, millega kantakse vallas- või kinnisvara omandiõigus tasuta üle, ning arestimisest vabastamise tõendi, mis on saadud kuue kuu jooksul enne maksete peatamise kuupäeva. Sellistel juhtudel on tühistamine valikuline.

Viimati uuendatud: 11/05/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Horvaatia

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, võib juriidiliste isikute ning üksikisikust võlgniku vara suhtes algatada pankrotieelse menetluse ja pankrotimenetluse.

Üksikisikust võlgnik on pankrotiseaduse (*Stečajni zakon*) tähenduses füüsiline isik, kes on tulumaksuseaduse (*Zakon o porezu na dohodak*) kohaselt kohustatud tasuma füüsilisest isikust ettevõtja tulumaksu, või füüsiline isik, kes on ettevõtte tulumaksu seaduse (*Zakon o porezu na dobit*) kohaselt kohustatud tasuma ettevõtte tulumaksu.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

a) Pankrotieelse menetluse võib algatada, kui kohus teeb kindlaks peatse maksejõuetuse, st ta leiab, et võlgnik ei ole suuteline täitma oma olemasolevaid kohustusi nende maksetähtpäeval.

Peatse maksejõuetusega on tegemist juhul, kui asjaolud, mille tõttu võlgnik tunnistatakse maksejõuetuks, ei ole veel tekkinud ja kui

– finantsagentuuri (*Financijska agencija*) peetavas maksekohustuste järjekoha registris on võlgnikul vähemalt üks registreeritud tasumata kohustus, mille maksmiseks on kehtiv alus ja mis oleks tulnud sisse nõuda ilma võlgniku lisanõusolekuta ühel tema kontolt; või

– võlgnik hilineb üle 30 päeva töötajatele palkade maksmisega, mis on ette nähtud töölepingus, tööõigusnormides, kollektiivlepingus, erinormides või muus dokumendis, millega reguleeritakse tööandja kohustusi töötajate ees; või

– võlgnik ei tasu 30 päeva jooksul arvates kuupäevast, mil ta oli kohustatud tegema töötajatele palgamaksud, sissemaksed ja makse eelmises punktis nimetatud palkadelt.

b) Pankrotimenetluse võib algatada, kui kohus teeb kindlaks pankroti aluste olemasolu, st maksejõuetuse või ülemäärase võlgnevuse.

Maksejõuetusega on tegemist juhul, kui võlgnik ei suuda püsivalt täita oma tasumisele kuuluvaid finantskohustusi täita. Asjaolu, et võlgnik on tasunud või võib olla suuteline tasuma täielikult või osaliselt mõne võlausaldaja nõuded, ei kvalifitseeri võlgnikku maksejõuliseks.

Võlgnikku peetakse maksejõuetuks, kui:

– tal on finantsagentuuri peetavas maksekohustuste järjekoha registris vähemalt üks registreeritud, üle 60 päeva tasumata kohustus, mille maksmiseks on kehtiv alus ja mis oleks tulnud sisse nõuda ilma võlgniku lisanõusolekuta ühel tema kontolt; või

– ta ei ole maksnud oma töötajatele kolmel järjestikusel korral palka, mis on ette nähtud töölepingus, tööõigusnormides, kollektiivlepingus, erinormides või muus dokumendis, millega reguleeritakse tööandja kohustusi töötajate ees.

Ülemäärase võlgnevusega on tegemist juhul, kui juriidilisest isikust võlgniku vara ei kata enam tema olemasolevaid kohustusi.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetluses hõlmab pankrotivara kogu võlgnikule kuuluvat vara pankrotimenetluse algatamise ajal ning võlgniku pankrotimenetluse ajal omandatud vara. Pankrotivara kasutatakse selleks, et tasuda pankrotimenetluse kulud, võlgniku võlausaldajate nõuded ja nõuded, mille tasumine on tagatud teatud õigustega võlgniku varale.

Kui pankrotivara hulka kuuluvat vara kasutavad tasuta isikud, keda on eelnevalt volitatud võlgnikku vastavalt seadusele esindama, või üksikisikust võlgnik pärast pankrotimenetluse algatamist, ei too see kaasa õiguslikke tagajärgi, välja arvatud kasutamine, mida reguleerivad üldeeskirjad, mis toetavad avalike registrite suhtes valitseva usalduse põhimõtet. Tasu tagastatakse vastaspoolele pankrotivarast, kui see on suurendanud pankrotivara väärtust.

Kui üksikisikust võlgnik on saanud enne pankrotimenetluse algatamist või selle ajal päranduse või annaku, on ainult võlgnikul õigus pärand või annak vastu võtta või sellest loobuda.

Kui võlgnik rajab koos kolmanda isikuga kaasomandi või muu õigussuhte või partnerluse, jaotatakse varad väljaspool pankrotimenetlust. Sellisest suhtest tulenevate kohustuste täitmiseks võidakse nõuda nõuete eraldi rahuldamist võlgniku osa arvel.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

a) Pankrotieelses menetluses on halduri määramise nõuded samad mis likvideerija määramisel. Kui kohus peab vajalikuks, määrab ta halduri oma otsusega pankrotieelse menetluse algatamise kohta. Halduri kohustused lõpevad pankrotieelse kokkuleppe kinnitamise otsuse vastuvõtmise päeval, pankrotimenetluse algatamise kuupäeval või võlausaldajate otsuse alusel.

Haldur on pankrotieelses menetluses kohustatud

1. kontrollima võlgniku majandustegevust;
2. kontrollima võlgniku varade ja kohustuste nimekirja;
3. kontrollima registreeritud nõuete usaldusväärust;
4. vaidlustama nõuded, kui tal on võlausaldajate tehtud avalduste alusel või muudel põhjustel kahtlusi nende õigsuses;
5. jälgima võlgniku majandustegevust, eelkõige tema finantstehinguid, kohustuste võtmist kolmandate isikute ees, maksekindlustusvahendite väljastamist ja majandustegevust kaupade või teenuste müümisel, tagades, et võlgniku vara ei kahjustata;
6. esitama kohtule kaebuse, kui võlgnik tegutseb vastuolus pankrotiseaduse artikliga 67;
7. väljastama korraldusi ja tõendeid vastavalt pankrotiseaduse artiklitele 69 ja 71;
8. tagama, et pankrotieelse menetluse kulud tasutakse täielikult ja õigel ajal;
9. tegema muid toiminguid vastavalt pankrotiseadusele.

Alates pankrotieelse menetluse algatamise kuupäevast kuni selle lõpetamiseni võib võlgnik teha ainult maksed, mis on vajalikud tema igapäevaseks majandustegevuseks. Sellel ajavahemikul ei või võlgnik täita kohustusi, mis tekkisid ja mille maksetähtaeg saabus enne pankrotieelse menetluse algatamist, v.a töösuhtest tulenevad brutomaksekohustused võlgniku töötajate ja endiste töötajate suhtes, kui nõuete maksetähtaeg saabus enne pankrotieelse menetluse algatamise kuupäeva, lahkumishüvitis seaduses ja kollektiivlepingutes sätestatud summas, kahjunõuded töö saadud vigastuse või tööga seotud haigusjuhtumite eest ning töötajate palkadel põhinevad nõuded, millele lisandub baasmaksete summa ja töötajate muud sisulised õigused kooskõlas töö- ja kollektiivlepingutega, mille maksetähtaeg saabus pärast pankrotieelse menetluse algatamise ettepaneku esitamist, samuti muud maksed, mis on vajalikud igapäevaseks majandustegevuseks, nagu on sätestatud eriseaduses.

Alates kuupäevast, mil esitatakse pankrotieelse menetluse algatamise ettepanek, kuni otsuse tegemiseni pankrotieelse menetluse algatamise kohta ei saa võlgnik oma vara võõrandada ega koormata, välja arvatud halduri nõusolekul või kui haldurit ei ole määratud, siis kohtu nõusolekul.

b) Pankrotimenetluses valitakse likvideerija juhuslikkuse põhimõttel pädeva kohtu tegevuspiirkonda kuuluvate likvideerijate A-nimekirjast, kui pankrotiseaduses ei ole ette nähtud teisiti. Selle valiku alusel määrab kohus pankrotimenetluse algatamise otsuses likvideerija. Kui haldur määrati pankrotimenetlusele eelnenud pankrotieelses menetluses või kui pankrotimenetluses määrati ajutine likvideerija, määrab kohus likvideerijaks erandkorras halduri või ajutise likvideerija.

Likvideerijale antakse võlgniku äriühingute õigused ja kohustused, kui pankrotiseaduses ei ole sätestatud teisiti. Kui võlgnik jätkab pankrotimenetluse ajal oma majandustegevust vastavalt pankrotiseaduse artikli 217 lõikele 2, juhib majandustegevust likvideerija.

Likvideerija esindab võlgnikku. Likvideerija haldab ainult neid üksikisikust võlgniku toiminguid, mis on seotud pankrotivaraga, ja esindab võlgnikku seadusliku esindaja volitustega.

Likvideerija on kohustatud tegutsema kohusetundlikult ja nõuetekohasel viisil ning eelkõige

1. korrastama raamatupidamisdokumendid kuni pankrotimenetluse algatamise kuupäevani;
2. koostama esialgse hinnangu pankrotimenetluse kulude kohta ja edastama selle võlausaldajate komiteele heakskiitmiseks;
3. looma varade nimekirja koostamiseks komisjoni;
4. koostama esialgse bilansi võlgniku varade kohta;
5. haldama nõuetekohase hoolsusega võlgniku alustatud, kuid lõpuleviimata toiminguid ja toiminguid, mis on vajalikud, et hoida ära võlgniku vara kahjustamine;
6. tagama võlgniku nõuete realiseerimise;
7. tegema kohusetundlikult võlgniku majandustoiminguid, mida on nimetatud pankrotiseaduse artikli 217 lõikes 2;
8. esitama Horvaatia pensionikindlustusametile dokumendid, mis on seotud hüvitisesaajate tööõiguslasest staatusega;
9. realiseerima või nõudma nõuetekohase hoolsusega sisse võlgniku vara ja õigused, mis moodustavad osa pankrotivarast;
10. valmistama ette väljamakse võlausaldajatele ja tegema selle pärast heakskiitmist;
11. esitama võlausaldajate komiteele lõpparuande;

12. tegema hilisemad väljamaksed võlausaldajatele;

13. esindama pärast pankrotimenetluse lõpetamist pankrotivara kooskõlas pankrotiseadusega.

Likvideerija peab esitama pankrotimenetluse käigu ja pankrotivara bilansi kohta kirjalikud aruanded standardvormil vähemalt kord iga kolme kuu järel.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Kui võlausaldajal oli pankrotimenetluse algatamise ajal kooskõlas seaduse või lepinguga õigus tasaarveldusele, siis pankrotimenetluse algatamine seda õigust ei mõjuta.

Kui pankrotimenetluse algatamise ajal on olemas vähemalt üks nõue, mis tuleb edasilükkava tingimuse alusel tasaarveldada või mille maksetähtaeg ei ole kätte jõudnud või mida ei ole kavas täita samal viisil, tehakse tasaarvestus pärast vajalike tingimuste täitmist. Tasaarveldusele ei kohaldata eeskirja, mille kohaselt kuuluvad tasumata nõuded maksmisele pankrotimenetluse algatamisel ja mittevaralised nõuded või nõuded täpsustamata rahasumma saamiseks määratakse kindlaks nende hinnangulise rahalise väärtuse alusel pankrotimenetluse algatamise ajal. Kui nõue, mida tuleks tasaarvelduseks kasutada, ei ole enam seotud mingite tingimustega ja selle maksetähtaeg jõuab kätte enne, kui tasaarveldus on võimalik, siis tasaarveldus välistatakse.

Tasaarveldus ei ole välistatud nõuete puhul, mis on nomineeritud erinevates valuutades või arvestusühikutes, tingimusel et selliseid valuutasid või arvestusühikuid on võimalik tasaarvelduseks kasutatava nõude arvelduskohas lihtsasti vahetada. Konverteerimine toimub vahetuskursi alusel, mis kehtib arvelduskohas ajal, kui saadakse kinnitus tasaarvelduse kohta.

Tasaarveldus ei ole lubatud,

1. kui võlausaldaja vastutus pankrotivara eest tekkis alles pärast pankrotimenetluse algatamist;
2. kui nõude loovutas võlausaldajale teine võlausaldaja alles pärast pankrotimenetluse algatamist;
3. kui võlausaldaja omandas oma nõude viimase kuue kuu jooksul enne pankrotimenetluse algatamist loovutamise teel või kui pankrotieelse menetlust ei olnud algatatud viimase kuue kuu jooksul enne pankrotimenetluse algatamise kuupäeva ja võlausaldaja teadis või pidi teadma, et võlgnik on muutunud maksejõuetuks või et võlgniku suhtes on esitatud pankrotieelse menetluse või pankrotimenetluse algatamise ettepanek. Erandkorras on tasaarveldus lubatud, kui nõue loovutati seoses täitmata lepingu täitmisega või kui nõude rahuldamise õigus omandati uuesti võlgniku õigustehingu eduka vaidlustamise teel;
4. kui võlausaldaja on omandanud tasaarveldamise õiguse vaieldava õigustoimingu kaudu.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Kui pankrotimenetluse algatamise ajal ei ole võlgnik ja tema vastaspool kahepoolselt siduvat lepingut täitnud või täielikult täitnud, võib likvideerija täita lepingu võlgniku asemel ja nõuda, et teine pool lepingu täidaks. Kui likvideerija keeldub lepingut täitmast, võib teine pool realiseerida oma maksejõuetusest tuleneva nõude ainult pankrotivõlausaldajana. Kui teine lepingupool nõuab likvideerijalt oma tähelepanekute esitamist valikuõiguse kohta, peab likvideerija viivitamata ja hiljemalt pärast aruannete esitamise istungit teavitama teist poolt tähtpostiga sellest, kas tal on kavas nõuda lepingu täitmist. Erandkorras, kui teine pool kannaks aruannete esitamise istungi ajaks olulist kahju ja ta on likvideerijat sellest teavitatud, on likvideerija kohustatud teavitama teist poolt kaheksa päeva jooksul tähtpostiga sellest, kas ta nõuab lepingu täitmist. Kui ta seda ei tee, ei ole tal õigust lepingu täitmist nõuda.

Kui võlgnetav täitmine on jaotatav ja kui teine pool on oma täitmiskohustused pankrotimenetluse algatamise ajal osaliselt täitnud, siis on sellel poolel õigus teostada pankrotivõlausaldajana oma õigust saada osalisele täitmisele vastavat vastutasu, isegi kui likvideerija on nõudnud ülejäänud osa täitmist. Kui tema õigus vastutatu saamisele on teostatamata, ei ole teisel poolel õigust nõuda selle väärtuse tagastamist, mis lisandus võlgniku varale tema osalise täitmise tulemusena.

Kui kinnistusraamatusse on kantud reservatsioon eesmärgiga tagada nõue õiguste omandamiseks või tühistamiseks võlgniku vara suhtes või võlgniku kasuks sisse kantud õiguste suhtes või selleks, et tagada nõue sellise õiguse sisu või eelisjärjekorra muutmiseks, võib võlausaldaja rahuldada oma nõude võlausaldajana pankrotivara arvel. Sama kehtib ka juhul, kui võlgnik oleks võtnud endale kõik muud kohustused võlausaldaja suhtes, mille ta jättis hiljem täielikult või osaliselt täitmata. See säte kehtib analoogia alusel laevade registris, ehitamisel olevate laevade registris või lennukite registris olevate reservatsioonide suhtes.

Kui võlgnik on enne pankrotimenetluse algatamist müünud oma vallasvara omandireservatsiooniga ja andnud vara ostja omandisse, võib ostja nõuda ostu-müügilepingu täitmist. Sama kehtib juhul, kui võlgnik on võtnud ostja suhtes muid kohustusi, mida ta ei ole täielikult täitnud või mille ta on täitnud ainult osaliselt. Kui võlgnik on enne pankrotimenetluse algatamist ostanud kinnisvara omandireservatsiooniga ja saanud selle müüjalt enda omandisse, on likvideerijal valikuõigus kooskõlas pankrotiseaduse artikliga 181.

Kinnisvara või ruumide rentimine ja üürimine ei lõpe pankrotimenetluse algatamisel. Sama kehtib ka rendi- ja üürisuhete kohta, mille võlgnik on sõlminud üürileandjana objektide kohta, mis anti kindlustamise eesmärgil üle kolmandale isikule, kes rahastas nende omandamist või tootmist. Õigusi, mis on seotud pankrotimenetluse algatamisele eelnenud ajaga, samuti lepingu ennetähtaegsest lõpetamisest tuleneva kahjuga, võib teine pool teostada ainult pankrotivõlausaldajana.

Likvideerija võib üles öelda kinnisvara või ruumide rentimise või üürimise, mille kohta võlgnik on sõlminud lepingu üürilevõtjana, olenemata lepingu tähtajast ja pidades kinni seaduses sätestatud etteteatamistähtajast. Kui likvideerija teatab ülesütlemisest, võib teine pool pankrotivõlausaldajana taotleda lepingu ennetähtaegse lõpetamise tõttu hüvitist. Kui pankrotimenetluse algatamise ajal ei ole võlgnik kinnisvara või ruume üle võtnud, võivad likvideerija ja teine pool lepingust taganeda. Kui likvideerija taganeb, võib teine pool pankrotivõlausaldajana nõuda lepingu ennetähtaegse lõpetamise tõttu hüvitist. Kumbki pool on kohustatud teise poole nõudmisel ja 15 päeva jooksul teavitama teist poolt oma kavatsusest lepingust taganeda. Kui ta seda ei tee, kaotab pool oma taganemisõiguse.

Kui võlgnikul oli kinnisvara või ruumide üürileandjana enne pankrotimenetluse algatamist rendi- ja üürisuhetega seotud nõudeid mingi tulevase ajavahemiku kohta, on sellel pankrotimenetluse algatamise ajal jooksval kalendrikuul õiguslik toime sel määral, mil see on seotud rentimise või üürimisega. Kui pankrotimenetlus algatakse pärast kuu viieteistkümnendat päeva, on nõuete omamisel õiguslik toime ka järgmisel kalendrikuul ja see on seotud konkreetselt rendi ja üüri tasumisega. Täitemenetlusel põhinevad nõuded on lepinguliste nõuetega samaväärsed.

Likvideerija võib võlgniku kui üürileandja nimel üüri- või rendisuhete üles öelda seaduses sätestatud etteteatamistähtaja jooksul, olenemata lepingulisest etteteatamistähtajast.

Kolmas isik, kellele likvideerija on võõrandanud võlgniku üüritud kinnisvara või ruumid ja kes seetõttu sõlmib üüri- või rendisuhete võlgniku asemel, võib selle lepingu üles öelda seaduses määratud etteteatamistähtaja jooksul.

Kui võlgnik on üürilevõtja, ei või teine lepingupool pärast pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist üürilepingut üles öelda

1. rendi või üüri makseviivituse tõttu, mis tekkis enne pankrotimenetluse algatamist;
2. võlgniku finantsseisu halvenemise tõttu.

Pankrotimenetluse algatamine ei too kaasa võlgnikuga sõlmitud töö- või teenuslepingute lõpetamist. Pankrotimenetluse algatamine on kindel õigustatud põhjus töölepingu ülesütlemiseks. Likvideerija võib pärast pankrotimenetluse algatamist võlgniku (kui tööandja) ja töötaja nimel töölepingu üles öelda

olenemata lepingulisest tähtjast ja seaduse- või lepingusätetest töötajate kaitse kohta. Etteteatamistähtaeg on üks kuu, kui seaduses ei ole ette nähtud lühemat tähtaega. Kui töötajad leiavad, et nende töölepingu ülesütlemine ei ole seadusega kooskõlas, võivad nad taotleda oma õiguste kaitset vastavalt tööseadusele (*Zakon o radu*).

Likvideerija võib kohtu nõusolekul sõlmida uued tähtjalised töölepingud ilma tööõiguslastes üldeskirjades sätestatud piiranguteta tähtjaliste töölepingute kohta, et lõpetada juba algatatud ärihoiud ja hoida ära võimalik kahju. Likvideerija määrab palgad ja muud tööga seotud hüvitised kindlaks kohtu nõusoleku alusel ning kooskõlas seaduse ja kollektiivlepinguga. Palgad ja tööga seotud hüvitised, millele töötajatel tekkis õigus pärast pankrotimenetluse algatamist, rahuldatakse pankrotivara kohustustena.

Töötajate osalemisõigus lõpeb pankrotimenetluse algatamisega. Töönõukoguga sõlmitud lepingud ei ole likvideerija jaoks siduvad.

Võlgniku korraldused vara kohta, mis moodustab osa pankrotivarast, kaotavad pankrotimenetluse algatamisel kehtivuse. Kui korralduse saanud isik ei ole pankrotimenetlusest teadlik ja see ei ole tema enda süü ning ta jätkab oma tegevust, käsitatakse korraldust endiselt jõus olevana. Korralduse saanud isiku nõuded seoses sellise tegevuse jätkamisega rahuldatakse pankrotivõlausaldaja nõuetena. Korralduse saanud isik peab kahju heastamise eesmärgil oma tegevust pärast pankrotimenetluse algatamist jätkama, kuni likvideerija võtab tegevuse üle. Korralduse saanud isiku nõuded seoses sellise tegevusega rahuldatakse pankrotivara võlausaldajate nõuetena.

Võlgnikule esitatud või võlgniku esitatud pakkumised muutuvad pankrotimenetluse algatamise päeval kehtetuks, välja arvatud juhul, kui nendega on nõustatud enne seda päeva.

Mis puudutab ärihoiuid, millega keegi on kohustunud osutama võlgniku nimel teatud teenuseid, võlgniku volitust pankrotivara hulka kuuluvate varade suhtes ja olukorda, kui selline volitus muutub pankrotimenetluse algatamisel kehtetuks, siis peab korralduse saanud isik jätkama kahju heastamise eesmärgil tegevust isegi pärast pankrotimenetluse algatamist, kuni likvideerija võtab tegevuse üle. Korralduse saanud isiku nõuded, mis tulenevad tegevuse jätkamisest, rahuldatakse pankrotivara võlausaldajate nõuetena.

Lepingulised sätted, mis välistavad pankrotiseaduse kohaldamise etteulatuvalt või piiravad seda, on õigusliku toimetu.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

a) Pankrotieelse menetluse korral ei või algatada võlgniku suhtes täite-, haldus- ega tagamismenetlust alates pankrotieelse menetluse algatamise päevast kuni selle lõpetamiseni. Kui sellised menetlused on pooleli, peatatakse need pankrotieelse menetluse algatamise päeval. Peatatud menetlus jätkub võlausaldajate ettepanekul

- pärast pankrotieelse kokkuleppe sõlmimist – seoses nõuetega või osaga nõuetest, mis vaidlustati pankrotieelses menetluses;

- pärast lõplikku otsust pankrotieelse menetluse lõpetamise kohta.

Need sätted ei kehti menetluste kohta, mida pankrotieelne menetlus ei mõjuta, ega menetluste kohta, millega soovitakse rahuldada pärast pankrotieelse menetluse algatamist tekkinud nõudeid.

Kohtumenetlustes, kus menetluse peatamise korraldus anti pankrotieelse menetluse algatamise tõttu ja kus seejärel tehti lõplik otsus, millega kinnitatakse võlausaldaja nõuet sisaldav pankrotieelne kokkulepe, jätkab kohus menetlust ja jätab hagi rahuldamata või lõpetab täite- või tagamismenetluse, välja arvatud seoses nõuetega või osaga nõuetest, mis vaidlustati pankrotieelses menetluses.

b) Pankrotimenetluse algatamise järel ei või üksikisikust võlausaldajad taotleda täitmisele pööramist või tagamist võlgniku suhtes seoses oma vara nende osadega, mis moodustavad osa pankrotivarast, ega võlgniku teiste varade suhtes. Võlausaldajatel, kes ei ole pankrotivõlausaldajad, ei ole õigust nõuda täitmisele pööramist või tagamist üksikisikust võlgnike tulevaste nõuete suhtes nende töösuhte või muu teenuse alusel ega samal alusel põhinevate nõuete suhtes pankrotimenetluses, välja arvatud täitmisele pööramine või tagamine elatis- ja muude nõuete rahuldamiseks, mis on võimalik rahuldada võlgniku palgatulu selle osa arvel, millest ei või rahuldada teiste võlausaldajate nõudeid. Pankrotimenetluse algatamise hetkel pooleli olevad täite- ja tagamismenetlused katkestatakse. Kui neid menetlusi jätkatakse, peatab need täitemenetlust läbi viiv kohus.

Pärast pankrotimenetluse algatamist võivad võlausaldajad, kellel on õigus taotleda võlgniku varade osalist väljajätmist pankrotivarast (*izlučni vjerovnici*), algatada oma õiguste teostamise eesmärgil võlgniku suhtes täite- ja tagamismenetluse kooskõlas täitemenetluse üldeskirjadega. Peatatud täite- ja tagamismenetlust, mille võlausaldajad on algatanud enne pankrotimenetluse algatamist, jätkab ja teostab täitemenetlust läbi viiv kohus kooskõlas täitemenetluse eeskirjadega.

Pärast pankrotimenetluse algatamist ei ole võlausaldajatel, kellel on õigus taotleda oma nõuete eraldi rahuldamist (*razlučni vjerovnici*), õigust algatada täite- või tagamismenetlust. Pankrotimenetluse algatamise hetkel pooleli olevad täite- ja tagamismenetlused peatatakse. Pankrotimenetlust läbi viiv kohus jätkab peatatud täite- ja tagamismenetlusi, kohaldades eeskirju esemete realiseerimise kohta, mille puhul kehtib pankrotimenetluses nõuete eraldi rahuldamise õigus.

Pärast pankrotimenetluse algatamist on lubatud teha kanne avalikesse registritesse, kui kanne tegemise eeltingimused olid täidetud enne seda, kui jõustusid pankrotimenetluse algatamise õiguslikud tagajärjed.

Täitmisele pööramine nõuete rahuldamise eesmärgil pankrotivara arvel, mis ei põhine likvideerija õigusaktidel, ei ole lubatud kuue kuu jooksul pärast pankrotimenetluse algatamist.

Käesolevat sätet ei kohaldata järgneva suhtes:

1. pankrotivaraga seotud kohustused, mis tulenevad kahepoolsest siduvast lepingust, mida likvideerija on kohustunud täitma;
2. kohustused, mis tulenevad püsivast lepingulisest suhtest pärast esimese tähtaja möödumist, mil likvideerijal oleks olnud võimalik leping üles öelda;
3. kohustused, mis tulenevad püsivast lepingulisest suhtest, kui likvideerija on saanud tasu pankrotivara arvel.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

a) Pankrotieelse menetluse korral ei või võlgniku suhtes algatada tsiviilmenetlust alates pankrotieelse menetluse algatamise päevast kuni selle lõpetamiseni.

Kui sellised menetlused on pooleli, peatatakse need pankrotieelse menetluse algatamise päeval. Peatatud menetlust jätkatakse võlausaldaja ettepanekul

- pärast pankrotieelse kokkuleppe sõlmimist – seoses nõuetega või osaga nõuetest, mis vaidlustati pankrotieelses menetluses;

- pärast lõplikku otsust pankrotieelse menetluse lõpetamise kohta.

Need sätted ei kehti menetluste kohta, mida pankrotieelne menetlus ei mõjuta, ega menetluste kohta, millega soovitakse rahuldada pärast pankrotieelse menetluse algatamist tekkinud nõudeid.

Kohtumenetlustes, kus menetluse peatamise korraldus anti pankrotieelse menetluse algatamise tõttu ja kus seejärel tehti lõplik otsus, millega kinnitatakse võlausaldaja nõuet sisaldav pankrotieelne kokkulepe, jätkab kohus menetlust ja jätab hagi rahuldamata või lõpetab täite- või tagamismenetluse, välja arvatud seoses nõuetega või osaga nõuetest, mis vaidlustati pankrotieelses menetluses.

b) Pankrotimenetluses võtab likvideerija võlgniku nimel tegutsedes üle pankrotimenetluse algatamise ajal pooleli olnud kohtuasjad, sealhulgas vahekohtumenetlused, mis on seotud pankrotivara hulka kuuluva varaga. Kohtuasju, mis on seotud pankrotimenetluse ajal esitatud nõuetega, ei saa jätkata enne, kui need on läbivaatamise istungil üle kontrollitud.

Pankrotimenetluse algatamise ajal võlgniku suhtes pooleli olevad kohtuasjad võtab likvideerija tema nimel üle, kui need on seotud järgneva:

1. varade väljaarvamine pankrotivara hulgast;

2. nõuete eraldi rahuldamine;
3. pankrotivara kohustused.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

a) Pankrotieelses menetluses on võlgniku võlausaldajad isikud, kellel on pankrotieelse menetluse algatamise ajal võlgniku vastu rahalisi nõudeid. Pankrotiseaduse eeskirju, millega kehtestatakse pankrotikokkuleppe üle hääletamise õigus, kohaldatakse vastavalt võlausaldajate õigusele hääletada ümberkorraldamiskava üle.

Võlausaldajad annavad oma hääle ettenähtud hääletusedelil kirjalikult. Hääletusedel tuleb esitada kohtule hiljemalt hääletamise istungi alguseks ja volitatud isik peab selle olema allkirjastanud ja kinnitanud. Kui võlausaldajad ei esita hääletusedelit istungi alguseks või esitavad hääletusedelid, millelt ei ole võimalik ühetähenduslikult kindlaks teha, kuidas nad hääletasid, siis loetakse nad ümberkorraldamiskava vastu hääletanuks.

Istungile ilmunud võlausaldajad annavad hääle ettenähtud hääletusedelil abil. Kui hääletamisõigusega võlausaldajad sellel istungil ei hääleta, loetakse nad ümberkorraldamiskava vastu hääletanuks.

Iga hääletamisõigusega võlausaldajate rühm hääletab ümberkorraldamiskava üle eraldi. Pankrotikokkuleppes kohaldatakse osalejate liigitamise eeskirju vastavalt võlausaldajate liigitusele pankrotieelses menetluses.

Võlausaldajad loetakse ümberkorraldamiskavaga nõustunuks, kui enamik kõikidest võlausaldajatest on hääletanud selle poolt ja kui igas rühmas on kõikide kava poolt hääletanud võlausaldajate esindatud nõuete summa vähemalt kaks korda suurem kui kava vastuvõtmise vastu hääletanud võlausaldajate esindatud nõuete summa.

Võlausaldajad, kellel on ühised õigused või kelle õigused moodustasid enne pankrotieelse menetluse aluste tekkimist ühe ühtse õiguse, loetakse hääletamisel üheks võlausaldajaks. Eraldi õiguste või kasutusvalduse õiguste valdajaid koheldakse asjaomasel viisil.

b) Pankrotimenetluses võib kohus võlausaldajate huvide kaitseks enne võlausaldajate esimest ärakuulamist luua võlausaldajate komitee ja määrata selle liikmed.

Võlausaldajate komitees peavad olema esindatud nii kõige suuremate kui ka väikeste nõuete võlausaldajad. Samuti peab võlausaldajate komitees olema võlgniku endiste töötajate esindaja, välja arvatud juhul, kui need töötajad osalevad menetluses võlausaldajatena väheväärtuslike nõuete ja võlausaldajate komitee liikmeteks võib määrata võlausaldajad, kellel on õigus taotleda nõuete eraldi rahuldamist (*razlučni vjerovnici*), ja isikud, kes ei ole võlausaldajad, kuid kes võivad oma eksperditeadmistega komitee tööle kaasa aidata.

Komiteel peab olema paaritu arv liikmeid, kõige rohkem üheksa. Kui võlausaldajate arv on alla viie, antakse kõikidele võlausaldajatele võlausaldajate komitee volitused.

Kui ärakuulamise istungil on võlausaldajate tunnustatud nõuete väärtuseks määratud 50 miljonit Horvaatia kuna (HRK) ületav summa ja võlgnikul on pankrotimenetluse algatamise päeval töölepingud enam kui 20 töötajaga, on kohus kohustatud võimaldama võlausaldajatel teha otsuse võlausaldajate komitee moodustamise kohta.

Võlausaldajate komitee peab tegema järelevalvet likvideerija üle ja aitama teda äritegevuse elluviimisel, samuti jälgima toiminguid vastavalt pankrotiseaduse artiklile 217, kontrollima raamatupidamist ja muid äritegevusega seotud dokumente ning andma korralduse käibe ja rahasummade kindlakstegemiseks.

Võlausaldajate komitee võib anda komitee üksikutele liikmetele õiguse üksikute toimingute tegemiseks oma vastutusala piires.

Oma vastutusala piires teeb võlausaldajate komitee eelkõige järgmist:

1. kontrollib likvideerija aruandeid pankrotimenetluse käigu ja pankrotivara seisu kohta;
2. vaatab läbi raamatupidamise ja kogu dokumentatsiooni, mille likvideerija on üle võtnud;
3. esitab kohtule vastuväiteid likvideerija toimingute suhtes;
4. kiidab heaks pankrotimenetluse kulude hinnangu;
5. esitab kohtule tema nõudel arvamuse võlgniku varade likvideerimise kohta;
6. esitab kohtule tema nõudel arvamuse käimasoleva äritegevuse jätkamise või võlgniku tegevuse kohta;
7. esitab kohtule tema nõudel arvamuse varade inventuuri käigus kindlaks tehtud põhjendatud kahjude tunnustamise kohta.

(3) Võlausaldajate komitee peab teavitama võlausaldajaid menetluse käigust ja pankrotivara seisust.

Võlausaldajate üldkoosolek

Kohus kutsub kokku võlausaldajate üldkoosoleku. Osalemise õigus antakse kõikidele pankrotivõlausaldajatele, kõikidele nõuete eraldi rahuldamise õigusega pankrotivõlausaldajatele, likvideerijale ja üksikisikust võlgnikule.

Aruannete esitamise istungil või ühel järgnevatel istungitel on võlausaldajate üldkoosolekul õigus

1. luua võlausaldajate komitee, kui seda ei ole veel loodud, või muuta selle koosseisu või saata see laiali;
2. määrata uus likvideerija;
3. teha otsus võlgniku tegevuse jätkamise või lõpetamise kohta ning võlgniku varade likvideerimise viisi ja tähtaegade kohta;
4. anda likvideerijale korraldus võlausaldajatega sõlmitava pankrotikokkuleppe koostamiseks;
5. võtta vastu võlausaldajate komitee pädevusse kuuluvaid otsuseid;
6. teha otsuseid muudes küsimustes, mis on olulised pankrotimenetluse läbiviimiseks ja lõpetamiseks vastavalt pankrotiseadusele.

Võlausaldajate üldkoosolekul on õigus paluda likvideerijalt teadete ja aruannete esitamist asjade seisu ja äritegevuse kohta. Kui võlausaldajate komiteed ei ole moodustatud, võib võlausaldajate üldkoosolek anda korralduse likvideerija hallatava käibe ja rahasummade kontrollimiseks.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotimenetluse algatamisel lõpevad võlgniku õigused füüsilise isikuna ja need lähevad üle likvideerijale. Pankrotimenetluse algatamisel antakse üksikisikust võlgniku õigused pankrotivara hulka kuuluva vara haldamiseks ja võõrandamiseks üle likvideerijale.

Pärast pankrotimenetluse algatamist peab likvideerija viivitamata üle võtma kõikide pankrotivara hulka kuuluvate varade valdamise ja haldamise.

Likvideerija võib pankrotimenetluse algatamist käsitleva täiteotsuse alusel taotleda kohtult, et see annaks võlgnikule korralduse varade üleandmiseks ja kehtestaks täitemeetmed korralduse sundtäitmiseks.

Pärast lõpliku otsuse tegemist pankrotimenetluse algatamise kohta võib likvideerija taotleda kohtult, et see annaks kolmandatele isikutele, kelle valduses on pankrotivara hulka kuuluvad varad, korralduse nende varade loovutamiseks. Likvideerija peab koos nimetatud taotlusega koostama varade omandit tõendava dokumendi. Kohus teeb otsuse likvideerija ettepaneku kohta pärast seda, kui ta on ära kuulunud isikud, kelle valduses on pankrotivara hulka kuuluv vara.

Likvideerija koostab pankrotivara hulka kuuluvate üksikute varade nimekirja. Üksikisikust võlgnik ja isikud, kellele on eelnevalt antud volitus võlgnikku esindada, peavad likvideerijaga selles küsimuses koostööd tegema. Likvideerija peab koguma nimetatud isikutelt vajalikku teavet, välja arvatud juhul, kui see tooks kaasa menetluse põhjendamatu venimise.

Likvideerija koostab nimekirja võlgniku kõikide võlausaldajate kohta, kellest ta on võlgniku raamatupidamise ja äridokumentide, võlgnikult saadud muu teabe, nõuete esitamise kaudu või muul viisil teadlik.

Likvideerija koostab pankrotimenetluse algatamise hetke seisuga süstemaatilise ülevaate, milles esitatakse ja võrreldakse pankrotivara hulka kuuluvat vara ning võlgniku kohustusi ja nende hindamist.

Pankrotivara inventuuri dokumendid, võlausaldajate nimekiri ning varade ja kohustuste ülevaade tuleb esitada kohtukantsleile hiljemalt kaheksa päeva enne aruannete esitamise istungit.

Pankrotimenetluse algatamine ei muuda võlgniku äri- ja maksuõigusest tulenevat kohustust pidada raamatupidamisarvestust ja esitada arveid. Selliseid pankrotivaraga seotud kohustusi peab täitma likvideerija.

Ta peab hiljemalt 15 päeva enne aruannete esitamise istungit edastama kohtule võlgniku majandusliku olukorra aruande ja selle olukorra põhjused, mis avaldatakse kohtu elektroonilisel teadetehvliil (*e-Oglasna ploča suda*) hiljemalt kaheksa päeva enne aruannete esitamise istungit.

Pärast aruannete esitamise istungit peab likvideerija viivitamata realiseerima pankrotivara hulka kuuluvad varad, kui see ei ole vastuolus võlausaldajate üldkoosoleku otsusega.

Likvideerija on kohustatud realiseerima pankrotivara hulka kuuluvad varad kooskõlas võlausaldajate üldkoosoleku ja võlausaldajate komitee otsustega.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetluse algatamisel lõpevad võlgniku õigused füüsilise isikuna ja need lähevad üle likvideerijale. Pankrotimenetluse algatamisel antakse üksikisikust võlgniku õigused pankrotivara hulka kuuluva vara haldamiseks ja võõrandamiseks üle likvideerijale.

Pärast pankrotimenetluse algatamist peab likvideerija viivitamata üle võtma kõikide pankrotivara hulka kuuluvate varade valdamise ja haldamise.

Likvideerija võib pankrotimenetluse algatamist käsitleva täiteotsuse alusel taotleda kohtult, et see annaks võlgnikule korralduse varade üleandmiseks ja kehtestaks täitemeetmed korralduse sundtäitmiseks.

Pärast lõpliku otsuse tegemist pankrotimenetluse algatamise kohta võib likvideerija taotleda kohtult, et see annaks kolmandatele isikutele, kelle valduses on pankrotivara hulka kuuluvad varad, korralduse nende varade loovutamiseks. Likvideerija peab koos nimetatud taotlusega koostama varade omandit tõendava dokumendi. Kohus teeb otsuse likvideerija ettepaneku kohta pärast seda, kui ta on ära kuulanud isikud, kelle valduses on pankrotivara hulka kuuluv vara.

Likvideerija koostab pankrotivara hulka kuuluvate üksikute varade nimekirja. Üksikisikust võlgnik ja isikud, kellele on eelnevalt antud volitus võlgnikku esindada, peavad likvideerijaga selles küsimuses koostööd tegema. Likvideerija peab koguma nimetatud isikutelt vajalikku teavet, välja arvatud juhul, kui see tooks kaasa menetluse põhjendamatu venimise.

Likvideerija koostab nimekirja võlgniku kõikide võlausaldajate kohta, kellest ta on võlgniku raamatupidamise ja äridokumentide, võlgnikult saadud muu teabe, nõuete esitamise kaudu või muul viisil teadlik.

Likvideerija koostab pankrotimenetluse algatamise hetke seisuga süstemaatilise ülevaate, milles esitatakse ja võrreldakse pankrotivara hulka kuuluvat vara ning võlgniku kohustusi ja nende hindamist.

Pankrotivara inventuuri dokumendid, võlausaldajate nimekiri ning varade ja kohustuste ülevaade tuleb esitada kohtukantsleile hiljemalt kaheksa päeva enne aruannete esitamise istungit.

Pankrotimenetluse algatamine ei muuda võlgniku äri- ja maksuõigusest tulenevat kohustust pidada raamatupidamisarvestust ja esitada arveid. Selliseid pankrotivaraga seotud kohustusi peab täitma likvideerija.

Ta peab hiljemalt 15 päeva enne aruannete esitamise istungit edastama kohtule võlgniku majandusliku olukorra aruande ja selle olukorra põhjused, mis avaldatakse kohtu elektroonilisel teadetehvliil (*e-Oglasna ploča suda*) hiljemalt kaheksa päeva enne aruannete esitamise istungit.

Pärast aruannete esitamise istungit peab likvideerija viivitamata realiseerima pankrotivara hulka kuuluvad varad, kui see ei ole vastuolus võlausaldajate üldkoosoleku otsusega.

Likvideerija on kohustatud realiseerima pankrotivara hulka kuuluvad varad kooskõlas võlausaldajate üldkoosoleku ja võlausaldajate komitee otsustega.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

a) Pankrotieelses menetluses esitatakse nõuded finantsagentuuri pädevale üksusele standardvormil, millele lisatakse koopiad dokumentidest, millel nõue põhineb või mis nõuet tõendavad.

Rahandusministeerium–maksuamet (*Ministarstvo financija – Porezna uprava*) võib esitada nõudeid, mis tulenevad maksudest, lisamaksudest, kohustusliku kindlustuse osamaksudest, mis tuleb seaduse alusel töötasust ja palgast kinni pidada, samuti muid nõudeid, mida tal on erinormide alusel õigus sisse nõuda, välja arvatud nõuded, mis tulenevad palgatulul kinnipeetavatest maksudest ja lisamaksudest ning töösuhte alusel kindlustatud isikute põhisumma maksetest. Pankrotieelses menetluses ei või võlgniku töötajad ja endised töötajad ja rahandusministeerium–maksuamet esitada nõudeid, mis tulenevad töösuhtest, lahkumishüvitistest kuni seaduses või kollektiivlepingus näidatud summani, ega nõudeid hüvitise alusel, mida makstakse töö saadud vigastuse või tööga seotud haiguse tõttu; need nõuded ei saa olla pankrotieelse menetluse ese. Kui taotluse esitaja on jätnud need nõuded pankrotieelse menetluse algatamise ettepanekus esitamata või on märkinud need ekslikult, on võlgniku töötajatel, endistel töötajatel ja rahandusministeeriumil–maksuametil õigus esitada vastuväide.

Võlausaldajatelt, kellel on õigus taotleda nõuete eraldi rahuldamist (*razlučni vjerovnici*), nõutakse, et nad edastaksid oma nõuete esitamisel teabe oma õiguste, nõuete eraldi rahuldamise õigusliku aluse ja võlgniku vara selle osa kohta, mille suhtes nende nõuete eraldi rahuldamise õigus kehtib, ja avalduse selle kohta, kas nad loobuvad nõuete eraldi rahuldamise õigusest või mitte.

Võlausaldajatelt, kellel on õigus taotleda võlgniku vara osalist väljajätmist pankrotivarast (*izlučni vjerovnici*), nõutakse, et nad edastaksid oma nõuete esitamisel teabe oma õiguste, väljajätmise õigusliku aluse ja võlgniku vara selle osa kohta, mille suhtes väljajätmise õigus kehtib.

Nõuete esitamisel peavad mõlemat liiki võlausaldajad (*razlučni vjerovnici* ja *izlučni vjerovnici*) edastama ümberkorraldamiskava täitmise eesmärgil avalduse, kus nad annavad oma nõusoleku või keelduvad oma nõusolekust peatada rahuldamine varade arvel, mille suhtes kehtib nende nõuete eraldi rahuldamise õigus, või peatada nende varade eraldamine, mille suhtes kehtib väljajätmise õigus.

Pankrotieelne kokkulepe ei tohi rikkuda võlausaldajate õigust nõuete eraldi rahuldamisele varade arvel, mille suhtes eraldi rahuldamise õigus kehtib, kui nimetatud kokkuleppes ei ole teisiti ette nähtud. Kui pankrotieelses kokkuleppes on sõnaselgelt teisiti ette nähtud, tuleb selles sätestada, millist osa kõnealuste võlausaldajate õigustest tuleb vähendada, kui kauaks nõuete rahuldamine edasi lükatakse ja millised muud pankrotieelse menetluse sätted kõnealuste õiguste suhtes kehtivad.

Kui võlausaldaja jätab nõude esitamata, kuid see nõue on pankrotieelse menetluse algatamise ettepanekus märgitud, loetakse see esitatuks.

Võlgnik ja usaldusisik (kui ta on määratud) peavad võtma seisukoha võlausaldajate esitatud nõuete kohta. See arvamus esitatakse finantsagentuuri pädevale üksusele standardvormil, mis sisaldab iga nõude kohta järgmist teavet:

1. nõude number esitatud nõuete tabelis;
2. teave võlausaldajate tuvastamiseks;
3. esitatud nõude suurus;
4. võlgniku ja usaldusisiku (kui ta on määratud) kinnitus nõude tunnustamise või vaidlustamise kohta;
5. nõude vaidlustatud summa;

6. faktid, mis tõendavad vaidlustatud nõude või nõude osa olemasolu puudumist.

Kui esitatud nõuete kohta seisukoha võtmise tähtaeg on lõppenud, ei ole võlgnikul ja usaldusisikul (kui ta on määratud) enam võimalik vaidlustada nõudeid, mida nad on tunnustanud.

Võlausaldaja võib vaidlustada teise võlausaldaja esitatud nõude.

Vaidlustatud nõue esitatakse finantsagentuuri pädevale üksusele standardvormil ja see peab sisaldama järgmist teavet:

1. teave nõude vaidlustanud võlausaldaja tuvastamiseks;
2. vaidlustatud nõude viitenumber esitatud nõuete tabelis;
3. teave vaidlustatud nõude esitanud võlausaldaja tuvastamiseks;
4. esitatud ja vaidlustatud nõude summa;
5. nõude vaidlustanud võlausaldaja kinnitus;
6. nõude vaidlustatud summa;
7. faktid, mis tõendavad vaidlustatud nõude või nõude osa olemasolu puudumist.

Finantsagentuur koostab standardvormil esitatud nõuete tabeli ja vaidlustatud nõuete tabeli.

b) Pankrotimenetluses esitatakse nõuded likvideerijale standardvormil kahes eksemplaris, millele lisatakse koopiad dokumentidest, millel nõue põhineb või mis nõuet tõendavad.

Likvideerija koostab nimekirja kõikidest võlgniku töötajate ja endiste töötajate nõuetest kuni pankrotimenetluse algatamiseni. Nõuded tuleb esitada bruto- ja netosummadena ja edastada allkirjastamiseks kahes eksemplaris.

Madalama järjekoha võlausaldajate nõuded esitatakse ainult kohtu erikutse alusel. Selliste nõuete esitamisel tuleks näidata, et need on madalamal järjekohal, ja märkida järjekoht, millele võlausaldajal on õigus.

Võlausaldajad, kellel on õigus taotleda vara väljajätmist (*izlučni vjerovnici*), peavad teavitama likvideerijat oma õigusest vara väljajätmisele ja selle õiguse õiguslikust alusest, teatama varad, mille suhtes see õigus kehtib, või märkima oma teates oma õiguse saada hüvitist vara väljajätmise õiguse eest.

Võlausaldajad, kellel on õigus nõuete eraldi rahuldamisele (*razlučni vjerovnici*), on kohustatud teavitama likvideerijat oma õigusest nõuete eraldi rahuldamisele ja sellise õiguse õiguslikust alusest ja märkima varad, mille suhtes see õigus kehtib. Kui sellised võlausaldajad esitavad nõude ka pankrotivõlausaldajatena, peavad nad nõude esitamisel märkima pankrotivõlgniku vara selle osa, mille suhtes nende eraldi rahuldamise õigus kehtib, ja summa, mille ulatuses nende nõuet eraldamise õiguse alusel arvatavasti ei rahuldata.

Võlausaldajad, kellel on õigus nõuete eraldi rahuldamisele ja kes likvideerijat sellest õigusest ei teavita, ei kaota õigust nõuete eraldi rahuldamisele.

Erandkorras kaotavad nõuete eraldi rahuldamise õigusega võlausaldajad oma õiguse eraldi rahuldamisele ja neil ei ole õigust taotleda pankrotivõlgnikult või -võlausaldajalt kahjude hüvitamist või muud hüvitist juhul, kui nõuete eraldi rahuldamise õiguse ese on pankrotimenetluses ilma nendeta realiseeritud ja eraldamise õigus ei olnud kantud avalikku registrisse või likvideerija ei teadnud sellest või ei oleks saanud seda teada.

Esitatud nõudeid kontrollitakse läbivaatamise istungil nende suuruse ja järjekoha alusel.

Likvideerija peab konkreetselt vastama, kas ta tunnustab iga esitatud nõuet või vaidlustab selle.

Likvideerija, üksikisikust võlgniku või pankrotivõlausaldajate vaidlustatud nõuded tuleb eraldi läbi vaadata. Vara väljajätmise õigusi ja nõuete eraldi rahuldamise õigusi ei kontrollita.

Nõue loetakse kindlakstehtuks, kui likvideerija tunnustab seda läbivaatamise istungil ja pankrotivõlausaldaja seda ei vaidlusta või kui esitatud vaidlustus lükatakse tagasi. Kui nõude vaidlustab üksikisikust võlgnik, ei takista see nõude kindlakstegemist.

Kohus koostab kontrollitud nõuete kohta tabeli, millesse kannab iga esitatud nõude kohta summa, mille ulatuses nõue on kindlaks tehtud, selle järjekoha ja nõude vaidlustanud isiku. Tabelisse kantakse ka üksikisikust võlgniku vaidlustatud nõuded. Kohus märgib nõude kindlakstegemise ka vekslitele ja muudele võladokumentidele.

Kontrollitud nõuete tabeli alusel teeb kohus otsuse, milles määratakse kindlakstehtud või vaidlustatud üksiknõuete suurus ja järjekoht. Selle otsusega teeb kohus ka otsuse nõuete kindlakstegemisele või vaidlustamisele saatmise kohta.

Kui likvideerija on nõude vaidlustanud, soovib kohus võlausaldajal esitada võlgniku vastu hagi vaidlustatud nõude kindlakstegemiseks.

Kui üks pankrotivõlausaldajatest on vaidlustanud nõude, mida likvideerija tunnustas, soovib kohus sellel võlausaldajal esitada hagi vaidlustatud nõude kindlakstegemiseks. Sellise hagi puhul tegutseb nõuet vaidlustav isik võlgniku nimel ja arvel.

Kui võlgniku töötajate ja endiste töötajate nõuded on vaidlustatud, esitatakse vaidlustatud nõuete kindlakstegemiseks hagi kooskõlas kohtumenetluse üldsätete ja töövaidlustes peetavate menetluste erisätetega.

Kui vaidlustatud nõude kohta on olemas täitekorraldus, soovib kohus vaidlustaval poolel esitada hagi, et oma vaidlustust sisuliselt tõendada.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Võlausaldajate nõuded rahuldatakse rahavoo alusel. Madalama järjekoha võlausaldajaid osalise jaotamise puhul arvesse ei võeta. Jaotamise viib ellu likvideerija. Iga kord enne jaotamist peab likvideerija saama nõusoleku võlausaldajate komiteelt või kui seda ei ole loodud, siis kohtult.

Kõige kõrgemal järjekohal olevad kõrgema nõudeõiguse järguga nõuded hõlmavad võlgniku töötajate ja endiste töötajate töösuhte alusel kuni pankrotimenetluse algatamise päevani tekkinud nõudeid kogu brutosumma ulatuses, seaduses või kollektiivlepingus ettenähtud lahkumishüvitise ulatuses ja nõudeid, mis tulenevad kahjude hüvitamisest tööl tekkinud vigastuse või tööga seotud haiguse tõttu.

Teisel järjekohal olevad kõrgema nõudeõiguse järguga nõuded hõlmavad kõiki muid võlgniku vastu esitatud nõudeid, välja arvatud madalama nõudeõiguse järguga nõueteks liigitatud nõuded.

Pärast kõrgema nõudeõiguse järguga nõuete rahuldamist rahuldatakse madalama nõudeõiguse järguga nõueteks liigitatud nõuded järgmises järjekorras:

1. intress pankrotivõlausaldajate nõuetelt alates pankrotimenetluse algatamisest;
2. üksikisikutest võlausaldajate kulud, mis on tekkinud seoses nende osalemisega menetluses;
3. kuritegude või rikkumiste eest määratud trahvid ja kriminaal- või rikkumismenetlusest tulenevad kulud;
4. nõuded, millega nõutakse võlgniku teenuste tasuta osutamist;
5. nõuded laenude tagasimaksmiseks äriühingu osaniku kapitali asendamise eesmärgil või sellele vastav nõue.

Tasumata nõuded kuuluvad tasumisele pankrotimenetluse algatamisel.

Nõudeid, mis on seotud vaikumisi lõpetamise tingimusega, mis jõustub pankrotimenetluse algatamisel, käsitletakse kuni sellise tingimuse jõustumiseni tingimusteta nõuetena.

Pankrotimenetluse kulud ja pankrotivara muud kohustused rahuldatakse pankrotivara arvel esimesena. Likvideerija rahuldab nõuded nende maksetähtaja järjekorras.

Enne jaotamist koostab likvideerija nimekirja nõuete kohta, mida võetakse jaotamisel arvesse (jaotamismimekiri). Võlgniku töötajate ja endiste töötajate töösuhetest tulenevad nõuded, mis on tekkinud kuni pankrotimenetluse algatamise päevani, võetakse arvesse brutosummas. Nimekiri peab sisaldama nõuete summat ja pankrotivara saadavast summat, mis läheb võlausaldajate vahel jaotamisele.

Võlausaldaja, kellel on õigus nõuete eraldi rahuldamisele ja kelle ees vastutab ka võlgnik isiklikult, peaks hiljemalt 15 päeva jooksul alates jaotamisnimekirja teatavakstegemisest esitama likvideerijale tõendid, et ta on loobunud nõuete eraldi rahuldamise õigusest – ja millises summas – või et nõuete eraldi rahuldamist ei toimunud. Kui ta jätab tõendid õigel ajal esitamata, ei võeta tema nõuet osalisel jaotamisel arvesse.

Edasilükkava tingimusega nõuded võetakse osalise jaotamise käigus arvesse nende täissummas. Nende nõuetega seotud osa reserveeritakse jaotamise käigus.

Lõpliku jaotamise käigus ei võeta edasilükkava tingimusega nõudeid arvesse, kui tingimuse täitmise võimalus on nii kaugel, et jaotamise ajal ei ole sellel sisulist väärtust. Sellisel juhul lisatakse eelmiste jaotamiste käigus selle nõude rahuldamiseks reserveeritud summad varale, mille arvel tuleb teha lõplik jaotamine.

Osalisest jaotamisest välja jäetud võlausaldajatele, kes täidavad seejärel pankrotiseaduse artiklites 275 ja 276 sätestatud tingimused, makstakse järgmise jaotamise ajal pankrotivara bilansist teiste võlausaldajatega võrdne summa. Alles pärast seda on võimalik jätkata teiste võlausaldajate nõuete rahuldamist. Lõplik jaotamine algab kohe, kui pankrotivara realiseerimine on lõpetatud. Lõpliku jaotamise võib algatada ainult kohtu nõuolekul.

Kui lõpliku jaotamise ajal saab rahuldada kõikide võlausaldajate nõuded täies ulatuses, kannab likvideerija võimaliku ülejääva summa üle üksikisikust võlgnikule. Kui võlgnik on juriidiline isik, eraldab likvideerija igale võlgnikule vastu huvi tundvale isikule ülejäävast osast selle summa, millele sellel isikul oleks olnud õigus menetluse lõpetamise korral väljaspool maksejõuetusmenetlust.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

a) Kui pankrotieelses menetluses nõustuvad võlausaldajad ümberkorraldamiskavaga, tunnustab kohus otsusega ümberkorraldamiskava heakskiitmist ja kinnitab pankrotieelse kokkuleppe, välja arvatud juhul, kui

– üks võlausaldajatest väidab piisava kindlusega, et ümberkorraldamiskava vähendab õigusi nii palju, et ilma ümberkorraldamiseta oleksid nende õigused suuremad;

– ümberkorraldamiskava alusel on ebatõenäoline, et selle täitmine võimaldab võlgnikul jooksva aasta lõpuni jäänud aja jooksul ja kahe järgneva kalendriaasta jooksul maksevõimeliseks muutuda;

– ümberkorraldamiskavas ei ole kindlaks määratud tasutavaid summasid, mida võlausaldajad saaksid, kui nende nõuet ei oleks vaidlustatud; või

– ümberkorraldamiskavas on tehtud ettepanek vähemalt ühe võlausaldaja nõuete kapitaliseerimiseks ja võlgniku osanikud ei ole teinud otsust sellise tegevusega nõustumiseks kooskõlas ettevõtete seadusega (*Zakon o trgovačkim društvima*).

Kui pankrotieelse kokkuleppe kinnitamise tingimused ei ole täidetud, määrab kohus otsusega, et pankrotieelset kokkulepet ei kinnitata, ja peatab menetluse.

Kinnitatud pankrotieelsel kokkuleppel on õiguslik toime nii menetluses mitteosalenud kui ka osalenud võlausaldajate suhtes ning nende vaidlustatud nõuded määratakse kindlaks hiljem.

Võlgnik, kes teenis kasumit kohustustest, mis kantakse kinnitatud pankrotieelse kokkuleppe alusel maha, peab omandatud kasumi säilitama, kuni kõikide pankrotieelsest kokkuleppesist tulenevate kohustuste täitmise tähtaeg lõpeb.

Kui võlausaldaja kannab võlgniku nõude kooskõlas kinnitatud pankrotieelse kokkuleppega maha, tunnustatakse mahakantud nõuet võlausaldaja maksustatavast tulust mahaarvatava kulutusena.

b) Pankrotimenetluses teeb kohus kohe pärast lõpliku jaotamise lõpetamist otsuse pankrotimenetluse lõpetamise kohta. See edastatakse ametiasutusele, kes peab registrit, kus võlgnik on registreeritud. Registrist kustutamisel lakkab juriidilisest isikust võlgnik eksisteerimast ja füüsilisest isikust võlgnik kaotab oma staatuse kaupleja, ettevõtja või füüsilisest isikust ettevõtjana.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pankrotivõlausaldajad võivad pärast pankrotimenetluse lõpetamist üksikisikust võlgniku vastu oma järelejäänud nõuete sissenõudmist piiramatult jätkata.

Pankrotivõlausaldajad võivad pöörata oma nõuded võlgniku vastu täitmisele otsuse alusel, milles sätestatakse nende nõuete kindlaksmääramine, tingimused et nõuded on kindlaks määratud ja võlgnik ei ole neid läbivaatamise istungil vaidlustanud. Edutult vaidlustatud nõue on võrdväärne vaidlustamata nõudega. Kohus annab likvideerija või võlausaldaja ettepanekul või ametlikus korras tegutsedes korralduse jätkata menetlust hilisema jaotamise eesmärgil, kui pärast lõppistungit

1. on täidetud eeltingimused selleks, et jaotada reserveeritud summad võlausaldajate vahel;

2. on pankrotivarast välja makstud summad pankrotivarasse tagasi võidetud;

3. leitakse vara, mis moodustab osa pankrotivarast.

Kohus annab korralduse jätkata menetlust hilisema jaotamise eesmärgil olenemata asjaolust, et menetlus on lõpetatud.

Kohus võib hilisemast jaotamisest loobuda ja kanda jaotamiseks olemasoleva summa üle võlausaldajatele või anda leitud eseme üle üksikisikust võlgnikule, kui kohus peab seda asjakohaseks, võttes arvesse kõnealuse summa väiksust või eseme vähest väärtust ja kulusid menetluse jätkamiseks hilisema jaotamise eesmärgil. Kohus võib seada hilisema jaotamise eesmärgil läbiviidava menetluse jätkamise tingimuseks ettemakse, millega kaetakse kõnealuse menetluse kulud.

Pärast hilisema jaotamise elluviimist teeb kohus otsuse pankrotimenetluse lõpetamise kohta.

Pärast hilisemaks jaotamiseks korralduse andmist jaotab likvideerija vastavalt lõplikule nimekirjale summa, mida võib vabalt käsutada, või summa, mis saadi pankrotivara hiljem leitud osa realiseerimisest. Likvideerija esitab kohtule lõpparuande.

Pankrotivara võlausaldajad, kelle nõuetest on likvideerija teada saanud

1. osalise jaotamise ajal, pärast seda, kui jaotamiseks ettenähtud osa on kindlaks määratud;

2. lõpliku jaotamise ajal, pärast lõppistungit lõpetamist;

3. hilisema jaotamise ajal, pärast jaotamisnimekirja avaldamist;

võivad nõuda nõuete rahuldamist alles pärast jaotamist järelejäänud pankrotivara bilansi arvel.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Iga võlausaldaja kannab pankrotieelses ja pankrotimenetluses oma menetluskulud ise, kui pankrotiseaduses ei ole sätestatud teisiti.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetus käsitlevad normid?

Likvideerija võib võlgniku ja pankrotivõlausaldajate nimel kooskõlas pankrotiseadusega vaidlustada enne pankrotimenetluse algatamist tehtud õigustoimingud, mis takistavad pankrotivõlausaldajate nõuete ühesugust rahuldamist (tekitades kahju võlausaldajatele) või annavad teatud võlausaldajatele teiste ees eelse (võlausaldajate sooduskohtlemine). Tegevusetus, mille tõttu võlgnik kaotas mingi õiguse või mille alusel on tema vastu leitud, alles jäänud või tagatud rahalised nõuded, loetakse kõnealuste õigustoimingutega võrdväärseks.

Õigustoiming, mis tagab või võimaldab võlausaldajale tagatise või nõuete rahuldamise viisil ja ajal, mis on kooskõlas tema õiguste sisuga (kooskõlas olev nõuete rahuldamine) ja mis tehti viimase kolme kuu jooksul enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist, on võimalik vaidlustada, kui võlgnik oli toimingu ajal maksejõuetu ja võlausaldaja teadis sellest.

Õigustoiming, mis tagab või võimaldab võlausaldajale tagatise või nõuete rahuldamise kooskõlas tema õiguste sisuga, on võimalik vaidlustada, kui see tehti pärast pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist ja kui võlausaldajale oli toimingu tegemise ajal maksejõuetus või pankrotimenetluse algatamise ettepanek teada.

Võlausaldajat peetakse maksejõuetusest või pankrotimenetluse algatamise ettepanekust teadlikuks, kui ta teadis või pidi teadma asjaoludest, millest pidi olema ilmne, et tegemist on maksejõuetusega või et esitatud on pankrotimenetluse algatamise ettepanek.

Isikuid, kellel oli võlgnikuga toimingu tegemise ajal lähedane suhe, peetakse teadlikuks maksejõuetusest ja pankrotimenetluse algatamise ettepanekust.

Õigustoiming, mis tagab või võimaldab tagatise või nõuete rahuldamise võlausaldajale, kellel ei olnud õigust nõuet esitada või kellel ei olnud õigust esitada nõue sel viisil või sel ajal, on võimalik vaidlustada, kui see tehti

1. viimase kuu jooksul enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist või pärast ettepaneku esitamist;
2. kaks või kolm kuud enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist ja võlgnik oli sel ajal maksejõuetu; või
3. kaks või kolm kuud enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist ja võlausaldaja teadis toimingu tegemise ajal, et see tekitaks pankrotivõlausaldajatele kahju.

Võlausaldajat peetakse teadlikuks sellest, et toiming tekitaks teistele võlausaldajatele kahju, kui ta teadis või pidi teadma asjaoludest, millest pidi olema ilmne, et võlausaldajatele tekib kahju. Isikuid, kes olid võlgnikuga toimingu tegemise ajal lähedases suhtes, peetakse teadlikuks sellest, et pankrotivõlausaldajatele tekiks kahju.

Võlgniku õigustoiming, mis toob otseselt kaasa kahju tekkimise pankrotivõlausaldajatele, on võimalik vaidlustada:

1. kui see tehti kolme kuu jooksul enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist, kui võlgnik oli toimingu ajal maksejõuetu ja kui teine pool teadis maksejõuetusest; või
2. kui see tehti pärast pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist ja kui teine isik õigustoimingu tegemise ajal teadis või pidi teadma maksejõuetusest või pankrotimenetluse algatamise ettepanekust.

Võlgniku õigustoimingut, mis toob kaasa võlgniku mingi õiguse kadumise või takistab selle teostamist, või toimingut, mille alusel on võimalik hoida võlgniku vastu esitatud rahaline nõue kehtivana või see täitmisele pöörata, käsitatakse samamoodi nagu toimingut, mille tulemusena tekib võlausaldajatele otsene kahju.

Õigustoiming, mille võlgnik on teinud viimase kümne aasta jooksul enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist või pärast seda kavatsusega tekitada võlausaldajatele kahju, on võimalik vaidlustada, kui teine pool teadis toimingu tegemise ajal võlgniku kavatsusest. Kavatsusest teadmist eeldatakse, kui teine pool teadis, et võlgniku ähvardab maksejõuetus ja kõnealune toiming tekitaks võlausaldajatele kahju.

Võlausaldajat peetakse teadlikuks sellest, et võlgniku ähvardab maksejõuetus ja kõnealune toiming tekitaks võlausaldajatele kahju, kui see võlausaldaja teadis või pidi teadma asjaoludest, millest pidi olema ilmne, et võlgnik oli maksejõuetu ja kõnealune toiming tekitaks võlausaldajatele kahju.

Võlgniku ja võlgniku lähedaste isikute sõlmitud rahaliste huvidega seotud lepingud on võimalik vaidlustada, kui need tekitavad võlausaldajatele otseselt kahju. Sellist lepingut ei või vaidlustada, kui see sõlmiti enam kui kaks aastat enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist või kui teine pool tõendab, et lepingu sõlmimise ajal ei teadnud ta võlgniku kavatsustest tekitada võlausaldajatele kahju.

Võlgniku hüvitiseta või tähtsusetu hüvitisega õigustoiming on võimalik vaidlustada, välja arvatud juhul, kui see tehti neli aastat enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist. Kui tegemist on väheväärtusliku juhusliku kingitusega, ei ole toimingut võimalik vaidlustada.

Õigustoiming, millega ettevõtte osanik esitab kapitali asendamiseks kasutatud laenu tagasimaksmise nõude või sarnase nõude, on tühine, kui see

1. annab tagatise ja kui toiming tehti viimase viie aasta jooksul enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist või pärast seda;
2. tagab nõuete rahuldamise ja kui toiming tehti viimase aasta jooksul enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist või pärast seda.

Õigustoiming, millega ettevõtte passiivse osaniku osalus talle täielikult või osaliselt tagastatakse või millega loobutakse täielikult või osaliselt tema osast tekkinud kahjus, on võimalik vaidlustada, kui leping, millel selline toiming põhineb, sõlmiti viimase aasta jooksul enne pankrotimenetluse algatamise ettepaneku esitamist ettevõtte vastu või pärast seda. Sama kehtib juhul, kui passiivne osanik lepinguga kooskõlas lõpetatakse.

Kooskõlas oleva nõuete rahuldamise puhul ei või võlgniku makseid, mis on tehtud vekslite abil, saajalt tagasi nõuda, kui vabalt kaubeldavate instrumentide seaduse kohaselt kaotaks saaja, kes keeldub makset aktsepteerimast, nõude teiste võlgnike vastu.

Õigustoiming loetakse tehtuks ajal, kui tekkisid selle õiguslikud tagajärjed.

Kui õigustoimingu õiguslik kehivus eeldab kande tegemist avalikku nimekirja, registrisse või protokoll, loetakse õigustoiming tehtuks kohe, kui kehivuse teised eeltingimused on täidetud, võlgniku kinnitus sellise kande tegemise kavatsuse kohta muutub siduvaks ja teine pool esitab taotluse kande tegemiseks õigusliku muudatuse kohta. Seda sätet kohaldatakse ka taotluste suhtes eelneva kande tegemiseks, et tagada õigusliku muudatuse tegemise õigus.

Kui õigustoimingu suhtes kehtib mingi tingimus või tähtaeg, võetakse arvesse aega, mil see tehti, mitte aega, mil tingimus tekib või tähtaeg lõpeb.

Õigustoiming, mille kohta on saadud täitemäärus, ja täitmisprotsessi käigus tehtud õigustoiming on võimalik vaidlustada.

Kui võlgnik võttis oma tegevuse eest vastu sama väärtusega tasu, mis on muutunud otseselt osaks tema varast, võib selle tegevuse aluseks oleva õigustoimingu vaidlustada ainult tahtliku kahju tekitamise tingimusel.

Likvideerija võib võlgniku nimel vaidlustada võlgniku õigustoimingud kohtu nõusoleku alusel. Kaebus esitatakse isiku vastu, kelle suhtes vaidlustatud toiming tehti.

Likvideerija võib esitada kaebuse õigustoimingute vaidlustamiseks pooleteise aasta jooksul alates pankrotimenetluse algatamise kuupäevast.

Iga pankrotivõlausaldaja võib esitada hagi õigustoimingute vaidlustamiseks enda arvel ja kulul, kui

- likvideerija ei ole esitanud hagi õigustoimingute vaidlustamiseks pankrotiseaduse artikli 212 lõikes 3 sätestatud tähtaja jooksul – kolme kuu jooksul alates pankrotiseaduse artikli 212 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumisest;
- likvideerija loobub õigustoimingute vaidlustamise hagist – kolme kuu jooksul alates lõpliku otsuse avaldamisest, millega kinnitatakse hagist loobumist kohtu elektroonilisel teadetahvilil (*e-Oglasna ploča suda*);
- ta on taotlenud eelnevalt likvideerijalt kinnitust ja likvideerija on kinnitanud, et ei esita hagi õigustoimingute vaidlustamiseks – kolme kuu jooksul alates likvideerija kinnituse avaldamisest kohtu elektroonilisel teadetahvilil;
- ta on taotlenud eelnevalt likvideerijalt kinnitust ja likvideerija ei ole kolme kuu jooksul kinnitanud, kas ta esitab hagi õigustoimingute vaidlustamiseks või mitte – kolme kuu jooksul alates sellise kinnituse esitamise palve avaldamisest.

Kui õigustoimingute vaidlustamise taotlus rahuldatakse, ei ole vaidlustatud õigustoimingul pankrotivara suhtes õiguslikku toimet ja teine pool on kohustatud tagastama pankrotivara kogu vaidlustatud tehingu kaudu omandatud materiaalsed hüved, kui pankrotiseaduses ei ole sätestatud teisiti. Likvideerija võib otsuse alusel, millega rahuldatakse õigustoimingute vaidlustamise taotlus, esitada võlgniku või pankrotivara nimel ja arvel täitmisele pööramise ettepaneku, sama võib teha pankrotivõlausaldaja enda nimel ja pankrotivõlgniku või pankrotivara kasuks.

Isik, kes nõustub tegutsema ilma hüvitiseta või tähtsusetu hüvitise eest, peab tagastama saadu ainult juhul, kui ta on selle kaudu rikastunud, välja arvatud juhul, kui ta teadis või pidi teadma, et selline tegevus tekitab võlausaldajatele kahju.

Õigustoimingute vaidlustamiseks esitatud hagi kohta tehtud lõplikku otsust kohaldatakse pankrotivõlgnikule, pankrotivarale ja kõikidele pankrotivõlausaldajatele, kui pankrotiseaduses ei ole ette nähtud teisiti.

Kui kohus on õigustoimingu vaidlustamise taotluse rahuldanud, on vastaspool kohustatud tagastama pankrotivarasse kõik vaidlustatud tehingu kaudu saadud materiaalsed hüved. Kui need hüved on pankrotivarasse tagastatud, on hagejatest võlausaldajatel õigus nõuete eelisjärjekorras rahuldamisele nende hüvede arvel proportsionaalselt nende tõendatud nõuete summaga.

Võlgniku õigustoimingud võib vaidlustada, esitades kohtuasja raames tähtajatu vastuväite.

Õigustoiming on võimalik vaidlustada isegi vastaspoole pärija või universaalse õigusjärglase suhtes.

Õigustoiming on võimalik vaidlustada vastaspoole universaalsete õigusjärglaste suhtes, kui

1. see õigusjärglane teadis omandamise ajal asjaoludest, millel põhineb tema õiguseellase omandamise tühisus;
2. see õigusjärglane oli omandamise ajal isik, kellel oli võlgnikuga lähedane suhe, kui ta ei tõenda, et ta ei teadnud sel ajal asjaoludest, millel põhineb tema õiguseellase omandamise tühisus;
3. kui omandatu anti õigusjärglasele üle ilma hüvitiseta või tähtsusetu hüvitise eest.

Pärast pankrotimenetluse algatamist tehtud õigustoiming, mis jääb avalikes registrites kehtima vastavalt usalduse kaitse eeskirjadele, on võimalik vaidlustada vastavalt eeskirjadele, mis käsitlevad enne pankrotimenetluse algatamist tehtud õigustoimingute vaidlustamist.

Viimati uuendatud: 13/02/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Itaalia

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada sellise ettevõtja (füüsilisest isikust ettevõtja või äriühingu) vastu, kelle:

- a) vara oli maksejõuetuse või kompromissi tegemisele eelnenud kolmel aastal vähemalt 300 000,00 eurot
- b) aastane brutotulu oli maksejõuetuse või kompromissi tegemisele eelnenud kolmel aastal vähemalt 200 000,00 eurot aastas
- c) koguvõlg on (maksejõuetuse või kompromissi tegemise kuupäeval) vähemalt 500 000,00 eurot (olenemata selle tekkimise kuupäevast)

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

a) maksejõuetusmenetluse algatamise tingimuseks on ettevõtja maksejõuetus ja selle algatamise avalduse saab esitada:

- võlgnik,
- võlausaldaja,
- prokurör.

b) võlausaldajatega kompromissi tegemiseks (*concordato preventivo*) peab ettevõtja olema raskustes (st rahalistes raskustes, mis ei ole nii tõsised, et põhjustaksid maksejõuetust), ja seda saab taotleda ainult võlgnik.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara hulka kuulub kogu vara, välja arvatud:

- 1) rangelt isiklik vara ja õigused;
- 2) elatis, töötasu, pension ja maksejõuetute isikute tööine tulu, mis on vajalik enda ja oma pere ülalpidamiseks;
- 3) maksejõuetu isiku laste varast saadud tulu, mis on talle seaduse kohaselt kättesaadav, perekonna vajadusteks loodud usaldusfondides (*fondo patrimoniale*) olev vara ja neist saadud tulu, kui tsiviilseadustiku artiklis 170 ei ole ette nähtud teisiti;
- 4) esemed, mida ei saa seaduse tõttu arestida.

Pankrotivara hõlmab ka kogu vara, mille maksejõuetu isik on omandanud pärast menetluse algatamist, kuid ei hõlma selle vara omandamisel ja hoidmisel tekkinud kohustusi.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankrotihalduril (halduril) on vara valitsemise, müügi ja tulu võlausaldajatele jaotamise pädevus/kohustus.

Haldur saab maksejõuetut isikut teabe saamiseks küsitleda ning maksejõuetu isik saab halduri ja kohtu nimetatud pankrotihalduri võetud meetmeid vaidlustada, ent ainult juhul kui nende võtmisel rikuti seadust (seega mitte ainuüksi otstarbekuse kaalutlustel).

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Igaüks, kes peab pankrotihaldurile raha maksma, võib selle võla sama menetlusega seotud nõudega tasaarvestada (*controcredito*), kuid ainult juhul, kui mõlemad (võlg ja nõue) on tekkinud enne menetluse algatamist.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Haldur saab otsustada, kas maksejõuetusmenetluse algatamisel kehtivad lepingud tuleks täita või lõpetada.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Võlausaldajad saavad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist kohtumenetluse algatada ainult halduri tegevusetuse korral, st juhul kui haldur (tahtlikult või pelgalt hooletusest) sellist menetlust ei algata.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Kohtuasju, mille võlausaldaja on hiljem maksejõuetuks tunnistatud isiku vastu algatanud, saab jätkata ainult haldur.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajate komitee koosneb kolmest või viiest võlausaldajast ja tal on ulatuslikud volitused:

- ta annab loa tehinguteks, kompromisside tegemiseks, kohtuasjadest loobumiseks, kolmandate isikute õiguste tunnustamiseks, hüpoteekide kustutamiseks, tagatiste vabastamiseks, pantide vabastamiseks, pärandite ja kingete vastuvõtmiseks ning kõikideks muudeks erihaldustoiminguteks;
- taotleb kohtult halduri väljavahetamist;
- kiidab heaks likvideerimiskava;
- annab haldurile loa maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäeval kehtivate lepingute ülevõtmiseks;
- osaleb maksejõuetu isiku vara inventeerimise toimingutes;
- saab tutvuda kõikide menetlusega seotud dokumentidega;
- annab haldurile ühe või mitme eseme vara hulgast välistamise loa või likvideerimisest loobumise loa, kui likvideerimine näib olevat ilmselgelt ebasoodne;
- esitab kohtu nimetatud pankrotihaldurile vara müügi peatamise avalduse.

Lisaks nimetatud aktiivsetele haldusvolitustele avaldab võlausaldajate komitee arvamust kohtu nimetatud pankrotihalduri või kohtu võetud meetmete kohta:

- annab tagatud nõuetele võlausaldajatele tagatisena hoitava vara müümise loa;

- annab kohtu nimetatud pankrotihaldurile äriühingu tegevuse ajutise jätkamise loa (võlausaldajate komitee peab jätkamise heaks kiitma);
- annab kohtu nimetatud pankrotihaldurile ettevõtte rendileandmise loa (võlausaldajate komitee peab rendileandmise heaks kiitma).

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Haldur võib (eelneval nõusolekul):

- jätkata äriühingu tegevust;
- ettevõtte rendile anda;
- müüa kogu vara, et jaotada tulu võlausaldajatele;
- otsustada väheväärtuslikku vara mitte müüa.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitatakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Iga võlausaldaja võib taotleda kohtult võlgniku maksejõetuks tunnustamist. Võlausaldajal ei pea olema täitekorraldust, vaid oluline on, et nõude kohta oleksid dokumentaalsed tõendid.

Kõik võlausaldajad (seega ka need, kes taotlesid maksejõuetuseks tunnustamist ja saavutasid selle) peavad taotlema nende nõuete tunnustamist pärast maksejõuetusmenetluse algatamist.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Võlausaldajad võivad oma nõuded esitada seadusliku esindajata.

Nende avaldus peab sisaldama dokumentaalseid tõendeid nõude kohta ja tuleb esitada elektrooniliselt (kasutades sertifitseeritud e-posti).

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Vara müügist saadud tulu jaotatakse kõikide võlausaldajate vahel vastavalt nõuete rahuldamise järgule. Seadus annab paljudele nõuetele (hüpoteegid, pandid, üldised või konkreetsed eelisnõuded) mõne eseme või kogu vara suhtes eelisõiguse.

Kui saadud tulust ei piisa kõikide nõuete rahuldamiseks (nagu see peaaegu alati on), ei jaotata tulu proportsionaalselt nõude suurusega, vaid lähtudes tsiviilseadustikus sätestatud rahuldamisjärgust.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Maksejõuetusmenetlus lõpetatakse, kui:

- ühtki nõuet ei ole esitatud;
- kõik nõuded on rahuldatud;
- kogu vara müügist saadud tulu on jaotatud;
- kui on kindlaks tehtud, et müüdav vara või muu tulu puudub.

Kui maksejõuetusmenetlus on lõpetatud, saab maksejõuetu isik taas algatada kohtumenetlusi ja neile vastata ning saab halduri teadmata vara omandada. Võlausaldajatega kompromissi tegemine lõpeb võlgniku ja võlausaldajate kokkuleppe heakskiitmisega, ent kui kompromiss eeldab vara võõrandamist (*concordato liquidatorio*), jätkub menetlus müügiga ja lõpeb siis, kui kogu vara on müüdud ja tulu võlausaldajatele jaotatud.

Kui võlausaldajatega on tehtud kompromiss, vabastatakse maksejõuetu isik kõikidest võlgadest.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui maksejõuetusmenetlus on lõpetatud, saavad võlausaldajad esitada võlgniku vastu hagi ülejäänud võla (st halduri poolt tagasi maksmata võla) sissenõudmiseks, kui ei ole toimunud võlgadest vabastamise menetlust, mispuhul ei saa võlausaldajad maksejõuetult isikult midagi nõuda.

Kui võlausaldajatega on tehtud kompromiss, ei saa võlausaldajad võlgnikult midagi nõuda. Ent kui võlgnik ei täida oma kohustusi, võivad võlausaldajad taotleda kompromissi tühistamist, kusjuures taotlus tuleb esitada ühe aasta jooksul.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetluse kulud kaetakse pankrotivara müügil saadud tulust.

Kui vara ei ole, maksab halduri töötasu ja tehtud kulutused riik.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Maksujõuetu isiku poolt enne maksejõuetusmenetluse algatamist tehtud õigustoiminguid saab tühistada, kui need tehti teatava aja (ühe aasta või kuue kuu) jooksul enne menetluse algatamist.

Maksejõuetu isiku poolt pärast maksejõuetusmenetluse algatamist tehtud õigustoimingud on tühised.

Erihaldustoimingud, mis tehakse võlausaldajatega kompromissi tegemise ajal ja kohtu loata, on tühised.

Viimati uuendatud: 21/07/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Küpros

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Pankrot (*ptóchevis*): pankrotimäärus (*diátagma ptóchevisis*) tehakse ainult maksejõuetu füüsilise isiku suhtes.

Likvideerimine (*ekkatháris*): likvideerimismäärus (*diátagma ekkathárisis*) tehakse mis tahes juriidiliste isikute suhtes. Sama kehtib ka vabatahtliku likvideerimise (*ekoúsia ekkatháris*) korral, toimugu see siis kohtuväliselt või kohtu järelevalve all.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Pankrot: õigusnormid füüsiliste isikute pankroti kohta on sätestatud pankrotiseaduses (*perí Ptóchevisis Nómos*, ptk 5), mida on viimasel kahel aastal oluliselt muudetud, et võtta arvesse majandus- ja sotsiaalse olukorra muutumist.

15 000 eurot ületava võla korral võib pankrotiavalduse esitada võlausaldaja või võlgnik ise, tingimisel et tegemist on ilmse maksejõuetusega ja võlgnik viibis isiklikult Küprosel või Küprosel oli tema harilik viibimiskoht või ta tegeles Küprosel majandustegevusega või oli Küprosel majandustegevusega tegeleva kapitali- või isikuühingu liige.

Võlgniku puhul on tegemist ilmse maksejõuetusega (*práxi ptóchevisis*) muu hulgas siis, kui

- a) võlausaldajal on tema vastu lõplik kohtuotsus teatava summa kohta ja võlgnik jätab selle maksmata;
- b) ta teatab, et ei suuda oma võlgu tasuda;
- c) ta esitab pankrotiavalduse;
- d) isiklik tagasimaksekava, mille pool ta oli, loetakse edutuks või lõpetatuks kooskõlas füüsiliste isikute pankrotti käsitleva seadusega (*perí Aferengyótitas Fysikón Prosópon Nómos*).

Ettevõtete likvideerimine: ettevõtte võib likvideerida kas siis, kui see ei suuda tasuda oma võlgu, või ettevõtte eriotstuse alusel selle lõpetamise kohta vara likvideerimise ja võlgade täieliku või osalise tasumise kaudu. Likvideerimismääruse võib teha siis, kui ettevõtte ei suuda oma võlgu tasuda. Tasumisele kuuluv summa peab ületama 5 000 eurot. Likvideerimisavalduse esitab kohtule võlausaldaja või teevad seda aktsionärid.

Vabatahtlik likvideerimine

Vabatahtlikku likvideerimist on kolme liiki.

Vabatahtlik likvideerimine võlausaldajate poolt (*ekoúsia ekkathárisi apó pistotés*): see on kohtuväline likvideerimine, mis toimub siis, kui ettevõtte on maksejõuetu ja selle juhatus otsustab ettevõtte likvideerida. Võlausaldajate poolne vabatahtlik likvideerimine algab võlausaldajate koosoleku kokkukutsumisega, et arutada erietsust vabatahtliku likvideerimise kohta, mille on vastu võtnud ettevõtte aktsionäride üldkoosolek.

Vabatahtlik likvideerimine liikmete poolt (*ekoúsia ekkathárisi apó méli*): see on samuti kohtuväline likvideerimine, mis algatatakse aktsionäride üldkoosoleku erietsusega, kui ettevõtte on maksejõuline.

Vabatahtlik likvideerimine kohtu järelevalve all (*ekoúsia ekkathárisi ypó tin epoptela tou Dikastírou*): kui ettevõtte on vastu võtnud otsuse vabatahtliku likvideerimise kohta, võib kohus anda välja määruse, et likvideerimine peab toimuma kohtu järelevalve all.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrot: pankrotivara koosneb kogu varast, mis kuulub või mis on üle antud pankrotis isikule pankrotimenetluse alguses või mille pankrotis isik on omandanud või mis on pärandatud pankrotis isikule enne tema võlakohustustest vabastamist, välja arvatud vara, mis on vältimatult vajalik pankrotis isiku ja tema perekonna ülalpidamiseks.

Vara, mis on omandatud pärast pankrotimenetluse algatamist ja enne võlakohustustest vabastamist või pankroti tühistamist, kuulub pankrotivara koosseisu.

Likvideerimine: likvideerimisele kuuluv vara on vara, mis kuulus ettevõttele enne likvideerimismääruse väljaandmist või enne kuupäeva, mil tehti erietsust vabatahtliku likvideerimise kohta.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankrot: pankrotimääruse väljaandmise korral saab ametlikust pankrotihaldurist (*epísimos paralíptis*) pankrotivara haldur. Hilisemal etapil võib määrata halduriks (*diacheirístis*) iga litsentseeritud pankrotihalduri (*adeiodotíménos sýmvouslos aferengyótitas*). Halduri ülesanne on müüa pankrotis isiku vara ja jaotada tulu võlausaldajatele. Kui ametlik pankrotihaldur või pankrotihaldur võtab üle halduri kohustused, säilitab pankrotis isik kogu talle kuuluva vara omandiõiguse, mida haldab alates pankrotimenetluse algatamisest siiski haldur ainuisikuliselt.

Likvideerimine: likvideerimismääruse väljaandmise korral ja juhul, kui võlausaldajad ei ole likvideerijat nimetanud, saab ametlikust pankrotihaldurist automaatselt likvideerija (*ekkatharístis*), välja arvatud juhul, kui litsentseeritud pankrotihaldur määratakse likvideerijaks kohtu ametliku pankrotihalduri taotluse alusel või pärast võlausaldajate ja ettevõtte võlgnike koosolekute otsust. Likvideerija ülesanne on realiseerida lõpetatava ettevõtte vara ja jaotada sellest saadud tulu võlausaldajatele ja võlgnikele. Kui ametlik pankrotihaldur või pankrotihaldur võtab üle likvideerimisel oleva juriidilise isiku vara likvideerija ülesanded, siis isegi juhul, kui ettevõtte säilitab omandiõiguse kogu talle kuuluva vara üle, haldab vara selle realiseerimise eesmärgil likvideerija alates likvideerimismenetluse algatamise kuupäevast.

Vabatahtlik likvideerimine: vabatahtliku likvideerimise korral lõpetab ettevõtte alates likvideerimismenetluse algatamisest oma äritegevuse, välja arvatud selle kasutoovaks likvideerimiseks vajalikus ulatuses. Likvideerija ülesanne on realiseerida likvideeritava ettevõtte vara ja jaotada sellest saadud tulu võlausaldajatele ja võlgnikele.

Võlausaldajate vabatahtlik likvideerimine: võlausaldajad ja ettevõtte nimetavad eraldi koosolekutel pankrotihalduri, kelle nad soovivad määrata ettevõtte likvideerijaks, kuid kahe koosoleku erimeelsuse korral määratakse likvideerijaks võlausaldajate nimetatud pankrotihaldur.

Liikmete vabatahtlik likvideerimine: ettevõtte määrab üldkoosoleku otsusega likvideerijaks litsentseeritud pankrotihalduri, kes võtab vastutuse ettevõtte asjade korraldamise ja selle vara jaotamise eest. Likvideerija määramisel lõpevad juhatuse liikmete volitused, välja arvatud ulatuses, milles ettevõtte üldkoosolek või likvideerija nende jätkumise heaks kiidab.

Vabatahtlik likvideerimine kohtu järelevalve all: kui kohtu järelevalve all likvideerimise kohta antakse välja määrus, võib kohus selle määrusega või järgmise määrusega nimetada ametisse lisalikvideerija. Kohtu määratud likvideerijal on samad volitused, samad kohustused ja sama seisund kui võlausaldajate eespool kirjeldatud erietsuse või otsusega määratud likvideerijal.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pankrot: õigusaktides on ette nähtud, et tasaarvelduse võib teha, kui on tegemist vastastikuste laenude või vastastikuste võlgadega või muude vastastikuste tehingutega pankrotis isiku ja teise isiku vahel enne pankrotimääruse väljaandmist, välja arvatud juhul, kui laenu andmise ajal oli teine isik teadlik pankrotis isiku toime pandud teost, mis põhjustas pankroti.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Pankrot: kehtivad seaduslikud lepingud, mille pool pankrotis isik on, jäävad kehtima ja pankrotis isik jääb nende tingimuste täitmise eest isiklikult vastutavaks.

Likvideerimine: kehtivad seaduslikud lepingud, mille pool likvideerimisel ettevõtte on, jäävad kehtima. Sama kehtib seaduslike lepingute kohta, mille on sõlminud ettevõtted, mis likvideeritakse vabatahtlikult.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Pankrot: kui pankrotis isiku vastu esitatakse hagi pärast pankrotimääruse väljaandmist, tuleb hagi menetlemiseks saada kohtu nõusolek.

Likvideerimine: kui likvideerimisel oleva ettevõtte vastu esitatakse hagi pärast likvideerimismääruse väljaandmist, tuleb hagi menetlemiseks saada kohtu nõusolek.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Pankrot: pankrotis isiku suhtes juba menetluses olevad hagi jätkuvad tavapäraselt, ilma et nende menetlemiseks oleks vaja kohtu nõusolekut.

Likvideerimine: likvideerimisel oleva ettevõtte suhtes juba menetluses olevaid hagisid võib jätkata ainult kohtu nõusolekul. Selliste hagide menetlemine muutub täielikult ametliku pankrotihalduri või ettevõtte likvideerija kohustuseks.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Pankrot: pankrotimenetluses osalemiseks peab võlausaldaja täitma vormid võlgade tõendamiseks (*epalíthevsi chréous*) ja esitama kõik tõendavad dokumendid. Ametlik pankrotihaldur või haldurina tegutsev pankrotihaldur otsustab seejärel, kas tõendid vastu võtta või tagasi lükata. Seejärel makstakse võlausaldajatele dividendid pankrotiseaduses kehtestatud tähtsuse järjekorras. Pärast tõendite esitamist võivad võlausaldajad osaleda ametliku pankrotihalduri või ettevõtet likvideeriva pankrotihalduri kokku kutsutud koosolekutel.

Likvideerimine: likvideerimismenetluses osalemiseks peab võlausaldaja täitma vormid võlgade tõendamiseks ja esitama kõik tõendavad dokumendid. Kohaldatakse sama menetlust nagu pankroti korral, välja arvatud see, et siin jaotatakse dividendid kooskõlas ettevõtete seadusega (*perí Etaireión Nómos*, ptk 113).

Sama kohaldatakse vabatahtliku likvideerimise ja eelkõige võlausaldajate vabatahtliku likvideerimise suhtes, kui võlausaldajad osalevad otseselt alates menetluse algusest ja kui neid kutsutakse esitama enda valitud likvideerija.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrot: halduril on volitus ja õigus müüa kinnisvara mis tahes viisil, mida ta peab asjakohaseks ja menetluse huvides olevaks. Seejärel makstakse võlausaldajatele dividendid pankrotiseaduses kehtestatud tähtsuse järjekorras. Hüpooteegiga koormatud vara korral tuleb saada kohtu määrus.

Likvideerimine: likvideerimisel oleva ettevõtte likvideerija võib müüa ettevõtte kinnisvara mis tahes viisil, mida ta peab asjakohaseks ja menetluse huvides olevaks. Seejärel makstakse võlausaldajatele dividendid ettevõtete seaduses kehtestatud tähtsuse järjekorras. Hüpoteebiga koormatud vara korral tuleb saada kohtu määrus. Samu eeskirju kohaldatakse vabatahtliku likvideerimise suhtes.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrot: pankrotimääruse väljaandmise korral võivad võlausaldajad esitada tõendid võlgade kohta, mis on tekkinud enne pankroti- või likvideerimismääruse kuupäeva ja mis on seotud kindlas summas nõuetega. Nõuded, mis tekivad pärast pankrotimääruse väljaandmist, ei kuulu pankrotimenetluse kohaldamisalasse ja võlausaldajad peavad esitama hagi pankrotis isiku enda vastu.

Likvideerimine: pärast likvideerimismääruse väljaandmist või eritsuse tegemist vabatahtliku likvideerimise kohta võivad võlausaldajad esitada tõendid võlgade kohta, mis tekkisid enne likvideerimismääruse väljaandmist või eritsuse tegemist ja mis on seotud kindlas summas nõuetega. Nõuded, mis tekivad pärast likvideerimismääruse väljaandmist või eritsuse tegemist, ei kuulu likvideerimismenetluse kohaldamisalasse ja võlausaldajad peavad esitama hagi likvideerimisel oleva ettevõtte juhtide vastu.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Pankrot: pankrotimääruse väljaandmise korral peab iga võlausaldaja 35 päeva jooksul alates määruse avaldamise kuupäevast esitama ametlikule pankrotihaldurile või haldurile kirjalikult tõendid võlgade kohta. Tõendites tuleb esitada võla üksikasjad, nimetada kõikide käendajate nimed ja märkida, kas võlausaldajal on tagatis. Ametlik pankrotihaldur või haldur peab 10 päeva jooksul dividendide maksmise eesmärgil tõendid kirjalikult vastu võtma või tagasi lükkama. Võlausaldaja või käendaja, kes ei ole ametliku pankrotihalduri või halduri otsusega rahul, võib selle kohtus 21 päeva jooksul vaidlustada.

Likvideerimine: likvideerimismääruse väljaandmise korral peab iga võlausaldaja 35 päeva jooksul alates määruse avaldamise kuupäevast esitama ametlikule pankrotihaldurile või likvideerijale kirjalikult tõendid võlgade kohta. Tõendites tuleb esitada võla üksikasjad, nimetada kõikide käendajate nimed ja märkida, kas võlausaldajal on tagatis. Ametlik pankrotihaldur või haldur peab 10 päeva jooksul dividendide maksmise eesmärgil tõendid kirjalikult vastu võtma või tagasi lükkama. Võlausaldaja või käendaja, kes ei ole ametliku pankrotihalduri või likvideerija otsusega rahul, võib selle kohtus 21 päeva jooksul vaidlustada. Samu eeskirju kohaldatakse vabatahtliku likvideerimise suhtes.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjed?

Pankrot: pankrotivara jaotamise korral järjestatakse võlad igas kategoorias võrdset ja proportsionaalselt (nn *pari passu* eeskiri), kui pankrotivarast ei piisa kõikidele täielikult maksmiseks. Nõuded järjestatakse järgmiselt:

tegelikud kulutused ja halduri tasu;

ametlikule pankrotihaldurile makstavad tasud;

taotluse esitajast võlausaldajal tekkinud kulutused;

eelistatud võlad;

tagamata võlad.

Likvideerimine: likvideerimisvara jaotamise korral järjestatakse võlad igas kategoorias võrdset ja proportsionaalselt (nn *pari passu* eeskiri), kui varast ei piisa kõikidele täielikult maksmiseks. Nõuded järjestatakse järgmiselt:

tegelikud kulutused ja likvideerija tasu;

ametlikule pankrotihaldurile või likvideerijale makstavad tasud;

taotluse esitajast võlausaldajal tekkinud kulutused;

eelistatud võlad;

ujuvtasud;

tagatisteta võlausaldajad.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Pankrot: pankrotis isik võib esitada ametlikule pankrotihaldurile või haldurile kirjaliku ettepaneku sõlmida kokkulepe (*symvivasμός*) oma võlausaldajatega. Korraldatakse võlausaldajate koosolek, kus kava tuleb heaks kiita kõikide oma võlad tõendanud võlausaldajate arvilise enamusega ja kolme neljandikuga nende esindatavast väärtusest. Kui võlausaldajad kiidavad ettepaneku heaks, palub pankrotis isik või ametlik pankrotihaldur või haldur selle kohtul heaks kiita. Kohtu heakskiit on siduv kõikide võlausaldajate jaoks, kes on oma võlgasid tõendanud. Kokkuleppe tingimuste täitmise korral loetakse kõik tõendatud võlad täies ulatuses tasutuks.

Pankrotimenetlus lõpetatakse täielikult siis, kui pankrotimäärus tühistatakse.

Likvideerimine: likvideerimismenetlus lõpetatakse täielikult tegevuse lõpliku lõpetamise korral või siis, kui likvideerimismäärus tühistatakse.

Vabatahtlik likvideerimismenetlus lõpetatakse ja likvideeritud ettevõtte tegevus lõpetatakse lõplikult kolm kuud pärast seda, kui ametlikule pankrotihaldurile on esitatud ettevõtte lõplik raamatupidamisaruanne, mis koostatakse pärast likvideerimise lõpetamist ja ettevõtte vara jaotamist.

Kui kellelgi on siiski pärast vabatahtlikku likvideerimist või kohtumääruse väljaandmist seaduslik huvi lõpetatud ettevõtte tegevuse taasalustamise vastu, võib ta seda teha kahe aasta jooksul pärast ettevõtte tegevuse lõpetamist, esitades kohtule sellekohase avalduse.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pankrot: pankrotimääruse tühistamise korral ja juhul, kui võlausaldajad on andnud oma nõusoleku täielikku makset saamata, on sellistel võlausaldajatel õigus nõuda pärast määruse tühistamist võlgnetavaid summasid.

Likvideerimine: likvideerimismääruse tühistamise korral ja juhul, kui võlausaldajad on andnud oma nõusoleku täielikku makset saamata, on sellistel võlausaldajatel õigus nõuda pärast määruse tühistamist võlgnetavaid summasid.

Kui kellelgi on pärast vabatahtlikku likvideerimist või kohtumääruse väljaandmist seaduslik huvi lõpetatud ettevõtte tegevuse taasalustamise vastu, võib ta seda teha kahe aasta jooksul pärast ettevõtte tegevuse lõpetamist, esitades kohtule sellekohase avalduse.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Pankrot: pankrotimääruse väljaandmise kulu kannab võlausaldaja, kes esitab taotluse määruse väljaandmiseks. Ametlikule pankrotihaldurile makstavad kulud on kuni 500 eurot. Pankrotimenetluse ajal tekkinud kulud tasutakse pankrotivarast.

Likvideerimine: likvideerimismääruse väljaandmise kulu kannab võlausaldaja, kes esitab taotluse määruse väljaandmiseks. Ametlikule pankrotihaldurile makstavad kulud on kuni 500 eurot. Likvideerimismenetluse, likvideerimise ja ettevõtte vara jaotamise käigus tekkinud kulud tasutakse likvideerimisvarast. Ametliku pankrotihalduriga toimuva vabatahtliku likvideerimismenetlusega seotud dokumentide esitamise ja registreerimise kulud ulatuvad kokku ligikaudu 440 euroni. Likvideerimismenetluse, likvideerimise ja ettevõtte vara jaotamise käigus tekkinud kulud tasutakse likvideerimisvarast.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Pankrot: pankrotimenetlusele kohaldatavad teatud sätted lubavad halduril pöörduda kohtu poole, et nõuda vara tagastamist võlausaldajate huvides. Peamised sätted on järgmised.

A. Pettusel põhinev üleandmine (*dólia metavivasi*)

Kui halduril või likvideerijal on tõendeid, et ettevõtte või füüsilise isiku vara on üle antud tasuta või tunduvalt allapoole selle tegelikku väärtust, võib ta taotleda kohtult määrust pettusel põhineva üleandmise või toimingu tühistamiseks.

Selle sätte kohaldamiseks peab üleandmine olema toimunud a) kolme aasta jooksul enne pankroti kuupäeva, välja arvatud juhul, kui seda tehti heas usus ja tasu eest, või b) kümne aasta jooksul enne pankroti kuupäeva, kui üleandmise ajal ei olnud asjaomane füüsiline isik võimeline tasuma kõiki oma võlgu ilma üleantud vara abita. Kui tegu on likvideerimisel ettevõttega, peab toiming olema selleks, et seda pettuseks tunnistada, olema toime pandud kuue kuu jooksul enne likvideerimise algust, milleks on likvideerimistaotluse esitamise kuupäev.

B. Pettusel põhinev eelis (*dólia protírmissi*)

Kui halduril või likvideerijal on tõendeid, et võlausaldajale sai osaks eeliskohtlemine, võib ta pöörduda kohtusse sellise kohtlemise tühistamise otsuse saamiseks.

Likvideerimine: likvideerimismenetlusele kohaldatavad teatud sätted lubavad likvideerijal pöörduda kohtu poole, et nõuda vara tagastamist võlausaldajate huvides. Peamised sätted on järgmised.

A. Pettusel põhinev üleandmine

Kui halduril või likvideerijal on tõendeid, et ettevõtte või füüsilise isiku vara on üle antud tasuta või tunduvalt allapoole selle tegelikku väärtust, võib ta taotleda kohtult määrust pettusel põhineva üleandmise või toimingu tühistamiseks.

Selle sätte kohaldamiseks peab üleandmine olema toimunud a) kolme aasta jooksul enne pankroti kuupäeva, välja arvatud juhul, kui seda tehti heas usus ja tasu eest, või b) kümne aasta jooksul enne pankroti kuupäeva, kui üleandmise ajal ei olnud asjaomane füüsiline isik võimeline tasuma kõiki oma võlgu ilma üleantud vara abita. Kui tegu on likvideerimisel ettevõttega, peab toiming olema selleks, et seda pettuseks tunnistada, olema toime pandud kuue kuu jooksul enne likvideerimise algust, milleks on likvideerimistaotluse esitamise kuupäev.

B. Pettusel põhinev eelis

Kui halduril või likvideerijal on tõendeid, et võlausaldajale sai osaks eeliskohtlemine, võib ta pöörduda kohtusse sellise kohtlemise tühistamise otsuse saamiseks.

Viimati uuendatud: 01/08/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Läti

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusseadus, millega on kehtestatud Läti maksejõuetusmenetlus, on kohaldatav juriidilistele ja füüsilistele isikutele, kelle suhtes võidakse algatada kõnealuse seaduse kohane maksejõuetusmenetlus.

Maksejõuetusseadusega on ette nähtud kolme liiki maksejõuetusmenetlus: õiguskaitsemenetlus (saneerimine), juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus ja füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus.

NB! Maksejõuetusseadus ei ole kohaldatav krediidiasutuste maksejõuetuse menetluse suhtes, mida reguleeritakse krediidiasutusi käsitleva seadusega.

Õiguskaitsemenetlus (sealhulgas kohtuväline õiguskaitsemenetlus (*pre-pack*-tehing)) on võlgade ümberkujundamise menetlus, mida on võimalik kohaldada üksnes juriidiliste isikute puhul. Tasub märkida, et õiguskaitsemenetlust ei saa algatada teatavate finants- ja kapitaliturgudel tegutsevate ettevõtjate suhtes, näiteks kindlustusandjad, kindlustusmaaklerid, investeringute vahendamise tegevust tegelevad äriühingud, erapensionifondid jms.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus on võlgniku (juriidiline isik, täisühing või füüsilisest isikust ettevõtja) likvideerimise menetlus. Täisühingutel juriidilise isiku staatust ei ole, kuid neil on võimalus omandada õigusi ja kohustusi. Füüsilisest isikust ettevõtja saab teha kaubanduslikke tehinguid (füüsilisest isikust ettevõtja nime all) ja muid majandustehinguid füüsilise isikuna. Praegu kohaldatakse füüsilisest isikust ettevõtja suhtes esmajärjekorras juriidilise isiku maksejõuetuse menetlust. Pärast seda võib füüsiline isik esitada füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse kõigi ülejäänud kohustuste suhtes.

Füüsilisest isikust ettevõtjatele ette nähtud lahendus on kohaldatav ka põllumajandus- ja kalandusettevõtete puhul.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus on kohaldatav füüsiliste isikute suhtes, sealhulgas majandustegevuses osalejad ja tarbijad, ning selle eesmärk on vabastada võlgnik võlast ja taastada tema maksevõime. Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlust võidakse kohaldada kõigi füüsiliste isikute suhtes, kes on viimase kuue kuu jooksul Lätis makse maksnud.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Õiguskaitsemenetlus

Maksejõuetusseaduse kohaselt saab võlgnik õiguskaitsemenetlust taotleda üksnes juhul, kui tal on tekkinud või eeldatavalt tekivad finantsraskused.

Maksejõuetusseaduses ei ole sätestatud konkreetseid künniseid, mille täitmisel oleks võlgnikul õigus taotleda õiguskaitsemenetlust. Kui võlgnikul on tekkinud finantsraskused, peab ta raskuste ulatusest lähtudes hindama, kas võlausaldajatega oleks võimalik jõuda kohtuvälisele kokkuleppele või tuleb tal taotleda õiguskaitsemenetlust oma kohustuste ümberkujundamiseks.

Õiguskaitsemenetluse taotlemiseks tuleb tasuda riigilõiv summas 145 eurot.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Maksejõuetusseaduses sätestatud juhtudel saavad juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse algatamist taotleda nii võlgnik kui ka tema võlausaldajad (sealhulgas võlgniku töötajad). Samamoodi võib juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse esitada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/848 artikli 37 lõike 1 punktis a osutatud isik.

Maksejõuetusseadusega on ette nähtud olukorrad, kus võlgnik on kohustatud esitama juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse viivitamata. Kui võlgnik maksejõuetusmenetluse avaldust ei esita, võetakse ta haldusvastutusele. Võlgnik peab juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse esitama juhul, kui:

võlgnik ei ole tasunud võlga ettenähtud tähtaja jooksul, mis lõppes enam kui kaks kuud tagasi, ning võlgnik ei ole jõudnud võlausaldajatega kokkuleppele võla tagasimaksmise tähtaja pikendamises või tema suhtes ei ole algatatud õiguskaitsemenetlust (tasub märkida, et õiguskaitsemenetluse algatamine ei ole eeltingimus juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse esitamiseks; sellega üksnes vabastatakse võlgnik haldusvastutusest, kui ta on püüdnud oma finantsraskusi nende ilmnemisel lahendada, kuid on sellele vaatamata muutunud maksejõuetuks);

likvideerimismenetluse esialgse finantsaruande kohaselt võlgniku varast ei piisa, et tasuda võlausaldajate kõik õigustatud nõuded, või see asjaolu tuvastatakse likvideerimismenetluse käigus;

võlgnik ei ole enam võimeline järgima õiguskaitsemenetluse meetmekava.

Võlausaldaja saab maksejõuetusmenetlust taotleda juhul, kui:

kohtumäärust, millega nõuti võlgnikult võlg sisse, ei olnud võimalik täita täitemeetmetega;

võlgnik (piiratud vastutusega äriühing või aktsiaselts) ei ole tasunud võla põhisummat suurusega üle 4 268 euro ja võlausaldaja on teda teavitanud kavatsusest taotleda juriidilise isiku maksejõuetuse menetlust;

võlgnik (ükskõik milline muu juriidiline isik peale piiratud vastutusega äriühingu või aktsiaseltsi) ei ole tasunud võla põhisummat suurusega üle 2 134 euro ja võlausaldaja on teda teavitanud kavatsusest taotleda juriidilise isiku maksejõuetuse menetlust;

võlgnik ei ole maksnud töötajale tema täispalka või kahjuhüvitist tööõnnetuse või kutsehaiguse korral või ei ole tasunud kohustuslikke sotsiaalkindlustusmaksid kahe kuu jooksul alates kindlaksmääratud maksekuupäevast (maksekuupäevaks loetakse järgneva kuu esimest tööpäeva, välja arvatud juhul, kui töölepingus on kindlaks määratud teistsugune maksekuupäev). Sellisel juhul ei ole võlgnetava summa suurus oluline.

Kohus algatab juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse juhul, kui avalduse läbivaatamise päeval leitakse, et avalduses nimetatud alus on põhjendatud.

Tasub märkida, et maksejõuetusmenetluse taotlemisel peavad nii võlgnik kui ka võlausaldaja tasuma riigilõivu, st avalduse kohtuliku läbivaatamise teenustas. Võlgniku puhul on riigilõivu 70 eurot ja võlausaldaja puhul 355 eurot. Samuti peavad nii võlgnik kui ka võlausaldaja enne juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse esitamist tasuma deposiidina summa, mis vastab kahekordsele miinimumpalgale Lätis.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Füüsilisest isikust võlgniku suhtes võidakse füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus algatada juhul, kui täidetud on järgmised füüsilise isiku maksejõuetuse tingimused:

isik ei ole võimeline tasuma võlgasid, mis on muutunud sissenõutavaks, ja võlasumma on kokku üle 5 000 euro;

tõendatavalte asjaoludel ei ole üksikisik võimeline tasuma ühe aasta jooksul sissenõutavaks muutuvaid võlgasid ja võlasumma on kokku üle 10 000 euro;

isik ei ole võimeline tasuma võlgu, millest vähemalt üks põhineb võlgniku ja tema abikaasa või sugulase või kuni teise astme sugulase täitmata kõrvalkohustustel või solidaarkohustusel, kui võlasumma on kokku üle 5 000 euro.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse saab esitada üksnes võlgnik. Võlausaldajad seda teha ei saa.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse taotlemisel tuleb maksta riigilõivu summas 70 eurot ja deposiit, mis vastab kahekordsele kuupalga alammäärale.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Õiguskaitsemenetlus

Õiguskaitsemenetlusega on hõlmatud võlgniku kogu vara ning võlgnikule jäävad kõik õigused seda vara käsutada. Maksejõuetusseaduse alusel võidakse õiguskaitsemenetluses ühe meetodina võõrandada võlgniku vallas- või kinnisvara või koormata need asjaõigusega, et rahuldada võlausaldajate nõuded või saada ajapikendust võlausaldajate nõuete rahuldamiseks. Asjaomase meetodi kasutamise võimalus ja kord tuleb kindlaks määrata õiguskaitsemenetluse meetmekavas.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist ei ole võlgnikul enam õigust käsutada oma vara ega ka mitte sellist kolmandatele isikutele kuuluvat vara, mida ta kontrollib või hoiab. See õigus läheb üle haldurile.

Maksejõuetusseaduse kohaselt kuulub maksejõuetusmenetlusega hõlmatud vara hulka alljärgnev:

võlgniku kinnis- ja vallasvara, sealhulgas sularaha;

võlgniku vara võõrandamisest saadud raha;

maksejõuetusmenetluse käigus tagasivõidetud vara (nt kolmandate isikute vastu olevate nõuete alusel sisse nõutud vahendid, samuti juriidilise isiku juhtorganite liikmetelt kahjuhüvitisena saadud vahendid);

võlgniku varalt juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus teenitud tulu;

muu vara, mis on seaduslikult omandatud juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus võlgniku kogu vara realiseeritakse ning saadud tulust kaetakse juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kulud ja rahuldatakse võlausaldajate nõuded. Võlgniku vara müügi eest vastutab maksejõuetusmenetluse haldur (edaspidi „haldur“) kooskõlas varamüügikavaga. Haldur peab tagama, et võlgniku vara müüakse kõrgeima võimaliku hinnaga, et rahuldada võlausaldajate nõuded võimalikult suures ulatuses.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist ei ole võlgnikul enam õigust käsutada oma vara ega ka mitte sellist kolmandatele isikutele kuuluvat vara, mida ta kontrollib või hoiab (v.a vara, mis on täitemenetlusest välja jäetud). See õigus läheb üle haldurile. Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus võlgniku kogu vara realiseeritakse ning saadud tulust kaetakse füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse kulud ja rahuldatakse võlausaldajate nõuded.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Õiguskaitsemenetlus

Võlgnik: pärast õiguskaitsemenetluse väljakuulutamist säilitab võlgnik kontrolli oma äriühingu üle ning valitseb oma vara ning kontrollitavat või hoitavat vara ise, järgides seejuures õiguskaitsemenetluse meetmekava, milles võlausaldajad on kokku leppinud ja mille kohus on heaks kiitnud. Samal ajal kohaldatakse võlgniku suhtes teatavaid kohustusi ja piiranguid, et tagada õiguskaitsemenetluse õiguspärasus ning õiguskaitsemenetluse üle järelevalvet teostava isiku (edaspidi „järelevalveisik“) ja võlausaldajate kontroll meetmekava elluviimise üle.

Võlgniku peamine kohustus on järgida õiguskaitsemenetluse meetmekava. Samuti on ta kohustatud

katma õiguskaitsemenetluse kulud;

esitama järelevalveisikule vähemalt kord kuus kirjaliku aruande õiguskaitsemenetluse meetmekava elluviimise kohta;

esitama järelevalveisiku nõudmisel kirjalikult ja viivitamata kogu teabe õiguskaitsemenetluse meetmekava elluviimise kohta ning andma järelevalveisikule võimaluse kontrollida võlgniku majandustegevust ja dokumente kohapeal;

teatama järelevalveisikule viivitamata kõigist asjaoludest, mille tõttu tal ei pruugi olla võimalik õiguskaitsemenetluse meetmekava ellu viia jne.

Mis puudutab piiranguid, siis on võlgnikul õiguskaitsemenetluse kestel keelatud:

sõlmida tehinguid või teha toiminguid, mis võivad halvendada tema finantsseisundit või kahjustada võlausaldajate huve tervikuna;

anda laenu (krediiti), välja arvatud juhul, kui laenu (krediidi) andmine kujutab endast võlgniku põhitegevust ning see asjaolu on kajastatud

õiguskaitsemenetluse meetmekavas;

anda tagatise, teha kinkeid või annetusi, maksta preemiaid või muud liiki märkimisväärseid lisatasusid võlgniku juhatuse või nõukogu liikmetele.

Järelevalveisik: pärast seda, kui võlgnik on koostanud õiguskaitsemenetluse meetmekava, esitab õiguskaitsemenetluse järelevalveisik kava kohta oma arvamuse ja hinnangu selle kohta, kas kava vastab seadusele. Muu hulgas tuleb hinnata, kas kavaga on võimalik saavutada õiguskaitsemenetluse seadusjärgne eesmärk. Järelevalveisiku arvamus esitatakse kohtule koos õiguskaitsemenetluse meetmekavaga. Pärast õiguskaitsemenetluse väljakuulutamist hakkab õiguskaitsemenetluse järelevalveisik tegema järelevalvet õiguskaitsemenetluse meetmekava elluviimise üle, teavitama võlausaldajaid ja jälgima, kas võlgnik peab kinni maksejõuetusseaduses sätestatud piirangutest.

Õiguskaitsemenetluse käigus peab järelevalveisik haldama menetlusega seotud dokumente elektroonilises maksejõuetuse arvepidamise süsteemis (edaspidi „süsteem“).

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlgnik: pärast maksejõuetusmenetluse väljakuulutamist kaotab võlgnik kõik juhtorganitele õigusnormides, võlgniku põhikirjas või lepingutes sätestatud õigused ning need õigused lähevad üle haldurile. Haldur määrab võlgniku esindaja, kes peab maksejõuetusmenetluses osalema. Üldjuhul määratakse võlgniku esindaja(te)ks võlgniku täitevorgani liige (liikmed). Kohe pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist peab võlgniku esindaja haldurile üleandmise-vastuvõtmise aktiga üle andma võlgniku kogu vara ning organisatsioonilised, personali- ja raamatupidamisdokumendid. Võlgniku esindaja peab koostama üleantava vara ja dokumentide loetelu ning need dokumendid peavad üleandmise ajal vastama andmete säilitamist käsitlevatele õigusnormidele. Maksejõuetusmenetluse käigus peab võlgniku esindaja andma haldurile taotletud teabe ja osalema võlausaldajate koosolekutel.

Haldur: haldurile antakse üle kõik juhtorganitele õigusnormides, võlgniku põhikirjas või lepingutes sätestatud õigused, kohustused ja vastutusosalad.

Muu hulgas saab haldur otsustada, kas võlgnik võib jätkata majandustegevust (või osa sellest), kui see on majanduslikult põhjendatud. Samuti vastutab ta tasumisele kuuluvate maksude tasumise eest ja võib likvideerida võlgniku tütarettevõtjaid.

Peale selle täidab haldur maksejõuetusmenetluse rakendamiseks seotud ülesandeid: koondab kokku võlausaldajate nõuded, vaatab need läbi ja teeb vastavad otsused; teeb kindlaks võlgniku vara ja võtab meetmeid võlgniku vara tagasivõitmiseks (sh esitab nõuded juriidilise isiku juhtorganite liikmete ning kapitaliühingu osanike (aktsionäride) vastu, et nõuda hüvitist nende põhjustatud kahju eest); müüb võlgniku vara ja rahuldab võlausaldajate nõuded kooskõlas maksejõuetusseadusega; hindab enne maksejõuetusmenetlust tehtud tehinguid; täidab muid menetluse huvides vajalikke ülesandeid, näiteks esitab võlgniku dokumendid säilitamiseks riigiarhiivis.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus vastutab haldur menetluse andmete säilitamise eest süsteemis.

Pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse lõpetamist teeb haldur kõik seadusjärgsed toimingud, et kustutada võlgnik avalikust registrist, kuhu võlgnik oli kantud, nt laseb võlgniku (ettevõtja) kustutada äriregistrist.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlgnik: pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist ei ole võlgnikul enam õigust käsutada oma vara ega ka mitte sellist kolmandatele isikutele kuuluvat vara, mida ta kontrollib või hoiab (v.a vara, mis on täitemenetlusest välja jäetud). See õigus läheb üle haldurile. Pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist ei tohi võlgnik teha midagi, mis võib põhjustada kahju võlausaldajatele. Võlgnik peab haldurile esitama kogu maksejõuetusmenetluseks vajaliku teabe.

Võlgniku kogu vara müüakse pankrotimenetluse käigus ja müügist saadavat tulu kasutatakse võlausaldajate nõuete rahuldamiseks kooskõlas maksejõuetusseadusega.

Kohustuste täitmise menetluse ajal peab võlgnik teenima tulu vastavalt oma võimalustele ja andma osa oma korrapärasest sissetulekust võlausaldajate nõuete rahuldamiseks vastavalt kohustuste täitmise kavale.

Haldur: kui võlgnikul on rahalisi vahendeid või vara, mis eeldatavalt realiseeritakse pankrotimenetluse käigus, avab haldur mõnes krediidiasutuses asjaomase maksejõuetusmenetluse jaoks enda nimel konto. Sarnaselt juriidilise isiku maksejõuetuse menetlusega peab haldur võtma maksejõuetusmenetluse tarbeks vajalikud meetmed: koondama kokku võlausaldajate nõuded, vaatama need läbi ja tegema vastavad otsused; tegema kindlaks võlgniku vara ja võtma meetmeid võlgniku vara tagasivõitmiseks (sh esitama nõuded, et tunnistada võlgniku sõlmitud tehingud kehtetuks, kui leiab kinnitust, et võlgnik tegutses pahauskselt); müüma võlgniku vara ja rahuldama võlausaldajate nõuded kooskõlas maksejõuetusseadusega.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Õiguskaitsemenetlus

Õiguskaitsemenetluses on tasaarvestus lubatud juhul, kui võlgniku nõue võlausaldaja vastu tekkis vähemalt kolm kuud enne kohtuotsust, millega õiguskaitsemenetlus algatati.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetluses on tasaarvestus lubatud juhul, kui võlgniku ja võlausaldaja vastastikused nõuded tekkisid vähemalt kuus kuud enne juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse puhul ei ole tasaarvestuse kohta kehtestatud konkreetseid norme. Seega on maksejõuetusseaduse alusel sellisel juhul kohaldatavad juriidilise isiku maksejõuetuse menetlust käsitlevad sätted, st tasaarvestus on lubatud juhul, kui võlgniku ja võlausaldaja vastastikused nõuded tekkisid vähemalt kuus kuud enne füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Õiguskaitsemenetlus

Arvestades, et võlgnik säilitab kontrolli oma äriühingu üle, st valitseb oma vara ning hoitavat või kontrollitavat vara ise, saab ta pärast õiguskaitsemenetluse algatamist jätkata enne õiguskaitsemenetluse algatamist sõlmitud lepinguid. Lepingute jätkamise otstarbekuse kohta esitavad oma arvamuse võlausaldajad õiguskaitsemenetluse meetmekava läbivaatamisel, õiguskaitsemenetluse järelevalveisik oma aruande koostamisel ja kohus õiguskaitsemenetluse meetmekava heakskiitmisel. Selliste lepingutega seotud kulud peavad olema heaks kiidetud õiguskaitsemenetluse meetmekavas.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Kui võlgniku sõlmitud lepingut ei ole juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäeva seisuga täidetud või see on täidetud osaliselt, võib haldur nõuda, et teine lepingupool täidaks lepingu, või lepingust ühepoolselt taganeda. Haldur võib otsustada lepingu täitmise kasuks juhul, kui see ei vähenda võlgniku vara väärtust.

Kui haldur otsustab lepingust ühepoolselt taganeda, võib teine lepingupool esitada nõude võlausaldajana.

Lõpetamata lepingute täitmisega jätkamist seadusega ettenähtud juhtudel ja selliste lepingute täitmist, mille haldur on sõlminud võlgniku nimel kolmandate isikutega juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus, rahastatakse võlgniku rahalistest vahenditest.

Kui võlgnik on kindlustusandja, hindab haldur kindlustusvõtjate huve arvesse võttes, kas kehtivad kindlustuslepingud tuleks üle anda, lõpetada või need jõusse jätta, ning võtab kõik vajalikud õiguslikud meetmed kehtivate kindlustuslepingute üleandmiseks, lõpetamiseks või jõusse jätmiseks.

Kui võlgnik on määranud volitatud esindaja (või prokuristi või kaubandusagendi) oma sellise vara puhul, mille suhtes võlausaldajad on esitanud nõudeid, muutub asjaomane volikiri alates juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäevast kehtetuks.

Pärast võlgniku maksejõuetusmenetluse väljakuulutamist võib haldur lõpetada võlgniku töötajaga sõlmitud töölepingu.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Maksejõuetusseaduses ei ole kehtestatud konkreetseid sätteid võlgniku sõlmitud lepingute läbivaatamise või lõpetamise kohta. Seega on maksejõuetusseaduse alusel sellisel juhul kohaldatavad juriidilise isiku maksejõuetuse menetlust käsitlevad sätted, st halduril on õigus vaadata läbi lepingud, mille võlgnik sõlmis enne füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist, ning neist taganeda. See on kinnistunud ka kohtupraktikas. Pärast maksejõuetusmenetluse väljakuulutamist võtab haldur üle vastutuse isiku varaga seotud otsuste eest, et lahendada kohustuste täitmisega seotud küsimused

ja rahuldada võlausaldajate nõuded. See tähendab ühtlasi seda, et maksejõuetu võlgnik kaotab õiguse osaleda kohtumenetluse poolena varaga seotud nõuete puhul. See õigus läheb üle haldurile kui võlgniku esindajale.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Olenemata maksejõuetusmenetluse liigist on maksejõuetusseaduses sätestatud omavoli keelu põhimõte, st võlausaldaja ega võlgnik ei tohi ühegi konkreetse tegevusega kahjustada võlausaldajate huve tervikuna.

Õiguskaitsemenetlus

Kui võlgniku suhtes on algatatud õiguskaitsemenetlus või – kui õiguskaitsemenetlus toimus kohtuväliselt – tehtud on otsus algatada õiguskaitsemenetlus, peatab volitatud kohtutäitur kohtuotsuse täitmise menetluse. Kui menetluse algatamise ajal on täitemeetmete tulemusena juba tagasi saadud teatavaid vahendeid, peab volitatud kohtutäitur nendest kinni täitekulud ja rahuldab võlausaldajate nõuded. Kohtuotsuse täitmise menetlus peatatakse õiguskaitsemenetluse kogu kestuse ajaks, kuni see on lõpetatud, välja arvatud juhul, kui panditud vara ei ole õiguskaitsemenetluse elluviimiseks vajalik ja seega õiguskaitsemenetluse meetmekava seda vara ei hõlma või kui kohus annab tagatud nõudega võlausaldajale loa panditud vara müüa.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Kui enne juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist on algatatud kohtuotsuse täitmise menetlus, tuleb see tsiviilkohtumenetluse seadusega ette nähtud korra alusel lõpetada. Selleks viib volitatud kohtutäitur lõpule vara poolelioleva müügi, kui see on juba välja kuulutatud või kui vara on müügiks üle antud kaubandusettevõtjale. Haldur võib nõuda, et väljakuulutatud enampakkumine tühistataks, et vara saaks müüa osana esemete kogumist. Volitatud kohtutäitur katab saadud summast kohtuotsuse täitmise seotud kulud ja kannab ülejäänud summa üle haldurile, et tagada võlausaldajate nõuete rahuldamine maksejõuetusseaduses sätestatud menetluse alusel, võttes arvesse tagatud nõuetega võlausaldaja huve. Volitatud kohtutäitur teavitab vara valdajat kohustusest anda haldurile üle vara, mille müüki ei ole veel alustatud.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist on võlausaldajal keelatud teha ükskõik milliseid konkreetseid toiminguid, mis võivad kahjustada teisi võlausaldajaid. Omandiõigused, mille võlausaldaja või kolmas isik on sellise toimingu tulemusena saanud, tunnistatakse kehtetuks. Kui võlgniku suhtes on välja kuulutatud füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus, peatab volitatud kohtutäitur kohtuotsuste täitmise menetluse. Volitatud kohtutäitur saab vara poolelioleva müügi lõpuni viia üksnes juhul, kui see on juba välja kuulutatud või vara on müügiks üle antud kaubandusettevõtjale, välja arvatud juhul, kui füüsilise isiku vara müügi kavaga on kooskõlas maksejõuetusseaduse artikliga 148 edasi lükatud eluaseme müük. Volitatud kohtutäitur katab saadud summast kohtuotsuse täitmise seotud kulud ja kannab ülejäänud summa üle haldurile, et tagada võlausaldajate nõuete rahuldamine maksejõuetusseaduses sätestatud menetluse alusel, võttes arvesse tagatud nõudega võlausaldaja huve.

Samal ajal ei peatata täitemenetlusi selliste nõuete puhul, mille rahuldamine ei sõltu võlgniku vara või raha sissenõudmisest.

Kui füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus lõpetatakse nii, et kohustusi ei kustutata, jätkatakse täitemenetlust ülejäänud summa osas.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Õiguskaitsemenetlus

Maksejõuetusseaduse kohaselt ei mõjuta õiguskaitsemenetluse algatamine kohtumenetlusi, milles võlgnik poolena osaleb.

Tasub märkida, et erinevalt maksejõuetusmenetlusest ei hõlma õiguskaitsemenetlus nõuete tunnustamise menetlusi. Kohtupraktikas on aga tunnistatud, et kui võlgnik otsustab nõude vastuvõetavuse üle ühepoolset, võib ta jätta võlausaldaja põhjendamatu kõrvale nende isikute nimekirjast, kes peavad andma oma nõusoleku õiguskaitsemenetluse meetmekava kohta. Samal ajal ei anna asjaolu, et võlausaldaja on esitanud kohtule võlanõude, õiguslikku alust võlausaldaja huve õiguskaitsemenetluses eirata. Sellele vastavalt on ka kohtupraktikas tunnistatud, et kui võlgniku kohustused on kajastatud võlgniku raamatupidamisarvestuses ja õiguskaitsemenetluse järelevalveisik peab nõuet esmapilgul õigustatuks, tuleb nõue lisada õiguskaitsemenetluse meetmekavasse võlausaldaja nõudena, isegi kui võlgnik ja võlausaldaja osalevad kohtumenetluses.

Samuti tuleb märkida, et kui kohus leiab, et õiguskaitsemenetluse meetmekava sisaldab kohustusi, mille puhul on käimas vaidlus õiguste üle, ning kohustuste summa on piisavalt suur, et mõjutada meetmekava heakskiitmise protsessi, ei võta kohus täiendavaid meetmeid õiguskaitsemenetluse kohaldamise suhtes.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Kohtuotsus, millega kuulutatakse välja juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus, annab aluse peatada võlgniku suhtes seoses varaga algatatud kohtumenetlus. Pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist saavad võlausaldajad esitada haldurile oma nõuded maksejõuetusseaduses sätestatud korra alusel.

Samuti annab kohtuotsus, millega kuulutatakse välja juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus, aluse tunnistada nõude tagatise andmine maksejõuetusseaduses sätestatud korra alusel kehtetuks.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Kohtuotsus, millega kuulutatakse välja füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus, annab aluse peatada võlgniku suhtes algatatud kohtumenetlus ja tunnistada nõude tagatise andmine maksejõuetusseaduses sätestatud korra alusel kehtetuks. Pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist saavad võlausaldajad esitada haldurile oma nõuded kooskõlas maksejõuetusseaduses sätestatud korraga.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Maksejõuetusmenetluse eesmärgi saavutamiseks on oluline, et võlausaldajad võtaksid menetlusest aktiivselt osa. Maksejõuetusseaduses on sätestatud võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõte – võlausaldajatel on võrdne õigus menetluses osaleda ja võrdne õigus sellele, et nende nõue rahuldataks, olenevalt kohustustest, mis on võlgniku ja võlausaldajate vahel tuvastatud enne menetluse algatamist.

Õiguskaitsemenetlus

Võlgnik saadab kõigile võlausaldajatele õiguskaitsemenetluse meetmekava, küsib neilt nõusolekut ja määrab kindlaks kava heakskiitmise tähtaja.

Võlausaldajal on õigus esitada võlgnikule õiguskaitsemenetluse meetmekava kohta kirjalikud vastuväited viie päeva jooksul alates kattesaamisest. Kui vastuväited on võlgniku arvates põhjendatud, teeb ta õiguskaitsemenetluse meetmekavas vastavad muudatused. Võlausaldajate enamuse nõusolekul on võimalik pikendada õiguskaitsemenetluse meetmekava elluviimise tähtaega. Võlausaldajatel on õigus taotleda ja saada järelevalveisikult teavet õiguskaitsemenetluse ja meetmekava elluviimise käigu kohta ning esitada kaebusi. Samamoodi võib võlausaldaja nõuda kohtult, et õiguskaitsemenetlus lõpetataks, kui võlgnik ei järgi kohtu heakskiidetud kava.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlausaldajal on õigus esitada kohtule avaldus juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse algatamiseks. Samuti on võlausaldajatel õigus esitada võlausaldaja nõue maksejõuetusseaduses sätestatud korras. Haldur kontrollib, kas võlausaldaja nõue on õigustatud ja vastab seaduses sätestatud tingimustele, ning teeb otsuse nõude (osalise) tunnustamise või tagasilükkamise kohta. Võlausaldaja võib esitada halduri otsuse peale kohtule kaebuse ühe kuu jooksul alates otsuse kattesaamisest. Samuti võib ta ühe kuu jooksul alates halduri otsuse kattesaamisest taotleda kohtult kontrollitavate õigustega seotud vaidluse lahendamist. Võlausaldajal on õigus tutvuda võlausaldajate nõuete registriga. Kaheksandal päeval pärast võlausaldajate nõuete esitamise tähtaja lõppu saab iga võlausaldaja tutvuda kõigi võlausaldajate esitatud nõuete ja tõendavate dokumentidega. Haldur edastab võlausaldajatele teavet maksejõuetusseadusega

ette nähtud korra alusel. Kui võlausaldajatel on kõnealuse teabe kohta vastuväiteid, peavad nad sellest haldurile teada andma. Kui vastuväiteid arvesse ei võeta, peab haldur esitama võlausaldajale põhjenduse. Kui võlausaldajad ei ole nõus halduri avaldatud otsusega, on neil õigus halduri võetud meetmed vaidlustada, esitada kohtule avaldus, et saada hüvitist halduri tekitatud kahju eest, või teha ettepanek kutsuda kokku võlausaldajate koosolek. Võlausaldajate koosolekul võidakse otsustada halduri tasu üle, teha ettepanek haldur ametist vabastada, heaks kiita maksejõuetusmenetlusega seotud põhjendatud kulud, määrata kindlaks võlgniku vara müügi meetod, pikendada müügi tähtaega või ette näha varamüügikavast välja jäetud vara puhul võetavad edasised meetmed. Samamoodi on võlausaldajatel, kelle nõuete summa moodustab vähemalt 25 % tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajate rühma põhinõuete kogusummast, õigus taotleda halduri poolt asjaomases maksejõuetusmenetluses tehtud töö auditeerimist, mille korraldab sõltumatu vandeaudiitor või vandeaudiitorite ühing.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlausaldajatel on õigus esitada nõudeid maksejõuetusseaduses sätestatud menetluse alusel. Kõigil võlausaldajatel on õigus kokku kutsuda võlausaldajate koosolek. Kahe kuu jooksul alates kuupäevast, mil võlgnikuga seotud maksejõuetusmenetlus kanti maksejõuetusregistrisse, võivad võlausaldajad esitada haldurile ettepaneku füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus lõpetada, kui võlausaldajatele on kättesaadav maksejõuetusseaduses osutatud teave või teave, mis käsitleb maksejõuetusmenetluse või kohustuste täitmise menetluse kohaldamise suhtes kehtivaid piiranguid. Samuti on võlausaldajatel õigus esitada vastuväiteid ja ettepanekuid kava kohta, mille võlgnik koostab kohustuste täitmiseks.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Õiguskaitsemenetlus

Võlgnik säilitab kontrolli oma äriühingu üle ja käsutab oma vara ise.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse algatamist kaotab juhatus oma volitused ning võlgniku vara ja pangakontodel oleva raha valitsemise ja käsutamise õigus läheb üle määratud haldurile. Haldur omandab õiguse võlgniku vara jagada ja nõuda tagasi valitsetav vara, lisades need vastavalt vajadusele varamüügikavasse. Samuti teeb haldur pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist otsuse, kas võlgnik peaks oma majandustegevust osaliselt või täielikult jätkama.

Kahe kuu jooksul alates juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist peab haldur koostama võlgniku vara müügi kava või aruande vara puudumise kohta. Vara võidakse müüa nii enampakkumisel kui ka hinnaga, milles võlausaldajad on halduri ettepanekul kokku leppinud. Võlgniku vara müüakse kõrgeima võimaliku hinnaga, et rahuldada võlausaldajate nõudeid. Vara müügist saadavast tulust rahuldatakse võlausaldajate nõuded.

Kui võlgniku vara ei õnnestu müüa või müügikulud on suuremad kui oodatav tulu, jätab haldur selle varamüügikavast välja ja teavitab viivitamata kõiki võlausaldajaid, soovitudes, et vara tuleks alghinnaga alles jätta.

Varamüügikava koostamisel võtab haldur arvesse võimalust müüa võlgniku äriühing või selle sõltumatu osa. Äriühingu või selle sõltumatu osa müügist saadav kasu võlausaldajatele peab olema suurem kui vara eraldi müümisel.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Maksejõuetusmenetluse haldur vastutab võlgniku vara müügi eest kooskõlas varamüügikavaga. Haldur alustab vara müüki kõige hiljem kaks kuud pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist.

Võlgnikul on õigus alles jätta sissetulek, mis on vajalik füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse kaudsete kulude katmiseks, ja sissetuleku teenimiseks hädavajalik vara. Tsviilkohtumenetluse seadusega on samuti sätestatud vara, millele ei või pöörata sissenõuet.

Maksejõuetusseaduse kohaselt võib võlgnikule jääda tagatud nõudega võlausaldaja kasuks seatud hüpoteegiga eluase, kui selle võlausaldajaga on jõutud vastavale kokkuleppele.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Õiguskaitsemenetlus

Pärast õiguskaitsemenetluse väljakuulutamist ei saa tagatud nõudega võlausaldajad kuni õiguskaitsemenetluse lõpuni kasutada oma õigusi võlgniku sellise hüpoteegiga koormatud vara suhtes, mis on lisatud õiguskaitsemenetluse meetmekavasse.

Tagatud nõudega võlausaldaja võib nõuda võlgniku hüpoteekvara müümist, kui piirang, mis takistab tagatud nõudega võlausaldajal võlgniku hüpoteekvara müümist, kahjustab oluliselt asjaomase võlausaldaja huve (sealhulgas juhul, kui on oht, et hüpoteegiga koormatud vara hävib või et selle väärtus väheneb märkimisväärselt). Otsuse selle kohta, kas hüpoteegiga koormatud vara tohib müüa, teeb asjaomase õiguskaitsemenetluse algatanud kohus.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Tagatud nõudega võlausaldaja võib kahe kuu möödudes juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamisest nõuda, et tagatisena kasutatav (hüpoteegiga koormatud) võlgniku vara müüdaks.

Varade hulka, mille suhtes võlausaldajad saavad nõudeid esitada, ei loeta kolmandatele isikutele kuuluvaid varasid, mida võlgnik kontrollib või hoiab.

Kolmandatele isikutele kuuluvat vara hoiustab kuni kolmandatele isikutele üleandmiseni haldur. Kolmandad isikud peavad kandma oma vara hoiustamisega seotud kulud, kui nad ei võta oma vara üle halduri üleskutsel. Kui kolmandate isikute vara maksejõuetusmenetluse käigus võõrandatakse, peab kõnealuse vara müügi algatanud pool hüvitama kolmandatele isikutele selle vara väärtuse. Kui võlgniku hüpoteegiga koormatud vara müügist saadud tulust ei piisa tagatud nõudega võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, saavad nad tagamata nõudega võlausaldaja õigused nõude ülejäänud osa suhtes (halduri otsuse alusel).

Võlgniku kohustused, mis muutuvad sissenõutavaks pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäeva, loetakse sissenõutavaks alates juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäevast. Nõuded, mis tekivad üldjuhul pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist, loetakse maksejõuetusmenetluse kuludeks.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlgniku kohustused, mis muutuvad sissenõutavaks pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäeva, loetakse sissenõutavaks alates maksejõuetusmenetluse väljakuulutamise kuupäevast. Nõuded, mis tekivad pärast füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse algatamist, loetakse maksejõuetusmenetluse kuludeks.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Õiguskaitsemenetlus

Võlgnikul on kohustus kanda kõik nõuded õiguskaitsemenetluse meetmekavasse, mille võlausaldajad peavad heaks kiitma. Õiguskaitsemenetluse meetmekava peab hõlmama kõiki võlausaldajaid. Võlgnik ei tohi kaasata kavasse teatavaid võlausaldajaid ja jätta teisi samal ajal välja.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlausaldajate nõuded võlgniku vastu tuleb haldurile esitada ühe kuu jooksul alates kuupäevast, mil võlgnikuga seotud maksejõuetusmenetluse kohta tehti kanne maksejõuetusregistrisse. Kui selle artikli esimeses lõigus osutatud esitamistähtaeg on lõppenud, saab võlausaldaja esitada võlgniku vastu nõude kuue

kuu jooksul alates kuupäevast, mil võlgniku suhtes maksejõuetusmenetluse väljakuulutamise kohta tehti kanne maksejõuetusregistrisse, kuid hiljemalt kuupäevaks, mil koostatakse võlausaldajate nõuete rahuldamise kava maksejõuetusseaduses sätestatud korra alusel. Pärast seda tähtpäeva aegumistähtaeg lõppeb ning võlausaldaja kaotab võlausaldaja staatuse ja õiguse esitada võlgniku suhtes nõudeid. Haldur kontrollib, kas võlausaldajate nõuded on õigustatud ja vastavad seaduses sätestatud tingimustele. Kui võlausaldaja nõue seaduses sätestatud tingimustele ei vasta, edastab haldur võlausaldajale viivitamata taotluse, et võlausaldaja kõrvaldaks puudused kümne päeva jooksul alates taotluse saatmise kuupäevast. Kui võlausaldaja kõrvaldab puudused tähtaja jooksul, loetakse tema nõue esitatuks ettenähtud tähtaja jooksul. Kui võlausaldaja ei kõrvalda puudusi tähtaja jooksul, võtab haldur kümne päeva jooksul alates puuduste kõrvaldamise tähtaja lõpust vastu otsuse, millega lükkab võlausaldaja nõude tagasi või tunnustab seda osaliselt.

Pärast võlausaldajate nõuete kontrollimist teeb võlausaldaja põhjendatud otsuse nõuete tunnustamise, tagasilükkamise või osalise tunnustamise kohta. Nõude, mille puhul on võlausaldajal ja võlgnikul pooleli vaidlus, lükkab haldur täielikult või osaliselt tagasi. Kui võlausaldaja nõue on tuvastatud kohtuotsusega, võib haldur nõude tagasi lükata või seda osaliselt tunnustada üksnes juhul, kui on tõendeid, et võlgnik on oma kohustused pärast kohtuotsuse jõustumist täies ulatuses või osaliselt täitnud.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlausaldajate nõuded võlgniku vastu esitatakse ning neid kontrollitakse ja tunnustatakse juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kohase korra alusel. Kui esitamistähtaeg on lõppenud, saab võlausaldaja esitada võlgniku vastu nõude kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil võlgniku suhtes maksejõuetusmenetluse väljakuulutamise kohta tehti kanne maksejõuetusregistrisse, kuid hiljemalt kuupäevaks, mil koostatakse pankrotimenetluse kulude lõplik loend maksejõuetusseaduses sätestatud korra alusel.

Kui võlausaldaja ei esita oma nõuet eespool osutatud tähtpäevaks, siis aegumistähtaeg lõppeb ning võlausaldaja kaotab võlausaldaja staatuse ja õiguse esitada võlgniku vastu nõudeid nii füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus kui ka hiljem, pärast seda kui võlgnik on kohustustest vabastatud. Aegumistähtaega ei kohaldata juhul, kui nõue on seotud elatismaksetega või keelatud tegevusega, haldusrikkumise menetluse tulemusena määratud karistuste või kriminaalkaristustega või kahjuhüvitisega.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjed?

Õiguskaitsemenetlus

Õiguskaitsemenetluse meetmekavaga võidakse ette näha eelised isikutele, kes eraldavad vahendeid kava elluviimiseks, kusjuures antav eelis on proportsionaalne eraldatava summaga.

Õiguskaitsemenetluse meetmekavaga võib olla ette nähtud üksnes põhivõla, trahvi või intressi proportsionaalne arveldamine või vähendamine teatava võlausaldajate rühma puhul ja võlausaldaja nõude liikide kaupa (põhivõlg, trahv või intress). Õiguskaitsemenetluse meetmekavaga võib võlausaldajale teiste võlausaldajatega võrreldes oluliselt ebasoodsamad tingimused ette näha üksnes asjaomase võlausaldaja nõusoleku.

Õiguskaitsemenetluse ei kaasata palgatöötajaid, välja arvatud juhul, kui nad on andnud selleks sõnaselge nõusoleku.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus saadav tulu jaotatakse peamiselt vastavalt nõude liigile (nt tagatud või tagamata nõuded). Konkreetsetel juhtudel võidakse arvesse võtta võlausaldaja staatust (nt maksuhaldur).

Tulu võlgniku sellise vara müügist, mis oli antud tagatiseks, kasutatakse tagatud nõudega võlausaldaja nõude rahuldamiseks. Panditud vara müügist saadavast tulust peetakse esmajärjekorras kinni enampakkumise kulud, sealhulgas panditud vara hindamise kulud ja halduri tasu, ning ülejäänud summast kaetakse tagatud nõudega võlausaldaja nõue. Kui pärast eespool nimetatud kulude katmist ja nõude rahuldamist on veel vahendeid alles, arvatakse need võlgniku vara hulka ja neid kasutatakse teiste võlausaldajate nõuete rahuldamiseks.

Võlgniku allesjäänud vahenditest kaetakse esmajärjekorras kõik juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kulud.

Pärast kulude katmist rahuldatakse maksejõuetuse haldamise ameti nõue, kui võlgniku töötajate nõuete rahuldamiseks kasutati töötajate nõuete tagatisfondi. Seejärel rahuldatakse töötajate ja maksuhalduri nõuded.

Kui eespool nimetatud võlausaldajate nõuded on rahuldatud, jaotatakse võlgniku järelejäänud vahendid nii, et tasuda saaks teiste, tagamata nõuetega võlausaldajate nõuete põhisumma (intressita). Selles vóorus rahuldatakse ka tagatud nõudega võlausaldajate nõuete tagamata ja rahuldamata osa.

Kui võlgniku vahenditest ei piisa selle artikli lõikes 5 osutatud võlausaldajate nõuete kogusumma katmiseks, tuleb asjaomased nõuded täita proportsionaalselt igale võlausaldajale võlgnetava summaga.

Pärast tagamata nõudega võlausaldajate nõuete põhisumma tasumist järelejäänud vahendeid kasutatakse tagamata nõuetega võlausaldajate kõrvalnõuete rahuldamiseks (vastavalt igale võlausaldajale võlgnetavale summale).

Kõigi eespool osutatud nõuete rahuldamise järel allesjäänud vahendid jaotatakse võlgniku osanike (aktsionäride) või liikmete (vastavalt konkreetsele investeeritud summale), võlgniku (füüsilise isikuna), tema pärija (pärimise teel) või selliste isikute vahel, kellel on õigus ühingu või sihtasutuse varale kooskõlas õigusaktidega või asjaomase ühingu või sihtasutuse põhikirjaga.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Pankrotimenetluse käigus on võlgnikul õigus jätta endale sissetulek, mis on vajalik füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse kaudsete kulude katteks, ja sissetuleku teenimiseks hädavajalik vara.

Võlgniku vahenditest kaetakse esmajärjekorras elatismaksud, sealhulgas sissemaksed elatise tagamise fondi, ja füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse kulud.

Tulu võlgniku sellise vara müügist, mis oli antud tagatiseks, kasutatakse tagatud nõudega võlausaldaja nõude täitmiseks.

Tagamata nõuetega võlausaldajad koondatakse ühte rühma ilma rahuldamisjärkedeta. Ülejäänud vahenditest kaetakse tagamata nõuetega võlausaldajate nõuded proportsionaalselt igale võlausaldajale võlgnetava põhisummaga. Pärast tagamata nõudega võlausaldajate nõuete põhisumma tasumist järelejäänud vahendeid kasutatakse tagamata nõuetega võlausaldajate kõrvalnõuete rahuldamiseks (vastavalt igale võlausaldajale võlgnetavale summale).

Kohustuste täitmise menetluse käigus on võlgnikul õigus jätta endale kuni kaks kolmandikku sissetulekust elamiskulude katteks ja sissetuleku teenimiseks hädavajalik vara.

Seega kannab võlgnik kooskõlas kohustuste täitmise kavasa sätestatuga üle kolmandiku oma sissetulekust (kuid vähemalt kolmandiku igakuisest miinimumbrutopalgast Lätis), et rahuldada võlausaldajate nõuded. Võlgnik lisab kohustuste täitmise kavasse kõigi võlausaldajate nõuete põhisummad ja meetmed nende rahuldamiseks vastavalt iga võlausaldaja nõude suurusele.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Õiguskaitsemenetlus

Kohus lõpetab õiguskaitsemenetluse juhul, kui:

võlausaldajate enamus (maksejõuetusseaduse tähenduses) ei ole õiguskaitsemenetluse meetmekava heaks kiitnud maksejõuetusseaduses sätestatud korra alusel ja tähtaja jooksul;

õiguskaitsemenetluse meetmekava ei vasta maksejõuetusseaduse sätetele.

Kohus lõpetab õiguskaitsemenetluse ja algatab juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse:

juhul, kui võlgniku suhtes on aasta jooksul õiguskaitsemenetlus algatatud teist korda, kuid õiguskaitsemenetlust ei ole kuulutatud elluviiduks; võlausaldaja avalduse alusel juhul, kui võlgnik ei ole õiguskaitsemenetluse meetmekava täitnud enam kui 30 päeva jooksul ega ole esitanud kohtule ettepanekut kava muutmiseks;

võlausaldajate enamuse (maksajõuetusseaduse tähenduses) esindaja avalduse alusel juhul, kui võlgnik ei ole teinud maksejõuetusseaduses sätestatud toiminguid või on esitanud valeteadet, kui võlgnik ei ole õiguskaitsemenetluse meetmekava täitnud enam kui 30 päeva jooksul ega ole esitanud kohtule ettepanekut kava muutmiseks või kui võlgnik ei pea kinni maksejõuetusseadusega ette nähtud tegutsemispiirangutest.

Kui õiguskaitsemenetluse meetmekava on ellu viidud, esitab võlgnik kohtule avalduse õiguskaitsemenetluse lõpetamiseks. Kui aga võlgnik ei ole võimeline õiguskaitsemenetluse meetmekavaga ette nähtud kohustusi täitma, esitab ta kohtule maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse koos taotlusega, et õiguskaitsemenetlus lõpetataks.

Kui õiguskaitsemenetluse meetmekava on ellu viidud ja õiguskaitsemenetlus sellest tulenevalt lõpetatud, on võimalik kaotada võlgnikule õiguskaitsemenetluse raames seatud tegutsemispiirangud ja lõpetada menetluses kasutatud meetodi rakendamine.

Kui võlausaldajate enamuse ei ole õiguskaitsemenetluse meetmekava maksejõuetusseadusega ette nähtud korra alusel ja tähtaja jooksul heaks kiitnud ning õiguskaitsemenetlus lõpetatakse, kaotatakse õiguskaitsemenetluse väljakuulutamise seotud piirangud ning arvutatakse täitmata kohustuste eest makstava trahvi, intressi ja viivise kogusumma.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Maksejõuetusmenetlus lõpetatakse kohtuotsuse alusel siis, kui haldur on ellu viinud võlgniku vara müügi kava ja võlausaldajate nõuete rahuldamise kava. Samuti lõpetab kohus maksejõuetusmenetluse juhul, kui haldur on vara puudumist käsitlevas aruandes teinud ettepaneku, et maksejõuetusmenetlus lõpetataks, ning võlausaldajad on ettepanekuga nõus. Sellisel juhul kustutatakse võlgnik (juriidiline isik) vastavast avalikust registrist.

Maksejõuetusmenetlus lõpetatakse kohtuotsusega juhul, kui õiguskaitsemenetluse meetmekava on heaks kiidetud ning kohus on otsustanud muuta juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse õiguskaitsemenetluseks. Sellisel juhul jätkab võlgnik oma tegevust sama staatusega nagu varem.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse saab lõpetada, ilma et algatataks kohustuste täitmise menetlus. Kohus lõpetab pankrotimenetluse ja füüsilise isiku maksejõuetusmenetluse juhul, kui ilmnenud on piirangud, mis takistavad füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse kohaldamist võlgniku suhtes. Sel juhul esitab haldur kolme kuu jooksul alates füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist avalduse pankrotimenetluse lõpetamiseks. Samuti saab kohus pankrotimenetluse ja füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse lõpetada juhul, kui võlausaldajad ei ole esitanud nõudeid. Sel juhul esitab haldur ühe kuu jooksul alates võlausaldajate nõuete esitamise tähtaja lõpust avalduse pankrotimenetluse lõpetamiseks.

Kui füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus lõpetatakse ja samal ajal viiakse lõpule või lõpetatakse pankrotimenetlus, kaotavad kehtivuse ka halduri volitused ja piirangud, mille eesmärk oli takistada võlgnikul käsutamisest oma vara. Samal ajal on võlausaldajatel taas õigus nõuda võlgnikult nende kohustuste täitmist, millest võlgnikku füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus ei vabastatud, ning jätkub tasumisele kuuluvaks tunnistatud, kuid veel sissenõudmata võla täitmisele pööramise menetlus ja võlgniku kohustustest vabastamise kohtumenetlus.

Kui võlgnik on edukalt võtnud füüsilise isiku kohustuste täitmise kavaga ette nähtud meetmed, vabastatakse võlgnik pärast kava elluviimist allesjäävatest kohustustest ja kohustuste sissenõudmise täitemenetlus lõpetatakse.

Kohustuste täitmise menetlust ei kohaldata või see lõpetatakse juhul, kui

võlgnik sõlmis kolme aasta jooksul enne füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist või maksejõuetusmenetluse käigus tehingu, mille tagajärjel ta muutus maksejõuetuks või tekkis kahju võlausaldajatele, kui võlgnik oli või oleks pidanud olema teadlik asjaolust, et kõnealune tehing võib kaasa tuua maksejõuetuse või tekitada kahju võlausaldajatele;

võlgnik esitas teadlikult valeteadet oma finantsseisundi kohta ega avaldanud oma tegelikku sissetulekut;

võlgnik ei kasuta võimalust vabaneda oma kohustustest pankrotimenetluse või kohustuste täitmise menetluse teel, takistades oluliselt maksejõuetusmenetluse käiku.

Kui kohustuste täitmise menetlus lõpetatakse, ilma et võlgnik vabastataks kohustustest, jäävad võlausaldajate nõuded kogusummas jõesse ning jätkub ka kohtumenetlus, mis varasemas etapis peatati, ja otsuste täitmisele pööramine.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Õiguskaitsemenetlus

Pärast õiguskaitsemenetluse lõpetamist kehtivad tavapärased võlgniku tegevust ja võlausaldaja õigusi käsitlevad sätted.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Haldur esitab viie päeva jooksul menetluse lõpetamist käsitleva kohtuotsuse kättesaamisest äriregistrile avalduse võlgniku kustutamiseks asjaomasest registrist. Pärast registrist kustutamist võlgnik likvideeritakse ja võlausaldajad kaotavad õiguse esitada võlgniku vastu nõudeid, sest võlgnikku juriidilise isikuna enam ei eksisteeri.

Tasub märkida, et ühe aasta jooksul alates maksejõuetusmenetluse lõpetamisest saab võlausaldaja esitada võlgniku juhatuse liikmete vastu nõude summas, mille ulatuses tema nõue jäi rahuldamata, kui maksejõuetusmenetluse halduril ei õnnestunud saada võlgniku raamatupidamisdokumente või nende alusel ei olnud võimalik saada selget ülevaadet võlgniku finantsseisundist kolme aasta jooksul enne maksejõuetusmenetluse väljakuulutamist. Enne maksejõuetusmenetluse lõpetamist saab haldur esitada sellise nõude võlgniku nimel, kusjuures võlausaldajal on õigus osaleda menetluses kolmanda isikuna.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse enne kohustuste täitmise menetluse lõpetamist, kaotavad kehtivuse ka halduri õigused ja maksejõuetusseadusega ette nähtud piirangud, millele takistati võlgnikul käsutamisest oma vara. Samal ajal on võlausaldajatel taas õigus nõuda võlgnikult nende kohustuste täitmist, millest võlgnikku füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus ei vabastatud, ning jätkub tasumisele kuuluvaks tunnistatud, kuid veel sissenõudmata võla täitmisele pööramise menetlus ja võlgniku kohustustest vabastamise kohtumenetlus.

Kui võlgnik on edukalt ellu viinud füüsilise isiku kohustuste täitmise kavaga ette nähtud meetmed, vabastatakse võlgnik pärast kava elluviimist allesjäävatest kohustustest ja kustutatud kohustuste puhul lõpetatakse sissenõudmise täitemenetlus.

Kui võlgnik ei ole füüsilise isiku kohustuste täitmise kavaga ettenähtud meetmeid ellu viinud, siis teda kavas kindlaksmääratud allesjäänud kohustustest ei vabastata.

Kohustuste täitmise menetluse raames ei kustutata alljärgnevaid nõudeid, isegi kui kohustuste täitmise kava on edukalt ellu viidud:

elatismaksete nõuded;

keelatud tegevusega seotud nõuded;

tagatud nõue, kui võlgnik on endale jätnud nõude alusel tagatisena kasutatud eluaseme, välja arvatud juhul, kui võlgnik ja tagatud nõudega võlausaldaja on kokku leppinud teisiti; sel juhul jätkatakse eespool osutatud kohustuste täitmise menetlust tasumata võlasumma osas;

nõuded, mis tulenevad haldusrikkumise menetluse tulemusena määratud karistustest ja kriminaalkaristustest, samuti kahjuhüvitistest.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Õiguskaitsemenetlus

Õiguskaitsemenetluse kulude hulka kuuluvad õiguskaitsemenetluse järelevalveisiku tasu ning õiguskaitsemenetluse seaduslikkuse ja tulemuslikkuse tagamiseks kantavad kulud. Õiguskaitsemenetluse kulud kaetakse võlgniku vahenditest.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kulud (nii halduri tasu kui ka menetluskulud) kaetakse võlgniku rahalistest vahenditest.

Kui juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus tekkinud kulud ei saa võlgniku rahalistest vahenditest katta, võidakse kasutada võlausaldajate või muu füüsilise või juriidilise isiku vahendeid, kui seaduse alusel on jõutud sellisele kokkuleppele.

Kui juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kulud ei ole võimalik katta eespool nimetatud vahenditest ja haldur koostab juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse lõpetamist kavandades aruande võlgniku vara puudumise kohta, kaetakse menetluskulud juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse deposiidist, mis on haldurile üle kantud juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kulude ja halduri tasu katteks.

Kui juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse avalduse esitas võlgniku töötaja, kes on deposiidi maksmise kohustusest osaliselt või täielikult vabastatud, kaetakse juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kulud töötajate nõuete tagatisfondist.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse puhul eristatakse otseseid ja kaudseid kulud.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse otseste kulude hulka kuuluvad menetluse läbiviimisega seotud kulud:

teavitamise, enampakkumiste ning maksekonto avamise, kasutamise ja sulgemisega seotud kulud;

postiteenuste kulud;

füüsilise isiku vara hindamisega seotud kulud;

notariteenuste kulud;

füüsilise isiku vara hoiustamise kulud, kui vara anti üle haldurile, tehingute tõendamise ning vara ja tehingute kindlustuse kulud.

Need kulud kaetakse füüsilise isiku vara müügist saadavast tulust. Kui aga võlgnikul vara ei ole või sellest ei piisa otseste kulude katteks, võib haldur nõuda, et võlgnik maksaks kulud ise. Seejuures tuleb märkida, et võlgnikul on õigus jätta endale kaks kolmandikku oma sissetulekust ja temalt ei saa otseste kulude katteks sisse nõuda suuremat summat kui kolmandik sissetulekust.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse kaudsed kulud, nagu tasumisele kuuluvad maksud või lõivud, elatissummad, rendi-/üüritasud ja maksed kommunaalteenuste eest, kaetakse füüsilise isiku sissetulekust (võlgnikule alles jääv summa, mis vastab kahele kolmandikule sissetulekust).

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Õiguskaitsemenetlus

Järelevalveisikul ei ole õigust vaidlustada enne õiguskaitsemenetluse algatamist tehtud tehinguid. Pärast õiguskaitsemenetluse algatamist kohaldatakse võlgniku tehtavate toimingute suhtes piiranguid – ta ei tohi sõlmida tehinguid ega teha toiminguid, mis võivad halvendada tema finantsseisundit või kahjustada võlausaldajate huve tervikuna.

Juriidilise isiku maksejõuetuse menetlus

Haldur peab hindama võlgniku tehinguid ja esitama kohtule nõude, et asjaomane tehing tunnistataks kehtetuks (olenemata tehingu liigist):

kui tehing leidis aset pärast juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäeva või nelja kuu jooksul enne juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäeva ning tekitas võlgnikule kahju, olenemata sellest, kas isik, kellega tehing sõlmiti või kes tehingust kasu sai, oli teadlik võlausaldajatele tekitatavast kahjust;

kui tehing leidis aset kolme aasta jooksul enne juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäeva ning tekitas võlgnikule kahju, kusjuures isik, kellega tehing sõlmiti või kes tehingust kasu sai, oli või pidanuks olema teadlik võlausaldajatele tekitatavast kahjust.

Kui võlgnikule kahju tekitanud tehing sõlmiti pooltega või sellest said kasu pooled, kellel oli osalus võlgniku majandusüksuses, loetakse, et nad olid tekitatavast kahjust teadlikud, välja arvatud juhul, kui nad tõendavad vastupidist.

Tagatud nõudega võlausaldaja võib nõuda, et halduri tehtud tehing tunnistataks kehtetuks, kui asjaomane tehing on seotud nõude alusel tagatiseks panditud varaga ja see kahjustab tagatud nõudega võlausaldaja huve.

Kui võlgnik on kinkinud oma vara või osa sellest ja tehing leidis aset kolme aasta jooksul enne maksejõuetusmenetluse väljakuulutamise kuupäeva või pärast seda kuupäeva ning poolte kohustuste ebavõrdsuse tõttu on ilmne, et kinge tegelikult toimus, peab haldur tehingut hindama ja esitama kohtule nõude vara tagastamiseks. Annetuse kohta saab kaebuse esitada ja seda tagasi nõuda üksnes juhul, kui see tehti ebaseaduslikult või seda ei kasutatud ettenähtud eesmärgil.

Kui võlgnik on teinud kuue kuu jooksul enne juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamise kuupäeva ja pärast seda kuupäeva makseid võlgade tasumiseks (v.a summad, mille haldur tasub juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse käigus), makstakse vastavad summad tagasi, kui tuvastatud on üks järgmistest asjaoludest:

makse tehti enne kohustuste sissenõutavaks muutmist, kui teisi sissenõutavaks muutunud kohustusi ei täidetud ning poolte õiguste ja kohustuste (millele on osutatud selle artikli lõikes 3) kehtivust on võimalik pikendada;

võlg tasuti võlgniku majandusüksuses osalust omavatele isikutele, samal ajal kui teised kohustused, mis muutusid sissenõutavaks enne nende osalust omavate isikute ees olnud kohustuste täitmise tähtpäeva, jäeti täitmata. See säte kehtib ka kohtutäiturite sissenõutud võlgade kohta, kusjuures tagasimakstavast summast peetakse kinni täitekulud.

Võlausaldaja maksab tagasi summa, mille võlgnik maksis talle kolme kuu jooksul enne juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist selleks, et summa saanud võlausaldaja ei esitaks avaldust, mille alusel oleks võlgniku suhtes välja kuulutatud maksejõuetusmenetlus.

Kui võla katmiseks tasutud summad makstakse selle artikli punktides 1 ja 2 sätestatud juhtudel tagasi, pikendatakse poolte nende kohustuste (sh suurendatud kohustused) ja vastavate õiguste kehtivust, mis olid jõus enne võla tasumist.

Peale selle on halduril kohustus esitada kohtule nõue pandilepingu kehtetuks tunnistamiseks, kui pandiõigus tekkis pärast seda, kui võlgniku suhtes algatati maksejõuetusmenetluse väljakuulutamise kohta tehti kanne maksejõuetusregistrisse.

Füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus

Võlgniku sõlmitud tehinguid saab vaidlustada juriidilise isiku maksejõuetuse menetluse kohase korra alusel, kui maksejõuetusmenetluse käigus leiavad kinnitust järgmised asjaolud:

võlgnik sõlmis kolme aasta jooksul enne füüsilise isiku maksejõuetuse menetluse väljakuulutamist või maksejõuetusmenetluse käigus tehingu, mille tagajärjel ta muutus maksejõuetuks või tekkis kahju võlausaldajatele, kui võlgnik oli või oleks pidanud olema teadlik asjaolust, et kõnealune tehing võib kaasa tuua maksejõuetuse või tekitada kahju võlausaldajatele;

võlgnik esitas teadlikult valeteavet oma finantsseisundi kohta ega avaldanud oma tegelikku sissetulekut;

võlgnik ei kasuta võimalust vabaneda oma kohustustest pankrotimenetluse või kohustuste täitmise menetluse teel, takistades oluliselt maksejõuetusmenetluse käiku.

Viimati uuendatud: 28/08/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Leedu

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada juriidiliste ja füüsiliste isikute suhtes.

Juriidilise isiku suhtes saab algatada pankrotimenetluse, kohtuvälise pankrotimenetluse ja saneerimismenetluse.

Pankrotimenetluse või kohtuvälise pankrotimenetluse saab algatada igat liiki juriidilise isiku suhtes, välja arvatud eelarvelised asutused, parteid, ametiühingud ning usukogukonnad ja -ühingud.

Pankrotimenetluse või kohtuvälise pankrotimenetluse käigus müüakse juriidilise isiku vara, müügist saadud tulu arvelt rahuldatakse võlausaldajate nõuded ja juriidiline isik likvideeritakse pankroti tõttu.

Saneerimismenetluse saab algatada igat liiki juriidilise isiku suhtes, välja arvatud eelarvelised asutused, parteid, ametiühingud, usukogukonnad ja -ühingud, krediidiastutused, makseasutused, e-raha asutused, kindlustus- ja edasikindlustusseltsid, fondivalitsejad, investeerimisühingud ja väärtpaperitega kauplejad. Saneerimismenetluse eesmärk on anda finantsraskustesse sattunud juriidilisele isikule võimalus taastada oma maksevõime, säilitada tegevus ja seda edasi arendada, tasuda võlad ja vältida pankrotti ilma äritegevust katkestamata. Selleks jaotatakse saneeritava juriidilise isiku kohustused nelja-aastase perioodi peale vastavalt saneerimiskavale, mille peavad heaks kiitma nii juriidilise isiku osanikud või aktsionärid kui ka võlausaldajad. Kava täitmise aega võidakse pikendada ühe aasta võrra. Kohtuvälise saneerimismenetluse ei ole võimalik.

Pankrotimenetluse saab algatada üks füüsiline isik teise suhtes, sealhulgas põllumajandustootjad ja füüsilisest isikust ettevõtjad. Füüsilise isiku suhtes kohtuväliselt pankrotimenetlust algatada ei saa.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Juriidilise isiku suhtes saab algatada pankrotimenetluse, kui kohus on tuvastanud, et esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

ettevõtte on maksejõuetu,

ettevõtte hilineb töötajatega sõlmitud töösuhetest tulenevate maksete tasumisega,

ettevõtte ei suuda praegu või tulevikus oma kohustusi täita.

Ettevõtte maksejõuetus on olukord, kus ettevõtte ei suuda täita oma kohustusi (tasuda võlgu, teha tööd, mille eest on saadud ettemakse jne) ning täitmata kohustused (võlad, tegemata töö jne) moodustavad rohkem kui poole ettevõtte vara bilansilisest väärtusest.

Juriidilise isiku puhul on võimalik rakendada ka kohtuväliselt pankrotimenetlust, tingimusel et puuduvad pooleliolevad kohtumenetlused, milles on ettevõtte vastu esitatud varalised nõuded, ning et ettevõtte suhtes ei ole algatatud sissenõudmismenetlust teise kohtu või ametiasutuse väljastatud täitedokumendi alusel. Kohtuvälises pankrotimenetluses otsustab kohtu pädevusse kuuluvate küsimuste üle ettevõtte võlausaldajate üldkoosolek.

Saneerimismenetluse saab algatada sellise juriidilise isiku suhtes:

kes ei ole lõpetanud tegevust;

kelle suhtes ei ole algatatud pankrotimenetlust ega kuulutatud välja pankrotti;

kes on asutatud vähemalt kolm aastat enne saneerimisavalduse esitamist kohtule;

kui vähemalt viis aastat on möödunud:

a) saneerimismenetluse lõpetanud kohtuotsuse tegemisest;

b) kohtumääruse tegemisest, millega lõpetati saneerimine, sest kõik võlausaldajad võtsid oma nõuded tagasi või saneeritav ettevõtte rahaldas kõikide võlausaldajate nõuded enne saneerimiskavas kehtestatud tähtaega.

Pankrotimenetluse saab esitada maksejõuetu füüsilise isiku suhtes, kes tegutseb heas usus. Füüsilise isiku pankroti võib välja kuulutada, kui isik ei suuda täita võlakohustusi, mille summa on suurem kui 25 (Leedu valitsuse kehtestatud) kuutöötasu alammäära.

See, kas füüsiline isik tegutseb heas usus, tehakse kindlaks hinnates, kas ta on esitanud täieliku ja täpse teabe ning kas ta muutus maksejõuetuks heas usus tegutsedes, st kas füüsilise isiku käitumine vastas viimase kolme aasta jooksul nõuetekohase hoolikuse ja ettevaatlikkuse tingimustele ning kas ta pole teadlikult lasknud koguneda tasumata võlgadel.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotiohus või saneeritava ettevõtte pankrotivaraks on kogu tema vara olenemata selle laadist (vallas- ja kinnisvara, materiaalne ja mittemateriaalne vara, omandiõigused jne) ja asukohast. Vara või tulu, mis ettevõtte omandab või saab pankroti- või saneerimismenetluse jooksul, kuulub samuti ettevõtte vara hulka ning seda kasutatakse võlausaldajate nõuete rahuldamiseks. Pankroti korral on võlausaldajate nõuete rahuldamise järjekord sätestatud seadusega, samal ajal kui saneerimise korral kehtestatakse see järjekord saneerimiskavas. Pankrotimenetluses realiseeritakse kogu pankrotivara ning saadud tulu kasutatakse pankrotihalduri kulude ja võlausaldajate nõuete katteks. Saneerimismenetluses aga realiseeritakse ainult saneerimiskavas nimetatud vara. Maksejõuetu ettevõtte äritegevusest saadud tulu suhtes kohaldatakse erimenetlust: seda tulu kasutatakse vastavate tegevuskulude katteks. Kõik äritegevusega seotud maksed liiguvad ettevõtte äritegevuse erikonto (ettevõtte ärikonto) kaudu, mida ei tohi kasutada teistele võlausaldajatele maksete tegemiseks.

Füüsilise isiku pankroti korral võetakse arvesse kogu tema vara olenemata selle laadist (vallas- ja kinnisvara, materiaalne ja mittemateriaalne vara, omandiõigused jne) ja asukohast. Pankrotivara hulgast jäetakse välja ainult füüsilise isiku käsutuses olev sularaha kuni ühe kuutöötasu alammäära ulatuses. Võlausaldajate nõuded rahuldatakse isiku kogu vara (välja arvatud allpool loetletud vara) müügist saadud tulu arvelt.

Füüsilise isiku pankrotimenetluses on maksejõuetul füüsilisel isikul õigus kasutada teatavat osa oma sissetulekust enda põhivajaduste tarbeks. Selle summa määrab kindlaks kohus pankrotimenetlust algatades, võttes arvesse füüsilise isiku ja tema ülalpeetavate vajadusi; pärast seda, kui kohus on kinnitanud füüsilise isiku maksevõime taastamise kava, määratakse selles kavas kindlaks summa, mis jääb füüsilise isiku käsutusse.

Füüsilise isiku ainus elukoht, mis on vajalik füüsilise isiku ja/või tema ülalpeetavate põhivajaduste rahuldamiseks, ning vara, mida füüsiline isik vajab füüsilisest isikust ettevõtja tegevuseks ja/või põllumajandustootmiseks, on eristaatuses. Füüsiline isik, kelle suhtes on algatatud pankrotimenetlus, säilitab kõnealuse vara omandiõiguse isegi siis, kui sellele seatakse hüpoteek, tingimusel et ta on selles hüpoteegipidajaga kokku leppinud ning et sellega ei rikuta teiste võlausaldajate õigusi.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Ettevõtte pankrotimenetluses võtab määratud pankrotihaldur üle ettevõtte juhtimise, käsutab ettevõtte pankrotivara, korraldab pankrotivara müügi ja võlausaldajate nõuete rahuldamise müügist saadud tulu arvelt ning teeb vajalikud toimingud ettevõtte likvideerimiseks. Ettevõtte pankrotihalduri põhiülesanded on järgmised:

ettevõtte esindamine ning ettevõtte ja võlausaldajate huvide kaitsmine;
pankrotimenetluses ettevõtte juhtimise ja pankrotivara valitsemise ülevõtmine;
ettevõtte selliste lepingute lõpetamine, mida enam ei täideta (sh juhtorganite liikmete ja töötajatega sõlmitud lepingud);
tagatistfondist raha taotlemine võlausaldajate/töötajate nõuete rahuldamiseks;
vajaduse korral ajutiste töö- või teenuslepingute sõlmimine, mis on vajalikud seoses pankrotimenetlusega;
võlausaldajate nõuete kontrollimine ja nende loetelu esitamine kohtule kinnitamiseks;
järelevalve maksejõuetu ettevõtte äritegevuse üle;
kolme aasta jooksul enne pankrotimenetluse algatamist toimunud tehingute kontrollimine;
ettevõtte tehingute vaidlustamine kohtus, kui need on vastuolus ettevõtte tegevuseesmärkidega ja võivad olla kaasa aidanud ettevõtte suutmatusele rahuldada oma võlausaldajate nõudeid;
põhjendatud juhtudel taotlemine, et kohus kuulutaks pankroti tahtlikuks;
võlausaldajate koosolekute korraldamine;
tegevusaruannete koostamine ja esitlemine võlausaldajate üldkoosolekul;
ettevõtte raamatupidamise aasta- ja vaheararuannete koostamine ja esitamine;
kohtuotsuste ja võlausaldajate koosoleku otsuste täitmine;
pankrotimenetluse kohta teabe esitamine;
maksejõuetu ettevõtte vara müügi korraldamine;
pankrotimenetluse käigus saadud vahendite kasutamine võlausaldajate nõuete rahuldamiseks;
muud ettevõtte likvideerimiseks ja registrist kustutamiseks vajalikud toimingud.

Ettevõtte saneerimise korral tegutseb määratud saneerimishaldur kutselise konsultandina ja sõltumatu isikuna, kes juhhib saneerimismenetlust. Ettevõtte saneerimishalduri põhiülesanded on järgmised:

osalemine ettevõtte saneerimiskava koostamises ja arutamises ning meetmete võtmine, et tagada saneerimiskava koostamine, kinnitamiseks esitamine ja täitmine kohtu kehtestatud tähtaegadeks;
esialgse saneerimiskava teostatavust käsitlevate kirjalike järelduste koostamine;
järelevalve saneeritava ettevõtte juhtorganite tegevuse üle, kui see tegevus on seotud saneerimiskava täitmisega; ettevõtte juhtorganite liikmete teavitamine nende tegevuses leitud puudustest, tähtaja seadmine puuduste kõrvaldamiseks ning kohtult ettevõtte juhtorganite taandamise taotlemine;
ettevõtte osanike või aktsionäride ja omanike ning riigi- või munitsipaalettevõtte omaniku õigusi ja kohustusi teostava organi esindajate koosolekute kokkukutsumine ning neis hääleõiguseta osalemine;
saneerimismenetluse kohta teabe esitamine ja kohtu teavitamine saneerimiskava täitmise käigust.
Saneerimishaldur vastutab koos saneeritava ettevõtte juhtorganitega kohtu kinnitatud saneerimiskava täitmise eest.

Füüsilise isiku pankroti korral käsutab määratud pankrotihaldur füüsilise isiku vara, korraldab selle müügi ja kasutab saadud tulu võlausaldajate nõuete rahuldamiseks. Füüsilise isiku pankrotihalduri põhiülesanded on järgmised:

füüsilise isiku vara ja hoivakontol olevate rahaliste vahendite käsutamine;
arvepidamine füüsilise isiku sissetulekute ja nende kasutamise üle;
füüsilise isiku vara müügi korraldamine ja võlausaldajate nõuete rahuldamine;
võlausaldajate üldkoosolekute korraldamine ja neis hääleõiguseta osalemine;
füüsilise isiku pankrotimenetluse kohta teabe esitamine ja maksevõime taastamise kava täitmise kohta aru andmine;
maksevõime taastamise kavva muudatuste tegemise algatamine;
maksejõuetu füüsilise isiku esindamine tema nimel vara sissenõudmise menetluses ja meetmete võtmine võlgnikelt võlgade sissenõudmiseks;
füüsilise isiku ja kõikide võlausaldajate õiguste ja õigustatud huvide kaitsmine;
füüsilisest isikust ettevõtja ja/või põllumajandustootja tegevuse otstarbekuse hindamine.

Maksejõuetu füüsiline isik peab tegema kõik endast oleneva võlausaldajate nõuete rahuldamiseks. Selleks peab maksejõuetu füüsiline isik võimaluse korral töötama või tegelema muu tulu teeniva tegevusega, otsima aktiivselt tööd või paremini tasustatavat tööd, eraldama osa sissetulekust võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, koostama kohtu heakskiidul maksevõime taastamise kava ja seda täitma ning tegema koostööd määratud pankrotihalduriga.

Maksejõuetul füüsilisel isikul on õigus saada pankrotihaldurilt teavet, osaleda võlausaldajate üldkoosolekutel ja vaidlustada koosoleku ebaseaduslikke otsuseid, taotleda pankrotihalduri asendamist ja kahju hüvitamist, kui pankrotihaldur ei täida oma ülesandeid nõuetekohaselt.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Juriidilise ja füüsilise isiku pankroti korral on isiku ja võlausaldajate vaheliste nõuete tasaarvestamine keelatud alates kohtuotsuse tegemisest, millega algatatakse pankrotimenetlus, välja arvatud maksuseaduses lubatud tasaarvestamine enamakstud maksude puhul (maksuerinevus).

Alates päevast, mil ettevõtte suhtes algatatakse kohtu otsusel saneerimismenetlus, kuni saneerimiskava kohtupoolse kinnitamiseni peatatakse igasugune ettevõtte nõuete tasaarvestamine võlausaldajate nõuetega. Hiljem on tasaarvestamine võimalik vastavalt kohtu kinnitatud saneerimiskavale.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Ettevõtte pankroti korral teatab määratud pankrotihaldur 30 päeva jooksul pärast pankrotimenetluse algatamise otsuse jõustumist asjaomastele isikutele, et ettevõtte olemasolevaid lepinguid enam ei täideta ja need tuleb lugeda lõpetatuks (välja arvatud töölepingud ja lepingud, millest tuleneb maksejõuetu ettevõtte nõudeõigus).

Pankrotimenetlust algatava kohtuotsuse jõustumisel kaotavad ettevõtte juhtkonna volitused kehtivuse ning pankrotihaldur lõpetab töölepingud või tsiviilõiguslikud lepingud ettevõtte juhatuse liikmete ja tegevjuhiga, teatades sellest kirjalikult 15 päeva ette.

Pankrotihaldur teavitab teisi töötajaid nende töölepingute lõpetamisest kolme tööpäeva jooksul pärast pankrotimenetlust algatava kohtuotsuse jõustumist ning lõpetab töötajatega sõlmitud töölepingud 15 tööpäeva jooksul pärast sellest teavitamist. Nende töölt vabastatud töötajatega, kes on vajalikud ettevõtte pankrotimenetluse elluviimiseks, sõlmitakse tähtajalised töölepingud. Selliste töötajate arvu määrab kindlaks võlausaldajate üldkoosolek.

Ettevõtte saneerimine ei mõjuta tema kehtivaid lepinguid. Kõiki sõlmitud lepinguid hinnatakse otstarbekuse seisukohast ja saneerimiskavas nähakse ette ebaotstarbekate lepingute lõpetamine. Lepingud lõpetatakse tavakorras, kuna seaduses puuduvad erisätted lepingute lõpetamise kohta saneerimismenetluse käigus.

Füüsilise isiku pankrotimenetluse puhul loetletakse maksevõime taastamise kavas lepingud, mis tuleb lõpetada, ja need, mille täitmist tuleb jätkata. Pärast seda, kui kohus on kinnitanud maksevõime taastamise kava, peab maksejõuetu füüsilise isik teavitama asjaomaseid isikuid lepingute lõpetamisest vastavalt maksevõime taastamise kavale.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleriolevatele kohtuasjadele)?

Ettevõtte või füüsilise isiku pankroti korral tuleb võlausaldajate nõuded üle anda määratud pankrotihaldurile. Seejärel kinnitab nõuded kohus ning iga konkreetse nõude faktiilist alust ja summat käsitlev vaidlus lahendatakse pankrotimenetluses.

Ettevõtte saneerimismenetluse korral esitatakse enne saneerimismenetluse algatamist tekkinud nõuded kohtu kehtestatud tähtaja jooksul määratud saneerimishaldurile. Seejärel kinnitab nõuded kohus ning iga konkreetse nõude faktiilist alust ja summat käsitlev vaidlus lahendatakse saneerimismenetluses. Pärast saneerimismenetluse algatamist esitatud võlausaldajate nõuded ja asjaomased vaidlused lahendatakse tavakorras.

Pärast pankroti- või saneerimismenetluse algatamist peatab kohtutäitur täitetoimingud ja -menetlused ning edastab täitedokumendid vastava pankroti- või saneerimismenetluse algatanud kohtule.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal poolil?

Kui enne kohtumääruse tegemist, millega määratakse kindlaks istungi toimumine, kus arutatakse kostja vastu esitatud varalisi nõudeid, ilmneb, et kostja vastu on algatatud pankrotimenetlus, peatatakse varalisi nõudeid käsitlev menetlus ja antakse see üle pankrotiasja arutavale kohtule.

Muudel juhtudel, st a) kui kohtumäärus, millega määratakse kindlaks istungi toimumine, on ajaks, mil saab teatavaks, et kostja vastu on algatatud pankrotimenetlus, juba tehtud või b) kui kostja suhtes on algatatud saneerimismenetlus, ei anna asjaolu, et kostja suhtes on algatatud saneerimismenetlus, alust kohtuasja pankroti- või saneerimisaja arutavale kohtule üleandmiseks.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Ettevõtte pankrotimenetluses on võlausaldajatel järgmised peamised õigused:

õigus taotleda kohtult maksejõuetu ettevõtte suhtes pankrotimenetluse algatamist;

õigus algatada kohtuväline pankrotimenetlus;

õigus edastada oma nõuded ettevõtte määratud pankrotihaldurile kohtu kehtestatud tähtaja jooksul;

õigus osaleda võlausaldajate üldkoosolekul ja hääletada järgmistes küsimustes:

pankrotihalduri esitatud tegevusaruannete heakskiitmine;

pankrotimenetluse hinnanguliste kulude kinnitamine ja muutmine;

ettevõtte vara müügihinna heakskiitmine;

pankrotimenetluses koostatud raamatupidamise aastaaruande heakskiitmine;

ettevõtte äritegevus (tegevuse jätkamine, uuendamine, piiramine ja lõpetamine, kuluprognoside heakskiitmine jne);

pankrotimenetluse käigus tööle võetavate töötajate arv ja ametikohad;

pankrotihalduri tasu;

kokkulepped võlausaldajatega;

pankrotihalduri taandamise taotlemine;

muud küsimused;

õigus saada võlausaldajate üldkoosolekul kehtestatud korras pankrotihaldurilt teavet pankrotimenetluse käigu kohta;

õigus vaidlustada ettevõtte tehingud (tagasivõitmise hagi – *actio Pauliana*);

õigus taotleda kohtult pankroti tahtlikuks kuulutamist;

õigus vaidlustada võlausaldajate üldkoosoleku otsuseid;

õigus taotleda kohtult pankrotihalduri taandamist;

õigus nõuete rahuldamisele maksejõuetu ettevõtte vara ja tulude arvelt.

Füüsilise isiku pankrotimenetluses on võlausaldajatel järgmised peamised õigused:

õigus esitada kohtu kehtestatud tähtaja jooksul pankrotihaldurile oma nõuded, mis tekkisid enne füüsilise isiku pankrotimenetluse algatamist;

õigus taotleda nõuete rahuldamist kooskõlas kavas kindlaks määratud menetlusega;

õigus osaleda võlausaldajate koosolekul (pärast maksejõuetu füüsilise isiku maksevõime taastamise kava vastuvõtmist tuleb võlausaldajate üldkoosolekul korraldada vähemalt kord kuue kuu jooksul) ja hääletada järgmiste küsimuste üle:

võlausaldajate kaebused pankrotihalduri tegevuse kohta;

pankrotihalduri kohustus esitada oma tegevuse kohta aruanded;

pankrotimenetluse hinnanguliste kulude kinnitamine ja muutmine;

võlgniku vara müügihinna heakskiitmine;

füüsilisest isikust ettevõtja tegevus ja/või põllumajandustootmisega seotud tegevus (jätkamine, alustamine, uuendamine, piiramine, lõpetamine jne);

maksevõime taastamise kava ajakohastamise ettepanekud;

pankrotihalduri asendamise taotlemine;

muud küsimused;

õigus saada võlausaldajate üldkoosolekul ette nähtud menetluse kohaselt pankrotihaldurilt teavet pankrotimenetluse käigu kohta;

õigus aidata kaasa võlakohustuste täitmisele;

õigus esitada ettepanekuid maksevõime taastamise kava kohta;

õigus teavitada võlausaldajate üldkoosolekut pankrotihalduri tegevusest või taandamisest või esitada pankrotihalduri kandidaati;

õigus vaidlustada võlausaldajate üldkoosoleku otsus 14 päeva jooksul pärast päeva, mil võlausaldaja sai või oleks pidanud otsusest teada saama;

õigus taotleda kohtult füüsilise isiku pankrotimenetluse lõpetamist;

õigus taotleda kohtult pankrotihalduri taandamist;

õigus nõuete rahuldamisele maksejõuetu füüsilise isiku vara ja tulude arvelt.

Ettevõtte saneerimismenetluses on võlausaldajatel järgmised peamised õigused:

õigus esitada määratud saneerimishaldurile oma nõuded, mis tekkisid enne võlgniku suhtes saneerimismenetluse algatamist;

õigus osaleda võlausaldajate üldkoosolekul ja hääletada järgmiste küsimuste üle:

saneerimiskava heakskiitmine;

saneerimishalduri taandamine ja uue kandidaadi esitamine saneerimishalduri kohale;

ettevõtte juhtorganite volituste piiramise ettepaneku esitamine;

ettevõtte saneerimismenetluse lõpetamise ettepaneku esitamine juhul, kui saneerimiskava ei täideta või ei täideta nõuetekohaselt;

saneerimiskava täitmise perioodi pikendamise taotlemine;

muud küsimused;

õigus saada ettevõtte juhtkonnalt ja saneerimishaldurilt teavet ettevõtte saneerimise kohta, välja arvatud äri- või tööstussaladused;

õigus aidata kaasa võlakohustuste täitmisele;

õigus esitada saneerimishaldurile või ettevõtte juhtkonnale saneerimiskava puudutavaid ettepanekuid;

õigus teavitada võlausaldajate üldkoosolekut saneerimishalduri tegevusest või taandamisest;

õigus vaidlustada võlausaldajate üldkoosoleku/komisjoni otsus 14 päeva jooksul pärast päeva, mil võlausaldaja sai või oleks pidanud otsusest teada saama;

õigus nõuete rahuldamisele saneerimisperioodi jooksul.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Kui ettevõtte pankroti korral on jõustunud kohtuotsus, millega algatatakse ettevõtte pankrotimenetlus, kaotavad ettevõtte juhtorganite volitused kehtivuse ning maksejõuetu ettevõtte vara ja pangakontol olevaid vahendeid valitseb, kasutab ja käsutab määratud pankrotihaldur. Pankrotihaldur korraldab maksejõuetu ettevõtte vara müügi ning müüb või annab selle üle võlausaldajatele. Eri liiki vara müügi suhtes kohaldatakse eri menetlusi. Näiteks kinnisvara või hüpoteegiga koormatud kinnisvara ning vara, mille väärtus on suurem kui 250 sotsiaalhüvitise baassummat, müüakse avalikul enampakkumisel, samal ajal kui kiiresti riknev vara müüakse hinnaga, mille pankrotihaldur määrab turuhindade alusel. Muu vara müügikorra ja -hinna määrab kindlaks maksejõuetu ettevõtte võlausaldajate üldkoosolek. Lisaks kehtivad teatavat liiki vara (nt väärtpaperid ja radioaktiivsed materjalid) müügi suhtes täiendavad regulatiivsed nõuded.

Ettevõtte saneerimise korral jätkavad selle juhtorganid ettevõtte tegevuse juhtimist ja vara käsutamist, kuid peavad järgima heakskiidetud saneerimiskava. Saneerimismenetluse jooksul teeb ettevõtte juhtorganite üle järelevalvet kohtu määratud saneerimishaldur. Alates saneerimismenetluse algatamisest kuni saneerimiskava heakskiitmiseni (st saneerimiskava koostamise ajal) on kohtu loata keelatud ettevõtet või selle osa, ettevõtte põhivara, lühiajaliseks varaks liigitatud kinnisvara müüa või anda tasuta kasutamiseks või sellega seotud omandiõigusi üle anda. Saneeritav ettevõtte ei tohi anda tagatise või muul viisil tagada kolmandate isikute kohustuste täitmist.

Pankrotiohus füüsiline isik ei tohi oma vara käsutada. Pankrotiohus füüsilise isiku vara käsutab pankrotihaldur vastavalt kohtu kinnitatud füüsilise isiku maksevõime taastamise kavale. Pankrotiohus füüsiline isik saab kasutada ainult summat, mis eraldatakse igal kuul tema põhivajaduste rahuldamiseks, ning tema tegevuse jätkamiseks vajalikke rahalisi vahendeid. Ajavahemikus pankrotimenetluse algatamisest kuni maksevõime taastamise kava heakskiitmiseni põhivajaduste rahuldamiseks vajaliku summa määrab kindlaks kohus; pärast maksevõime taastamise kava heakskiitmist kehtestatakse see summa kavas. Füüsilise isiku pankrotimenetluse käigus korraldab pankrotihaldur võlausaldajate nõuete rahuldamiseks vara müügi maksevõime taastamise kavas kindlaks määratud järjekorras ja tähtaja jooksul. Vara esialgse müügihinna kinnitab võlausaldajate üldkoosolek, võttes arvesse maksevõime taastamise kavas täpsustatud müügihinna ja müüdava vara turuhinda. Maksevõime taastamise kavas täpsustatud hinnast madalam hinnaga võib vara müüa ainult maksejõuetu füüsilise isiku nõusolekul.

Kinnisvara ja hüpoteegiga koormatud vara müüakse avalikul enampakkumisel (välja arvatud vara, mille algne hind on madalam kui avaliku enampakkumise korraldamise kulud). Sellise vara hinna, mida ei õnnestu müüa kahel avalikul enampakkumisel, ning muu vara müügihinna ja -korra määrab kindlaks võlausaldajate üldkoosolek. Müümata vara võib võlausaldajate taotlusel ja võlausaldajate üldkoosoleku nõusolekul anda üle võlausaldajatele.

Kui füüsilise isikuga elavad koos alaealised lapsed (lapsendatud lapsed) ja/või tema eestkoste all olevad isikud, võib nende eluaseme (mis võib olla hüpoteegiga koormatud või mitte) müüa kohtu otsusel kõige varem kuus kuud pärast kava heakskiitmist. Selle aja jooksul peab füüsiline isik leidma ostmiseks või üürimiseks uue eluaseme. Füüsilisel isikul on õigus leppida hüpoteegipidajaga kokku, et ta säilitab pankrotimenetluse käigus hüpoteegiga koormatud vara (tavaliselt eluaseme) omandiõiguse. Sellist vara ei saa müüa.

Lisaks võivad teatavat liiki vara (nt väärtpaperid ja radioaktiivsed materjalid) müügi suhtes kehtida täiendavad regulatiivsed nõuded.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Kui ettevõtte suhtes algatatakse pankrotimenetlus, siis üldjuhul tema äritegevus lõpetatakse ja seega ei saa äritegevusest tuleneda uusi nõudeid ettevõtte vastu. Kui ettevõtte jätkab pärast pankrotimenetluse algatamist tegevust (see on võimalik, kui tegevus vähendab kahjumit), kaetakse sellest tegevusest tulenevad nõuded sellest tegevusest saadud tulust. Kõik nõuded, mida ei saa rahuldada saadud tulu arvelt, on kolmanda rahuldamisjärgu nõuded, mis rahuldatakse üldkorras (vt ka vastus 13. küsimusele).

Pärast ettevõtte saneerimist tekkinud nõuded rahuldatakse üldkorras, sest seadusega ei ole erinorme ette nähtud.

Pärast füüsilise isiku pankrotimenetluse algatamist aktsepteerib ja kinnitab kohus füüsilisest isikust ettevõtja tegevuse ja/või põllumajandustootmise vastu suunatud võlausaldajate nõuded ning maksejõuetu füüsilise isiku võlakohustused, et füüsiline isik saaks jätkata tegevust ja/või et oleks võimalik ellu viia pankrotimenetlus. Pärast nõuete kinnitamist ajakohastatakse maksejõuetu füüsilise isiku maksevõime taastamise kava. Pärast füüsilise isiku suhtes pankrotimenetluse algatamist esitatud muud nõuded rahuldatakse üldkorras, sest seadusega ei ole erinorme ette nähtud.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Ettevõtte ja füüsilise isiku pankroti ning ettevõtte saneerimise korral kehtestab pankroti- või saneerimismenetluse algatanud kohus tähtaja, mille jooksul võlausaldajad saavad esitada määratud pankroti- või saneerimishaldurile oma nõuded ja nende aluseks olevad asjakohased tõendid. Ettevõtte pankroti või saneerimise korral on maksimaalne tähtaeg 45 päeva ning füüsilise isiku pankroti korral vähemalt 15 päeva, kuid mitte rohkem kui 30 päeva. Määratud haldur kontrollib esitatud nõudeid ning kui nõudeid või nende summat ei vaidlustata, esitab need kohtule kinnitamiseks. Kui haldur vaidlustab nõude või selle osa, lahendab vaidluse kohus. Kohtuotsuse, millega kinnitatakse võlausaldaja nõue, saab edasi kaevata. Tähtaega võidakse pikendada, kui nõuded esitatakse pärast kohtu kehtestatud nõuete esitamise tähtaja möödumist ja hilinemiseks on mõjuv põhjus.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjud?

Võlausaldajate nõuded, mis on tagatud pandi või hüpoteegiga, rahuldatakse esmalt võlgniku hüpoteegiga koormatud vara müügist saadud tulu arvelt või andes hüpoteegiga koormatud vara üle võlausaldajale. Kui hüpoteegiga koormatud vara väärtusest hüpoteegipidaja nõude rahuldamiseks ei piisa, on ülejäänud nõudeosa ettevõtte pankroti korral kolmanda rahuldamisjärgu nõue ja saneerimise või füüsilise isiku pankroti korral teise rahuldamisjärgu nõue. Füüsilise isiku pankroti korral võidakse kokku leppida, et hüpoteegiga koormatud vara ei müüda. Sellisel juhul nähakse maksevõime taastamise kavas ette igakuised maksed hüpoteegipidajale.

Kui hüpoteegiga koormatud vara müügist saadakse rohkem tulu, kui on vaja hüpoteegipidaja nõude rahuldamiseks, kasutatakse ülejäänud osa teiste võlausaldajate nõuete rahuldamiseks.

Teiste võlausaldajate nõuded rahuldatakse vastavalt nõuete rahuldamise järjekorrale ja etapile.

Ettevõtte pankroti korral rahuldatakse võlausaldajate nõuded kahes etapis. Esimeses etapis rahuldatakse võlausaldajate nõuded ilma viivise ja leppetrahvita; viivis ja leppetrahv tasutakse teises etapis. Igas etapis rahuldatakse madalama rahuldamisjärguga nõue pärast seda, kui vastava etapi kõrgema rahuldamisjärguga nõuded on täielikult rahuldatud. Kui varast ei piisa ühe rahuldamisjärgu nõuete täielikuks rahuldamiseks ühes etapis, rahuldatakse need nõuded proportsionaalselt igale võlausaldajale võlgu oleva summa suurusega.

Esimese rahuldamisjärgu nõuded on töösuhtest tulenevad töötajate nõuded, sandistuse või muu kehavigastuse, kutsehaiguse või surmaga lõppenud tööõnnetuse korral makstava kahjuhüvitise nõuded (need nõuded võidakse rahuldada tagatistfondist) ning põllumajandusettevõttepoolset müüdü

põllumajandustoodete eest maksmise nõuded (kuni 40% sellistest nõuetest võidakse rahuldada põllumajandusministeeriumi poolt selleks eraldatud riigieelarvelistest vahenditest).

Teise rahuldamisjärgu nõuded on seotud maksudega ja muude riigieelarvesse tehtavate maksetega, sotsiaalkindlustus- ja kohustusliku ravikindlustuse maksetega, riigi nimel võetud või riigi või riigi määratud tagatisasutuse tagatisega laenudega ning Euroopa Liidu fondidest ja riigieelarvest saadud toetustega. Kõik muud võlausaldajate nõuded on kolmanda rahuldamisjärgu nõuded.

Ettevõtte saneerimise korral rahuldatakse võlausaldajate nõuded kahes etapis. Esimeses etapis rahuldatakse võlausaldajate nõuded ilma viivise ja leppetrahvita; viivis ja leppetrahv tasutakse teises etapis.

Esimese rahuldamisjärgu nõuded on töösuhetest tulenevad töötajate nõuded, sandistuse või muu kehavigastuse, kutsehaiguse või surmaga lõppenud tööõnnetuse korral makstava kahjuhüvitise nõuded, füüsiliste ja juriidiliste isikute poolsed töötlemiseks tarnitud põllumajandustoodete eest maksmise nõuded ning võlausaldajate nõuded, mis on tagatud pandi ja/või hüpoteegiga, mis ei ületa panditud või hüpoteegiga koormatud ja saneerimise käigus müümisele mittekuuluva vara väärtust.

Teise rahuldamisjärgu nõuded on kõik võlausaldajate ülejäänud nõuded, välja arvatud kolmanda rahuldamisjärgu nõuded ja tagatud nõuded juhul, kui panditud vara saneerimise käigus ei müüda.

Tagatiseta nõuded, mis on seotud saneerimise ajal saadud laenudega, rahuldatakse pärast esimese rahuldamisjärgu nõuete ja enne teise rahuldamisjärgu nõuete rahuldamist.

Kolmanda rahuldamisjärgu nõuded on töösuhetega mitteseotud nõuded, mille on esitanud saneeritava ettevõtte osanikud või aktsionärid, kellest said ettevõtte võlausaldajad enne saneerimismenetluse algatamist või kes üksi või koos teiste osanikega kontrollivad saneeritavat ettevõtet.

Igas etapis rahuldatakse madalama rahuldamisjärgu nõue pärast seda, kui vastava etapi kõrgema rahuldamisjärgu nõuded on täielikult rahuldatud. Kui varast ei piisa ühe rahuldamisjärgu nõuete täielikuks rahuldamiseks ühes etapis, rahuldatakse need nõuded proportsionaalselt igale võlausaldajale võlgu oleva summa suurusega.

Füüsilise isiku pankroti korral rahuldatakse võlausaldajate nõuded kahes etapis. Esimeses etapis rahuldatakse võlausaldajate nõuded ilma viivise ja leppetrahvita; viivis ja leppetrahv tasutakse teises etapis.

Esimese rahuldamisjärgu nõuded on töösuhetest tulenevad töötajate nõuded, sandistuse või muu kehavigastuse, kutsehaiguse või surmaga lõppenud tööõnnetuse korral makstava kahjuhüvitise nõuded (need nõuded võidakse rahuldada tagatisfondist), lastele makstava elatise nõuded ning põllumajandusettevõttepoolset müüdüd põllumajandustoodete eest maksmise nõuded (sellised nõuded võidakse rahuldada põllumajandusministeeriumi poolt selleks eraldatud riigieelarvelistest vahenditest).

Esimese ja teise rahuldamisjärgu vahele jäävad võlausaldajate nõuded, mis tekivad füüsilise isiku pankrotimenetluse jooksul füüsilisest isikust ettevõtja tegevusest ja/või põllumajandustootmisest; nõuded, mis tulenevad füüsilisest isikust ettevõtja tegevuse käigus võetud võlakohustustest, või pankrotimenetluse kulud.

Kõik muud võlausaldajate nõuded on teise rahuldamisjärgu nõuded.

Igas etapis rahuldatakse madalama rahuldamisjärgu nõue pärast seda, kui vastava etapi kõrgema rahuldamisjärgu nõuded on täielikult rahuldatud. Kui varast ei piisa võlausaldajate ühe rahuldamisjärgu nõuete täielikuks rahuldamiseks ühes etapis, rahuldatakse need nõuded proportsionaalselt igale võlausaldajale võlgu oleva summa suurusega.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Ettevõtte pankroti korral võidakse sõlmida võlausaldajatega kokkulepe. Pärast kokkuleppe sõlmimist pankrotimenetlus lõpetatakse ja ettevõtte jätkab tavapäraselt tegevust, täites samal ajal kokkulepet.

Ettevõtte pankroti korral saab võlausaldajatega sõlmida kokkuleppe igas pankrotimenetluse etapis, enne kui jõustub kohtuotsus, mille alusel ettevõtte pankroti tõttu likvideeritakse. Sellise kokkuleppe sõlmimise ettepaneku võivad teha võlausaldajad, pankrotihaldur või ettevõtte omanikud. Pankrotihaldur peab tegema kokkuleppe ettepaneku enne, kui sissenõue pööratakse piiramatule vastutusega ettevõtte omaniku varale (kui ettevõttel vara puudub või sellest ei piisa õigus- ja menetluskulude katteks ning võlausaldajate nõuete rahuldamiseks). Kokkuleppes tuleks nimetada võlausaldajate poolt ettevõttele tehtavad soodustused, nende nõuded, ettevõtte kohustused, võlausaldajate nõuete rahuldamise meetodid ja tähtsajad ning vastutus kokkuleppe rikkumise korral.

Kokkuleppe võlausaldajatega loetakse sõlmituks, kui sellele on alla kirjutanud need võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad vähemalt kaks kolmandikku nõuetest, mis on rahuldamata enne kokkuleppe sõlmimise kuupäeva. Kokkuleppe kinnitab kohus või kohtuvälise pankrotimenetluse korral notar.

Ettevõtte saneerimise ja füüsilise isiku pankroti korral ei ole võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimine võimalik, kuigi saneerimismenetlus ja füüsilise isiku pankrotimenetlus võidakse lõpetada, kui võlausaldajad loobuvad oma nõuetest või võlgnik rahuldab kõik nõuded, mille kohus on kinnitanud ja mis on nimetatud saneerimiskavas või füüsilise isiku maksevõime taastamise kavas.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pärast seda, kui ettevõtte vara on pankrotimenetluses müüdüd, ettevõtte likvideeritakse ja kustutatakse äriregistrist. Võlausaldajate ülejäänud nõuded jäävad rahuldamata. Kui pärast ettevõtte likvideerimist avastatakse, et ettevõttel on veel vara, kasutatakse seda võlausaldajate rahuldamata nõuete rahuldamiseks. Saneerimise korral jätkab ettevõtte tavapäraselt tegevust ja võlausaldajatel on samad õigused nagu tavapärastelt tegutseva ettevõtte puhul.

Pärast füüsilise isiku pankrotimenetluse lõppemist on võlausaldajatel õigus nõuda, et füüsiline isik rahuldaks kõik rahuldamata nõuded, mis on seotud sandistuse või muu kehavigastuse eest makstava kahjuhüvitisega, lastele makstava elatisega, riigile trahvide maksimisega füüsilise isiku poolt toime pandud haldusrikkumiste või kuritegude eest ning kuriteoga tekitatud kahju hüvitamisega, ning et ta rahuldaks kõik ülejäänud pandi või hüpoteegiga tagatud nõuded (kui panditud vara ei ole ette nähtud müümiseks pankrotimenetluse käigus). Kõik muud maksevõime taastamise kavas nimetatud võlausaldajate nõuded, mis jäävad rahuldamata, kustutatakse ja võlausaldajad kaotavad õiguse nõuda nende rahuldamist.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Ettevõtte pankrotimenetluses kaetakse menetluskulud, sealhulgas kõik pankrotimenetluse käigus tekkinud kulud, ettevõtte rahalistest vahenditest. Kui ettevõttel puuduvad rahalised vahendid või neist ei piisa pankrotimenetluse kulude katteks, võib need kulud tasuda pankrotiavalduse esitanud isik või määratakse pankrotihaldur, kes nõustub võtma enda kanda riski, et pankrotimenetluse käigus saadud rahalistest vahenditest ei tarvitse õigus- ja menetluskulude katteks piisata; sellisel juhul tasutakse pankrotimenetluse kulud pankrotihalduri rahalistest vahenditest.

Ettevõtte suhtes pankrotimenetlust algatades määrab kohus kindlaks summa, mida pankrotihaldur võib kasutada pankrotiohus ettevõtte menetluskulude katteks kuni võlausaldajate üldkoosolek kinnitab hinnangulised menetluskulud. Hiljem kinnitab ettevõtte võlausaldajate üldkoosolek hinnangulised pankrotimenetluse kulud. Pankrotihaldur ei tohi kinnitatud hinnangulisi menetluskulusid ületada, välja arvatud juhul, kui ettenägematutel põhjustel tuleb ettevõtte ning tema võlausaldajate huvide kaitsmiseks võtta kiireloomulisi meetmeid.

Ettevõtte saneerimise korral kaetakse menetluskulud, sealhulgas kõik saneerimismenetluse käigus tekkinud kulud, ettevõtte rahalistest vahenditest. Saneerimismenetlust algatades kinnitab kohus hinnangulised menetluskulud ajavahemikuks alates selle kohtuotsuse jõustumisest, millega algatatakse saneerimismenetlus, kuni selle kohtuotsuse jõustumiseni, millega kiidetakse heaks saneerimiskava. Heakskiidetud saneerimiskavas sätestatakse järgmistel perioodidel saneerimiskulud.

Füüsilise isiku pankrotimenetluse kulud kaetakse füüsilise isiku rahalistest vahenditest, sealhulgas nendest, mis on saadud pankrotimenetluse käigus. Pankrotimenetluse hinnangulised kulud kinnitab ja neid muudab võlausaldajate üldkoosolek ning pankrotihalduri tasu kehtestatakse füüsilise isiku ja pankrotihalduri vahel sõlmitud lepingus.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Määratud pankrotihaldur või võlausaldaja võib vaidlustada võlgniku iga tehingu, millega rikutakse võlausaldajate õigusi, *actio Pauliana* alusel ühe aasta jooksul alates päevast, mil tehingust saadi teada või oleks pidanud teada saama. Tehingu tulemuslikuks vaidlustamiseks *actio Pauliana* alusel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

võlausaldaja nõue peab olema kindel ja kehtiv, st võlgnik on jätnud oma kohustuse täielikult täitmata või ei ole seda täitnud nõuetekohaselt; tehinguga on rikutud võlausaldaja õigusi. Võlausaldajate õigusi on rikutud, kui võlgnik muutub tehingu tulemusel maksejõuetuks või maksejõuline võlgnik eelistab teist võlausaldajat või kui võlgnik ei muutu tehingu tulemusel maksejõuetuks, kuid tehing muudab (vähendab) tema suutlikkust täita oma kohustusi võlausaldaja vastu, näiteks vähendab võlgniku vara väärtust (selline olukord võib tekkida näiteks siis, kui vara müüakse turuhinnast märkimisväärselt madalama hinnaga);

võlgnik ei olnud kohustatud vaidlustatud tehingut sõlmima;

võlgnik ei tegutsenud heas usus, sest ta teadis, et tehinguga rikutakse võlausaldajate õigusi;

võlgnikuga tasu eest kahepoolse tehingu sõlminud kolmas isik ei tegutsenud heas usus.

Lisaks on võlgniku vara käsutamine pankroti- või saneerimismenetluse ajal seadusega piiratud (vt vastus 10. küsimusele) ja tehingud, mis võlgnik sõlmib neid piiranguid rikkudes, on tühised alates nende sõlmimise hetkest.

Viimati uuendatud: 09/06/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Maksejõuetus/pankrot - Luksemburg

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetlust?

Luksemburgi Suurhertsogiriigis on kasutusel kaheksa maksejõuetusmenetlust.

Kolme kohaldatakse üksnes ettevõtjate (füüsiliste ja juriidiliste isikute) suhtes.

Äriseadustikus (*Code de commerce*) sätestatud pankrotimenetluse eesmärk on realiseerida maksejõuetuks ja krediivõimetuks muutunud ettevõtja vara. Pankrotti ennetav kokkulepe võlausaldajatega, mis on sätestatud 14. aprilli 1886. aasta seaduses (mis käsitleb pankrotti ennetavat kokkulepet võlausaldajatega; *loi du 14 avril 1886 concernant le concordat préventif de la faillite*), on menetlus, mida saavad teatavatel tingimustel kasutada pankroti kriteeriumidele vastavad võlgnikud. Kui kokkulepe hõlmab varade loovutamist, on selle eesmärk nii nagu pankrotiigi asjaomase ettevõtja varade realiseerimine. Ometi erineb see pankrotist, kuna ettevõtja väldib pankrotimenetluse tagajärgi.

Halduri (*commissaire*) määramine võlgniku varade haldamiseks (*gestion contrôlée*) on menetlus, mille eesmärk on korraldada ümber seda taotlevate ettevõtjate tegevus. See menetlus on sätestatud suurhertsogi 24. mai 1935. aasta määrusega (*arrêté grand-ducal du 24 mai 1935 instituant la gestion contrôlée*). Seda menetlust võib kasutada ka siis, kui ettevõtjad soovivad oma vara realiseerimist parimal võimalikul viisil.

Lisaks nendele menetlustele näeb Luksemburgi õigus (äriseadustiku artikkel 593 jj) ette menetluse, mille kohaselt ettevõtjad saavad teatavatel tingimustel taotleda maksete peatamist.

Neljandat menetlust saavad kasutada ainult füüsilised isikud, kes ei ole ettevõtjad. See on ülemäärase võlgnevuse menetlus, mis on sätestatud 8. jaanuari 2013. aasta seaduses ülemäärase võlgnevuse kohta (*loi du 8 janvier 2013 sur le surendement*) ja mille eesmärk on võimaldada taotlejal oma varalist seisundit parandada, kehtestades võla tagasimaksmise kava.

Kehtestatud on ka konkreetsetel notaritel, krediidiastutustele, kindlustusseltsidele ja investeerimisfondidele ette nähtud maksejõuetusmenetlused (sellel teabelehel neid ei kirjeldata, sest need on eriomased konkreetsele kutsealale või äri sektorile).

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

1. Pankrot

Pankrotimenetluse algatab võlgnik, kes esitab pankrotiavalduse, üks või mitu võlausaldajat, kes taotlevad võlgniku pankrotti, või kohus.

Ettevõtjad peavad esitama pankrotiavalduse ettevõtja alalise asukoha või registrijärgse asukoha järgse kaubandusajade eest vastutava piirkondliku kohtu (*tribunal d'arrondissement*) kantseleile. Seda tuleb teha ühe kuu jooksul pärast pankrotitingimuste täitmise kuupäeva.

Kui üks või mitu võlausaldajat otsustavad taotleda ettevõtja pankroti väljakuulutamist, peavad nad kasutama kohtutäiturit, kes edastab ettevõtjale kohtukutse, millega teda kohustatakse ilmuma kaheksa päeva jooksul kaubandusajade eest vastutava piirkondliku kohtu ette (kindla kuupäevaga kohtukutse), et saaks teha otsuse pankrotiavalduse põhjendatuse kohta.

Pankrotimenetluse võib algatada ka kohus talle kättesaadava teabe alusel. Sellisel juhul peab kohus saatma kantselei kaudu pankrotivõlgnikule kutse ilmuda kohtukollegiumi ette, et selgitada oma olukorda.

Enne ettevõtja pankroti väljakuulutamist peab kaubandusajade eest vastutav piirkondlik kohus (edaspidi „kaubanduskohus“ – *tribunal de commerce*) kontrollima, kas asjaomane isik või äriühing vastab järgmisele kolmele tingimusele:

ettevõtja staatus: füüsilne isik, kes tegeleb tavapärase kutsetegevuse raames (peamiselt või täiendavalt) äriseadustikus äritegevusena kirjeldatud tegevusega (nt äriseadustiku artiklis 2 loetletud tegevused), või juriidiline isik, mis on asutatud mõnes vormis, mis on ette nähtud 10. augusti 1915. aasta muudetud seadusega äriühingute kohta (*loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales*) (nt *société anonyme* (aktsiaselts), *société à responsabilité limitée* (osaühing), ühistu jne);

maksete lakkamine: see tähendab, et kindlad, kindlasummalised ja sissenõutavaks muutunud nõuded (nt palk, sotsiaalkindlustusmaksed jne) on tasumata; tähtajalisi või tingimuslikke võlgasid ja loomulikke kohustusi arvesse ei võeta, ja

krediitdivõime kaotamine: ettevõtja ei saa enam krediiti pankadelt, tarnijatelt või võlausaldajatelt.

Kuigi kindla, kindlasummalise ja sissenõutavaks muutunud ühekordse nõude (olenemata summast) tasumisest keeldumisest või tasumise võimetusest põhimõtteliselt piisab maksejõuetuse tuvastamiseks, ei tähenda lihtne rahavoo probleem pankrotti, juhul kui ettevõtja saab kauplemise jätkamiseks ja kohustuste täitmiseks vajalikku krediiti.

2. Pankrotti ennetav kokkulepe võlausaldajatega

Pankrotti ennetava kokkuleppe võlausaldajatega saavad sõlmida üksnes „heas usus tegutsevad ebaedukad võlgnikud“. Kohus hindab neid omadusi juhtumi asjaolude alusel.

Avalduse esitamisel nimetab kaubanduskohus avalduse esitaja olukorra uurimiseks ja aruande koostamiseks ühe kohtuniku.

Selle aruande alusel võib kohus kokku leppida või mitte kokku leppida ajapikenduses, et ettevõtja saaks esitada võlausaldajatele kokkuleppeettepanekud.

3. Halduri määramine

Võlgnikud peavad esitama põhjendatud avalduse selle piirkonna kaubanduskohtule, kus on ettevõtte peamine tegevuskoht või registrijärgne asukoht. Ettevõtjad saavad taotleda halduri määramist ainult siis, kui nad on muutunud krediidikõlbmatuks või ei suuda täita kõiki oma kohustusi. Lisaks sellele tuleb avalduses taotleda võlgniku äritegevuse ümberkorraldamist või tema vara realiseerimist parimal võimalikul viisil. Kohtupraktika nõuab ka võlgnike tegutsemist heas usus. Seoses sellega on kohtul õigus hinnata, kas vastavalt juhtumi asjaoludele on ettevõtja tegutsenud heas usus, nagu nõutakse selle menetluse tingimustes.

4. Ülemäärane võlgnevus

Füüsiliste isikute ülemäärast võlgnevust kirjeldatakse kui olukorda, kus Luksemburgi Suurhertsogiriigis elav võlgnik ei ole ilmselgelt suuteline tasuma kõiki oma tasumisele kuuluvaid kutsetegevusega mitteseotud võlgu või täitma kohustust, mille ta on võtnud üksiku ettevõtja või äriühingu võla solidaarseks tagamiseks või maksmiseks, tingimisel et ta ei ole olnud selle äriühingu tegelik või seaduslik juht.

Võlgade ühise korraldamise menetlus hõlmab kolme etappi:

kokkuleppelise võlgade korraldamise etapp, mis toimub ülemäärase võlgnevuse lepituskomisjonis (*Commission de médiation en matière de surendettement*);

kohtuliku saneerimise etapp, mis toimub ülemäärase võlgnevusega võlgniku alalise elukoha järgses rahukohtus (*juge de paix*);

üksikisiku finantsseisundi taastamise etapp ehk nn eraisiku pankrot (*faillite civile*), mis toimub ülemäärase võlgnevusega võlgniku alalise elukoha järgses rahukohtus.

Tuleb märkida, et üksikisiku finantsseisundi taastamise etapi, mis täiendab ülejäänud kahte võlgade ühise korraldamise menetluse etappi, võib algatada ainult juhul, kui ülemäärase võlgnevusega võlgnik on pöördumatult ohustatud olukorras, mida kirjeldatakse kui olukorda, kus võlgnik ei saa rakendada kokkuleppelise võlgade korraldamise kavas ettenähtud meetmeid või

meetmeid, mille lepituskomisjon pakkus välja kokkuleppelise võlgade korraldamise raames, ja meetmeid, mis nähakse ette kohtuliku saneerimise menetlusega.

Tuleb ka märkida, et avaldused kokkuleppelise võlgade korraldamise menetluse algatamiseks tuleb saata lepituskomisjoni eesistujale.

Kokkuleppelise võlgade korraldamise menetluse algatamise avalduse vormi saab alla laadida järgmisel aadressil: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

Lisaks sellele peavad ülemäärase võlgnevusega võlgniku võlausaldajad esitama oma nõuded ülemäärase võlgnevuse teabe- ja nõustamistalitusele (*Service d'information et de conseil en matière de surendettement*). Nõuete esitamise vormi saab alla laadida järgmisel aadressil: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

1. Pankrot

Kui pankrotiotsus on tehtud, loovutab pankrotivõlgnik automaatselt õiguse valitseda oma varasid, isegi neid, mis võivad selle kohtuotsuse kohaselt kuuluda pankrotivõlgnikule.

Loovutamine hõlmab kogu pankrotivõlgniku vallas- ja kinnisvara. Selle mehhanismi eesmärk on kaitsta võlausaldajate huve.

Üldjuhul läheb pankrotihaldur pankrotivõlgniku ruumidesse, et koostada seal asuvate varade nimekiri. Sellega seoses peab pankrotihaldur eristama varasid, mis kuuluvad täielikult pankrotivõlgnikule, varadest, mille suhtes kolmandatel isikutel võib olla mitmesuguseid omandiõigusi.

Vallas- ja kinnisvara realiseerimisel tagab pankrotihaldur, et kõik pankrotivõlgniku varad müüakse võlausaldajate parimatest huvidest lähtudes.

Pankrotihaldur vajab nende varade müümiseks kohtu luba. Vallas- ja kinnisvara tuleb müüa äriseadustiku kohaselt. Tulu tuleb paigutada maksejõuetusmenetluse tarvis avatud pangakontole.

2. Ülemäärane võlgnevus

Kohus korraldab võlgniku varalise ja sotsiaalse olukorra hindamise, et kontrollida nõudeid ning hinnata varade ja kohustuste väärtust.

Kui kohus on otsustanud algatada üksikisiku finantsseisundi taastamise menetluse ja tuvastanud varad, mis tuleb likvideerida, jätkab kohus võlgniku vara likvideerimisega.

Kohus teeb vaidlusaluste nõuete kohta otsuse ja määrab võlgniku isikliku vara likvideerimise. Sellest arvatakse välja ainult igapäevaeluks vajalikud esemed ja kutsetegevuse teostamiseks vajalikud kutsetegevusega mitteseotud varad. Ülemäärase võlgnevusega võlgniku varad likvideeritakse üksikisiku finantsseisundi taastamise menetluses vastavalt seaduses sätestatud eesmärgile, milleks on võlgniku varalise seisundi parandamine, mis võimaldab võlgnikul ja tema leibkonnal elada elu, säilitades inimväärikuse.

Võlgniku õigusi ja tegevusi, mis on seotud tema varaga, teostab kogu likvideerimise ajal kohtu määratud likvideerija.

Likvideerijal on kuus kuud aega võlgniku vara vabatahtlikuks müümiseks või sündmüügi korraldamiseks.

Üksikisiku finantsseisundi taastamise menetluse tagajärjed:

kui vara likvideerimisest saadav tulu on võlausaldajate nõuete rahuldamiseks piisav, lõpetab kohus menetluse;

kui vara likvideerimisest saadav tulu on võlausaldajate nõuete rahuldamiseks ebapiisav, lõpetab kohus menetluse vara ebapiisavuse tõttu;

kui võlgnikul ei ole muud vara peale igapäevaelus vajalike esemete ja kutsetegevuse teostamiseks vajaliku kutsetegevusega mitteseotud vara, lõpetab kohus menetluse vara ebapiisavuse tõttu;

kui varadel puudub turuväärtus või kui varade müük tekitaks nende turuväärtusega võrreldes ebaproportsionaalselt suuri kulusid, lõpetab kohus menetluse vara ebapiisavuse tõttu.

Menetluse lõpetamisel vara ebapiisavuse tõttu kustutatakse kõik võlgniku kutsetegevusega mitteseotud võlad.

Võlgniku kutsetegevusega mitteseotud võlgade kustutamine ei hõlma siiski järgmist:

tagatise andja või teise kohustatud isiku poolt võlgniku asemel tasutud võlad;

seaduse artiklis 46 nimetatud võlad, st jooksvad elatismaksud ja tahtliku vägivalla ohvritele saadud kehavigastuse eest määratud summad.

Seaduse artiklis 46 nimetatud võlad võib siiski kustutada, kui asjaomane võlausaldaja on nõustunud kõnealuste võlgade vähendamise, ajatamise või kustutamisega.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

1. Pankrot

Kui pankrotiotsus on tehtud, loovutab pankrotivõlgnik automaatselt õiguse valitseda oma varasid, isegi neid, mis võivad kuuluda pankrotivõlgnikule.

Selle kohtuotsuse alusel tehakse pankrotihaldurile ülesandeks valitseda võlgniku vara.

Kui pankrotivõlgnik on juriidiline isik, koosneb pankrotivara kõigist äriühingu varadest ja kohustustest, välja arvatud osanike võimalikud õigused.

Pankrotihaldurid valitakse isikute seast, kes tagavad kõige paremini vajalikud valitsemisalased teadmised ja sellealase täpsuse.

Praktikas valivad kaubandusasjade eest vastutava piirkondliku kohtu kohtunikud pankrotihaldurid juristide nimekirjast. Juhul kui see on pankrotivõlgniku huvides, võib kohus nimetada ka notarid või raamatupidajad/audiitorid.

Nii nagu kõigis ettevõtjatega seotud menetlustes, on pankrotiasju pädev arutama kaubanduskohus.

Seepärast teeb just kaubanduskohus pankrotiotsuse, selgitab välja maksete lakkamise kuupäeva, määrab eri menetlusosalised (pankrotikohtunik, pankrotihaldur), nõuete esitamise kuupäeva ja nõuete kontrolli aruande koostamise kuupäeva ning teeb pankrotimenetluse lõpetamise otsuse.

Varade valitsemine usaldatakse kohtu määratud pankrotihaldurile, kes vastutab võlgniku varade realiseerimise ja tulu jaotamise eest võlausaldajate vahel vastavalt eelisnõudeid ja asjaõiguslikke tagatise käsitlevatele eeskirjadele.

Pankrotikohtunik vastutab järelevalve eest pankrotitoimingute tegemise ja juhtimise ning likvideerimise üle. Ta teavitab kohtuistungil tekkida võivatest vaidlustest ja määrab kiireloomuliste meetmete võtmise, mis on vajalikud pankrotivara kaitsmiseks ja säilitamiseks. Ta juhib ka pankrotivõlgniku võlausaldajate koosolekuid.

Kui pankrot on välja kuulutatud, loovutab pankrotivõlgnikust ettevõtja õiguse valitseda oma vara ning ta ei saa enam teha makseid ega tehinguid või muid toiminguid seoses selle varaga.

2. Ülemäärane võlgnevus

Seoses võlgniku kohustustega ja võlgade ühise korraldamise menetluse algatamise mõjuga võlgniku varale tuleb märkida, et võlgnikul on hea käitumise kohustus.

Võlgnik peab hea käitumise perioodi jooksul tegema järgmist:

tegema koostööd menetluses osalevate ametiasutuste ja organitega, nõustudes andma omal algatusel mis tahes teavet oma vara, tulu ja võlgade ning oma olukorras toimuvate muutuste kohta;

tegema võimaluse korral tasustatud tegevust vastavalt oma võimetele;

mitte süvendama oma maksejõuetust ja tegutsema kohusetundlikult oma võlgade vähendamise nimel;

mitte eelistama konkreetset võlausaldajat, välja arvatud elatist saama õigustatud isikud seoses jooksvate elatismaksetega, üürileandjad seoses võlgniku põhivajadustele vastava eluaseme jooksvate üürimaksetega, inimväärse elu jaoks oluliste kaupade ja teenuste tarnijad ja võlausaldajad seoses tahtliku vägivalla tagajärjel tekkinud kehavigastuse eest võlgnikule määratud kahjutasu maksete sissenõudmisega; täitma menetluse raames võetud kohustusi.

Sõltuvalt sellest, kas menetlus on **kokkuleppe- või kohtuetapis**, on kaasatud **kahte liiki asutused**.

Kokkuleppelise võlgade korraldamise etapp toimub lepituskomisjonis. Lepituskomisjoni liikmed määrab minister. Komisjonil on eesistuja ja sekretär ning see koguneb vähemalt kord kvartalis. Lepituskomisjoni menetluse tingimustele vastamiseks peavad avaldajad esitama muu hulgas ka karistusregistri väljavõtte. Liikmetel on pärast määramist seaduslik kohustus teavitada ministrit kõigist nende suhtes elluviidud kriminaalmenetlustest või nende kohta tehtud süüdimõistvatest kohtuotsustest, et nad saaks asendada. Lepituskomisjoni liikmete tasu on 10 eurot istungi eest ja komisjoni esimehe tasu on 20 eurot istungi eest.

Lepituskomisjon otsustab eelkõige, kas menetluse algatamise avaldus tuleb rahuldada ja kas esitatud nõuded on vastuvõetavad. Samuti kiidab ta heaks ülemäärase võlgnevuse teabe- ja nõustamistalituse (edaspidi „talitus“) tehtud uurimise järel talle esitatud kokkuleppelise võlgade korraldamise kava kavandi või muudab seda.

Kui huvitatud pooled ei ole kuue kuu jooksul pärast komisjoni poolt menetluse elluviimiseks antud nõusolekut ettepannud kavaga nõustunud, koostab komisjon aruande kokkuleppelise võlgade korraldamise menetluse ebaõnnestumise kohta. Kahe kuu jooksul pärast aruande avaldamist registris võib võlgnik algatada kohtuliku saneerimismenetluse oma alalise elu- või asukoha järgses rahukohtus. Kui võlgnik ei esita seda avaldust nimetatud tähtaja jooksul, võib ta algatada uue võlgade ühise korraldamise menetluse alles pärast kahe aasta möödumist aruande avaldamisest registris.

Kohtuliku saneerimise etapi algatamise korral saadetakse pooltele kutse ilmuda rahukohtusse. Rahukohus võib nõuda, et nad esitaksid kõik dokumendid või andmed, mis võimaldavad kindlaks teha võlgniku vara ja/või kohustused.

Kohus koostab esitatud teabe põhjal saneerimiskava, mis hõlmab meetmeid, mis võimaldavad võlgnikul täita oma kohustused.

Kohtu koostatud saneerimiskava kehtib kuni seitse aastat ja võib kehtivuse kaotada piiratud arvul juhtudel (eelkõige juhul, kui võlgnik ei ole täitnud saneerimiskava kohaseid kohustusi).

3. Halduri määramine

Selles menetluses loovutavad võlgnikud oma otsustuspädevuse halduritele, kellele usaldatakse vara nimekirja koostamine ning saneerimiskava või varade realiseerimise ja jaotamise kava koostamine. Võlgnikel keelatakse ka tegutseda viisil, mis võib takistada selles menetluses määratud haldurite tööd.

4. Kokkulepe võlausaldajatega

Võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise menetluses ei saa võlgnik midagi müüa või millelegi hüpoteeki seada ega kohustuda midagi tegema ilma määratud kohtuniku loata. Määratud kohtunik koostab vara nimekirja ja analüüsib ettevõtte olukorda ning võib vajaduse korral saada abi eksperdilt.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Eespool nimetatud menetlustes ei võeta arvesse võlausaldajate eelisnõudeid, välja arvatud võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise menetlus.

1. Kokkulepe võlausaldajatega

Asjaõiguslikke tagatise omavad võlausaldajad, kes osalevad hääletamisel, kaotavad oma eesõigusnõudega võlausaldajate staatuse (14. aprilli 1886. aasta seaduse artikkel 10).

2. Pankrot

Pankrotiga seoses näeb väljakujunenud kohtupraktika ette, et pärast pankrotiotsuse tegemist ei ole õiguslik, kohtulik või kokkuleppeline tasaarvestus võimalik isegi varem olemas olnud nõuete vahel, kui neil puudus selle hetkeni üks sellisest kolmest omadusest nagu likviidsus, makstavus ja vahetatavus.

Kuigi pankrotiotsus võib seega takistada igasugust õiguslikku tasaarvestust, ei tohiks järeldada, et see on absoluutne või tagasiulatu. Pankrotiotsus ei mõjuta **õiguslikku tasaarvestust**, kui selle tingimused olid täidetud enne pankrotimenetluse algatamist. Apellatsioonikohus (*Cour d'appel*) on sedastanud, et „*kahtlusalune periood ei takista sellist tasaarvestust. Õiguslik tasaarvestus on võimalik maksete lakkamisest hoolimata. See ei ole võlgniku tegu, kuna see toimub ilma tema teadmata; äriseadustiku artikkel 445 seda ei hõlma.*“

Kohtulikku tasaarvestust ei saa määrata pärast kõiki võlausaldajaid puudutava menetluse algatamist. See võib siiski toimuda kahtlusaluse perioodi jooksul, tingimusel et asjaomane otsus on lõplik (seda ei saa edasi kaevata). Sel juhul võib tasaarvestusel olla mõju ainult pärast otsuse kuupäeva.

Kokkuleppeline tasaarvestus ei saa ilmselgelt toimuda pärast kõiki võlausaldajaid puudutava menetluse algatamist. Lisaks sellele ei saa see toimuda kahtlusaluse perioodi jooksul, sest äriseadustiku artikli 445 kohaselt on see ebatavaline makseviis, mille eest karistatakse kehtetuks tunnistamisega. **1**

Tuleb siiski märkida, et 5. augusti 2005. aasta seadusega finantstagatiste kohta (*loi du 5 août 2005 sur les garanties financières*) nähakse ette erandid eespool kirjeldatud eeskirjadest, näiteks seoses tasaarvestuskokkulepetega, mille pooled võivad sõlmida maksejõuetusmenetluse algatamise päeval (või isegi pärast seda; vt 5. augusti 2005. aasta seaduse (finantstagatiste kohta) artikkel 18 jj).

3. Halduri määramine

Halduri määramise, võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise või maksete peatamise korral ei saa tasaarvestamist teha pärast seda, kui võlgnikud on kaotanud oma õiguse käsutada oma õigusi ja vara.

1 „*La compensation comme garantie d'une créance sur un débiteur en faillite*“, Pierre HURT, J.T., 2010, lk 30.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Üks peamisi raskusi, mida pankrotihaldurid kogevad pärast pankrotimenetluse algatamist, on seotud kehtivate lepingutega, mis on sõlmitud enne pankroti väljakuulutamist. Välja arvatud töölepingute korral, mis lõpevad automaatselt pankroti väljakuulutamise kuupäeval (töökoodeksi (*Code du travail*) artikli 12 lõige 1), on tavapärane, et kehtivad lepingud on jõus seni, kuni pankrotihaldur need lõpetab.

Pankrotihaldur peab kaaluma asjaomaseid huve, kui ta otsustab, kas need lepingud peaksid jääma ajutiselt kehtima või mitte. Kui leping sisaldab klausleid, milles nähakse ette lepingu lõpetamine, kui üks pool on pankrotis, tuleb otsustada, kas pankrotihaldur kavatseb nende klauslite kohaldatavuse vaidlustada või mitte (pidades silmas, et nende klauslite kehtivus on vaieldav; näiteks arvatakse need klauslid Belgias kasutusrendi puhul kehtetuks).

Igal juhul peab pankrotihaldur üksi põhimõtteliselt valima nende lepingute täitmise või lõpetamise vahel. Kui teine lepingupool vaidlustab lepingu automaatselt lõpetamise pankroti tõttu, on pankrotihaldur seotud kohtumenetlusega, mille tulemus on ebakindel, ja pankrotivaraga seoses võivad tekkida uued kulud. 1

1 Allikad: „*Les procédures collectives au Luxembourg*“, Yvette HAMILIUS ja Brice HELLINCKX (3. peatüki autorid), Editions Larcier, 2014, lk 86.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleilolevatele kohtuasjadele)?

1. Kokkuleppe võlausaldajatega, pankrot, maksete peatamine ja kontrollialune juhtimine

Võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise, pankroti, maksete peatamise ja kontrollialuse juhtimise korral peatakse täitemeetmed ettevõtjate ja nende vara vastu. Ükski suurhertsogiriigis kohaldatav õigusakt ei takista siiski võlausaldajatel võtta meetmeid oma võlgniku vara terviklikkuse säilitamiseks.

Kõigis neis menetlustes ei ole võlgnikel enam õigust oma vara käsutada. „Alates pankrotiotsuse tegemisest kuni menetluse lõpetamiseni ei saa pankrotivõlgniku vastu tema vara suhtes, mis moodustab osa pankrotivarast, algatada seaduslikult ühtki kohtumenetlust“ (Lux. 12. jaanuar 1935, Pas. 14, lk 27). „Tagatiseta võlausaldajad ja üldise eelisõuduga isikud ei saa pankrotimenetluse ajal taotleda pankrotivõlgniku või isegi pankrotihalduri vastu meetmete määramist, vaid nad saavad ainult esitada oma nõudeavalduse või hagi oma nõude tunnustamiseks“ (Cass. 13. november 1997, Pas. 3030, lk 265).

Teatavatel juhtudel võib võõrandamise toiminguid teostada ka kaubanduskohtu määratud isiku toetusel (seoses maksete peatamise või kontrollialuse juhtimisega).

Peale selle muudab pankrotiotsus tasumisele mittekuuluvad võlgnevused makstavateks ja katkestab viivise kogunemise.

2. Ülemäärane võlgnevus

Võlgade ühise korraldamise puhul peatab lepituskomisjoni otsus võlgniku avalduse rahuldamise kohta automaatselt võlgniku vara vastu võetavad täitemeetmed (v.a ülalpidamiskohustusega seotud meetmed), katkestab viiviste kogunemise ja muudab tasumisele mittekuuluvad võlgnevused makstavateks.

Kokkuleppelise võlgade korraldamise etapi läbikukkumise korral võib rahukohus, kus toimub kohtulik etapp, peatada mis tahes täitemeetmed samadel tingimustel, nagu eespool märgitud.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal poolleil?

Kohtuprotsessi, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal poolleil, võib jätkata pankrotihaldur. Sellistel juhtudel peavad avaldajad menetluse seadustama, kaasates pankrotihalduri, kellel on ainuõigus esindada pankrotivõlgnikku.

Kui võlgnikult mõistetakse kohtumenetluse käigus võlg välja, saavad võlausaldajad, kes algatasid selle menetluse enne pankrotimenetlust, tagatise, mida nad võivad kasutada likvideerimisel. Sellele tagatisele ei saa siiski sissenõuet pöörata, kuna pankrotiotsuse tulemusena loovutab võlgnik õiguse oma vara valitseda.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

1. Pankrot

Pankrotiteate avaldamisega ühes või mitmes Luksemburgis levitatavas ajalehes teatatakse võlausaldajatele, et nende võlgnik on läinud pankrotti. Nad peavad seejärel esitama pankrotiotsuses määratud tähtaja jooksul oma nõuded koos oma võlaväärtpaberitega kaubandusasjade eest vastutava piirkondliku kohtu kantseleile. Kohtusekretär registreerib nõuded ja väljastab kviitungi.

Nõudeavaldus peab olema allkirjastatud ning sisaldama võlausaldaja perekonnanime, eesnime, elukutset ja aadressi, aga ka nõude suurust, nõude põhjendusi ning nõudega seotud garantiisid või tagatise. Esitatud nõudeid kontrollitakse seejärel pankrotihalduri, pankrotivõlgniku ja pankrotikohtuniku juuresolekul.

Selle toimingu jooksul võidakse vaidluste korral saata võlausaldajatele kutse ilmuda kohtusse, et selgitada risküsitluse käigus oma nõude üksikasju ja selle põhjuseid või täpsustada summasid.

Kui pankrotihaldur on suutnud kindlaks teha võlausaldajate vahel jaotatavad varad, kutsub ta võlausaldajad aruande esitlemisele, mille käigus võlausaldajad võivad avaldada jaotuskava kohta oma arvamust.

Kui varad on ebapiisavad, siis pankrotimenetlus lõpetatakse.

Kui pankrotihaldur ei täida oma kohustusi võlausaldajate nõudeid rahuldavalt, võivad viimased saata oma kaebused pankrotikohtunikule, kes võib vajaduse korral pankrotihalduri asendada.

2. Halduri määramine

Selles menetluses peavad haldurid esitama võlausaldajatele saneerimis- või vara realiseerimise kava üksikasjad.

Võlausaldajatel võidakse paluda teha märkusi. 15 päeva jooksul pärast võlausaldajate teavitamist peavad nad kantseleile teatama, kas nad nõustuvad või ei nõustu nimetatud kavaga. Kava saab rakendada ainult siis, kui kavaga nõustub üle poole võlausaldajatest, kelle nõuded moodustavad üle poole kohustustest.

3. Kokkuleppe võlausaldajatega

Krediidiandjatega kokkuleppe sõlmimise menetluses kutsutakse kokku võlausaldajate koosolek, kus nad saavad arutada määratud kohtuniku esitatud kokkuleppeettepanekuid. Seejärel peavad võlausaldajad esitama oma nõuded ja teatama, kas nad nõustuvad kokkuleppeettepanekutega või mitte.

Võlausaldajad võivad teha kokkuleppe heakskiitmise istungil ka märkusi. Nad võivad ka esitada kokkuleppe kinnitamise otsuse peale kaebuse, juhul kui neid ei kutsutud võlausaldajate koosolekule või kui nad hääletasid kokkuleppeettepanekute vastu.

4. Ülemäärane võlgnevus

Kõigepealt peavad võlausaldajad kokkuleppelise võlgade korraldamise etapis esitama oma nõuded ülemäärase võlgnevuse teabe- ja nõustamistalitusele. Seejärel saavad võlausaldajad osaleda aktiivselt kokkuleppelise võlgade korraldamise kava vastuvõtmises nimetatud talituse poolt.

Ülemäärase võlgnevuse lepituskomisjon kutsub seejärel võlausaldajad kokku ja esitab kokkuleppelise võlgade korraldamise kavas tehtud ettepanekud.

Vähemalt 60% võlausaldajatest, kelle nõuded moodustavad 60% nõuetest, peavad seejärel kokkuleppelise võlgade korraldamise kava heaks kiitma, et seda saaks pidada heakskiidetuks. Kui võlausaldajad ei vasta, käsitatakse seda nõustumisena.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihaldurid esindavad nii pankrotivõlgnikku kui ka tema võlausaldajaid. Selle toetlõpõdevuse raames ei vastuta nad mitte ainult pankrotivara valitsemise eest, vaid on ka volitatud jälgima nõude esitajatena või vastustajatena kõiki toiminguid, mille eesmärk on säilitada varad, mida tuleb kasutada võlausaldajate tagatisena, ning need varad tagasi nõuda või suurendada neid varasid viimaste ühistes huvides (apellatsioonikohus, 2. juuli 1880, Pas. 2, lk 49).

Pankrotihaldur võib kasutada mis tahes õiguskaitsevahendeid seoses võlausaldajate ühise tagatisega, mis puudutab pankrotivõlgniku varasid, st mille eesmärk on need varad tagasi saada, neid kaitsta või need likvideerida (apellatsioonikohus, 25. veebruar 2015, Pas. 37, lk 483).

Pärast pankrotiotsuse tegemist kehtivate lepingute puhul peab pankrotihaldur otsustama, kas need tuleks lõpetada või kas oleks parem (kui need võivad vara vabastada), kui need lepingud jääksid kehtima pankrotivõlgniku kohustuste edasise täitmise nimel.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Kõik võlausaldajad peavad esitama oma nõuded, olenemata nõude laadist ja sellest, kas tegemist on eelisnõudega või mitte. Erandiks on pärandvarast tulenevad nõuded, st nõuded, mis tekivad hiljem ja pankrotimenetluse huvides (nt pankrotihalduri kulud, pärast pankrotiotsust tasumisele kuuluv üür jne).

Nõudeid, mis tulenevad pärandvarast pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ja mis on tingitud pankrotimenetlusest või pankrotis oleva ettevõtte teatava tegevuse jätkumisest, rahuldatakse enne ülejäänud vara jaotamist võlausaldajate vahel. Pärandvarast tulenevad nõuded rahuldatakse seega igal juhul enne teiste võlausaldajate nõudeid.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

1. Pankrot

Pankrotimenetluses avaldatakse pankrotiotsus mitmel viisil (ajakirjandus, registreerimine kaubanduskohtus), teavitades seega olukorrast pankrotivõlgniku võlausaldajaid, kes saavad seejärel endast teada anda (äriseadustiku artikkel 472).

Võlausaldajad peavad seejärel esitama oma nõude kaubanduskohtu kantsleile ja lisama tõendavad dokumendid (äriseadustiku artikkel 496).

Vorm, mis võimaldab võlausaldajatel esitada nõudeavalduse, on kättesaadav järgmisel aadressil: <https://justice.public.lu/fr/creances/declaration-creance.html>.

Nõudeid kontrollib likvideerimise eest vastutav pankrotihaldur ja viimane võib nõuded ka vaidlustada (äriseadustiku artikkel 500).

Kõik vaidlustatud nõuded esitatakse kohtule.

Vaidlused, mis oma eseme tõttu ei kuulu kaubandusajade eest vastutava piirkondliku kohtu pädevusse, saadetakse siiski edasi pädevasse kohtusse sisulise otsuse tegemiseks. Need saadetakse edasi ka kaubandusajade eest vastutavasse piirkondlikku kohtusse artikli 504 kohase otsuse tegemiseks summade kohta, mida asjaomased võlausaldajad võivad nõuda kokkuleppe sõlmimise arutelude raames (artikkel 502).

2. Kokkulepe võlausaldajatega

Võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise menetluses peab kokkulepet taotlev võlgnik täpsustama avalduses võlausaldajate isikuandmed ja aadressid ning nende nõuete summad (14. aprilli 1886. aasta seaduse artikkel 3).

Võlausaldajaid teavitatakse tähtselt kirjalikult (14. aprilli 1886. aasta seaduse artikkel 8), milles neid kutsutakse osalema kokkuleppe sõlmimise koosolekul.

Kutse avaldatakse ka ajakirjanduses.

Kokkuleppe sõlmimise koosoleku käigus teatavad võlausaldajad oma nõuete summad.

Nagu eespool märgitud, kaotavad asjaõiguslikke tagatise omavad võlausaldajad, kes osalevad hääletamisel, oma eelisõigusnõudega võlausaldajate staatuse (14. aprilli 1886. aasta seaduse artikkel 10).

3. Maksete peatamine

Maksete peatamise menetluses peab võlgnik esitama ka võlausaldajate nimekirja, täpsustades nende nimed, nende nõuete suuruse ja aadressid.

Võlausaldajad kutsutakse koosolekule tähtselt kirjalikult (äriseadustiku artikkel 596) ja ajakirjanduses avaldatava teatega.

Koosolekul peavad nad teatama oma nõuete summad (äriseadustiku artikkel 597).

4. Halduri määramine

Selles menetluses ei ole nõuete esitamise ja vastuvõtmise toimingut ette nähtud. Võlgnikud peavad kohtule esitatavas avalduses teatama oma võlausaldajate isikuandmed.

Seejärel teavitab kohus neid võlausaldajaid kohtu määratud haldurite poolt koostatud saneerimis- või varade realiseerimise kavast.

5. Ülemäärase võlgnevuse menetlus

Ühe kuu jooksul pärast võlgade ühise korraldamise teate avaldamist registris peavad ülemäärase võlgnevusega võlgniku võlausaldajad esitama **oma nõuded ülemäärase võlgnevuse teabe- ja nõustamistalitusele**.

Nõudeavaldus peab vastama suurhertsogi 17. jaanuari 2014. aasta määruse (millega rakendatakse 8. jaanuari 2013. aasta seadust ülemäärase võlgnevuse kohta) artiklitele 6 ja 7 (*règlement grand-ducal du 17 janvier 2014 portant exécution de la loi du 8 janvier 2013*).

Võlausaldajad saavad kasutada asjaomast [avalduse vormi](#).

Lepituskomisjon analüüsib nõuete vastuvõetavust.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Pankrotiseaduse aluspõhimõtte kohaselt peab iga võlausaldaja saama identse osa, mis on proportsionaalne tema nõude summaga.

Tagatist või eelisnõuet omavate võlausaldajate nõuded rahuldatakse esmajärjekorras.

Eelisõigusnõudega võlausaldajad on järjestatud seaduslikus järjekorras, mis põhineb avalikul huvil (kinnisvaraomanikud, hüpoteegipidajad, võlausaldajad, kes omavad kommertsväärtpabereid ja eelkõige riigivõlakirju kõige laiemas tähenduses).

Pankrotihaldurid tuginevad eelkõige tsiviilseadustiku (*Code civil*) artiklitele 2096–2098, 2101 ja 2102.

Pankrotihaldur peab kontrollima iga nõuet, lähtudes õigusnormidest ja kohtupraktikast.

Tagatiseta võlausaldajatele kättesaadav netovara tuleb jaotada proportsionaalselt vastavalt äriseadustiku artikli 561 esimesele lõigule.

Kui pankrotihaldur teab kohtu määratud lõivude suurust, on eelisõigusnõudega võlausaldajad järjestanud ja teab tagatiseta võlausaldajate vahel jaotatavat summat, koostab ta varade jaotuskava, mis esitatakse kõigepealt pankrotikohtunikule. Vastavalt äriseadustiku artiklile 533 kutsub pankrotihaldur kõiki võlausaldajaid aruande esitlemisele tähtselt kirjalikult, millele ta lisab varade jaotuskava ära kirja.

Pankrotivõlgnikule peab koosolekust teatama kohtusekretär või sellekohane teade tuleb avaldada Luksemburgi ajalehes.

Kui ükski võlausaldaja ei ole pankrotihalduri esitatud aruannet vaidlustanud, esitab pankrotihaldur varade jaotuskaval põhineva koosoleku protokollid pankrotikohtunikule ja kohtusekretärile allkirjastamiseks.

Pärast aruande esitamist teeb pankrotihaldur võlausaldajatele väljamaksed.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

1. Pankrot

Pankrotimenetluses võib pankrotihaldur pärast maksete tegemist taotleda menetluse lõpetamist, mille järel tehakse pankrotimenetluse lõpetamise otsus, millega (nagu nimigi ütleb) menetlus lõpetatakse.

Äriseadustiku artikli 536 kohaselt ei saa võlausaldajad enam esitada nõudeid nende pankrotivõlgnike vastu, keda ei ole hooletuse või pettuse tõttu kuulutatud kriminaalõiguse kohaselt pankrotis olevaks, kui nende majanduslik olukord ei parane seitsme aasta jooksul pärast menetluse lõpetamist varade ebapiisavuse tõttu.

Äriseadustiku artikli 586 kohaselt võib pankrotivõlgnikud, kes maksavad täielikult ära kõik põhisumma, viiviste ja kulude näol võlgnetavad summad, kohustustest vabastada sellekohase avalduse esitamisel kõrgeimale kohtule (*Cour supérieure de justice*).

2. Kokkulepe võlausaldajatega, maksete peatamine, kontrollialune juhtimine

Võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise, maksete peatamise ja kontrollialuse juhtimise menetluse puhul lõpetab menetluse asjaomast meedet heaks kiitev kohtuotsus.

Kohus võib kohaldada pankrotivõlgniku suhtes tsiviil- või kriminaalkaristusi.

Kui kohus leiab, et pankroti põhjustas pankrotivõlgniku tõsine ja jultunud väärkäitumine, võib ta keelata viimasel teostada äritegevust otse või teise isiku kaudu. See keeld kehtib ka äriühingus sellisel ametikohal töötamise kohta, millega kaasneb otsustusõigus.

Muud tsiviilõiguslikud karistused hõlmavad äriettevõtete pankroti korral võimalust laiendada pankrotti äriühingu juhtidele ja võimalust võtta meetmeid tsiviilseadustiku artiklite 1382 ja 1383 (üldine õiguslik vastutus) ning äriühinguseaduse (*loi sur les sociétés commerciales*) artiklite 59 ja 192 alusel.

Pankrotivõlgniku suhtes võib kohaldada ka kriminaalkaristusi (kriminaalõiguse kohaselt karistatav pankrot).

Kokkuleppe sõlmimisel võlausaldajatega peavad seda menetlust kasutavad isikud rahuldama oma võlausaldajate nõuded, kui nende majanduslik olukord paraneb (14. aprilli 1886. aasta seaduse (mis käsitleb pankrotti ennetava kokkuleppe sõlmimist võlausaldajatega) artikkel 25).

Võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimine ei mõjuta järgmisi võlgasid:

maksud ja muud riigilõivud;

eelisõiguste, hüpoteekide või tagatistega tagatud nõuded;

üalpidamiskohustusega seotud nõuded.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist saavad võlausaldajad vara olemasolu korral oma nõuetele vastava summa täielikult või osaliselt tagasi vastavalt menetluse lõpetamise otsuses kinnitatud jaotustingimustele.

Võlausaldajad ei saa esitada nõudeid nende pankrotivõlgnike vastu, keda ei ole hooletuse või pettuse tõttu kuulutatud kriminaalõiguse kohaselt pankrotis olevaks, kui nende majanduslik olukord ei parane seitsme aasta jooksul pärast pankrotiotsuse tegemist.

Võlausaldajad võivad ka esitada hagi tsiviilseadustiku artiklite 1382 ja 1383 alusel, et tugineda pankrotis oleva äriühingu juhtide üldisele õiguslikule vastutusele, või äriseadustiku artiklite 59 ja 192 alusel (haldurite ja juhtide vastutus oma volituste täitmisel).

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Pankroti taotlemise kulud on arvestatud pankrotivara kulude hulka.

Kuna tegemist on pankrotimenetluse huvides tekkivate kuludega, makstakse need pankrotivarast enne, kui pankrotihaldur jaotab ülejäänud varad eri võlausaldajate vahel.

29. märtsi 1893. aasta seaduses tasuta õigusabi ja vahendite vähesuse menetluse kohta (*loi du 29 mars 1893 concernant l'assistance judiciaire et la procédure en débet*), on artiklites 1 ja 2 sätestatud mitmesugused kulud, mis võivad tuleneda maksejõuetusmenetluse nõuetest, ja määratud kindlaks nende maksmise järjekord, kui varad on ebapiisavad.

Pädev piirkondlik kohus määrab pankrotihalduri tasud suurhertsogi 18. juuli 2003. aasta määruse alusel (*règlement grand-ducal du 18 juillet 2003*).

Pankrotihaldur peab esitama kaubandusasjade eest vastutavale piirkondlikule kohtule kulude ja tasude aruande, mis põhineb sissenõutud varadel.

Äriseadustiku artikli 536 lõike 1 teises lõigus on sätestatud, et varade ebapiisavuse tõttu lõpetatud pankrotimenetluse kulud ja tasud edastatakse maa ja kinnisasjade registreerimise ametile (*Administration de l'Enregistrement*) vastavalt 29. märtsi 1893. aasta seaduses (tasuta õigusabi ja vahendite vähesuse menetluse kohta) sätestatud tingimustele.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

1. Pankrot

Pankrotiotsuses võib määrata pankrotivõlgniku poolt tehtavate maksete lõppkuupäeva, mis on enne nimetatud kohtuotsuse kuupäeva. See kuupäev ei tohi siiski eelneva kohtuotsuse kuupäevale rohkem kui kuus kuud.

Võlausaldajate huvide kaitseks peetakse maksete lakkamise ja kohtuotsuse vahelist ajavahemikku **kahtlusaluseks perioodiks**.

Teatavad selle perioodi jooksul tehtud toimingud, mis võivad kahjustada võlausaldajate õigusi, on **tühised**. Need on eelkõige järgmised toimingud:

kõik sellise vallas- või kinnisvaraga seotud toimingud, mille pankrotivõlgnik on müünud tasuta või tasu eest, kui müügihind on kõnealuse vara väärtusest selgelt palju madalam;

kõik sularahas või ülekande, müügi või tasaarvestuse teel või muul viisil tehtud maksed võlgade puhul, mis ei kuulu veel tasumisele;

tasumisele kuuluvate võlgade korral kõik maksed, mis on tehtud muul viisil kui sularahas või kaubaveksleid kasutades;

mis tahes hüpoteek või muu omandiõigus, mille võlgnik on andnud võlgade eest, mida puudutav leping oli sõlmitud enne maksete lakkamist.

Muude toimingute puhul ei ole tühisuse põhimõte siiski automaatne.

Selle tulemusena võib teatavad **pankrotivõlgniku tehtud maksed** tasumisele kuuluvate võlgade eest ja muud kahtlusaluse perioodi jooksul tasu eest tehtud toiminguid tühistada, kui on tõendatud, et kolmandad isikud, kes makseid said või kes pidasid pankrotivõlgnikuga läbirääkimisi, **olid teadlikud maksete lakkamisest**.

Kui võlausaldaja teab, et võlgnik ei suuda kohustusi täita, ei tohi see võlausaldaja taotleda oma nõuete tasumist eelisjärjekorras teiste võlausaldajate kahjuks. Seaduslikult omandatud **hüpoteegi- ja eelisõigusi** võib registreerida kuni pankrotiotsuse kuupäevani. Õigused, mis registreeritakse **maksete lakkamise kuupäevale eelneva 10 päeva jooksul** või hiljem, võib siiski tunnistada kehtetuks, kui hüpoteegi seadmise kuupäeva ja registreerimiskuupäeva vaheline aeg on pikem kui 15 päeva.

Kõigele lisaks arvatakse kõik **võlausaldajaid pettes tehtud toimingud või maksed**, mida tehes võlgnik oli täielikult teadlik võlausaldajale tekitatavast kahjust (st vähendades pankrotivara, eirates nõuete järjekorda jne), tühiseks, olenemata nende tegemise kuupäevast.

Kahtlusaluse perioodi põhimõtet ei kohaldata **finantsgarantilepingutele** või **väärtpaberistamisasutusele üle antavate tulevaste nõuete puhul**.

2. Kokkulepe võlausaldajatega

Võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise menetluse ajal ei tohi võlgnikud määratud kohtuniku loata midagi võõrandada, millelegi hüpoteeki seada ega ühtegi kohustust võtta.

3. Halduri määramine

Alates ettevõtja varade nimekirja koostamiseks kohtuniku määramise otsuse kuupäevast ei tohi ettevõtja tühistamise ähvardusel võõrandada vallasvara, emiteerida võlaväärtpabereid või seada hüpoteeki, võtta kohustusi ega võtta vastu vallasvara, omamata selleks määratud kohtuniku kirjalikku luba. Tuleb ka märkida, et haldusseadusega nähakse ette kriminaalkaristused ettevõtjatele, kes on varjanud osa oma varadest, liialdanud oma kohustuste suurus või kaasanud võlausaldajaid, kelle nõuded on liialdatud.

4. Ülemäärane võlgnevus

Kohtunik võib vajaduse korral määrata sotsiaal-, haridus- või finantsjuhtimisabi osutamise eest vastutavad isikud tagamaks, et võlgniku sissetuleku osa, mida ei eraldata võlgade tagasimaksmiseks, kasutatakse eesmärkidel, milleks see on ette nähtud.

Neil isikutel on oma tööd tehes õigus võtta mis tahes meetmeid, et takistada selle sissetuleku osa kasutamist muuks kui loomulikuks eesmärgiks või võlgniku leibkonna huve kahjustades.

Viimati uuendatud: 29/10/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Ungari

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Juriidiliste isikute maksejõuetusmenetlust reguleerib 1991. aasta seadus XLIX pankroti- ja likvideerimismenetluse kohta (pankrotiseadus).

Pankrotiseaduses on sätestatud kahte liiki maksejõuetusmenetlus: pankroti- ja likvideerimismenetlus.

Pankrotimenetlus on ümberkorraldamismenetlus, mille eesmärk on pakkuda maksejõuetuse olukorras olevale võlgnikule nõuete ajatamist, et leida kompromiss ja üritada see sõlmida, et taastada maksevõime.

Likvideerimismenetlus on menetlus, mille eesmärk on rahuldada võlausaldajate nõuded erireeglite järgi – kui pankrotis võlgnik lõpetatakse ilma õigusjärglaseta – menetluses, mille käigus jaotatakse kogu võlgniku pankrotivara võlausaldajate vahel. Likvideerimismenetlus tuleb lõpetada, kui võlgnik on oma võla ja menetluskulud täielikult tasunud või kui võlausaldajatega sõlmitakse kokkuleppe võla tasumise kohta ja kohus selle kinnitab.

Seadused, milles käsitletakse näiteks Ungari ettevõtete filiaale, millel on registreeritud tegevuskohad välismaal, kodanikuühiskonna organisatsioone ja finantssektori ettevõtteid (krediitiasutused, finantsettevõtted, kindlustusettevõtted, investeerimisettevõtted, avalikud tollilaod), sisaldavad erinorme. Finantssektori ettevõtete jaoks pankrotimenetlus puudub, kuid järelevalveasutustel on võimalik sekkuda kohe nende finantsolukorra halvenemise varajastel etappidel, et vältida maksejõuetust, ning klientide kaitsmiseks ja neile hüvitise maksmiseks tuleb luua fondid (kahjude hüvitamise fond, investorite kaitse fond, hoiuste tagamise fond).

Finantssektori ettevõtete puhul võib likvideerimisavalduse kohtule esitada finantsjärelevalveasutuse volitustega tegutsev Ungari keskpank pärast seda, kui ta on tühistanud nende litsentsi sellise tegevusega tegelemiseks.

Kodanikuühiskonna organisatsioone käsitlev seadus sisaldab kodanikuühiskonna organisatsioonide (ühendused, sihtasutused) pankroti- ja likvideerimismenetluse kohta mõningaid erandeid, muul juhul kohaldatakse pankrotiseaduse sätteid.

Füüsiliste isikute võlgade tasumise menetlus (eraisiku pankrot)

2015. aasta seadus CV füüsiliste isikute võlgade tasumise kohta jõustus 1. septembril 2015. Peale pankrotikaitse andmise võlgniku ja tema võlausaldajate koostöö kaudu on seaduse eesmärk kehtestada võlgade tasumise õigusraamistik. Seadus kaitseb esmajoones hüpoteeklaenulepingute võlgnikke, eriti neid, kellel on pikaajalised võlad, kes on võlgu mitmele võlausaldajale ja kelle eluasemena kasutatavat kinnisvara ähvardab sundmüük.

Menetlus algab kohtuväliselt ja seda koordineerib esimene hüpoteeklaenuandja. Kohtus algatatakse pankrotimenetlus siis, kui kohtuvälise lahenduseni ei jõuta. Ka kohtumenetluse eesmärk on esmajoones kokkuleppe saavutamine, aga kui sellise kokkuleppe poolt ei hääletata, määrab kohus võla tasumise tingimused.

Valitsus on loonud perekonna maksejõuetuse riikliku teenistuse. See organisatsioon etendab võlgade tasumise menetluses tähtsat rolli. Perekonna maksejõuetuse teenistus kontrollib, kas võlgnik vastab seadusest tulenevatele nõuetele, peab riiklikku registrit menetlusandmete kohta ja võtab tööle perehaldurid. Perehaldurid täidavad kohtuliku võlgade tasumise käigus kohtu jaoks ettevalmistavaid ja koostööga seotud ülesandeid, pööravad täitmisele kohtu otsuseid, toetavad võlgnikku, jälgivad võlgniku majapidamise haldamist, müüvad võlgniku kaubandusliku väärtusega vara ja maksavad võlausaldajatele.

Võla eduka tasumise tulemus on see, et menetluse käigus tasutud võlga ei ole võimalik võlgnikult hiljem nõuda ja võlausaldajad saavad ennustatava ajavahemiku jooksul kindla osa oma nõudest.

Füüsiliste isikute võla tasumise menetlusest ei ole veel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/848 alusel teatatud.

Koosõlas pankrotiseadusega **võib pankrotimenetluse** algatada võlgniku organisatsioon selle peamise otsustusorgani nõusolekul, kasutades selleks vastavat vormi. Seaduslik esindamine on menetluse käigus kohustuslik. Võlgnik ei või sellist avaldust esitada, kui tema suhtes on käimas pankrotimenetlus või esimeses astmes on juba vastu võetud otsus tema likvideerimiseks. Tingimused ja tähtajad, mis puudutavad uue avalduse esitamist pankrotimenetluse algatamiseks, on võlausaldajate selliste nõuete rahuldamine, mis olid olemas või tekkisid eelmise pankrotimenetluse käigus, ja kahe aasta möödumine eelmise pankrotimenetluse lõplikust lõpetamisest, või juhul, kui eelmise avaldus lükati ametlikult tagasi, siis ühe aasta möödumine alates lõplikust sellesisulise määruse avaldamisest.

Kui võlgnik on maksejõuetu, võib üldjuhul võlgniku või võlausaldajate taotlusel või kohtu kaudu ametlikus korras algatada teatavatel pankrotiseaduses sätestatud juhtudel **likvideerimismenetluse**. Pankrotiseaduses on sõnaselgelt märgitud, kes võib likvideerimismenetluse algatada, ja sätestatud eeskirjad menetluseks kas avalduse alusel või ametlikus korras.

Mõlemat liiki menetlused on **kollektiivsed võla tasumise menetlused**. Võlgniku võlausaldajad peavad menetluses osalema ja nad ei või selle menetluse käigus taotleda oma nõuete täitmist muul viisil või teistes võlgniku vastu suunatud menetlustes.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Pankrotimenetlus

Pankrotimenetlust võib taotleda võlgniku juhatuse liige ning juristi- või õigusnõunikupoolne esindamine on kohustuslik.

Korraga võib võlgniku vastu algatada ainult ühe pankrotimenetluse ja tema suhtes ei tohi olla käimas ka likvideerimismenetlust. Uue pankrotimenetluse võib algatada ainult juhul, kui võlgnik on tasunud võlad, mida nõuti temalt eelmises menetluses, ja sellest ajast on möödunud kaks aastat. Kui kohus on lükanud eelmise pankrotimenetluse ametlikus korras vormiliste rikkumiste tõttu tagasi, ei või uut pankrotimenetlust algatada ühe aasta jooksul.

Likvideerimismenetlus

Likvideerimismenetluse võib algatada võlgnik, võlausaldaja, eelmises vabatahtlikus likvideerimismenetluses osalenud haldur või seaduses sätestatud juhtudel kohus või haldusamet. Näiteks algatab likvideerimismenetluse kohus, kui pankrotimenetluse käigus ei sõlmitud vabatahtlikku kokkulepet või kui kohus annab tõsiselt seadust rikkunud ettevõtte lõpetamiseks korralduse oma volituste alusel kaubanduskohtuna.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara hulka kuuluv võlgniku vara on kogu põhivara ja käibevara summa raamatupidamisseaduste tähenduses.

Ka pankrotimenetluse käigus omandatud vara moodustab osa pankrotivara hulka kuuluvast varast.

Võlgnik säilitab õigused hallata pankrotivara hulka kuuluvat vara, kuid halduri järelevalve all. Likvideerimismenetluses ei säilita võlgnik õigusi hallata pankrotivara hulka kuuluvat vara: need õigused antakse üle likvideerijale. Likvideerija on võlgniku organisatsiooni seaduslik esindaja ja ta tegeleb võlausaldajate nõuete registreerimise ja hindamisega, varade realiseerimise ja tulu jaotamisega võlausaldajatele kohtu järelevalve all.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankroti- ja likvideerimismenetluses võib **võlgnik** pankrotiseaduse tähenduses olla seaduses loetletud ettevõtja. Pankrotimenetluse algatab võlgnik, kes võib menetluse ajal jätkata oma majandustegevust. Võlgniku tegevjuhtide ja omanike õiguste teostamine ei ole piiratud, kuid oma õiguste teostamisel ei või nad rikkuda haldurile antud seaduslikke õigusi. Võlgnik tegeleb koostöös halduriga nõuete registreerimise ja tähtsuse järjekorda seadmisega ning koostab halduri osalusel kava ja ettepaneku kokkuleppe üle peetavateks läbirääkimisteks, et sõlmida kokkulepe maksevõime taastamise või säilitamise eesmärgil. Kokkulepe sisaldab võlgniku ja võlausaldajate vahelist lepet võla tasumise tingimuste kohta ja kõike muud, mida nad peavad ümberkorraldamise jaoks tähtsaks.

Kuni pankroti- ja likvideerimismenetluse alguseni tähendab **võlausaldaja** pankroti- ja likvideerimismenetluses isikut, kellel on tasumata rahalised nõuded või rahaliselt hinnatavad nõuded, mis põhinevad kohtu või avaliku sektori asutuse lõplikul ja täidetaval otsusel või mida võlgnik on tunnustanud või mida ta ei ole vaidlustanud. Pankrotimenetluses tähendab võlausaldaja ka isikut, kelle pankrotimenetluse ajal või järel tasumisele kuuluvad nõuded on registreerinud haldur, või isikut, kelle nõuded on registreerinud likvideerija likvideerimismenetluse käigus.

Pankrotimenetluses on **haldur** juriidiline isik, kelle on määratud kohus ja kellel on õigus täita pankrotihalduri ülesandeid. Haldur peab määrama enda tööle võetava isiku, kellel on halduri toimingute täitmiseks nõutav kvalifikatsioon. Selle isiku ülesanne on jälgida võlgniku majandustegevust eesmärgiga sõlmida kokkulepe, pidades silmas võlausaldajate huve, registreerida võlausaldajate nõuded, teha koostööd kokkuleppe ettepaneku kavandamisel ja allkirjastada kokkuleppe üle peetavatel läbirääkimistel vastu võetud otsuste protokollid.

Likvideerija tähendab kohtu määratud likvideerija organisatsiooni (juriidiline isik, kes on volitatud täitma pankrotihalduri ülesandeid), kes on likvideerimisel oleva organisatsiooni seaduslik esindaja, tagab samal ajal võlausaldajate huvid ja täidab seaduses ette nähtud ülesandeid. Õigusaktides on likvideerija organisatsioonidele ette nähtud ranged isiklikud ja kutsealased nõuded, kaasa arvatud korrapärane erialane koolitus.

Likvideerija organisatsioon määrab likvideerija tegevuse juhtimiseks pankrotihalduri.

Likvideerija organisatsiooni ja pankrotihalduri nimi kantakse ka kohtu juriidiliste isikute registrisse.

Pankroti- ja likvideerimismenetlus on **hagita kohtulikud tsiviilmenetlused**. Pankrotiseaduses reguleerimata küsimustes kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustikku koos hagita menetluse eripärast tulenevate eranditega. Pankrotimenetluseks annab korralduse kohus. Likvideerimismenetluseks annab korralduse kohus pärast võlgniku maksejõuetuks kuulutamist või muudel seaduses sätestatud juhtudel või teise kohtu, avaliku sektori asutuse või halduri taotlusel. Menetluse algatamisel määrab kohus likvideerijate nimekirjast halduri või likvideerija. Likvideerimismenetluse algatamisel määrab kohus võlausaldajate taotlusel ajutise halduri pädevusega likvideerija, et teostada järelevalvet võlgniku tegevuse üle kuni likvideerimiskorralduse andmiseni. Halduri või likvideerija ebaseaduslike meetmete või tegevusetuse suhtes esitatud vastuväiteid hindab kohus ja ebaseadusliku meetme või tegevusetuse esinemise korral nõuab kohus haldurilt või likvideerijalt, et nad tegutsesid vastavalt seadusele. Kui seda nõuet rikutakse, kõrvaldatakse haldur või likvideerija menetlusest ja määratakse uus haldur või likvideerija.

Pankrotimenetluse ajal on võlgnik pankrotikaitse all, täitemenetlus peatatakse ja võlgnikul lubatakse maksed peatada või kehtestatakse moratorium eelnevalt tekkinud võlgade tasumise suhtes.

Kui pankrotiseaduses kirjeldatud enamused nõustub vabatahtliku kokkuleppega ja kokkulepe vastab seadusjärgsetele nõuetele, kiidab kohus kokkuleppe heaks ja see on võlgniku jaoks siduv.

Kui vabatahtlikku kokkulepet ei saavutata, annab kohus korralduse võlgniku likvideerimiseks ametlikus korras.

Võlgniku ja võlausaldajate vaheline kokkulepe on võimalik saavutada ka likvideerimismenetluses. Kohus määrab likvideerimismenetluse käigus kokkuleppe üle peetavate läbirääkimiste kuupäeva ning kui hääletatakse vabatahtliku kokkuleppe poolt ja kokkulepe vastab õigusaktidele, kiidab kohus selle heaks. Likvideerimise korral on vabatahtliku kokkuleppe heakskiitmise tingimused sellised, et võlgnik lakkab kokkuleppe kaudu olemast maksejõuetu ja esmatähtsusega nõuded rahuldatakse või on olemas kate nende nõuete jaoks.

Kohus otsustab, kas registreerida pankroti- või likvideerimismenetluse peatamine või menetluse lõpetamine.

Kui likvideerimismenetlus lõpetatakse ilma võlgniku õigusjärglaseta, kustutab kaubanduskohtu teate alusel likvideerimise käigus lõpetatud võlgniku äriregistrist või kodanikuühiskonna organisatsiooni kodanikuühiskonna organisatsioonide registrist.

Likvideerimismenetluses tagatakse töötajate palkade maksmine palkade tagatisfondi vahenditest palkade tagatisfondi seaduses sätestatud tingimustel. Menetluse algatamise õiguslikud tagajärjed

Pankrotimenetluse käigus astub kohus samme, et avaldada võlgniku taotlusel ettevõtete ametlikus väljaandes kooskõlas pankrotiseadusega viivitamata teave **maksete ajutise peatamise kohta**. Seejärel vaadatakse avalduse asjaolud läbi, kui kohus teeb otsuse lükata avaldus ametlikus korras seaduses ettenähtud juhtudel tagasi, või kui see ei ole nii, teeb ta otsuse pankrotimenetluse algatamiseks. Pankrotimenetlus algab sellekohase määruse avaldamisega ettevõtete ametlikus väljaandes. Pankrotimenetluse algatamise tulemusena võimaldatakse võlgnikul **peatada maksed** rahaliste nõuete täitmisel kuni kl 00.00 teisel tööpäeval pärast 120. päeva (mõne erandiga) ja moratoriumi võib isegi pikendada kuni 365 päeva. Maksete peatamise ajal võib tasuda ainult õigusaktis märgitud nõudeid, maksekohustuste täitmatajätmine või täitmisega hilinemine ei too kaasa õiguslikke tagajärgi ja võlgniku vastu esitatud rahaliste nõuete täitmisel põhinev peatatakse. Sel viisil saab võlgnik realistliku võimaluse koostada kava, mille eesmärk on maksevõime taastamine ja võlgade tasumine.

Kui kohus tunnustab võlgniku maksejõuetuks õigusaktis määratletud **maksejõuetuse põhjuse** esinemise tõttu, antakse määrusega korraldus võlgniku likvideerimiseks ja pärast selle jõustumist määratakse likvideerija ettevõtete väljaandes avaldatud määrusega, mis sisaldab ka üleskutset võlausaldajatele oma nõuetest teada anda. Omandiõigused lõpevad, kui antakse korraldus likvideerimismenetluse algatamiseks, mille eesmärk on pankrotivara hulka kuuluva vara kaitsmine. Alates likvideerimise alguskuupäevast võib võlgniku vara kohta õiguslikke avaldusi teha ainult võlgniku esindajana tegutsev likvideerija. Likvideerimise alguskuupäeval aeguvad ettevõtja kõik võlad (ületavad maksetähtaja).

Likvideerimise eesmärk on jaotada võlgniku kogu vara võlausaldajate vahel. Lõpetada tuleb isegi täitemenetlus likvideerimismenetlusega hõlmatud vara suhtes. Enne likvideerimise alguskuupäeva alanud hagiga ja hagita menetlused jätkuvad asjaga tegelevas kohtus. Pärast likvideerimise alguskuupäeva võib pankrotivara hulka kuuluvat varaga seotud rahalise nõude esitada ainult likvideerimismenetluse raames. Võlgniku kinnisvara või muu vara võõrandamise ja

sellele seatud koormatise piirang peatub likvideerimise alguskuupäeval, ent tagasiostuõigused, ostuvõimalused ja pandid lõpevad vara müümisel. Õigustatud isik võib rahuldada oma nõude võlgniku pakutavast tagatisdeposiidist kuni likvideerimise alguskuupäevani, pärast seda peab õigustatud isik andma järelejäänud summa üle likvideerijale.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Likvideerimismenetluse käigus võib iga võlausaldaja esitada võlgniku vastu nõude ainult menetluseks registreerumise teel. Kohtuväliselt ei ole võimalik tasaarveldust algatada, välja arvatud rahvusvaheliste kaubanduskonventsioonide alusel kohaldatava lõpetamisel toimuva tasaarvelduse puhul. Kui võlausaldaja ja võlgniku vahel on käimas eelmine kohtuasi, võib võlausaldaja kohtuasjas esitada nõuded tasaarveldada oma võlanõudega võlgniku suhtes.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Likvideerimismenetluse algatamine iseenesest ei too kaasa õiguslikku toimet võlgniku eelnevalt sõlmitud lepingute lõpetamiseks. Lepingud võib lõpetada osana menetlusest, pankrotimenetluse korral halduri järelevalve all ja likvideerimismenetluse korral lõpetab lepingud likvideerija võlgniku seadusliku esindajana. Likvideerijal on õigus lõpetada lepingud kohese toimega või need üles õelda.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleiolevatele kohtuasjadele)?

Võlgniku vara suhtes ei saa täitmisele pööramist kohaldada. Pandipidajast võlausaldajal ei ole võimalik panti müüa, samas kui võlad tasutakse likvideerimismenetluse käigus.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Eelnevalt algatatud kohtuasjad viib lõpule asjaga eelnevalt tegelenud kohus. Kui võlgnik jäi kohtuasjas kaotajaks, osaleb võitnud pool likvideerimismenetluses võlausaldajana. Kui võlgnik võitis kohtuasja, lisatakse talle võlgneta vara või vahendid pankrotivara hulka. Pankrotiseaduses on mitmes kohas ette nähtud, et võlausaldajate teavitamine on halduri või likvideerija ülesanne.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajad võivad moodustada võlausaldajate komiteesid või valida võlausaldajate esindaja, kellega likvideerija peab konsulteerima, keda ta on kohustatud teavitama ja kellelt tuleb saada otsene või kaudne nõusolek teatavateks meetmeteks.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Likvideerija võib müüa võlgniku vara ostjale, kes teeb avalikus müügimenetluses auditeeritud veebipõhises müügiportaalis parima pakkumise.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Võlausaldaja võib esitada nii eelnevalt kui ka pärast maksejõuetusmenetluse algatamist tekkinud võlad, teatades võlausaldajana oma nõudest maksejõuetus- või likvideerimismenetluses.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Pankrotihaldur (haldur maksejõuetusmenetluses või likvideerija likvideerimismenetluses) registreerib võlausaldajate nõuded ja esitab vaidlustatud nõuded maksejõuetus- või likvideerimismenetlust läbiviivale kohtule otsuse tegemiseks.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjed?

Likvideerija kasutab pandi müügist saadud tulu pärast teatud kulude mahaarvamist pandipidajale maksmiseks. Järelejäänud summa jaotatakse võlausaldajate vahel vastavalt varade jaotusele, võttes arvesse pankrotiseaduses määratletud võlausaldajate nõuete rahuldamise järjekorda ja tuginedes likvideerimise vahebilansile või likvideerimise lõppbilansile.

Pärast muu vara müüki võib tulu jaotada pärast likvideerimise vahebilansi või likvideerimise lõppbilansi vastuvõtmist, võttes arvesse kohtu heakskiidetud varade jaotamise ja pankrotiseaduses määratletud võlausaldajate nõuete rahuldamise järjekorda.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Võlgnik võib sõlmida pankroti- või likvideerimismenetluses võlausaldajatega vabatahtliku kokkuleppe. Kui kokkulepe on õigusaktidega kooskõlas, kiidab kohus selle heaks ja kuulutab menetluse lõppenuks. Sellistel juhtudel jätkab võlgnik oma tegevust. Võlausaldajate nõuded rahuldatakse kokkuleppes kindlaksmääratud viisil ja ulatuses ning võlgnik on vabastatud iga seda ületava summa tasumisest.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kohtu heakskiidetud vabatahtliku kokkuleppes lõpetatud pankrotimenetluses rahuldatakse võlausaldajate nõuded kokkuleppes kindlaks määratud viisil ja selles toodud kava alusel. Kui võlgnik ei pea kokkuleppes kinni, võivad võlausaldajad taotleda täitemenetlust või algatada võlgniku likvideerimise.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Võlausaldajad maksavad registreerimistasu. Maksejõuetusmenetluse (pankrotimenetlus, likvideerimismenetlus) taotlemine on tasuline. Muudel juhtudel kannab tekkivad kulud võlgnik.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Likvideerija või võlausaldajad võivad sellised tehingud avaldust esitades vaidlustada ja nõuda tehingu kehtetuks tunnustamist. Sel viisil võlgnikule tagastatud vara suurendab pankrotivara hulka kuuluvat vara.

Likvideerija või võlausaldajad võivad algatada kohtuasju võlgniku varasemate juhatuse liikmete vastu nende tegevuse tõttu, mis kahjustas võlausaldajate huve, põhjusel, et varasemad juhatuse liikmed ei täitnud maksejõuetusega ähvardava olukorra tekkides oma juhtimisülesandeid võlausaldajate huve arvesse võttes, millega põhjustati ettevõtja vara vähenemine, takistati võlausaldajate nõuete täielikku rahuldamist või jäeti hooletusse keskkonnatasude maksmine. Kui see on tõendatud, peab võlgniku varasem juhatuse liige hüvitama võlausaldajatele sel viisil tekitatud kahju.

Viimati uuendatud: 03/12/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusliku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Malta

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud) ja pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Siseriikliku õiguse kohaselt on kaks isikute liiki, kelle suhtes saab kohaldada maksejõuetusmenetlust: need on äriühingud ja ettevõtjad. Nendele isikute liikidele kohaldatakse eri liiki menetlust. Äriühingud võib liigitada täisühinguteks ja usaldusühinguteks (piiramatu vastutusega äriühingud) ja piiratud vastutusega äriühinguteks.

Eespool nimetatud isikute suhtes (füüsilised ja juriidilised isikud) võib algatada maksejõuetusmenetluse, kuid neile kohaldatakse erinevaid menetlusi, eeskirju ja õigusakte. Pankrotimenetluse (Malta seadustekogu 13. peatükk) võib algatada täisühingu, usaldusühingu ja ettevõtja suhtes. Täisühingud ja usaldusühingud loetakse pankrotimenetluses kõikidel juhtudel ja eesmärkidel ettevõtjateks. Termin „ettevõtja“ on määratletud Malta seadustekogu 13. peatükis kui mis tahes isik, kes elukutse poolest tegeleb ettevõtlusega oma nimel, ja hõlmab kõiki äriühingute liike.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamise)

Reorganiseerimismenetluse võib piiratud vastutusega äriühingute suhtes algatada Malta seadustekogu 386. peatüki (1995. aasta äriühingute seaduse) artiklites 327–329B sätestatud tingimustel.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Kui piiratud vastutusega äriühing ei suuda oma võlakohustusi täita, võib ta üldkoosoleku, juhatuse, võlakirjaomaniku, võlausaldaja või võlausaldajate või mis tahes muu äriühingu varadesse panustanud isiku või isikute otsusega teha kohtule avalduse äriühingu lõpetamiseks ja seejärel likvideerimiseks. Selleks kohaldatakse Malta seadustekogu 386. peatüki artikli 214 lõike 2 punkti a alapunktis ii ette nähtud järgmist kriteeriumi.

Piiratud vastutusega äriühing loetakse suutmatuks oma võlakohustusi täitma järgmistel juhtudel:

- kui äriühingu võlakohustus on jäänud tervikuna või osaliselt tasumata kahekümne nelja nädala jooksul pärast seda, kui äriühingule on kohtukorralduse ja tsiviilmenetluse seadustiku artiklis 273 ettenähtud täitemäärusega määratud täitmiseks täitedokument, või
- kohtule on rahuldavalt tõendatud, et äriühing ei suuda oma võlakohustusi täita, võttes arvesse äriühingu tingimuslikke ja tulevasi kohustusi.

Kohus kuulab pooled ära ja otsustab, kas maksejõuetuse tunnused on olemas. Kui see nii on, siis määrab kohus äriühingu lõpetamise ja maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäevaks loetakse kohtule esitatud avalduse registreerimise kuupäev vastavalt Malta seadustekogu 386. peatüki artiklile 223.

Ajavahemikul, mis jääb maksejõuetuse korral lõpetamismääruse väljaandmise ja kohtule esitatud maksejõuetuse väljakuulutamise avalduse registreerimise vahele, võib kohus mis tahes ajal määrata ajutise halduri ja teha talle ülesandeks piiratud vastutusega äriühingu kinnisvara või äritegevuse haldamise, nagu kohus tema nimetamise määrukses on täpsustanud. Ajutine haldur haldab ettevõtet niikaua, kuni likvideerimismäärus välja antakse või likvideerimistaotlus tagasi lükatakse, välja arvatud juhul, kui ta enne seda tagasi astub või kohus ta mõjuval põhjusel ametist kõrvaldab.

Maksejõuetus – võlausaldajate algatatud vabatahtlik likvideerimine

Lisaks eespool kirjeldatule võib piiratud vastutusega äriühingu vabatahtlikult lõpetada ja kui äriühingu juhatuse arvamusel, et äriühingul ei ole piisavalt vara kohustuste täitmiseks, kutsutakse kokku võlausaldajate koosolek, et määrata pankrotihaldur (ja/või likvideerimiskomisjon), keda võlausaldajad usaldavad ja kellele tehakse ülesandeks äriühingu likvideerimine, ilma et oleks vaja kohtumenetlust. Sel juhul tuleb järgida eeskirju, mis on sätestatud Malta seadustekogu 386. peatüki artiklis 277 ja sellele järgnevatel artiklites.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamise)

Piiratud vastutusega äriühing oma erakorralise otsusega, juhatuse liikmed pärast juhatuse otsuse vastuvõtmist või nõuete väärtuse järgi vähemalt poolt võlgadest esindavad võlausaldajad võivad esitada kohtule avalduse äriühingu reorganiseerimismenetluse alustamiseks (Malta seadustekogu 386. peatüki artiklis 329B sätestatud tervendamismenetlus), kui äriühing ei suuda täita oma võlakohustusi või tõenäoliselt ei suuda täita oma võlakohustusi lähitulevikus.

Nagu eelmiselgi juhul, loetakse piiratud vastutusega äriühing suutmatuks oma võlakohustusi täitma järgmistel juhtudel:

- kui äriühingu võlakohustus on jäänud tervikuna või osaliselt tasumata kahekümne nelja nädala jooksul pärast seda, kui äriühingule on täitemäärusega kohtukorralduse ja tsiviilmenetluse seadustiku artiklis 273 ettenähtud täitemäärusega määratud täitmiseks täitedokument, või
- kohtule on rahuldavalt tõendatud, et äriühing ei suuda oma võlakohustusi täita, võttes arvesse äriühingu tingimuslikke ja tulevasi kohustusi.

Kohus otsustab, kas äriühing tuleb reorganiseerida, ja annab kahekümne tööpäeva jooksul alates avalduse kättesaamisest välja äriühingu tervendamismääruse, et hallata äriühingu äritegevust kohtu määratud ajavahemikul (praegu kehtiva õiguse järgi ühe aasta jooksul, mida võib pikendada järgmiseks ühe aasta pikkuseks ajavahemikuks, kuid ettevalmistamisel on muudatused, millega seda ajavahemikku lühendatakse neljale kuule, mida võib pikendada järgmiseks neljaks kuuks kuni maksimaalse ajavahemikuni 12 kuud).

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Pankrotimenetluse alustamiseks võib avalduse teha iga võlausaldaja hoolimata sellest, kas talle ollakse võlgu ärialaenu eest või muul alusel ja isegi siis, kui sellise võla tähtpäev ei ole veel saabunud, ning esitada hagi vahetult tsiviilkohtu esimesele astmele (Civil Court First Hall) võlgniku või tema seadusliku esindaja vastu, nõudes võlgniku pankroti väljakuulutamist.

Kriteerium võlgniku pankroti väljakuulutamiseks on temapoolne laenumaksete peatamine. Kohus teeb otsuse pankrot välja kuulutada ja nimetab ühe või mitu haldurit, kes täidavad neile äriseadustiku 13. peatükis määratud ülesandeid.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud) (sh võlausaldajate algatatud vabatahtlik likvideerimine)

Kõik äriühingu varad realiseeritakse, et täita võlgniku kohustusi. Ei eristata vara, mis oli juba võlgniku omanduses, ja vara, mis anti võlgnikule üle pärast maksejõuetusmenetluse alustamist.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Ettevõtjate ja täisühingute ning usaldusühingute pankrotimenetluses võib kogu vara, nii vallas- kui kinnisasjad, olla osa realiseeritavast varast. Kui pankrot on välja kuulutatud ja pankrotiteade kätte toimetatud, võetakse pankrotivõlgnikult seadusest tulenevalt ära võimalus kogu oma vara käsutada hoolimata sellest, kas see vara on seotud tema äritegevusega või mitte, välja arvatud pankrotivõlgniku õigus toimetulekuks vajalikule igapäevasele elatisele.

Tema vara antakse halduri valdusesse, kellel omakorda on kohtu heakskiidul õigus seda omandit müüa ja võõrandada. Kiiresti riknev pankrotivara müüakse litsentseeritud enampakkumise korraldaja kaudu pärast seda, kui kohus on selleks loa andnud.

Samuti on mitterikneva kauba ja muu vara müügiks vaja kohtu luba.

Kohtunik annab suuniseid, mida ta peab pankrotivõlgniku ja võlausaldajate huvides kõige paremaks, ning isegi juhul, kui asjaolud peaksid nii kujunema, saaks haldur pankrotivõlgniku maksejõulisuse taastada või tema vara suurendada, niikaua kuni see on ka võlausaldajate huvides.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Kui kohus annab välja määruse äriühingu lõpetamise kohta maksejõuetuse tõttu, määrab ta kohe pankrotihalduri.

Malta seadustekogu 386. peatükis on kehtestatud kohustus, et selline pankrotihaldur peab olema füüsiline isik, kellel on advokaadi või sertifitseeritud avaliku sektori arvestuseksperdi ja/või audiitori kvalifikatsioon või kes on registreeritud äriregistris kui sobiv ja nõuetele vastav isik, kes võib täita pankrotihalduri ülesandeid.

Täiendav piirang on asjaolu, et pankrotihaldur ei tohi tegutseda teatava äriühingu pankrotihaldurina, kui ta on olnud selle äriühingu juhatuse liige või sekretär või pidanud mõnda muud ametit selles äriühingus või seoses selle äriühinguga mis tahes ajavahemikul nelja aasta jooksul enne äriühingu lõpetamise kuupäeva.

Kohtul on ulatuslik kaalutusõigus, kui ta otsustab, kes peab maksma pankrotihalduri tasu. Üldjuhul tasustatakse pankrotihaldurit äriühingu varast. Kui aga seda ei ole piisavalt, võib kohus määrata, et tasu maksavad teised (seotud) isikud ja sellistel alustel, nagu kohus heaks kiidab.

Malta seadustekogu 386. peatüki artikli 296 kohaselt lõpevad äriühingu ametiisikute (juhatuse liikmete ja sekretäri) volitused pankrotihalduri määramisega ja seetõttu ei ole juhatuse liikmetel, sh mis tahes volitatud esindajatel, ega äriühingu sekretäril luba tegutseda kõnealuse likvideeritava äriühingu nimel. Pankrotihaldur võtab oma valdusesse või kontrolli alla kogu vara ja kõik õigused, mille puhul tal on mõistlik alus arvata, et äriühingul on nende omamise õigus.

Malta seadustekogu 386. peatüki artikli 238 kohaselt on pankrotihalduril kohtulikus likvideerimisprotsessis kohtu või likvideerimiskomisjoni loaga volitused teha järgmist:

- a) pöörduda äriühingu nimel ja äriühingu eest kohtu poole hageja või kostjana või osaleda muus kohtumenetluses;
- b) jätkata äriühingu äritegevust niikaua, kui on vajalik selle kasulikuks likvideerimiseks;
- c) maksta võlausaldajatele vastavalt nende nõuete rahuldamisjärkudele seaduse kohaselt;
- d) sõlmida kompromiss või kokkulepe võlausaldajatega või isikutega, kes väidavad end olevat võlausaldajad või kellel on või väidetavalt on nõue, (olevikus või tulevikus, kindel või tingimuslik, kindlaks tehtud või äriühingule põhjustatud kahjustatud tulenev või mille eest võib äriühingut pidada vastutavaks) ning viia mis tahes selline asi vahekohtusse;
- e) esitada äriühingu varadesse panustanud isikutele või arvatavatele äriühingu varadesse panustanud isikutele sissemaksamise nõudeid ja jõustada kompromiss või kokkulepe, mis käsitleb äriühingu olemasolevaid või tulevasi, kindlaid või tingimuslikke, kindlaks tehtud või kahjustatud tulenevaid võlgu, kohustusi ja nõudeid, mis kehtivad või arvatavasti kehtivad äriühingu ja äriühingu varadesse panustanud isiku või arvatava äriühingu varadesse panustanud isiku või muu võlgniku või arvatava võlgniku vahel, ning käsitleda kõiki küsimusi, mis on kokkulepitud tingimustel seotud äriühingu varaga või likvideerimisega või mõjutavad neid, ning võtta mis tahes tagatise sellise sissemaksamise nõude, võla, kohustuse või nõude vabastamise eest ning vabastada selle täielikult;
- f) esindada äriühingut kõikides asjades ja teha kõike vajalikku äriühingu tegevuse likvideerimiseks ja varade jaotamiseks.

Lisaks sellele võib kohus ette näha, et likvideerimiskomisjoni puudumise korral võib pankrotihaldur kasutada punktides a ja b nimetatud volitusi ilma kohtu loata.

Üldiselt on pankrotihalduril kohtulikus likvideerimismenetluses volitused teha järgmist:

- a) müüa äriühingu vallas- ja kinnisvara, sh mis tahes õigusi, avalikul enampakkumisel või erakokkuleppega, olles volitatud üle andma kogu vara või osa varast;
- b) teha äriühingu nimel ja äriühingu eest kõiki tehinguid ja täita kõiki lepinguid, vastuvõtuakte ja muid dokumente;
- c) kaasata äriühingu vara tagatiseks mis tahes sissenõutavat raha;
- d) pidada oma kohuseks tegutseda oma võimaluste piires pankrotihaldurina selleks ettenähtud eesmärkide elluviimiseks.

Kohus kontrollib kohtulikus likvideerimismenetluses tegutseva pankrotihalduri käesolevas artiklis käsitletud volituste kasutamist ja iga võlausaldaja või äriühingu varadesse panustanud isik võib pöörduda kohtu poole seoses nende volituste kasutamise või kavandatud kasutamisega.

Ajavahemikul, mis jääb maksejõuetuse korral lõpetamismääruse väljaandmise ja kohtule esitatud maksejõuetuse väljakuulutamise avalduse registreerimise vahele, ning juhul, kui kohus määrab ajutise halduri, lakkavad äriühingu ametiisikute volitused samuti sel määral, kuivõrd kohus teeb haldurile ülesandeks äriühingu kinnisvara või äritegevuse haldamise, nagu kohus tema nimetamise määruses on täpsustanud.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Malta seadustekogu 386. peatüki artikli 329B lõike 6 punkti a kohaselt jätkab äriühing tervendamismääruse (reorganiseerimismääruse) kehtimise ajavahemikul oma tavapärasest tegevust erikontrolöri juhtimise all.

Erikontrolör peab olema üksikisik, kelle kohus on heaks kiitnud ja kelle puhul kohus on veendunud, et tal on tõestatud pädevus ja kogemus äriettevõtete juhtimises, ta on kvalifitseeritud ja soovib ameti vastu võtta ning tal ei ole seoses sellesse ametisse nimetamisega huvide konflikti.

Erikontrolöri töötasu maksab äriühing. Tema ametisse nimetamise korral määrab kohus ajavahemiku, mis on kuni kümme tööpäeva alates äriühingu tervendamismääruse andmisest ja mille jooksul äriühing hoiustab kohtu juures rahasumma või pakub muud sobivat garantiid või muud asjakohast kokkulepet, mis kohtu arvates on piisav, et katta erikontrolöri töötasu ja ametialased kulud.

Erikontrolöri määramise korral peatatakse mis tahes volitused, mis on äriühingule seaduse või asutamislepingu ja põhikirjaga ette nähtud, välja arvatud juhul, kui erikontrolör on andnud nende volituste jätkamiseks nõusoleku, mis võib olla üldine või seotud teatava juhtumi või juhtumitega. Selle puudumise korral on kõik volitused antud erikontrolöriale.

Üldiselt on erikontrolöril volitused teha järgmist:

- a) võtta oma valdusesse või kontrolli alla äriühingu kogu vara ja seega vastutada äriühingu tegevuse, äritegevuse ja vara haldamise ja järelevalve eest;
- b) pärast kohtu teavitamist kõrvaldada ametist iga äriühingu juhatuse liige ja määrata iga isik tegevdirektoriks;
- c) palgata isikuid ametialaste või haldusteenuste osutamiseks ja võtta äriühingule kohustus maksta nende tasusid või honorare ning
- d) kutsuda kokku äriühingu liikmete või võlausaldajate koosolek.

Lisaks sellele on erikontrolöril kohtu eelnevalt antud loal volitused teha järgmist:

- i) võtta äriühingule kohustusi, mis kestavad kauem kui kuus kuud;
- ii) lõpetada äriühingu töötajate töölepinguid, kui ta peab seda terve äriühingu või selle osa elujõulisena jätkamiseks vajalikuks.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Nagu eespool selgitatud, kohaldatakse oma nime all äritegevusega tegelevate ettevõtjate ja piiramatu vastutusega äriühingute suhtes pankrotti käsitleva äriseadustiku jaotise sätteid.

Mis puudutab pankrotihalduri volitusi pankroti korral, siis nimetatakse sellist pankrotihaldurit „halduriks“ ja haldur on isik või isikud, keda kohus peab sobivaks usaldusväärsealt täitma oma ülesandeid isegi juhul, kui see haldur on seotud pankrotivõlgnikuga või on pankrotivõlgniku võlausaldaja.

Haldur võtab oma ülesannete täitmist alustades enda omandisse kogu pankrotivõlgniku vara ja kõik mis tahes liiki õigused, mis pankrotivõlgnikule kuuluvad. Ta võtab kõik vajalikud meetmed selleks, et säilitada pankrotivõlgniku õigused tema võlgnike ees, ja registreerib riikliku registris kõik hüpoteegid, mis mõjutavad pankrotivõlgniku võlgnike vara. Haldur vastutab oma tegude eest pankrotivõlgniku suhtes.

Halduril on ka kohustus anda kohtusse pankrotivõlgnikule võlgnetavad võlad, kuid halduril ei ole seaduslikku õigust teha kompromissi või viia vaidlust vahekohtusse, ilma et tal oleks pankrotivõlgniku võlausaldajate enamuse (nõuete väärtuse järgi) kirjalikku nõusolekut ja kohtuniku luba.

Ühe kuu jooksul alates pankrotitsuse kättesaamisest teeb haldur pankrotivõlgniku varast loendi.

Igal võlausaldajal on õigus seda loendit näha ning võlausaldajal ja pankrotivõlgnikul on kohustus aidata loendit koostada.

Loend on tegelikkusele vastav loend pankrotivõlgniku kogu varast koos kirjelduse ja väärtusega.

Haldur ei saa vara käsutada ilma kohtu nõusolekuta ja kogu menetlus on avatud avalikkuse kontrollile. Halduri poolt pankrotivõlgniku või äriühingu nimel omandi müügist saadud tulud loetletakse ning kõik vastuvõtuaktid ja arved tuleb nõuetekohaselt dokumenteerida.

Kohtul on õigus haldurilt, pankrotivõlgnikult ja võlausaldajalt nõuda vande all kogu teabe esitamist, kui ta seda vajalikuks peab.

Mis puudutab võlgniku volitusi (võlgniku all mõistame pankrotivõlgnikku kui isikut või äriühingut), siis on võlgnikul õigus kontrollida, et haldur viib pankrotimenetlust läbi vastavalt seadusele ja korrektset.

Võlgnikul on õigus anda kohtule vihjeid, kui halduri võetud meetmed ei ole kooskõlas kohtumääruse tingimustega või tema olukorda hallatakse halvasti. Pankrotivõlgniku raamatupidamis- ja äridokumendid on kogu aeg kontrollimiseks kättesaadavad; see tähendab samuti seda, et võlgnikul on õigus kohtu määratud halduri tegevusega kursis olla ja seda kontrollida.

Samuti on võlgnikul seaduse kohaselt õigus toimetulekuks vajalikule igapäevasele elatisele tema enda ja ta perekonna jaoks, mis tähendab, et kohus lubab halduril eraldada võlgnikule vahendeid tema enda varast, kuni ei ole põhjust arvata, et pankrotivõlgnik on toime pannud pettuse.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Maksejõuetuse ja reorganiseerimise menetlused (piiratud vastutusega äriühingud) / pankrotimenetlused (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Malta seadustekogu 459. peatüki kohaselt kuulub lepingu lõpetamise korral tehtav tasaarveldus või muu lepingupunkt, millega tagatakse mõlema lepingupoole võlgnetaivate summade tasaarveldus või nõude tasaarvestus või mis on seotud sellise tasaarvestuse või tasaarvelduse sätestamisega seoses vastastikuste laenudega, vastastikuste võlgadega või muude vastastikuste tehingutega, täitmisele kooskõlas selle tingimustega, kas enne või pärast pankroti või maksejõuetust, seoses vastastikuste võlgadega, vastastikuste laenudega või vastastikuste tehingutega, mis on tekkinud või toimunud enne ühe poole pankroti või maksejõuetust, järgmiste poolte suhtes:

- lepingupooleid;
- tagatise andja või muu isik, kes on andnud lepingupoolele tagatise;
- pankrotihaldur, pankrotivara valitseja, haldur, kontrolör, erikontrolör või muu samalaadne ametiisik või lepingupool ning
- lepingupoole võlausaldajad.

Ülalpool esitatud ei kehti lepingu lõpetamise korral tehtava tasaarvelduse suhtes juhul, kui see oli kokku lepitud ajal, mil üks pool teadis või pidi teadma, et lõpetamise avaldus ja äriühingu likvideerimine maksejõuetuse tõttu oli menetluses, või et äriühing oli astunud kohaldatavate seadustega nõutud samme enda lõpetamiseks ja likvideerimiseks maksejõuetuse tõttu.

Samuti ei kohaldata seda juhul, kui maksejõuetu lepinguosaline on üksikisik (mitte ettevõtja) või muu äriühing kui piiratud vastutusega äriühing (st tegemist on täisühinguga või usaldusühinguga) ja teine lepingupool teadis või pidi teadma samalaadsetest asjaoludest maksejõuetu poole kohta, nagu on märgitud eelmises lõigus.

Mis tahes muu lepinguosalise maksejõuetuse või pankroti väljakuulutamise ei tühistata lepingus sätestatud õigust või volitust kohaldada lepingu lõpetamise korral tehtavat tasaarveldust.

On ka sätestatud, et ilma et see piiraks mis tahes muu siseriikliku õigusnormi kohaldamist, ei saa millegagi piirata ega edasi lükata lepingu sellise sätte kohaldamist, millega sätestatakse tasaarveldus või tasaarvestus, või mis on seotud sellise tasaarvestuse või tasaarvelduse sätestamisega, mis oleks muul juhul kuulunud täitmisele, ning ühegi kohtu määrus ega korraldus ega keeld ega muu samalaadne kohtu poolt välja antud või muul viisil koostatud dokument ega mis tahes laadi menetlus ei saa seda mõjutada. Kuid ilma et see piiraks käesolevas lõigus eespool nimetatut, ei takista miski sellise õigusnormi kohaldamist, millega tasaarveldus või tasaarvestus tuleb jätta täitmata teatava konkreetse juhtumi korral, kus on tegemist pettuse või muu samalaadse põhjusega, ja miski ei saa lubada tasaarvelduse või tasaarvestuse täitmist, kui asjaomaste poolte vahel sõlmitud lepingu mis tahes säte muudab tasaarvelduse või tasaarvestuse õigustühiseks pettuse tõttu või muul samalaadsel põhjusel.

Seaduses täpsustatakse, et lepingupoolel on seaduse kohaselt õigus:

leppida kokku süsteemis või mehhanismis, mis võimaldab poolel konverteerida mitterahalised kohustused sama väärtusega rahalisteks kohustusteks ja määrata sellise kohustuse väärtuse tasaarvelduse või tasaarvestuse eesmärgil;

leppida kokku vahetuskursis või vahetuskursi määramise meetodis, mida rakendatakse tasaarvelduse või tasaarvestuse tegemisel, kui tasaarveldatavad või tasaarvestatavad summad on eri valuutades, ning määrata valuuta, milles summa netomakse tehakse;

leppida kokku, et lepingu kohaselt toimuvad tehinguid või muud vahendustegevust, mis on lepingus konkreetselt kindlaks määratud või esitatud viitega tehingu või vahenduse liigile või klassile, käsitletakse lepingu tasaarvestuse või tasaarvelduse sätte kohaldamisel ühe tehingu või vahendusena ning lepingupool või pankrotihaldur, pankrotivara valitseja, haldur, kontrolör, erikontrolör või muu lepingupoole nimel tegutsev ametiisik ja kohus käsitleb neid tehinguid või vahendusi ühe tehingu või vahendusena.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Malta seadustekogu 386. peatüki artiklis 303 on sätestatud, et eesõigused, hüpoteegid või muud tasud, vara või õiguste üleminek või muu käsutamine ning varaga seotud maksed või muud toimingud või õiguste teostamine äriühingu poolt või tema vastu ning mis tahes kohustused, mille äriühing on võtnud **kuue kuu jooksul enne äriühingu lõpetamist**, loetakse võlausaldajaid kahjustavaks ebaausaks eelistamiseks, kui tegemist on tehinguga, mille väärtus on selle tegelikust väärtusest väiksem või kui sellega **antakse eelis**, olenemata sellest, kas tehing on oma laadilt soodustav või kahjulik. Sellistel juhtudel on tehing (ebaaus eelistamine) tühine.

Tegelikust väärtusest väiksem väärtus on määratletud järgmiselt:

- äriühing sõlmib tegelikust väärtusest väiksema väärtusega tehingu juhul, kui:
 - äriühing teeb kingituse või sõlmib muul viisil tehingu tingimustel, mille kohaselt äriühing ei saa selle eest tasu, või
 - äriühing sõlmib tehingu tasu eest, mille väärtus rahas või raha ekvivalendis on oluliselt väiksem kui äriühingu makstud tasu väärtus rahas või raha ekvivalendis.

Eelise andmine on määratletud järgmiselt:

- äriühing annab isikule eelise juhul, kui:
 - see isik on üks äriühingu võlausaldajaid või äriühingu võlgade või muude kohustuste käendaja või tagatise andja ning
 - äriühing teeb midagi või laseb teha midagi, mis paneb selle isiku olukorda, mis äriühingu maksejõuetusest tuleneva likvideerimise korral on parem kui olukord, kus ta oleks olnud ilma asjaomase teo või tegematajätmiseta.

Eespool kirjeldatud tehakse erand, kui isik, kelle kasuks tehing sõlmiti, tehti või toimus, tõendab, et ta ei teadnud ja et tal ei olnud põhjust arvata, et äriühing maksejõuetuse tõttu tõenäoliselt lõpetatakse.

Peale eespool kirjeldatu ei ole muid sätteid, millel oleks otsene mõju lepingutele.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamise)

Üheski eraldi õigusnormis ei käsitleta reorganiseerimismenetluste mõju lepingutele.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Äriseadustiku ja täpsemalt artikli 485 kohaselt saab tühistada kõik pankrotivõlgniku teod, millega vara või võetud kohustus üle antakse või millega pankrotivõlgnik loobub õigusjärglusest soodustava või kahjuliku tehingu alusel, mille eesmärk on petta oma võlausaldajaid.

Erinevalt äriühingute seadusest ei ole äriseadustikus sätestatud ajapiirangut, nagu Malta seadustekogu 386. peatüki artiklis 303.

Kui eespool nimetatud juhtudel on tõendatud, et pankrotivõlgnik oli teadlik asjaoludest, mille tõttu pankrot välja kuulutati, võidakse selline tegevus tühistada.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolelolevatele kohtuasjadele)?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Kui maksejõuetusmenetlus on alanud (äriühing lõpetatakse kohtumäärusega maksejõuetuse tõttu), ei saa äriühingu või tema vara vastu vaidlust ega menetlust **algatada (kohtuvaidluse algatamise keeld)**, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel. Seaduses ei täpsustata, millisel juhul kohus lubaks pankrotivõlgnikul alustada või jätkata kohtumenetlust, kuid üldpõhimõtte on selline, et maksejõuetusmenetluse ajal hallatakse äriühingu vara korrahohasel viisil kõikide võlausaldajate kasuks ja et teatavad võlausaldajad ei peaks saama eeliseid äriühingut kohtusse andes.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Siseriikliku õigusega on ette nähtud kohtumenetluse peatamine reorganiseerimismenetluse (äriühingu tervendamise) ajal. Malta seadustekogu 386. peatüki artikli 329B lõikes 4 on sätestatud, et pärast reorganiseerimise (äriühingu tervendamise) avalduse esitamist ja juhul, kui seda ei lükata tagasi, või ajavahemikul, mil toimub äriühingu tervendamismenetlus:

- a) peatatakse mis tahes pooleliolev või uus likvideerimisavaldus;
- b) ei saa esitada ega jõustada äriühingu lõpetamise otsust ja sellele järgnevat likvideerimist;
- c) peatatakse rahaliste nõuete täitmine äriühingu poolt ja intressimaksud, mis muidu oleksid hakanud kogunema;
- d) kehtiva üürilepingu korral ei saa majaomanik või muu isik, kellele üüri makstakse, äriühingule ruumide üürimise lepingut lõpetada äriühingu suutmatusel tõttu täita nende ruumide üürimise tingimusi, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel;
- e) ei saa võtta mingeid muid meetmeid, et täita äriühingu varale seatud tagatist või võtta tagasi kaupa, mis oli ostu-müügilepingu alusel äriühingu valdusesse antud, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel;
- f) äriühingu ega tema vara vastu ei saa koostada hagi tagamise või täitemäärust ega orderit, mis on sätestatud kohtukorralduse ja tsiviilmenetluse seadustiku 16. peatükis, välja arvatud kohtu korraldusel ja kohtu määratud tingimustel, ning
- g) ei algatata ega jätkata äriühingu või tema vara vastu kohtumenetlust, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Kui kohus on määranud halduri, saab piiramatu vastutusega äriühingu ja ettevõtja pankrotimenetluses kõiki nõudeid pankrotivõlgniku isiku ja omandi vastu esitada üksnes halduri(te)le, aga mitte pankrotivõlgniku ega pankrotistunud äriühingu vastu, ning see toimub kooskõlas Malta seadustekogu 13. peatüki artikliga 500.

Võlausaldajal on õigus teada ja kontrollida seda, kuidas haldur valitseb pankrotivõlgniku vara, ja nõuda kohtult tagasivõtmist, kui haldur piirab (haldurid piiravad) tema õigusi.

Tervendamismenetluses on kohtul õigus anda välja ajutine määrus, et pankrotivõlgnik/äriühing saaks puhkust oma asjade tervendamiseks.

Siiski on võlausaldajatel erinevalt tervendatavast piiratud vastutusega äriühingust võimalik pöörduda kohtusse halduri vastu, kes esindab pankrotivõlgnikust ettevõtjat või pankrotivõlgnikust äriühingut.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Kui maksejõuetusmenetlus on alanud (äriühing lõpetatakse kohtumäärusega maksejõuetuse tõttu), ei saa äriühingu või tema vara vastu vaidlust ega menetlust **jätkata (kohtuvaidluse peatamine)**, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel. Seaduses ei täpsustata, millisel juhul kohus lubaks võlausaldajal alustada või jätkata kohtumenetlust, kuid üldpõhimõtte on selline, et maksejõuetusmenetluse ajal hallatakse äriühingu vara korrahohasel viisil kõikide võlausaldajate kasuks ja et teatavad võlausaldajad ei peaks saama eeliseid äriühingut kohtusse andes.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Siseriikliku õigusega on ette nähtud kohtumenetluse peatamine reorganiseerimismenetluse (äriühingu tervendamise) ajal. Malta seadustekogu 386. peatüki artikli 329B lõikes 4 on sätestatud, et pärast reorganiseerimise (äriühingu tervendamise) avalduse esitamist ja juhul, kui seda ei lükata tagasi, või ajavahemikul, mil toimub äriühingu tervendamismenetlus:

- a) peatatakse pooleliolev või uus likvideerimisavaldus;
- b) ei saa esitada ega jõustada äriühingu lõpetamise otsust ja sellele järgnevat likvideerimist;
- c) peatatakse rahaliste nõuete täitmine äriühingu poolt ja intressimaksud, mis muidu oleksid hakanud kogunema;
- d) kehtiva üürilepingu korral ei saa majaomanik või muu isik, kellele üüri makstakse, äriühingule ruumide üürimise lepingut lõpetada äriühingu suutmatusel tõttu täita nende ruumide üürimise tingimusi, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel;
- e) ei saa võtta mingeid muid meetmeid, et täita äriühingu varale seatud tagatist või võtta tagasi kaupa, mis oli ostu-müügilepingu alusel äriühingu valdusesse antud, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel;
- f) äriühingu ega tema vara vastu ei saa koostada hagi tagamise või täitemäärust ega orderit, mis on sätestatud kohtukorralduse ja tsiviilmenetluse seadustiku 16. peatükis, välja arvatud kohtu korraldusel ja kohtu määratud tingimustel, ning
- g) ei algatata ega jätkata äriühingu või tema vara vastu kohtumenetlust, välja arvatud kohtu loal ja kohtu määratud tingimustel.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Äriseadustikus sätestatud siseriikliku õigusega ei ole menetluste peatamist ette nähtud. Sellest hoolimata on halduri nõudmisel võimalik taotleda, et see avaldus viidaks kohtusse ja selle kuulaks ära sama kohtunik, kes viib läbi pankrotimenetlust, et kohtunik saaks pankrotimenetlust reguleerida ja läbi viia, kaitstes pankrotivõlgniku õigusi ja kohustusi ning tagades, et võlausaldaja taotlusega kooskõlas olevaid õigusi võetakс kuulda ja nende kasuks otsustatakse.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Võlausaldajad võivad maksejõuetusmenetlusesse sekkuda, kui tõendavad, et neil on õiguslik huvi ja nad suudavad menetluse ajal kohtu ees avaldusi teha.

Pankrotihaldur teavitab võlausaldajaid toimuvast menetlusest ja peab koosolekuid ning võlausaldajad saavad oma arvamust avaldada.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Malta seadustekogu 386. peatüki artiklis 329B on sätestatud, et nii kohus kui ka erikontrolör tegutsevad muu hulgas võlausaldajate parimates huvides.

Samuti on erikontrolöri kohustus kokku kutsuda võlausaldajate koosolek(uid) ja esimene koosolek toimub kuni kuu aja jooksul pärast erikontrolöri ametisse nimetamist.

Koosoleku ajal tuleb erikontrolöri määrata võlausaldajate ja osanike/aktsionäride ühiskomisjon, et saada nõuandeid ja tuge, mida erikontrolöri võib tarvis minna olukorra, äritegevuse ja vara haldamisel ja äriühingu tervendamisel elujõuliseks, tegevust jätkavaks üksuseks.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Võlausaldajad võivad pankrotimenetlusesse sekkuda ja selles osaleda, kui nad tõendavad, et neil on õiguslik huvi ja nad suudavad menetluse ajal kohtu ees avaldusi teha.

Haldur teavitab võlausaldajaid toimuvast menetlusest ja peab koosolekuid ning võlausaldajad saavad oma arvamust avaldada.

Samuti on võlausaldajatel õigus hääletada ja kompromissettepaneku lõplik kokkulepe nõuab kolme neljandiku oma nõude tõendanud võlausaldajate (nõuete väärtuse järgi) nõusolekut.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Pankrotihaldur võib äriühingu vara müüa kõige soodsama pakkumise teinud ostjale.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Erikontrolör ei saa äriühingu vara käsutada ilma kohtu konkreetse loata või vastavalt tervendamisplaanis ettenähtule, mille kohus seejärel muutmata kujul või muudatusi tehes heaks kiidab. Igal juhul suunab kohus äriühingu vara käsutamise meetodi valikut või kiidab selle heaks.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Pankrotimenetluses käsutab haldur vara, otsides kõige soodsamaid pakkumisi äriühingu varadele, ja hangib kohtult loa, et seda teha.

Äriühingu või pankrotivõlgniku tervendamisel (Malta seadustekogu 13. peatüki artikkel 498) järgib haldur tervendamisplaani, kuid kohtunikul on ulatuslik kaalutusõigus anda suuniseid, mida ta peab pankrotivõlgniku ja võlausaldajate huvides kõige paremaks.

Siiski on võlausaldajal võimalik kohtuniku sellisele võimule vastu astuda, kui võlausaldaja näitab õigustatud alustel, et see ei ole võlausaldajate huvides.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist tekkivate nõuete ja varasemate nõuete vahel vahet ei tehta. Kui varad ei ole kohustuste täitmiseks piisavad, võib kohus maksejõuetusmenetluses teha aga korralduse tasuda varadest lõpetamise ja likvideerimise käigus tasutud kulud, tasud ja kulutused sellises tähtsustjärjekorras, nagu kohus peab vajalikuks; kohus võtab arvesse järgmist üldist tähtsustjärjekorda:

- kulutused, mida ametlik pankrotivara valitseja või pankrotihaldur saab põhjendatult nõuda või mida ta on teinud seoses äriühingu mis tahes vara säilitamise, realiseerimise või sissenõudmisega;
- muud kulutused või väljamaksed, mis ametlik pankrotivara valitseja on teinud või mis on tehtud tema volitusel, sealhulgas seoses äriühingu äritegevuse jätkamisega;
- võimalik ajutise halduri tasu;
- avalduse esitaja kulud ja kõikide nende avalduses esitatud isikute kulud, kelle kulud kohus on heaks kiitnud;
- võimalik erihalduri tasu;
- mis tahes summad, mis tuleb maksta isikutele, kes oma töökohustuste või volituste kohaselt aitavad koostada varade ja kohustuste aruandeid või kontoväljavõtteid;
- kohtu korraldusega ette nähtud hüvitised varade ja kohustuste aruannete esitamise kohustusest vabastamise või kõnealuste aruannete esitamiseks ajapikenduse saamise taotlustega seotud kulude eest;
- kõik vajalikud väljamaksed, mille pankrotihaldur on oma haldustegevuse käigus teinud, sealhulgas likvideerimiskomisjoni liikmete või nende esindajate tehtud kulutused, mille pankrotihaldur on heaks kiitnud;
- kõikide nende isikute tasud, kelle pankrotihaldur on värvanud äriühingule teenuseid osutama, nagu on nõutud või lubatud Malta seadustekogu 386. peatükis;
- ametliku pankrotivara valitseja ja pankrotihalduri tasu.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Ei ole asjakohane.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Pärast pankrotimenetluse algatamist tekkivate nõuete ja varasemate nõuete vahel vahet ei tehta. Kui varad ei ole kohustuste täitmiseks piisavad, võib kohus pankrotimenetluses teha korralduse tasuda varadest lõpetamise ja likvideerimise käigus tasutud kulud, tasud ja kulutused sellises tähtsustjärjekorras, nagu kohus peab vajalikuks; kohus võtab arvesse järgmist üldist tähtsustjärjekorda:

- kulutused, mida haldur saab põhjendatult nõuda või mis ta on teinud seoses äriühingu mis tahes vara säilitamise, realiseerimise või sissenõudmisega;
- muud kulutused või väljamaksed, mis haldur on teinud või mis on tehtud tema volitusel, sealhulgas seoses äriühingu äritegevuse jätkamisega;
- võimalik halduri tasu;
- avalduse esitaja kulud ja kõikide nende avalduses esitatud isikute kulud, kelle kulud kohus on heaks kiitnud;
- võimalik erihalduri ja registripidaja tasu;
- mis tahes summad, mis tuleb maksta isikutele, kes oma töökohustuste või volituste kohaselt aitavad koostada varade ja kohustuste aruandeid või kontoväljavõtteid;
- kohtu korraldusega ette nähtud hüvitised varade ja kohustuste aruannete esitamise kohustusest vabastamise või kõnealuste aruannete esitamiseks ajapikenduse saamise taotlustega seotud kulude eest;
- kõik vajalikud väljamaksed, mille haldur on oma haldustegevuse käigus teinud, sealhulgas komisjoni liikmete või nende esindajate tehtud võimalikud kulutused, mille haldur on heaks kiitnud.

Kui need on tasutud, makstakse tagatud nõuetega võlausaldajatele vastavalt nende nõude registreerimise kuupäevale ning pärast tagatud nõuetega võlausaldajaid makstakse kõikidele teistele võlausaldajatele vastavalt nende nõude registreerimise ajale. Juhul kui viimaste (tagamata nõuetega võlausaldajate) nõuete täitmiseks ei ole piisavalt vahendeid, siis kuuluvad need samasse nõudeõiguse järku.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Nõuete vastuvõtmise otsustab pankrotihaldur. Nõuete esitamise viis ei ole konkreetsete eeskirjadega reguleeritud. Tuleb rõhutada, et kui pankrotihalduriks määratakse ametlik pankrotivara valitseja, siis kasutatakse nõuete jaoks järgmist vormi.

AMETLIK PANKROTIVARA VALITSEJA

c/o MFSA

Notabile Road

Attard, BKR3000

Lõpetatud äriühingu andmed	
1	Nimi ja registrinumber
2	Lõpetamise jõustumiskuupäev
Võlausaldaja andmed	
3	Nimi ja perekonnanimi / registrinumber
4	Aadress
5	E-posti aadress

6	Telefoni-/mobiiltelefoni number	/
Andmed võla kohta		
7	Nõude kogusumma, sealhulgas lõpetamise kuupäeva seisuga tasumisele kuuluv võimalik kapitaliseerimata intress	
8	Kapitaliseerimata intressi kogusumma lõpetamise kuupäeva seisuga	
9	Võla päritolu kirjeldus, sealhulgas kõik asjakohased kuupäevad	
		(Vajaduse korral lisada täiendavaid lehti)
10	Dokumentide ja/või muude nõuet toetavate tõendite andmed (lisada tõestatud koopia ja nummerdada järjest kõik dokumendid)	
		(Vajaduse korral lisada täiendavaid lehti)
Tagatise andmed (kui see on antud)		
11	Antud/saadud tagatise liigi kirjeldus	
		(Vajaduse korral lisada täiendavaid lehti)
12	Tagatise andmise/saamise kuupäev(ad)	
13	Tagatud võla summa	
Võlausaldaja kinnitus		
14	Mina, allkirjutanu, kinnitan käesolevaga, et mulle teadaolevalt on käesoleval vormil esitatud teave tõene, täpne ja terviklik.	
	Võlausaldaja allkiri	Nimi ja perekonnanimi suurtähtedega
		Isikutunnistuse number
15	Kui allkirjastaja on juriidilise isiku esindaja, siis täita alljärgnev: _____ nimel, registrinumber _____, tegutsedes kui _____.	

Seoses ajavahemikuga, mille jooksul võib selliseid nõudeid esitada, antakse Malta seadustekogu 386. peatüki artikliga 255 kohtule õigus määrata ajavahemik või ajavahemikud, mille jooksul võlausaldajad peavad enda antud võlgu või oma nõudeid tõendama, vastasel korral ei saa nad osa enne asjaomaste võlgade tõendamist toimunud väljamaksetest.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Tervendamismenetluse mõju nõuete esitamisele, kontrollimisele ja tunnustamisele ei ole käsitletud üheski eraldi õigusaktis.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Maksejõuetuse puhul puudub Malta õigusaktides võlausaldajate nõuete rahuldamisjärkude lõplik loetelu, sest järke ei ole esitatud ühes konkreetses õigusaktis, vaid need sisalduvad mitmes õigusaktis. Alljärgnevalt on esitatud nõuete rahuldamisjärke käsitlevad õigusaktid.

Malta seadustekogu 386. peatüki artiklis 302 on sätestatud, et sellise äriühingu likvideerimise korral, mille varad ei ole kohustuste täitmiseks piisavad, on tagatud ja tagamata nõuetega võlausaldajate õigused ning nende antud võlgade prioriteetsus ja rahuldamisjärk reguleeritud asjaomasel ajal kehtivate õigusaktidega.

Malta seadustekogu 13. peatüki artiklis 535 on samuti sätestatud, et pante, eesõiguseid või hüpoteeke omavad võlausaldajad järjestatakse kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

Nii Malta seadustekogu 13. peatüki artiklis 535 kui ka 386. peatüki artiklis 302 on sätestatud, et võlgade rahuldamisjärgud on reguleeritud kehtivate õigusaktidega.

Samasse nõudeõiguse järku kuulumise põhimõte on Malta õiguses kaudselt esitatud tsiviilseadustiku (16. peatüki artiklis 1996, kus on sätestatud, et eelise seadusjärgsed põhjendused on eesõigused, hüpoteegid ja vara lahususest tulenev eelis. Ühtlasi on selles sätestatud, et võlausaldaja võib oma olemasolevaid ja tulevase õigusi maksetele, täitmisele pööramisele ja rahuldamisjärgule ning muid sarnaseid olemasolevaid või tulevase õigusi seaduslikult teise isiku kasuks allutada, edasi lükata, neist loobuda või neid muul viisil muuta. Selline allutamine, edasilükkamine, loobumine, muutmine või sarnane tegevus võib toimuda kokkuleppe teise isikuga, sealhulgas teise võlausaldajaga, või tehes talle ühepoolse avalduse, olenemata sellest, kas kõnealune isik on sellise kokkuleppe jõustumise või avalduse tegemise ajal kindlaks määratud või veel mitte.

Seepärast tekivad rahuldamisjärkude erinevused kokkuleppe alusel. Seega kui eesõigused, hüpoteegid ja vara lahususest tulenev eelis puuduvad, siis on võlausaldajate nõuete rahuldamisjärgud võrdsed.

Eespool toodud arvestades tuleb tutvuda mitmesuguste eriõigusaktidega, millega antakse teatavatele nõuetele eelisõigus, näiteks käibemaksuseaduse (406. peatükk), töö- ja tööstussuhete seaduse (452. peatükk) ja sotsiaalkindlustusseadusega (318. peatükk).

Käibemaksuseaduse artiklis 62 on sätestatud järgmine.

„Volinikul on eelisõigus isiku majandustegevuse osa moodustavate varade üle seoses mis tahes maksuga, mis käesoleva seaduse alusel asjaomase isiku poolt tasumisele kuulub, ning ilma et see piiraks mis tahes muu õigusakti sätteid, tasutakse kõnealune maks eelisjärjekorras võrreldes mis tahes muu eelisõigusega võlgadega, välja arvatud üldise eelisõigusega võlad ja tsiviilseadustiku artikli 2009 punktis a või b nimetatud võlad.“

Töö- ja tööstussuhete seaduse artiklis 20 on sätestatud järgmine.

„Olenemata mis tahes muu õigusakti sätetest on töötaja mis tahes nõuded, mis on seotud tööandja poolt töötajale makstava hetkel kehtiva töötasuga maksimaalselt kolme kuu eest, ja puhkusehüvitis, millele töötajal õigus on, koos võimaliku hüvitisega, mis tuleb töötajale maksta töösuhete lõpetamise või sellest teatamise eest, eelisõigusega nõuded tööandja varale ning need makstakse eelisjärjekorras võrreldes kõikide muude nõuetega, sõltumata sellest, kas viimased on eelisõigusega või kaetud hüpoteegiga, tingimusel, et ühelgi juhul ei ületa eelisõigusega nõude maksimumsumma nõude esitamise ajal kehtivat riiklikku miinimumpalka kuue kuu eest.“

Sotsiaalkindlustusseaduse artikli 116 lõikes 3 on sätestatud järgmine.

„Olenemata mis tahes muu õigusakti sätetest on juhatuse liikme nõue käesoleva artikli alusel esimese või teise kategooria maksena tasumisele kuuluvale mis tahes summale esimese kategooria makse puhul eelisõigusega nõue tööandja varale, mille rahuldamisjärk on võrdne töötajate palkadega, ja teise kategooria makse puhul eelisõigusega nõue asjaomase füüsilisest isikust ettevõtja või vabakutselise isiku varale ning see makstakse eelisjärjekorras võrreldes kõikide muude nõuetega (v.a töötasud), sõltumata sellest, kas viimased on eelisõigusega või kaetud hüpoteegiga.“

Peale selle on eesõiguste prioriteetsust eraldi käsitletud tsiviilseadustiku artiklites 2088–2095. Muu hulgas on seal märgitud, et võlad tuleb maksta vastavalt registreerimise järjekorrale. Samal päeval registreeritud hüpoteekidel on seega võrdsed rahuldamisjärgud.

Kui varad ei ole kohustuste täitmiseks piisavad, võib kohus maksejõuetusmenetluses teha (ja tavaliselt ka teeb) korralduse tasuda varadest lõpetamise ja likvideerimise käigus tasutud kulud, tasud ja kulutused sellises tähtsusjärjekorras, nagu kohus peab vajalikuks; kohus võtab arvesse järgmist üldist tähtsusjärjekorda:

- a) kulutused, mida ametlik pankrotivara valitseja või pankrotihaldur saab põhjendatult nõuda või mis ta on teinud seoses äriühingu mis tahes vara säilitamise, realiseerimise või sissenõudmisega;
- b) muud kulutused või väljamaksed, mis ametlik pankrotivara valitseja on teinud või mis on tehtud tema volitusel, sealhulgas seoses äriühingu äritegevuse jätkamisega;
- c) võimalik ajutise halduri tasu;
- d) avalduse esitaja kulud ja kõikide nende avalduses esitatud isikute kulud, kelle kulud kohus on heaks kiitnud;
- e) võimalik erihalduri tasu;
- f) mis tahes summad, mis tuleb maksta isikutele, kes oma töökohustuste või volituste kohaselt aitavad koostada varade ja kohustuste aruandeid või kontoväljavõtteid;
- g) kohtu korraldusega ette nähtud hüvitised varade ja kohustuste aruannete esitamise kohustusest vabastamise või kõnealuste aruannete esitamiseks ajapikenduse saamise taotlustega seotud kulude eest;
- h) kõik vajalikud väljamaksed, mille pankrotihaldur on oma haldustegevuse käigus teinud, sealhulgas likvideerimiskomisjoni liikmete või nende esindajate tehtud kulutused, mille pankrotihaldur on heaks kiitnud;
- i) kõikide nende isikute tasud, kelle pankrotihaldur on värvanud äriühingule teenuseid osutama, nagu on nõutud või lubatud Malta seadustekogu 386. peatükis;
- j) ametliku pankrotivara valitseja tasu.

Maksejõuetusmenetluse jooksul koostab pankrotihaldur aruande, mis sisaldab võlausaldajate nõuete rahuldamisjärke ja jaotuskava ning mis esitatakse kohtule. Kui võlausaldajad kõnealuse aruandega ei nõustu, on neil võimalik esitada oma seisukohad, ja kohus võib teha korralduse aruannet parandada. Lõpuks kiidab kohus nimetatud rahuldamisjärgud ja kava heaks ning teeb pankrotihaldurile korralduse hakata võlausaldajatele makseid tegema.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Ei ole asjakohane.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamine on reguleeritud eelkõige äriseadustiku artikliga 531 ja tsiviilseadustikku kuuluvate seadustega, milles on esitatud seadusest tuleneva eelisõigusega võlausaldajate ja hüpoteegiga tagatud nõudega võlausaldajate nõuete rahuldamisjärgud. Kõnealuste võlausaldajate nõuded on tagatud, tulenevalt õigusaktide sätetest või asjaõiguslepingust vastavalt asjaomase kande registreerimise kuupäevale; need nõuded on reguleeritud ka äriseadustiku artikliga 535.

Seejärel järjestatakse teised võlausaldajad (kes ei ole registreeritud võlausaldajad) võrdsel alusel vastavalt oma nõuetele.

Kümne päeva jooksul pärast seda, kui isiku pankrot on välja kuulutatud, korraldatakse koosolek, kus kohtuniku, registripidaja, halduri, pankrotivõlgniku ja võlausaldajate juuresolekul uuritakse ja analüüsitakse nõudeid ning tehakse inventuur.

Sellel koosolekul kuulatakse ära pankrotivõlgnik, kes pakub välja kompromissi tingimused. Koosolekul arutatakse, kas asjaomase juhtumi puhul on põhjendatud teatavate võlausaldajate kompromiss (nende, kes ei ole registreeritud võlausaldajad tulenevalt eelisõigusest, hüpoteegist või pandist) kõikide võlausaldajate kompromissi asemel. Igal võlausaldajal on õigus see otsus kaheksa päeva jooksul vaidlustada.

Peetakse teine koosolek, mida samuti juhatab kohtunik, ning selleks, et võlausaldajate kompromiss oleks vastuvõetav, peab see esindama kolmveerandit heakskiidetud summast, mille pankrotivõlgnik peab tasuma.

Pärast seda protsessi ja kõikide võlausaldajate nõuete loetelu koostamist korraldatakse veel üks kohtuniku juhatamisel toimuv koosolek, mille kohta on õigusaktide kohaselt eelnevalt aegsalt teade avaldatud.

Kõnealusel koosolekul tutvustab iga võlausaldaja oma juhtumit ning kui haldur mõne võlausaldaja väited vaidlustab, siis peab võlausaldaja neid haldurile ja võlausaldajate esindusele tõendama.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Maksejõuetusmenetluse korral vabastab kohus pankrotihalduri tema ülesannetest niipea, kui pankrotihaldur on realiseerinud äriühingu kogu vara või nii palju sellest, nagu tema arvamus kohaselt saab realiseerida, ilma et see maksejõuetuse kestust ebavajalikult pikendaks, teinud võlausaldajatele võimaliku lõppmakse, korrigeerinud äriühingu varadesse panustanud isikute vahelisi õigusi ja teinud neile võimaliku lõpliku tagastuse ning esitanud äriühingu kulud aruanded, ja kui kohus on veendunud, et pankrotihaldur on täitnud Malta seadustekogu 386. peatüki nõuded ja muud nõuded, mille kohus võib olla kehtestanud Kohus võtab seejuures arvesse aruannet ja võimalikke vastulauseid, mille võib olla esitanud mõni võlausaldaja, äriühingu varadesse panustanud isik või huvitatud isik.

Seejärel teeb kohus korralduse äriühingu nimi korralduse tegemise kuupäeva seisuga registrist kustutada. Nimetatud korraldusest teatatakse äriregistri pidajale, kes äriühingu nime registrist kustutab.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Malta seadustekogu artikli 329B lõikega 12 on tervendamismenetluse lõpetamiseks ette nähtud järgmised stsenaariumid.

a) Kui mis tahes ajal äriühingu tervendamismenetluse jooksul saab erikontrolörile pärast võlausaldajate ja osanike/aktsionäride ühiskomisjoniga konsulteerimist selgeks, et nimetatud menetluse jätkamine äriühingus ei ole põhjendatud, esitab erikontrolör viivitamata kohtule äriühingu tervendamismenetluse lõpetamise taotluse, mis sisaldab tema vastavasisuliselt üksikasjalikke ja kõikehõlmavaid põhjendusi, ning kohus teeb korralduse äriühingu kohtulikuks likvideerimiseks.

Kohaldatakse Malta seadustekogu 386. peatükis maksejõuetusmenetlusega seoses kirjeldatud menetlust.

b) Kui mis tahes ajal äriühingu tervendamismenetluse jooksul saab erikontrolörile pärast võlausaldajate ja osanike/aktsionäride ühiskomisjoniga konsulteerimist selgeks, et äriühingu olukord on sel määral paranenud, et ta suudab oma võlad tasuda, esitab ta kohtule üksikasjalikke ja kõikehõlmavaid põhjendusi sisaldava taotluse ja palub kohtul teha korraldus äriühingu tervendamismenetluse lõpetamiseks. Kui kohus taotluse rahuldab, kehtestab ta sellised nõuded ja tingimused, mida ta juhtumil asjaolude põhjal vajalikuks peab.

Sellisel juhul jätkab äriühing oma tegevust elujõulise tegevust jätkava üksusena. Menetluse peatamine lõpeb, kui kohus eespool nimetatud taotluse rahuldab.

c) Kui mis tahes ajal äriühingu tervendamismenetluse jooksul äriühingu juhatuse liikmed või selle osanikud/aktsionärid erakorralisel üldkoosolekul veenduvad, et äriühingu olukord on sel määral paranenud, et ta suudab oma võlad tasuda, võivad nad esitada kohtule taotluse ja paluda kohtul teha korraldus äriühingu tervendamismenetluse lõpetamiseks, lisades taotlusele asjakohased tõendavad dokumendid ja asjakohase teabe, mis kinnitavad, et nad

on olukorras veendunud, ning kohus ei tee taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise korraldust, ilma et ta oleks erikontrolöri eelnevalt ära kuulanud. Kui kohus taotluse rahuldab, kehtestab ta sellised nõuded ja tingimused, mida ta juhtumi asjaolude põhjal vajalikuks peab.

Sarnaselt eelmise juhtumiga jätkab äriühing oma tegevust elujõulise tegevust jätkava üksusena. Menetluse peatamine lõpeb, kui kohus eespool nimetatud taotluse rahuldab.

d) Oma ametiaja lõpus esitab erikontrolör kohtule kirjaliku lõpparuande, mis sisaldab tema üksikasjalikke ja kõikehõlmavaid arvamusi ja põhjendusi selle kohta, kas äriühingul on mõistlik väljavaade jätkata (tervikuna või osaliselt) elujõulise, tegevust jätkava üksusena ning kas tal on võimalik oma võlgu edaspidi korrapäraselt tasuda.

Kui erikontrolör esitab aruande, milles avaldatud arvamuse kohaselt on äriühingul mõistlik väljavaade jätkata (osaliselt või tervikuna) elujõulise, tegevust jätkava üksusena, lisab ta sellele täpse ja üksikasjaliku tervendamiskava; see sisaldab kõiki ettepanekuid vajalike meetmete kohta, mis võimaldavad äriühingul elujõulise, tegevust jätkava üksusena jätkata, koos selgitustega selle kohta, mis võib tegelikult tervendamiseks vajalik olla, sealhulgas ettepanekud rahaliste vahendite, töötajate hoidmise ja äriühingu tulevase juhtimise kohta. Nimetatud tervendamiskavas selgitatakse ka seda, kuidas kavatakse võlausaldajatele nende nõuded täielikult või osaliselt tasuda, kas kõikide võlausaldajatega on saavutatud vabatahtlik kompromiss või kas tehakse ettepanek, et kohus lubaks tugineda sellisele kompromissile, mida kõik võlausaldajad ei ole heaks kiitnud.

Pärast lõpparuande ja tervendamiskava kättesaamist võib kohus küsida mis tahes selgitusi ja täpsustusi, mida ta vajalikuks peab ning mis vastavalt kohtu juhistele esitatakse kas suuliselt või kirjalikult. Seejärel võib kohus väljapakutud tervendamiskava tagasi lükata või selle vastu võtta ja heaks kiita kas täielikult või osaliselt ja nõuda sellesse muudatuste tegemist. Kui kohus erikontrolöri esitatud tervendamiskava heaks kiidab (olenemata sellest, kas sellesse on vastavalt kohtu juhistele muudatusi tehtud või mitte), on tervendamiskava kehtiv ja siduv kõikide huvitatud isikute jaoks kõikidel seadusest tulenevatel eesmärkidel. Menetluse peatamine lõpeb, kui kohus tervendamiskava heaks kiidab.

e) Kui kohus teeb korralduse äriühingu tervendamismenetluse lõpetamiseks põhjusel, et äriühingul ei ole mõistlikku väljavaadet jätkata elujõulise, tegevust jätkava üksusena ja tal ei ole võimalik oma võlgu edaspidi korrapäraselt tasuda, teeb ta korralduse äriühingu kohtulikuks likvideerimiseks.

Kohaldatakse Malta seadustekogu 386. peatükis maksejõuetusmenetlusega seoses kirjeldatud menetlust.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Pankrotimenetluse korral vabastab kohus halduri tema ülesannete täitmisest niipea, kui haldur on realiseerinud äriühingu kogu vara või nii palju sellest, nagu tema arvamuse kohaselt saab realiseerida, ilma et see pankrotti ebavajalikul pikendaks, teinud võlausaldajatele võimaliku lõppmakse, korrigeerinud äriühingu varadesse panustanud isikute vahelisi õigusi ja teinud neile võimaliku lõpliku tagastuse ning esitanud äriühingu kulul aruanded, ja kui kohus on veendunud, et haldur on täitnud Malta seadustekogu 13. peatüki kohased nõuded ja muud nõuded, mille kohus võib olla kehtestanud; kohus võtab seejuures arvesse aruannet ja võimalikke vastulauseid, mille võib olla esitanud mõni võlausaldaja, äriühingu varadesse panustanud isik või huvitatud isik.

Seejärel teeb kohus korralduse äriühingu nimi korralduse tegemise kuupäeva seisuga registrist kustutada. Nimetatud korraldusest teatatakse äriregistri pidajale, kes äriühingu nime registrist kustutab.

Seda kohaldatakse ka piiramatu vastutusega äriühingute suhtes.

Pankrotivõlgnikust ettevõtja võib pärast seda, kui ettevõtja pankrot on välja kuulutatud ja pankrotivara müügist laekunud tulu jaotatud, esitada registripidajale avalduse ja taotleda võimalust pöörduda kohtusse; sel päeval pöördub kohus pankrotiga seotud võlausaldajate ja halduri poole, et teha kindlaks, kas ettevõtjal võib lubada oma äritegevuse ennistada.

Kui kõnealune ettevõtja ei tegutsenud ebaausalt ega kuritahtlikult, siis võidakse tal lubada oma äritegevus ennistada. Sellise ennistamise tagajärjel vabastatakse nii pankrotistunud ettevõtja isik kui ka tema hiljem omandatud vara kõikidest võlgadest, mida mis tahes ajal enne pankroti väljakuulutamist oleks temalt saanud sisse nõuda.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Malta seadustekogu 386. peatüki artikli 315 lõike 1 kohaselt võib võlausaldajal olla võimalik nõuda oma õiguste rikkumise eest õiguskaitsset mis tahes isiku vastu, kelle puhul leitakse, et ta osales äriühingu äritegevuses eesmärgiga petta äriühingu võlausaldajaid või mis tahes teise isiku võlausaldajaid või mis tahes muu ebaausa eesmärgiga. Sellisel juhul võib kohus pärast vastava taotluse saamist sedastada, et kõik isikud, kes eespool kirjeldatud viisil toimivas äritegevuses teadlikult osalesid, on isiklikult vastutavad ning neil on piiramatu vastutus kõikide või osade (nagu kohus otsustab) äriühingu võlgade ja muude kohustuste eest.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Võlausaldajate õigusi pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist ei ole käsitletud üheski eraldi õigusaktis.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Pärast äriühingu või ettevõtja pankrotimenetluse lõpetamist ei ole võlausaldajatel mingeid õigusi, välja arvatud juhul, kui võlausaldaja suudab tõendada, et ettevõtja või äriühing käitus võlausaldajatega kuritahtlikult või ebaausalt.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Kulud kannab vastavalt kohtu otsusele kas maksejõuetuse väljakuulutamise avalduse esitanud isik või äriühing.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Reorganiseerimismenetluses (piiratud vastutusega äriühingu tervendamisel) kannab menetluskulud äriühing.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Kulud kannab kas avalduse esitanud isik või pankrotistunud isik.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Maksejõuetusmenetlus (piiratud vastutusega äriühingud)

Malta seadustekogu 386. peatüki artiklis 303 sätestatakse, et eesõigused, hüpoteegid või muud tasud, vara või õiguste üleminek või muu käsutamine ning varaga seotud mis tahes maksed või muud toimingud või õiguste teostamine äriühingu poolt või tema vastu ning mis tahes kohustused, mille äriühing on võtnud **kuue kuu jooksul enne äriühingu lõpetamist**, loetakse võlausaldajaid kahjustavaks ebaausaks eelistamiseks, kui tegemist on tehinguga, mille väärtus on **selle tegelikust väärtusest väiksem** või kui sellega **antakse eelis**, olenemata sellest, kas tehing on oma laadilt soodustav või kahjulik. Sellistel juhtudel on tehing (ebaaus eelistamine) tühine.

Tegelikust väärtusest väiksem väärtus on määratletud järgmiselt:

a) äriühing sõlmib tegelikust väärtusest väiksema väärtusega tehingu juhul, kui:

i) äriühing teeb kingituse või sõlmib muul viisil tehingu tingimustel, mille kohaselt äriühing ei saa selle eest tasu, või

ii) äriühing sõlmib tehingu tasu eest, mille väärtus rahas või raha ekvivalendis on oluliselt väiksem kui äriühingu makstud tasu väärtus rahas või raha ekvivalendis.

Eelise andmine on määratletud järgmiselt:

b) äriühing annab isikule eelise juhul, kui:

i) see isik on üks äriühingu võlausaldajaid või äriühingu võlgade või muude kohustuste käendaja või tagatise andja ning

ii) äriühing teeb midagi või laseb teha midagi, mis paneb selle isiku olukorda, mis äriühingu maksejõuetusest tuleneva likvideerimise korral on parem kui olukord, kus ta oleks olnud ilma asjaomase teo või tegematajätmiseta.

Eespool kirjeldatud tehakse erand, kui isik, kelle kasuks tehing sõlmiti, tehti või toimus, tõendab, et ta ei teadnud ja tal ei olnud põhjust arvata, et äriühing maksejõuetuse tõttu tõenäoliselt lõpetatakse.

Reorganiseerimismenetlus (piiratud vastutusega äriühingu tervendamine)

Võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühistust, tühistamist või kehtetust reorganiseerimismenetluses (piiratud vastutusega äriühingu tervendamisel) ei ole käsitletud üheski eraldi õigusaktis.

Pankrotimenetlus (piiramatu vastutusega äriühingud ja ettevõtjad)

Võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühistust, tühistamist või kehtetust pankroti- või tervendamismenetluses ei ole käsitletud üheski eraldi õigusaktis.

Viimati uuendatud: 15/02/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [de](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Maksejõuetus/pankrot - Austria

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Austria maksejõuetusõigus ei piirdu ettevõtjatega. Maksejõuetusvõime on tegelikult määratletud osana eraõiguse alla kuuluvast õigusvõimest: iga isik, kes võib olla õiguste ja kohustuste kandja, saab olla ka maksejõuetu. Teiselt poolt ei ole see seotud teovõimega. See tähendab, et pankrotivõlgnik võib olla iga füüsiline isik (isegi laps), samuti (era- või avalik-õiguslikud) juriidilised isikud, registreeritud partnerühingud vastavalt äriseadustikule (*Unternehmensgesetzbuch*) (täisühingud (*offene Gesellschaften*), usaldusühingud (*Kommanditgesellschaften*)) ja pärandvara. Teisalt puudub maksejõuetusvõime vaikivaltel seltsingutel (*stille Gesellschaften*) ja tsiviilõiguslikel ühingutel (*Gesellschaften bürgerlichen Rechts*).

Pärast juriidilise isiku või registreeritud partnerühingu lõpetamist on maksejõuetusmenetluse algatamine lubatud nii kaua, kuni vara ei ole jaotatud (maksejõuetusseaduse (*Insolvenzordnung*, IO) § 68).

Pankrotimenetluse (*Konkursverfahren*) – kuid mitte saneerimismenetluse (*Sanierungsverfahren*) – võib algatada krediidiandjate, väärtpapierettevõtete, investeerimisteenusete osutavate ettevõtete ja kindlustusandjate vara suhtes (pangandusseaduse (*Bankwesengesetz*, BWG) § 82 lg 1, väärtpaberite järelevalve seaduse (*Wertpapieraufsichtsgesetz* 2018, WAG 2018) § 79, kindlustusjärelevalveseaduse (*Versicherungsaufsichtsgesetz* 2016, VAG 2016) § 309 lg 3 alusel.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Pärast 2010. aasta maksejõuetusseaduse muutmise seadust (*Insolvenzrechtsänderungsgesetz* 2010) on Austria õiguses nüüd ainult ühte liiki **standardne maksejõuetusmenetlus**. Samal ajal aga kasutatakse olenevalt menetluse tegelikust käigust erinevaid nimetusi.

Maksejõuetusmenetlust nimetatakse **pankrotimenetluseks** (*Konkursverfahren*), kui menetluse algatamisel ei ole saneerimiskava veel esitatud. Põhimõtteliselt on pankrotimenetluse raames võimalik nii likvideerimine kui ka saneerimine.

Maksejõuetusmenetlust nimetatakse **saneerimismenetluseks**, kui menetluse algatamisel on saneerimiskava juba olemas. Menetluses keskendutakse võlgniku saneerimisele. Menetlust saab kasutada ettevõtlusega tegelevate füüsiliste isikute, juriidiliste isikute, partnerühingute ja pärandvara puhul (IO § 166). Saneerimismenetlus on võimalik **nii omavalitsemisõigusega kui ka omavalitsemisõiguseta**. Võlgnik saab jätkata omavalitsemist (saneerimishalduri järelevalve all), kui ta pakub saneerimiskavas pankrotivõlausaldajatele vähemalt 30% suurust jaotist ja muud dokumendid on samuti kättesaadavad. Näiteks on vajalik rahastamiskava, milles on näha, et rahastamine on tagatud 90 päeva.

Veel üks maksejõuetusmenetluse variant on **võlanõudemenetlus** (*Schuldenregulierungsverfahren*), milles saavad osaleda füüsilised isikud, kes ei tegele ettevõtlusega.

Maksejõuetusmenetluse algatamise **taotluse** peab esitama võlgnik ise või võlausaldaja. Saneerimismenetluse puhul peab taotluse esitama igal juhul võlgnik ja olemas peab olema saneerimiskava.

Maksejõuetusmenetluse algatamise üks põhimõtteline eeltingimus on see, et võlgnik on **maksejõuetu** (IO § 66). **Ähvardava maksejõuetuse** korral võib algatada maksejõuetusmenetluse ka saneerimismenetluse vormis (IO § 167 lg 2). Maksejõuetusmenetlus algatatakse registreeritud partnerühingute suhtes, kus ükski piiramatu vastutusega partner ei ole füüsiline isik, juriidiliste isikute vara ja pärandvara suhtes ka **ülemäärase võlgnevuse** korral (IO § 67).

Teine maksejõuetusmenetluse algatamise tingimus on **kulude katmiseks vajaliku vara** olemasolu. Katta tuleb vähemalt maksejõuetusmenetluse esialgsed kulud (erand: võlanõudemenetlus teatud juhtudel).

Maksejõuetusmenetluse algatamise kohta avaldatakse ametlik teadaanne internetis (www.edikte.gv.at). Menetluse algatamisega kaasnevad õiguslikud tagajärjed alates ametliku teadaande avaldamisele järgneva päeva algusest. Maksejõuetusmenetluse algatamine registreeritakse ka avalikes registrites (kinnistusraamat (*Grundbuch*), ärireister (*Firmenbuch*) jne).

Kui maksejõuetusmenetlust ei ole võimalik algatada kohe, peab maksejõuetust menetlev kohus (*Insolvenzgericht*) andma korralduse **ajutiste meetmete** võtmiseks, et tagada vara olemasolu ning eelkõige hoida ära kehtetud õigustoimingud ja tagada ettevõtte tegevuse jätkumine tingimusel, et menetluse algatamise taotlus ei ole selgelt põhjendamatu (IO § 73). Kohus võib keelata võlgnikul teatud õigustoimingute tegemise (nt vara müük või koormamine) või nõuda sellisteks toiminguteks kohtu nõusolekut. Võimalik on ka ajutise halduri määramine.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetluse algatamise tagajärjel jääb võlgnik ilma õigusest kasutada vabalt kogu vara, mille suhtes rakendatakse täitemeetmeid, ja mis talle sel ajal kuulub või mille ta omandab maksejõuetusmenetluse ajal (IO § 2 lg 2). See lisatakse pankrotivarale.

Pankrotivara koosneb võlgniku kogu vallas- ja kinnisvarast, nt kinnisvaraaktsiastest, kaasomandis olevatest osadest või aktsiastest, nõuetest, rendiõigustest, pärandist jne. Pankrotivara hulka ei kuulu võlgniku nõuded elatisele, mida ta teenib enda jõupingutustega, ja see osa palgast, mida ei saa arestida (minimaalne toimetulekutulu). Samuti jäävad pankrotivarast välja arestimisele mittekuuluv vallasvara (nt isiklikud tarbeesemed) ja rangelt isiklikud õigused (nt tööstusomandiõigused).

Kui võlgnik elab pankrotivara hulka kuuluvas majas (tema omandis olevas korteris), ei tõsteta teda ja tema perekonda olulistest eluruumidest esialgu välja (IO § 5 lg 3). See ei takista siiski maja (tema omandis oleva korteri) realiseerimist maksejõuetusmenetluse käigus. Maksejõuetust menetlev kohus jätab võlgnikule vabalt käsutamiseks ka rendiõigused (või muud kasutusõigused) eluruumidele, mis on võlgniku ja tema perekonna jaoks hädavajalikud (IO § 5 lg 4). Selliste õiguste võlgnikule vabalt käsutada jätmise toob kaasa nende lahutamise pankrotivarast.

Veel võib võlausaldajate komitee maksejõuetust menetleva kohtu nõusolekul otsustada lahutada pankrotivarast nõuded, mille piisav täitmine on ebatõenäoline, või vähese väärtusega esemed (IO § 119 lg 5). Sellise nõuete lahutamiseiga välditakse kulu, mis tekib iga pankrotivara hulka kuuluva eseme realiseerimisel, mis ei tooks pankrotivarale mingit tulu.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankrotimenetlus

Võlgnikul:

on õigus taotleda pankrotti ja esitada pankrotimenetluse algatamise vastu edasikaebus;

kaob pankrotimenetluse algatamisel käsutusõigus pankrotivara hulka kuuluvale varale;

saab õiguse osaleda võlausaldajate üldkoosolekutel ja võlausaldajate komitees;

on õigus esitada taotlus saneerimiskava koostamiseks.

Pankrotihaldur:

vastutab maksejõuetusmenetluse praktilise korraldamise eest;

vaatab üle võlgniku rahalise seisu;

jätkab ettevõtte tegevust, kui see ei ole menetluse algatamisel veel lõpetatud ja kui jätkamisest ei teki võlausaldajatele kahju;

kontrollib esitatud nõudeid;

kontrollib, kas saneerimiskava on võlausaldajate huvides ja kas selle täitmine on tõenäoline;

teeb kindlaks ja võõrandab vara;

haldab ja esindab pankrotivara;

teostab pankrotivara suhtes vaidlustamisõigust;

jaotab pankrotivarast saadava tulu.

Kui pankrotimenetlus puudutab füüsilisi isikuid, kes ei tegele ettevõtlusega (võlanõudemenetlus), on pankrotihalduri määramine erandlik. Kui maksejõuetust menetlev kohus pankrotihaldurit ei määra, peab ta pankrotihaldurile antavate ülesannetega pankrotiseaduse kohaselt ise tegelema.

Saneerimismenetlus, kus võlgnikul puudub omavalitsemisõigus

Võlgnik:

taotleb saneerimismenetluse algatamist ja saneerimiskava koostamist;

kaotab maksejõuetusmenetluse algatamisel käsutusõiguse pankrotivara hulka kuuluvale varale;

saab õiguse osaleda võlausaldajate üldkoosolekutel ja võlausaldajate komitees.

Pankrotihaldur:

vastutab maksejõuetusmenetluse praktilise korraldamise eest;

vaatab üle võlgniku rahalise seisu;

jätkab ettevõtte tegevust, kui see ei ole menetluse algatamisel veel lõpetatud ja kui jätkamisest ei teki võlausaldajatele kahju;

kontrollib esitatud nõudeid;

kontrollib, kas saneerimiskava on võlausaldajate huvides ja kas selle täitmine on tõenäoline;

haldab ja esindab pankrotivara;

teostab pankrotivara suhtes vaidlustamisõigust.

Saneerimismenetlus, kus võlgnikul on omavalitsemisõigus

Võlgnik:

taotleb sellise saneerimismenetluse algatamist, kus võlgnikul on omavalitsemisõigus, ja saneerimiskava koostamist ning esitab koos taotlusega ka omavalitsemiseks nõutavad dokumendid;

säilitab (piiratud) käsutusõiguse ja jätkab põhimõtteliselt ise oma vara valitsemist;

on saneerimishalduri ja maksejõuetust menetleva kohtu järelevalve all.

Saneerimishaldur

teostab järelevalvet võlgniku ja tema ettevõtte juhtimise üle;

lubab või keelab õigustoimingud, mida ei tehta ettevõtte tavapärase tegevuse käigus;

esindab võlgnikku kõikides küsimustes, milles võlgnikul puudub käsutusõigus;

teeb kindlaks võlgniku rahalise seisu;

kontrollib, kas saneerimiskava on täidetav ja kas on põhjusi omavalitsemise lõpetamiseks;

kontrollib esitatud nõudeid;

teostab pankrotivara suhtes vaidlustamisõigust.

Maksejõuetust menetlev kohus on kohustatud teostama järelevalvet pankrotihalduri tegevuse üle. Ta võib anda talle kirjalikke või suulisi korraldusi, küsida aruandeid ja selgitusi, kontrollida raamatupidamist ja muid dokumente ning teha vajalikke järelepärimisi. Samuti võib kohus anda pankrotihaldurile korralduse küsida üksiküsimustes võlausaldajate komiteelt juhiseid. Pankrotihaldur peab teavitama kohut teatud tehingutest enne nende sõlmimist (IO § 116); muud tehingud eeldavad võlausaldajate komitee ja maksejõuetust menetleva kohtu nõusolekut (IO § 117).

Pankrotihalduri määramine ja tasustamine

Pankrotihalduri määrab maksejõuetust menetlev kohus omal algatusel maksejõuetusmenetluse algatamisel. Ta peab olema lugupeetud, usaldusväärne, ärivaldkonnas kogunud ja tundma pankrotisüsteemi (IO § 80 lg 2). Ettevõtteid puudutavas maksejõuetusmenetluses on vajalikud piisavad teadmised äriõiguse või ärijuhtimise valdkonnas (IO § 80 lg 3). Pankrotihaldusest huvitatud isikud võivad registreeruda pankrotihaldurite nimekirja. See asub internetis aadressil www.iv.justiz.gv.at ja maksejõuetust menetlevad kohtud kasutavad seda selleks, et sobivat pankrotihaldurit oleks lihtsam valida.

Pankrotihaldur ei või olla võlgniku lähisugulane (IO § 32) ega konkurent ja ta peab olema sõltumatu nii võlgnikust kui ka võlausaldajatest (IO § 80b lg 1).

Pankrotihalduriteks võib määrata ka juriidilisi isikuid. Nad peavad teatama kohtule füüsilise isiku nime, kes esindab neid pankrotihalduse korraldamisel (IO § 80 lg 5).

Pankrotihalduril on õigus rahaliste kulude hüvitamisele ja oma pingutuste eest saadavale tasule, millele lisandub käibemaks (IO § 82 esimene lause). Halduri tasu suurus on õiguslikult reguleeritud (IO § 82) ja see sõltub kogutulust, mida pankrotihaldur on vara realiseerimisest saanud. Siiski hõlmab see ainult tulu, mille kogumise eest pankrotihaldur vastutas. Pankrotihalduri miinimumtasu on 3000 eurot. Saneerimis- või maksekava vastuvõtmise (IO § 82a) ja pankrotivara osa realiseerimise eest (IO § 82d) on ette nähtud lisatasu. Eraldi tasu makstakse ka ettevõtte tegevuse jätkamise eest (IO § 82 lg 3).

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Maksejõuetusmenetluse jooksul säilib põhimõtteliselt võimalus **teha tasaarveldus** võlgniku nõudega.

Selle eeltingimus on siiski see, et **nõuded on menetluse algatamisel tasaarvelduseks sobivad**. Tasaarveldus ei ole lubatud, kui pankrotivõlausaldajast on saanud pankrotivara võlgnik alles pärast maksejõuetusmenetluse algatamist või kui nõue võlgniku vastu on omandatud alles pärast maksejõuetusmenetluse algatamist (IO § 20 lg 1 esimene lause). Samuti on tasaarveldus **väljastatud**, kui kolmas isik omandas vastunõude võlgniku vastu viimase **kuue kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamist** ja ta **teadis omandamise ajal pankrotist** või pidi sellest teadma (IO § 20 lg-d 1 ja 2). Sellistel juhtudel kahjustab kolmandat isikut isegi kerge hooletus.

Maksejõuetusmenetluses on võimalik tasaarveldus **tingimusliku nõudega** olenemata sellest, kas tingimuslik on pankrotivõlausaldaja või võlgniku nõue. Kui pankrotivõlausaldajal on tingimuslik nõue, võib maksejõuetust menetlev kohus muuta tasaarvelduse sõltuvaks tagatise andmisest (IO § 19 lg 2). Tasaarveldust ei välista maksejõuetusmenetluses ka asjaolu, et pankrotivõlausaldaja nõue on **mitterahaline** (IO § 19 lg 2). See ei tekita raskusi, sest sellised õigused teisendatakse maksejõuetusmenetluse algatamisel rahalisteks nõueteks (IO § 14 lg 1).

Kui pankrotivõlausaldajatel on tasaarvelduseks sobivad nõuded, ei pea nad **neid maksejõuetusmenetluses esitama**, kui need on kaetud vastunõudega (IO § 19 lg 1). Ülemkohus (*Oberster Gerichtshof*, OGH) on siiski otsustanud, et kui pankrotivõlausaldaja ei kasuta seadusjärgset tasaarvelduse võimalust maksejõuetusmenetluse käigus vastavalt IO § 19 lg-le 1, on tal pärast saneerimiskava lõplikku kinnitamist ja maksejõuetusmenetluse lõpetamist üldjuhul võimalik tasaarveldada oma nõue ainult saneerimiskava jaotisemäära alusel (RIS-Justiz RS0051601 [T4]).

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Kahepoolsed lepingud

Kui võlgnik ja teine pool ei ole kahepoolset lepingut maksejõuetusmenetluse algatamise ajal täitnud või on seda teinud osaliselt, võib pankrotihaldur kas lepingu (täies ulatuses) võlgniku arvel täita ja nõuda selle täitmist teiselt poolelt või lepingu tühistada (IO § 21 lg 1). Omavalitsemisõigusega võlgnikku puudutavas saneerimismenetluses nõutakse võlgnikult avalduse esitamist vastavalt IO §-le 21. Kui ta soovib lepingu tühistada, on vajalik saneerimishalduri nõusolek (IO § 171 lg 1). Kui teine pool on kohustatud lepingu eelnevalt täitma, võib ta keelduda seda tegemast kuni tagatise seadmiseni, välja arvatud juhul, kui ta oli lepingu sõlmimise ajal võlgniku halvast finantsseisundist teadlik (IO § 21 lg 3).

Rent

Rentnikuga seotud maksejõuetusmenetluse korral on pankrotihalduril õigus rent lõpetada kooskõlas seadusjärgse või kokkulepitud lühema etteteatamistähtajaga (IO § 23).

Töölepingud

Kui võlgnik on tööandja ja töösuhe on juba sõlmitud, siis võib selle põhimõtteliselt lõpetada kas töötaja ise oma ennetähtaegse lahkumise teel või pankrotihaldur – järgides seadusjärgset etteteatamistähtaega, kollektiivselt kokku lepitud etteteatamistähtaega või lubatud viisil kokku lepitud lühemat etteteatamistähtaega ja võttes arvesse lõpetamisega seotud seadusjärgseid piiranguid – ühe kuu jooksul pärast seda, kui on avaldatud otsus, millega antakse korraldus, nõusolek või kinnitus ettevõtte või selle osa sulgemise kohta. Omavalitsemisõigusega võlgnikku puudutavale maksejõuetusmenetlusele kohaldatakse erisätteid.

Lepingu lõpetamise keeld

Kui lepingu lõpetamine võib seada ohtu võlgniku ettevõtte tegevuse jätkamisele, võib teine pool lõpetada võlgnikuga sõlmitud lepingu kuueks kuuks alates maksejõuetusmenetluse algatamisest ainult piisavalt mõjuval põhjusel. Mõjuvaks põhjuseks ei loeta seda, kui võlgniku majanduslik olukord halveneb ja kui ta jätab rahuldamata nõuded, mille tähtaeg saabus enne maksejõuetusmenetluse algatamist (IO § 25a lg 1). Need piirangud ei kehti, kui lepingu lõpetamine on vajalik lepingupoole raskete isiklike või majanduslike tagajärgede ärahoidmiseks, juhul, kui tal on õigus laenude väljamaksmisele, ja töölepingute puhul (IO § 25a lg 2).

Kehtetud lepingud

Vastavalt IO § 25b lg-le 2 ei ole lubatud lepingusäte, millega tühistatakse või lõpetatakse leping maksejõuetusmenetluse algatamise korral. See kehtib põhimõtteliselt kõikide lepingute puhul (vähesed erandid on seotud lepingutega, millele kohaldatakse pangandusseadust või börsiseadust (*Börsegesetz*)).

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Kui maksejõuetusmenetlus on algatatud, ei ole pankrotivõlausaldajatel ei isiklikult ega väljaspool maksejõuetust enam võimalik oma nõudeid kohtumenetluse kaudu võlgniku vastu esitada (**menetluskeeld**, IO § 6 lg 1). Samuti ei saa väljastada kohtumäärust pankrotinõuete kasuks. Üksnes omavalitsemisõigusega võlgnikku puudutavates saneerimismenetlustes jääb võlgnikule õigus osaleda kohtuvaidlustes ja muudes omavalitsemisega seotud menetlustes (IO § 173).

Kui võlgnik esitab hagi või see esitatakse tema vastu, siis vastupidiselt IO § 6 lg-le 1 tuleb see pärast maksejõuetusmenetluse algatamist tagasi lükata. Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ei tohi pankrotinõude tasumise täitmisele pööramise eesmärgil omandada pandiõigust ega nõude rahuldamise õigust (**täitmiskeeld**, IO § 10 lg 1). Juba enne maksejõuetusmenetluse algatamist saavutatud lahutamis- ja eraldamisõiguse suhtes üldine täitmiskeeld ei kehti; seetõttu võib maksejõuetusmenetluse käigus taotleda ka täitmisele pööramist.

Menetlus- ja täitmiskeeldu tuleb täita **ex officio** ning need laienevad kõikidele pankrotivõlausaldajatele.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Pankrotivara seotud käimasolevad kohtuasjad peatatakse maksejõuetusmenetluse algatamisel **ex lege** (IO § 7 lg 1). Menetlus peatatakse **ex officio**.

Pankrotinõuetega seotud menetlust ei tohi mingil juhul jätkata enne nõuete kinnitamise koosolekut (IO § 7 lg 3). Kui nõuete kinnitamise koosolekul **vaidlustab** pankrotihaldur või üks samade õigusega võlausaldajatest need nõuded, võib peatatud menetlust jätkata **nõuete kinnitamise menetlusena** (IO § 113).

Kui menetlus on seotud nõuetega, mida maksejõuetusmenetluses ei esitata, võib seda **ilma viivituse** jätkata.

Enne maksejõuetusmenetluse algatamist alustatud **täitemenetlusi** põhimõtteliselt ei peatata. Siiski aeguvad **ex lege** pandiõigused ja nõuete rahuldamise õigused, mis on omandatud makse sissenõudmiseks 60 päeva jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamist, välja arvatud juhul, kui need on kehtestatud avalikust õigusest tulenevate nõuete rahuldamiseks (IO § 12 lg 1). Aegumise korral tuleb **realiseerimiseks ette nähtud täitemenetlus** maksejõuetust menetleva kohtu või pankrotihalduri nõudel **peatada** (IO § 12 lg 2).

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajate üldkoosolek

Võlausaldajate üldkoosolek on pankrotivõlausaldajate üldorgan ja selle eesmärk on võimaldada pankrotivõlausaldajatel menetluses osaleda. Võlausaldajate üldkoosoleku kokkukutsumise ja juhatamise eest vastutab maksejõuetust menetlev kohus (IO § 91 lg 1). Võlausaldajate esimene üldkoosolek kutsutakse

kokku maksejõuetusmenetluse algatamisel ja seda nõuab seadus. Edasised koosolekud kutsuvad kokku maksejõuetust menetlev kohus oma äranägemisel. Võlausaldajate üldkoosolek kutsutakse kokku eelkõige siis, kui seda taotleb pankrotihaldur, võlausaldajate komitee või vähemalt kaks võlausaldajat, kelle nõuded moodustavad ligikaudu neljandiku pankrotinõuetest. Kokkukutsumisel tuleb ära märkida päevakorrapunktid. Võlausaldajate üldkoosolekul on teatud petitsiooniõigus (nt võlausaldajate komitee määramisel või pankrotihalduri vabastamisel). Samuti on üldkoosoleku vastutusalas hääletamine saneerimiskava vastuvõtmise üle.

Võlausaldajate üldkoosoleku otsused ja taotlused eeldavad üldjuhul absoluutset häälteenamust, mis arvutatakse nõuete hulga alusel (IO § 92 lg 1).

Võlausaldajate komitee

Võlausaldajate komiteed ei ole vaja maksejõuetusmenetluses määrata iga kord, vaid ainult juhul, kui see tundub mõistlik ettevõtte liigi või tegevuse erilise mahu tõttu. Võlausaldajate komitee tuleb alati määrata siis, kui on käimas ettevõtte või selle osa müük või rentimine (IO § 117 lg 1 punkt 1). Selle eesmärk on pankrotihalduri üle järelevalve teostamine ja tema abistamine (IO § 89 lg 1). Oluliste kokkulepete puhul peab haldur pidama nõu võlausaldajate komiteega (IO § 114 lg 1). Teatud oluliste tehingute (nt ettevõtte müük) kehtivuse eeltingimus on võlausaldajate komitee nõusolek.

Võlausaldajate komitee koosneb kolmest kuni seitsmest liikmest. Need määrab kohus omal algatusel või taotluse alusel. Liikmeteks ei pea määrama üksnes võlausaldajaid, vaid need võivad olla ka muud füüsilised või juriidilised isikud.

Võlausaldajate kaitse ühendused

Praktikas kaitsevad pankrotivõlausaldajate huve sageli **võlausaldajate kaitse ühendused**. Need esitavad nõudeid, osalevad koosolekutel ja teostavad saneerimiskava puhul nende pankrotivõlausaldajate hääleõigust, keda nad esindavad. Võlausaldajate kaitse ühendused jälgivad ka pankrotihalduri tehtavaid väljamakseid.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihaldurilt oodatakse põhimõtteliselt, et ta võõrandaks pankrotivara hulka kuuluvad esemed väljaspool kohut, eelkõige **avatud turul müümise** kaudu. Vastavalt täitemenetluse seadusele (*Exekutionsordnung*) **korraldab kohus oksjoni** ainult erandjuhtudel, kui seda otsustab maksejõuetust menetlev kohus vastusena pankrotihalduri taotlusele.

Maksejõuetust menetleva kohtu nõusolekul võib võlausaldajate komitee otsustada, et nõuded, mille piisav täitmisele pööramine on ebatõenäoline, ja vähese väärtusega esemed tuleks anda võlgnikule vabalt käsutamiseks.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotinõuded

Pankrotinõuded on nende võlausaldajate nõuded, kellel on maksejõuetusmenetluse algatamisel rahalisi nõudeid võlgniku vastu (IO § 51). Pankrotinõuete hulka ei kuulu pankrotinõude intressid alates maksejõuetusmenetluse algatamisest, maksejõuetusmenetluses osalemise kulud, trahvid mis tahes liiki kuritegude eest, kingitustega seotud nõuded ja pärandvara puudutava maksejõuetusmenetluse puhul ka annakutest tulenevad nõuded (IO § 58).

Pankrotinõudele kohaldatakse üldjuhul võrdse kohtlemise põhimõtet. Maksejõuetusmenetluses ei eelistata avaliku sektori asutusi ega töötajaid.

Aksionäri nõue maksta tagasi aksionäri laen, mis asendab omakapitali, on siiski allutatud nõue.

Kui võlausaldaja soovib oma nõuete rahuldamisest pankrotivara arvel, peab ta esitama pankrotinõude maksejõuetusmenetluses, isegi kui mõni kohtumenetlus on pooleli või kohtuotsus on selle kohta langetatud.

Maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevad nõuded

Maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevad nõuded on seaduses sõnaselgelt loetletud nõuded, mis tekivad alles pärast maksejõuetusmenetluse algatamist. Maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevad nõuded on pankrotivara suhtes esitatavad nõuded, mis tuleb rahuldada pankrotivara arvel eelisjärjekorras, st enne pankrotivõlausaldajaid (IO § 47 lg 1). Kõige olulisemad maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevad nõuded on (IO § 46 lg 1): maksejõuetusmenetluse kulud;

väljamaksed, mis on seotud pankrotivara säilitamise, haldamise ja juhtimisega;

kõik pankrotivara seotud riiklikud maksud ulatuses, milles maksukohustusest tulenevad asjaolud realiseeruvad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist; töötajate nõuded korrapärase tasu saamiseks maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevatel perioodidel eest;

nõuded pankrotihalduri sõlmitud kahepoolsete lepingute täitmiseks;

pankrotihalduri õigustoimingutest tekkivad nõuded;

pankrotivara alusetust suurendamisest tulenevad nõuded;

töösuhte lõpetamisel tekkivad nõuded, kui töösuhte sõlmiti maksejõuetusmenetluse jooksul.

Maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevaid nõudeid ei ole vaja maksejõuetusmenetluses esitada. Kui pankrotihaldur keeldub maksmisele kuuluvaid maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevaid nõudeid rahuldamast, on kõnealusel võlausaldajal õigus esitada oma nõuded kohtu kaudu.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Pankrotinõuded tuleb esitada maksejõuetust menetlevale kohtule kirjalikult. Nõue tuleb esitada riiklikus vääringus (euro); valuuta konverteeritakse maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva seisuga. Nõude esitamisel tuleb märkida selle summa ja selle aluseks olevad asjaolud, samuti tõendid, mida on võimalik väidetava nõude tõendamiseks esitada. Võlausaldaja peab ka teatama, kas nõude suhtes kehtib omandireservatsioon ja milliste varade suhtes see kehtib, samuti peab ta märkima, kas taotleatakse tasaarvestust ning kui see on nii, siis vastunõuete suuruse maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeval. Võlausaldaja peab teatama ka oma e-posti aadressi ja pangakonto andmed.

Selleks peab ta kasutama spetsiaalset vormi veebisaidil www.justiz.gv.at. Kui võlausaldaja teatab oma nõuetest muul viisil kui kõnealust vormi kasutades, peab tema esitatud teave sisaldama vormil nimetatud andmeid.

Kui välisriigis asuv võlausaldaja esitab nõude maksejõuetusmenetlust käsitleva määruse tähenduses, kohaldatakse seda määrust. Kui võlausaldaja ei kasuta rakendusmääruse kohast standardvormi, peab esitatud teave sisaldama maksejõuetusmenetlust käsitlevas määruses ette nähtud andmeid.

Pankrotinõuded tuleb esitada nõuete esitamise tähtaja jooksul, mis on märgitud maksejõuetuskorralduses. Kui võlausaldaja hilineb oma nõude esitamisega, võib juhtuda, et tal tuleb tasuda nõuete kinnitamise erikoosolekuga seotud kulud. Nõudeid, mis esitatakse hiljem kui 14 päeva enne lõpparuande kinnitamise koosolekut, ei võeta arvesse (IO § 107 lg 1 viimane lause).

Kui pankrotihaldur tunnustab esitatud nõuet ja üksi pankrotivõlausaldaja seda ei vaidlusta, loetakse see vastuvõetuks. See tähendab eelkõige, et pankrotivõlausaldajat võetakse jaotamisel arvesse.

Kui pankrotihaldur või pankrotivõlausaldaja vaidlustab esitatud nõude, on võimalik nõuet kinnitada ainult tsiviilmenetluses. See, kas nõuet maksejõuetusmenetluses tunnustatakse, sõltub selle tsiviilmenetluse tulemusest.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjed?

Tulu jaotamist reguleeritakse IO §-dega 128–138.

Maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevad nõuded rahuldatakse esmajärjekorras, sellele järgnevad pankrotivõlausaldajate nõuded.

Maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevad võlausaldajate nõuded rahuldatakse kohe pärast nende nõuete kindlaksmääramist ja tähtaja saabumist, arvestamata menetluse seisu. Kui olemasolevatest vahenditest ei piisa maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevate nõuete täielikuks katmiseks, tuleb need rahuldada alljärgnevas järjekorras (IO § 47):

pankrotihalduri rahalised ettemaksed;

muud menetluskulud;

kolmanda isiku ettemaksed ulatuses, mis oli vajalik menetluskulude katmiseks;

töötajate nõuded ulatuses, mis ei ole tagatud pankrotihüvitise tagatise seadusega (*Insolvenz-Entgeltsicherungsgesetz*);

töösuhete lõpetamisest tulenevad töötajate nõuded ulatuses, mis ei ole tagatud pankrotihüvitise tagatise seadusega;

muud maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevad nõuded.

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevate nõuete täieliku rahuldamist jaotatakse järelejäänud summa jaotiste kaupa **pankrotivõlausaldajate** vahel. Pankrotivõlausaldajate nõuete rahuldamist ei või alustada enne nõuete kinnitamise üldkoosolekut. Pankrotihaldur peab algatama jaotamise põhimõtteliselt pärast nõupidamist võlausaldajate komiteega ja maksejõuetust menetleva kohtu heakskiidetud jaotamiskava alusel.

Tagatisega võlausaldajate nõuded tuleb rahuldada eelisjärjekorras enne pankrotivõlausaldajate ja maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevaid võlausaldajate nõudeid, kuna nende nõuded on kaetud tagatiseks oleva varaga (nt tagatis). Võõrandamisest saadud tulu ülejääk kantakse ühisesse pankrotivarasse (IO § 48 lg-d 1 ja 2).

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Saneerimiskava

Saneerimiskava on maksejõuetusmenetluses võlgniku ja pankrotivõlausaldajate vahel sõlmitud kokkulepe pankrotinõuete vähendamise ja peatamise kohta ning seda kasutatakse võlgade tasumiseks. See eeldab võlausaldajate enamuse nõusolekut ja maksejõuetust menetleva kohtu kinnitust. Kui võlausaldajate enamus nõustub maksejõuetusmenetluses võlgniku esitatud saneerimiskavaga ja maksejõuetust menetlev kohus kinnitab saneerimiskava, vabaneb võlgnik oma kohustustest ulatuses, mis ületavad saneerimiskavas kindlaksmääratud jaotist.

Üldiselt võib võlgnik koostada saneerimiskava igat liiki maksejõuetusmenetluses, st mitte üksnes saneerimise käigus, vaid ka pankrotimenetluses (pankrotimenetluse esmaeesmärk ei ole varade realiseerimine ja jaotamine; pigem tuleks pankrotimenetluses samuti kõigepealt uurida, kas saneerimiskava on võimalik).

Saneerimiskavas peab võlgnik tegema pankrotivõlausaldajatele pakkumise tasuda vähemalt 20% pankrotinõuetest kahe aasta jooksul. Füüsiliste isikute puhul, kes ei tegele ettevõtlusega, võib makseperiood ulatuda viie aastani. Saneerimiskava ei tohi nõuete lahutamise ja eraldamise õigusega võlausaldajaid mõjutada. Maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevate võlausaldajate nõuded tuleb rahuldada täies ulatuses ja pankrotivõlausaldajaid tuleb põhimõtteliselt kohelda võrdselt.

Maksejõuetusmenetlust nimetatakse saneerimismenetluseks (*Sanierungsverfahren*), kui menetluse algatamisel on saneerimiskava juba esitatud.

Võlanõudemenetlus

Saneerimiskava ei saa kasutada mitte üksnes ettevõtteid ja juriidilised isikud, vaid ka füüsilised isikud, kes ei tegele ettevõtlusega. Kui võlanõudemenetluses saneerimiskava ei koostata, siis võlgniku vara realiseeritakse. Veel üks võlakoorma kergendamise võimalus on maksekava või teise võimalusena võlgade absorbeerimismenetlus (*Abschöpfungsverfahren*). Maksekava on saneerimiskava erivorm. Põhilised erinevused seisnevad konkreetse miinimumjaotise puudumises.

Kui võlausaldajad maksekavaga ei nõustu, peab kohus tegema otsuse võlgniku taotluse kohta kasutada võlgade absorbeerimismenetlust koos ülejäänud võlakohustustest vabastamisega. Sel juhul ei ole võlausaldajate nõusolek vajalik. Esimesena absorbeerub sissetuleku arestitav osa. Võlgnik peab loovutama asjaomased (palga)nõuded viie aasta jooksul võlausaldajate usaldusisikule. Pärast nõuete loovutamise teatamise tähtaja möödumist peab kohus kuulutama veel lõpetamata võlgade absorbeerimismenetluse lõpetatuks ja samal ajal teatama, et võlgnik on vabastatud menetluse käigus pankrotivõlausaldajate ees täitmata jäänud kohustustest (võlakohustustest vabastamine).

Maksejõuetusmenetluse lõpetamine

Kui maksejõuetust menetlev kohus kinnitab saneerimiskava (või maksekava), lõpetatakse maksejõuetusmenetlus, kui kinnitamisotsus on lõplik. Samuti lõpeb maksejõuetusmenetlus automaatselt pärast võlgade kustutamise menetluse lõplikku algatamist.

Kui saneerimis- või maksekava ei koostata, lõpetab maksejõuetusmenetluse maksejõuetust menetleva kohtu tehtav otsus, kui on esitatud tõendid lõpliku jaotamise lõpuleviimise kohta.

Maksejõuetusmenetlus tuleb lõpetada ka siis, kui kõik maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevate nõuete võlausaldajad ja pankrotivõlausaldajad sellega nõustuvad või kui maksejõuetusmenetluse käigus selgub, et varast ei piisa maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks.

Otsused maksejõuetusmenetluse lõpetamise kohta avaldatakse maksejõuetusmenetluste andmebaasis (*Insolvenzdatei*).

Maksejõuetusmenetluse täieliku lõpetamise tulemusena saab võlgnik jälle tagasi kogu oma vara käsutusõiguse (välja arvatud võlgade kustutamise menetluse algatamise korral); pankrotihalduri volitused lõpevad. Lisaks saab võlgnik taas piiramatut õigust hageda ja olla hagetud. Pooleliolevates kohtumenetlustes asendatakse seaduse kohaselt menetluspool: pankrotivara asemele astub endine võlgnik. Teatud sektorites võib võlgnik hakata tegelema uuesti ettevõtlusega üksnes halduspiirangutega (nt kaubanduseeskirjad (*Gewerbeordnung*)) või kutsealaste piirangutega (nt advokaadiseadus (*Rechtsanwaltsordnung*)). Võlausaldajate tahtlik kahjustamine võib kaasa tuua kriminaalkaristuse.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui maksejõuetusmenetlus ei lõpe võlgadest vabastamisega (mis tuleneb saneerimiskavast, maksekavast või ülejäänud võlgadest vabastamisest pärast võlgade kustutamise menetlust), on pankrotivõlausaldajatel **takistamatu õigus esitada lisanõue** pärast maksejõuetusmenetluse täielikku lõpetamist, st neil on jälle võimalus esitada maksejõuetusmenetluses rahuldamata jäänud nõue kohtus või täitemenetluses endise pankrotivõlgniku vastu.

Teisalt toovad maksejõuetusmenetluses võlgadest vabastamise võimalused kaasa selle, et jaotist ületav järelejäänud nõue on endiselt üksnes osaline kohustus, st võlg ilma kohustuseta, mis kuulub küll maksmisele, kuid ei ole kohustuslikus korras sissenõutav.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetluse kulud tuleb tasuda pankrotivarast.

Kui varast ei piisa kulude katmiseks, tuleb maksejõuetusmenetlus sellele vaatamata algatada, kui taotluse esitanud võlausaldaja maksab kulude kattteks ettenähtud summa ettemaksena. Võlausaldaja tagasimaksenõue tuleb rahuldada eelisjärjekorras enne muude maksejõuetusmenetluse algatamisele järgnevate nõuete võlausaldajate nõudeid (IO § 46 punkt 1).

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Võlgniku õigustoimingud enne maksejõuetusmenetluse algatamist

Teatud õigustoimingud, mis on tehtud enne maksejõuetusmenetluse algatamist ja kahjustavad võlausaldajaid, on tühised (IO § 27 et seq.). Vaidlustada on võimalik nii võlgniku varaga seotud positiivsed õigustoimingud kui ka tegevusetus. Eduka vaidlustamise eeltingimus on see, et vaidlustatava õigustoimingu mõju on pankrotivõlausaldajaid **kahjustanud**. See on nii juhul, kui vaidlustatud õigustoiming on toonud kaasa muude võlausaldajate nõuete rahuldamata

jätmise näiteks varade vähendamise või kohustuste suurendamise kaudu. Teine eduka vaidlustamise tingimus on see, et vaidlustamise tulemusena **paranevad** võlausaldajate **nõuete rahuldamise väljavaated**. Lisaks nendele üldtingimustele peavad õigustoimingu vaidlustamiseks esinema ühe järgmise olukorra tunnused.

Tühisus võlausaldajate tahtliku kahjustamise tõttu (IO § 28 punktid 1–3).

Kui võlgnik on tegutsenud kavatsusega kahjustada võlausaldajaid ja kolmas isik oli sellest teadlik, hõlmab tühisus maksejõuetusmenetluse algatamisele eelnevat kümneaastast perioodi (IO § 28 punkt 1). Kui teadmine kavatsusest kahjustada võlausaldajaid puudus hooletuse tõttu, on vaidlustamine piiratud maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneva kahe aastaga.

Tühisus varade raiskamise tõttu (IO § 28 punkt 4)

Ostu-, vahetus- ja tarnekontaktid, mis on sõlmitud maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneval aastal, on tühised ulatuses, milles need põhjustasid varade raiskamist võlausaldajate kahjuks, kui teine pool oli või pidi olema sellest teadlik.

Tühisus tasuta võõrandamise tõttu (IO § 29)

Tasuta võõrandamine, mille võlgnik on teostanud maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneval kahel aastal, on tühine.

Tühisus sooduskohtlemise tõttu (IO § 30)

See asjaolu muudab tühiseks teatud õigustoimingud, mille käigus koheldakse üht võlausaldajat teistest soodsamalt. Tühiseks kuulutamise tingimus on toimingu tegemine maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneval aastal. Samal ajal kehtib ka lisaklausel, et maksejõuetus või ülemäärane võlgnevus peab olema tekkinud või maksejõuetusmenetluse algatamise taotlus on esitatud või toiming on tehtud viimase 60 päeva jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamist. Kui kate (nõude rahuldamine või tagatis) oli sobimatu (st võlausaldajal ei olnud võimalik seda nõuda õigussuhte olemuse tõttu või mitte sellel kujul või ajal), siis muud (subjektiivseid) tühisuse tingimused puuduvad. Samuti võib sobiv nõude rahuldamine või tagatis (st teise poole tõttu sellel kujul või ajal) olla IO § 30 alusel tühine. Sellistel juhtudel sõltub tühisus võlgniku kavatsusest kedagi soodsamalt kohelda ja teise poole teadlikkusest või teadmatusesest hooletuse tõttu.

Tagasivõitmine maksejõuetusest teadmise tõttu (IO § 31)

See asjaolu hõlmab teatud õigustoiminguid, mis tehti maksejõuetusmenetluse algatamisele eelneva kuue kuu jooksul ja pärast maksejõuetuse (ülemäärase võlgnevuse) tekkimist, ulatuses, milles teine pool teadis või oleks vähemalt pidanud teadma maksejõuetusest, ülemäärasest võlgnevusest või menetluse algatamise taotlusest. Veel üks eeldus on see, et võlausaldaja saab tagatise või tema nõue rahuldatakse õigustoimingu kaudu või et õigustoiming on otseselt kahjustav.

Tagasivõitmise õigus on ainult pankrotihalduril. Enne seda peab ta küsima kinnituse võlausaldajate komiteelt (IO § 114 lg 1). Tagasivõitmiseks esitatakse hagi, vastulause (IO § 43 lg 1), vastuväide täitemenetluses või maksejõuetusmenetluses tagasivõitmise nõue tehingu teisele poolele. Tagasivõitmishagi tuleb esitada ühe aasta jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamisest, vastasel juhul nõue aegub, kuid see tähtaeg pikeneb, kui pankrotihaldur ja kostja nii kokku lepivad; pikendamises võib kokku leppida vaid ühe korra ja selle kestus ei tohi ületada kolme kuud (IO § 43 lg 2).

Võlgniku õigustoimingud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist

Kui võlgnikul ei ole omavalitsemisõigust, ei ole tema õigustoimingud, mis mõjutavad pankrotivara, pärast maksejõuetusmenetluse algatamist pankrotivõlausaldajate suhtes põhimõtteliselt enam kehtivad (IO § 3 lg 1). See on **kehtetuks tunnistamise** küsimus. Võlgnikul on õigus võtta lepingulisi kohustusi isegi pärast maksejõuetusmenetluse algatamist, aga sellistest kohustustest tulenevaid nõudeid ei saa esitada pankrotivõlausaldajate kahjuks enne maksejõuetusmenetluse lõpetamist. Pankrotihaldur võib sellised tehingud siiski edaspidise nõustumise kaudu jõustada.

Viimati uuendatud: 11/03/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Maksejõuetus/pankrot - Poola

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Poolas reguleeritakse pankrotimenetlust Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta (uuesti sõnastatud)) artikli 1 lõike 1 tähenduses kahe seadusega:

28. veebruari 2003. aasta seadus – pankrotiseadus (*Prawo upadłościowe*, ametlik väljaanne (*Dziennik Ustaw*) 2016, nr 2171) – edaspidi „pankrotiseadus“; 15. mai 2015. aasta seadus – restruktureerimisseadus (*Prawo restrukturyzacyjne*, ametlik väljaanne 2016, nr 1574) – edaspidi „struktureerimisseadus“. Pankrotiseadusega reguleeritakse maksejõuetusega seotud likvideerimisprotsessi ehk pankrotti (*upadłość*). Restruktureerimisseadusega reguleeritakse maksejõuetuse ohuga seotud restruktureerimismenetlusi ehk „kompromissi heakskiitmise menetlusi“ (*postępowanie o zatwierdzenie układu*, artiklid 210–226), „kompromissi kiirmenetlusi“ (*przyspieszone postępowanie układowe*, artiklid 227–264), „kompromissmenetlusi“ (*postępowanie układowe*, artiklid 267–282) ja „saneerimismenetlusi“ (*postępowanie sanacyjne*, artiklid 283–323).

Pankrotimenetluste eesmärk on rahuldada võlausaldajate nõuded suurimas võimalikus ulatuses ja kui see on mõistlikult võimalik, säilitada võlgniku ettevõtte. Sellised menetlused algatatakse eranditult vastava avalduse esitamise korral ja need koosnevad kahest etapist: pankroti väljakuulutamise menetlus ja pankroti väljakuulutamise järgne menetlus.

Kompromissi heakskiitmise menetlus võimaldab võlgnikul saavutada kompromissi, kogudes ise – kohtu sekkumiseta – võlausaldajate hääli. Selline menetlus võidakse algatada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromissi kiirmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromissi lihtsustatud viisil. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta rohkem kui 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromissmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromiss. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta rohkem kui 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Saneerimismenetlus võimaldab võlgnikul võtta parandusmeetmeid (mis on mõeldud võlgniku ettevõtte ümberkorraldamiseks) ja sõlmida pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist kompromissi. Parandusmeetmed hõlmavad õiguslikke ja praktilisi meetmeid, mille eesmärk on parandada võlgniku majanduslikku olukorda ja taastada tema suutlikkus täita oma kohustusi, kaitstes teda samal ajal täitmisele pööramise eest.

Pankrotimenetluse saab algatada ettevõtja vastu. Poola tsiviilseadustiku (*kodeks cywilny*) artikli 43 lõike 1 kohaselt on ettevõtja füüsiline isik, juriidiline isik või organisatsiooniüksus, kel ei ole juriidilise isiku staatust, kuid kelle õigusvõimelisust on tunnustatud seadusega, ja kes tegeleb enda nimel majandus- või kutsealase tegevusega.

Pankrotiavalduse võib esitada võlgnik ja iga võlausaldaja, kellel on võlgniku vastu isiklik nõue.

Pankrotiavalduse saab esitada ka

piiratud vastutusega äriühingute ja aktsiaseltside vastu, kellel ei ole majandustegevust;

isikuühingute osanike vastu, kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga;

kutseühingu osanike vastu.

Pankrotimenetluse saab algatada ka füüsiliste isikute vastu, kellel ei ole majandustegevust (pankrotiseaduse artikli 491 lõige 1 jj). Neid menetlusi alustatakse üksnes võlgniku taotlusel, välja arvatud juhul, kui võlgnik on endine ettevõtja, millisel juhul võib pankrotiavalduse kuni aasta jooksul pärast ettevõtja kustutamist vastavast registrist esitada ka võlausaldaja.

Restruktureerimismenetlus võidakse algatada järgmiste isikute suhtes:

ettevõtjad Poola tsiviilseadustiku artikli 43 lõike 1 tähenduses;

piiratud vastutusega äriühingud (*spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*) ja aktsiaseltsid (*spółka akcyjna*), kellel ei ole majandustegevust;

isikuühingute osanikud (*osobowa spółka handlowa*), kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga;

kutseühingu osanikud (*spółka partnerska*).

Restruktureerimismenetlust ei algatata füüsiliste isikute suhtes, kellel ei ole majandustegevust. Restruktureerimismenetlust alustatakse üksnes võlgniku taotlusel, välja arvatud saneerimismenetluse puhul, mille võib algatada ka võlausaldaja, kui võlgnik on maksejõuetu.

Kompromissi heakskiitmise menetlus võimaldab võlgnikul saavutada kompromissi, kogudes ise – kohtu sekkumiseta – võlausaldajate häält. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest.

Kompromissi kiirmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromissi lihtsustatud viisil. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromissmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromissi. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta rohkem kui 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Saneerimismenetlus võimaldab võlgnikul võtta parandusmeetmeid (mis on mõeldud võlgniku ettevõtte ümberkorraldamiseks) ja sõlmida pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist kompromissi. Parandusmeetmed hõlmavad õiguslikke ja praktilisi meetmeid, mille eesmärk on parandada võlgniku majanduslikku olukorda ja taastada tema suutlikkust täita oma kohustusi, kaitstes teda samal ajal täitmisele pööramise eest.

Pankrotimenetluse saab algatada ettevõtja vastu. Tsiviilseadustiku artikli 43 lõike 1 kohaselt on ettevõtja füüsiline isik, juriidiline isik või organisatsiooniüksus, kellel ei ole juriidilise isiku staatust, kuid kelle õigusvõimelisust on tunnustatud seadusega, ning mis tegeleb enda nimel majandus- või kutsealase tegevusega.

Lisaks saab pankrotiavalduse esitada ka järgmiste isikute vastu:

piiratud vastutusega äriühingute ja aktsiaseltside vastu, kellel ei ole majandustegevust;

isikuühingute osanike vastu, kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga;

kutseühingu osaniku vastu.

Pankroti väljakuulutamise menetluse saab algatada ka füüsiliste isikute vastu, kellel ei ole majandustegevust (pankrotiseaduse artikli 491 lõige 1 jj).

Restruktureerimismenetlus võidakse algatada seoses järgmiste isikutega:

ettevõtjad 23. aprilli 1964. aasta **seaduse** tähenduses – tsiviilseadustik (*kodeks cywilny*, ametlik teataja 2016, punktid 380 ja 585), edaspidi „tsiviilseadustik“.

piiratud vastutusega äriühingud (*spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*) ja aktsiaseltsid (*spółka akcyjna*), kellel ei ole majandustegevust;

isikuühingute osanikud (*osobowa spółka handlowa*), kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga;

kutseühingu osanikud (*spółka partnerska*).

Restruktureerimismenetlust ei algatata füüsiliste isikute suhtes, kellel ei ole majandustegevust. Restruktureerimismenetlust alustatakse üksnes võlgniku taotlusel, välja arvatud saneerimismenetlus, mille võib algatada ka võlausaldaja, kui võlgnik on maksejõuetu.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Pankrotimenetlus algatatakse maksejõuetuks muutunud võlgniku vastu (pankrotiseaduse artikkel 10).

Võlgnik on maksejõuetu, kui ta ei suuda oma rahalisi kohustusi nende maksetähtaja saabumisel täita. Võlgnikku peetakse suutmatuks täita oma rahalisi kohustusi, kui need on tasumata üle kolme kuu. Kui võlgnik on juriidiline isik või organisatsiooniüksus, kes ei ole juriidiline isik ja kellele antakse teovõime eraldi õigusaktiga, on ka tema maksejõuetu, kui tema rahalised kohustused ületavad tema varade väärtust ning selline olukord kestab üle 24 kuu. Kui puudub lühiajaline risk, et võlgnik ei suuda oma rahalisi kohustusi nende maksetähtaja saabumisel täita, võib kohus pankrotiavalduse tagasi lükata.

Restruktureerimismenetlus võidakse algatada maksejõuetu võlgniku või maksejõuetuks muutumise riskiga võlgniku suhtes. Maksejõuetu võlgnik on võlgnik, kes on maksejõuetu pankrotiseaduse artiklite 10 ja 11 tähenduses. Maksejõuetuks muutumise riskiga võlgnik on võlgnik, kelle majanduslikust olukorrast võib järeldada tema peatset maksejõuetuks muutumist.

Kui restruktureerimismenetlus oleks võlausaldajatele kahjulik, keeldub kohus seda algatamast.

Lisaks sätestatakse restruktureerimismenetluses igat liiki restruktureerimismenetluse algatamiseks konkreetset tingimused.

Kompromissi heakskiitmise menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromiss- ja saneerimismenetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, moodustavad üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada. Lisaks keeldub kohus sellist menetlust algatamast, kui puuduvad *prima facie* tõendid, et võlgnik suudab jooksvalt katta menetluskulusid ning selle algatamisest tulenevad kohustusi.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetluses hõlmab pankrotivara pankrotistunud poole vara pankroti väljakuulutamise päeva seisuga ning ka vara, mille see pool on omandanud *pankrotimenetluse käigus* (pankrotiseaduse artikkel 62). *Erandid sellest reeglist* on esitatud pankrotiseaduse artiklites 63–67a.

Pankrotivara ei hõlma 17. novembri 1964. aasta **seaduse** – tsiviilkohtumenetluse (ametlik teataja 2016, punktid 1822, 1823, 1860 ja 1948) kohaselt täitmisest välja jäävaid varasid; pankrotistunud poole tasu selles osas, mille suhtes ei kohaldata arestimist; kui pankrotistunud pool oli pandi või hüpoteegi haldaja, siis pandi või hüpoteegi täitmisele pööramisel saadud summa selles osas, mis halduslepingu alusel kuulub teistele võlausaldajatele.

Lisaks võidakse võlausaldajate koosoleku resolutsiooniga jätta pankrotivarast välja ka pankrotistunud poole muud varad.

Pankrotivarast jäetakse välja ka vara, mis on ette nähtud pankrotis poole töötajate ja pere abistamiseks; seda vara hoitakse ettevõtete sotsiaalhüvitiste fondi käsitlevate **sätete** kohaselt loodud eraldi kontol ettevõtete sotsiaalhüvitiste fondis koos summadega, mis tuleb pärast pankroti väljakuulutamist sellele kontole kanda, sealhulgas eluasemelaenu tagasimaksmine, fondis hoitava raha pealt kogunenud pangaintresside ning sellest fondist rahastatavaid ja pankrotistunud poole korraldatavaid sotsiaalteenuseid kasutatavalt isikult kogutud tasude maksmine.

Restruktureerimismenetluses hõlmab kompromissmenetluse vara ettevõtte käitamiseks kasutatavat vara ja võlgnikule kuuluvat vara (restruktureerimiseaduse artiklid 240, 273 ja 294).

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankrotimenetluses (menetluses, mille eesmärk on võlgniku vara likvideerida) võetakse võlgnikult õigus oma vara hallata. Vara (pankrotivara) haldamise võtab üle pankrotihaldur (*syndyk*). Samuti võtab haldur üle võlgniku ettevõtte käitamisega seotud kohustused – äriühingu juhtimine, aruandluskohustuste täitmine jne.

Võlgnik on jätkuvalt pankrotimenetluse osaline ja ta saab vaidlustada mõned otsused, mis kohus on menetluse käigus teinud, st otsused, mis puudutavad vara väljajätmist pankrotivarast ja pankrotihalduri tasu.

Restruktureerimismenetluses on võlgniku ja pankrotihalduri volitused erinevad, olenevalt menetluse liigist.

Kompromissi heakskiitmise menetluses võib võlgnik teha kõiki toiminguid, välja arvatud ajavahemikul kompromissi heaks kiitva otsuse tegemise päevast kuni selle otsuse lõplikuks muutmise päevani. Sellel ajavahemikul kehtivad samad eeskirjad mis kompromissi kiirmenetluse puhul, st võlgnik võib teha igapäevaseid juhtimistoiminguid. Muude kui igapäevaste juhtimistoimingute puhul on nõutav kompromissi järelevalvaja nõusolek.

Kompromissi kiirmenetluse ja kompromissmenetluse puhul võib võlgnik teha igapäevaseid juhtimistoiminguid; aga muude kui igapäevaste juhtimistoimingute puhul on nõutav kohtu järelevalvaja nõusolek, välja arvatud juhul, kui nende puhul nõutakse võlausaldajate komitee nõusolekut.

Saneerimismenetluses võetakse võlgnikult õigus äriühingut juhtida ja neid toiminguid teeb pankrotihaldur, välja arvatud juhul, kui nende puhul on nõutav võlausaldajate komitee nõusolek.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pankrotimenetluses võidakse pankrotistunud poole nõuded võlausaldaja nõuetega *tasaarvestada*, kui mõlemad nõuded olid olemas pankroti väljakuulutamise päeval, isegi juhul, kui üks neist ei olnud veel muutunud sissenõutavaks (pankrotiseaduse artikkel 93).

Tasaarvestamine ei ole lubatud, kui pankrotistunud poole võlausaldaja omandas nõude loovutamise või indossamendi teel, pärast seda, kui pankrot välja kuulutati, või omandas selle 12 kuu jooksul enne pankroti väljakuulutamist, teades, et oli alust kuulutada välja pankrot, välja arvatud juhul, kui omandamine oli seotud sellise võla tagasimaksmisega, mille tasumise eest vastutas omandanud pool (olenemata sellest, kas see oli isiklik võlg või teatava varaga tagatud võlg). (Pankrotiseaduse artikkel 94)

Tasaarvestamine ei ole lubatud, kui võlausaldajast sai pankrotistunud poole võlgnik pärast pankroti väljakuulutamise päeva (pankrotiseaduse artikkel 95).

Võlausaldaja, kes soovib kasutada *tasaarvestamise* õigust, esitab vastava avalduse hiljemalt nõude esitamise päeval (pankrotiseaduse artikkel 96).

Restruktureerimismenetluses kehtivad vastastikuste nõuete tasaarvestamise üldnormide suhtes järgmised piirangud:

võlausaldaja sai võlgniku võlgnikuks pärast restruktureerimismenetluse algatamise päeva;

pärast restruktureerimismenetluse algatamist sai selle võlgniku võlgnikust, kelle suhtes teostatakse restruktureerimismenetlust, tema võlausaldaja sellise nõude omandamise, loovutamise või indossamendi teel, mis tekkis enne restruktureerimismenetluse algatamise päeva.

Vastastikused nõuded saab tasaarvestada, kui nõue omandati sellise võla tagasimaksmisega, mille tasumise eest vastutas omandanud pool (isiklik võlg või teatava varaga tagatud võlg), ja kui omandanud poole tasumistähtaeg saabus enne kompromissi kiirmenetluse kohaldamise taotluse esitamise päeva.

Kui võlausaldaja soovib restruktureerimismenetluses kasutada *tasaarvestamise* eelist, esitab ta võlgnikule, või kui võlgnikult on juhtimisõigus ära võetud, siis pankrotihaldurile vastava avalduse hiljemalt 30 päeva pärast restruktureerimismenetluse algatamist, või kui *tasaarvestamise* alused tekkisid hiljem, siis hiljemalt 30 päeva pärast *tasaarvestamise* aluste tekkimist. Avaldus kehtib ka siis, kui see esitatakse kohtu järelevalvajale (restruktureerimiseaduse artiklid 253, 273 ja 297).

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Konkreetsed sätted pankroti väljakuulutamise mõjude kohta pankrotistunud poole kohustustele on esitatud pankrotiseaduse artiklites 83–118, pankrotistunud poole omandatud pärandvarale artiklites 119–123 ja pankrotistunud poole abieluvararežiimile artiklites 124–126.

Pankrotiseaduse artiklites 81–82 keelatakse pankrotivara hulka kuuluva vara koormamine pandi, registerpandi või hüpoteegiga.

Kui sellise lepingu sätetega, mille pool pankrotistunud isik on, välditakse või takistatakse pankrotimenetluse eesmärgi saavutamist, on need sätted pankrotivara suhtes kehtetud. Leping, millega kantakse üle vara omandiõigus, nõue või muu õigus ja mis on sõlmitud nõude tagamiseks, kehtib pankrotivara suhtes juhul, kui see sõlmiti kirjalikult ja tõendatud kuupäeval, välja arvatud juhul, kui see on leping, millega seati rahaline tagatis (pankrotiseaduse artikkel 84).

Artiklites 85 ja 85a sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad raamlepingute kohta, milles käsitletakse rahalisi forvard-/futuurehinguid või tagasiostulepingutega hõlmatud väärtpaberite müüki.

Kui pankrotistunud poole finantskohustuste tähtaeg ei ole veel saabunud, saabub tähtaeg pankroti väljakuulutamise päeval. Pankroti väljakuulutamise päeval muutuvad mitterahalistes kohustustes rahalisteks kohustusteks ning kuuluvad sellel päeval tasumisele, isegi kui nende tähtaeg ei ole veel möödunud (pankrotiseaduse artikkel 91).

Kui nõue tuleneb lepingust, mis on sõlmitud pankrotistunud poole tehtud pakkumise vastuvõtmisel, saab võlausaldaja seda pankrotimenetluses kaitsta üksnes juhul, kui avaldus, millega pakkumine vastu võeti, esitati pankrotistunud poolele enne pankroti väljakuulutamist.

Kui pankroti väljakuulutamise päeval ei ole vastastikuse lepingu kohased kohustused täielikult või osaliselt täidetud, võib pankrotihaldur pankrotimenetlust arutava kohtuniku (*sędzia komisarz*) nõusolekul täita pankrotistunud poole kohustused ja nõuda, et teine pool kas täidaks vastastikuse kohustuse või taganeks lepingust pankroti väljakuulutamise päeva seisuga. Kui pankrotistunud pool on pankroti väljakuulutamise päeval mis tahes muu kui vastastikuse lepingu osaline, võib pankrotihaldur lepingust taganeda, välja arvatud juhul, kui põhikirjaga on ette nähtud teisiti.

Teise poole esitatud, tõendatud kuupäevaga taotluse alusel teatab pankrotihaldur kolme kuu jooksul, kas ta taganeb lepingust või nõuab selle täitmist. Kui pankrotihaldur ei anna sellest ettenähtud ajal teada, käsitatakse seda lepingust taganemisena.

Teine pool, kellelt nõutakse oma kohustuse ennetähtaegset täitmist, võib kohustuse täitmise peatada, kuni vastastikune kohustus on täidetud või tagatud. Teisel poolel ei ole õigust seda teha, kui ta lepingu sõlmimise ajal teadis või oleks pidanud teadma, et on alust kuulutada välja pankrot (pankrotiseaduse artikkel 98).

Kui pankrotihaldur taganeb lepingust, on teisel poolel õigus nõuda täidetud kohustus tagasi, isegi juhul, kui see moodustab osa pankrotivarast. Pool võib pankrotimenetluses taotleda hüvitist täidetud kohustuse ja kahjumi eest, mis tekkis nende nõuete esitamisel pankrotimenetlust arutavale kohtunikule (pankrotimenetluse artikkel 99).

Müüja võib nõuda selle vallasvara – sealhulgas väärtpaberite – tagastamist, mis saadeti pankrotistunud poolele selle eest tasu saamata, kui seda vara ei omandatud enne, kui pankrotistunud pool või isik, keda pankrotistunud pool volitas seda vara käsutama, kuulutas välja pankroti. Tagastamisele on õigus ka

kaubasaajal, kes saatis vara pankrotistunud poolele. Müüja või kaubasaaja, kellele vara on tagastatud, maksab tagasi tekkinud või tekkida võivad kulud ja ettemaksud. Pankrotihaldur võib vara aga tagastada juhul, kui ta maksab või tagab hinna ja kulud, mille peab maksma pankrotistunud pool. Pankrotihalduril on õigus teha seda kuu aja jooksul alates tagastamisaotlusest (pankrotiseaduse artikkel 100).

Pankrotistunud poole sõlmitud komisjoni- või konsignatsioonilepingud, milles pankrotistunud pool oli tellija või kaubasaatja, ning ka pankrotistunud poole sõlmitud väärtpaberite haldamise lepingud muutuvad kehtetuks pankroti väljakuulutamisel. Teine pool võib pankrotistunud poole sõlmitud komisjoni- või konsignatsioonilepingutest, milles pankrotistunud pool oli volitusi omav pool või kaubasaaja, pankroti väljakuulutamise päeval taganeda (pankrotiseaduse artikkel 102).

Agendileping aegub päeval, mil üks pooltest kuulutab välja pankroti. Tellijast poole pankroti korral võib esindaja esitada pankrotimenetluses nõude kahjumi kohta, mida ta lepingu aegumise tõttu kandis (pankrotiseaduse artikkel 103).

Kui pankroti kuulutab välja kas laenuandja või laenuvõtja, lõpetatakse laenu kasutamise leping, kui selle ese on juba laenuks antud, kummagi poole taotlusel. Kui lepingu eset ei ole veel laenuks antud, siis leping kaotab kehtivuse (pankrotiseaduse artikkel 104).

Kui kumbki laenulepingu pool kuulutab välja pankroti ja kui laenu eset ei ole veel laenuks antud, siis laenuleping kaotab kehtivuse (pankrotiseaduse artikkel 105).

Kui kinnisvara üüri- või liisingulepingu ese on üürnikule või liisinguvõtjale kättesaadavaks tehtud, on leping pooltele siduv (pankrotiseaduse artiklid 106–108). Pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsusel lõpetab pankrotihaldur pankrotistunud poole sõlmitud kinnisvara üüri- või liisingulepingu kolmekuise etteteatamisega, seda ka juhul, kui pankrotistunud poolel ei oleks lubatud seda lepingut lõpetada (pankrotimenetluse artiklid 109–110).

Krediidileping kaotab kehtivuse pankrotimenetluse väljakuulutamisel, kui laenuandja ei ole raha pankrotistunud poolele enne seda kuupäeva kättesaadavaks teinud (pankrotiseaduse artikkel 111).

Pankrotimenetluse väljakuulutamine ei mõjuta pankrotistunud poole pangakonto, väärtpaberikonto ega sünteetilise konto lepingut (pankrotiseaduse artikkel 112).

Restruktureerimismenetluses ei ole võlgnikul ega võlausaldajal lubatud alates menetluse algatamise päevast kuni selle lõpetamise päevani või päevani, millal otsus menetlus katkestada muutub lõplikuks, täita kohustusi, mis tulenevad seaduse kohaselt kompromissmenetluse vara arvel kaetud nõuetest. Kui esitatakse taotlus algatada restruktureerimismenetlus või kui see menetlus algatatakse, muutuvad kehtetuks lepingusätted, millega nähakse ette selle õigussuhte muutmine või lõpetamine, mille pool võlgnik on.

Kui sellise lepingu sätetega, mille pool võlgnik on, välditakse või takistatakse restruktureerimismenetluse eesmärgi saavutamist, on need sätted kompromissmenetluse vara suhtes kehtetud.

Restruktureerimiseaduse artiklis 250 sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad raamlepingute kohta, milles käsitletakse rahalisi forvard-/futuurehinguid või tagasiostulepingutega hõlmatud väärtpaberite müüki.

Alates restruktureerimismenetluse algatamise päevast kuni selle lõpetamise päevani või päevani, millal otsus menetlus katkestada muutub lõplikuks, ei ole liisinguandjal lubatud võlausaldajate komitee nõusolekuta lõpetada nende ruumide või kinnisvara üüri- või liisingulepingut, kus tegutseb võlgniku ettevõtte. Eespool kirjeldatud eeskirjad üüri- või liisingulepingute kohta kehtivad *mutatis mutandis* krediidilepingute kohta selle raha suhtes, mis on laenuvõtjale tehtud kättesaadavaks enne menetluse algatamise kuupäeva, liisingute, varakindlustuse, pangakontolepingute, tagatislepingute, võlgnikule antud liitsentse hõlmavate lepingute ning tagatiste või akreditiivide kohta, mis on välja antud enne restruktureerimismenetluse algatamise päeva (restruktureerimiseaduse artiklid 256, 273 ja 297).

Lisaks võib pankrotihaldur **saneerimismenetluses** pankrotimenetlust arutava kohtuniku nõusolekul taganeda vastastikusest lepingust, mida ei ole enne saneerimismenetluse algatamise päeva täielikult ega osaliselt täidetud, kui teise poole osa lepingu täitmisest on jagamatu. Kui teise poole osa lepingu täitmisest on jagatav, kehtib see säte *mutatis mutandis* ulatuses, milles teine pool pidi lepingut pärast saneerimismenetluse algatamist täitma. Kui pankrotihaldur taganeb lepingust, võib teine pool pärast saneerimismenetluse algatamist ja enne seda, kui kõnealune pool sai taganemisteate, nõuda täidetud kohustuste tagastamist, kui see täidetud kohustus moodustab osa võlgniku varast. Kui see ei ole võimalik, võib teine pool taotleda täidetud kohustuse ja kantud kahju eest üksnes hüvitist. Nende nõuete puhul ei tehta kompromisse (restruktureerimiseaduse artikkel 298).

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Kui see on vajalik pankrotimenetluse eesmärkide saavutamiseks, võib kohus pärast **pankrotiavalduse** esitamist võlgniku, ajutise järelevalvaja või pankrotiavalduse esitanud võlausaldaja taotlusel peatada täitemenetlus ning tühistada pangakonto arestimine (pankrotimenetluse artikkel 39).

Kui pankrot on välja kuulutatud, siis seaduse kohaselt peatatakse pankroti väljakuulutamise päeva seisuga pankrotivara hulka kuuluvate varade suhtes *täite* menetlus, mis algatati enne pankroti väljakuulutamist. Seaduse kohaselt lõpetatakse menetlus, kui pankroti väljakuulutamise otsus muutub lõplikuks (pankrotiseaduse artikkel 146).

Pärast pankroti väljakuulutamist võib kohtu-, haldus- ja halduskohtumenetlusi algatada ja teostada ainult pankrotihaldur või pankrotihalduri vastu.

Võlausaldaja ei saa esitatava nõudega seoses menetlust algatada (pankrotiseaduse artikkel 144).

Kui täitemenetlust seoses nõudega, mille puhul seaduse kohaselt tehakse kompromiss, alustati enne restruktureerimismenetluse algatamist, siis **restruktureerimismenetluses** see *täitemenetlus* seaduse kohaselt peatatakse nende menetluste algatamise päeva seisuga. (Restruktureerimiseaduse artiklid 259 ja 278). Saneerimismenetluses kehtib peatamine kõigi täitemenetluste kohta, mida teostatakse saneerimismenetluse vara hulka kuuluvate võlgniku varade suhtes (restruktureerimiseaduse artikkel 312).

Päeval, millal kompromissi heakskiitmise otsus muutub lõplikuks, lõpetatakse seaduse kohaselt tagamis- ja *täitemenetlused*, mida teostati võlgniku vara suhtes eesmärgiga rahuldada nõudeid, mille suhtes kohaldatakse kompromissi. Võlgniku vastu toimuvaid tagamis- ja *täitemenetlusi*, mille eesmärk on rahuldada muid kui kompromissiga lahendatavaid nõudeid, võib võlausaldaja taotlusel jätkata (restruktureerimiseaduse artikkel 170).

Kompromissmenetluse, kompromissi kiirmenetluse või saneerimismenetluse algatamine ei takista võlausaldajal algatamast nõuete nimekirja lisatavate nõuete kaitsmiseks kohtu-, haldus- ja halduskohtumenetlusi või vahekohtumenetlusi (restruktureerimiseaduse artiklid 257, 276 ja 310).

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Pärast pankroti väljakuulutamist peatab kohus *ex officio* menetlused, kui need puudutavad pankrotivara, st kui nende tulemus võib pankrotivara mõjutada (puudutavad pankrotivara kuuluvat eset) ning pankrot on välja kuulutatud ja kui pankroti väljakuulutamise menetluses on määratud sundvalitseja (tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*kodeks postępowania cywilnego*) artikli 174 lõike 1 punktid 4 ja 5). Kohus kutsub pankrotihaldurit või sundvalitsejat menetluses osalema (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 174 lõige 3). Kui hageja on pankrotistunud pool (võlgnik), jätkab kohus peatatud menetlust *ex officio* niipea, kui on määratud pankrotihaldur (sundvalitseja) (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 180 lõike 1 punkt 5).

Pankrotihalduri vastu saab menetlust alustada üksnes siis, kui pankrotimenetluses ei ole nõuet nimekirja lisatud ja pärast kõigi seadustikus ettenähtud võimaluste ammendamist. (Pankrotiseaduse artikkel 145).

Restruktureerimismenetluses peatatakse käimasolevad kohtumenetlused (mis on menetluse algatamise hetkel pooleli), kui need puudutavad kompromissmenetluse vara (või saneerimismenetluse vara) ning restruktureerimismenetluses on määratud pankrotihaldur või saneerimismenetluse algatamise menetluses on määratud ajutine haldur ning menetlus puudutab tagatisega hõlmatud vara (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 174 lõike 1 punktid 4 ja 5). Kohus kutsub ajutist haldurit või pankrotihaldurit menetluses osalema (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 174 lõige 3). Võlgnikupoolel nõude tunnustamisel, nõudest loobumisel, kompromissil või juhtumi asjaolude tunnustamisel ei ole sellistel juhtudel ilma kohtu järelevalvaja nõusolekuta mingeid õiguslikke tagajärgi (restruktureerimiseseaduse artikkel 258).

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajate osalemist pankrotimenetluses reguleeritakse pankrotiseaduse artiklitega 189–213. Tunnustatud nõuetega võlausaldajatel on õigus osaleda võlausaldajate koosolekul ja hääletada.

Pankrotikohtunik loob *ex officio* või vastava taotluse korral võlausaldajate komitee ning määrab ametisse ja vabastab ametist selle liikmeid. Komitee abistab pankrotihaldurit, kontrollib tema tegevust, uurib pankrotivara moodustavate varade seisu, annab loa võtta meetmeid, mida võidakse võtta üksnes võlausaldajate komitee loal, ning kui pankrotikohtunik või pankrotihaldur seda taotleb, avaldab arvamust muudes küsimustes. Võlausaldajate komitee võib nõuda pankrotistunud poolelt või pankrotihaldurilt selgitusi ning ta võib vaadata läbi pankrotiga seotud dokumente, kuivõrd sellega ei rikota ärisaladust.

Järgmiste pankrotihalduri võetavate meetmete kehtivuseks on vajalik võlausaldajate komitee luba:

pankrotihalduri poolne ettevõtte edasine juhtimine, kui see peaks kestma üle kolme kuu pärast pankroti väljakuulutamist;

ettevõtte kui terviku müümisest loobumine;

pankrotivara hulka kuuluva vara otsemüük;

laenu- ja krediitolepingute sõlmimine ning pankrotistunud poole vara koormamine piiratud varaliste õigustega;

vaidlustatud nõuete tunnustamine, nendest loobumine või seoses nendega kompromissi tegemine ning vaidlusega vahekohtusse pöördumine.

Erand võidakse teha juhul, kui üks eespool nimetatud meetmetest tuleb võtta viivitamata ning see puudutab kuni 10 000 Poola zloti suurust väärtust – siis võib pankrotihaldur või kohtu järelevalvaja võtta selle meetme ilma komitee nõusolekuta.

Lisaks ei ole võlausaldajate komitee luba nõutav vallasvara müümisel, kui pankrotivara hulka kuuluva kogu vallasvara hinnanguline väärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti, ning nõuete ja muude õiguste müümisel, kui kõigi pankrotivara hulka kuuluvate nõuete ja muude õiguste nimiväärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti.

Võlausaldaja võib pankrotimenetluses teha kompromissetpaneku.

Samuti võivad võlausaldajad vaidlustada pankrotimenetlust arutava kohtu või pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsuse pankrotihalduri raamatupidamisaruannete heakskiitmise kohta, otsused nõuete nimekirja kohta (ka seoses teiste võlausaldajate nõuetega), jaotamiskava, pankrotihalduri tasu kohta ning ka otsuse pankrotimenetlus katkestada või lõpetada.

Võlausaldajate osalemist **restruktureerimismenetluses** reguleeritakse restruktureerimiseseaduse artiklitega 104–139. Võlausaldajate koosolekul saavad osaleda ja hääletada võlausaldajad, kelle nõuded on lisatud heakskiidetud nõuete nimekirja, ning ka võlausaldajad, kes tulevad võlausaldajate koosolekule ja esitavad pankrotimenetlust arutavale kohtunikule nende nõuet kinnitava täitedokumendi.

Võlausaldajate koosolekul võidakse kompromissi saavutada juhul, kui koosolekul osaleb vähemalt viiendik võlausaldajatest, kellel on õigus kompromissi üle hääletada.

Pankrotikohtunik loob võlausaldajate komitee ning määrab selle liikmeid ametisse ja vabastab ametist kas *ex officio* või vastava taotluse korral.

Võlausaldajate komitee abistab kohtu järelevalvajat või pankrotihaldurit, kontrollib nende tegevust, uurib kompromiss- või saneerimismenetluse vara moodustavate vahendite seisu, annab loa võtta meetmeid, mida võidakse võtta üksnes võlausaldajate komitee loal, ning kui pankrotikohtunik, kohtu järelevalvaja, pankrotihaldur või võlgnik seda taotleb, avaldab arvamust muudes küsimustes. Võlausaldajate koosolek ja selle liikmed võivad pankrotimenetlust arutavale kohtunikule esitada oma märkusi võlgniku, kohtu järelevalvaja või pankrotihalduri tegevuse kohta. Komitee võib võlgnikult, kohtu järelevalvajalt või pankrotihaldurilt nõuda selgitusi ning ta võib vaadata läbi võlgniku raamatupidamise ja dokumentid, juhul kui sellega ei rikota ärisaladust. Muudel juhtudel ja kahtluse korral täpsustab võlausaldajate komitee liikmete õigused seoses võlgniku ettevõtte raamatupidamise ja dokumentide läbivaatamisega pankrotimenetlust arutav kohus.

Järgmiste võlgniku või pankrotihalduri võetavate meetmete kehtivuseks on vajalik võlausaldajate komitee luba:

kompromiss- või saneerimismenetluse vara osade koormamine pandi, registerpandi või laevahüpooteegiga, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi; eseme omandiõiguse või õiguse üleandmine, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi;

kompromiss- või saneerimismenetluse vara osade koormamine muude õigustega;

krediidi- või laenulepingute sõlmimine;

võlgniku ettevõtte või selle organiseeritud osa kohta liisingulepingu või muu sarnase lepingu sõlmimine;

(kui eespool nimetatud meetmed võetakse võlausaldajate komitee nõusolekul, ei saa neid pidada pankrotivara suhtes rakendamatuks)

võlgniku teostatav kinnisvara või muu vara müük väärtuses üle 500 000 Poola zloti.

Samuti võivad võlausaldajad vaidlustada restruktureerimismenetlust arutava kohtu või pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsuse pankrotihalduri esitatud raamatupidamisaruannete heakskiitmise kohta, otsused nõuete nimekirja kohta (kompromiss- ja saneerimismenetlustes) ja teiste võlausaldajate nõuete kohta, kohtu järelevalvaja või pankrotihalduri tasu kohta ning ka otsuse pankrotimenetlus katkestada või lõpetada.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotimenetluses koostab pankrotihaldur pärast pankroti väljakuulutamist varaloendi, hindab pankrotivara ja koostab likvideerimiskava. Likvideerimiskavas määratakse kindlaks pankrotistunud poole vara, eelkõige ettevõtte kavandatud müümise viis, müügi aeg, hinnangulised kulud ja äritegevuse jätkamise majanduslik otstarbekus (pankrotiseaduse artikkel 306). Pärast varaloendi ja finantsaruande koostamist või pärast kirjaliku üldaruande esitamist likvideerib pankrotihaldur pankrotivara (pankrotiseaduse artikkel 308).

Pärast likvideerimist võib pankrotihaldur jätkata pankrotistunud poole ettevõtte juhtimist, kui võlausaldajatega on võimalik teha kompromiss või kui on võimalik müüa pankrotistunud poole kogu ettevõtte või selle organiseeritud osad (pankrotiseaduse artikkel 312).

Restruktureerimismenetlustes, st kompromissi kiirmenetlustes ja kompromissmenetlustes jätkab võlgnik tavajuhul oma ettevõtte juhtimist.

Restruktureerimismenetluse artikli 239 lõike 1 ja artikli 295 kohaselt võidakse võlgnikult see õigus võtta, kui:

võlgnik rikub kas tahtlikult või muul viisil seadust sellise juhtimise läbi, mille tulemusel põhjustatakse võlausaldajatele kahju, või on võimalik, et kahju põhjustatakse tulevikus;

on ilmselge, et juhtimisviisiga ei ole tagatud kompromissi rakendamine, või on võlgnikule artikli 68 lõike 1 kohaselt määratud järelevalvaja (*kurator*);

võlgnik ei järgi pankrotikohtuniku või kohtu järelevalvaja antud juhiseid, eelkõige ei esita pankrotikohtuniku kehtestatud tähtajaks seadusekohaseid kompromissetpanekuid.

Saneerimismenetluses võib kohus juhul, kui selle menetluse edukaks teostamiseks on nõutav võlgniku või tema esindajate isiklik osalemine ning kui nad samal ajal tagavad nõuetekohase juhtimise, lubada võlgnikul tavapärase juhtimise ulatuses juhtida kogu oma ettevõtet või selle osa (restruktureerimiseaduse artikli 288 lõige 3).

Kompromissi heakskiitmise menetluses juhib võlgnik kogu menetluse kestel ise oma ettevõtet.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetluses esitatakse kõik isiklike võlausaldajate nõuded. Nõude võib esitada ka võlausaldaja, kelle nõue on tagatud hüpoteegi, pandi, registerpandi, rahalise pandi, laevahüpoteegi või kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse või laevaregistrisse tehtava muu kandega (kui seda ei ole esitanud võlausaldaja, lisatakse see nimekirja *ex officio*). Töösuhtest tulenevad nõuded lisatakse nimekirja *ex officio* (pankrotiseaduse artikli 236 lõiked 1 ja 2 ning artikkel 237).

Esimesena kaetakse pankrotimenetluse kulud, enne kui pankroti väljakuulutamise järel tekivad pankrotivara arvel täidetavad kohustused – (pankrotiseaduse artikli 230 lõige 2 ja artikli 343 lõige 1 ning lõike 1 punkt 1), ilma et koostataks jaotamiskava.

Restruktureerimismenetluses hõlmab nõuete nimekirja enne restruktureerimismenetluse algatamist tekkinud isiklike nõudeid võlgniku vastu (restruktureerimiseaduse artikkel 76). Nõuete nimekirjas esitatakse eraldi nõuded, mille puhul tehakse kompromiss seaduse kohaselt, ja nõuded, mille puhul tehakse kompromiss võlausaldaja nõusolekul (restruktureerimiseaduse artikkel 86).

Restruktureerimismenetluses nõudeid ei esitata. Nõuete nimekirja koostab võlgniku raamatupidamise, dokumentide, kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse ning muudesse registritesse tehtud kannete põhjal kas järelevalvaja või pankrotihaldur.

Võlausaldajate jaoks, kelle nõuete puhul tehakse seaduse kohaselt kompromiss, on kompromiss siduv, ka juhul, kui nende nõudeid ei ole nõuete nimekirja lisatud.

Võlausaldajatele, keda võlgnik ei ole avalikustanud ja kes ei ole menetluses osalenud, ei ole kompromiss siduv (restruktureerimiseaduse artikkel 166).

Kompromissi ei saa teha elatisnõuete, haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstud hüvitiste ning annuiteedilepingu kohaste õiguste eest vahetuseks antud annuiteedi puhul; vara üleandmise ja õiguste rikkumise lõpetamise nõuete puhul; nõuete puhul, kui võlgnikul on restruktureerimismenetluse algatamise järel kohustused seoses pärandi omandamisega, pärast pärandi lisamist kompromissi- või saneerimismenetluse vara hulka; nõuete puhul seoses kindlustatu makstavate sotsiaalkindlustusmaksete osaga, kui maksja on võlgnik.

Samuti välistatakse kompromiss töösuhtest tulenevate nõuete puhul ning nende nõuete puhul, mis on tagatud võlgniku varale seatud hüpoteegi, pandi, registerpandi, rahalise pandi või laevahüpoteegiga, selles osas, mille väärtus on tagatisega kaetud, välja arvatud juhul, kui võlausaldaja nõustub ka nende puhul kompromissi tegema (restruktureerimiseaduse artikkel 151).

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Eeskirjad, millega reguleeritakse pankrotimenetluses nõuete esitamist, kontrollimist ja tunnustamist, on sätestatud pankrotimenetluse artiklites 239–266.

Pankrotimenetluses vastutavad nõuete esitamise eest võlausaldajad. Nõuded tuleb esitada hiljemalt 30 päeva pärast seda, kui pankroti väljakuulutamise otsus on avaldatud kohtu- ja ärivaldkonna teatajas (*Monitor Sądowy i Gospodarczy*, seejärel restruktureerimise ja pankroti keskregistris (*Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości*), pankrotiseaduse artikkel 51 ja restruktureerimiseaduse artikkel 455).

Esitada ei tule töösuhtest tulenevaid nõudeid. Seda liiki nõuded lisatakse nõuete nimekirja *ex officio* (pankrotiseaduse artikkel 237).

Võlausaldaja esitab oma nõude kirjalkult kahes eksemplaris. Esitatud nõudel peaks olema võlausaldaja nimi ja aadress, PESEL- (isikukood) või KRS- (riikliku kohturegistri) number ning nende puudumisel üksikasjad, mis võimaldavad võlausaldaja selgelt tuvastada, selles tuleks määratleda nõue koos võimalike võlgnevustega ning mitterahalise nõude väärtus, selle nõude olemasolu kinnitavad tõendid (kui nõue on lisatud restruktureerimismenetluses koostatud nõuete nimekirja, piisab ka sellele asjaolule tuginemisest), kategooria, kuhu selle võiks liigitada, sellega seotud tagatised ning kui nõuet käsitletakse käimasolevas kohtu-, haldus-, halduskohtu- või vahekohtumenetluses, siis selle menetluse seis. Kui nõue on esitatud seoses juhtumiga, milles pankrotistunud pool ei ole erasektorist pärit võlgnik, tuleb osutada nõude rahuldamiseks kasutatav tagatise ese. Kui võlausaldaja on pankrotistunud äriühingu osanik või aktsionär, märgib ta ära talle kuuluvate aktsiate/osade arvu ja liigi.

Pankrotikohtunik edastab nõuetekohaselt esitatud nõude pankrotihaldurile, kes kontrollib, kas esitatud nõudeid kinnitavad pankrotistunud poole raamatupidamis- või muud dokumendid või kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse või muudesse registritesse tehtud kanded, ning kutsub pankrotistunud poolt ettenähtud tähtjaks teatama, kas ta tunnustab nõuet. Kui esitatud nõuet ei ole kinnitatud pankrotistunud poole raamatupidamise või muude dokumentide või kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse või muudesse registritesse tehtud kannetega, palub pankrotihaldur võlausaldaja ühe nädala jooksul esitada dokumendid, mis on esitatud nõudes nimetatud, kuna muidu on oht, et keeldutakse nõuet tunnustamast. Pankrotihaldur võib aga võtta arvesse pärast seda tähtaega esitatud dokumente, kui seetõttu ei lükku edasi nimekirja esitamine pankrotikohtunikule.

Võlausaldaja võib kahe nädala jooksul alates teadaandest, et menetluse toimikule on lisatud nõuete nimekirja, esitada pankrotikohtunikule vastuväite. Kui nõuete nimekirja projekt ei vasta pankrotistunud poole taotlustele või avaldustele, võib vastuväite esitada ka tema. Kui pankrotistunud pool ei ole avaldusi teinud, isegi kui teda kutsuti neid tegema, saab ta vastuväite esitada üksnes juhul, kui tõendab, et ei ole avaldust teinud temast mitteolenevatel põhjustel.

Pankrotikohtunik muudab nõuete nimekirja pärast seda, kui vastuväidet puudutav otsus on muutunud lõplikuks – ja kui see otsus vaidlustatakse, siis pärast kohtuotsuse lõplikku muutumist – ning kinnitab nõuete nimekirja. Kui vastuväiteid ei esitata, kinnitab ta nõuete nimekirja pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist. Pankrotikohtunik võib nõuete nimekirja *ex officio* muuta. Kui selgub, et nimekirja on lisatud nõudeid, mida ei ole täielikult või osaliselt olemas, või et sellesse ei ole lisatud nõudeid, mis tuleb nimekirja *ex officio* lisada, võib pankrotikohtunik nõuete nimekirja *ex officio* muuta.

Nõue, mille esitamine ei ole nõutav või mis esitatakse või avalikustatakse pärast tähtaja möödumist, lisatakse nõuete nimekirja lissasse. Nõuete nimekirja parandatakse vastavalt lõppotsustele. Kui pärast nõuete nimekirja koostamist ilmneb, et nõude summa on muutunud, võetakse seda jaotamiskava koostamisel või võlausaldajate koosolekul hääletamisel arvesse.

Pärast pankrotimenetluse lõpetamist või katkestamist kasutatakse pankrotistunud poole suhtes täitedokumentina pankrotimenetlust arutava kohtuniku heaks kiidetud nõuete nimekirja väljavõtet, milles osutatakse nõue ja summa, mille võlausaldaja peab selle eest saama (see ei kehti võlausaldajate kohta, kelle puhul pankrotistunud pool ei ole erasektorist pärit võlgnik). Kui pankrotistunud pool ei ole pankrotimenetluses esitatud nõuet tunnustanud ning kohus ei ole selle kohta veel lõppotsust teinud, võib pankrotistunud pool taotleda, et nõuete nimekirja lisatud nõuet ei tunnustataks või seda tunnustataks väiksemas ulatuses. Kui nimekirja väljavõte on kuulutatud täitmisele pööratavaks, võib pankrotistunud pool esitada vastuväite, et nõuete nimekirja lisatud nõuet ei ole olemas või see on olemas väiksemas ulatuses; selleks peab ta esitama hagi täitedokumendi täidetamatuks tunnustamiseks.

Restruktureerimismenetluse nõuete nimekirja koostamise küsimust käsitletakse restruktureerimiseaduse artiklites 84–102.

Nõuete nimekirja koostab võlgniku raamatupidamise, dokumentide, kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse ning muudesse registritesse tehtud kannete põhjal kas järelevalvaja või pankrotihaldur. Lihtsustatud taotluse põhjal algatatud saneerimismenetluses koostatakse nõuete nimekirja võimalikult suures ulatuses nõuete nende nimekirjade põhjal, mis on koostatud varasemas restruktureerimismenetluses. Kui kompromisettepanek hõlmab võlausaldajate jagamist rühmadesse, võetakse nõuete nimekirja koostamisel arvesse soovitatavat jaotust.

Nõuete nimekirjas esitatakse eraldi nõuded, mille puhul tehakse kompromiss seaduse kohaselt, ja nõuded, mille puhul tehakse kompromiss võlausaldaja nõusolekul.

Kompromissi kiirmenetluses võib võlgnik vaidlustada nõude lisamise nõuete nimekirja. Sellist nõuet käsitletakse vaidlustatud nõudena. Sel juhul kohandab pankrotikohtunik vastavalt nõuete nimekirja ja vaidlustatud nõuete nimekirja.

Kompromissmenetluses ja saneerimismenetluses võivad menetluse osalised kahe nädala jooksul alates nõuete nimekirja ja vaidlustatud nõuete nimekirja esitamise kuupäeva teatavakstegemisest esitada pankrotikohtunikule vastuväite nõude lisamise kohta nõuete nimekirja. Võlgnik võib esitada vastuväite, kui nõuete nimekirja ei vasta tema avaldusele nõude tunnustamise või tunnustamisest keeldumise kohta. Kui võlgnik ei ole avaldust teinud, saab ta vastuväite esitada üksnes juhul, kui tõendab, et ei ole avaldust teinud temast mitteolenevatel põhjustel. Sama tähtaja jooksul saab võlgnik või võlausaldaja, kelle nõuet ei ole nimekirja lisatud, esitada vastuväite nimekirjast väljajätmise kohta.

Kui vastuväide esitatakse pärast seda tähtaega või see on muul põhjusel vastuvõetamatu või kui vastuväite esitanud pool ei ole kõrvaldanud vastuväites sisalduvaid puudusi või kui ta ei ole ettenähtud tähtajaks maksnud tasumisele kuuluvat lõivu, lükkab pankrotikohtunik vastuväite tagasi.

Pankrotikohtunik jätab tähelepanuta avaldused ja tõendid, mida ei ole vastuväitele lisatud, välja arvatud juhul, kui vastuväite esitanud pool tõendab *prima facie*, et nende vastuväitele lisamatajätmine ei olnud tema süü või et avalduste ja tõendite hilisem lisamine ei põhjusta kohtuasja läbivaatamisega viivitamist. Vastuväidet põhjendavaid asjaolusid saab tõendada üksnes dokumentidega või eksperdiarvamusega. Kui nõue kinnitatakse lõpliku kohtuotsusega, saab vastuväite nõude lisamise kohta nõuete nimekirja esitada üksnes pärast sündmusi, mis toimuvad pärast selle kohtuvaidluse lõpetamist, millega seoses kohtuotsus tehti.

Pankrotikohtunik, tema asetäitja või määratud kohtunik vaatab vastuväite läbi kinnisel istungil kahe kuu jooksul alates selle esitamisest. Kui vastuväite läbi vaadanud kohtunik otsustab, et vajalik on ärakuulamine, teavitab ta kohtu järelevalvajat või pankrotihaldurit, võlgnikku ja võlausaldajat, kes vastuväite esitas, ning võlausaldajat, kelle nõude kohta vastuväide esitati. Nende ilmutata jätmise, isegi kui selleks on põhjust, ei takista otsuse tegemist. Kui ekspert on teistes kohtu-, vahekohtu- või haldusmenetlustes arvamust avaldanud, võib pankrotikohtunik, tema asetäitja või määratud kohtunik eksperdiarvamuse põhjal tõendite kogumisest loobuda. Sel juhul on tõenditeks eksperdiarvamust sisaldavad dokumendid.

Võlgnik, kohtu järelevalvaja või pankrotihaldurid ja võlausaldajad saavad vastuväite eset puudutava otsuse edasi kaevata.

Nõuete nimekirja kohandatakse selles otsuses osutatud ulatuses, mis on tehtud pärast vastuväidet käsitleva otsuse lõplikku muutmist. Kompromissi kiirmenetluses kiidab pankrotihaldur nõuete nimekirja heaks võlausaldajate koosolekul.

Kompromiss- ja saneerimismenetluses kiidab pankrotihaldur nõuete nimekirja heaks pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist, või kui esitati vastuväide, siis pärast vastuväidet käsitleva otsuse lõplikku muutmist.

Pankrotikohtunik kiidab heaks nende nõuete nimekirja, mille kohta ei ole vastuväiteid esitatud, kui vastuväidete kohta tuleb veel teha lõppotsus ja kui nendest vastuväidetest mõjutatud nõuete summa ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mis annavad võlausaldajatele õiguse kompromissi üle hääletada. Kui nende vastuväidete kohta ei ole kompromissi üle hääletamise ajaks tehtud lõppotsust, katkestab kohus või pankrotihaldur neid puudutavad menetlused.

Kui nõuete nimekirjast leitakse nõue, mida ei ole täielikult või osaliselt olemas või mis ei kuulu nimekirjas osutatud võlausaldajale, vaid muule isikule, võib pankrotihaldur selle nõude *ex officio* nimekirjast eemaldada. Otsus eemaldada nõue nimekirjast toimetatakse kätte võlausaldajale, kelle nõuet see puudutab, võlgnikule ja pankrotihalduri järelevalvajale. Need isikud ei saa seda otsust edasi kaevata.

Kui pärast nõuete nimekirja esitamist avalikustatakse nõue, mida ei ole nimekirja lisatud, koostab järelevalvaja või pankrotihaldur nõuete nimekirja lisa.

Pärast lõplikku keeldumist kompromissi heakskiitmisest või restruktureerimismenetluse lõplikku katkestamist kasutatakse võlgniku suhtes täitedokumendina nõuete heakskiidetud nimekirja väljavõtet, milles on osutatud võlausaldaja nimi ja tema nõue.

Kui kompromiss on lõplikult heaks kiidetud, kasutatakse nõuete heakskiidetud nimekirja väljavõtet koos kompromissi heakskiitmise lõppotsuse väljavõttega täitedokumendina võlgniku ja – kui kohtule on esitatud tagatist kinnitav dokument – selle poole suhtes, kes andis kompromissi rakendamise garanteerimiseks tagatise, ning kui kompromissiga nähakse ette võlausaldajate vahelised lisamaksed, siis selle poole suhtes, kes peab lisamakse tegema.

Kui võlgnik on restruktureerimismenetluses esitanud vastuväite ning kohus ei ole nõude kohta veel lõppotsust teinud, võib võlgnik taotleda, et nõuete nimekirja lisatud nõuet ei tunnistataks või tunnistataks väiksemas ulatuses.

Kui nimekirja väljavõte on kuulutatud täitmisele pööratavaks, võib võlgnik esitada vastuväite, et heakskiidetud nõuete nimekirja lisatud nõuet ei ole olemas või see on olemas väiksemas ulatuses; selleks peab ta esitama hagi täitedokumendi täidetamatuks tunnistamiseks.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Eeskirjad, millega reguleeritakse **pankrotimenetluses** tulu jaotamist, on sätestatud pankrotimenetluse artiklites 335–351.

Esimesena kaetakse menetluskulud ja seejärel, kui tulu võimaldab, muud pankrotivaraga seotud kohustused, kuna asjaomased summad lisatakse pankrotivara hulka.

Pankroti väljakuulutamisele järgnenud ajavahemikul rahuldab elatisnõuded nende tähtaja saabumisel pankrotihaldur, kuni koostatakse lõplik jaotamiskava, iga kord igale elatist saama õigustatud poolele summas, mis ei ületa miinimumpalka. Nende nõuete ülejäänud osa pankrotivarast ei rahuldata.

Pankrotivarast välja makstavad nõuded (pärast kõigi menetluskulude, pankrotivarast tulenevate kohustuste ja elatisnõuete katmist) jagunevad järgmistesse kategooriatesse:

esimene kategooria – enne pankroti väljakuulutamist töösuhetest tekkinud nõuded (kehtib *mutatis mutandis* töötajatele garanteeritud sotsiaalhüvitiste fondi nõuete kohta, mis makstakse tagasi pankrotivarast; pankrotistunud poole töötajatele makstavate hüvitiste nõuete kohta), välja arvatud nõuded, mis puudutavad pankrotistunud poole esindajate või selle isiku tasu, kes teeb pankrotistunud poole ettevõtte juhtimise või järelevalvaga seotud toiminguid, põllumajandusettevõtjate nõuded, mis tulenevad nende endi põllumajandusettevõtte toodangu pakkumisega seotud lepingutest; elatisnõuded, haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstud hüvitised ning kolm aastat enne pankroti väljakuulutamist annuiteedilepingu kohaste õiguste eest vahetuseks antud annuiteet, sotsiaalkindlustusmaksedega seotud nõuded ning restruktureerimismenetluses tekkinud nõuded, mille põhjuseks saab pidada pankrotihalduri tegevust, või nõuded, mille põhjuseks saab pidada restruktureerimismenetluse algatamisele järgnenud võlgniku tegevust, mis ei vaja võlausaldajate komitee või kohtu järelevalvaja nõusolekut või mis tehti võlausaldajate komitee või kohtu järelevalvaja nõusolekul, kui pankrot kuulutati välja lihtsustatud pankrotiavalduse läbivaatamise tulemusel, ning ka nõuded, mis puudutavad krediiti, laene, võlakirju, garantiisid või akreditiive või muud rahastamist, mis nähti ette restruktureerimismenetluses vastuvõetud kompromissi puhul ning mida anti selle kompromissi rakendamisega seoses, kui pankrot kuulutati välja sellise pankrotiavalduse läbivaatamise tulemusel, mis esitati hiljemalt kolm kuud pärast kõnealuse kompromissi lõplikku tühistamist; teine kategooria – muud nõuded, mis ei ole teiste kategooriatega hõlmatud, eelkõige maksud ja riiklikud tasud ning muud sotsiaalkindlustusmaksedega seotud nõuded;

kolmas kategooria – eespool nimetatud kategooriatega hõlmatud nõuete intressid, põhisummade tasumise järjekorras, ning kohtu- ja halduslõivud ja annete ning pärandustega seotud nõuded;

neljas kategooria – osanike või aktsionäride nõuded seoses laenuga või muu sarnast mõju avaldava õigustoiminguga, eelkõige kauba järeelmaksuga tarnimisega kapitaliühingust pankrotistunud poolele viie aasta jooksul enne pankroti väljakuulutamist, koos intressidega.

Kui jaotatavast summast ei piisa kõigi nõuete rahuldamiseks, rahuldatakse järgmise kategooria nõuded alles pärast eelmise kategooria nõuete täielikku rahuldamist, ning kui jaotatavast summast ei piisa kõigi selle kategooria nõuete rahuldamiseks, rahuldatakse need nõuded proportsionaalselt iga nõude summaga.

Nõuded, mis on tagatud hüpoteegiga, pandiga, registerpandiga, rahalise pandiga ja hüpoteegiga, ning õigused, mis aeguvad vastavalt seaduse sätetele ning kinnisvara koormavate isiklike kasutusõiguste ja nõuete avalikustamise mõjule, alaline kasutusvaldusõigus, ühistu liikme omandiõigus eluruumile või laevaregistrisse kantud merelaevale rahuldatakse koormatud poole likvideerimisel saadud summast, millest on maha arvatud selle poole likvideerimise kulud ja muud pankrotimenetluse kulud summast, mis ei ületa kümnendikku likvideerimisel saadud summast; pankrotimenetluse kulude mahaarvatud osa ei saa aga olla suurem kui osa, mis vastab koormatud eseme väärtuse osatähtsusele kogu pankrotivara väärtusest. Need nõuded ja õigused rahuldatakse nende tähtsuse järjekorras. Kui koormatud poole likvideerimisel saadud summat kasutatakse nii hüpoteegi ja aeguvate õigustega tagatud nõuete kui ka isiklike õiguste ja nõuete rahuldamiseks, oleneb tähtsuse järjekord hetkest, mil kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse kantud hüpoteek, õigus või nõue jõustub. Kõrvalnõuded, mis on kaetud eraldi [sätetele](#) vastava tagatisega, rahuldatakse samal viisil kui eespool nimetatud nõuded. Võlausaldajale minev summa arvestatakse kõigepealt pöhinõude kohta, siis intressi ja muude kõrvalnõuete kohta ning viimasena kaetakse menetluskulud.

Kui kinnisvara, alaline kasutusvaldusõigus, ühistu liikme omandiõigus eluruumidele või laevaregistrisse kantud merelaevale müüakse maha enne hüpoteegi või laevahüpoteegi või muude õigustega, sealhulgas esemele seatud isiklike õiguste ja nõuete tagatud nõude rahuldamist, ning need müügi tulemusel kaotavad kehtivuse, rahuldatakse elatisnõuded ning haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstavad hüvitised ning pärast pankroti väljakuulutamist annuiteedilepingu kohaste õiguste eest vahetuseks antud annuiteet ja töötajate tasu kinnisvara, laeva või ruumide juures kolm kuud enne müüki tehtud töö eest, kuid üksnes kuni kolmekordse miinimumpalga summast.

Restruktureerimisenetluses rahuldatakse nõuded vastavalt kohtu heakskiidetud kompromissile. Eeskirjad, millega reguleeritakse pankrotimenetluses nõuete rahuldamist, on sätestatud restruktureerimisenetluse artiklites 155–163.

Kompromissiga võidakse näha ette võlausaldajate jaotamine rühmadesse vastavalt nende huvide erinevatele kategooriatele, eelkõige:

võlausaldajad, kelle nõuded tulenevad töösuhetest ja kes on nõustunud kompromissis osalema;

põllumajandusettevõtjad, kelle nõuded puudutavad oma põllumajandusettevõtte toodangu pakkumist;

võlausaldajad, kelle nõuded on tagatud võlgniku varale seatud hüpoteegi, pandi, registerpandi, rahalise pandi või laevahüpoteegiga ja ka võlausaldajale eseme, nõude või muu õiguse omandiõiguse üleandmisega ning kes on nõustunud sellises kompromissis osalema;

võlausaldajad, kes on kapitaliühingust võlgniku osanikud või aktsionärid, kellele kuuluvad äriühingu osad või aktsiad, mis annavad neile osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul vähemalt 5% häälest.

Võlgniku kohustuste restruktureerimise tingimused on kõigi võlausaldajate puhul samad ning kui kompromissi üle hääletatakse võlausaldajate rühmades, siis on tingimused samad ühe rühma kõigi võlausaldajate puhul, välja arvatud juhul, kui võlausaldaja on sõnaselgelt nõus vähem soodsate tingimustega.

Võlgniku kohustuste restruktureerimisel soodsamate tingimuste kohaldamine on vastuvõetav võlausaldaja jaoks, kes on pärast restruktureerimisenetluse algatamist pakkunud või pakub kompromissi rakendamiseks vajalikku rahastamist kas krediidi, võlakirjade, pangatagatiste, akreditiivide või muu finantsinstrumendi abil.

Töösuhetest tulenevate restruktureerimisnõuete tingimustega ei või töötajaid miinimumpalgast ilma jätta.

Restruktureerimine kehtib võrdselt nii rahaliste kui ka mitterahaliste kohustuste kohta. Kui võlausaldaja on nädala jooksul alates võlausaldajate koosoleku kuupäeva teatavakstegemisest ja kompromissettepaneku koopia edastamisest esitanud oma nõude mitterahalise nõudena restruktureerimise kohta vastuväite, tehes avalduse kas järelevalvajale või pankrotihaldurile, või kui mitterahalist nõuet ei ole selle iseloomu tõttu võimalik restruktureerida, teiseandakse see nõue rahaliseks nõudeks. See mõju avaldub menetluse algatamisel.

Artikli 161 lõike 1 punktis 3 osutatud nõuete restruktureerimise tingimused võivad olenevalt nende tähtsuse järjekorrast olla erinevad.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Pankrotimenetluse lõpetab kohus pärast lõpliku jaotamiskava rakendamist või kui kõigi võlausaldajate nõuded on menetluse käigus rahuldatud.

Pankrotistunud poole õigus oma varasid hallata ja käsutada taastub päeval, mil pankrotimenetluse lõpetamise otsus muutub lõplikuks.

Pärast pankrotimenetluse lõpetamist lõpetatakse mis tahes pooleliolevad menetlused, mille pankrotihaldur on pankrotistunud poole teostatud, võlausaldajate huve kahjustava toimingu kehtetuks tunnistamiseks algatanud, ning vastastikused menetluskulude sissenõudmise nõuded muutuvad kehtetuks. Muudes tsiviilmenetlustes vahetab pankrotistunud pool pankrotihalduri välja.

Füüsilisest isikust pankrotistunud pool võib 30 päeva jooksul pärast pankrotimenetluse lõpetamise otsust esitada taotluse võlausaldajatele maksmise kava koostamiseks ning ülejäänud võla kustutamiseks, mida pankrotimenetluses ei tasutud. Kohus lükkab taotluse tagasi, kui pankrotistunud pool on oma maksejõuetuse tahtlikult põhjustanud või selle ulatust tahtlikult suurendanud või on selle põhjustanud raske hooletusega ning juhul, kui:

juhtumiga seotud tõendid osutavad asjaoludele, mis annavad põhjust eemaldada pankrotistunud pool äritegevusest kas füüsilise isikuna või seltsinguna ning keelata tal tegutseda nõukogu liikme, auditikomisjoni liikme, samas ärivaldkonnas tegutseva füüsilise isiku, äriühingu, riigiettevõtte, kooperatiivi, sihtasutuse või ühingu esindajana, või

pankrotistunud pool ei täitnud nõuetekohaselt talle pankrotimenetluses kehtestatud kohustusi või

kümne aasta jooksul enne pankrotiavalduse esitamist toimus pankrotistunud poole suhtes pankrotimenetlus, milles kustutati kõik või osa tema võlgadest,

välja arvatud juhul, kui pankrotistunud poole pankrot tekkis või selle ulatus suurenes pankrotistunud poole nõutavale hoolsusele vaatamata, või

kümneaastasel ajavahemikul enne pankrotiavalduse esitamist tühistati pankrotistunud poole koostatud võlausaldajatele maksmise kava vastavalt artikli 370e lõikele 1 või 2 või artikli 491 lõikele 20 või

kümneaastasel ajavahemikul enne pankrotiavalduse esitamist leiti lõppmenetluses, et pankrotistunud poole teostatud õigustoiming oli võlausaldajatele kahjulik,

– välja arvatud juhul, kui pankrotistunud poole ülejäänud võla kustutamine on võrdõiguslikkuse või inimlike vajaduste mõttes põhjendatud.

Oma otsuses võlausaldajatele maksmise kava koostamise kohta täpsustab kohus, millises ulatuses ja millise aja jooksul (kuni 36 kuud) peab võlgnik nõuete nimekirjas tunnustatud ja pankrotimenetluses jaotamiskava alusel maksmata jäänud võlad tasuma ning milline osa pankrotistunud poole kohustustest, mis tekkisid enne pankroti väljakuulutamist, pärast võlausaldajatele maksmise kava rakendamist kustutatakse. Kui võlausaldajatele maksmise kava on rakendatud, ei saa nende nõuete suhtes, mis tekkisid enne pankrotimenetluse väljakuulutamist (välja arvatud nõuded, mis tulenevad artikli 370f lõikes 2 osutatud kohustustest, ja nõuded, mida pankrotistunud pool ei avalikustanud, kui võlausaldaja ei osalenud menetluses), täitemenetlust algatada ning pankrotistunud pool ei saa võtta õiguslikke meetmeid, mis võivad kahjustada tema võimekust rakendada võlausaldajatele maksmise kava (erandjuhtudel võib kohus pankrotistunud poole taotlusel sellise õigusliku meetmega nõustuda või selle heaks kiita).

Pankrotistunud pool peab iga aasta aprilli lõpuks esitama kohtule aruande võlausaldajatele maksmise kava rakendamise kohta eelneval kalendriaastal, avaldades teenitud tulu, tagasimakstud summad ning omandatud vara, mille väärtus on suurem kui ettevõtte tegevussektori keskmine töötasu, ja arvates maha eelneva aasta kolmandas kvartalis kasumilt tehtud dividendimakse.

Kui pankrotistunud pool ei ole võimeline võlausaldajatele maksmise kavas ettenähtud kohustusi täitma, võib kohus võlausaldajatele maksmise kava selle poole taotlusel ja pärast võlausaldajate ärakuulamist muuta. Samuti võib ta võla tagasimaksmise ajavahemikku pikendada kuni 18 kuu võrra.

Kui pankrotistunud poole majanduslik olukord võlausaldajatele maksmise kava rakendamise ajal oluliselt paraneb ning kui see paranemine tuleneb muudest põhjustest kui palgakasv või pankrotistunud poole isiklikult teostatud äritegevusega teenitud tulu, võivad võlausaldaja ja pankrotistunud pool esitada

võlausaldajatele maksmise kava parandamise taotluse. Kohus teeb võlausaldajatele maksmise kava parandamise kohta otsuse pärast pankrotistunud poole ja maksekavaga hõlmatud võlausaldajate ärakuulamist.

Kui pankrotistunud pool ei täida võlausaldajatele maksmise kavas määratud kohustusi, tühistab kohus pärast pankrotistunud poole ja maksekavaga hõlmatud võlausaldajate ärakuulamist kas *ex officio* tegutsedes või võlausaldaja taotlusel võlausaldajatele maksmise kava, välja arvatud juhul, kui kohustuste täitmatajätmine ei ole märkimisväärne või kui pankrotistunud poole ülejäänud võla kustutamine on võrdõiguslikkuse või inimlike vajaduste mõttes põhjendatud; see kehtib *mutatis mutandis*, kui pankrotistunud pool:

ei ole õigeks ajaks esitanud aruannet võlausaldajatele maksmise kava rakendamise kohta;

ei ole aruandes võlausaldajatele maksmise kava rakendamise kohta avalikustanud teenitud tulu ega omandatud vara;

on teinud õigustoimingut, mis võib kahjustada tema võimekust rakendada võlausaldajatele maksmise kava, kui kohus ei ole andnud nõusolekut või seda meedet heaks kiitnud;

on varjanud vara või on lõppotsuse kohaselt teostanud võlausaldajaid kahjustava õigustoimingut.

Kui maksekava tühistatakse, ei kustutata sellega pankrotistunud poole kohustusi.

Kohus teeb maksekava rakendamist ja pankrotistunud poole nende kohustuste kustutamist kinnitava otsuse, mis tekkisid enne pankroti väljakuulutamist ja mida ei rahuldatud võlausaldajatele maksmise kava rakendamisel, pärast seda, kui pankrotistunud pool on täitnud võlausaldajatele maksmise kavas osutatud kohustused. Ei kustutata elatisnõudeid, haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstud hüvitistega seotud kohustusi, kohtu määratud, tasumisele kuuluvaid trahve ning ka kohustusi hüvitada põhjustatud kahju ja kannatused, kohustusi tasuda täiendavad hüvitisnõuded või rahalised hüvitised, mille kohus on määranud karistus- või katseajalise meetmena, ning kohustusi hüvitada kuri- või süüteoga põhjustatud kahju, kui lõppotsuse järelduse kohaselt on selline tegu toimunud, ning nõudeid, mille pankrotistunud pool jättis tahtlikult avalikustamata, kui võlausaldaja menetluses ei osalenud. Seaduse sätete kohaselt tehtud muudatused õigussuhetes on pankrotistunud poolele ja teisele poolele siduvad ka pärast pankrotimenetluse lõpetamist, välja arvatud juhul, kui eraldi õigusakti sätetega nähakse ette teisiti.

Restruktureerimisenetlus lõpetatakse, kui kohtu otsus kompromiss heaks kiita või selle heakskiitmisest keelduda muutub lõplikuks. Siis taastatakse võlgniku õigus oma vara hallata, kui see oli temalt võetud või seda oli piiratud, välja arvatud juhul, kui kompromissiga nähakse ette teisiti (restruktureerimiseaduse artikkel 171).

Pärast kompromissi rakendamist või pärast kompromissiga hõlmatud nõuete täitmist teeb kohus võlgniku, kompromissi järelevalvaja või muu isiku taotlusel, kellel on kompromissi kohaselt õigus kompromissi rakendada või selle rakendamise järele valvata, otsuse, millega kinnitatakse kompromissi rakendamine (restruktureerimiseaduse artikkel 172).

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui pärast **pankrotimenetluse** lõpetamist füüsilise isiku suhtes, kes tegeleb majandus- või kutsetegevusega, koostatakse maksekava, võib võlausaldaja juhul, kui võlgnik ei täida kavas ettenähtud kohustusi või ei esita õigeks ajaks kava rakendamise kohta aruannet, jätab võlausaldajatele maksmise kava rakendamise aruandes avalikustamata teenitud tulu või omandatud vara, on kohtu nõusolekuta võtnud õigusliku meetme, mis võib kahjustada tema võimekust rakendada võlausaldajatele maksmise kava või mida kohus ei ole heaks kiitnud, kes ei avalikusta oma vara või kes lõppotsuse järelduse kohaselt on teostanud võlausaldajate jaoks kahjuliku õigustoimingut, taotleda kohtult võlausaldajatele maksmise kava tühistamist (pankrotimenetluse artikkel 370e).

Restruktureerimisenetluses võib võlausaldaja taotleda kohtult kompromissi tühistamist, kui võlgnik ei täida selle sätteid või kui on ilmselge, et kompromissi ei rakendata (eeldatavalt ei rakendata kompromissi siis, kui võlgnik ei täida pärast kompromissi kinnitamist heakskiidetud kohustusi). Taotleb pool võib taotluse tagasilükkamise otsuse edasi kaevata (restruktureerimisenetluse artikkel 176).

Kui kompromiss tühistatakse või aegub, võivad olemasolevad võlausaldajad kaitsta oma nõudeid nende algsetes summades, ning nendele arvestatakse kompromissi alusel väljamakstavad summad. Hüpototeegiga, pandiga, registerpandiga, rahalise pandiga või laevahüpototeegiga tagatakse nõuet summani, mida ei ole veel rahuldatud (restruktureerimisenetluse artikkel 177).

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Põhiliselt koosneb **pankrotimenetlus** kahest etapist, st pankroti väljakuulutamise menetlusest ning pankroti väljakuulutamisele järgnevast menetlusest.

Pankroti väljakuulutamise menetluste kulud kaetakse kõigepealt avalduse esitanu tehtud ettemaksest summas, mis on samaväärne ettevõtte sektori keskmise kuutöötasuga, nagu statistikaameti juhataja on teatavaks teinud ning millest on maha arvatud eelneva aasta kolmandas kvartalis kasumilt tehtud dividendimakse. Kui menetlus algatatakse võlausaldaja avalduse alusel, kannab selle kulud pankrotistunud pool, kui pankrot on välja kuulutatud või kui avaldus lükati tagasi vara vähesuse tõttu.

Pankroti väljakuulutamisele järgnenud menetluse kulud kantakse pankrotivara arvel. Kui maksejõuetu võlgniku varast ei piisa menetluskulude katmiseks või kui sellest piisab ainult nende kulude katmiseks, lükkab kohus pankrotiavalduse tagasi.

Restruktureerimisenetluse kulud kannab võlgnik. Kulud, mis juhtimisõigusest ilma jäetud võlgnikul tuleb tasuda, tasub kohtu või pankrotikohtuniku nõudmisel pankrotihaldur.

Menetlusosalised kannavad enda osalusega seotud kulud.

Nende menetluste kulud, mis algatati pärast vastuväite esitamist teise võlausaldaja nõude lisamise kohta, tasub vastuväite esitanud võlausaldajale võlgnik, kui vastuväite tulemusel keelduti vaidlustatud nõuet nimekirja lisamast, välja arvatud juhul, kui võlgnik vaidlustas nõude lisamise nõuete nimekirja vastavalt artikli 86 lõike 2 punkti 9 kohaselt esitatud avalduses või esitas vastuväite.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Pankrotimenetluses on õigustoimingud, mis pankrotistunud pool on teostanud pankrotivara suhtes, kehtetud. Samuti on kehtetu kogu pärandi või selle osa või pärandiosa käsutamine pankrotistunud poole poolt, nagu on kehtetu ka pärandi hulka kuuluva eseme osa käsutamine selle poole poolt ning selle poole nõusolek, et teine pärija käsutab pärandi hulka kuuluva eseme osa.

Järgmiste toimingute puhul on kehtetuks tunnistamise ähvardusel nõutav võlausaldajate komitee nõusolek (pankrotiseaduse artikkel 206):

ettevõtte edasine pankrotihalduri poolne juhtimine, kui see peaks kestma üle kolme kuu pärast pankroti väljakuulutamist;

ettevõtte kui terviku müümisest loobumine;

pankrotivara hulka kuuluva vara otsemüük;

laenu- ja krediidilepingute sõlmimine ning pankrotistunud poole vara koormamine piiratud omandiõigustega;

vaidlustatud nõuete tunnistamine, nendest loobumine või nendega seoses kompromissi sõlmimine ning vaidlusega vahekohtusse pöördumine.

Erand võidakse teha juhul, kui üks eespool nimetatud meetmetest tuleb võtta viivitamata ning see puudutab kuni 10 000 Poola zloti suurust väärtust – sel juhul võib pankrotihaldur või kohtu järelevalvaja võtta selle meetme ilma komitee nõusolekuta.

Lisaks ei ole võlausaldajate komitee nõusolek nõutav vallasvara müümisel, kui pankrotivara hulka kuuluva kogu vallasvara hinnanguline väärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti, ning nõuete ja muude õiguste müümisel, kui kõigi pankrotivara hulka kuuluvate nõuete ja muude õiguste nimiväärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti. Samuti kehtib see nõusoleku kohta müüa nõuded või muud õigused, kui kõigi pankrotivarasse kuuluvate nõuete ja muude õiguste nimiväärtus ei ole nõuete nimekirjas märgitu kohaselt suurem kui 50 000 Poola zlotile vastav väärtus.

Kui kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse või muusse registrisse on ilma artikli 1 kohaselt nõutava nõusolekuta tehtud kanded, millega koormatakse piiratud omandiõigusega pankrotistunud poole vara, eemaldatakse need *ex officio*. Selle eemaldamise aluseks on pankrotimenetlust arutava kohtuniku lõppotsus, mille kohaselt peetakse kannet vastuvõetamatuks (pankrotiseaduse artikli 206 lõige 5).

Pankrotikohtunik täpsustab, milliseid meetmeid ei või pankrotihaldur ilma tema nõusolekuta või võlausaldajate komitee nõusolekuta võtta. See tähendab, et pankrotikohtunik võib laiendada nende artiklis 206 nimetatud meetmete nimekirja, mille puhul on kehtetuks tunnistamise ähvardusel nõutav võlausaldajate komitee nõusolek.

Õigustoimingud, mida pankrotistunud pool tegi oma vara käsutamisel 12 kuud enne pankrotiavalduse esitamist, on kehtetud, kui need tehti tasuta või tasu eest, kuid pankrotistunud poole toimingu väärtus ilmselgelt ületas selle poole saadud või sellele poolele kolmandale poolele reserveeritud tasu. See eeskiri kehtib *mutatis mutandis* kohtuliku kokkuleppe, nõude tunnustamise ja nõudest loobumise kohta.

Kui võla maksetähtaeg ei olnud veel saabunud ja kui pankrotistunud pool oli tagasimakse teinud kuus kuud enne pankrotiavalduse esitamist, on võla tagatis ja tagasimakse samuti kehtetud. Kui aga makse või tagatise saanud pool ei olnud nende toimingute tegemise ajal teadlik, et on põhjust kuulutada välja pankrot, võib ta hagi või vastuväite esitamisega taotleda nende toimingute tunnustamist kehtivatena.

Eespool esitatud eeskirjad ei kehti enne pankroti väljakuulutamist seatud tagatiste kohta, mis hõlmavad artikli 85 lõikes 1 osutatud rahalisi forvard-/futuurehinguid, finantsinstrumentide laenamist või tagasiostulepingutega hõlmatud väärtpaberite müüki.

Kolmanda isiku taotlusel võib pankrotikohtunik anda korralduse tagastada pankrotivara arvel selle isiku poolne vastastikku täidetud kohustus, kui see kohustus täideti seoses selle kolmanda isiku ja pankrotistunud poole õigustoiminguga ning see hõlmas pankrotivarasse kuuluvat vara. Nõuetele mittevastavat kohustuse täitmist käsitlevad [§ sätted](#) kehtivad seda liiki täitmise kohta *mutatis mutandis*. Korraldus tagastada täidetud kohustuse alusel saadu võidakse anda siis, kui õigustoiming teostati pärast pankroti väljakuulutamist ja enne pankrotiotsuse avaldamist registris ning kui nõutavat hoolsuskohustust järgiv kolmas pool ei oleks saanud pankroti väljakuulutamistest teadlik olla (restruktureerimismenetluse artikkel 77).

Tulevaste nõuete loovutamine seoses pankrotivaraga on kehtetu, kui see nõue tekib pärast pankroti väljakuulutamist, välja arvatud juhul, kui nõude loovutamise leping sõlmiti tõendatud kuupäeval hiljemalt kuus kuud enne kirjaliku pankrotiavalduse esitamist.

Kui pankrotistunud pool teostas kuue kuu jooksul enne pankroti väljakuulutamist oma abikaasa, otseliinis sugulase või hõimlasega, sealhulgas teise astme küljjoones hõimlasega, isikuga, kellega pankrotistunud poolel on tegelik suhe, kes elab temaga samas leibkonnas või on tema lapsendaja või lapsendatu, õigustoiming, mille eest talle maksti, kuulub pankrotikohtunik selle *ex officio* või pankrotihalduri taotlusel pankrotivara suhtes kehtetuks, välja arvatud juhul, kui toimingu teine pool tõendab, et võlausaldajate huve ei kahjustatud. Pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsuse saab edasi kaevata.

Eespool esitatud reegel kehtib ka nende toimingute kohta, mille pankrotistunud pool tegi äriühinguga, mille juhatuse liige või ainsuslik või -aktsionär ta on, ja äriühingutega, mille juhatuse liikmed või ainsuslikud või -aktsionärid on eelmises lõigus nimetatud isikud. See kehtib *mutatis mutandis* ka äriühingust või juriidilisest isikust pankrotistunud poole toimingute kohta, kui ta tegi selle oma osanike, nende esindajate või abikaasadega ja seotud äriühingutega, nende osanike ja nende esindajate ja nende isikute abikaasadega, ning toimingute kohta, mille äriühingust pankrotistunud pool tegi teise äriühinguga, kui üks oli emaettevõtte või kui see äriühing on nii pankrotistunud poole kui ka toimingu teise poole emaettevõtte.

Pankrotimenetlust arutav kohus kuulub teatud osa tasust, mis maksti enne pankroti väljakuulutamist, aga mitte varem kui kuus kuud enne pankrotiavalduse esitamist, *ex officio* või pankrotihalduri taotlusel pankrotivara suhtes kehtetuks, kui tasu töö eest, mida tegi pankrotistunud pool esindav isik või ettevõtte juhtimise ülesandeid täitev töötaja, või selle isiku tasu, kes osutab enne pankroti väljakuulutamist sõlmitud töölepingus või teenuselepingus või pankrotistunud poole juhtorgani enne pankroti väljakuulutamist tehtud otsuses määratletud, pankrotistunud poole ettevõtte juhtimisega või selle järelevalvega seotud teenuseid, on ilmselgelt suurem kui seda liiki töö või teenuste eest makstav keskmine tasu ning see ei ole töö hulgaga põhjendatav, isegi kui see tasu on juba välja makstud.

Pankrotikohtunik võib kuulutada eespool nimetatud isikute tasu, mis maksti pärast pankroti väljakuulutamist, pankrotivara suhtes osaliselt või täielikult kehtetuks, kui see tasu ei ole töö hulgaga põhjendatav, arvestades et pankrotihaldur oli juhtimise üle võtnud.

Pankrotihalduri taotlusel kuulub pankrotikohtunik seoses pankrotivaraga kehtetuks ka järgmised toimingud:

pankrotistunud poole vara koormamine hüpoteegi, pandi, registerpandi või laevahüpoteegiga, kui pankrotistunud pool ei olnud tagatud nõuetega võlausaldaja erasektorist pärit võlgnik ning kui koormatis seati 12 kuu jooksul enne pankrotiavalduse esitamist ning kui selle seadmisega seoses ei täidetud pankrotistunud poole ees mindeid kohustusi;

pankrotistunud poole vara koormamine hüpoteegi, pandi, registerpandi või laevahüpoteegiga, kui koormatis seati varale vastutasuks kohustuse täitmise eest, mille väärtus on seatud tagatise väärtusega võrreldes ebaproportsionaalselt väike;

eespool nimetatud koormatised, olenemata täidetud kohustuse väärtusest, kui nendega tagatakse pankrotiseaduse artiklis 128 osutatud isikute (pankrotistunud poolega lähedased või seotud isikud) võlgu, välja arvatud juhul, kui teine pool tõendab, et võlausaldajate huve ei kahjustatud;

lepingulised karistused, mis on ette nähtud kohustuse mittetäitmise või nõuetele mittevastava täitmise eest, kui suures osas täitis kohustuse pankrotistunud pool või kui lepinguline karistus on ilmselgelt ülemäärane.

Õigustoiminguid, mille pankrotistunud pool on teinud võlausaldajate huve kahjustades valdkondades, mida pankrotiseadus ei hõlma, reguleeritakse *mutatis mutandis* [§ tsiviilseadustiku](#) sätetega võlausaldaja kaitsmise kohta võlgniku maksejõuetuse korral.

Restruktureerimismenetluses on vastavalt restruktureerimisseaduse artiklile 129 kehtetuks tunnistamise ähvardusel vajalik võlausaldajate komitee nõusolek võlgniku või pankrotihalduri järgmiste toimingute puhul:

kompromissi- või saneerimismenetluse vara osade koormamine pandi, registerpandi või laevahüpoteegiga, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi; eseme omandiõiguse või õiguse üleandmine, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi;

kompromissi- või saneerimismenetluse vara osade koormamine muude õigustega;

krediidi- või laenulepingute sõlmimine;

võlgniku ettevõtte või selle organiseeritud osa kohta liisingulepingu või muu sarnase lepingu sõlmimine;

(Pankrotivara suhtes ei saa kehtetuks tunnistada eespool nimetatud toiminguid, mis tehti võlausaldajate komitee nõusolekul.)

võlgnikupoolne kinnisvara või muu vara müük väärtuses üle 500 000 Poola zloti.

Kui sellise lepingu sätetega, mille pool võlgnik on, välditakse või takistatakse kompromissi kiirmenetluse eesmärgi saavutamist, on need sätted kompromissmenetlusega hõlmatud vara suhtes kehtetud (restruktureerimisseaduse artikkel 248, artikkel 273, artikkel 297).

Saneerimismenetluses on võlgniku õigustoimingud, mille kaudu ta oma vara käsutas, kui võlgniku täidetud kohustuse väärtus on oluliselt suurem kui võlgniku ees täidetud või võlgnikule või kolmandale isikule reserveeritud sellise kohustuse väärtus, mis täideti 12 kuu jooksul enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist, seoses saneerimismenetlusega hõlmatud varaga kehtetud. See eeskiri kehtib *mutatis mutandis* kohtuliku kokkuleppe, nõude tunnustamise ja nõudest loobumise kohta.

Saneerimismenetlusega hõlmatud vara suhtes on kehtetud ka tagatised, kui need on seatud otseses seoses võlgniku ees täidetava kohustusega ja võlgnik on seadnud need 12 kuu jooksul enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist, ja tagatised selles osas, mis tagatise seadmise päeval on üle poole võrra suurem kui võlgniku ees täidetava tagatava kohustuse väärtus koos tagatise seadmise aluseks olevas dokumendis osutatud kõrvalnõuetega, kui see seati 12 kuu jooksul enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist (restruktureerimisseaduse artikkel 304).

Saneerimismenetluses kuulub pankrotimenetlust arutav kohus teatud osa tasust, mis maksti enne pankroti väljakuulutamist, aga mitte varem kui kolm kuud enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist, *ex officio* või pankrotihalduri taotlusel saneerimismenetlusega hõlmatud vara suhtes kehtetuks, kui tasu töö eest, mida tegi võlgniku esindaja või ettevõtte juhtimise ülesandeid täitev töötaja, või selle isiku tasu, kes osutab enne saneerimismenetluse algatamist sõlmitud töölepingus või teenuselepingus või võlgniku juhtorgani enne saneerimismenetluse algatamist tehtud otsuses täpsustatud, võlgniku ettevõtte juhtimisega või selle järelevalvega seotud teenuseid, on ilmselgelt suurem kui seda liiki töö või teenuste eest makstav keskmine tasu ning see ei ole töö hulga põhjendatav, isegi kui see tasu on juba välja makstud.

Pankrotikohtunik võib kuulutada eespool nimetatud isikute tasu, mis maksti pärast saneerimismenetluse algatamist, saneerimismenetlusega hõlmatud vara suhtes osaliselt või täielikult kehtetuks, kui see tasu ei ole töö hulga põhjendatav, arvestades et pankrotihaldur oli juhtimise üle võtnud (restruktureerimismenetluse artikkel 305).

Pankrotihaldur võib algatada menetluse toimingute kehtetuks tunnistamiseks ning teise menetluse, mille hagi põhineb asjaolul, et toiming on kehtetu. Toimingut ei saa tunnistada kehtetuks pärast seda, kui saneerimismenetluse algatamisest on möödunud aasta, välja arvatud juhul, kui see võimalus aegus

[tsiviilseadustiku](#) kohaselt varem. See tähtaeg ei kehti juhul, kui taotlus tunnistada toiming kehtetuks esitati vastuväitena.

Õigustoimingud, mille pankrotistunud pool on teinud võlausaldajate huve kahjustades valdkondades, mida eespool esitatud sätted ei hõlma, võidakse vaidlustada vastavalt [tsiviilseadustiku](#) sätetele võlausaldaja kaitsmise kohta võlgniku maksejõuetuse korral (restruktureerimisseaduse artiklid 306–308).

Viimati uuendatud: 09/12/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [pt](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Maksejõuetus/pankrot - Portugal

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Sissejuhatav märkus

Käesolevas teabelehes esitatud teave põhineb suures osas maksejõuetust ja saneerimist käsitleval seadustikul, mis on heaks kiidetud 18. märtsi 2004. aasta dekreetseadusega nr 53/2004 ja mida on viimati muudetud 28. juuni 2019. aasta dekreetseadusega nr 84/2019 ning millele edaspidi viidatakse portugali keelse lühendiga CIRE.

CIRE kõige uuema versiooniga saab portugali keeles tutvuda Lissaboni ringkonnaprokuratuuri veebisaidil aadressil http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=85&tabela=leis

Käesolev küsimustik puudutab äärmiselt spetsiifilist valdkonda ja Euroopa Komisjon on andnud sellele vastamiseks üksikasjalikud soovitusel. Määruse 2015/848 artikli 86 järgi peavad tsiviil- ja kaubandusliku käsitleva Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku kontaktasutused edastama teistes liikmesriikides piiriüleste maksejõuetusjuhtumitega tegelevate erialatöötajate abistamiseks teavet oma siseriiklike õigusaktide ja menetluste kohta, mis käsitlevad maksejõuetust. Seepärast on mitmes vastuses tsiteeritud iga olukorra suhtes kohaldatavaid õigusnorme, et antud teave oleks tehnilisest aspektist täpne. Sätete sisu ümberseletamine oleks teksti pikemaks muutnud. Mõnel juhul piisas õigusnormidele viitamisest, neid tsiteerimata, ning kokkuvõtlikest selgitustest vastava olukorra kohta, mille puhul selliseid norme kohaldatakse.

Kõik selle teabelehe vastused puudutavad teavet CIRE artikli 1 lõikes 1 osutatud maksejõuetusmenetluse kohta.

Lisaks maksejõuetusmenetlusele enesele nähakse CIREga ette ka kaks erimenetlust: CIRE artikli 1 lõikes 2 osutatud saneerimise erimenetlus ning CIRE artikli 1 lõikes 3 osutatud maksekokkuleppe erimenetlus. Teave mõlema erimenetluse kohta on esitatud 2. küsimuse vastuses.

Maksejõuetusmenetluses (määruse 2015/848 artikli 24 tähenduses), saneerimismenetluses ja maksekokkuleppe menetluses avalikustatava teabega saab tutvuda justiitsministeeriumi hallataval kohtute veebisaidil Citius:

<https://www.citius.mj.pt/portal/consultas/ConsultasCire.aspx>

MENETLUSTE LIIGID

CIRE artikliga 1 nähakse ette kolm erinevat menetlust, mis võidakse algatada võlgnike eri kategooriate suhtes:

maksejõuetusmenetlus (*processo de insolvência*), mida võidakse kohaldada äriühingute või füüsiliste isikute suhtes;

saneerimise erimenetlus (*processo especial de revitalização*), mida võidakse kohaldada üksnes äriühingute suhtes (CIRE artiklid 17-A kuni 17-J);

maksekokkuleppe erimenetlus (*processo especial para acordo de pagamento*), mida võidakse kohaldada võlgniku suhtes, mis ei ole äriühing (CIRE artiklid 222-A kuni 222-J).

CIRE artiklis 1 on sätestatud:

„Artikkel 1

Eesmärk

1 – Maksejõuetusmenetlus on universaalne täitemenetlus, mille eesmärk on rahuldada võlausaldajate nõuded maksejõuetuskavas ettenähtu alusel; see põhineb kas pankrotivarasse kuuluva äriühingu saneerimisel või kui see ei ole võimalik, siis võlgniku vara realiseerimisel ning tulu jagamisel võlausaldajate vahel.

2 – Kui äriühing on keerulises majanduslikus olukorras või seda ähvardab peatne maksejõuetus, võib ta paluda kohtul algatada saneerimise erimenetluse vastavalt artiklitele 17-A kuni 17-J.

3 – Kui mis tahes muud liiki võlgnik on keerulises majanduslikus olukorras või teda ohustab peatne maksejõuetus, võib see võlgnik paluda kohtul algatada maksekokkuleppe erimenetluse, nagu on sätestatud artiklites 222-A kuni 222-J.“

Eelkõige sätestatakse CIRE artiklis 2, et maksejõuetusmenetluse saab algatada järgmise suhtes:

füüsilised ja juriidilised isikud

omanikuta pärandvara

ühendused, mis ei ole juriidilised isikud, ja erikomiteed

tsiviilõiguslikud ühingud

äriühingud või äriühinguna asutatud tsiviilõiguslikud ühingud kuni nende asutamislepingu lõpliku registreerimise kuupäevani kooperatiivid enne nende asutamise registreerimist piiratud vastutusega üksikettevõtjad mis tahes muu varakogum.

Maksejõuetusmenetlust ei saa algatada järgmise suhtes:

avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja avalik-õiguslikud äriühingud

kindlustusseltsid, krediiasutused, finantskorporatsioonid, investeerimisfirmad, kes osutavad kolmandatele isikutele kuuluvate rahaliste vahendite või väärtpaperite hoidmist hõlmavaid teenuseid, ning ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad, sest maksejõuetusmenetlused ei sobi kokku nendele üksustele ettenähtud erirežiimidega.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

MAKSEJÕUETUSMENETLUS

CIRE artikli 1 lõikes 1 sätestatud maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused

Maksejõuetusmenetluse aluseks võib olla äriühingu saneerimine või vara realiseerimine ja võlausaldajate nõuete rahuldamine.

Seoses maksejõuetusmenetlusega sätestatakse CIRE artiklites 235–266 ka erisätted füüsiliste isikute maksejõuetuse kohta, sealhulgas äritegevusega mitteseotud isikute ja väikeettevõtete omanike ning samuti mõlema abikaasa maksejõuetuse kohta.

Menetluse algatamine

Maksejõuetusmenetlust on võimalik algatada, kui täidetud on CIRE artiklis 3 sätestatud tingimused:

„Artikkel 3

Maksejõuetus

1 – Võlgnikku käsitatakse maksejõuetuna, kui ta ei suuda täita oma sissenõutavaks muutunud kohustusi.

2 – Juriidilisi isikuid ja varakogumeid, mille võlgade eest ei ole ühelgi füüsilisel isikul ei isiklikku ega piiramatut vastutust ei otseselt ega kaudselt, käsitatakse samuti maksejõuetuna, kui kohustused on vastavalt kehtivatele raamatupidamisstandarditele hinnatuna ilmselgelt suuremad kui varad.

3 – Eelmise lõike sätteid ei kehti juhul, kui varad on järgmiste reeglite alusel hinnatuna suuremad kui kohustused:

a) varade ja kohustuste seas võetakse õiglases väärtuses arvesse tuvastatavad objektid, isegi kui neid ei ole bilansis esitatud;

b) kui võlgnikule kuulub äriühing, on hindamise aluseks tegevuse jätkuvuse või likvideerimise väljavaade, olenevalt sellest, kumb on tõenäolisem, välistades aga igal juhul äritegevuse üleandmise;

c) kohustuste hulka ei lisata võlgu, mis tuleb tagasi maksta jaotatavatest summadest või varadest, mis jäävad järele pärast võlgniku teiste võlausaldajate nõuete rahuldamist või tagamist.

4 – Kui võlgnik tunnistab end maksejõuetuks, käsitatakse ähvardavat maksejõuetust võrdväärsema tegeliku maksejõuetusega.“

Aktiivne ja passiivne legitiimsus

Lisaks määratletakse CIRE artiklites 18, 19 ja 20 (tsiteeritakse allpool), kes võivad taotleda maksejõuetuks tunnistamist ja kes peavad end maksejõuetuks tunnistama ja mis asjaoludel:

„Artikkel 18

Kohustus tunnistada end maksejõuetuks

1 – Võlgnik peab taotlema enda maksejõuetuks tunnistamist 30 päeva jooksul pärast päeva, mil ta sai või oleks pidanud saama teadlikuks artikli 3 lõikes 1 osutatud maksejõuetusest.

2 – Füüsilised isikud, kes ei ole maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval äriühingu omanikud, on maksejõuetuks tunnistamise kohustusest vabastatud.

3 – Kui võlgnik on äriühingu omanik, tuleb maksejõuetuse olukorda eeldada siis, kui artikli 20 lõike 1 punktis g sätestatud mis tahes liiki kohustuste rikkumine on kestnud vähemalt kolm kuud.“

„Artikkel 19

Taotleja

Kui võlgnik ei ole teovõimeline füüsiline isik, vastutab maksejõuetuks tunnistamise taotluse esitamise eest äriühingu juhtimise eest vastutav organ, või kui seda ei ole, siis üks juhtidest.“

„Artikkel 20

Muud taotlejad

1 – Võlgniku maksejõuetuks tunnistamist võib nõuda võlgade eest õiguslikult vastutav isik, mis tahes võlausaldaja, isegi kui nõue on tingimuslik ja mis tahes laadi, või riigiprokuratuur, kes esindab üksuseid, kelle huvide esindamine on talle usaldatud, kui tegemist on ühe järgmise olukorraga:

a) kõikide sissenõutavaks muutunud nõuete tasumine on peatatud;

b) ühe või mitme sellise kohustuse täitmatajätmine, mis asjaomase summa või täitmatajätmise asjaolude tõttu tõendavad võlgniku suutmatust täita tähtjaks enamikku oma kohustusi;

c) äriühingu omaniku või võlgniku juhtide põgenemine või äriühingu registrijärgse asukoha või peamise tegevuskoha mahajätmine seoses võlgniku krediitdivõime puudumisega, ilma sobivat asendajat määramata;

d) vara hajutamine, hülgamine, kiirustav või destrukttiivne realiseerimine ja laenude fiktiivne koosseis;

e) arestitavate varade ebapiisavus, et tasuda vastav nõue võlgniku vastu algatatud täitemenetluses;

f) artikli 218 lõike 1 punktis a ja lõikes 2 sätestatud maksejõuetus- või maksekavas ettenähtud kohustuste täitmatajätmine;

g) kohustuste üldine täitmatajätmine eelneva kuue kuu jooksul, seejuures seoses mis tahes järgmist liiki võlgadega:

i) maksuvõlad;

ii) sotsiaalmaksed;

iii) töölepingust või sellise lepingu rikkumisest või lõpetamisest tulenevad võlad;

iv) mis tahes liiki liisingu, sealhulgas finantsliisingu maksed, ostuhinna või hüpoteegiga tagatud laenu maksed selle koha eest, kus võlgnik teostab oma tegevust või kus on tema registrijärgne asu- või elukoht;

h) kui võlgnik peaks olema üks artikli 3 lõikes 2 osutatud üksustest, kus tema kohustused on suuremad kui varad, nagu nähtub viimasest kinnitatud bilansist, või kui ta on temalt seaduse kohaselt nõutavate raamatupidamisaruannete kinnitamise ja esitamisega hilineunud üle üheksa kuu.

2 – Eelmise lõike sätteid ei piira avaliku sektori üksuste esindamise võimalust vastavalt artiklile 13.“

Taotluse vorm ja sisu

Maksejõuetuks tunnistamise taotlemise alused, millele saab tugineda ja mida tuleb põhjendada, on esitatud CIRE artiklis 23 kuni 25:

„Artikkel 23

Taotluse vorm ja sisu

1 – Maksejõuetusmenetluse algatamiseks ehk maksejõuetuks tunnistamiseks esitatakse kirjalik taotlus, milles märgitakse maksejõuetuks tunnistamise aluseks olevad asjaolud ning seejärel sõnastatakse vastav taotlus.

2 – Taotluses peab taotluse esitaja:

- a) kui ta on tegelik võlgnik, osutama, kas ta on juba maksejõuetu või on pelgalt maksejõuetuse ohus, ning füüsilise isiku puhul osutama, kas ta taotleb vabastamist järelejäänud kohustustest vastavalt XII jao I peatükile;
 - b) märkima võlgniku seadusjärgsed ja tegelikud juhid, ning viis suurimat võlausaldajat, välja arvatud taotleja ise;
 - c) kui võlgnik on abielus, märkima võlgnikust abikaasa ja osutama abieluvara korra;
 - d) lisama rahvastikuregistri, äriregistri või mis tahes muu sellise riikliku registri tõendi, millesse võlgnik on kantud.
- 3 – Kui taotluse esitajal ei ole võimalik seda teavet ja eelmistes lõigetes ettenähtud lisasid esitada, siis nõutakse, et selle teabe ja need lisad esitaks võlgnik ise.“

„Artikkel 24

Dokumendid, mille võlgnik peab esitama

1 – Kui taotluse esitab võlgnik, tuleb taotlusega koos esitada järgmised dokumendid:

- a) kõigi võlausaldajate tähestikuline loend, kus esitatakse nende aadressid, võlgnetavad summad, tasumistähtjad ja nende nõuete iseloom, nende olemasolevad tagatised ja erisuhete võimalik olemasolu vastavalt artikli 49 sätetele;
- b) võlgniku vastu algatatud kõigi hagide ja täitemeetmete loend ja määratus;
- c) dokument, milles osutatakse tegevus, millega võlgnik on viimase kolme aasta jooksul olnud seotud, ja talle kuuluvad üksused ning ka põhjused, mis on võlgniku arvates tema praeguse olukorra põhjustanud;
- d) dokument, milles määratletakse pärandaja, kui tegemist on omanikuta pärandvaraga, asjakohasel juhul juriidilise isiku partnerid, sidusettevõtted või teadaolevad liikmed, ning muudes olukordades, kus maksejõuetus ei ole seotud füüsilise isikuga, need isikud, kes on maksejõuetusnõuete eest õiguslikult vastutavad;
- e) loend varadest, mis võlgnikul on rendi- või üüri- või kapitalirendilepingu või omandireservatsiooniga müügilepingu alusel, ning võlgnikule kuuluvatest muudest varadest ja õigustest, osutades nende iseloomu, asukoha, asjakohasel juhul registriandmed, soetusväärtuse ning nende praeguse hinnangulise väärtuse;
- f) kui võlgnik on pidanud raamatupidamisarvestust, siis viimase kolme aasta aastaaruanded ja ka vastavad juhtkonna, järelevalve- ja auditiaruanded, järelevalveasutuse arvamused ja juriidilised tõendusdokumendid, olgu need siis kohustuslikud või olemas, ja teave pärast äsjaseimate aruannete esitamise kuupäeva toimunud kõige olulisemate muudatuste kohta vara omandiõiguses ning toimingute kohta, mis oma iseloomu, eesmärgi või suuruse tõttu väljuvad võlgniku tavapärase tegevuse raamest;
- g) kui äriühing on hõlmatud konsolideeritud aruannetega, siis juhtkonna kolme viimase aasta konsolideeritud aruanded, konsolideeritud aastaaruanded ja muud raamatupidamisaruandluse dokumendid ning ka vastavad järelevalve- ja auditiaruanded, järelevalveasutuse arvamused, juriidilised tõendusdokumendid ja samal ajavahemikul tehtud kontsernisiseste toimingute aruanne;
- h) aruanded ja raamatupidamise eriaruanded ning kvartali- ja poolaastateave nii eraldi kui ka konsolideerituna, mis on esitatud pärast selle viimase majandusaasta lõpule järgnevatel kuupäevadel, mille kohta äriühing peab need vastavalt väärtpaberiseadustikule ja väärtpaberiturgu käsitlevatele komisjoni määrustele esitama;
- i) võlgniku juures töötava personali loend.

2 – Veel peab võlgnik tegema järgmist:

- a) esitama dokumendi, millega kinnitatakse võlgniku esindavate juhtide volitusi, ja asjakohasel juhul ära kirja dokumendist, kus on kirjas äriühingu juhtkonna otsus taotluse esitamise kohta;
- b) põhjendama lõikes 1 nõutud mis tahes dokumentide esitamata jätmist või nende mittevastavust nõuetele.

3 – Ilma et see piiraks nõuet esitada viimatinimetatud dokumendid vastavalt artiklitele 223 j.j., võib võlgnik enda esitatavale taotlusele lisada maksejõuetuskava.“

„Artikkel 25

Teise isiku või selleks õigustatud üksuse esitav taotlus

1 – Kui taotlust ei esita võlgnik ise, peab maksejõuetuks tunnistamist taotlev isik või üksus oma taotluses põhjendama oma nõude päritolu, iseloomu ja suurust või oma vastutust maksejõuetuks tunnistamise nõudmise eest, olenevalt juhtumist, ja esitama mis tahes teabe, mis tal võib olla võlgniku varade ja kohustuste kohta.

2 – Taotluse esitaja peab esitama ka kõik tema käsutuses olevad tõendid ja hiljem esitama tunnistajad tsiviilmenetluse seadustiku artiklis 511 sätestatu piires.“

Menetluse alguskuupäev ja tähtajad

Menetluse alguskuupäev ning vastuväite esitamise ja/või otsuste tegemise ning maksejõuetuks tunnistamise otsuse tegemise tähtajad on kehtestatud CIRE artiklites 4, 27–30, 35 ja 36:

„Artikkel 4

Maksejõuetuks tunnistamise kuupäev ja menetluse algus

1 – Täpsuse huvides tuleb käesolevas seadustikus esitatud viiteid maksejõuetuks tunnistamise kuupäevale tõlgendada ajahetkena, millal tehti maksejõuetuks tunnistamise otsus.

2 – Kõik tähtajad, mis käesolevas seadustikus lõppevad maksejõuetusmenetluse algusega, hõlmavad ka selle kuupäeva ja maksejõuetuks tunnistamise aja vahelist perioodi.

3 – Kui maksejõuetus on välja kuulutatud menetluses, mis oleks tulnud eelnevalt sama võlgniku suhtes algatatud käimasoleva menetluse tõttu kooskõlas artikli 8 lõikega 2 peatada, algab eelmises lõikes osutatud tähtaeg viimatinimetatu alguskuupäeval. Sama kohaldatakse juhul, kui vanem menetlus peatatakse artikli 264 lõike 3 punkti b kohaldamise tõttu.“

„Artikkel 27

Esialgne hinnang

1 – Taotluse esitamise päeval või kui see ei ole teostatav, siis hiljemalt sellele järgneval kolmandal tööpäeval teeb kohtunik järgmist:

- a) võtab vastu esialgse otsuse maksejõuetuks tunnistamise taotluse rahuldamata jätmise kohta, kui taotlus on ilmselgelt alusetu või kui on selgelt ilmnenu viivitusi põhjustavad vältimatud erandid, mida kohtunik peaks uurima omal algatusel;
- b) annab taotluse esitajale kõige enam viis päeva taotluses esinevate puuduste kõrvaldamiseks – kui seda ei tehta, lükatakse taotlus tagasi – eelkõige, kui see ei vasta seaduses ette nähtud nõuetele või kui sellele ei ole lisatud vajalikke dokumente, juhul kui nende puudumine ei ole nõuetekohaselt põhjendatud.

2 – Maksejõuetuse taotluste korral avaldatakse esialgsed rahuldamata jätmise otsused, mis ei põhine täielikult või osaliselt artikli 24 lõike 2 punktis a nõutud dokumentide puudumisel, Citiuse veebisaidil artikli 38 lõikes 8 sätestatud aja jooksul ja need sisaldavad artikli 37 lõikes 8 osutatud teavet.“

„Artikkel 28

Maksejõuetuse olukorra viivitamatu väljakuulutamine

Kui võlgnik taotleb maksejõuetust, loetakse, et ta on tunnistanud oma maksejõuetust, ja ta tunnistatakse maksejõuetuks kolme tööpäeva möödudes alates esialgse taotluse esitamisest või puuduste esinemise korral pärast nende kõrvaldamist.“

„Artikkel 29

Menetlusdokumentide kättetoimetamine võlgnikule

1 – Piiramata artikli 31 lõike 3 kohaldamist, kui taotlust ei esitanud võlgnik ise ja ei ole alust esialgseks rahuldamata jätmiseks, laseb kohtunik menetlusdokumentid võlgnikule isiklikult kätte toimetada eelmises artiklis sätestatud tähtaja jooksul.

2 – Menetlusdokumentide kättetoimetamisel teavitatakse võlgnikku järgmise artikli lõikes 5 kehtestatud tagajärgedest ja sellest, et artikli 24 lõikes 1 osutatud dokumendid peavad olema valmis viivitamata pankrotihaldurile saatmiseks, juhul kui maksejõuetus välja kuulutatakse.“

„Artikkel 30

Võlgniku vastuväide

1 – Võlgnik võib esitada vastuväite 10 päeva jooksul, sellisel juhul kohaldatakse artikli 25 lõike 2 sätteid.

2 – Järgmise lõike sätteid piiramata on võlgnik kohustatud vastuväite esitamise korral esitama loetelu oma viie suurima võlausaldaja kohta, välja arvatud taotluse esitaja, märkides nende asukohta; kui ta seda ei tee, võib jätta nimetatud vastuväite vastu võtmata.

3 – Võlgniku vastuväites taotletud maksejõuetuks tunnistamisele võib tugineda selle asjaolu puudumisele, millel taotlus põhineb, või maksejõuetuse olukorra mitteesinemisele.

4 – Võlgniku ülesanne on maksevõime tõendamine, mis tugineb nõuetekohaselt korraldatud ja õigesti esitatud raamatupidamisele, kui isik on raamatupidamiskohustuslane, piiramata artikli 3 lõike 3 sätteid.

5 – Kui võlgniku ärakuulamisest ei loobuta kooskõlas artikliga 12 ja võlgnik ei esita vastuväidet, loetakse esialgses taotluses väidetud asjaolud nõuetekohaselt omaksvõetuks ning maksejõuetus kuulutatakse välja lõikes 1 osutatud perioodi lõppemisele järgneval tööpäeval, kui need asjaolud vastavad artikli 20 lõike 1 punktides esitatud olukordadele.“

„Artikkel 35

Kohtuistung ja otsus

1 – Kui võlgnik on esitanud vastuväite või kui võlgniku ärakuulamisest on loobunud, määratakse kohtuistungi pidamine ja otsuse tegemine ühele järgmisest viiest päevast ning taotluse esitaja, võlgnik ja algse taotluses nimetatud kõik seadusjärgsed või tegelikud juhid kutsutakse tulema isiklikult kohtuistungile või olema nõuetekohaselt esindatud.

2 – Kui võlgnik või määratud esindaja ei ilmu kohale, käsitatakse algse taotluses väidetud asjaolusid omaksvõetuna, välja arvatud juhul, kui võlgniku ärakuulamisest on loobunud artikliga 12 alusel.

3 – Kui eelmises lõikes kirjeldatud olukorda ei esine, loetakse taotluse esitaja või esindaja ilmumatajätmise võrdväärseks taotluse tagasivõtmisega.

4 – Kohtunik registreerib sõltuvalt juhtumist viivitamata maksejõuetuks tunnistamise otsuse, kui esialgses taotluses väidetud asjaolud kuuluvad artikli 20 lõike 1 alla, või taotluse tagasivõtmisega võrdväärse otsuse.

5 – Kui kohale ilmuvad mõlemad pooled või ainult taotluse esitaja või tema esindaja, kuid võlgniku kuulamisest on loobunud, teeb kohtunik vaheotsuse, milles määratakse kindlaks vaidluse ese ja loetletakse tõendamise aspektid.

6 – Seejärel võetakse vastu otsus esitatavate nõuete kohta, millele järgneb viivitamata tõendite esitamine.

7 – Pärast tõendite esitamise lõpetamist esitatakse suulised seisukohad ja seejärel teeb kohus otsuse.

8 – Kui otsust ei ole võimalik teha viivitamata, tehakse see viie päeva jooksul.“

„Artikkel 36

Otsus maksejõuetuks tunnistamise kohta

1 – Maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsuses teeb kohtunik järgmist:

a) märgib vastava kohtuotsuse kuupäeva ja kellaaja, märke puudumise korral lähtutakse sellest, et nimetatud otsus on tehtud keskpäeval;

b) teeb kindlaks maksejõuetu võlgniku, märkides tema registrijärgse asukohta või elukohta;

c) märgib võlgniku seadusjärgsed ja tegelikud juhid ja teeb kindlaks nende elukohad ning võlgniku elukohta, kui võlgnik on füüsiline isik;

d) määrab pankrotihalduri, märkides tema töökoha aadressi;

e) teeb otsuse, et pankrotivara haldab võlgnik, kui artikli 224 lõike 2 nõuded on täidetud;

f) teeb otsuse, et võlgnik saadab pankrotihaldurile viivitamata artikli 24 lõikes 1 osutatud dokumendid, mis toimikust endiselt puuduvad;

g) nõuab võlgniku raamatupidamisdokumentide ja kogu vara arestimist ja selle viivitamatut üleandmiseks pankrotihaldurile, isegi kui need on arestitud, panditud või muul viisil kinnipeetud või kohus on nende kohta otsuse teinud, ning piiramata artikli 150 lõike 1 sätteid;

h) annab korralduse, et kuriteo toimepanemise võimalusele viitavad esemed antaks nõuetekohasel eesmärgil üle prokurörile;

i) kui tema käsutuses on teave, mis õigustab menetluse algatamist maksejõuetuse süülisuse uurimiseks, teeb teatavaks sellise täieliku või piiratud ulatusega menetluse algatamise, piiramata artikli 187 sätteid;

j) määrab kuni 30päevase tähtaja nõuete esitamiseks;

l) teatab võlausaldajatele, et nad on kohustatud teavitama pankrotihaldurile kohe asjaõiguslikest tagatistest, mis neil on;

m) teatab maksejõuetu poole võlausaldajatele, et maksed, mida nad on kohustatud tegema, tehakse pankrotihaldurile ja mitte maksejõuetule poolele;

n) määrab järgmise 45–60 päeva jooksul toimuva võlausaldajate koosoleku kuupäeva ja kellaaja, nagu sätestatud artiklis 156, mida nimetatakse aruande hindamise koosolekuks, või teatab põhjendatult nimetatud koosolekust loobumisest.

2 – Lõike 1 punkti n viimase osa sätteid ei kohaldata juhtudel, kui oodatakse maksejõuetuskava esitamist või kui otsustatakse, et maksejõuetusega peab tegelema võlgnik.

3 – Juhtudel, kui kooskõlas lõike 1 punktiga n aruande hindamise koosoleku kuupäeva ei määrata ja huvitatud pool palub kohtul nõuete esitamiseks kehtestatud tähtaja jooksul sellise koosoleku kokku kutsuda, määrab kohtunik pärast maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsust järgmise 45–60 päeva jooksul toimuva koosoleku kuupäeva ja kellaaja.

4 – Juhtudel, kui kooskõlas lõike 1 punktiga n aruande hindamise koosoleku kuupäeva ei määrata, võetakse käesolevas seadustikus sellise koosoleku läbiviimisega seoses sätestatud tähtaegade arvutamisel aluseks maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsusele järgnev 45. päev.

5 – Kohtunik, kes on otsustanud aruande hindamise koosoleku ära jätta, peab otsuse tegemise ajal kohandama menetluse ajakava konkreetse juhtumi asjaolusid arvesse võttes.“

Kohtuotsuse teatavaks tegemine ja avaldamine

Kohtuotsuse teatavaks tegemise ja avaldamise normid on kehtestatud CIRE artiklites 37 ja 38:

„Artikkel 37

Kohtuotsuse teatavaks tegemine

1 – Võlgniku juhtidele, kelle elukoht on kindlaks määratud, tehakse kohtuotsus isiklikult teatavaks teatavastegemist käsitleva menetlusõiguse sätete kohaselt. Neile saadetakse ka algse taotluse ära kirjad.

2 – Piiramata tööõigust käsitlevate õigusaktide kohaselt, eelkõige seoses palgatagatisfondiga vajalike teateid, tehakse kohtuotsus teatavaks vastavalt kohtukutses esitatud tingimustele ka prokuröride, sotsiaalkindlustusametusele, maksejõuetuks tunnistamise taotlejale ja võlgnikule, kui kohtuotsust ei ole menetluse käigus juba võlgnikule isiklikult kätte toimetatud, ning kui võlgnik on ettevõtte omanik, siis töötajate komiteele.

3 – Viiele suurimale teadaolevale võlausaldajale, välja arvatud taotluse esitaja, toimub teatavastegemine kooskõlas lõikega 1 või tähtitud kirjaga, sõltuvalt sellest, kas nende harilik viibimiskoht, registrijärgne asukoht või elukoht on Portugalis või mitte.

4 – Teadaolevaid võlausaldajaid, kelle harilik viibimiskoht, elukoht või registrijärgne asukoht on muus kui menetluse algatamise liikmesriigis, kaasa arvatud nende liikmesriikide maksu- ja sotsiaalkindlustusametusi, teavitatakse viivitamata tähtitud kirjaga kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) nr 2015/848 artikliga 54.

5 – Kui nõudeid on esitatud riigi või avalike asutuste nimel, kes ei ole riigiettevõtteid ega sotsiaalkindlustusametused, teavitatakse selliseid üksusi tähtitud kirjaga.

6 – Eelmiste lõigete sätteid ei välista võimalust saata teavitus ja kohtukutsed elektrooniliste vahenditega kooskõlas justiitsministeeriumi antud ministri rakendusmäärusega.

7 – Muid võlausaldajaid ja huvitatud pooli teavitatakse avaliku teadaandega (viiepäevase ajapikendusega), mis pannakse välja võlgniku registrijärgses asukohas või elukohas, võlgniku tegevuskohas ja kohtus ning Citiuse veebisaidil avaldatavas teates.

8 – Eelmises lõikes osutatud avalikus teadaandes tuleb märkida juhtumi number, ajapikendus ja edasikaebuse või vastuväidete esitamise võimalus ning see peab sisaldama artikli 36 punktides a–e ja i–n sätestatud teavet, märkides, et edasikaebuse, vastuväidete ja nõuete esitamise tähtaeg algab alles pärast ajapikenduse lõppu ja nimetatud ajapikendust arvutatakse alates eelmises lõikes osutatud teadaande avaldamise kuupäevast.“

„Artikkel 38

Avaldamine ja registrikanded

[...]

2 – Maksejõuetuks tunnistamise ja pankrotihalduri nimetamise kohta tehakse kohtukantselei saadetud asjaomase tõendi alusel automaatselt kanne järgmistesse registritesse:

a) rahvastikuregister, kui võlgnik on füüsiline isik;

b) äriregister, kui maksejõuetu võlgnikuga on seotud asjaolud, mis nõuavad sellise kande tegemist;

c) muu avalik register, kuhu võlgnik võib olla kantud.

3 – Piiramata kinnistusraamatu seadustiku (Código de Registo Predial) artikli 43 lõiget 5 kohaldamist, tehakse kanne maksejõuetuks tunnistamise kohta ka kinnistusraamatusse vara kohta, mis kuulub pankrotivara hulka, võttes aluseks kohtu tõendi maksejõuetuks tunnistamise lõppotsuse kohta, kui registripidaja ei pääse vajalikule teabele juurde elektrooniliste vahenditega, ja samuti pankrotihalduri koostatud vara nimekirja.

4 – Kui eelmises lõikes ettenähtud kanne tehakse ajutiselt, tehakse seda kohtu elektroonilisel lehel oleva teabe alusel kooskõlas lõike 6 punktiga b ja pankrotihalduri koostatud vara nimekirja alusel.

5 – Kui registris on kanne omandiõiguse või lihtomandi omandamise või tunnustamise kohta muu isiku kui maksejõuetu poole kasuks seoses pankrotivara osaks oleva varaga, on pankrotihaldur kohustatud lisama juhtumi toimikule tõendi sellise kande kohta.

6 – Kohtukantselei

a) registreerib automaatselt maksejõuetuks tunnistamise ja pankrotihalduri nimetamise tsiviilkohtumenetluse seadustikuga loodud elektroonilises täiteregistris;

b) registreerib teabe lisamise ja nõuete esitamiseks antud tähtaja kohtu elektroonilisel leheküljel;

c) teavitab Portugali Panka maksejõuetuks tunnistamisest, nii et viimasel on võimalik teha vajalik kanne oma kesksesse krediidiriski andmebaasi.

7 – Pankrotihalduri töökoha aadress märgitakse pankrotihalduri nimetamise registreerimisel.

8 – Kohtuotsuse avaldamine ja registreerimine peab toimuma viie päeva jooksul.

9 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) nr 2015/848 artiklites 28 ja 29 osutatud välisriigi maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse ning vajaduse korral pankrotihalduri nimetamise otsuse avaldamist ja avalikku registreerimist tuleb taotleda Portugali kohtus piirkonnas, kus asub võlgniku tegevuskoht, muul juhul Lissaboni kaubanduskohtus. Kohus võib nõuda kinnitatud tõlget, mille teeb isik, kellel on vastav pädevus kooskõlas Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega.

10 – Kui maksejõuetusmenetluse riigi õiguses on ette nähtud kande tegemine registrisse, mida Portugali õigus ei tunne, tehakse kanne sellele registrele kõige sarnasemasse registrisse, ilma et see piiraks eelmise lõike sätteid.

11 – Ilma et see piiraks artikli 9 sätteid, määravad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) nr 2015/848 artikli 29 lõikes 1 ette nähtud avaldamise automaatselt kindlaks pädevad registripidajad, kui võlgniku tegevuskoht asub Portugalis.“

Ettevaatusabinõud

Võimalus anda korraldus ettevaatusabinõude rakendamiseks on ette nähtud CIRE artiklis 31:

„Artikkel 31

Ettevaatusabinõud

1 – Kui peaks tekkima õigustatud mure, et tegemist võib olla halva juhtimisega, annab kohtunik automaatselt või taotluse esitaja nõudmisel korralduse ettevaatusabinõude rakendamiseks, mida peetakse vajalikuks või asjakohaseks, et peatada võlgniku vara kahjustamine kuni kohtuotsuse tegemiseni.

2 – Ettevaatusabinõud võivad koosneda ajutise halduri nimetamisest, kellel on ainuvõltus võlgniku vara valitsemiseks või võlgniku abistamiseks sellisel valitsemisel.

3 – Ettevaatusabinõude rakendamine võib toimuda enne võlgniku teavitamist, kui varast tegutsemist peetakse vältimatuks, et mitte ohtu seada kasulikkude mõju. Nimetatud teadet ei tohi mingil juhul saata hiljem kui kümme päeva pärast tähtaega, mida muul juhul kohaldatakse.“

SANEERIMISE ERIMENETLUS

Saneerimise erimenetluse algatamise tingimused, mis on ette nähtud CIRE artikli 1 lõikes 2

Eespool osutatud teine menetlus, mis on ette nähtud CIRE artikli 1 lõikega 2, on saneerimise erimenetlus (PER – *Processo Especial de Revitalização*), mida äriühing võib taotleda majandusraskuste korral või ähvardava maksejõuetuse olukorras.

Saneerimise erimenetluse eesmärk ja formaalsused

Saneerimise erimenetluse eesmärk, selle algatamise taotlus, sellega seotud formaalsused ja raske majandusolukorra mõiste on esitatud CIRE artiklites 17-A, 17-B ja 17-C.

„Artikkel 17-A

Saneerimise erimenetluse eesmärk ja olemus

1 – Saneerimise erimenetluse eesmärk on võimaldada äriühingul, kes on osutunud majandusraskustes või ähvardava maksejõuetuse olukorras olevaks, kuid mille maksevõimet on võimalik taastada, pidada oma asjaomaste võlausaldajatega läbirääkimisi, et sõlmida nendega leping, mis viib äriühingu saneerimiseni.

2 – Eelmises lõikes osutatud menetlust võib kasutada iga äriühing, kes tõendab kirjalikus allkirjastatud kinnituses, et täidab saneerimiseks vajalikud tingimused, ja esitab iga kord sertifitseeritud raamatupidaja või vannutatud audiitori, kui raamatupidamise audit on seadusega ette nähtud, mitte rohkem kui 30 päeva varem allkirjastatud kinnituse selle kohta, et äriühing ei ole parajasti maksejõuetuse olukorras vastavalt artiklis 3 sätestatud kriteeriumidele.

3 – Saneerimise erimenetlus on olemuselt kiireloomuline ja selle puhul kohaldatakse kõiki käesolevas seadustikus sätestatud norme, mis ei ole selle olemusega kokkusobimatud.“

„Artikkel 17-B

Raske majandusolukorra mõiste

Käesoleva seadustiku tähenduses on äriühing raskes majandusolukorras, kui ta seisab silmitsi tõsise raskusega oma kohustuste kiirel täitmisel, kuna tal puudub likviidsus või kui tal ei ole võimalik saada laenu.“

„Artikkel 17-C

Taotlus ja formaalsused

1 – Saneerimise erimenetlus algab äriühingu ja ühe või mitme võlausaldaja taotlusel. Nimetatud võlausaldajad ei tohi olla äriühinguga erisuhtes ja neile peab kuuluma vähemalt 10 % muudest kui madalama järjekohaga lõike 3 punkti b alusel nimekirja kantud nõuetest. Taotlus esitatakse kirjalikult ja selles antakse teada läbirääkimiste alustamisest asjaomase äriühingu saneerimiseks heakskiidetud saneerimiskava alusel.

2 – Eelmises lõikes osutatud avalduse allkirjastavad koos kuupäeva lisamisega kõik asjaomased avalduse esitajad.

3 – Äriühing peab taotlema pädevalt kohtult maksejõuetuks tunnistamist ja esitab lõikes 1 osutatud taotluse, millele tuleb lisada järgmised dokumendid:

a) eespool osutatud kirjalik avaldus;

b) ära kirjalikult artikli 24 lõikes 1 loetletud dokumentidest, mis jäävad kohtukantseleisse võlausaldajatele tutvumiseks kogu menetluse ajaks;

c) esitatud saneerimiskava, millele on lisatud vähemalt äriühingu varade, finants- ja krediitloomorra kirjeldus.

4 – Pärast eelmises lõikes osutatud taotluse kättesaamist nimetab kohtunik viivitamata määrusega ajutise saneerimisnõustaja, kohaldades artiklite 32–34 sätteid mutatis mutandis.

5 – Äriühingut teavitatakse viivitamata eelmises lõikes osutatud määrusest, kohaldades artiklite 37–38 sätteid mutatis mutandis.

6 – Äriühingu ja võlausaldaja või võlausaldajate põhjendatud taotlusel, kui võlausaldaja täidab või võlausaldajad täidavad lõike 1 tingimusi ja nende nõuded moodustavad vähemalt 5 % teatatud nõuetest, või pärast äriühingu põhjendatud taotlust võib kohtunik vähendada lõikes 1 osutatud 10 % piirmäära, võttes taotluse hindamisel arvesse teatatud nõuete kogusummat ja kõikide võlausaldajate koosseisu.

7 – Kui äriühing, kellega ettevõtja on äriseadustiku (Código das Sociedades Comerciais) kohaselt kontrolli- või kontsernisuhtes, on algatanud saneerimise erimenetluse, liidetakse see menetlus automaatselt või ajutise saneerimisnõustaja taotlusel asjaomase juhtumiga. Sellise taotluse võib esitada ka iga äriühing, kes on algatanud saneerimise erimenetluse.

8 – Eelmises lõikes osutatud liitmist võib taotleda ainult kuni artikli 17-D lõikes 5 sätestatud läbirääkimiste tähtaja alguseni menetluses, millele tuleb lisada kõik muud dokumendid; artikli 86 lõike 4 sätteid kohaldatakse mutatis mutandis.“

Lisaks on CIRE artiklites 17-D kuni 17-I seoses saneerimise erimenetlusega ette nähtud järgmine:

järgnevad menetlusetapid (nt kõikide nende võlausaldajate, kes ei ole allkirjastanud menetluse algatamise avaldust, kutsumine osalema saneerimisläbirääkimistes);

tagajärjed (nt menetlus takistab võlgade sissenõudmise muude meetmete alustamist võlgniku suhtes);

läbirääkimiste lõpetamine saneerimiseni viiva saneerimiskava kinnitamisega või selle kinnitama jätmisega;

võlgniku ja võlausaldajate vahel kokkulepitud tagatised;

võlgniku saneerimist puudutavate kohtuväliste kokkulepete heakskiitmine.

MAKSEKOKKULEPPE ERIMENETLUS

Maksekokkuleppe erimenetluse algatamise tingimused, mis on ette nähtud CIRE artikli 1 lõikes 3:

CIRE artikli 1 lõikes 3 nimetatud kolmas menetlus on maksekokkuleppe erimenetlus, mis on ette nähtud CIRE artiklitega 222-A kuni 222-J.

Maksekokkuleppe erimenetlus on olemuselt kiireloomuline ja seda võib kasutada iga võlgniku suhtes, kes ei ole äriühing ja kelle puhul on leidnud kinnitust, et ta on raskes majanduslikus olukorras või teda ähvardab maksejõuetus.

CIRE artikli 222-B kohaselt on võlgnik raskes majanduslikus olukorras, kui ta seisab silmitsi tõsise raskusega oma kohustuste kiirel täitmisel, kuna tal puudub likviidsus või kui tal ei ole võimalik saada laenu.

Erimenetlus algab:

võlgniku ja vähemalt ühe võlausaldaja kirjaliku kinnitusega, milles nad avaldavad soovi alustada läbirääkimisi, mis viivad maksekokkuleppe koostamiseni, või

kohtuvälise kokkuleppe esitamisega, mille on allkirjastanud võlgnik ja vähemalt hääleteenamust esindavad võlausaldajad.

Eespool nimetatud kinnitus või kokkuleppe esitatakse kohtule koos võlausaldajate nimekirja ja kõikide pooleliolevate sissenõudmismeesmetete nimekirjaga.

Pärast kinnituse või kokkuleppe kättesaamist nimetab kohus ajutise nõustaja.

Viivitamata pärast seda, kui talle on teatatud ajutise nõuniku nimetamise ametlikust määrusest, peab võlgnik saatma tähtsitud kirja kõikidele võlausaldajatele, kes ei ole allkirjastanud esialgset kinnitust või kokkulepet, ja kutsuma neid osalema. Juhul kui võlgnik on esitanud kohtuvälise maksekokkuleppe, teavitab kohtukantselei võlausaldajaid, kes ei ole kokkuleppes osalenud ja kes on kantud võlgniku esitatud nõuete nimekirja.

Pärast ametliku määruse avaldamist ajutise nõustaja nimetamise kohta Citiuse veebisaidil on igal võlausaldajal 20 päeva aega nõuete esitamiseks.

Seejärel koostab ajutine nõustaja nõuete nimekirja ja esitab selle kohtukantseleile. Nimekirja avaldatakse ka Citiuse veebisaidil. Nimekirja võib vaidlustada viie

tööpäeva jooksul.

Tagajärjed muudele menetlustele on järgmine:

maksekokkuleppe erimenetluse algatamisel ja järgneval ajutise nõustaja nimetamisel ei või võlgniku suhtes algatada muid võla sissenõudmise meetmeid.

Oluliste avalike teenuste osutamist ei tohi peatada.

Kõik maksejõuetusmenetlused, mille raames on varasemalt taotletud võlgniku maksejõuetust, peatatakse tingimusel, et sellistes menetlustes ei ole tehtud maksejõuetuks tunnistamise otsust (tühistatakse viivitamata pärast maksekokkuleppe kinnitamist).

Käimasolevad sissenõudmismeetmed peatatakse (tühistatakse viivitamata pärast maksekokkuleppe kinnitamist, välja arvatud juhul, kui nimetatud kokkuleppes on ette nähtud nende jätkumine).

Peatuvad aegumis- või õigustlopetavad tähtajad, mida võlgnikul on võimalik vaidlustada.

Pärast menetluse alustamist on võlgnikul keelatud võtta ilma nõustaja eelneva nõusolekuta erilise tähtsusega meetmeid.

Võlgniku ja võlausaldajate vahelistele läbirääkimistele kohaldatakse kõikide osalejate vahel kokkulepitud tingimusi või kokkuleppe puudumise korral ajutise nõustaja määratud reegleid.

Kui läbirääkimised lõpevad kõiki võlausaldajaid hõlmava maksekokkuleppe ühehäälse heakskiitmisega, peavad kõik nimetatud kokkuleppele alla kirjutama ja see lisatakse viivitamata toimikule ning kohtunik peab selle kinnitama või tagasi lükkama.

Kui läbirääkimised lõpevad maksekokkuleppe kinnitamisega, kuid see ei hõlma kõiki võlausaldajaid, saadetakse kokkuleppe kohtule, et kohtunik selle kinnitaks või tagasi lükkaks ja see avaldatakse Citiuse veebisaidil. Huvitatud pooltel on seejärel alates avaldamiskuupäevast 10 päeva aega, et taotleda kava kinnitamata jätmist.

Maksekokkulepe loetakse kinnitatuks juhul, kui

selle poolt hääletavad võlausaldajad, kelle nõuded esindavad vähemalt ühte kolmandikku kõikidest hääleõigusega seotud nõuetest, mis on nõuete nimekirjas esitatud, ja selle poolt antakse üle kahe kolmandiku kõikidest hääletest ja üle poole antud hääletest vastab muudele kui madalama järjekohaga nõuetele, kusjuures erapooletuid arvesse ei võeta,

või

selle poolt hääletavad võlausaldajad, kelle nõuded esindavad üle poole kõikidest hääleõigusega seotud nõuetest ja üle poole antud hääletest vastab muudele kui madalama järjekohaga nõuetele, kusjuures erapooletuid arvesse ei võeta.

Kui võlgnik või võlausaldajate enamik jõuab järeldusele, et kokkulepet saavutada ei ole võimalik või kui ületatakse kahekuuline läbirääkimiste pidamise tähtaeg, läbirääkimiste protsess lõpetatakse. Kokkuleppe puudumise korral toob menetluse lõpetamine kaasa kõikide selle tagajärgede tühistamise võlgniku jaoks, kui nimetatud võlgnik ei ole endiselt maksejõuetuse olukorras. Vastasel juhul toob menetluse lõpetamine kaasa võlgniku maksejõuetuse.

Tagatised, mis on võlgnikuga maksekokkuleppe erimenetluse käigus kokku lepitud, et tagada võlgnikule finantsvahendid oma tegevuse jätkamiseks, säilivad kaheaastase tähtaja jooksul isegi siis, kui menetluse lõpetamisel tunnistatakse võlgnik maksejõuetuks. Võlausaldajatel, kes on maksekokkuleppe täitmise eesmärgil rahastanud võlgniku tegevust menetluse ajal, on üldine eesõigusnõue vallasvarale ja see asub töötajate samasisulisest eesõigusnõudest eespool.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

CIRE artiklis 46 on sätestatud, milliseid varasid pankrotivara hõlmab:

„Artikkel 46

Pankrotivara mõiste

1 – Pankrotivara eesmärk on rahuldada võlausaldajate nõuded pärast seda, kui nende endi võlad on makstud, ja kui ei ole teisiti ette nähtud, hõlmab see kogu võlgniku vara maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval ning varasid ja õigusi, mis võlgnik on menetluse käigus omandanud.

2 – Arestimisele mittekuuluvad varad lisatakse pankrotivarale ainult juhul, kui võlgnik esitab need vabatahtlikult ja nende mittearestitavus ei ole absoluutne.

Sellega seoses on Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 736 ette nähtud, et lisaks arestimisele mittekuuluvatele hüvedele on erisätte alusel absoluutselt mittearestitav järgmine: võõrandamatud esemed ja õigused; riigi ja muude avalik-õiguslike isikute omandis olevad varad; esemed, mille arestimine oleks vastuolus hea tavaga või mis ei oleks nende vähenenud kommertsväärtuse tõttu majanduslikult põhjendatud, eelkõige avalikuks jumalateenistuseks ettenähtud esemed; hauakivid; vahendid ja esemed, mis on vältimatud puuetega inimeste jaoks ja patsientide raviks.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Need volitused on kehtestatud CIRE artiklites 223 ja 224.

Võlgnikupoolne pankrotivara valitsemine

„Artikkel 223

Piiramine äriühingutega

Käesolevaid sätteid kohaldatakse ainult juhul, kui pankrotivara viitab äriühingule.“

„Artikkel 224

Eeltingimused võlgnikupoolseks valitsemiseks

1 – Maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsuses võib kohtunik otsustada, et pankrotivara valitseb võlgnik.

2 – Eelmises lõikes osutatud otsusele kohaldatakse järgmisi eeltingimusi:

a) võlgnik on sellist valitsemist taotlenud;

b) võlgnik on juba esitanud või on lubanud esitada 30 päeva jooksul alates maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsusest maksejõuetuskava, milles on ette nähtud äriühingu tegevuse jätkamine;

c) ei ole põhjust kahtlustada, et asjaga tegelemisel tekib viivitusi või muid võlausaldajatele kahjulikke tagajärgi;

d) maksejõuetuse taotleja annab oma nõusoleku, kui kõnealune taotleja ei ole võlgnik.

3 – Valitsemine usaldatakse võlgnikule ka juhul, kui võlgnik on seda taotlenud ja võlausaldajad on aruande hindamise koosolekul või sellele eelneval koosolekul nii otsustanud, olenemata sellest, kas lõike 2 punktides c ja d esitatud eeltingimused on täidetud, ning lõike 2 punktis b sätestatud tähtaeg arvutatakse alates võlausaldajate otsuse kuupäevast.“

Halduri nimetamine ja staatus

Pankrotihalduri volitused ja nõutud kvalifikatsioon on sätestatud CIRE artiklites 52, 53 ja 55:

„Artikkel 52

Kohtuniku poolt nimetamine ja staatus

1 – Pankrotihalduri nimetamine on kohtuniku pädevus.

2 – Artikli 32 lõike 1 sätteid kohaldatakse pankrotihalduri nimetamisele, kuid kohtunik võib võtta arvesse teavet, mille on esitanud võlgnik või võlausaldajate toimikond, kui see on olemas, või võlausaldajad. Sama kohaldatakse juhul, kui pankrotivara hõlmab äriühingut, millel on üks või mitu tegutsevat ettevõtet, või kui maksejõuetusmenetlus on eriti keeruline ja esmajärjekorras eelistatakse ajutist kohtuhaldurit, kes täidab kohustusi maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval.

3 – Värbamisprotsess ametlikesse nimekirjadesse kandmiseks ning pankrotihalduri staatus on sätestatud konkreetses seaduses, mis ei piira käesoleva seadustiku sätteid.

4 – Kui maksejõuetusmenetlus on eriti keeruline või kui pankrotihalduril nõutakse eriteadmisi, võib kohtunik automaatselt või ühe huvitatud poole taotlusel nimetada rohkem kui ühe pankrotihalduri. Kui selline taotlus esitatakse, siis on taotluse esitaja ülesanne esitada nõuetekohaselt põhjendatud ettepanek pankrotihalduri nimetamiseks ning maksta selliselt nimetatud pankrotihaldurile tasu, kui pankrotihaldur nimetatakse ja pankrotivarast ei piisa talle tasu maksmiseks.

5 – Erimeelsuste korral lõike 1 järgi kohtuniku nimetatud pankrotihalduri ja ühe huvitatud poole taotlusel nimetatud pankrotihalduri vahel kehtib ummikseisu korral kohtuniku nimetatud pankrotihalduri arvamus.

6 – Kui võlgnik on äriühing, kes on äriseadustiku kohaselt kontrolli- või kontsemisuhetes muude äriühingutega, millega seoses on tehtud ettepanek maksejõuetusmenetluse algatamiseks, võib kohtunik automaatselt või võlgniku või võlausaldajate taotlusel nimetada kõikide äriühingute jaoks üheainsa pankrotihalduri. Sellisel juhul on kohtunik kohustatud nimetama üldiselt veel ühe pankrotihalduri, kelle kohustused on piiratud sama kontserni võlgnike seas esitatud nõuete hindamisega, viivitamatult pärast seda, kui esimene pankrotihaldur on kinnitanud selliste nõuete olemasolu.“

„Artikkel 53

Võlausaldajate valitud teine haldur

1 – Tingimusel, et enne hääletamist on juhtumi toimikule lisatud ettepaneku vastuvõtmist kinnitav dokument, võivad võlausaldajad võlausaldajate koosolekul valida pärast pankrotihalduri nimetamist sellele kohale teise isiku, olenemata sellest, kas ta on ametlikus nimekirjas registreeritud või mitte, ja teha otsuse tema tasu kohta hääletajate enamiku ja antud hääle enamusega saavutatud heakskiidu alusel. Erapooleid arvesse ei võeta.

2 – Ametlikus nimekirjas registreerimata isiku valimine võib toimuda ainult juhtudel, mis on põhjendatud äriühingu osa suurusega pankrotivaras, äriühingu tegevusala konkreetse olemuse või juhtumi keerukusega.

3 – Kohtunik võib keelduda võlausaldajate valitud isikut olemasoleva halduri asemel pankrotihalduriks nimetamast ainult juhul, kui kohtunik on seisukohal, et see isik ei sobi selleks või ta pole selleks suuteline, et võlausaldajate heakskiidetud tasu on selgelt liiga suur või kui asjaomane isik ei ole registreeritud ametlikus nimekirjas, et ei esine ükski eelmises lõikes nimetatud olukordadest.“

„Artikkel 55

Ülesanded ja ülesannete täitmine

1 – Lisaks muudele sel viisil antud ülesannetele on pankrotihaldur kohustatud koostöös võlausaldajate toimkonnaga, kui see on olemas, ja selle järelevalve all tegema järgmist:

a) valmistama ette maksejõuetu poole võlgade tasumise pankrotivaras olemasolevast rahast, ja eelkõige summadest, mis on saadud pankrotihalduri poolt pankrotivarasse kuuluvate varade realiseerimisest,

b) tagama vahepealsel ajal maksejõuetu poole õiguste säilimise ja kasutamise ning vajaduse korral äriühingu tegevuse jätkumise, vältides nii palju kui võimalik selle majandusliku olukorra halvenemist.

2 – Pankrotihaldur täidab ülesandeid isiklikult, kuid ta võib mõne konkreetse ülesande delegeerida kirjalikult pankrotihaldurile, kes on kantud ametlikesse nimekirjadesse, piiramata juhtumeid, kus õiguslik esindamine on kohustuslik või võlausaldajate toimkonna eelnev nõusolek vajalik.

3 – Pankrotihaldurit võib tema ülesannete täitmisel abistada tema enda vastutusel spetsialist või muud tasustatud või tasustamata abilised, kaasa arvatud võlgnik ise, kui selleks on andnud eelneva nõusoleku võlausaldajate toimkond või selle puudumise korral kohtunik.

4 – Pankrotihaldur võib palgata kindlaksmääratud või määramata ajaks töötajad, keda on vaja pankrotivara realiseerimiseks või äriühingu tegevuse jätkamiseks. Uued lepingud lõpevad siiski siis, kui asutus, kus töötajad töötavad, pannakse lõplikult kinni, või kui ei ole teisiti kokku lepitud, siis üleviimise ajal.

5 – Pankrotihalduri ülesanne on samuti esitada võlausaldajate toimkonnale ja kohtule õigeaegselt kogu teave, mis on vajalik pankrotivara valitsemiseks ja realiseerimiseks.

6 – Pankrotihalduri taotlusel ja kui pankrotihalduril ei ole otsejuurdepääsu nõutud teabele, võib kohtunik kohustada avalikke üksuseid ja krediitiasutusi esitama oma vastavate registreeritud alusel teabe, mida peetakse menetluse eesmärgil vajalikuks või kasulikuks eelkõige pankrotivara moodustava vara kohta.

7 – Lõike 2 lõpuosas viidatud pankrotihalduri tasustamine on sellise töö delegeerinud pankrotihalduri ülesanne ja viimasena nimetatud pankrotihaldur vastutab delegeeritud halduri võetud meetmete eest samas lõikes osutatud volituste delegeerimise raames.

8 – Pankrotihalduril on õigus võlausaldajate toimkonna nõusolekul loobuda nõuetest või neid tunnustada või nendes kokku leppida igas kohtumenetluses, kus üks pooltest on maksejõuetu pool või pankrotivara.“

Kohtulik järelevalve

Kohtunik teostab järelevalvet pankrotihalduri tegevuse üle kooskõlas CIRE artikliga 58:

„Artikkel 58

Kohtunikupoolne järelevalve

Pankrotihaldur täidab ülesandeid kohtuniku järelevalve all ja kohtunik võib igal ajal nõuda igas küsimuses teavet või aruande esitamist võetud meetmete ning valitsemise ja realiseerimise kohta.“

Võlausaldajate toimkonnal on samuti õigus teostada järelevalvet pankrotihalduri tegevuse üle kooskõlas CIRE artikliga 68.

Pankrotihalduri tasustamine

Pankrotihalduri tasustamine on kindlaks määratud kooskõlas CIRE artikliga 60:

„Artikkel 60

Tasustamine

1 – Kohtuniku nimetatud pankrotihalduril on õigusnormidega ettenähtud tasu ja hüviist kulude eest, mida ta on põhjendatult pidanud kasulikuks või vältimatuks.

2 – Kui pankrotihalduri on valinud võlausaldajate koosolek, on tema tasu selline, nagu asjaomases otsuses ette nähtud.

3 – Pankrotihaldur, kes ei ole eelnevalt nõustunud tasuga, mille võlausaldajate koosolek on kehtestanud maksejõuetuskava koostamise eest, äriühingu juhtimise eest pärast aruande hindamise koosolekut või kinnitatud maksejõuetuskava järelevalve eest, võib kohast loobuda tingimusel, et ta teeb seda koosolekul, kus otsus vastu võetakse.“

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pankrotivõlad võib tasaarvestada võlgadega nimetatud pankrotivara ees, kui on täidetud CIRE artikli 99 nõuded:

„Artikkel 99

Tasaarvestused

1 – Piiramata käesolevas seadustikus kehtestatud muid sätteid, võivad pankroti taotlejad pärast maksejõuetuse väljakuulutamist tasaarvestada oma nõuded võlgadega vara ees, tingimusel, et täidetud on vähemalt üks järgmistest nõuetest:

a) tasaarvestuse õiguslikud eeltingimused olid täidetud enne maksejõuetuks tunnistamise kuupäeva;

b) maksejõuetusnõue vastas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 847 sätestatud tingimustele enne vara vastunõuet.

2 – Eespool esitatud punktide a ja b eesmärgil ei kohaldata järgmist:

a) tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 780 lõikes 1 ette nähtud tähtaja kasutamise võimaluse kadumine;

b) artikli 91 lõikes 1 ja artiklist 96 tulenev varane tähtaja saabumine ja rahaks konverteerimine.

3 – Tasaarvestusi ei piira asjaolu, et kohustused on eri valuutades või neil on erinevad ühikuhinnad, kui nende vastastikune konverteerimine on vastunõude tasumise kohas tasuta ja konverteerimine toimub tasaarvestuse mõju saabumise kuupäeval kehtiva vahetuskursiga.

4 – Tasaarvestus ei ole lubatud:

a) kui võlg tekkis pärast maksejõuetuks tunnistamise kuupäeva, eelkõige pankrotivara kasuks tühistatud toimingute tagajärjel;

b) kui maksejõuetu isiku võlausaldaja omandas nõude teiselt isikult pärast maksejõuetuks tunnistamise kuupäeva;

c) kui kasutati maksejõuetu poole võlgu, mille eest vara ei vastuta;

d) vara ees olevate võlgade ja madalama järjekohaga maksejõuetusnõuete vahel.“

Lisaks CIRE artikli 99 üldnormile on olemas muud õigusnormid, mis võimaldavad tasaarvestusi teha: CIRE artikli 102 lõike 3 punkt e, artikli 154 lõige 1, artikli 242 lõige 3 ja artikkel 286.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Maksejõuetuse mõju kehtivatele lepingutele, mille pool võlgnik on, sõltub lepingu olemusest ja on sätestatud eelkõige CIRE artiklites 102–119:

„Artikkel 102

Üldpõhimõtte seoses jätkuva äritegevusega

1 – Piiramata järgnevate artiklite sätteid, peatatakse kahepoolse lepingu puhul, kus maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval ei ole maksejõuetu pool või teine pool endiselt lepingut täielikult täitnud, selle täitmine, kuni pankrotihaldur otsustab lepingut täita või keeldub selle täitmisest.

2 – Teine pool võib siiski määrata pankrotihaldurile mõistliku tähtaja selle võimaluse kasutamiseks, pärast seda eeldatakse lepingu täitmisest keeldumist.

3 – Kui pankrotihaldur on täitmisest keeldunud, ja piiramata juhtumite eraldamist, kui see on vajalik:

a) ei ole kummalgi poolel õigust soorituse tagastamisele;

b) pankrotivaral on õigus nõuda veel tegemata sooritusele vastavat vastusoorituse väärtust, kui teine pool ei ole seda veel teinud;

c) teisel poolel on maksejõuetusnõudena õigus võlgniku tehtud makse väärtusele osas, mida ei ole täidetud, millest arvatakse maha vastava tasu väärtus, mida ei ole veel makstud;

d) õigus hüvitisele teisele poolele lepingu mittetäitmisega tekitatud kahju eest:

i) õigus hüvitisele kehtib ainult kuni punkti b kohaselt kehtestatud kohustuse väärtuse ulatuses;

ii) hüvitis arvatakse maha summast, millele teisel poolel on õigus, kohaldades punkti c;

iii) hüvitis moodustab maksejõuetusnõude;

e) mõlemad pooled võivad teatada punktides c ja d osutatud kohustuste tasaarvestusest punktis b osutatud kohustusega kuni asjaomaste summade ulatuseni.

4 – Täitmise nõudmine on seadusega vastuolus, kui lepinguliste kohustuste õigeaegne täitmine pankrotivara poolt on selgelt ebatõenäoline.“

„Artikkel 103

Jagamatud sooritused

1 – Kui leping nõuab teiselt poolelt soorituse tegemist, mis ei ole oma olemuselt asendatav või mis on tegemisel jagatav erinevateks osadeks, mida ei ole lihtne asendada ja mis on omavahel funktsionaalses seoses ning pankrotihaldur keeldub lepingu täitmisest:

a) asendatakse eelmise artikli lõike 3 punktis b osutatud õigus õigusega nõuda teiselt poolelt juba sooritatut tagastamist proportsionaalselt tema rikastumisega maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval;

b) on eelmise artikli lõike 3 punktis c sätestatud õiguse eesmärk kõikide lepinguliste soorituste väärtuste vahe, kui see on soodne teisele poolele;

c) on teisel poolel maksejõuetuks tunnistamise taotlejana õigus kulude hüvitamisele või soorituse selle osa väärtuse tagastamisele, mis tehti enne maksejõuetuks tunnistamist, sõltuvalt sellest, kas selline sooritus on asendatav või mitte.

2 – Teisel poolel on siiski õigus teha oma sooritus lõpuni ja nõuda maksejõuetusnõudena vastusooritust võlgnetavas osas; sel juhul lõike 1 ja eelmise artikli sätteid enam kohaldamisele ei kuulu.

3 – Kui pankrotihaldur ei keeldu lepingu täitmisest, siis moodustab teise poole õigus vastusooritusele massinõude ainult selles osas, mis ületab väärtust, mis oleks arvutatud lõike 1 punkti c kohaselt, kui pankrotihaldur oleks valinud lepingu täitmisest keeldumise.

4 – Kui sooritus on lõikes 1 osutatud liiki ja leping kohustab selleks maksejõuetut poolt ja pankrotihaldur keeldub sellisest täitmisest:

a) siis eelmise artikli lõike 3 punkt b enam kohaldamisele ei kuulu või asendatakse õigusega saada hüvitist enne maksejõuetuks tunnistamist juba tehtud soorituse väärtuses, sõltuvalt sellest, kas selline sooritus on asendatav või mitte;

b) lõike 1 punkti b sätteid kohaldatakse juhul, kui teisel poolel on ka õigus juba tehtud soorituse hüvitamisele, samuti maksejõuetusnõudele.

5 – Kui sooritus on lõikes 1 osutatud liiki ja leping kohustab selleks maksejõuetut poolt ja pankrotihaldur ei keeldu sellisest täitmisest, siis loetakse teise poole õigus vastusooritusele täies ulatuses massinõudeks.

6 – Kui asendamatu sooritus jagatakse iseseisvateks osadeks ja ühe või mitme sellise osa eest on juba tasutud, kohaldatakse eelnevate lõigete sätteid ainult ülejäänud osadele ning tasu jagatakse nende vahel nõuetekohaselt.“

„Artikkel 104

Omandireservatsiooniga müük ja samased toimingud

1 – Omandireservatsiooniga ostu-müügilepingus, kus müüja on maksejõuetu pool, võib teine pool nõuda lepingu täitmist, kui lepingu ese on maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval juba üle antud.

2 – Rendileandja maksejõuetuse korral kohaldatakse eelmise lõike sätteid kapitalirendi lepingule ja rendilepingule, milles on klausel, et renditud esemest saab rentniku vara pärast kõikide kokkulepitud maksete tasumist.

3 – Kui ostja või rentnik on maksejõuetu pool ja ese on nimetatud ostja või rentniku valduses, ei või pankrotihalduri artikli 102 lõike 2 kohaselt seatud tähtaeg lõppeda enne viie päeva möödumist alates aruande hindamise koosoleku kuupäevast, välja arvatud juhul, kui kõnealuse vara väärtus võiks sellisel perioodil märkimisväärselt väheneda ja teine pool hoiatab pankrotihaldurit sõnaselgelt selle asjaolu eest.

4 – Omandireservatsiooni klausile konkreetse eseme võõrandamise lepingutes, milles ostja on maksejõuetu pool, saab pankrotivara vastu tugineda kuni eseme üleandmise hetkeni ainult juhul, kui see on kirjalikult ette nähtud.

5 – Kui pankrotihaldur keeldub täitmisest ja see on lubatud, on täitmisest keelumise tagajärjed need, mis sätestatud artikli 102 lõikes 3, arvestades, et selle punktis c ette nähtud õiguse ese on maksejõuetusnõudena lepingu lõpuni kavandatud maksete või rendimaksete summa, mida on artikli 91 lõiget 2 kohaldades ajakohastatud kuni maksejõuetuks tunnistamise kuupäevani, ning eseme väärtuse – keeldumise kuupäeva seisuga – vahe, kui see on positiivne, tasumine, kui teine pool on müüja või rendileandja; või viimatinimetatud väärtuse ja selle summa vahe tasumine, kui see on positiivne, kui kõnealune teine pool on ostja või rentnik.“

„Artikkel 105

Müük ilma kättetoimetamiseta

1 – Artikli 107 sätteid piiramata, kui müüja ei ole veel kättetoimetamiskohustust täitnud, kuid omandiõigus on juba üle läinud:

- a) ei või pankrotihaldur keelduda lepingu täitmisest, kui tegemist on müüja maksejõuetusega;
 - b) pankrotihalduri keeldumisel lepingu täitmisest ostja maksejõuetuse korral on artikli 104 lõikes 5 sätestatud tagajärjed, mida kohaldatakse mutatis mutandis.
- 2 – Eelmise lõike sätteid kohaldatakse mutatis mutandis ka lepingutele, millega antakse üle tegelikud kasutusõigused.“

„Artikkel 106

Eelleping

1 – Kui eellepingu sõlminud müüja muutub maksejõuetuks, ei või pankrotihaldur keelduda kehtiva lepingu täitmisest, kui lepingu sõlminud ostjale juba üle antud.

2 – Kui pankrotihaldur keeldub eellepingu täitmisest, kohaldatakse artikli 104 lõike 5 sätteid mutatis mutandis, olenemata sellest, kas maksejõuetu eellepingu sõlmija on ostja või müüja.“

„Artikkel 107

Tähtajalised tehingud

1 – Kui kaupade tarnimine või selliste finantsteenuste osutamine, millel on turuhind, peab toimuma konkreetsel kuupäeval või teatud tähtaja jooksul ning kuupäev või tähtaeg saabub pärast maksejõuetuks tunnistamist, ei või kumbki pool täitmist nõuda. Ostjal või müüjal on sõltuvalt juhtumist õigus saada ainult kohandatud hinna ja kaupade või finantsteenuste turuhinna vahe teisel päeval pärast maksejõuetuks tunnistamist seoses sama kuupäeva või täitmise tähtajaga lepingutega. Maksejõuetult poolelt nõutav vahe loetakse maksejõuetusnõudeks.

2 – Mõlemal juhul tagastab müüja juba makstud summad ja võib selle kohustuse korvata eelmise lõike alusel talle esitatud nõudega kuni asjaomaste summade ulatuses. Kui müüja on maksejõuetu pool, moodustab õigus tagastamisele teise poole maksejõuetusnõude.

3 – Eelmise lõike eesmärgil käsitletakse finantsteenustena järgmist:

- a) väärtpaberite üleandmine, välja arvatud juhul, kui sellega on seotud aktsiad, mis moodustavad vähemalt 10 % äriühingu kapitalist, ning lepingus ettenähtud täitmine ei ole olemuselt lihtsalt rahaline;
- b) väärismetallide tarnimine;
- c) sularahamaksud, mis on otseselt või kaudselt määratud välisvaluuta vahetuskursi, seadusjärgse intressimäära, arvestusühiku või muude kaupade või teenuste hinnaga;
- d) lõikudes a ja b osutatud võimalused või muud õigused müüjale või kaupade tarnimisele või punktis c osutatud maksetele.

4 – Kui erinevad finantsteenustega seotud tehingud on integreeritud raamlepingusse, mille võib täitmatajätmise korral lõpetada ainult ühe tervikuna, käsitletakse kõiki tehinguid käesoleva artikli ja artikli 102 eesmärgil kahepoolse lepinguna.

5 – Konkreetse tarnimiskuupäevaga toimingutele, mida lõige 1 ei hõlma, kohaldatakse artikli 104 lõike 5 sätteid mutatis mutandis.“

„Artikkel 108

Rentimine/üürimine, kui rentnik/üürnik on maksejõuetu pool

1 – Maksejõuetuks tunnistamine ei peata rendi-/üürilepingut, kui maksejõuetu pool on rentnik/üürnik, kuid pankrotihaldur võib selle lepingu alati 60päevase etteteatamisega üles öelda, kui lühemast etteteatamisest seaduse või lepingu alusel ei piisa.

2 – Eelmist lõiget ei kohaldata juhtudel, kui üür on seotud maksejõuetu poole elukohaga. Sellisel juhul võib pankrotihaldur ainult teha avalduse, et õigust rendi-/üürimaksle, mis muutub sellest avaldusest 60 päeva möödudes sissenõutavaks, ei saa maksejõuetusmenetluses maksma panna. Sellisel juhul on üürileandjal õigus nõuda maksejõuetusnõudena hüvitist kahju eest, mis talle tekkis ühe või mitme eelnimetatud üürimakse tasumata jätmise tõttu väljatõstmise korral kuni kolme kuu üürisumma ulatuses.

3 – Kui pankrotihaldur ütleb lepingu lõike 1 alusel üles, nõuab ta maksejõuetusnõudena tasumisele kuuluvate summade tasumist, mis vastavad mõju saavutamise kuupäeva ja lepingus sätestatud tähtaja lõpu või kuupäeva, mil maksejõuetu poole ülesütlemine oleks olnud vastasel juhul võimalik, vahelisele perioodile, millest arvatakse maha rentniku poolt sellel perioodil teenuse osutamisega seotud kulud ning renditud vara muul viisil kasutamisest saadud tulu, tingimusel, et need on omistatavad lepingu ennetähtaegsele lõpetamisele, ajakohastades kõik summad vastavalt artikli 91 lõikele 2 ülesütlemise mõju saavutamise kuupäevaga.

4 – Rendile-/üürileandja ei või nõuda lepingu ülesütlemist pärast rentniku maksejõuetuks tunnistamist ühel järgmistest alustest:

- a) maksejõuetuks tunnistamise kuupäevale eelnenud perioodi eest tasumata rent või üür;
- b) rentniku/üürniku rahalise olukorra halvenemine.

5 – Kui renditud/üüritud eset ei ole rentnikule/üürnikule nimetatud rentniku/üürniku maksejõuetuks tunnistamise kuupäevaks veel üle antud, võivad lepingu üles öelda nii pankrotihaldur kui ka rendile-/üürileandja ja kumbki neist võib määrata sel eesmärgil muu mõistliku tähtaja, pärast mida ülesütlemise õigus lõpeb.“

„Artikkel 109

Rentimine/üürimine, kui rendile-/üürileandja on maksejõuetu pool

1 – Maksejõuetuks tunnistamine ei peata rendi-/üürilepingu täitmist, kui maksejõuetu pool on rendile-/üürileandja. Kumbki pool võib lepingu üles öelda ainult poolelioleva tähtaja lõpuks, piiramata kohustusliku pikendamise juhtumeid.

2 – Kui eset ei ole rentnikule/üürnikule maksejõuetuks tunnistamise kuupäevaks üle antud, kohaldatakse artikli 108 lõike 5 sätteid mutatis mutandis.

3 – Sel viisil renditud/üüritud eseme võõrandamine maksejõuetusmenetluses ei võta rendile-/üürileandjalt sellises olukorras tsiviilõiguses tunnustatud õigusi.“

„Artikkel 110

Käsundus- ja halduslepingud

1 – Pankrotivarasse kuuluvad käsunduslepingud, ka komisjonilepingud, lõpevad, kui käsundiandja tunnistatakse maksejõuetuks, isegi kui käsund on antud käsundisaaja või kolmanda isiku huvides. Käsundisaajal ei ole õigust hüvitisele kantud kahjude eest.

2 – Käsunduslepingut käsitletakse siiski jätkuvana:

- a) kui see on vajalik, et käsundisaaja saaks teha toiminguid, et hoida ära pankrotivara tõenäoline kahjustumine, kuni pankrotihaldur astub nõuetekohaseid samme;
 - b) perioodi osas, mille jooksul käsundisaaja on täitnud ülesandeid, olemata – mitte omal süül – kursis, et käsundiandja on tunnistatud maksejõuetuks.
- 3 – Käsundisaaja tasu ja kulu hüvitamine loetakse lõike 2 punkti a olukorras massikohustuseks ning lõike 2 punkti b olukorras maksejõuetusega seotud võlak.

4 – Eelmiste lõigete sätteid kohaldatakse mutatis mutandis muudele lepingutele, millega maksejõuetu pool on teinud varahalduse ülesandeks kolmandale poolele minimaalse sõltumatusega, konkreetselt portfelli- ja varahalduslepingutele.“

„Artikkel 111

Pikaajaline teenusleping

1 – Lepinguid, mis nõuavad pikaajalise teenuse osutamist maksejõuetu poole huvides ja mis ei lõpe artikli 110 sätete mõjul, ei peatata maksejõuetuks tunnistamisel ja kumbki pool võib need üles öelda artikli 108 lõike 1 kohaselt, mida kohaldatakse mutatis mutandis.

2 – Lepingu ennetähtaegne ülesütlemine nõuab hüvitise maksmist tekitatud kahjude eest, kui ülesütlejaks on pankrotihaldur, ning sellisel juhul arvutatakse hüvitis mutatis mutandis artikli 108 lõike 3 kohaselt ja see moodustab teise poole maksejõuetusnõude.“

„Artikkel 112

Volitused

1 – Kui välja arvata artikli 110 lõike 2 punkti a alla kuuluvad juhtumid, siis lõpevad pankrotivaraga seotud volitused esindatava maksejõuetuks tunnistamisel, isegi kui need anti ka volitatu või kolmanda isiku huvides.

2 – Toimingute suhtes, mida volitatu on teinud pärast volituste lõppemist, kohaldatakse artikli 81 lõigete 6 ja 7 sätteid mutatis mutandis.

3 – Volitatu, kes ei ole – mitte omal süül – teadlik esindatava maksejõuetuks tunnistamisest, ei vastuta kolmandate isikute suhtes nõutava toimingu tulemusteta jäämise eest esindamisvolituste puudumise tõttu.“

„Artikkel 113

Töötajate maksejõuetus

1 – Töötajate maksejõuetuks tunnistamine ei peata töölepingut.

2 – Hüvitise maksmist kahjude eest, mille on põhjustanud lepinguliste kohustuste võimalik rikkumine, võib nõuda maksejõuetu pool.“

„Artikkel 114

Võlgnikupoolne teenuse osutamine

1 – Artikli 113 sätteid kohaldatakse lepingutele, mille alusel on maksejõuetu pool, kes on füüsilise isik, kohustatud osutama teenust, välja arvatud juhul, kui teenus moodustab osa äriühingu tegevusest, mida nimetatud füüsiline isik omab ja mis ei ole olemuselt asendatav.

2 – Eelmise lõike sätteid piiramata kohaldatakse artikli 111 sätteid mutatis mutandis lepingutele, mille ese on teenuse pikaajaline osutamine võlgniku pool. Hüvitise maksmise kohustus kehtib ainult juhul, kui teine pool lepingu üles ütleb.“

„Artikkel 115

Tulevaste nõuete loovutamine ja pantimine

1 – Kui võlgnik on füüsiline isik ja on enne maksejõuetuks tunnistamist taganud või pantinud tööst või teenuste osutamise lepingust tulenevad tulevased nõuded või õiguse tulevastele maksetele, näiteks töötushüvitised ja vanaduspensionid, on toimingu mõju piiratud tuluga, mis on teenitud enne maksejõuetuks tunnistamist, selle kuu lõpuks, mil maksejõuetuks tunnistamine toimus, ja sellele järgneva 24 kuuga.

2 – Võlgniku enne maksejõuetuks tunnistamist tehtud loovutamine või pantimine, mille ese on sellisest rendilepingust tulenevad rendi- või üürimaksud, mida pankrotihaldur ei või artikli 104 lõike 2 ja artikli 109 lõike 1 kohaselt üles öelda ega lõpetada, on olenemata sellest, kas võlgnik on füüsiline isik või mitte, piiratud maksetega, mis on tehtud enne maksejõuetuks tunnistamist, selle kuu lõpuks, mil maksejõuetuks tunnistamine toimus, ja sellele järgneva kuuga.

3 – Eelmistes lõigetes osutatud nõuetele võlgnik võib need tasaarvestada pankrotivara nõuetega, piiramata artikli 99 lõike 1 punkti b ja artikli 99 lõike 4 punktide b–d sätteid.“

„Artikkel 116

Jooksevkontod

Maksejõuetuks tunnistamine nõuab maksujõuetu poole allkirjastatud jooksevkontolepingute lõpetamist ning nende kontode sulgemist.“

„Artikkel 117

Äriühingute ühendused

1 – Äriühingute ühendused kustutatakse osanikust lepingupoole maksejõuetuse tulemusena.

2 – Seotud lepinguosaline on kohustatud andma pankrotivarasse üle oma osa kahjumis, mis ei ole veel lahendatud ja milles ta on kohustatud osalema, säilitades siiski õiguse nõuda krediidina maksejõuetuse raames makseid, mis on tehtud ja mida ei ole arvesse võetud tema osalemisel kahjumis.“

„Artikkel 118

Äriühingute huviühing ja Euroopa majandushuviühing

1 – Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti, ei lõpetata äriühingute huviühingut ega Euroopa majandushuviühinguid ühingu ühe või mitme liikme maksejõuetuse tõttu.

2 – Maksejõuetuks tunnistatud liige võib äriühingute huviühingust lahkuda.

3 – Lepingu klauslid, mis kohustavad maksejõuetuks tunnistatud liiget ülejäänud liikmetele või huviühingule tekitatud kahju hüvitama, on tühised.“

„Artikkel 119

Imperatiivsed sätted

1 – Poolte mis tahes kokkulepe, mis välistab või piirab käesoleva peatüki eelmiste sätete kohaldamist, on tühine.

2 – Eelkõige on tühised klauslid, mille kohaselt käsitatakse ühe poole maksejõuetust tehingu äramuutva tingimusena või mis annavad sellisel juhul teisele poolele õiguse hüvitisele, lepingu tühistamisele või sellest taganemisele käesolevas peatükis ettenähtust erinevatel tingimustel.

3 – Eelmiste lõigete sätteid ei takista, et maksejõuetuse olukord saaks olla lepingu tühistamise või sellest taganemise aluseks, võttes arvesse lepinguliste soorituste olemust ja sisu.“

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleilolevatele kohtuasjadele)?

Mõju menetusele

Maksejõuetuks tunnistamine hoiab ära täitetoimingute algatamise maksejõuetu isiku võlausaldajate poolt (CIRE artikli 88 lõige 1).

Mõju nõuetele

Maksejõuetuse mõju pankrotivaraga seotud nõuetele on sätestatud CIRE artiklites 90–101:

„Artikkel 90

Maksejõuetusega seotud nõuete esitamine

Maksejõuetu isiku võlausaldajad võivad teostada oma õigusi ainult kooskõlas käesoleva seadustiku sätetega maksejõuetusmenetluse ajal.“

„Artikkel 91

Viivitamata maksmisele kuuluvad võlad

1 – Maksejõuetuks tunnistamine toob kaasa selle, et maksejõuetu poole kõik kohustused, millele ei laiene edasilükkav tingimus, muutuvad sissenõutavaks.

2 – Kõik kohustused, mis ei ole maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval veel muutunud sissenõutavaks ja millelt ei tule tasuda intressi või millelt tasumisele kuuluv intress on seadusjärgsest intressimäärast madalama määraga, loetakse vähendatuks summani, mis, kui sellele summale lisatakse arvestatud intress seadusjärgses määras või määras, mis võrdub seadusjärgse määra ja kokkulepitud määra vahesummaga, perioodi eest, mille võrra on maksetähtpäev ettepoole toodud, vastaks kõnealuse kohustuse väärtusele.

3 – Jagatava kohustuse korral kohaldatakse eelmise lõike sätteid igale maksele, mis ei ole veel muutunud sissenõutavaks.

4 – Perioodi arvutamisel, mille võrra on maksetähtpäev ettepoole toodud, lähtutakse sellest, et makse tehtaks kuupäeval, mil kohustused muutusid sissenõutavaks, või kuupäeval, mil see tõenäoliselt toimuks, kui viimatinimetatud kuupäev ei ole kindlaks määratud.

5 – Eelmistes lõigetes märgitud võlasumma vähendamist kohaldatakse ka juhul, kui tähtaja ületamine on toimunud põhjusel, et maksejõuetuse olukorda ei ole veel kohtus kinnitatud, nagu on ette nähtud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 780 lõikes 1.

6 – Võlausaldaja õiguste üleminek seetõttu, et maksejõuetu pool on täitnud kolmanda isiku kohustuse, toimub proportsionaalselt summaga, mis on seoses sellise kolmanda isiku võlasummaga tasutud ja mida ajakohastatakse vastavalt lõikele 2.

7 – Eelmise lõike sätteid kohaldatakse muude kaasvõlgnikuga seotud regressiõigusele.“

„Artikkel 92

Ajatomiskava

Maksu või sotsiaalkindlustusmaks ajatomiskavaga hõlmatud võlgade viivitamatul maksmisele kuulumisel vastavalt artikli 91 lõikele 1 on tagajärjed, mida asjaomased seadused sellise kava mittetäitmisele omistavad. Sissenõutavad summad arvutatakse kooskõlas kõnealuste seaduste sätetega.“

„Artikkel 93

Elatismaksud

Õigust nõuda maksejõuetult poolelt maksejõuetuks tunnistamise järgneva perioodi eest elatist võib teostada ainult pankrotivara suhtes, kui ükski tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 2009 osutatud isikutest ei ole võimeline elatist maksuma. Sellisel juhul määrab kohtunik vastava summa.“

„Artikkel 94

Äramuutva tingimusega nõuded

Äramuutva tingimusega nõudeid käsitletakse maksejõuetusmenetluses samamoodi kui nõudeid, millel selliseid tingimusi pole, kuni hetkeni, millal tingimus täidetakse, piiramata kohustust tagastada tehtud maksed, kui tingimuse täitmine on kontrollitud.“

„Artikkel 95

Solidaarvastutus ja käendajad

1 – Võlausaldajad võivad nõuda kogu oma laenu solidaarselt vastutavate võlgnike ja käendajate iga erineva pankrotivara arvelt, kuid kõikidelt kõnealustelt võlgnikelt saadud summade kogusumma ei tohi ületada laenusummat.

2 – Õigusi maksejõuetu võlgniku suhtes, mis tulenevad võla võimalikust tulevasest maksimisest solidaarvastutava kaasvõlgniku või käendaja poolt, võib teostada maksejõuetusmenetluses ainult edasilükkava tingimusega nõudena, kui eelnenud võla võlausaldaja seda ei nõua.“

„Artikkel 96

Nõuete konverteerimine

1 – Asjaomase omaniku menetluses osalemise eesmärgil:

a) mitterahalised nõuded võetakse arvesse nende eeldatava väärtuse alusel eurodes maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval;

b) rahalised nõuded, mille summad ei ole kindlaks määratud, võetakse arvesse nende eeldatava väärtuse alusel eurodes maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval;

c) välisvaluutas või indeksites väljendatud nõuded võetakse arvesse selle vahetuskursi alusel, mis kehtib maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval.

2 – Pärast tunnustamist loetakse lõike 1 punktides a ja c osutatud nõuded püsivalt eurodeks konverteerituks.“

„Artikkel 97

Eesõigusnõuete ja asjaõiguslike tagatiste lõppemine

1 – Maksejõuetuks tunnistamisel lõpevad:

a) üldised võlausaldajate eesõigusnõuded, mis on seotud riigile, kohalikele asutustele ja sotsiaalkindlustusasutustele kuuluvate maksejõuetusnõuetega, mis tekkisid rohkem kui 12 kuud enne maksejõuetusmenetluse alguskuupäeva;

b) võlausaldajate erieesõigusnõuded, mis on seotud riigile, kohalikele asutustele ja sotsiaalkindlustusasutustele kuuluvate maksejõuetusnõuetega, mis muutusid sissenõutavaks rohkem kui 12 kuud enne maksejõuetusmenetluse alguskuupäeva;

c) seadusjärgsed hüpoteegid, mille registreerimist on taotletud maksejõuetusmenetluse alguskuupäevale eelneva kahe kuu jooksul ja mis on seotud riigile, kohalikele asutustele ja sotsiaalkindlustusasutustele kuuluvate maksejõuetusnõuetega;

d) kui need ei sõltu registreerimisest, siis kinnis- või vallasvaraga seotud asjaõiguslikud tagatised, mis kuuluvad registreerimisele ja moodustavad osa pankrotivarast, mis on seotud maksejõuetusnõuetega, ja mis on juba seatud, kuid veel registreerimata ja mille registreerimiseks ei ole taotlust esitatud;

e) asjaõiguslikud tagatised varadele, mis moodustavad osa pankrotivarast ja mis on seotud madalama järjekohaga nõuetega.

2 – Pärast maksejõuetuks tunnistamist ei ole lubatud seadusjärgsete hüpoteekide registreerimine, mis tagavad maksejõuetusnõudeid, sealhulgas pärast menetluse lõppemist, välja arvatud juhul, kui asjaomane taotlus on esitatud enne eespool nimetatud maksejõuetuks tunnistamist või kui tegemist on lõike 1 punktis c osutatud hüpoteekidega, kaks kuud enne sama kuupäeva.“

„Artikkel 98

Eesõiguse andmine maksejõuetuks tunnistamist taotlevale võlausaldajale

1 – Selle võlausaldaja, kelle taotlusel maksejõuetus välja kuulutati, muud kui madalama järjekohaga nõuded muutuvad üldise eesõigusega nõueteks. Need nõuded järjestatakse viimasele kohale üldise eesõigusega nõuetes, mis makstakse pankrotivarasse kuuluva kogu vallasvara arvel välja neljandiku ulatuses nende vastavast summast ja maksimaalselt 500 arvestusühiku ulatuses.

2 – Kui võlausaldaja algatatud menetluse jätkamist piirab võlgniku maksejõuetuks tunnistamine hilisemal kuupäeval algatatud menetluses, omistatakse eelmises lõikes osutatud eesõigus varasemale menetluse taotlejale; artikli 264 lõike 3 punktis b sätestatud juhtumi korral on üldine eesõigus taotluse esitanud abikaasa vallasvara suhtes ja poole ühisvara suhtes esimesena algatatud menetluse taotlejal, olenemata selle mõju peatamisest.“

„Artikkel 99

Tasaarvestused

1 – Piiramata käesolevas seadustikus kehtestatud muid sätteid, võivad pankroti taotlejad pärast maksejõuetuse väljakuulutamist tasaarvestada oma nõuded võlgadega vara ees, tingimusel, et täidetud on vähemalt üks järgmistest nõuetest:

a) tasaarvestuse õiguslikud eeltingimused olid täidetud enne maksejõuetuks tunnistamise kuupäeva;

b) maksejõuetusnõue vastas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 847 sätestatud tingimustele enne vara vastunõuet.

2 – Eespool esitatud punktide a ja b raames ei kohaldata järgmist:

a) tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 780 lõikes 1 ette nähtud tähtaja kasutamise võimaluse kadumine;

b) artikli 91 lõikes 1 ja artiklist 96 tulenev varane tähtaja saabumine ja rahaks konverteerimine.

3 – Tasaarvestusi ei piira asjaolu, et kohustused on erinevates valutatades või neil on erinevad ühikuhinnad, kui nende vastastikune konverteerimine on vastunõude tasumise kohas tasuta ja konverteerimine toimub tasaarvestuse mõju saabumise kuupäeval kehtiva vahetuskursiga.

4 – Tasaarvestus ei ole lubatud:

- a) kui võlg vara ees on tekkinud pärast maksejõuetuks tunnistamise kuupäeva, eelkõige pankrotivara kasuks tühistatud toimingute tagajärjel;
- b) kui maksejõuetu isiku võlausaldaja omandas nõude teiselt isikult pärast maksejõuetuks tunnistamise kuupäeva;
- c) kasutades maksejõuetu poole võlg, mille eest vara ei vastuta;
- d) vara ees olevate võlgade ja madalama järjekohaga maksejõuetusnõuete vahel.“

„Artikkel 100

Aegumis- ja õigustlõpetavate tähtaegade peatamine

Maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsus viib kõikide aegumis- ja õigustlõpetavate tähtaegade peatamiseni, mida võlgnikul on võimalik menetluse käigus vaidlustada.“

„Artikkel 101

Arveldussüsteemid

Käesolevas peatükis sätestatud norme kohaldatakse, piiramata väärtpaberiseaduse artikleid 283 jj.“

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Maksejõuetusmenetluse mõju käimasolevatele toimingutele on sätestatud CIRE artiklites 85–89:

„Artikkel 85

Mõju menetluses olevatele kohtuasjadele

1 – Pärast maksejõuetuks tunnistamist liidetakse maksejõuetusmenetlusele kõik kohtuasjad, mille raames uuritakse pankrotivaraga seotud küsimusi, mis on tõstatatud võlgniku või isegi kolmandate isikute suhtes, kuid mille tulemus võib mõjutada pankrotivara väärtust, ja kõik võlgniku algatatud õigustoimingud, mis on eranditult seotud varaga, tingimusel, et sellist liitmist taotleb pankrotihaldur, kui see on menetluse eesmärgil asjakohane.

2 – Kohtunik taotleb kohtult või pädevalt asutuselt maksejõuetustoimikuga liitmiseks kõikide juhtumite edastamist, mille puhul on teostatud pankrotivaraga seotud kaupade arestimine või kinnipidamine.

3 – Pankrotihaldur asendab maksejõuetut poolt kõikides eelmistes lõigetes osutatud kohtumenetlustes, sõltumata maksejõuetusmenetluse liitmisest või teise poole nõusolekust.“

„Artikkel 86

Maksejõuetusmenetluste liitmine

1 – Pankrotihalduri taotlusel liidetakse maksejõuetusajaga menetlused, mille puhul on maksejõuetuks tunnistatud isikud, kes vastutavad seadusjärgselt maksejõuetu poole võlgade eest, või kui on tegemist abielus füüsilise isikuga, siis abikaasa eest, kui vararežiim ei ole varalahusus.

2 – Kui võlgnik on äriühing, toimitakse samamoodi nende menetluste osas, mille puhul on maksejõuetuks tunnistatud äriühingud, mida nimetatud äriühing äriseadustiku kohaselt kontrollib või mis on sellise äriühinguga kontsernisuhtes.

3 – Selle menetluse kohtunik, kelle menetlusega muud menetlused liidetakse, võib määrata lõikes 2 osutatud liitmise automaatselt või siis, kui liidetud menetlustes maksejõuetuks tunnistatud võlgnikud seda taotlevad.

4 – Kui menetlused käivad erineva pädevusega kohtutes, võib liitmise kindlaks määrata ainult juhul, kui seda taotleb pankrotihaldur eripädevusega kohtus algatatud menetluses või kui maksejõuetuse otsustab sama menetlusega seotud kohtunik.“

„Artikkel 87

Vahekohtu kokkulepped

1 – Vahekohtu kokkulepete kehtivus vaidlustes, millesse on kaasatud maksejõuetu pool ja mille puhul võib selliste vaidluste tulemus mõjutada pankrotivara väärtust, peatatakse kohaldatavate rahvusvaheliste lepingute sätteid piiramata.

2 – Maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval pooleliolevad menetlused jätkuvad, piiramata, kui see on asjakohane, artikli 85 lõike 3 ja artikli 128 lõike 5 sätteid.“

„Artikkel 88

Täitemenetlus

1 – Maksejõuetuks tunnistamine toob kaasa mis tahes täitemenetluse või maksejõuetu isiku võlausaldajate algatatud meetmete peatamise, kui need mõjutavad pankrotivara. See hoiab ära maksejõuetu isiku võlausaldajate poolt täitemenetluse algatamise või jätkamise. Kui meetmed on suunatud muude poolte vastu, siis täitmist nende poolte suhtes jätkatakse.

2 – Kui täitmist jätkatakse muude poolte suhtes ja puudub vajadus nende liitmiseks artikli 85 lõike 2 alusel, saadetakse liitmiseks ainult maksejõuetu poolega seotud asjade kirjeldused.

3 – Lõike 1 kohaselt peatatud täitemenetlus lõpetatakse seoses maksejõuetu poolega kohe, kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse vastavalt artikli 230 lõike 1 punktidele a ja d, välja arvatud seadusjärgse tagasitäitmise õiguse teostamise korral.

4 – Pankrotihalduri ülesanne on teavitada kirjalikult ja eelistatavalt elektrooniliselt täitemenetluses määratud esindajaid, keda maksejõuetuks tunnistamine mõjutab ja kes on pankrotihaldurile teada, või kui täitemenetluse algatab kohtuametnik, teavitada kohut, eelmises lõikes kirjeldatud asjaolude esinemisest.“

„Artikkel 89

Massikohustustega seotud toimingud

1 – Massikohustuste täitmist puudutavaid täitemeeteid ei tohi võtta kolme kuu jooksul maksejõuetuks tunnistamisest.

2 – Massikohustustega seotud toiminguid, sealhulgas täitemeeteid, jätkatakse maksejõuetusmenetlusele liitmisel, välja arvatud maksuvõlgadega seotud täitmine.“

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Maksejõuetuse organid on pankrotihaldur, võlausaldajate toimkond ja võlausaldajate koosolek. Võlausaldajad osalevad võlausaldajate toimkonnas ja võlausaldajate koosolekul CIRE artiklite 66–80 kohaselt:

„Artikkel 66

Kohtupoolne võlausaldajate toimkonna määramine

1 – Enne võlausaldajate koosolekut, konkreetsemalt maksejõuetuks tunnistamise otsuse tegemisel määrab kohtunik võlausaldajate toimkonna, mis koosneb kolmest või viiest liikmest ja kahest asendusliikmest. Esimehena tegutseb eelistatavalt äriühingu suurim võlausaldaja ja teiste liikmete valik tagab võlausaldajate erinevate klasside sobiva esindatuse, välja arvatud madalama järjekohaga nõuetega võlausaldajad.

2 – Kohtunik ei pea toimkonda määrama eelmises lõigus sätestatud viisil, kui ta peab seda õigustatuks pankrotivara väikese suuruse, likvideerimise lihtsuse või maksejõuetu isiku võlausaldajate piiratud arvu tõttu.

3 – Lõike 1 eesmärgil esindab üks toimkonna liikmetest töötajaid, kellel on äriühingu vastu nõuded, ja selle liikme valik toimub kooskõlas töötajate endi või selle olemasolu korral töötajate komisjoni esitatud nimetamisega.

4 – Võlausaldajate toimkonna liikmed võivad olla füüsilised või juriidilised isikud. Kui valitakse juriidiline isik, nimetab see juriidiline isik oma esindaja volikirja või dokumentiga, mille allkirjastab allkirjaõiguslik isik.

5 – Riigi- ja sotsiaalkindlustusasutused võib määrata võlausaldajate toimkonna esimeheks ainult juhul, kui juhtumi toimik sisaldab asjaomaste üksuste üle järelevalvet teostava valitsuse liikme korraldust, millega antakse volitused selle ülesande täitmiseks ja nimetatakse esindaja.“

„Artikkel 67

Võlausaldajate koosoleku sekumine

1 – Võlausaldajate koosolek võib loobuda võlausaldajate toimkonnast, asendada kohtuniku määratud toimkonna liikmeid või asendusliikmeid, valida kaks täiendavat liiget, ja kui kohtunik ei ole toimkonda moodustanud, moodustada ise toimkonna, mis koosneb kolmest, viiest või seitsmest liikmest ja kahest asendusliikmest, määrata esimehe ja muuta igal ajal asjaomast koosseisu, olenemata õigustatud põhjuse olemasolust.

2 – Koosoleku valitud võlausaldajate toimkonna liikmed ei pea olema võlausaldajad ja nende valimisel, nii nagu esimehe nimetamisel, ei ole koosolek kohustatud täitma artikli 66 lõikes 1 sätestatud kriteeriume, vaid peab ainult järgima artikli 66 lõikes 3 kehtestatud kriteeriumi.

3 – Lõikes 1 osutatud võlausaldajate koosoleku otsused võetakse vastu artikli 53 lõikes 1 nõutud enamusega, välja arvatud juhul, kui sellega on seotud liikme vabastamine õigustatud põhjusel.“

„Artikkel 68

Võlausaldajate toimkonna ülesanded ja volitused

1 – Lisaks muudele eelkõige talle pandud ülesannetele vastutab komisjon pankrotihalduri järelevalve ja temaga koostöö tegemise eest.

2 – Oma ülesannete täitmisel võib komisjon vabalt uurida võlgniku raamatupidamist ja nõuda pankrotihaldurilt teabe esitamist, mida peab vajalikuks.“

„Artikkel 69

Võlausaldajate toimkonna otsused

1 – Võlausaldajate toimikond koguneb, kui selle kutsub kokku esimees või kaks muud liiget.

2 – Toimikond ei või korraldada arutelusid, ilma et kohal viibiks enamik liikmeid. Otsused tehakse kohal viibivate liikmete antud häälte enamusega ja häälte võrdse jagunemise korral on otsustav esimehe hääl.

3 – Kirjalik hääletamine on arutelude käigus lubatud, kui sellega on eelnevalt nõustunud kõik liikmed.

4 – Võlausaldajate toimkonna otsused teeb kohtunikule teatavaks esimees.

5 – Võlausaldajate toimkonna otsuseid ei ole võimalik kohtus vaidlustada.“

„Artikkel 70

Toimkonna liikmete vastutus

Toimkonna liikmed vastutavad maksejõuetu isiku võlausaldajate ees neile oma kohustuste rikkumisega tekitatud süülise kahju eest; kohaldatakse artikli 59 lõike 4 sätteid.“

„Artikkel 71

Kulude hüvitamine

Võlausaldajate toimkonna liikmeid ei tasustata ja neil on õigus ainult selliste kulude hüvitamisele, mis on nende ülesannete täitmiseks rangelt vajalikud.“

„Artikkel 72

Võlausaldajate koosolekul osalemine

1 – Kõikidel võlausaldajatel on õigus võtta osa võlausaldajate koosolekust, samuti neil, kellel on artikli 95 lõikes 2 osutatud õigused, mida ei saa selle sätte kohaselt menetluses teostada.

2 – Järgmise artikli lõigete 1 ja 4 sätteid kohaldatakse mutatis mutandis madalama järjekohaga nõuetega võlausaldajate õigusele osaleda koosolekul.

3 – Võlausaldajaid võib esindada erivolitustega esindaja.

4 – Kui see on äritegevuse sujuvaks kulgemiseks vajalik, võib kohtunik piirata koosolekul osalemist võlausaldajatega, kellel on teatud suurusega nõuded, mille alampiir ei või ületada 10 000 eurot. Selle tulemusena mõjutatud võlausaldajaid võib esindada erinev võlausaldaja, kelle nõue on vähemalt võrdne kehtestatud piirmääraga, või võib moodustada rühma, et saavutada nõutud summa ja osaleda ühise esindaja kaudu.

5 – Pankrotihalduril, võlausaldajate toimkonna liikmetel ning võlgnikul ja võlgniku juhtidel on õigus ja kohustus osaleda.

6 – Koosolekul osalemine on avatud ka kuni kolmele töötajale komisjoni liikmele või kui sellist komisjoni ei ole, siis kuni kolmele töötajale nimetatud esindajale. Prokuratuur võib samuti osaleda.“

„Artikkel 73

Hääleõigus

1 – Nõuded annavad ühe hääle iga euro või selle osa kohta, kui neid nõudeid on juba tunnustatud arestimise käigus tehtud lõpliku otsusega, millega edastati kontrollitud ja järjestusse seatud nõuded, või hilisema kontrollimeetmega, või kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

a) võlausaldaja on juba esitanud menetluses nõude või kui nõuete esitamise kohtuotsuses kehtestatud tähtaeg ei ole veel möödunud, esitatakse need nõuded koosolekul üksnes sellel koosolekul osalemise eesmärgil;

b) pankrotihalduril või hääleõigusega võlausaldajal ei ole võimalik nõudeid koosolekul vaidlustada.

2 – Edasilükkava tingimusega nõude alusel antud häälte arvu määrab alati kohtunik, võttes arvesse sellise tingimuse täitmise tõenäosust.

3 – Madalama järjekohaga nõuded ei anna hääleõigust, välja arvatud juhul, kui võlausaldajate koosoleku otsus on seotud maksejõuetuskava kinnitamisega.

4 – Huvitatud poole taotlusel võib kohtunik anda hääli vaidlustatud nõuetele, kehtestades vastava summa, kaaludes kõiki olulisi küsimusi, kaasa arvatud summa tõenäosus ja madalama järjekohaga nõude olemus; ning kui kaasatud on edasilükkava tingimusega nõuded, hinnata selle tingimuse täitmise tõenäosust.

5 – Eelmises lõikes ette nähtud kohtuniku otsuse suhtes ei ole võimalik esitada edasikaebusi.

6 – Mitte mingil tingimusel ei loeta koosolekul tehtud otsuseid kehtetuks pärastise kinnituse tulemusena, et võlausaldajatel oli tegelikult õigus erinevale häälele arvule, kui oli antud.

7 – Piiramata muid eelmistes lõigetes esitatud küsimusi, annavad asjaõiguslike tagatistega nõuded, mille eest võlgnik ei vastuta isiklikult, ühe hääle iga euro kohta kõnealusest summast või tagatisena antud väärtusest, kui viimane on madalam.“

„Artikkel 74

Eesistumine

Võlausaldajate koosolekut juhatab kohtunik.“

„Artikkel 75

Võlausaldajate koosoleku kokkukutsumine

1 – Võlausaldajate koosoleku kutsub kokku kohtunik omal algatusel või pankrotihalduri, võlausaldajate toimkonna või võlausaldaja või võlausaldajate rühma taotlusel, kelle nõuded esindavad kohtuniku hinnangul vähemalt ühte viiendikku kõikidest muudest kui madalama järjekohaga nõuetest.

2 – Võlausaldajate koosoleku kuupäev, kellaaeg, koht ja päevakord tehakse huvitatud pooltele viivitamata teatavaks vähemalt 10 päeva ette teatega, mis avaldatakse Citiuse veebisaidil ja võlgniku registrijärgse asukoha või elukoha ja võlgniku tegevuskohtade uksele kinnitatud teatega.

3 – Viit suurimat võlausaldajat ning võlgnikku, võlgniku juhte ja töötajate komisjoni teavitatakse samuti koosoleku kuupäevast, kellaajast ja kohast tähtsustatud kirjaga saadetavate teadaannetega sama etteteatamistähtaja jooksul.

4 – Eelmistes lõigetes sätestatud teadetes ja teadaannetes märgitakse samuti järgmine:

a) menetluse tunnus;

b) võlgniku nimi ja registrijärgne asukoht või elukoht, kui see on teada;

c) teade võlausaldajatele, kes ei ole veel oma nõudeid esitanud, vajaduse kohta seda teha, kui kohtuotsuses kehtestatud nõuete esitamise tähtaeg ei ole veel möödunud, teavitades neid, et nõuded lihtsalt koosolekul osalemiseks võib esitada koosolekul kohapeal, kui eelnimetatud tähtaeg ei ole koosoleku kuupäeval möödunud;

d) osalemise võimalikud piirangud, nagu sätestatud artikli 72 lõikes 4, koos teabega võimaluse kohta moodustada rühm või esindus.“

„Artikkel 76

Koosoleku peatamine

Kohtunik võib otsustada koosoleku tegevuse peatada, määrates kindlaks, et tegevust taastatakse järgmise 15 tööpäeva jooksul.“

„Artikkel 77

Enamus

Muudel juhtudel kui need, mille puhul käesolev seadustik nõuab suuremat enamust või kehtestab muud nõuded, tehakse otsused võlausaldajate koosolekul antud hääle enamusega. Erapooletuks jäämist ei võeta hääletusel arvesse, olenemata kohalviibivate või esindatud võlausaldajate arvust või omatavate nõuete protsendist.“

„Artikkel 78

Kaebus kohtunikule ja edasikaebus

1 – Pankrotihaldur või hääleõigusega võlausaldaja võib esitada kohtunikule suulise või kirjaliku kaebuse, et koosoleku otsused on vastuolus võlausaldajate ühishuviga, tingimusele, et kaebus esitatakse koosolekul kohapeal.

2 – Kaebust toetava otsuse suhtes võib esitada edasikaebuse iga võlausaldaja, kes andis hääle tehtud otsuse poolt; kaebust tagasilükkava otsuse suhtes võib esitada edasikaebuse ainult kaebuse esitaja.“

„Artikkel 79

Teave

Pankrotihaldur esitab koosolekule koosoleku taotlusel teabe tema ülesannete piiresse jäävate mis tahes küsimuste kohta.“

„Artikkel 80

Võlausaldajate koosoleku pädevus

Kõik võlausaldajate koosoleku otsused võib tühistada koosolek ja koosoleku soodne otsus annab loa ainult toiminguteks, mille jaoks käesolev seadustik nõuab võlausaldajate toimkonna heakskiitu.“

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotihaldur võib kasutada või võõrandada pankrotivara kooskõlas CIRE artiklite 149, 150, 157 ja 158 sätetega:

„Artikkel 149

Varade arestimine

1 – Pärast maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsuse tegemist arestitakse raamatupidamisdokumendid ja kogu vara, mis moodustab pankrotivara, isegi kui

a) see on arestitud või mis tahes viisil sekvesteeritud või kinni peetud mis tahes menetluses, välja arvatud see, mis on arestitud õigusrikkumise, kas siis kriminaalkuriteo või lihtsalt haldusõiguserikkumise tagajärjel;

b) see on antud võlausaldajatele tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 831 jj kohaselt.

2 – Kui varad on juba müüdüd, arestitakse müügitulu, kui selline tulu ei ole juba makstud võlausaldajatele või nende vahel jagatud.“

„Artikkel 150

Arestitud vara üleandmine

1 – Varade arestimise õigus tuleneb maksejõuetuks tunnistamisest ja pankrotihaldur peab tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 756 lõikeid 1 ja 2 piiramata tagama, et varad antakse viivitamata talle üle, nii et need jäävad tema vastutusele. Sellist hoiulevõtmist reguleerivad üldnormid ja eelkõige need, mida kohaldatakse pandiga tagatud vara valdusse võtmisele.

2 – Arestimist teostab pankrotihaldur, keda abistab võlausaldajate toimkond või nimetatud komisjoni esindaja, kui ta on olemas, ja kui see on asjakohane, maksejõuetust taotleva võlausaldaja ja maksejõuetu poole juuresolekul.

3 – Kui varade isiklik arestimine on pankrotihalduri jaoks ebamugav, kuna varad asuvad muus kui maksejõuetuse piirkonnas, teostatakse arestimise õigusabitaotluse kaudu ja varad antakse spetsiaalsele hoiulevõtjale, kuid pankrotihalduri nimel.

4 – Arestimist teostatakse nimekirja kasutades varade arestimise või otsese üleandmise teel, kooskõlas järgmistega reeglitega:

a) kui varad on juba antud kohtule hoiule, jäävad nad sinna; need võib teha kättesaadavaks ainult pankrotihalduri korraldusel;

b) kui varade nimekirjaga on probleeme või on ebaselge, millised varad on hoiul, võib pankrotihaldur taotleda, et kohtuametnik käiks kohas, kus varasid hoitakse. Kui probleemid või ebaselgused on lahendatud, antakse varad üle nimetatud ametnikule;

c) kui arestimine vaidlustatakse või osutatakse sellele vastupanu, võib pankrotihaldur taotleda abi korrakaitseorganilt ja uks või seif võidakse lahti murda ja toimunu kohta koostatakse ametlik akt;

d) arestimine hõlmab varade kirjeldamist, hindamist ja hoiulevõtmist;

e) mõlemal juhul, st kui varad arestitakse ning kui varad antakse nimekirja alusel üle, koostab pankrotihaldur või tema assistent dokumendi, milles varasid kirjeldatakse ja nummerdatakse nagu inventuuri käigus, esitades, kui see on asjakohane, omistatud väärtuse, kas varad anti üle pankrotihaldurile või spetsiaalsele hoiulevõtjale, ja märkides kõik menetluse seisukohast olulised küsimused;

f) dokumendi allkirjastab toimingu juures tunnistajana olnud isik ja arestitud varade omanik või valdaja või kui viimasel ei ole võimalik või ta ei soovi alla kirjutada, siis kaks kättesaadavat tunnistajat.

5 – Maksejõuetu poole väljatõstmisel tema alalisest elukohast kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 862 sätteid.

6 – Maksed, mille pankrotihaldur on saanud sularahas, välja arvatud see, mis on rangelt vajalik jooksvate halduskulude katmiseks, tuleb viivitamata hoiustada pankrotihalduri valitud krediidiasutuses.“

„Artikkel 157

Ennetähtaegne sulgemine

Pankrotihaldur võib sulgeda võlgniku tegevuskohad või nendest ainult ühe või mõned enne aruande hindamise koosolekut:

a) kui võlausaldajate toimkond, kui see on olemas, annab pooldava arvamuse;

b) kui võlausaldajate toimkonda pole, siis tingimusele et võlgnik ei ole vastu või kui vaatamata võlgniku vastuseisule kohtunik selleks loa annab, põhjusel, et meetmega viivitamine kuni eespool nimetatud koosoleku kuupäevani tooks kaasa pankrotivara märkimisväärse vähenemise.“

„Artikkel 158

Varade müügi alustamine

1 – Kui tehakse lõplik maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsus ja aruande hindamise koosolek on toimunud, müüb pankrotihaldur kohe kogu pankrotivara moodustava arestitud vara, olenemata kohustuste kontrollimisest, tingimusele et võlausaldajate otsused eespool nimetatud koosolekul ei ole sellise müügi vastu.

2 – Pankrotihaldur teostab siiski nende pankrotivarasse kuuluvate varade varase müügi, mida ei ole võimalik säilitada, kuna need võivad rikneda või nende väärtus väheneda.

3 – Juhul kui otsustatakse teostada eelmises lõikes sätestatud varade varane müük, teatab pankrotihaldur sellest asjaolust võlgnikule, võlausaldajate toimkonnale, kui selline toimikond on olemas, ja kohtunikule vähemalt kaks päeva enne müüki ja avaldab otsuse Citiuse veebisaidil.

4 – Kohtunik võib omal algatusel või võlgniku, võlausaldajate toimikonna või maksejõuetusmenetluse või pankrotivara võlausaldajate taotlusel peatada lõikes 2 osutatud varade varase müügi. Sellest otsusest teatatakse viivitamata pankrotihaldurile, võlgnikule, võlausaldajate toimikonnale ja taotluse esitanud võlausaldajale. Edasikaebuse esitamine ei ole lubatud.

5 – Eelmises lõikes osutatud taotluses peab huvitatud pool esitama põhjendatud alused varade müümata jätmiseks ja pakkuma võimaluse korral toimiva alternatiivi pankrotihalduri kavandatud toimingule.“

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetuse tõttu esitatud nõuete liigid ja pärast maksejõuetusmenetluse algatamist esitatud nõuete käsitlemine, kaasa arvatud massikohustused, on peamiselt reguleeritud CIRE artiklites 47–51:

„Artikkel 47

Maksejõuetuvõlausaldajate mõiste ja nõuete liigid

1 – Pärast maksejõuetuks tunnistamist loetakse kõiki võlausaldajaid, kellel on nõudeid maksejõuetu poole vara suhtes või pankrotivara moodustavate varadega tagatu suhtes ja mis tekkisid enne maksejõuetuks tunnistamist, maksejõuetusvõlausaldajateks, olenemata nende kodakondsusest või elukohast.

2 – Eelmises lõikes osutatud nõudeid ning samaväärseid nõudeid ning vastavaid võlgu nimetatakse käesolevas seadustikus maksejõuetusnõueteks ja maksejõuetusvõlgadeks.

3 – Nõuded, mille puhul on tõendatud, et need omandati menetluse ajal, on samaväärsed maksejõuetusnõuetega maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval.

4 – Käesoleva seadustiku raames on maksejõuetusnõuded:

- „tagatud nõuded“, mis on tagatud asjaõigustega, sealhulgas erieesõigused, ning „eelisõigusega nõuded“, mis on seotud pankrotivara moodustava vara suhtes kohaldatavate üldiste eesõigustega, tagatud varade või üldiste eesõiguste väärtusele vastava summa ulatuses, võttes arvesse võimalikke koormatisi;
- madalama järjekohaga nõuded, nagu loetletud järgmises artiklis, välja arvatud, kui need on seotud üldise või erieesõigustega või seadusjärgse hüpoteegiga, mis ei lõpe maksejõuetuks tunnistamise mõju tõttu;
- tagamata nõuded on muud nõuded.“

„Artikkel 48

Madalama järjekohaga nõuded

Järgmised nõuded loetakse madalama järjekohaga nõueteks ja järjestatakse pärast muid maksejõuetusnõudeid:

- isikute nõuded, kes on võlgnikuga erisuhtes, tingimusele, et erisuhe oli olemas juba nõude omandamise ajal, ja isikute nõuded, kellele need anti üle maksejõuetusmenetluse algusele eelnenu kahe aasta jooksul;
- muudelt kui madalama järjekohaga nõuetelt pärast maksejõuetuks tunnistamist kogunenud intress, arvesse võtmata nõudeid, mis on tagatud asjaõigustega ja üldise eesõigusega nõudeid, kuni vastavate varade väärtuseni;
- nõuded, mille suhtes pooled leppisid kokku madalama järjekoha;
- nõuded, mille esemeks on tasuta sooritus võlgniku poolt;
- maksejõuetusnõuded, mis kuuluvad pankrotivara kasuks tehtud tühistamise tagajärjel pahausksele kolmandale isikule;
- madalama järjekohaga nõuetelt pärast maksejõuetuks tunnistamist kogunenud intress;
- nõuded seoses aktsionäride laenudega.“

„Artikkel 49

Võlgnikuga erisuhtes olevad isikud

1 – Järgmisi isikuid loetakse olevat erisuhtes võlgnikuga, kes on füüsiline isik:

- abikaasa ja maksejõuetusmenetlusele eelnenu kahe aasta jooksul võlgnikust lahutanud isikud;
- võlgniku ülenejad või alanejad perekonnaliikmed või õed-vennad või keegi eelmises punktis nimetatud isikutest;
- võlgniku ülenejate või alanejate perekonnaliikmete või õdede-vendade abikaasad;
- isikud, kes on alaliselt elanud võlgnikuga ühes majapidamises maksejõuetusmenetluse algusele eelnenu kahe aasta jooksul.

2 – Järgmised isikud loetakse olevat erisuhtes võlgnikuga, kes on juriidiline isik:

- partnerid, osanikud või liikmed, kes on võlgade eest õiguslikult vastutavad, ja isikud, kes on olnud selles staatuses maksejõuetusmenetluse algusele eelnenu kahe aasta jooksul;
- üksused, mis, kui see on asjakohane, on olnud äriühinguga maksejõuetusmenetluse algusele eelnenu kahe aasta jooksul kontrolli- või kontsernisuhtes vastavalt väärtpaperiseaduse artiklile 21;
- võlgniku seadusjärgsed või tegelikud juhid ja need, kes on olnud seadusjärgsed või tegelikud juhid mis tahes ajal maksejõuetusmenetluse algusele eelnenu kahe aasta jooksul;
- üksused, mis on seotud eelmistes punktides nimetatutega lõikes 1 osutatud mis tahes vormis.

3 – Juhtudel, kui maksejõuetus on seotud ainult ühe iseseisva varaga, on erisuhtes olevad isikud vastavad omanikud ja juhid ning need, kes on kõnealuste isikutega seotud eelmistes punktides sätestatud viisil, ja kui sellega on seotud ootel pärand, need isikud, kes on seotud isikuga, kelle pankrotivara valitsetakse lõikes 1 sätestatud mis tahes viisil valitsemise alguskuupäeval või sellele eelnenu kahe aasta jooksul.“

„Artikkel 50

Edasilükkava tingimusega nõuded

1 – Käesoleva seadustiku eesmärgil on edasilükkava ja äramuutva tingimusega nõuded need, mille tekkimine või edasikestmine sõltub tulevase ja ebakindla sündmuse toimumisest või mis on muul viisil täidetavad seaduse, kohtuotsuse või õigustoiminguga.

2 – Edasilükkava tingimusega nõuded on:

- a) need, mille põhjus on pankrotihalduri keeldumine täita või ennetähtaegselt lõpetada maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval kehtivad kahepoolsed lepingud või toimingute tühistamine pankrotivara kasuks, kui kõnealust lõpetamist, keeldumist või tühistamist ei ole toimunud;
- b) need, mida ei ole võimalik täita maksejõuetu poole suhtes ilma teise poole vara eelneva sundvõõrandamiseta, kui seda ei ole toimunud;
- c) need, mis on seotud maksejõuetusega, mille eest maksejõuetu pool isiklikult ei vastuta, kui võlg ei ole muutunud sissenõutavaks.“

„Artikkel 51

Massivõlad

1 – Kui seaduses ei ole sõnaselgelt teisiti ette nähtud, on lisaks käesolevas seadustikus selleks liigitatud muudele võlgadele massivõlad järgmised:

- a) maksejõuetusmenetluse kulud;
- b) pankrotihalduri ning võlausaldajate toimkonna liikmete tasu ja kuluhüvitis;
- c) võlad, mis tekivad pankrotivara valitsemist, realiseerimist ja jagamist puudutavatest toimingutest;
- d) võlad, mis tekivad pankrotihalduri tegevusest oma kohustuste täitmisel;
- e) võlg, mis tekib kahepoolsest lepingust, mille täitmisest pankrotihaldur ei või keelduda, välja arvatud juhul, kui see on seotud maksejõuetuks tunnistamisele eelnenud perioodiga;
- f) võlg, mis tekib kahepoolsest lepingust, mille täitmisest pankrotihaldur ei või keelduda, välja arvatud juhul, kui see vastab teise poole enne maksejõuetuks tunnistamist juba makstud hüvitisele või mis on seotud maksejõuetuks tunnistamisele eelnenud perioodiga;
- g) võlg, mis tekib lepingust, mille eesmärk on pikaajaline makse, mis vastab teise poole juba makstud hüvitisele ja mille täitmist on nõudnud ajutine haldur;
- h) võlad, mis tekivad ajutise halduri tegevuse tagajärjel tema ülesannete täitmisel;
- i) võlad, mille allikas ei ole pankrotivara põhjustatud rikastumine;
- j) kohustus maksta elatismakseid seoses maksejõuetuks tunnistamise kuupäevale eelnenud perioodiga vastavalt artikli 93 sätetele.

2 – Massivõlgadega seotud nõudeid ja selliste nõuete omanikke nimetatakse käesolevas seadustikus vastavalt massinõuete ja massivõlausaldajateks.“

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Nõuete esitamisele, kontrollimisele ja vastuvõtmisele kohaldatavad normid on sätestatud CIRE artiklites 128–140:

„Artikkel 128

Nõuete esitamine

1 – Sel eesmärgil maksejõuetuks tunnistamise kohtuotsuses sätestatud tähtaja jooksul on maksejõuetusvõlausaldajad, ka prokuratuur, kes kaitseb enda esindatavate üksuste huve, kohustatud esitama nõuete kontrollimise taotluse, millele lisatakse kõik olemasolevad tõendavad dokumendid, milles märgitakse:

- a) alus, maksetähtaeg, põhisumma ja intress;
- b) nõudega seotud edasilükkavad kui ka äramuutvad tingimused;
- c) nõuete olemus, kas tavalised, madalama järjekohaga, eelisõigusega nõuded või tagatud nõuded, ja viimasel juhul varad või õigused, mis on tagatise ese, ja asjaomane registreerimisandmed, kui see on asjakohane;
- d) käenduste olemasolu koos käendajate nimetamisega;
- e) kohaldatav viiviste määr.

2 – Taotlus esitatakse pankrotihaldurile ja edastatakse asjaomase ministri rakendusmääruse artikli 17 lõike 2 kohaselt elektrooniliselt.

3 – Kui maksejõuetu isiku võlausaldajatel ei ole käendajaid, saadetakse nõuete esitamise taotlus posti, e-kirja või tähtitud kirjaga pankrotihalduri töökoha aadressile. Pankrotihaldur annab kättesaamisel allkirja või saadab võlausaldajale kolme päeva jooksul alates kättesaamisest kättesaamiskinnituse samal viisil, nagu kasutati nõude edastamiseks.

4 – Lõikes 1 sätestatud nõuete esitamisel võib kasutada sel eesmärgil veebisaidil avaldatud vormi, mis määratakse kindlaks ministri rakendusmäärusega, mille annab välja õigusküsimuste eest vastutav valitsuse liige, või võib kasutada nõuete esitamise näidismuud, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) nr 2015/848 artiklites 54 ja 55 juhul, kui see määrus kuulub kohaldamisele.

5 – Kontrollimise eesmärk on kontrollida kõiki maksejõuetusnõudeid, olenemata nende olemusest ja alusest, ja isegi võlausaldajad, kelle nõudeid on lõpliku otsusega tunnustatud, on samuti kohustatud sellised nõuded maksejõuetusmenetluses esitama, kui soovivad selle rahuldamisest.“

„Artikkel 129

Tunnustatud ja tunnustamata nõuete nimekiri

1 – Viieteistkümne päeva jooksul pärast nõuete esitamise tähtaja lõppu esitab pankrotihaldur kohtukantseleile tähestikulises järjekorras koostatud kõikide tunnustatud ja tunnustamata võlausaldajate nimekirja. Nimekirjas märgitakse lisaks neile võlausaldajatele, kes on nõudeid esitanud, ka need, kelle õigused ilmnevad võlgniku raamatupidamisdokumentidest või kellest pankrotihaldur muul viisil teadlik on.

2 – Tunnustatud võlausaldajate nimekiri sisaldab igaühe isikuandmeid, nõude olemust, põhisummat ja intressi nõuete esitamise tähtaja lõppkuupäeval, käendusi ja asjaõiguslikke tagatise, eesõigusi, kohaldatavat viivisemäära, edasilükkavat või äramuutvat tingimust ja pankrotivara moodustavate varade väärtust, mis on seotud asjaõiguslike tagatistega, mille eest võlgnik isiklikult ei vastuta.

3 – Tunnustamata võlausaldajate nimekirjas märgitakse tunnustamata jätmise põhjendus.

4 – Kõikidest tunnustamata võlausaldajatest ning nendest, kelle nõudeid on tunnustatud, ilma et nad oleksid nõude esitanud või on tunnustatud muudel kui asjaomase esitatud nõude tingimustel, tuleb teatada pankrotihaldurile tähtitud kirjaga või artikli 128 lõigetes 2 ja 3 ettenähtud vahenditega, ning kui on kaasatud teadaolevad võlausaldajad, kelle alaline elukoht, asukoht või ettevõtte registrijärgne asukoht on muus kui menetluse algatamise liikmesriigis, kaasa arvatud nende liikmesriikide maksu- ja sotsiaalkindlustusametused, saadetakse teade ka kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) nr 2015/848 artikliga 54.

5 – Eelmises lõikes osutatud teate võib saata e-postiga juhtudel, kui nõue on esitatud e-postiga, ja see loetakse saatmiskuupäeval saadetuks. Pankrotihaldur lisab juhtumi toimikule vastava väljastusteate.“

„Artikkel 130

Tunnustatud võlausaldajate nimekirja vaidlustamine

1 – Kümne päeva jooksul pärast artikli 129 lõikes 1 sätestatud tähtaja lõppu võib huvitatud pool tunnustatud võlausaldajate nimekirja vaidlustada, saates kohtunikule taotluse, mis põhineb nõuete põhjendamatu lisamisel või väljajätmisel või tunnustatud nõuete ebatäpsel summal või rahuldamisjärgul.

2 – Võlausaldajate puhul, keda on teavitatud tähtitud kirjaga, arutatakse kümnepäevane tähtaeg alates kolmandast tööpäevast pärast vastava saatmise kuupäeva.

3 – Kui vaidlustusi ei esitata, toimub nõuete kontrollimine ja järjestamine viivitamata; pankrotihalduri koostatud tunnustatud võlausaldajate nimekiri kinnitatakse ja nõuded järjestatakse nimetatud nimekirja alusel, välja arvatud juhul, kui on tegemist ilmse veaga.“

„Artikkel 131

Vaidlustusele vastamine

1 – Pankrotihaldur võib vaidlustusele vastata, samuti nagu vastupidisel seisukohal olev huvitatud pool, kaasa arvatud võlgnik.

2 – Kui vaidlustus põhineb konkreetse nõude põhjendamatul lisamisel tunnustatud võlausaldajate nimekirja, sellele kohaldatavate tingimuste väljajätmisel või asjaolul, et omistatud on ülemäärane summa või määratud on tegelikust kõrgem rahuldamisjärk, võib vastata ainult asjaomase nõude omanik.

3 – Vastus esitatakse sõltuvalt juhtumist kümne päeva jooksul pärast artiklis 130 osutatud tähtaja lõppu või vaidlustatud nõude omanikule asjast teatamisest, või vastasel juhul vaidlustus rahuldatakse.“

„Artikkel 132

Vaidlustuste ja vastuste esitamine

Pankrotihalduri tunnustatud ja tunnustamata nõuete nimekirja, vaidlustused ja vastused esitatakse ühes lisas.“

„Artikkel 133

Nõuete ja maksejõuetu poole raamatupidamise analüüs

Vaidlustuste ja vastuste jaoks ettenähtud tähtaja jooksul ning et huvitatud pool ja võlausaldajate toimikond saaksid nõudeid analüüsida, peab pankrotihaldur tegema kättesaadavaks nõuded, vastavad nõude dokumendid ja maksejõuetu poole raamatupidamisdokumendid sobivas kohas, mis nimetatakse tunnustatud ja tunnustamata võlausaldajate nimekirjade lõpus.“

„Artikkel 134

Tõendid, koopiad ja teavitamisest loobumine

1 – Vaidlustustele ja vastustele kohaldatakse artikli 25 lõike 2 sätteid.

2 – Taotluse esitaja on kohustatud esitama huvitatud pooltele tutvumiseks esitatud dokumentidest ainult kaks koopiat, üks koopia on ette nähtud kohtu arhiivi jaoks ja teine jääb kohtukantseleisse. Kui need dokumendid esitatakse digitaalsel andmekandjal, võib kantselei teha dokumentidest väljavõtte.

3 – Erandkorras, juhtudel, kui vaidlustus on seotud tunnustatud nõuetega ja seda ei esita nõude omanik ise, lisatakse või tehakse lisakoopia nimetatud omanikule andmiseks.

4 – Vaidlustustest teatatakse asjaomastele nõuete omanikele ainult juhul, kui nad ise ei ole nende esitajad.

5 – Vaidlustusteks ja vastusteks ettenähtud tähtaja jooksul jääb toimik kohtukantseleisse huvitatud pooltele analüüsimiseks ja tutvumiseks.“

„Artikkel 135

Võlausaldajate toimikonna arvamus

Kümne päeva jooksul pärast vaidlustustele vastamise tähtaja lõppu lisab võlausaldajate toimikond oma arvamus vaidlustuste kohta juhtumi toimikule.“

„Artikkel 136

Menetluse ettevalmistamine

1 – Kui võlausaldajate toimikonna arvamus on lisatud või eelmises artiklis sätestatud tähtaeg on möödunud, ilma et lisamist oleks toimunud, kinnitab kohtunik kohtuotsusega võrdväärset, et asjaomase nimekirja nõuded, mida ei ole vaidlustatud, on kontrollitud, välja arvatud juhul, kui tegemist on ilmse veaga. Kohtunik võib määrata kuupäeva ja kellaja võimaliku lepituskatse jaoks järgmise kümne päeva jooksul, teavitades kõiki, kes esitasid vaidlustused ja vastused, võlausaldajate toimikonda ja pankrotihaldurit, nii et neil on võimalik isiklikult osaleda või lasta end esindada vajalike erivolitustega esindajatel.

2 – Lepituskatse korral loetakse kõik nõuded, mis on pärinud kõikide kohalviibijate heakskiidu, asjaomastel täpsetel tingimustel tunnustatuks.

3 – Pärast lepituskatse lõpetamist lõpetab kohtunik menetluse viivitamata, nii et on võimalik teha määrus kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklite 595 ja 596 sätetega.

4 – (Kehtetuks tunnistatud.)

5 – Tunnustatuks loetakse ka kõik muud dokumendid, mida on võimalik tunnustada juhtumi dokumentides esitatud tõendite valguses.

6 – Tunnustatud nõuetega seoses on vahemäärus (despacho saneador) vormilt ja väärtuselt kohtuotsus, millega kuulutatakse sellised nõuded kontrollituks ja järjestatuks kooskõlas õigusnormidega.

7 – Kui mõne nõude kontrollimine nõuab tõendite esitamist, toimub kõikide nõuete järjestamine lõpplahendi tegemisel, välja arvatud juhul, kui kohtunik on seisukohal, et analüüsivad vaidlustused ei takista asjaomase summa või nende olemuse valguses kohtuotsuse viivitamatut väljakuulutamist, järgides täielikult artikli 180 lõike 1 sätteid.

8 – Juhul kui kohtunik peab lepituskatse tegemist ebasobivaks, teeb nimetatud kohtunik viivitamata lõikes 3 sätestatud määruse.“

„Artikkel 137

Uurimismeetmed

Kui enne arutelu ja kohtuistungit on vaja rakendada uurimismeetmeid, annab kohtunik korralduse vajalike sammude astumiseks, nii et sellised meetmed lõpetatakse 20 päeva jooksul alates nende meetmete kindlaksmääramise korraldusest, esitades kõikidele huvitatud pooltele teiste huvitatud poolte esitatud tõendid.“

„Artikkel 138

Kohtuistungil kuupäeva kindlaksmääramine

Pärast tõendite esitamist või kirjades seatud tähtaja möödumist määratakse järgmise kümne päeva jooksul kindlaks kohtuistungil pidamise kuupäev.“

„Artikkel 139

Kohtuistung

Kohtuistungil järgitakse üldmenetlust puudutavaid norme järgmiste erisustega:

a) vajaduse korral kuulatakse kohtu määratud ajal ära pankrotihaldur või võlausaldajate toimikond;

b) tõendid esitatakse vaidlustuste esitamise järjekorras;

c) kohtukõne käigus võtavad sõna esiteks nõude esitajate advokaadid ja seejärel vastaspoole omad ning vastulauseid ei esitata.“

„Artikkel 140

Kohtuotsus

1 – Pärast kohtuistungil lõpetamist teeb kohtunik järgmise kümne päeva jooksul otsuse nõuete kontrollimise ja järjestamise kohta.

2 – Järjestus on üldine, kui tegemist on pankrotivaraga, ja eriline, kui tegemist on varadega, mis on seotud asjaõiguslike tagatiste või nõuetega, millel on eesõigus.

3 – Nõuete järjestamisel ei võeta arvesse kohtulikust hüpoteegist või pandist tulenevat eelisjärjestust. Kuid taotluse esitaja või võlausaldaja tasutud kulud loetakse massivõlgadeks.“

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Võlausaldajatele maksimise kohaldatavate normidega on ette nähtud käsitluse erinevused sõltuvalt sellest, kas nõuded on tagatud, eelisnõuded, tagamata nõuded või madalama järjekohaga nõuded. Need normid on kehtestatud CIRE artiklites 172–184. Nende sätetega on ka ette nähtud võimalus kohaldada kolmanda isiku võlamaksele nõudeõiguse üleminekut ning võlgnike solidaarvastutuse puhul kohaldatav kord.

„Artikkel 172

Massivõlgade tasumine

1 – Enne maksejõuetusmenetluse nõuete tasumist arvab pankrotihaldur pankrotivarast maha varad või õigused, mis on vajalikud pankrotivara võlgade maksmiseks, kaasa arvatud need, mida on võimalik eeldada kuni menetluse lõpetamiseni.

2 – Massivõlad makstakse pankrotivara tulust ja ülejääv osa makstakse asjakohases suhtes iga vallas- või kinnisvara eest saadavast tulust; kinnipeetav osa ei saa siiski ületada 10 % asjaõigustega tagatud varadelt saadud tuludest, välja arvatud juhul, kui see on vajalik massivõlgade täielikuks tasumiseks või ulatuses, mis ei piira tagatud nõuete täielikku tasumist.

3 – Massivõlgade tasumine toimub vastavatel tähtpäevadel, olenemata menetluse seisust.

4 – Kui rakendatakse meetmeid, et kontrollida juba müüdüd varade tagastamise või eraldamise õigust ja kui esitatud on õigustatud protest, jääb hoiule müügituluga võrdne summa, kui seda on võimalik kindlaks määrata, ja see arvatakse välja massi- või maksejõuetusmenetluse võlausaldajatele tehtavatest maksetest, kuni protesti mõju jääb kehtima. Kui müügitulu ei ole võimalik kindlaks määrata, jääb hoiule inventuuri sätetega võrdne summa. Artikli 180 lõikeid 2 ja 3 kohaldatakse mutatis mutandis.“

„Artikkel 173

Maksejõuetusmenetluse nõuete tasumise alustamine

Maksejõuetusmenetluse nõuete tasumine hõlmab ainult neid, mis on lõpliku otsuse alusel kontrollitud.“

„Artikkel 174

Väljamakse tegemine tagatud nõuetega võlausaldajatele

1 – Kui asjaõigusliku tagatisega varad on müüdüd ja vastavad kulud maha arvatud, tehakse artikli 172 lõigete 1 ja 2 sätteid piiramata viivitamata väljamakse tagatud nõuetega võlausaldajatele vastavalt nende nõude rahuldamisjärgule. Seoses võlausaldajatega, kellele ei ole täielikult makstud ja kelle ees võlgnik vastutab kogu oma varaga, lisatakse vastavad saldod tagamata nõuetele, asendades hinnangulised saldod, kui need ei peaks kokku langema.

2 – Enne varade müüki võetakse tagamata nõudena tunnustatud hinnangulist saldod arvesse tagamata nõuetega võlausaldajate vahelisel jagamisel.

Jaotisele vastavad summad peavad jääma siiski hoiule kuni tegeliku saldo kinnitamiseni. Väljamaksmiseks antakse luba pärast summade kinnitamist.

3 – Väljamakse kolmanda isiku sellise võla eest, mis ei ole muutunud sissenõutavaks:

a) ei toimu artikli 164 lõikes 5 osutatud juhul või kui asjaomase nõude omanik loobub tagatisest;

b) makse ei saa ületada võlasummat, mis on ajakohastatud maksekuupäeva seisuga, kohaldades artikli 91 lõiget 2;

c) sisaldab võlausaldaja õiguste üleandmist proportsionaalselt võlasummaga tasutud summaga, ajakohastatud samadel tingimustel.“

„Artikkel 175

Väljamakse tegemine eesõigusnõudega võlausaldajatele

1 – Eesõigusnõuded tasutakse varast, mis ei ole seotud prioriteetsete asjaõiguslike tagatistega, vastavalt nende prioriteetsusele ja proportsionaalselt summadega samaväärselt privileegeeritute suhtes.

2 – Artikli 174 lõigete 1 ja 2 teist osa kohaldatakse mutatis mutandis.“

„Artikkel 176

Väljamakse tegemine tagamata nõuetega võlausaldajatele

Tagamata nõuetega võlausaldajatele tehakse väljamakse proportsionaalselt nende nõuetega, kui pankrotivarast ei piisa täielikuks tasumiseks.“

„Artikkel 177

Väljamakse tegemine madalama järjekohaga võlausaldajatele

1 – Madalama järjekohaga võlausaldajatele tehakse väljamakse ainult pärast tagamata nõuete täielikku tasumist ja seda tehakse järjestuses, nagu need nõuded on artiklis 48 märgitud, proportsionaalselt vastavate summadega, millele on osutatud samas punktis, kui pankrotivarast ei piisa täielikuks tasumiseks.

2 – Kui on olemas kokkulepe madalama järjekohaga nõuete kohta, võivad pooled omistada eelisõiguse muule kui artikli 48 sätetest tulenevale nõudele.“

„Artikkel 178

Ositi jagamine

1 – Tingimusel et hoiustatud on summad, mis tagavad vähemalt 5 % eelis-, tagamata või madalama järjekohaga nõuete väärtuse jagamise, esitab kohtulik pankrotihaldur koos võlausaldajate toimkonna arvamusega, kui selline toimikond on olemas, jaotusettepaneku ja -skeemi, mida tema arvates tuleks rakendada.

2 – Kohtunik teeb otsuse väljamaksete kohta, mida peab põhjendatuks.“

„Artikkel 179

Väljamakse tegemine solidaarvastutusega võlgnike korral

1 – Kui lisaks maksejõuetule poolele on veel üks solidaarvastutusega võlgnik samas olukorras, ei saa võlausaldaja ühtki summat, kui ei esita tõendit, mis kinnitab summade saamist maksejõuetusmenetluses, mis hõlmab ülejäänud võlgnikke; pankrotihaldur teavitab ka muudes menetlustes tehtud väljamaksetest.

2 – Solidaarvastutusega võlgnikule, kes maksab võlga ainult osaliselt, ei või maksta kaasvõlgnike maksejõuetusmenetluses, kui võlausaldajale ei ole võlg täielikult tasutud.“

„Artikkel 180

Ennetavad kaitsemeetmed

1 – Kui nõuete kontrollimise ja järjestamise kohtuotsuse suhtes on esitatud edasikaebus või protest käimasolevas menetluses, loetakse protesti esitaja nõuded või nõuded, mida edasikaebuses käsitletakse, tingimuslikult kontrollituks, viimasel juhul maksimumsummas, et neid võtta arvesse jaotamise käigus. Sel viisil omistatud summad peavad jääma hoiule.

2 – Pärast lõpliku otsuse tegemist edasikaebuse või protesti kohta antakse luba hoiustatud summade väljamaksmiseks, niivõrd kui see on kohustuslik või kui tehakse jaotamine võlausaldajate vahel, sõltuvalt juhtumist. Kui väljamaksmine toimub osaliselt, põhineb jaotis järelejäädud summal.

3 – Pool, kes on oma edasikaebuse või protestiga seisnud vastu väljamaksmisele ja kes sellise edasikaebuse või protesti kaotavad, maksavad võlausaldajatele hüvitist, tasudes viivisintressi seaduses kindlaksmääratud määras hilinenud summalt, alates jaotamise kuupäevast, millal kõnealune summa lisati.

4 – Kui protest toimub pärast jagamist, omistatakse kõnealustele võlausaldajatele järelejagamise käigus lisasumma, mis on vajalik võrdsuse taastamiseks samaväärsete võlausaldajatega, piiramata kõnealuse summa hoiulejäämist, kui menetluses ei ole veel tehtud lõplikku otsust.“

„Artikkel 181

Edasilükkava tingimusega nõuded

1 – Edasilükkava tingimusega nõuded võetakse arvesse nominaalväärtuses ositi jagamise käigus. Neile omistatud summad peavad jääma hoiule, kuni tingimus kehtib.

2 – Lõpliku jagamise käigus, kui tingimus ei ole täidetud:

a) ei võeta arvesse nõudeid, mille puudub igasugune väärtus, sest tingimuse täitmine on ilmselgelt ebatõenäoline, sel juhul jagatakse eelmise lõike kohaselt hoiustatud summad teiste võlausaldajate vahel;

b) kui tegemist ei ole eelmises punktis sätestatud olukorraga, hoiustab pankrotihaldur krediidiasutuses nõude nominaalväärtusele vastava summa, et selle saaks üle anda võlausaldajale, kui edasilükkav tingimus on täidetud, või jagada teiste võlausaldajate vahel pärast seda, kui on kindel, et taolise tingimuse täitmine on võimatu.“

„Artikkel 182

Lõppjagamine

1 – Kui pankrotivara realiseerimine on lõpetatud, viib kohtukantselei läbi lõppjagamise, kui juhtum on saadetud edasi kulude arvutamiseks ja ka sekretariaadile endale. Realiseerimise lõpetamist ei piira võlgniku tegevus, mis toob tulu, mis lisatakse pankrotivarale.

2 – Pärast realiseerimist järelejääv raha, mis ei kata isegi jagamise kulusid, antakse justiitsministeeriumi finants- ja varahalduse eest vastutavale organile.

3 – Pankrotihaldur võib esitada juhtumi käigus lõppjagamise ettepaneku, millele lisatakse asjaomased tõendusdokumendid, ja kantselei võtab seda teavet arvesse.“

„Artikkel 183

Väljamaksed

1 – Kõik väljamaksed tehakse, ilma et oleks vaja taotlust esitada, eelistatavalt pangalaenukaardiga asjaomase saaja IBAN kontole ja ülekantav summa võetakse maksejõuetuskontolt.

2 – Kui nõuet ei ole võimalik eelmise lõike kohaselt tasuda, peab pankrotihaldur kasutama maksejõuetuskontolt väljastatud tšekki.

3 – Kui tšekki ei esitata tasumiseks ühe aasta jooksul alates võlausaldaja teavitamise kuupäevast, lõpeb asjaomane nõue ja summa läheb justiitsministeeriumi finants- ja varahalduse instituudile (Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça, I. P.)

4 – Lõigetes 1 ja 2 osutatud maksevahendite kasutamine ei vabasta pankrotihaldurit maksejõuetuskonto kasutamiseks ettenähtud õiguslike või lepinguliselt määratletud nõuete täitmisest. Artikli 167 lõiget 2 kohaldatakse mutatis mutandis.“

„Artikkel 184

Järelejäädud osa

1 – Kui realiseerimistulust ei piisa maksejõuetusmenetluse nõuete täielikuks rahuldamiseks, annab pankrotihaldur saldo üle võlgnikule.

2 – Kui võlgnik ei ole füüsilise isik, annab pankrotihaldur osalevatele isikutele üle selle osa saldost, mis kuulaks neile, kui realiseerimine oleks toimunud väljaspool maksejõuetusmenetlust, või toimib seadustes ja määrustes selleks ette nähtu kohaselt.“

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Maksejõuetusmenetluse lõpetamise tingimused ja tagajärjed on kehtestatud CIRE artiklitega 231–234. Nendes esitatakse järgmised olukorrad:

maksejõuetuskava heakskiitmine, kui selle kava sisu ei ole lõpetamisega vastuolus; maksejõuetuse lõpp; realiseerimine ja lõppjagamine; pankrotivara ebapiisavus.

„Artikkel 231

Lõpetamine võlgniku taotlusel

1 – Võlgniku taotlusest lõpetada menetlus põhjusel, et maksejõuetus on lõppenud, teavitatakse võlausaldajaid, nii et neil on võimalik vaidlustada lõpetamine kaheksa päeva jooksul, kui nad seda soovivad. Kohaldatakse artikli 41 lõikeid 3 ja 4.

2 – Võlgniku taotlusele, mis ei põhine maksejõuetuse lõppemisel, lisatakse dokumendid, mis kinnitavad kõikide nõuded esitanud võlausaldajate nõusolekut, kui see esitatakse pärast selleks ettenähtud tähtaega, või muul juhul kõikide teadaolevate võlausaldajate nõusolekut.

3 – Enne taotluse kohta otsuse tegemist kuulab kohtunik mõlemal juhul ära pankrotihalduri ja võlausaldajate toimkonna, kui selline toimikond on olemas.“

„Artikkel 232

Lõpetamine pankrotivara ebapiisavuse tõttu

1 – Kui on kindlaks tehtud, et pankrotivarast ei piisa menetluskulude ja järelejäädud massivõlgade tasumiseks, teavitab pankrotihaldur sellest asjaolust kohtunikku; viimane võib selle teate saada ka oma algatusel.

2 – Kui võlgnik, võlausaldajate koosolek ja massivõlausaldajad on ära kuulatud, kuulutab kohtunik maksejõuetusmenetluse lõppenuks, välja arvatud juhul, kui huvitatud pool hoiustab kohtu korraldusel summa, mida kohtunik peab mõistlikult vajalikuks, et tagada menetluskulude ja pankrotivara järelejäädud võlgade tasumine.

3 – Pärast seda, kui juhtum on saadetud kulude arvutamiseks kohtukantseleile ja kulud on arvatud, jagab kantselei pärast kulude tasumist pankrotivaras olevad rahasummad massivõlausaldajate vahel proportsionaalselt nende nõuetega.

4 – Kui pankrotivara ebapiisavust on kinnitatud, võib pankrotihaldur vastava realiseerimise viivitamata katkestada.

5 – Kui pankrotimenetlus on lõpetatud pankrotivara ebapiisavuse tõttu, siis juhtudel, kui on algatatud maksejõuetuse süülisuse uurimise menetlus ja seda ei ole veel lõpetatud, jätkub see menetlus piiratud vormis.

6 – Eelmiste lõigete sätteid ei kohaldata, kui võlgnikule on võimaldatud kulude tasumine edasi lükata vastavalt artikli 248 lõikele 1, enne kui edasilükkamise kehtivus on läbi.

7 – Pankrotivara loetakse ebapiisavaks, kui varade väärtus on alla 5 000 euro.“

„Artikkel 233

Lõpetamise tagajärjed

1 – Kui menetlus on lõpetatud ja piiramata artikli 217 lõike 5 sätteid seoses maksejõuetuskava kinnitamist puudutava otsuse konkreetsete koheste tagajärgedega:

a) kõik maksejõuetuks tunnistamisest tulenevad tagajärjed lõpevad ja võlgnik saab tagasi õiguse võõrandada oma vara ja juhtida oma äritegevust vabalt, piiramata maksejõuetuse süülisuseks kvalifitseerimise tagajärgi ja järgmise artikli sätteid;

b) võlausaldajate toimkonna ja pankrotihalduri ülesanded lõpevad, välja arvatud need, mis on seotud raamatupidamisaruande esitamisega, ja asjakohasuse korral ka maksejõuetuskavas antud ülesanded;

c) maksejõuetu isiku võlausaldajad võivad teostada oma õigusi võlgniku suhtes muude piiranguteta kui maksejõuetuskavas ja maksekavas ja artikli 242 lõikes 1 sätestatud; sel eesmärgil põhineb täitedokument maksekava kinnitaval kohtuotsusel ja nõudeid kinnitaval kohtuotsusel või hilisema kinnitamise käigus tehtud otsusel koos maksejõuetuskava kinnitava kohtuotsusega, kui see on asjakohane;

d) massivõlausaldajad võivad võlgnikult nõuda täitmata nõude rahuldamist.

2 – Maksejõuetusmenetluse lõpetamine enne lõppjagamist toob kaasa järgmise:

a) toimingute tühistamine pankrotivara kasuks muutub kehtetuks, välja arvatud juhul, kui maksejõuetuskava annab pankrotihaldurile kaitsevolitused, mis on suunatud kõnealuse tühistamise vaidlustamisele, samuti juhtudel, kui tühistamist ei ole enam võimalik vaidlustada, kuna artiklis 125 kehtestatud tähtaeg on aegunud või kui esitatud vaidlustus on lõpliku otsusega tagasi lükatud;

b) nõuete kontrollimise ning juba realiseeritud varade tagastamise ja eraldamise menetluse peatamine, välja arvatud juhul, kui nõuete kontrollimise ja järjestamise kohta on kohtuotsus juba tehtud, nagu artiklis 140 ette nähtud, või kui lõpetamine tuleneb maksejõuetuskava kinnitamisest, sel juhul menetletakse kõnealuse kohtuotsuse suhtes esitatud edasikaebused lõpuni ning meetmeid jätkatakse 30 päeva jooksul, kui neid taotlenud isikud või võlgnikud seda soovivad;

c) pankrotihalduri menetluse peatamine, mis on käimas nende suhtes, kes on maksejõuetu poole võlgade eest seaduse alusel vastutavad, välja arvatud juhul, kui maksejõuetuskava annab pankrotihaldurile volitused selliste juhtumitega jätkata.

3 – Pankrotivara kasuks tehtud toimingute tühistamise vaidlustamisega seotud kulud, mis on põhjendatud lõike 2 punkti a alusel, on pankrotivara kanda, kui juhtum lõpetatakse nimetatud pankrotivara ebapiisavuse tõttu.

4 – Kui nõude kontrollimise menetlus välja arvata, eraldatakse juhtumist iga meede, mida kasutatakse maksejõuetusmenetlusega seoses ja mis lõike 2 punkti b kohaselt ei lõpe või mida pankrotihaldur ei tohi kooskõlas maksejõuetuskavaga jätkata, ning see edastatakse pädevale kohtule. Võlgnikul on seejärel õigus esitada hagi enda nimel, olenemata vastaspoole kvalifikatsioonist või nõusolekust.

5 – Lõpetamisele järgneva 10 päeva jooksul annab pankrotihaldur kohtule arhiveerimiseks üle kõik tema valduses olevad menetlusega seotud dokumendid ning kõik võlgniku raamatupidamisdokumendid, mida ei ole vaja kõnealusele võlgnikule tagastada.

6 – Kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse, uurimata artikli 36 lõike 1 punkti i kohaselt algatatud maksejõuetuse süülisust, peab kohtunik sõnaselgelt märkima otsuses maksejõuetuse juhusliku iseloomu, nagu on ette nähtud artiklis 230.

7 – Maksejõuetusmenetluse lõpetamisel artikli 230 lõike 1 punkti e kohaselt, kui realiseerimiseks on olemas varad või õigused, määratakse kindlaks ainult kasutada oleva tulu loovutamise perioodi algus.“

„Artikkel 234

Tagajärjed äriühingutele

1 – Kui menetluse lõpetamine põhineb maksejõuetuskava heakskiitmisel, milles on ette nähtud äriühingu tegevuse jätkamine, ei ole tegevuse taasalustamiseks vaja aktsionäride/osanike otsust.

2 – Aktsionärid/osanikud võivad otsustada tegevust taasalustada, kui lõpetamine põhineb artikli 230 lõike 1 punktil c.

3 – Pärast lõppjagamist ja menetluse lõpetamise registreerimist loetakse äriühingu tegevuse lõpetanuks.

4 – Kui lõpetamine toimub pankrotivara ebapiisavuse tõttu, järgib äriühingu likvideerimine äriüksuste lõpetamise ja likvideerimise haldusmenetluse korda. Kohtunik peab teavitama pädevat registrit lõpetamisest ja sellega seoses äriühingu varast.“

Tagajärjed füüsilistele isikutele

Kui võlgnik on füüsiline isik, siis võlgniku taotlusel võidakse talle anda vabastus maksejõuetusmenetluse nõuetest, mis ei ole maksejõuetusmenetluse käigus või lõpetamisele järgneva viie aasta jooksul täielikult tasutud, nagu on sätestatud CIRE artiklites 235–248.

Füüsilise isiku kohustustest vabastamine, kui see on lubatud, eeldab võlgniku teenitud kasutada oleva tulu loovutamist kohtu valitud usaldusisikule maksejõuetusmenetluse lõpetamisele järgneva viie aasta jooksul (loovutamisperiood). Iga aasta lõpul loovutamisperioodi ajal kasutab usaldusisik saadud summasid: a) maksejõuetusmenetluse tasumata kulude tasumiseks; b) justiitsministeeriumi finants- ja varahalduse eest vastutavale organile hüvitise maksmiseks pankrotihalduri ja usaldusisiku tasu ja kulude eest nimetatud organil tekkinud ulatuses; c) enda tasu ja kulude tasumiseks; d) ülejäänud jagamiseks maksejõuetusmenetluse võlausaldajate vahel vastavalt maksejõuetu isiku võlausaldajatele maksmise kohta kehtestatud sätetele.

Kui loovutamisperiood on lõppenud, võib võlgnikule vabastuse anda kohus ja sel juhul tühistatakse kõik maksejõuetusmenetluse nõuded, mis on vabastuse andmise kuupäeval endiselt üleval, kaasa arvatud need, mida ei ole esitatud ega kontrollitud. Vabastus ei hõlma järgmist: a) elatiseõigused; b) võlgniku seadusvastaste tegude tõttu tasumisele kuuluv hüvitis, mille kohta on nõue esitatud; c) trahvide ja muude rahaliste karistuste nõuded kuritegude või haldusõigusrikkumiste eest; d) maksuõigused.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Võlausaldajate õigused pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist on kaetud eelmisele küsimusele antud vastusega. Maksejõuetu isiku võlausaldajad võivad pärast menetluse lõpetamist põhimõtteliselt teostada oma õigusi võlgniku suhtes ilma muude piiranguteta kui need, mis on sätestatud võimalikes maksejõuetus- ja maksekavades ning CIRE artikli 242 lõikes 1.

Õiguste teostamisel on täitedokumentiks maksekava kinnitav kohtuotsus ja nõuete kinnitamise kohtuotsus, kui see on kohaldatav, siis hilisema kontrollimise käigus tehtud otsus koos maksejõuetuskava kinnitava kohtuotsusega.

CIRE artikli 242 lõikes 1 on sätestatud, et füüsilise isiku kohustustest vabastamise korral ei ole täitmise lubatud võlgniku nende varade arvel, mis on ette nähtud maksejõuetusmenetluse nõuete täitmiseks loovutamisperioodil.

Maksejõuetusmenetlus loetakse lõpetatuks CIRE artiklis 230 kehtestatud ajal. Lõpetamise aeg sõltub asjaoludest, mis lõpetamise kindlaks määravad, allpool nimetatud järgi.

„Artikkel 230

Menetluse lõpetamine

1 – Kui menetlus jätkub pärast maksejõuetuks tunnistamist, võib kohtunik otsustada menetluse lõpetada:

a) pärast lõppjagamise toimumist artikli 239 lõike 6 sätteid piiramata;

b) pärast maksejõuetuskava kinnitava otsuse jõustumist, tingimusel et nimetatud kavas ei olda lõpetamise vastu;

c) võlgniku taotlusel, kui võlgnik ei ole maksejõuetuse olukorras, või kõikide võlausaldajate nõusolekul;

d) kui pankrotihaldur kinnitab pankrotivara ebapiisavust menetluskulude ja muude võlgade tasumiseks.

e) kui lõpetamine ei ole veel välja kuulutatud, esialgse kohustustest vabastamise määrusega, nagu osutatud artikli 237 lõikes b.

2 – Võlausaldajaid teavitatakse menetluse lõpetamise otsusest ning otsus avaldatakse ja registreeritakse, nagu on ette nähtud artiklites 37 ja 38, märkides vastavad alused.“

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetluse kulud ja kulutused loetakse massivõlgadeks vastavalt eespool nimetatud CIRE artiklile 51.

Enne maksejõuetusmenetluse nõuete tasumist arvab pankrotihaldur maha varad või õigused, mis on vajalikud menetluse kulude ja kulutuste katmiseks, kaasa arvatud need, mida on võimalik ette näha kuni menetluse lõpetamiseni. Menetluse kulude ja kulutuste eest tasumine määratakse kooskõlas eespool nimetatud CIRE artikliga 172.

Füüsilise isiku kohustustest vabastamise korral kasutab usaldusisik loovutamisperioodil iga aasta lõpus saadud summasid esmalt menetluse kulude ja kulutuste tasumiseks kooskõlas CIRE artikliga 241.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühistust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

CIRE artiklites 120–127 on ette nähtud võimalus tühistada toimingud, mis kahjustavad võlausaldajate ühiseid huve, tingimusel et käesolevates artiklites sätestatud tingimused on täidetud.

„Artikkel 120

Üldpõhimõtted

- 1 – Pankrotivara kahjustavad toimingud, mis tehti maksejõuetusmenetluse algusele eelnenud kahe aasta jooksul, võib tühistada pankrotivara kasuks.
- 2 – Toimingud, mis vähendavad, takistavad, ohustavad või lükkavad edasi maksejõuetu isiku võlausaldajatele väljamakse tegemist, loetakse pankrotivara kahjustavateks.
- 3 – Järgmises artiklis osutatud liigist toimingud, isegi kui need tehakse või jäetakse tegemata väljaspool selles sätestatud tähtaegu, eeldatakse olevat pankrotivara kahjustavad, ja seda isegi juhul, kui on esitatud vastupidiseid tõendeid.
- 4 – Välja arvatud järgmises artiklis osutatud juhtudel, eeldab tühistamine kolmanda isiku pahausksust, mida eeldatakse seoses toimingutega, mis tehakse või jäetakse tegemata maksejõuetusmenetlusele eelnenud kahe aasta jooksul ja milles osales maksejõuetu poolega erisuhtes olev isik või millest sai kasu maksejõuetu poolega erisuhtes olev isik, isegi kui nimetatud erisuhe ei eksisteerinud sellel kuupäeval.
- 5 – Pahausksuse loetakse toimingu tegemise ajal teadlikkust ühest järgmistest asjaoludest:
 - a) võlgnik oli maksejõuetuse olukorras;
 - b) toimingu kahjustav olemus ja asjaolu, et võlgnikku ähvardas sel ajal maksejõuetus;
 - c) algatatud on maksejõuetusmenetlus.
- 6 – Käesoleva seadusega hõlmatud saneerimise erimenetluse või maksekokkuleppe erimenetluse alusel maksevõime taastamise ja ümberkorraldamise raames või seoses 31. detsembril 1992. aasta dekreetseadusega nr 298/92 heaks kiidetud krediidiasutuste ja finantsasutuste üldnormide VIII peatükis kriisilahendusmeetmete vastuvõtmisega tehtud õigustehinguid ei või tühistada käesolevas peatükis ettenähtud norme kohaldades. Sama kehtib tehingutele, mis on sooritatud ettevõtete kohtuvälise ümberkorralduskava või eriseadustes ettenähtud muu samaväärse protsessi raames, mille eesmärk on varustada võlgnikku saneerimiseks vajalike piisavate rahastamisvahenditega.“

„Artikkel 121

Tingimusteta tühistamine

- 1 – Järgnevad toimingud võib tühistada pankrotivara kasuks, ilma muude tingimusteta:
 - a) vähem kui üks aasta enne maksejõuetusmenetluse alguse kuupäeva tehtud jagamine, kui maksejõuetu poole osa on olulises osas täidetud kergesti varjatavate varade, samal ajal kui suurem osa kinnisvarast ja nimelised väärtpaberid kuuluvad kaashuvitatud pooltele;
 - b) toimingud, mille võlgnik on teostanud tasuta maksejõuetusmenetluse alguse kuupäevale eelneva kahe aasta jooksul, kaasa arvatud pärandist või annakust loobumine, välja arvatud üldistes huvides tehtud annetused;
 - c) võlgniku antud asjaõiguslikud tagatised juba olemasolevatele kohustustele või muudele, kõnealuseid kohustusi asendavatele kohustustele maksejõuetusmenetluse alguse kuupäevale eelneva kuue kuu jooksul;
 - d) käendus, allkäendus, tagatised või krediidivolitused, millele maksejõuetu pool on alla kirjutanud eelmises punktis osutatud perioodil ja mille puhul ei järgita maksejõuetule poolele tegelikku huvi pakkuva äritegevuse loogikat;
 - e) võlgniku antud asjaõiguslikud tagatised, mis on samaaegsed võlgniku tagatud kohustuste tekkimisega maksejõuetusmenetluse alguse kuupäevale eelneva 60 päeva jooksul;
 - f) makse või muud toimingud kohustuste lõpetamiseks, mille maksetähtpäev oli pärast maksejõuetusmenetluse alguse kuupäeva, mis toimub maksejõuetusmenetluse alguse kuupäevale eelnenud kuue kuu jooksul või pärast seda kuupäeva, kuid enne maksetähtpäeva;
 - g) makse või muud kohustuste lõpetamise viisid, mis on tehtud maksejõuetusmenetluse alguse kuupäevale eelnenud kuue kuu jooksul tingimustel, mis ei ole õiguskäibes tavapärased ja mida võlausaldaja ei või nõuda;
 - h) tasulised toimingud, mille maksejõuetu pool on teinud maksejõuetusmenetluse alguse kuupäevale eelnenud aasta jooksul, kui tema võetud kohustused ületavad selgelt vastaspoole omi;
 - i) aktsionäride/osanike laenude tagasimaksmine, kui see toimub eelmises punktis osutatuga samal perioodil.
- 2 – Eelmise lõike sätteid ei kohaldada, kui kohaldatakse õigusnorme, mille puhul eeldatakse alati pahausksust või muude tingimuste täitmist.“

„Artikkel 122

Maksesüsteemid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai direktiivi nr 98/26/EÜ artikli 2 punktis a määratletud maksesüsteemi alla kuuluvaid toiminguid või nendega võrreldavaid toiminguid ei või tühistada.“

„Artikkel 123

Tühistamise vorm ja õiguse aegumine

- 1 – Tühistamise tähtis kirjaga koos kättesaamiskinnitusega võib teha pankrotihaldur kuue kuu jooksul pärast toimingust teadasaamist, kuid mitte kunagi pärast kahe aasta möödumist alates maksejõuetuks tunnistamise kuupäevast.
- 2 – Nii kaua kui õigustoimingut ei ole tehtud, võib tühistamise teha sel teel, et tähtaeg jäetakse erandkorras kohaldamata.“

„Artikkel 124

Tagajärjed isikutele, kellele toimus loovutamine

- 1 – Toimingu tühistamise tagajärjed seoses hilisemate omandajatega eeldab nendepoolset pahausksust, välja arvatud üldõigusjärglaste korral või kui uus üleandmine toimus tasuta.
- 2 – Eelmise lõike sätteid kohaldatakse mutatis mutandis õiguste seadmisele kolmanda isiku kasuks üleantud varadele.“

„Artikkel 125

Tühistamise vaidlustamine

Tühistamise vaidlustamise õigus aegub kolme kuu möödudes, kui asjaomane pankrotivara vastu tehtud õigustoiming on tehtud seoses maksejõuetusmenetlusega.“

„Artikkel 126

Tühistamise tagajärjed

- 1 – Tühistamisel on tagasiulatav jõud ja taastada tuleb olukord, mis oleks olnud siis, kui toimingut ei oleks tehtud või see oleks tegemata jäetud, kui see on asjakohane.
- 2 – Pankrotihalduri õigustoiming, mis tehakse eelmises lõikes sätestatud eesmärgil, allub maksejõuetusmenetlusele.
- 3 – Tagajärjed, mida kohaldatakse kolmandatele isikutele, kes ei esita varasid või väärtpabereid, mis tuleb tagastada pankrotivarasse kohtuotsuses sätestatud tähtaja jooksul, on samad, mis on menetlusõiguses ette nähtud panditud varade hoiustamisel isikule, kes jätab need õigeaegselt üle andmata.
- 4 – Kolmanda isiku antud vara tagastatakse ainult juhul, kui seda on võimalik kindlaks teha ja eraldada nendest sellest varast, mis kuulub pankrotivara ülejäänud osasse.
- 5 – Kui eelmises lõikes kirjeldatud olukorda ei esine, moodustab vastava väärtuse tagastamist puudutav kohustus massivõla ulatuses, mis vastab rikastumisele maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval, ja maksejõuetusmenetlusega seotud võla seoses võimaliku järelejäänud summaga.

6 – Kohustus tagastada tasuta ostja kulul kehtib ainult ulatuses, mis puudutab ostja enda rikastumist, välja arvatud tegeliku või eeldatava pahausksuse korral.

„Artikkel 127

Actio pauliana (tagasivõitmise hagi)

1 – Maksejõuetu isiku võlausaldajatel ei ole lubatud algatada uusi tagasivõitmise hagisid võlgniku sooritatud toimingute suhtes, mille tühistamisest on pankrotihaldur teatanud.

2 – Maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval käimasolevaid või pärast seda esitatud tagasivõitmise hagisid ei liideta maksejõuetusmenetlusele. Juhul, kui pankrotihaldur toimingu tühistab, jätkatakse selle hagi menetlemist ainult siis, kui tühistamine tunnistatakse seejärel kehtetuks lõpliku otsusega, mis on siduv seoses toimingutega, mis puudutavad hinnatud küsimusi, tingimusel et see ei ole vastuolus eelneva otsusega.

3 – Kui tagasivõitmise hagi rahuldatakse, hinnatakse nimetatud hagi esitanud võlausaldaja huve tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 616 raames, olenemata vastavas nõudes tehtud muudatustest seoses võimalike maksejõuetus- või maksekavadega.“

Hoiatus: käesoleva teabelehe sisu ei ole kontaktpunktide või kohtute jaoks siduv. Lugeja peab tutvuma kehtivate õigusaktide ja nende muudatustega. Eespool osutatud CIRE õigusnormid vastavad 18. märtsi 2004. aasta dekreetseadusele nr 53/2004, nagu seda on muudetud 28. juuni 2019. aasta dekreetseadusega nr 84/2019.

Viimati uuendatud: 28/06/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Maksejõuetus/pankrot - Rumeenia

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Seaduses nr 85/2014, mis käsitleb maksejõuetuse ennetamise menetlust ja maksejõuetusmenetlust (*Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*), sätestatud menetlusi kohaldatakse tsiviilseadustiku artikli 3 lõikes 2 määratletud ettevõtjatele (*profesioniști*), välja arvatud vaba elukutse esindajad ja need, kelle maksejõuetuse suhtes kehtivad erinormid (maksejõuetuse ennetamise menetlust ja maksejõuetusmenetlust käsitleva seaduse nr 85/2014 artikkel 3).

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Kui menetlus algatatakse võlgniku taotlusel, peab olema tegemist maksejõuetusega, mille korral olemasolevatest vahenditest ei piisa, et tasuda võlad, mis on kindlad, likviidsed ja kuuluvad tasumisele ja mis on väiksemad kui 40 000 Rumeenia leud; kui menetlus algatatakse võlausaldaja taotlusel, peab olema tegemist maksejõuetusega, mille korral olemasolevatest vahenditest ei piisa, et tasuda nõue, mis on kindel, likviidne ja kuulub tasumisele ja mille summa peab ületama 40 000 Rumeenia leud (võla tasumata jätmine pärast 60 päeva möödumist maksetähtpäevast).

Maksejõuetusmenetlust kohaldatakse ka autonoomsete ametiasutuste suhtes (seaduse nr 85/2014 artikli 3 lõige 2).

Maksejõuetusmenetlust ei kohaldata kõrgkoolieelsete haridusasutuste ja institutsioonide ja kõrgkoolide ning institutsioonide ja organite suhtes, mis on loetletud teadusuuringuid ja tehnoloogia arengut käsitleva valitsuse otsuse nr 57/2002 (heaks kiidetud seadusega nr 324/2003 tehtud muudatustega; muudetud ja täiendatud kujul) artiklis 7 (seaduse nr 85/2014 artikli 2 lõige 3).

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Võlgniku vara koosneb kõikidest tema varadest ja varalistest õigustest, kaasa arvatud need, mis on omandatud maksejõuetusmenetluse ajal ja millele on võimalik kohaldada sundtäitmist (*executare silită*) vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustikule (seaduse nr 85/2014 artikli 5 lõige 5).

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist määratakse erihaldur (*administrator special*) ja pankrotihaldur (*practician în insolvență*). Olenevalt menetluse liigist on pankrotihalduriks kas kohtu määratud haldur (*administrator judiciar*), kui tegemist on ümberkorraldamisega kohtu järelevalve all, või kohtu määratud likvideerija (*lichidator judiciar*), kui tegemist on likvideerimisega (*faliment*).

Erihaldus

Erihaldur (*administrator special*) on füüsiline või juriidiline isik, kelle määrab võlgniku aktsionäride, osanike või liikmete üldkoosolek, kes on volitatud esindama nende huve menetluses, ja kui võlgnikul on lubatud ise oma tegevust juhtida, tegema võlgniku nimel vajalikke haldustoiminguid (seaduse nr 85/2014 artikli 5 lõige 4).

Erihalduril on järgmised kohustused:

- osaleda võlgniku esindajana artiklites 117–122 osutatud liiki hagide või artikli 84 rikkumisest tulenevate hagide arutamisel;
- esitada vastuväiteid seaduses sätestatud menetluse alusel;
- esitada ümberkorralduskava;
- pärast kava kinnitamist ja tingimusel, et võlgnikul ei ole võetud õigust oma tegevust juhtida, juhtida võlgniku tegevust kohtu määratud halduri järelevalve all;
- osaleda pärast likvideerimismenetluse algust varade nimekirja koostamises ja allkirjastada aruanne, saada lõpparuanne ja finantsaruanne ja võtta osa vastuväidete lahendamiseks ja aruande heakskiitmiseks kokku kutsutud koosolekust;
- võtta vastu teade menetluse lõpetamise kohta.

Kui võlgnikult võetakse õigus oma tegevust juhtida, esindab teda kohtu määratud haldur või likvideerija, kes tegeleb ka tema äritegevusega. Erihalduri ülesanne piirdub sel juhul aktsionäride, osanike või liikmete huvide esindamisega (seaduse nr 85/2014 artikkel 56).

Kohtu määratud haldur (*administrator judiciar*)

Kohtu määratud haldur võib olla füüsiline või juriidiline isik (kaasa arvatud juriidilise isiku esindaja) ja ta peab olema seaduse kohaselt pankrotihaldur. Kohtu määratud halduri peamised ülesanded on järgmised:

- vaadata üle võlgniku majanduslik seis ja esitatud dokumendid, koostada aruanne, milles tehakse ettepanek lihtsustatud menetluse alustamiseks või jälgimisperioodi jätkamiseks osana tavamenetlusest, ja esitada see aruanne delegeeritud kohtunikule (*judcător-sindic*) heakskiitmiseks kohtunikule kehtestatud tähtaja jooksul, mis ei või ületada 20 päeva alates halduri määramisest;
- vaadata üle võlgniku äritegevus ja koostada põhjalik aruanne, milles esitatakse põhjused ja asjaolud, mis viisid maksejõuetuseni, täpsustades võimalikke esialgseid tõendeid või viiteid isikutele, kelle tõttu võib see olukord olla tekkinud, ja nende vastutusele võtmise alused, ning uurides tegelikke võimalusi

- võlgniku äritegevuse ümberkorraldamiseks või selgitades põhjusi, miks ümberkorraldamine ei oleks võimalik, ning lisada aruanne juhtumi toimikusse delegeeritud kohtuniku kehtestatud tähtaja jooksul, mis ei või ületada 40 päeva alates halduri määramisest;
- c) kui võlgnik ei ole täitnud oma kohustust esitada oma raamatupidamisaruanded seadusjärgsete tähtaegade jooksul, siis koostada need aruanded, ja kui võlgnik on raamatupidamisaruanded esitanud, siis kontrollida, parandada ja täiendada neid;
- d) koostada kava võlgniku äritegevuse ümberkorraldamiseks olenevalt punktis a nimetatud aruande sisust;
- e) teostada järelevalvet võlgniku varahaldustoimingute üle;
- f) juhtida võlgniku äritegevust täielikult või osaliselt, pidades viimasel juhul kinni delegeeritud kohtuniku sõnaselgetest juhistest, mis puudutavad halduri kohustusi ning võlgniku varakontolt maksete tegemise tingimusi;
- g) kutsuda kokku võlausaldajate koosolekud või juriidilisest isikust võlgniku aktsionäride, osanike või liikmete koosolekud, juhtida neid ja osutada sekretäriteenuseid;
- h) esitada hagnid, et tühistada võlgniku toime pandud pettused või tehingud, mis on tehtud võlausaldajate õiguste kahjustamiseks, ning varade teatud üleandmised, võlgniku sõlmitud tehingud ja võlgniku antud tagatised, mis tõenäoliselt kahjustavad võlausaldajate õigusi;
- i) kui haldur leiab, et võlgnikul ei ole vara või kui sellest ei piisa kohtukulude katmiseks, teatada sellest viivitamata delegeeritud kohtunikule;
- j) lõpetada teatud lepingud, mille on sõlminud võlgnik;
- k) kontrollida nõudeid ja vajaduse korral esitada neile vastuväide, teatada võlausaldajatele, kui nõudeid ei tunnustatud või tunnustati ainult osaliselt, ja koostada nõuete nimekirjad;
- l) nõuda nõuded sisse, püüda sisse nõuda nõudeid seoses võlgniku vara või rahasummadega, mille võlgnik kandis üle enne menetluse algatamist, ning esitada ja taotleda hagnid, millega nõuda sisse võlgniku nõudeid ja mille puhul ta võib kasutada advokaatide teenuseid;
- m) sõlmida kompromisse, vabastada võlgadest, vabastada käendajad ja loobuda tagatisest, tingimusele et delegeeritud kohtunik selle kinnitab;
- n) teavitada delegeeritud kohtunikku küsimustest, mis võivad nõuda tema otsust;
- o) koostada võlgniku varade nimekiri;
- p) anda korraldus võlgniku varade hindamiseks, mis tuleb lõpule viia nõuete lõpliku nimekirja esitamiseks määratud kuupäevaks;
- q) saata maksejõuetusmenetluste büllätäänis (BPI) avaldamiseks teade seoses hindamisaruande lisamisega juhtumi toimikusse kahe päeva jooksul alates kande tegemisest.

Lisaks punktis 1 loetletud ülesannetele võib **delegeeritud kohtunik** anda kohtu määratud haldurile otsusega (*incheiere*) muid ülesandeid, välja arvatud need, mis kuuluvad seaduse alusel kohtuniku ainupädevusse.

Kohtu määratud haldur esitab iga kuu aruande, milles kirjeldab, kuidas ta on täitnud oma kohustusi, sealhulgas eelneva heakskiidu alusel ellu viidud toimingute järelemeetmetega seotud kohustusi, põhjendades menetluse haldamisel tekkinud kulutusi ja muid kulutusi, mis on võlgniku varast välja makstud, ja täpsustades vajaduse korral, kuidas on varade nimekirjaga edasi liigutud. Aruanne sisaldab teavet maksukohustuste täitmise ja toimingu teostamiseks heakskiidu saamise või uuendamise, järelevalveasutuste koostatud dokumentide ning kohtu määratud halduri tasustamise kohta; viimase puhul täpsustatakse kõnealuse tasu arvutamine (seaduse nr 85/2014 artikli 59 lõige 1).

Kohtu määratud haldur võib kasutada oma ülesannete täitmiseks spetsialistide, nt advokaatide, raamatupidajate, hindajate või muude spetsialistide teenuseid. Lõike 1 kohaselt ei saa ametisse nimetada ühtegi isikut, kes on seotud lepinguga, mis võib põhjustada huvide konflikti; sellisel juhul peab kõnealune isik ennast taandama või tema ametisse nimetamise võib vaidlustada tsiviilkohtumenetluse seadustikku käsitleva uuesti avaldatud seaduse nr 134 /2010 (muudetud ja täiendatud kujul) artiklites 43 ja 44 sätestatud tingimustel (artikli 61 lõige 2). Kohtu määratud haldur ja võlausaldajad võivad esitada vastuväiteid juhtumi kohta koostatud hindamisaruannete suhtes.

Kohtu määratud likvideerija (*lichidator judiciar*)

Kui delegeeritud kohtunik annab välja likvideerimismääruse, määrab ta selle täitmiseks likvideerija. Kohtu määratud halduri kohustused lõpevad päeval, kui delegeeritud kohtunik määrab kindlaks likvideerija ülesanded. Kohtu määratud likvideerija peamised ülesanded on järgmised:

- a) vaadata üle selle võlgniku äritegevus, kelle suhtes on algatatud lihtsustatud menetlus, võttes arvesse tegelikku olukorda, ja koostada põhjalik aruanne maksejõuetuseni viinud põhjuste ja asjaolude kohta, nimetades isikut, kelle tõttu võib maksejõuetus olla tekkinud, ja nende vastutusele võtmise alused;
- b) juhtida võlgniku äritegevust;
- c) esitada hagnid, et tühistada võlgniku toime pandud pettused ja tehingud, mis kahjustavad võlausaldajate õigusi, ning varade teatud üleandmised, võlgniku sõlmitud äritehingud ja võlgniku antud eelisseisundi alused, mis tõenäoliselt kahjustavad võlausaldajate õigusi;
- d) panna plomme, koostada varade nimekiri ja võtta asjakohaseid meetmeid nende varade säilitamiseks;
- e) lõpetada teatud lepingud, mille on sõlminud võlgnik;
- k) kontrollida nõudeid ja vajaduse korral esitada neile vastuväide, teatada võlausaldajatele, kui nõudeid ei tunnustatud või tunnustati ainult osaliselt, ja koostada nõuete nimekirjad;
- g) püüda sisse nõuda võlgniku varadega seotud nõudeid, mis tulenevad varade või rahasummade ülekandmisest võlgniku poolt enne menetluse algatamist, nõuda sisse nõudeid ning esitada ja taotleda hagnid, millega nõuda sisse võlgniku nõudeid ja mille puhul ta võib kasutada advokaatide teenuseid;
- h) saada võlgniku nimel makseid ja kanda need võlgniku varakontole;
- i) müüa võlgniku vara kooskõlas seadusega;
- j) sõlmida kompromisse, vabastada võlgadest, vabastada käendajad ja loobuda tagatisest, tingimusele et delegeeritud kohtunik selle kinnitab;
- k) teavitada delegeeritud kohtunikku küsimustest, mis võivad nõuda tema otsust; l) täita muid delegeeritud kohtuniku otsusega antud ülesandeid.

Võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise menetluses (*concordat preventiv*) osaleb võlgnik oma seaduslike või kokkulepitud esindajate kaudu.

Võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe halduri (*administrator concordatar*) ülesanded on järgmised:

- a) koostada nimekiri võlausaldajatest, kaasa arvatud nendest, kelle nõuded on vaidlustatud või menetluses, ja nimekiri kokkuleppe allkirjastanud võlausaldajatest; kui võlausaldajal on nõue võlgniku vastu, kes vastutavad võlausaldajatega peetavas kokkuleppemenetluses solidaarselt, kantakse see võlausaldaja võlausaldajate nimekirja koos nõude nimiväärtusega, kuni see on täielikult kaetud;
- b) koostada koos võlgnikuga kokkulepe ja selle osad või kokkuleppe kavand ja sissenõudmiskava;
- c) võtta meetmeid võlgniku ja võlausaldajate vahelise või võlausaldajate omavahelise võimaliku vaidluse rahumeelseks lahendamiseks;
- d) pöörduda delegeeritud kohtuniku poole kokkuleppe heakskiitmiseks;
- e) teostada järelevalvet selle üle, et võlgnik täidaks kokkuleppes võetud kohustusi;
- f) teatada kokkuleppe poolteks olevate võlausaldajate koosolekule viivitamata, kui võlgnik jätab oma kohustused täitmata või ei tee seda nõuetekohaselt;
- g) koostada ja saata igas kuus või igas kvartalis kokkuleppe poolteks olevate võlausaldajate koosolekule aruanded kokkuleppe halduri töö ja võlgniku äritegevuse kohta; kokkuleppe halduri aruanne peaks sisaldama ka halduri arvamust kokkuleppe varajase lõpetamise aluste olemasolu või puudumise kohta;
- h) kutsuda kokku kokkuleppe poolteks olevate võlausaldajate koosolek;
- i) taotleda kohtult võlausaldajatega kokkuleppe sõlmimise menetluse lõpetamist;

j) täita muid seaduse peatükis nimetatud kohustusi, mis on esitatud võlausaldajate kokkuleppes või mille on kehtestanud delegeeritud kohtunik (seaduse nr 85/2014 artikkel 19).

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Maksejõuetusmenetluse algatamine ei mõjuta võlausaldaja õigust teha võlgniku vastu oleva nõude tasaarveldus võlgniku nõudega selle võlausaldaja vastu, kui seaduses sätestatud seadusliku tasaarveldamise nõuded on menetluse algatamise päeval täidetud. Tasaarvelduse võib registreerida ka kohtu määratud haldur või likvideerija. Tasaarveldust võib kohaldada ka maksejõuetusmenetluse algatamisest tulenevate vastastikuste nõuete suhtes.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Pooleliolevad lepingud kehtivad menetluse algatamisel edasi. Lepingu sätted, mis näevad ette lepingu lõpetamist, lepingu tähtajale tuginemise võimalusest ilmajätmist või ennetähtaegset sissenõutavaks muutmist maksejõuetusmenetluse algatamise tõttu, on tühised. Pooleliolevate lepingute kehtivuse jätkumist ja lõpetamist või kohustuste ettepoole toomist käsitlevate normide tühisust ei kohaldata kvalifitseeritud finantslepingutele ega kahepoolsetele tasaarvestustehingutele kvalifitseeritud finantslepingu või kahepoolse tasaarvestuskokkuleppe raames.

Et suurendada võlgniku varade väärtust, võib kohtu määratud haldur või likvideerija kolmekuulise aegumistähtaja jooksul alates menetluse algatamisest iga lepingu, kehtiva liisingu ja muu pikaajalise lepingu üles öelda, kui mõlemad pooled ei ole täitnud neid lepinguid täielikult või märkimisväärses ulatuses. Kui leping sel viisil üles öeldakse, võib teine pool esitada võlgniku vastu hagi hüvitise saamiseks.

Kui lepingupool esitab esimese kolme kuu jooksul pärast menetluse algatamist teate, milles taotleb kohtu määratud haldurilt või likvideerijalt lepingu lõpetamist, peab haldur või likvideerija vastama 30 päeva jooksul alates teate kättesaamisest. Kui nad seda ei tee, loetakse leping lõpetatuks ning halduril või likvideerijal ei ole enam võimalik täitmist nõuda.

Seaduses on reguleeritud ka erilepingute staatus. Sellised on näiteks kommunaalteenuste osutamise lepingud, liisingulepingud või tasaarvelduse raamlepingud.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Alates kuupäevast, mil tehakse teatavaks otsus kiita võlausaldajate kokkulepe heaks, peatatakse automaatselt allakirjutanud võlausaldajate esitatud üksikud hagid võlgnike vastu ning aegumistähtaeg seoses nende õigusega taotleda võlgniku vastu olevate nõuete täitmist.

Peatamist ei kohaldata intressimäärade, karistuste ja allakirjutanud võlausaldajatel tekkinud muude kulutuste suhtes, välja arvatud juhul, kui nad on väljendanud oma kirjalikku nõusolekut vastupidisega. Selline nõusolek märgitakse võlausaldajate kokkuleppe kavandisse.

Võlausaldajate kokkuleppe heakskiitmise määruuses peatab delegeeritud kohtunik kõik sundkorras sissenõudmise menetlused.

Kokkuleppe halduri taotlusel ja tingimusel, et võlgnik on andnud võlausaldajatele tagatised, võib delegeeritud kohtunik kehtestada võlausaldajatele, kes ei ole kokkuleppele alla kirjutanud, nende nõude maksetähtaja edasilükkamise kuni 18 kuuks. Selle ajavahemiku jooksul ei teki intresse, trahve ega muid nõudega seotud kulutusi. Nõude maksetähtaja edasilükkamise eeskirja ei kohaldata kvalifitseeritud finantslepingute, kvalifitseeritud finantslepingul põhinevate kahepoolsete tasaarveldustehingute ega kahepoolse tasaarvelduskokkuleppe suhtes.

Võlausaldajate kokkulepe on avaliku sektori eelarve võlausaldajate vastu (*creditori bugetari*) tõhus, kui täidetakse riiklike ja Euroopa õigusaktide õigussätteid riigiabi kohta.

Võlausaldajate heakskiidetud kokkuleppe ajal ei ole võimalik võlgniku suhtes maksejõuetusmenetlust algatada.

Võlausaldaja, kes saab menetluse ajal võlgniku suhtes täitedokumendi, võib taotleda kokkuleppega ühinemist või nõuda oma nõude sisse muude seaduses ette nähtud vahenditega.

Kõik kohtu- ja kohtuvälised hagid ja nõuete sundtäitmise meetmed võlgniku varade suhtes peatatakse maksejõuetusmenetluse algatamisel automaatselt. Sellekohaseid õigusi on võimalik teostada ainult maksejõuetusmenetluse raames, taotledes nõuete tunnustamist. Menetluse algatamine peatab hagide esitamise aegumistähtjad.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Kõik kohtu- ja kohtuvälised hagid ja nõuete sundtäitmise meetmed võlgniku varade suhtes peatatakse maksejõuetusmenetluse algatamisel automaatselt.

Peatamist ei kohaldata järgmise suhtes:

- a) võlgniku esitatud edasikaebused võlausaldaja või võlausaldajate algatatud hagide vastu enne menetluse algatamist ning kriminaaluurimisega liidetud tsiviilkohtuasjad (*acțiunile civile din procesele penale*) võlgniku vastu;
- b) kohtuhagid, mis on esitatud kaasvõlgnike ja/või kolmandast isikust käendajate vastu;
- c) kohtuvälised menetlused, mis on käimas spordikomisjonides spordiliitude juures, kes tegutsevad kooskõlas [seadusega](#) nr 69/2000 kehalise kasvatuses ja spordi kohta (*Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000*), järgnevalt muudetud ja täiendatud versioonis, seoses mängijate ühepoolse taganemisega üksikute töö- või tsiviilõiguslikest lepingutest, ning sellistele olukordadele kohaldatavad spordikaristused ja muud vaidlused, mis on seotud mängijate õigusega osaleda võistlustel;
- d) kohtuhagid, mille eesmärk on määrata kindlaks võlgniku vastu pärast menetluse algatamise kuupäeva tekkinud nõuete olemasolu ja/või summa. Selliste nõuete puhul võib jälgimis- ja ümberkorraldamisperioodil koostada maksetaotluse ja saata selle koos vastuvõtuteatisega. Kohtu määratud haldur analüüsib seda taotlust 15 päeva jooksul alates kättesaamisest kooskõlas artikli 106 lõike 1 sätetega, mida kohaldatakse, ilma et need nõuded lisataks nõuete nimekirja.

Kohtu määratud halduri määratud meetme võib edasi kaevata.

Tuleb märkida, et hagide peatamist kohaldatakse ainult kohtuasjadele, mis hõlmavad nõudeid võlgniku vara suhtes, mitte nendele, mis on seotud mittevahaliste õiguste ja kohustustega ning jätkuvad asja arutavas kohtus.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Peetakse maksejõuetu võlgniku kõikide võlausaldajate koosolek.

Võlausaldajate koosoleku (*adunarea creditorilor*) kutsub kokku ja seda juhib kohtu määratud haldur või likvideerija. Teadaolevad võlausaldajad kutsub vajaduse korral kohale haldur või likvideerija juhtudel, mis on seaduses sõnaselgelt sätestatud.

Võlausaldajad kutsutakse kokku maksejõuetusmenetluste büllետäänis avaldatud teatega vähemalt viis päeva enne koosolekut ja teade peab sisaldama koosoleku päevakorda. Võlausaldajaid võivad koosolekul esindada esindajad, kellel on konkreetne ja autentne volitus, või avaliku sektori eelarve võlausaldajate ja muude juriidiliste isikute puhul üksuse juhi allkirjastatud volitus. Võlausaldajad võivad hääletada ka kirjalikult, välja arvatud juhul, kui see on seadusega sõnaselgelt keelatud.

Kui seaduses ei ole ette nähtud kindlat enamust, võib võlausaldajate koosolek tegutseda kehtival viisil, kui sellel osalevad nõuete koguväärtusest vähemalt 30 % moodustavate nõuete omanikud, kellel on õigus võlgniku vara üle hääletada, ning sellise koosoleku otsused võetakse vastu nõuete kohalviivate hääleõiguslike omanike nõude väärtusel põhineva enamuse sõnaselgelt antud poolthääletega. Tingimustega seotud hääli loetakse vastuhääleks.

Võlausaldajad, kes annavad kehtivad hääled kirja teel, loetakse samuti kohalviibijateks.

Pärast esimese koosoleku kokkukutsumist võib delegeeritud kohtunik ja seejärel võivad võlausaldajad määrata komitee, mis koosneb sõltuvalt võlausaldajate arvust kolmest või viiest hääleõigusega võlausaldajast, kellel on eelisoõud, nõuded eelarve suhtes ja tagamata nõuded väärtuse järjekorras. Võlausaldajate komitee (*comitetul creditorilor*) ülesanded on järgmised:

- vaadata üle võlgniku seis ja esitada võlausaldajate koosolekule soovitusel võlgniku äritegevuse jätkamise ja esitatud ümberkorralduskavade kohta;
- leppida kokku tingimused, millega määrata haldur või likvideerija, keda võlausaldajad soovivad kohtuniku poolt määratuna näha;
- tutvuda kohtu määratud halduri või likvideerija koostatud aruannetega, vaadata need läbi ja esitada vajaduse korral nende kohta vastuväiteid;
- koostada aruanded, mis esitatakse võlausaldajate koosolekule seoses kohtu määratud halduri või likvideerija võetud meetmete ja nende mõjuga, ja pakkuda välja muid meetmeid, esitades põhjused;
- nõuda võlgnikult oma tegevuse juhtimise õiguse äravõtmist;
- esitada kohtuhagisid, et tühistada võlgniku toime pandud pettused või tehingud, mis kahjustavad võlausaldajaid, kui kohtu määratud haldur või likvideerija ei ole selliseid kohtuhagisid esitanud.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Sõltuvalt võlgniku konkreetsest olukorrast ja sellest, kas ta on jätetud ilma õigusest juhtida oma tegevust või mitte, on pankrotihalduril järgmised kohustused. Kohtu määratud haldur teostab järelevalvet võlgniku varahaldustoimingute üle. Ta juhib võlgniku äritegevust täielikult või osaliselt, pidades viimasel juhul kinni delegeeritud kohtuniku sõnaselgetest juhistest, mis puudutavad halduri kohustusi ning võlgniku varakontol maksete tegemise tingimusi.

Ta nõuab sisse nõudeid, sõlmib kompromisse, koostab varade nimekirja ja müüb võlgnikule kuuluvat vara.

Võlgnik võib kasutada vara ainult juhul, kui ta on säilitanud õiguse juhtida oma tegevust, ja ta võib seda teha oma käimasoleva äritegevuse piires. Tema tegevuse üle teostab järelevalvet ja seda kontrollib kohtu määratud haldur.

Pärast likvideerimismenetluse algatamist juhib kohtu määratud likvideerija võlgniku äritegevust, lõpetab lepinguid, nõuab sisse nõudeid, müüb vara, sõlmib kompromisse, võtab võlgniku nimel vastu makseid jne. Likvideerimise korral võib võlgniku vara võõrandada ainult kohtu määratud likvideerija.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Kõik võlausaldajad, kelle nõuded pärinevad menetluse algatamise eelsest ajast, välja arvatud töötajad, kelle nõuded registreerib kohtu määratud haldur raamatupidamisdokumentide alusel, peavad esitama avalduse oma nõuete tunnustamiseks menetluse algatamise määruuses sätestatud tähtaja jooksul ning lisama vajalikud tõendavad dokumendid. Kõik tunnustamiseks ja kohtukantssele registreerimiseks esitatud nõuded loetakse kehtivaks ja täpseks, kui võlgnik, kohtu määratud haldur või võlausaldajad neid ei vaidlusta. Nõuete nimekirja lisatud nõuded tasutakse osana maksejõuetusmenetlusest seaduses sätestatud jaotamiskorra alusel.

Nõuded, mis tekivad pärast menetluse algatamist, jälgimisperioodil või kohtuliku ümberkorraldamismenetluse käigus, tasutakse kooskõlas neid põhjendavate dokumentidega ja neid ei ole vaja pankrotivara lisada. See eeskiri kehtib ka nõuete suhtes, mis tekivad pärast likvideerimismenetluse algatamist.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Kui välja arvata töötajad, kelle nõuded registreerib kohtu määratud haldur raamatupidamisdokumentide alusel, siis peavad kõik võlausaldajad, kelle nõuded pärinevad menetluse algatamise eelsest ajast, esitama avalduse oma nõuete tunnustamiseks menetluse algatamise määruuses sätestatud tähtaja jooksul.

Avaldus peab sisaldama võlausaldaja nime ja kodust aadressi või registreeritud asukohta, tasumisele kuuluvat summat, nõude aluseid ja eelisjärjekorra võimalike aluste üksikasju. Nõuet tõendavad dokumendid ja eelisjärjekorra alused tuleb lisada avaldusele hiljemalt avalduse esitamiseks kehtestatud tähtajaks.

Avaldus nõude tunnustamiseks tuleb esitada isegi juhul, kui nõuet ei tõenda täitedokument. Nõudeid, mille maksetähtaeg ei ole menetluse algatamise kuupäeval veel kätte jõudnud või millele laienevad tingimused, tunnustatakse, et lisada need pankrotivara.

Kui nõude tunnustamise avalduse esitab kannatanu kriminaalmenetlusega liidetud tsiviilkohtuasjas, registreeritakse nõue tingimusega, et see peatatakse hagi lõpliku lahendamise ajal kannatanu kasuks.

Sooduskohtlemiseks kvalifitseeruvad nõuded lisatakse lõplikku nimekirja kuni tagatise turuväärtuse ulatuses, mille teeb kohtu määratud halduri või likvideerija tellitud hindamise teel kindlaks hindaja (*evaluator*).

Kõikidele nõuetele laieneb kontrolliminenetus, välja arvatud nõuded, mis on kindlaks tehtud jõustunud kohtuotsustes ja jõustunud vahekohtuotsustes.

Menetlus ei hõlma ka avaliku sektori eelarve vastu esitatud nõudeid, mis tulenevad täitedokumentidest, mida ei ole vaidlustatud konkreetsetes seadustes sätestatud tähtaegade jooksul.

Kohtu määratud haldur või likvideerija koostab nõuete esialgse nimekirja, mida huvitatud poolel, võlgnikul või võlausaldajal on võimalik delegeeritud kohtuniku juures vaidlustada. Välja arvatud juhul, kui menetluse algatamisest teatamisel on rikutud kohtukutseid ja menetlustoimingutest teatamist käsitlevaid eeskirju, kaotab enne menetluse algatamist tekkinud nõude omanik, kes ei esita nõude tunnustamise avaldust sätestatud tähtaja jooksul (tähtaeg on märgitud teates ja see on kuni 45 päeva alates menetluse algatamisest) õiguse saada lisatud võlausaldajate nimekirja ega omanda sellise võlausaldaja seisundit, kellel on õigus võtta nimetatud nõudega seoses menetlusest osa. Võlausaldajal ei ole õigust pöörata pärast menetluse lõpetamist täitmisele nõuet võlgniku või võlgniku juriidilise üksuse piiramatult vastutusega liikmete või osanike vastu, välja arvatud juhul, kui võlgnik mõistetakse süüdi kriminaalses pankrotis (*bancrută simplă*) või pettusel põhinevas pankrotis (*bancrută frauduloasă*) või võetakse vastutusele pettusel põhinevate maksete või ülekannete tõttu. Õiguse kaotust kinnitab kohtu määratud haldur või likvideerija, kes ei kanna võlausaldajat võlausaldajate nimekirja.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Vahendid, mis saadakse võlgniku vara hulka kuuluvate varade ja õiguste müügist, mis on tagatud võlausaldaja huvides soodustingimustel, jaotatakse järgmises järjekorras:

tasud, tempelmaksud ja muud asjaomase vara müügist tulenevad kulud, kaasa arvatud nende varade säilitamiseks ja haldamiseks vajalikud kulud, võlausaldajal sundtäitmismenetluses tekkinud kulud, kommunaalteenuste pakkujate nõuded, mis on tekkinud pärast menetluse algatamist, ning jaotamise kuupäeval kõikide võlausaldajate ühistes huvides töötavatel isikutel saadaolevad töötasud, mis kantakse proportsionaalselt võlgniku kõikide varade väärtusega;

eelisseisundis võlausaldajate nõuded, mis tekivad maksejõuetusmenetluse käigus; need nõuded hõlmavad põhisummat, intresse ja muid lisakohustusi, kui see on asjakohane;

eelisseisundis võlausaldajate nõuded, kaasa arvatud kogu põhisumma, intressid ning igat liiki lisanduvad summad ja karistused.

Kui nende varade müügist saadud summast ei piisa asjaomaste nõuete täielikuks tasumiseks, tekib võlausaldajatel vahesumma ulatuses olenevalt asjaoludest tagamata nõue või nõue avaliku sektori eelarve vastu, mis liigitatakse koos teiste nõuetega asjaomasesse kategooriasse. Kui pärast eelnevalt viidatud summa tasumist jääb järele teatud summa, hoistab kohtu määratud likvideerija selle võlgniku varakontol. Likvideerimise korral tasutakse nõuded järgmises järjekorras:

- tasud, tempelmaksud ja seaduse sama jaotise kohaselt menetlusest tulenevad muud kulud, kaasa arvatud kulud, mida on vaja võlgniku varade säilitamiseks ja haldamiseks, äritegevuse jätkamiseks ning menetluse eesmärkidel tööle võetud isikutele töötasu maksmiseks;
- nõuded, mis tulenevad menetluse käigus antud rahastamisvahenditest;

- 3) töösuhetest tulenevad nõuded;
- 4) nõuded, mis tulenevad võlgniku äritegevuse jätkamisest pärast menetluse algatamist, kaastöövõtjatest või heausksetest kolmandast isikust omandajatest või mille on põhjendanud alama järgu omandajad, kes tagastavad oma vara või selle väärtuse võlgniku vara hulka;
- 5) maksunõuded;
- 6) nõuded seoses summadega, mida võlgnik võlgneb kolmandatele isikutele ülalpidamiskohustuste, alaealistele lastele makstavate hüvitiste või korrapäraselt makstavate elatissummade alusel;
- 7) nõuded seoses summadega, mille delegeeritud kohtunik on kindlaks määranud võlgniku ja tema perekonna toetamiseks, kui võlgnik on füüsiline isik;
- 8) pangalaenudest tulenevad nõuded koos seotud kulude ja intressidega, kaupade müügist, teenuste osutamisest või muu töö tegemisest tulenevad nõuded, rendimaksete nõuded ja liisingutega seotud nõuded, kaasa arvatud võlakirjad;
- 9) muud tagamata nõuded;
- 10) allutatud nõuded järgmises tähtsuse järjekorras:

a) nõuded, mis tulenevad selliste kolmandate isikute varast, kes on omandanud võlgnikult kaupu pahauskselt, pahausksete alama järgu omandajate nõuded pärast tühistamishagide tunnustamist ning laenuid, mille on juriidiliselt isikust võlgnikule andnud osanik või aktsionär, kellele kuulub vähemalt 10 % aktsiakapitalist või hääleõigustest üldkoosolekul või kui see on asjakohane, majandushuviühingu liige (*grupu de interes economic*);

b) tasuta toimingutest tulenevad nõuded.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Kui **võlausaldajate kokkuleppe menetlus** viiakse lepingus sätestatud tähtaja jooksul edukalt lõpule, teeb delegeeritud kohtunik otsuse, millesse pannakse kirja, et kokkuleppe eesmärgid on täidetud. Võlausaldajate kokkuleppes esitatud nõuete muudatused muutuvad siis lõplikuks (seaduse nr 85/2014 artikkel 36).

Ümberkorraldamisemenetlus koos äritegevuse jätkamisega või likvideerimismenetlus (*lichidare pe bază de plan*) lõpetatakse kohtuotsusega, mis tehakse kohtu määratud halduri koostatud aruande alusel, kus leitakse, et kõik kinnitatud kavas võetud maksekohustused on täidetud ja kõik hetkel tasumisele kuuluvad nõuded on tasutud. Kui ümberkorraldamise eesmärgil algatatud menetlus muudetakse likvideerimismenetluseks, lõpetatakse see kooskõlas likvideerimismenetlust käsitlevate eeskirjadega. Alates kohtu järelevalve all toimuva ümberkorraldamise kava kinnitamise kuupäevast ning ümberkorraldamise ajaks vabastatakse võlgnik vahesummast, mis tal oli enne kava kinnitamist olnud kohustuste väärtuse ja kavas märgitud väärtuse vahel.

Likvideerimismenetlus lõpetatakse, kui delegeeritud kohtunik on lõpparuande heaks kiitnud, kui kõik võlgniku pankrotivara vahendid ja varad on jaotatud ning kui nõuetega hõlmamata vahendid on pangas hoiustatud. Pärast menetluse lõpetamist antakse välja määrus võlgniku eemaldamiseks registritest, kuhu ta oli kantud.

Menetluse lõpetamisel vabastatakse delegeeritud kohtunik, kohtu määratud haldur või likvideerija ja kõik neid abistanud isikud kohustustest või vastutusest, mis on seotud menetlusega, võlgniku ja võlgniku pankrotivaraga, võlausaldajate, eelisõiguste omanike, aktsionäride või osanikega.

Likvideerimismenetluse lõpetamisel vabastatakse füüsilisest isikust (majandustegevusega tegelev) võlgnik likvideerimisele eelnenud kohustustest, välja arvatud juhul, kui ta on süüdi mõistetud pettusel põhinevas pankrotis või pettusel põhinevate maksete või ülekannete tegemises; sellistes olukordades vabastatakse ta kohustustest ainult sellises ulatuses, mis on täidetud osana menetlusest.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pärast mis tahes liiki maksejõuetusmenetluse lõpetamist ei ole võlausaldajatel võimalik nõuda võlgnikult enne maksejõuetusmenetluse algatamist tekkinud nõudeid.

Võlausaldajad võivad endiselt nõuda kaasvõlgnike ja võlgniku käendajate vastu esitatud nõuete kogu väärtust.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Kõik seaduses ette nähtud menetluskulud, kaasa arvatud kohtu määratud halduri või likvideerija teavitamise, kutsete ja menetlusdokumentide edastamisega seotud kulud, kaetakse võlgniku pankrotivarast (seaduse nr 85/2014 artikkel 39). Kui võlgniku rahalistest vahenditest ei piisa, esitatakse nõue likvideerimisfondile (*fondul de lichidare*).

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Kohtu määratud haldur või likvideerija võib esitada **hagisid, et tühistada** võlgniku toime pandud **pettused ja tehingud**, mis kahjustavad võlausaldajate õigusi, kahe aasta jooksul enne menetluse algatamist.

Võlgniku tehtud alljärgnevad toimingud või tehingud on võimalik tühistada, et tagastada üleantud vara või muude pakutud hüvede väärtus:

- a) üleandmistõimingud, mis on tehtud tasu saamata menetluse algatamisele eelnenud kahe aasta jooksul; erandiks on sponsorlus humanitaareesmärkidel;
- b) tehingud, mille puhul võlgniku antu on saadust selgelt suurem ja mis on sooritatud menetluse algatamisele eelnenud kuue kuu jooksul;
- c) menetluse algatamisele eelnenud kahe aasta jooksul tehtud toimingud, mille puhul on kõikide poolte kavatsus hoida ära võlausaldajate nõuete esitamine vara kohta või kahjustada nende õigusi muul viisil;
- d) omandiõiguse võlausaldajale üleandmise toimingud eesmärgiga tasuda eelnev võlg, mis on tehtud menetluse algatamisele eelnenud kuue kuu jooksul, kui summa, mille võlausaldaja võiks võlgniku likvideerimise korral saada, on väiksem kui omandiõiguse üleandmistõimingu väärtus;
- e) tagamata nõudega seotud eelisõiguse kehtestamine menetluse algatamisele eelnenud kuue kuu jooksul;
- f) võlgade ettetasumine menetluse algatamisele eelnenud kuue kuu jooksul, kui maksetähtpäev oleks pidanud olema päeval pärast menetluse algatamist;
- g) kohustuste üleandmise või võtmise toimingud, mida võlgnik on teinud menetluse algatamisele eelnenud kahe aasta jooksul kavatsusega pankrotiolukorda varjata või edasi lükata või panna võlausaldaja suhtes toime pettus.

Tühistamine ja kasu sissenõudmine on võimalik ka järgmistest toimingute või tehingute puhul, mis tehti menetluse algatamisele eelnenud kahe aasta jooksul võlgnikuga õigussuhetes olevate isikutega:

- a) need, mis on tehtud usaldusosanikuga (*asociat comandită*) või osanikuga, kellele kuulub vähemalt 20 % ühingu kapitalist või hääleõigustest osanike üldkoosolekul, kui võlgnik on usaldusühing (*societate în comandită*), põllumajandusettevõtte (*societate agricolă*), partnerlusvormis ettevõtte (*societate în nume colectiv*) või piiratud vastutusega ühing (*societate cu răspundere limitată*);
- b) need, mis on tehtud liikme või direktoriga, kui võlgnik on majandushuviühingu liige;
- c) need, mis on tehtud aktsionäri, kellele kuulub vähemalt 20 % suurune osalus võlgniku juures või hääleõigustest aktsionäride üldkoosolekul, kui võlgnik on aktsiaselts (*societate pe acțiuni*);
- d) need, mis on tehtud direktori, juhi või võlgniku järelevalveorganite liikmega, kui võlgnik on ühistu, aktsiaselts või põllumajandusettevõtte;
- e) need, mis on tehtud füüsilise või juriidilise isikuga, kellel on võlgniku või tema ettevõtte üle kontroll;
- f) need, mis on tehtud kaasomanikuga või poolega, kellel on ühise vara suhtes jagatud omandiõigus;
- g) need, mis on tehtud punktides a–f loetletud füüsiliste isikute abikaasa, veresugulaste või abielu kaudu sugulastega kuni neljanda põlvni (k.a).

Kohtu määratud haldur või likvideerija võib esitada hagi, et tühistada võlgniku toime pandud pettused, mis kahjustavad võlausaldajaid, ühe aasta jooksul alates sellest, kui möödub tähtaeg, mis on kehtestatud kohtu määratud halduri või likvideerija esimese aruande koostamiseks, kuid mitte hiljem kui 16 kuud

pärast menetluse algatamist. Kui hagi vastu võetakse, saavad selle pooled tagasi oma endise seisundi ja üleandmise päeval kehtinud kohustused registreeritakse uuesti.

Võlausaldajate komitee või võlausaldaja, kellele kuulub üle 50 % pankrotivarasse kantud nõuete väärtusest, võib esitada sellise hagi delegeeritud kohtuniku juures, kui kohtu määratud haldur või likvideerija seda ei tee.

Tühistamishagi ei ole võimalik esitada asutamistoimingu (*act de constituer*) suhtes asjaõiguse raames ega omandiõiguse üleandmise toimingu suhtes asjaõiguse raames, kui võlgnik teeb seda oma igapäevase äritegevuse käigus. Asutamistoimingu või omandiõiguse üleandmise toimingu tühistamise avaldus kantakse automaatselt asjakohastesse avalikesse registritesse.

Seoses eelnimetatud toimingute ja tehingutega kehtib vaidlustatav eeldus, et tegemist on võlausaldajaid kahjustava pettusega.

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist on kõik toimingud, tehingud ja maksed, mida võlgnik on pärast menetluse algatamist teinud, automaatselt tühisid. Erandiks on sammud, mida on vaja käimasoleva tegevuse juhtimiseks, sammud, milleks on andnud loa delegeeritud kohtunik, ning sammud, mille on kinnitanud kohtu määratud haldur.

Viimati uuendatud: 17/06/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Sloveenia

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetlus ja ennetava restruktureerimise menetlus on sätestatud [finantstehingute, maksejõuetusmenetluse ja sundlõpetamise seaduses \(Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju\)](#), edaspidi ZFPPIPP).

I. MAKSEJÕUETUSMENETLUS

1. Finantsilise restruktureerimise menetlus – reorganiseerimine

Kohustusliku kokkuleppemenetluse võib algatada järgmiste isikute suhtes:

– ettevõtte või ühistuna tegutsev juriidiline isik, välja arvatud juhul, kui õigusaktides on konkreetse ettevõtte või ühistu kohta tema tegevust arvesse võttes teisiti sätestatud;

– ettevõtja või

– muu juriidiline isik, kui õigusaktides on nii sätestatud.

Kohustuslik kokkuleppemenetlus hõlmab ka **suure, keskmise suurusega või väikese ettevõtja puhul kohaldatava kohustusliku kokkuleppemenetluse erieeskirju**. Sellises menetluses on suurem valik meetmeid võlgniku kohustuste finantsiliseks restruktureerimiseks (näiteks võlausaldajate tagatud nõuded).

Lihtsustatud kohustuslik kokkuleppemenetlus on lubatud ainult ettevõtja suhtes, keda käsitatakse ettevõtete seaduse (*Zakon o gospodarskih družbah*) eeskirjade kohaselt mikroettevõtjana, või ettevõtja suhtes, kes vastab mikro- või väikeettevõtja kriteeriumidele.

2. Pankrotimenetlus

Juriidilise isiku **pankrotimenetluse** võib algatada iga juriidilise isiku suhtes, välja arvatud juhul, kui juriidilise isiku konkreetset õigusvormi või liiki või kindlat juriidilist isikut reguleerivas seaduses on teisiti sätestatud. Pankrotimenetlus ettevõtte suhtes, kus töötavad puudega inimesed, on lubatud ainult Sloveenia valitsuse nõusolekul.

Eraisiku pankroti võib algatada järgmiste isikute vara suhtes:

– ettevõtja;

– üksikisik (arst, notar, advokaat, põllumajandustootja või muu füüsiline isik, kes ei ole ettevõtja ja kes tegeleb kindla kutsetegevusega) või

– tarbija.

Pärandvara pankroti võib algatada ülemäärase võlgnevusega testatori – surnud füüsilise isiku – vara suhtes.

II. MAKSEJÕUETUSEELNE MENETLUS

Ennetava restruktureerimise menetlus

Ennetava restruktureerimise menetlus on lubatud ainult kapitaliühingu suhtes, keda käsitatakse ettevõtete seaduse eeskirjade kohaselt suure, keskmise suurusega või väikese ettevõtjana.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Maksejõuetus

Peamine nõue maksejõuetusmenetluse algatamisel on maksejõuetuse asjaolude olemasolu. **Maksejõuetust** määratletakse olukorrana, mille puhul

– võlgnik **on olnud maksejõuetu pika aja jooksul**, sest ta ei ole suutnud kõiki sel ajal ettenähtud maksekohustusi täita, või

– võlgnik on muutunud **pikaajaliselt maksejõuetuks**, sest tema vara väärtus on väiksem kui tema kohustuste summa (**ülemäärane võlgnevus**) või tema kapitaliühingu kahjum koos jooksva aastal tekkiva kahjumiga ületab poole aktsiakapitalist ja seda kahjumit ei ole võimalik katta teenitavast kasumist või reservist.

Maksejõuetuse eel- ja põhimenetlus

Maksejõuetusmenetlus koosneb eel- ja põhimenetlusest. Maksejõuetuse eelmenetlus algatatakse menetluse algatamise taotluse (maksejõuetusmenetluse algatamise taotlus) esitamisega. Eelmenetluse käigus teeb kohus otsuse menetluse algatamise tingimuste kohta. Põhimenetlus algatatakse otsusega, milles kohus otsustab maksejõuetusmenetluse algatamise (maksejõuetusmenetluse algatamine).

Maksejõuetuse eel- ja põhimenetluse pooled

Eelmenetluse käigus võib menetlustoiminguid teha menetluse taotleja, võlgnik, kelle suhtes menetluse algatamise taotlus esitati, kui ta ei ole taotleja, ning võlausaldaja, kes suudab tõendada, et nõude esitamine võlgniku vastu, kelle suhtes menetluse algatamise taotlus esitati, on tõenäoline, tingimusel et see võlausaldaja teatab oma kavatsusest eelmenetluses osaleda.

Maksejõuetuse põhimenetluse käigus võib menetlustoiminguid teha võlausaldaja, kes esitab menetluses nõude maksejõuetu võlgniku vastu, ja maksejõuetu võlgnik (kohustusliku kokkuleppemenetluse, lihtsustatud kohustusliku kokkuleppemenetluse ja eraisiku pankroti puhul).

Menetluse algatamine ja sellest teatamine

Päeval, mil kohus teeb otsuse menetluse algatamise kohta, avaldab ta selle otsuse veebilehtedel, mida kasutatakse kohtudokumentide, osalejate dokumentide ja maksejõuetusmenetlust puudutava muu teabe avaldamiseks. Kohus teavitab võlausaldajaid menetluse algatamisest teatega, mis tuleb avaldada samal päeval ja ajal, kui avaldatakse menetluse algatamise otsus. Selles otsuses avaldab ta olulise teabe menetluse kohta. Menetluse algatamise õiguslikud tagajärjed algavad pankrotimenetluse algatamise teate avaldamise päeval.

Menetluse taotleja

Kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamise taotluse võib esitada ainult maksejõuetu võlgnik või võlgniku ettevõtte isiklikult vastutav aktsionär. **Suure, keskmise suurusega või väikese ettevõtja suhtes** võivad **kohustusliku kokkuleppemenetluse** algatamise taotluse esitada ka võlausaldajad, kellele kuulub ühiselt kuni 20 % kõikidest finantsnõuetest. Need võivad olla näiteks pangad, keda käsitatakse korrektselt teavitatud üksustena ning kellel on nõutav teave, taristu ja personal maksejõuetu võlgniku finantsilise restruktureerimise kava esitamiseks.

Kohustusliku kokkuleppemenetluse eesmärk on võimaldada maksejõuetul võlgnikul muutuda sobivate finantsilise restruktureerimise meetmete rakendamise kaudu lühi- ja pikaajaliselt finantsiliselt maksevõimeliseks. Võlgniku vara sundvõõrandamine ei ole lubatud, et võimaldada tal tegeleda tavapärase äritegevusega (ja tagada jooksvate äritehingute jaoks vajalik likviidsus) ebakindlal ajal, kui kohustuslik kokkuleppemenetlus on käimas. Selle eelise tasakaalustamiseks ja eesmärgiga takistada võlgnikku seda kuritarvitamast on tema äritegevus menetluse ajal piiratud ainult korralise äritegevusega.

Lihtsustatud kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamiseks võib taotluse esitada ainult maksejõuetu võlgnik. Selles menetluses korraldatakse ümber ainult tagamata tavanõuded. Lihtsustatud kohustuslik kokkuleppemenetlus ei mõjuta eelisi- ega tagatud nõudeid ega maksude ja maksete nõudeid.

Pankrotimenetluse algatamise nõude võib esitada võlgnik, võlgniku vastutav aktsionär, võlausaldaja või Sloveenia Vabariigi tagatis-, elatis- ja invaliidsusfond (*Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije*). Võlausaldaja peab tõendama tõenäosust, et tema nõue võlgniku vastu on edukas ja et võlgnik on hilinenud nõude tasumisega üle kahe kuu. Sloveenia Vabariigi tagatis-, elatis- ja invaliidsusfond peab tõendama tõenäosust, et töötajatel on nõuded taotletava pankrotimenetluse võlgniku vastu ja et võlgnik on hilinenud nende nõuete tasumisega üle kahe kuu.

Ennetava restruktureerimise menetluse eesmärk on võimaldada võlgnikul, kes **muutub ühe aasta jooksul tõenäoliselt maksejõuetuks**, rakendada finantsilise restruktureerimise kokkuleppe alusel teatud meetmeid oma finantskohustuste restruktureerimiseks ja muid finantsilise restruktureerimise meetmeid, mis on vajalikud võimaliku maksejõuetuse põhjuste kõrvaldamiseks. Ennetava restruktureerimise menetluse algatamise taotlusega peavad olema nõus võlausaldajad, kellele kuulub vähemalt 30 % kõikidest võlgniku vastu esitatud finantsnõuetest. Võlgnik peab lisama taotlusele notariaalselt kinnitatud koopia võlausaldajate avaldusest, milles antakse nõusolek menetluse algatamiseks.

Veebilehed maksejõuetusmenetlusest teatamiseks

Kõikide maksejõuetusmenetluste puhul tuleb maksejõuetusmenetlustest teatamiseks mõeldud veebilehtedel teha avalikuks järgmine teave:

teave üksikisikuid puudutava kohustusliku kokkuleppemenetluse, pankrotimenetluse, sundlõpetamise, lihtsustatud kohustusliku kokkuleppemenetluse, ennetava restruktureerimise ja pändvara pankroti kohta;

menetluses tehtud kohtuotsused (v.a seaduses sätestatud teatud erandid);

teatud menetluse algatamise ja ärakuulamise kuupäevade kohta ning muud teated ja hääletamiskutsed, mille väljastab kohus vastavalt õigusaktidele; ärakuulamise ja võlausaldajate komitee istungite protokollid;

haldurite ja maksejõuetute võlgnike aruanded kohustusliku kokkuleppemenetluse korral;

kinnitatud nõuete nimekirjad;

menetluspoolte esitatud dokumendid ja muud kohtudokumendid, mis tuleb vastavalt ZFPPIPPile avaldada, ja

kõik pankrotimenetluses esitatavad avalikud oksjoniteated ja kutsed esitada pakkumisi pankrotivara realiseerimise kohta.

Maksejõuetusmenetlustest teatamiseks mõeldud veebilehti haldab Sloveenia Vabariigi avalike õigusregistrite ja seotud teenuste amet (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*; edaspidi AJPES). Kehtib vaidlustamatu õiguslik eeldus, et maksejõuetusmenetluse pooled ja iga muu isik saavad kohtu otsustest, teiste menetluspoolte taotlustest ja muudest õigusaktidest teada kaheksa päeva jooksul pärast nende avaldamist. Sel põhjusel on veebisaidid **avalikud ja tasuta**.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Kohustuslik kokkuleppemenetlus

Pärast **kohustusliku kokkuleppemenetluse** algatamist peab võlgnik oma vara alles hoidma. Ta võib müüa ainult vara, mida ei ole tema äritegevuseks vaja, kui selline vara müük on finantsilise restruktureerimise kavas kindlaks määratud finantsilise restruktureerimise meetmena. Pärast kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamist võib võlgnik võtta laenu ainult kohtu nõusolekul ja laenusumma on piiratud tavapärase äritegevuse rahastamiseks ja kohustusliku kokkuleppemenetluse kulude katmiseks vajaliku likviidse vara koguväärtusega.

Nõuded, mis tekivad seoses võlgniku tavapärase äritegevuse rahastamisega kohustuslikus kokkuleppemenetluses ja ennetava restruktureerimise menetluses, tasutakse võimalikus edasises pankrotimenetluses pankrotivara üldisel jaotamisel enne eelisinõuete (nimelt menetluskulude) tasumist.

Pankrotimenetlus

Juriidilisest isikust võlgniku pankrotivara koosneb pankrotivõlgniku varast menetluse algatamisel, kogu varast, mis on saadud pankrotivara realiseerimisest ja haldamisest ning pankrotivõlgniku õigustoimingute vaidlustamisest, samuti jätkuvast äritegevusest saadud varast, juhul kui pankrotivõlgnik jätkab äritegevust pärast pankrotimenetluse algatamist kooskõlas ZFPPIPPga. Pankrotivara sisaldab ka vara, mis on saadud hagide esitamisest pankrotivõlgniku isiklikult vastutavate aktsionäride vastu, välja arvatud vara, mis on vältimatult vajalik põhivajaduste täitmiseks.

Pankrotis eraisikust võlgniku pankrotivara koosneb kogu varast, mille pankrotivõlgnik omandab kontrollimise perioodil, kuni kohustustest vabastamiseni või pankrotimenetluse lõpetamiseni. Eraisiku pankroti korral jäetakse pankrotivarast välja:

– esemed (isiklikud esemed (riided, jalanõud jne), majapidamistarbed (mööbel, külmik, pliit, pesumasin), mida võlgnikul ja tema leibkonna liikmetel on vältimatult vaja, võlgniku töö tegemiseks vältimatult tarvilikud esemed, autasud ja tunnustused, abielusõrmus, isiklikud kirjad, käsikirjaline materjal ja muud isiklikud dokumendid (perekonnaliikmete pildid, fotod jne)) ja

– hüvitisinõuded (seadusjärgsed elatismaksud, kehavigastuse hüvitismaksud kooskõlas invaliidsuskindlustusega, rahalise sotsiaalse maksed jne).

Lisaks ei sisalda pankrotis eraisiku pankrotivara võlgniku sissetulekut, mida on vaja sotsiaalse miinimumsissetuleku tagamiseks (võlgnikule jääb vähemalt 76 % miinimumpalgast ja kui võlgnik toetab perekonnaliiget või muud isikut, keda ta on kohustatud seaduse alusel toetama, siis iga toetatava isiku kohta ette nähtud summa).

Pankrotis eraisikust võlgnikule tagatakse sama sotsiaalne miinimumsissetulek, mida ta saaks individuaalsete täitemeetmete korral.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Kohtu pädevus ja ülesanded

Maksejõuetusmenetlus kuulub ringkonnakohtu pädevusse. Seda juhivad üks kohtunik. Ljubljana kõrgem kohus (*Višje sodišče v Ljubljani*) on territoriaalselt pädev lahendama kõiki maksejõuetusmenetluses esitatud edasikaebusi.

Halduri määramine ja tema volitused

Haldur täidab maksejõuetusmenetluses volitusi ja ülesandeid, mis on õigusaktides ette nähtud, et kaitsta võlausaldajate huve. Haldur määratakse kohustuslikus kokkuleppemenetluses ja pankrotimenetluses. Halduri määrab kohus maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega. Suuri, keskmise suurusega või väikeseid ettevõtjaid puudutavas kohustuslikus kokkuleppemenetluses määrab kohus halduri oma eriohtusega päeval pärast menetluse algatamise taotluse saamist.

Kohustuslikus kokkuleppemenetluses teostab haldur järelevalvet võlgniku äritegevuse üle. Sel eesmärgil on maksejõuetu võlgnik kohustatud esitama kogu järelevalveks vajaliku teabe ja võimaldama tutvuda oma raamatupidamisarvestuse ja dokumentidega. Sellises menetluses on võlgniku õigus- ja teovõime piiratud. Pärast menetluse algatamist on võlgnikul lubatud teha ainult tavapäraseid (jooks vaid) äritehinguid, mis on seotud tema tegevusega ja äritegevust puudutavate kohustuste täitmisega. Menetluse algatamise järel võib võlgnik teha oma varaga tehinguid ainult sellises ulatuses, mida on vaja tavapäraseks äritegevuseks, ega või võtta laenu ega krediiti, anda tagatise ega käendus, sõlmida lepinguid ega teha muid toiminguid, mis tooksid kaasa võlausaldajate ebavõrdse kohtlemise või takistaksid finantsilise restruktureerimise rakendamist. Pärast kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamist võib võlgnik lisaks tavapärasele lepingutele ja kohtu nõusoleku saamisel müüa vara, mida ei ole tema äritegevuseks vaja, kui sellise vara müük on finantsilise restruktureerimise kavas kirja pandud finantsilise restruktureerimise meetmena. Võlgnik võib võtta laenu või krediiti, mis on piiratud tavapärase äritegevuse rahastamiseks ja kohustusliku kokkuleppemenetluse kulude katmiseks vajaliku likviidse vara koguväärtusega. Seda, kas anda nõusolek, otsustab kohus halduri või võlausaldajate komitee arvamuse alusel.

Kui on algatatud **juridilise isiku pankrotimenetlus**, lõpevad võlgniku esindajate, prokuristi ja muude võlgniku esindamiseks volitatud isikute ning juhatuse volitused võlgniku äritegevuse juhtimisel. Haldur saab volitused juhtida maksejõuetu võlgniku äritegevust pankrotimenetluse ajal kooskõlas menetluse vajadustega ja esindada võlgnikku

menetlus- ja muudes õigustoimingutes, mis on seotud nõuete kontrollimisega ning eraldamis- ja välistamisõigusega;

menetlus- ja muudes õigustoimingutes, et vaidlustada maksejõuetu võlgniku õigustoimingud;

õiguslikes lepingutes ja muudes toimingutes, mida on vaja pankrotivara realiseerimiseks;

loobumisel ja muude selliste õiguste teostamisel, mille maksejõuetu võlgnik on omandanud pankrotimenetluse algatamise õigusliku tagajärjena, ning muudes õigustehingutes, mida maksejõuetu võlgnik võib seaduse kohaselt teha.

Pärast **eraisiku pankrotimenetluse** algatamist on pankrotivõlgniku õigus- ja teovõime piiratud ja ta ei tohi:

1. sõlmida lepinguid ega teha muid õigustehinguid või -toiminguid, millesse on kaasatud pankrotivara hulka kuuluv vara, ja

2. ilma kohtu nõusolekuta:

võtta laenu või krediiti või anda tagatise;

avada pangakontot või muud sularahakontot ega

loobuda pärandist või muudest varalistest õigustest.

Pankrotivõlgniku õigustehingul või muul õigustoimingul, mis on nende eeskirjadega vastuolus, puudub õiguslik tagajärg, välja arvatud juhul, kui teine lepingupool, kes sõlmis õigustehingu või teostas õigustoimingut, mis oli seotud pankrotivara hulka kuuluva võlgniku vara võõrandamisega, ei teadnud ega saanud teada, et võlgniku vastu on algatatud eraisiku pankrotimenetlus. Üldjuhul eeldatakse ja vastupidise tõestamine ei ole lubatud, et teine lepingupool pidi teadma, et võlgniku vastu on algatatud eraisiku pankrotimenetlus, kui leping või muu õigustehing sõlmiti rohkem kui kaheksa päeva pärast pankrotimenetluse algatamise teate avaldamist maksejõuetusmenetluste avaldamiseks ette nähtud avalikul veebisaidil.

Ennetava restruktureerimise menetluse haldurit ei kaasata. Võlgniku õigus- ja teovõime ei ole selles menetluses piiratud. Haldurit ei kaasata ka **lihtsustatud kohustuslikku kokkuleppemenetluse**.

Halduri litsents

Halduri ülesandeid võib täita ainult isik, kellel on õigusküsimuste eest vastutavalt ministrilt saadud kehtiv litsents halduri ülesannete täitmiseks maksejõuetus- ja sundlõpetamismenetluses.

Õigusküsimuste eest vastutav minister väljastab halduri litsentsi isikule, kes vastab järgmistele tingimustele:

ta on Sloveenia Vabariigi või ELi liikmesriigi, EMP liikmesriigi või OECD liikmesriigi kodanik ja ta oskab tööalaselt sloveeni keelt;

ta on õigus- ja teovõimeline ning üldiselt hea tervisega;

ta on omandanud vähemalt esimese astme kõrgema hariduse või võrreldava hariduse välisriigi õppeasutuses, mis on akrediteeritud, tunnustatud või mida on hinnatud kooskõlas hariduse hindamist ja tunnustamist käsitlevate õigusaktidega, või tal on litsents audiitori või volitatud audiitori ülesannete täitmiseks;

tal on vähemalt kolmeaastane töökogemus, mis on seotud tema kutseharidusega;

tal on kindlustuspoliis, mis katab tema vastutuse kahjude eest summas vähemalt 500 000 eurot aastas;

ta on sooritanud haldurina kutseeksami;

ta on isik, kes väärib avalikku usaldust haldurina tegutsemisel;

on andnud õigusküsimuste eest vastutavale ministrile kinnituse, et täidab oma ülesannet haldurina kohuse- ja vastutustundega ning töötab menetluse kiire lõpuleviimise nimel võlausaldajate jaoks võimalikult soodsate tagasimaksetingimustega igas maksejõuetusmenetluses, kuhu ta määratakse.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Nõuete tasaarveldus kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamisel

Kui **kohustusliku kokkuleppemenetluse** algatamisel on võlausaldajal nõue maksejõuetu võlgniku vastu ja maksejõuetul võlgnikul on vastunõue selle võlausaldaja vastu, loetakse nõuded kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamisel tasaarveldatuks. See reegel kehtib ka mitterahaliste nõuete ja nõuete suhtes, mille maksetähtaeg ei ole kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamisel saanud. Kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamine ei mõjuta tagatisega ja eelisnõudeid ega välistamisõigust. Suurte, keskmise suurusega või väikeste ettevõtete maksejõuetusmenetluses võib tagatisega nõuetele laieneda finantsiline restruktureerimine.

Nõuete tasaarveldamine pankrotimenetluse algatamisel

Kui **pankrotimenetluse** algatamisel on võlausaldajal nõue pankrotivõlgniku vastu ja pankrotivõlgnikul on vastunõue selle võlausaldaja vastu, loetakse nõuded pankrotimenetluse algatamisel tasaarveldatuks. See reegel kehtib ka mitterahaliste nõuete ja nõuete suhtes, mille maksetähtaeg ei ole pankrotimenetluse algatamisel saanud. Võlausaldaja ei teata oma nõudest pankrotivõlgniku vastu pankrotimenetluses, vaid ta peab teavitama haldurit tasaarveldusest kolme kuu jooksul alates pankrotimenetluse algatamise teate avaldamisest. Kui võlausaldaja ei teavita haldurit tasaarveldusest, vastutab võlausaldaja pankrotivõlgniku ees kulude ja muu kahju eest, mis tekivad pankrotivõlgnikul võlausaldaja tegevusetuse tõttu. Kui võlausaldaja nõue pankrotivõlgniku vastu on tingimuslik, tehakse tasaarveldus, kui võlausaldaja seda nõuab ja kohus annab selleks nõusoleku.

Kui pankrotivõlgniku vastu tekkis nõue enne pankrotimenetluse algatamist või uus võlausaldaja omandas nõude enne pankrotimenetluse algatamist eelmise võlausaldaja loobumise kaudu, ei saa seda tasaarveldada pankrotivõlgniku vastunõudega uue võlausaldaja vastu, kui nõue tekkis enne pankrotimenetluse algatamist.

Kui pankrotivõlgniku vastu tekkis nõue enne pankrotimenetluse algatamist, ei või seda tasaarveldada pankrotivõlgniku vastunõudega selle võlausaldaja vastu, kui nõue tekkis pärast pankrotimenetluse algatamist.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Korraldused õigustehingu või muu õigustoimingu tegemiseks võlgniku nimel lõpevad, kui võlgnik andis need enne pankrotimenetluse algatamist. Pärast pankrotimenetluse algatamist ei või makseteenuse osutaja teha makseid maksejõuetu võlgniku rahalistest vahenditest ei täitmisele pööramise otsuse ega kohustusliku sissenõudmise otsuse alusel. Pakkumised, mida pankrotivõlgnik on enne pankrotimenetluse algatamist teinud, lõpevad, välja arvatud juhul, kui adressaat võttis pakkumise vastu enne pankrotimenetluse algatamist.

Haldur võib pankrotimenetluse algatamisel lõpetada ühekuulise etteatamisega rendi- ja liisingulepingud, kui pankrotivõlgnik sõlmis need enne pankrotimenetluse algatamist, olenemata üldistest seadusjärgsetest eeskirjadest ja lepingutingimustest. Kui pankrotivõlgnik teostab oma lõpetamise õigust, algab etteatamistähtaeg selle kuu viimasel päeval, mil teine lepingupool sai pankrotivõlgniku avalduse lõpetamise kohta, ja lõpeb järgmise kuu viimasel päeval. Teisel lepingupoolel on õigus nõuda pankrotivõlgnikult hüvitist kahjude eest, mis tekkisid lõpetamise õiguse teostamise tõttu vastuolus üldiste eeskirjadega. Kahjuhüvitishõudest tuleb pankrotimenetluses teatada ja see tasutakse jaotatavast varast vastavalt võlausaldajate nõuete rahuldamisest käsitlevatele õigusaktidele.

Pankrotimenetluse algatamine ei mõjuta arvelduskokkulepet ega kvalifitseeritud finantslepingut, millele kohaldatakse arvelduskokkuleppes sätestatud eeskirju. Kui pärast arvelduskokkuleppes sätestatud eeskirjade kohast vastastikuste õiguste ja kohustuste kindlaksmääramist tekib teisel lepingupoolel rahaline netonõue pankrotivõlgniku vastu, peab teine lepingupool teatama nõudest pankrotimenetluses ja see tasutakse jaotatavast varast vastavalt võlausaldajate nõuete rahuldamisest käsitlevatele õigusaktidele.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleilolevatele kohtuasjadele)?

Täitmisele pööramise ja pandiõiguse koeld

Pärast **maksejõuetusmenetluse** algatamist maksejõuetu võlgniku vastu ei ole üldiselt seadusega lubatud teha otsust täitmisele pööramise või pandiõiguse kohta, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Pärast **ennetava restruktureerimise menetluse algatamist** võlgniku vastu ei ole lubatud teha otsust ennetava restruktureerimise esemeks oleva rahalise nõude täitmisele pööramise või pandiõiguse kohta.

Algatatud täitemenetluse või pandiõiguse lõpetamine

Täitemenetlus või pandiõigusega seotud menetlus, mis on algatatud maksejõuetu võlgniku vastu **enne kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamist**, lõpetatakse viimati nimetatud menetluse algatamisel ja seda võib jätkata ainult võlanõuet menetleva kohtu otsuse alusel, mis on seaduse kohaselt eespool nimetatud menetluste alus.

Pankrotimenetluse algatamisel maksejõuetu võlgniku vastu avalduvad enne pankrotimenetluse algatamist algatatud täitemenetluse või pandiõiguse järgmised õiguslikud tagajärjed:

kui vallas- või kinnisvaraga seotud täitemenetluses või pandiõigusega seoses ei ole võlausaldaja enne pankrotimenetluse algatamist eraldamisõigust veel omandanud, peatatakse täitemenetlus või pandiõigus pankrotimenetluse algatamisel;

kui vallas- või kinnisvaraga seotud täitemenetluses või seoses pandiõigusega on võlausaldaja enne pankrotimenetluse algatamist eraldamisõiguse omandanud ja kui eraldamisõigusega vara ei ole enne pankrotimenetluse algatamist veel müüdüd, peatatakse täitemenetlus või pandiõigus pankrotimenetluse algatamisel;

kui võlausaldaja omandab täitemenetluses eraldamisõiguse enne pankrotimenetluse algatamist ja kui enne pankrotimenetluse algatamist on eraldamisõigusega vara täitemenetluses maha müüdüd, ei mõjuta pankrotimenetluse algatamine täitemenetlust, ja ajutisel või esialgsel meetmel põhinev tagatise menetlus peatatakse pankrotimenetluse algatamisel ja kõik selle menetluse käigus tehtud toimingud tühistatakse.

Täitemenetlus või pandiõigusega seotud menetlus, mis algatati võlgniku suhtes enne **ennetava restruktureerimise menetluse algatamist** täitmisele pööramise või ennetava restruktureerimise esemeks oleva finantsnõude tagamise eesmärgil, lõpetatakse ennetava restruktureerimise menetluse algatamisel.

Täitevkohus otsustab täitemenetluse või pandiõiguse lõpetamise võlgniku taotluse alusel.

Pankrotimenetluse konsolideerimise põhimõte

Kuni pankrotimenetluse algatamiseni võib võlausaldajate teatada pankrotivõlgnikuga sõlmitud suhtes tekkinud kohustuse täitmise nõudest ainult selle võlgniku vastu peetavas pankrotimenetluses ja kooskõlas menetluseeskirjadega (eeskirjad nõuete teatamise ja nende kontrollimise kohta, vaidlustatud nõuetega seotud kohtuprotsessi (hagi esitamine) eeskirjad jne).

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Kui võlausaldaja on esitanud enne pankrotimenetluse algatamist hagi mingi nõude kindlaksmääramiseks, peatatakse menetlus tsiviilkohtumenetluse seadustiku eeskirjade alusel (*Zakon o pravdnem postopku*). Võlausaldaja, kes on esitanud hagi enne pankrotimenetluse algatamist, peab teatama oma nõudest pankrotimenetluses.

Päeval, mil avaldatakse nõuete kinnitamise otsus, lõpevad alused, mille tõttu hagi pankrotimenetluse tagajärjel peatati. Kui võlausaldaja nõuet tunnustatakse, lõpeb tema õiguslik huvi selle nõudega seotud hagi menetlemiseks ja kohtumenetlus peatatakse. Võlausaldajale makstakse võrdne proportsionaalne osa teiste võlausaldajatega, kelle tagatiseta tavanõudeid pankrotimenetluses tunnustati.

Kui haldur vaidlustab võlausaldaja nõude pankrotimenetluses, peab võlausaldaja esitama peatatud hagi jätkamise taotluse ühe kuu jooksul alates nõuete kinnitamise otsuse avaldamisest. Sel juhul on võlausaldajal vaja taotleda hagi ainult nõude olemasolu kindlaksmääramist. Kui võlausaldaja nõude vaidlustab teine võlausaldaja, peab esimene võlausaldaja laiendama oma hagi, et kaasata nõude vaidlustanud võlausaldaja uue kostjana ühe kuu jooksul alates nõuete kinnitamise otsuse avaldamisest. Kui nõue on hagi kindlaks määratud, makstakse võlausaldajale võrdne proportsionaalne osa teiste võlausaldajatega, kelle tagatiseta tavanõudeid pankrotimenetluses tunnustati.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Maksejõuetuse põhimenetluses võib menetluse käigus teha menetlustoiminguid iga võlausaldaja, kes taotleb oma nõude kindlaksmääramist võlgniku suhtes. Üldjuhul on iga võlausaldajal (kui poolel) õigus esitada maksejõuetusmenetluses edasikaebus iga kohtuotsuse kohta, välja arvatud juhul, kui seaduses on ette nähtud, et mingi kindla otsuse kohta võivad edasikaebuse esitada ainult teatud pooled. Edasikaebus tuleb esitada 15 päeva jooksul. Isikute jaoks, kelle suhtes tuleb teha otsus vastavalt ZFPPIPPile, algab 15päevane aeg otsuse tegemise päevast; teiste isikute jaoks algab 15päevane aeg otsuse avaldamise päevast.

Maksejõuetusmenetluses võib võlausaldaja teha menetlustoiminguid ka võlausaldajate komitee kaudu, kellel on võlausaldajate organina volitus teha kõikide menetluspooled olevate võlausaldajate nimel seaduses sätestatud menetlustoiminguid. Võlausaldajate komitee moodustatakse kohustuslikus kokkuleppemenetluses; pankrotimenetluses moodustatakse see ainult võlausaldajate nõudel.

Kohustuslik kokkuleppemenetlus

Võlausaldajate komitee

Kohustuslikus kokkuleppemenetluses moodustab kohus võlausaldajate komitee, kellel on oma õiguste ja volituste teostamise eesmärgil õigus kontrollida võlgniku raamatupidamisarvestust (st võlgniku tegevuse ja finantsseisu kontrollimine), et kaitsta võlausaldajate huve, ning esitada ettepanekuid ja arvamusi, mis on vajalikud võlausaldajate kaitsmiseks menetluses. Kohustuslikus kokkuleppemenetluses võib võlausaldajate komitee teha maksejõuetu võlgniku

finantsilise restruktureerimise eesmärgil teatud õiguslikel tingimustel otsuse aktsiakapitali suurendamise kohta rahasüstide või mitterahaliste sissemaksete kaudu, millele laienevad võlausaldajate nõuded maksejõuetu võlgniku vastu.

2013. aasta lõpus tehti suurte ja keskmise suurusega ettevõtjate tõhusa finantsilise restruktureerimise lihtsustamise eesmärgil seadusandlikke muudatusi, mis hõlmasid võlanõude erieeskirju eespool nimetatud ettevõtjate jaoks. See tugevdas märkimisväärselt võlausaldajate seisundit. Vastavalt 2016. aasta seadusandlikule muudatusele kasutatakse selle menetluse eeskirju ka väikeettevõtjate puhul. Halduri ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks kohustuslikus kokkuleppemenetluses on vaja ulatuslikumaid kogemusi ja koolitust ning sel põhjusel ei kohaldata halduri määramisel automaatse määramisjärjekorra eeskirja. Selle asemel valib kohus halduri enda hinnangu alusel. Kui võlausaldajad teevad ise ettepaneku algatada maksejõuetu võlgniku suhtes kohustuslik kokkuleppemenetlus kooskõlas uue õigusnormiga, määrab kohus taotluse esitajate väljapakutud halduri. Uue süsteemi kohaselt võib võlausaldajate komitee määrata ka võlausaldajate esindaja. See võimaldab võlausaldajate komiteel jälgida tõhusamalt võlgniku ettevõtte äritegevust ja juhtimisprotsesse komitee volituste raamesse jääva finantsilise restruktureerimise meetmete (näiteks äritegevuse restruktureerimise meetmed ärikulude optimeerimise või äritegevuse tõhustamise eesmärgil) rakendamisel. Võlausaldajate komitee volitusi laiendati veelgi ja nende hulka lisati võimalus muuta finantsilise restruktureerimise kava.

Üksiku võlausaldaja õiguskaitsevahendid kohustuslikus kokkuleppemenetluses

Iga võlausaldaja või haldur võib esitada vastuväite võlanõude menetlemise kohta, kui võlgnik ei ole maksejõuetu ja suudab tasuda kõik oma kohustused täielikult ja õigel ajal;

maksejõuetu võlgnik suudab täita oma kohustused suuremas ulatuses või lühema aja jooksul, kui kohustusliku kokkuleppemenetluse ettepanekus on pakutud;

on ebatõenäoline, et finantsilise restruktureerimise kava elluviimine võimaldab võlgnikul lühema või pikema aja jooksul maksevõimeliseks muutuda;

on ebatõenäoline, et võlausaldajad saavad võlgniku pakutud kohustusliku kokkuleppemenetluse kinnitamise teel soodsamad tingimused oma nõuete rahuldamiseks kui siis, kui algatatakse pankrotimenetlus, või

maksejõuetu võlgnik tegutseb vastuolus eeskirjadega, mis piiravad tema äritegevust kohustusliku kokkuleppemenetluse ajal, või hilineb rohkem kui 15 päeva töötajatele miinimumpalga maksmisega või selliste maksude ja maksete tasumisega, mille võlgnik peab välja arvutama ja tasuma ühel ajal töötajatele palkade maksmisega.

Iga võlausaldaja, keda kinnitatud kohustuslik kokkuleppemenetlus mõjutab, võib paluda kohtul selle tühistada, kui maksejõuetu võlgnik suudab võlausaldajate nõude täies ulatuses tasuda. Nõude tühistamise hagi tuleb esitada kuue kuu jooksul pärast kinnitatud kohustusliku kokkuleppemenetlusega ette nähtud nõude tasumise tähtaja möödumist. Iga võlausaldaja, keda kinnitatud kohustuslik kokkuleppemenetlus mõjutab, võib paluda kohtul selle tühistada, kui see saadi pettuse teel. Nõude tühistamise hagi tuleb esitada kahe aasta jooksul pärast kohustusliku kokkuleppemenetluse kinnitamise otsuse jõustumist.

Pankrotimenetlus

Võlausaldajate komitee

Pankrotimenetluses on võlausaldajate komiteel õigus kontrollida kõiki dokumente, mis on pankrotimenetluses halduri valduses ja mida ta peab seoses menetlusega koostama. Pankrotimenetluses võib võlausaldajate komitee esitada

arvamuse pankrotivõlgniku vajaliku äritegevuse lõpuleviimise kohta;

nõusoleku pankrotivõlgniku äritegevuse jätkamiseks;

arvamuse halduri esitatud pankrotimenetluse kava kohta;

arvamuse vara müümise otsuse kohta;

nõusoleku, kui alg- või baashind moodustab alla poole vara hinnangulisest väärtusest likvideerimisväärtuse alusel;

arvamuse halduri hinnangu kohta pankrotimenetluse kuludele ja selle hinnangu muutmise kohta ja

arvamuse pankrotimenetluse lõpuleviimise kohta.

Lihtsustatud kohustusliku kokkuleppemenetluse korral ja ennetava restruktureerimise menetluses võlausaldajate komiteed ei moodustata.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotimenetluses on haldur pankrotivõlgniku seaduslik esindaja, keda on volitatud pankrotivara haldama ja realiseerima.

Pankrotivara haldamiseks annab pankrotihaldur esmajoones pankrotivõlgniku vara rendile ja suurendab tema rahalisi vahendeid. Haldur võib sõlmida ka kohtuliku või kohtuvälise kokkuleppe, mille jaoks tal on vaja võlausaldajate komitee arvamust ja kohtu nõusolekut. Pärast pankrotimenetluse algatamist võib pankrotivõlgniku vara rendile või üürile anda ainult juhul, kui see ei lükka edasi vara müüki. Rendi- või üürilepingu võib sõlmida ainult kindlaks ajaks ja mitte kauemaks kui üheks aastaks. Haldur võib kohtu nõusolekul kehtestada üürile antava vara eelisostuõiguse üürniku kasuks.

Pankrotivõlgniku rahaliste vahendite investeerimisel on haldur kohustatud järgima õigusakte. Rahalisi vahendeid võib investeerida ainult võlakirjadesse, mille on välja andnud Sloveenia Vabariik või muu ELi liikmesriik, Euroopa Keskpank, Sloveenia keskpank või muu ELi liikmesriigi keskpank, või võlakirjadesse (v.a allutatud võlakirjad), mille on andnud välja Sloveenia Vabariigis registreeritud asukohaga pank või muus ELi liikmesriigis asuv krediidiasutus.

Sularahahoised võib avada ainult pangas, mille registreeritud asukoht on Sloveenia Vabariigis, või krediidiasutuses, mille registreeritud asukoht on muus ELi liikmesriigis.

Realiseerimisel võib pankrotihaldur müüa pankrotivõlgniku vara, nõuda sisse tema nõudeid ja teostada muid õigustoiminguid tema varaliste õiguste realiseerimiseks. Pankrotivõlgniku vara müügilepingu võib sõlmida avaliku oksjoni või siduva pakkumiskutse kaudu. Ostjaga peetavate otseläbirääkimiste teel võib lepingu sõlmida ainult erandkorras. Müük algab kohtu (esimese) müügiotsusega. Kohus väljastab müügiotsuse halduri taotlusel ja võlausaldajate komitee arvamuse alusel. Kui müüakse vara, mille puhul ühel eraldi võlausaldajal on tagasimakse saamisel eelisõigus (seatud pant), on vajalik ka selle võlausaldaja aramus. Otsuses, millega kohus teeb esimest korda otsuse mingi vara müügi kohta, otsustab ta ka järgmist:

1. müügi meetod;
2. alghind avalikul oksjonil või baashind siduvas pakkumiskutses ja
3. deposiidisumma.

Kui esimese müügiotsuse alusel korraldatud avalik oksjon või esitatud pakkumiskutse mingi vara müügiks ei ole edukas, võib kohus järgmises müügiotsuses

1. kas

– otsustada uuesti, et müük toimub avaliku oksjoni või siduva pakkumiskutse kaudu, ja

– kehtestada madalama alg- või baashinna kui esimeses otsuses või

2. otsustada korraldada mittesiduva pakkumiskutse müügiks otseläbirääkimiste alusel.

Kohus kehtestab baashinna menetlusega, milles nõustatakse siduvate pakkumistega vara hinnangulise väärtuse alusel. Esimeses müügiotsuses ei või baashind olla madalam kui pool vara väärtusest, mis on määratud selle likvideerimisväärtuse alusel. Järgmises müügiotsuses võib kohus kehtestada alg- või baashinna, mis moodustab alla poole vara hinnangulisest väärtusest, mis on määratud selle likvideerimisväärtuse alusel, kui võlausaldajate komitee või üksik võlausaldaja annab selleks oma nõusoleku.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetluses peavad võlausaldajad teatama pankrotivõlgniku vastu esitatavatest nõuetest, mis tekkisid enne pankrotimenetluse algatamist, välja arvatud nõuded, millest seaduse kohaselt ei ole vaja teatada. Võlausaldaja, kes vastutab pankrotivõlgniku kohustuse eest solidaarselt vastutava kaasvõlgnikuna, tagatise andja või pantijana, peab teatama pankrotimenetluses oma võimalikust tagasinõudest, mis ei ole enne pankrotimenetluse algatamist veel tekkinud, edasilükkaval tingimusel, mille kohaselt omandab võlausaldaja tagasinõude pankrotivõlgniku vastu selliselt, et nõue tasutakse pärast pankrotimenetluse algatamist. Kui peale pankrotivõlgniku peavad võlausaldaja nõude täitma ka solidaarselt vastutavad kaasvõlgnikud või tagatise andjad, võib võlausaldaja esitada nõudeteate ja taotluse nõude täissumma kindlaksmääramise kohta pankrotimenetluses, kuni see on täielikult tasutud äramuutval tingimusel, mis saab teoks, kui võlausaldaja nõude tasub teine solidaarselt vastutav kaasvõlgnik või tagatise andja. Kui võlausaldaja ei pea teatamise tähtjast kinni, lõpeb tema nõue pankrotivõlgniku vastu ja kohus lükkab hilinenud nõudeteate tagasi.

Pankrotimenetluses **ei ole vaja teatada eelisinõuetest** seoses nende töötajate palkade ja palgahüvitiste maksimisega, kelle töö muutub pankrotimenetluse algatamise tõttu ebavajalikuks, ajavahemiku eest alates pankrotimenetluse algatamisest kuni teatamisaja lõpuni, ning nende töötajate koondamishüvitistest, kelle töölepingud lõpetas haldur seetõttu, et nende töö muutus ebavajalikuks pankrotimenetluse algatamise tõttu või selle ajal. Samuti ei informeerita teatavatest nõuetest, mis on seotud maksude arvestamise ja tasumisega.

Kui **nõue on tagatud eraldamisõigusega**, peab võlausaldaja teatama sellest tagatud nõudest pankrotimenetluses ka eraldamisõigusest teatades. Kui mingis olukorras on pankrotimenetluse algatamise ajal registreeritud pankrotivõlgniku omandiõigus kinnisvara suhtes ja seda omandiõigust piirab seatud hüpoteek või maksimumhüpoteek, mille kohta oli kanne tehtud enne pankrotimenetluse algatamist, arvestatakse, et hüpoteek või maksimumhüpoteek ja sellel põhinev nõue on registreeritud pankrotimenetluses õigel ajal.

Võlausaldajad peavad teatama enne pankrotimenetluse algust tekkinud **välistusõigusest** kolme kuu jooksul pärast pankrotimenetluse algatamise teate avaldamist. Välistusõigus ei lõpe ka siis, kui võlausaldaja ei pea välistusõigusest teatamise tähtjast kinni. Kui haldur müüb vara, millele laieneb teatamata välistusõigus, kaotab välistusõigusega võlausaldaja välistusõiguse, kuid ta võib nõuda vara müügist saadud raha maksmist, millest arvatakse maha müügist seotud kulud. Välistusõigusega võlausaldajal ei ole õigust nõuda kahjude hüvitamist. Võlausaldaja kaotab välistusõiguse ja õiguse raha maksmisele, kui ta ei teata nendest õigustest enne esimese üldise jaotamise kava avaldamist.

Pärast pankrotimenetluse algatamist tekkivaid pankrotivõlgniku kohustusi (teatud eranditega) käsitatakse **menetluskuludena**. Need liigitatakse järgmiselt: – jooksvad kulud (näiteks pankrotimenetluse jaoks vajalikke teenuseid osutavate poolte palgad ja muud hüvitised, sealhulgas nendega kaasnevad maksud ja maksed, mida võlgnik peab arvestama ja tasuma, halduri kulud; elektri-, vee-, kütte-, telefoni- ja muud kulud, mis on seotud pankrotimenetluseks vajalike ärruumide kasutamisega, kindlustusmaksed pankrotivarasse kuuluva vara kindlustamise eest, avaldamiskulud, pankrotivõlgniku õiguskulud nõuete vaidlustamisel, raamatupidamiskulud, kulud haldus- ja muude pankrotimenetluses vajalike teenuste eest jne) ja – juhukulud (kohustusliku kokkuleppemenetluse ajal tekkinud ja võlausaldajate esitatud nõuete tasumine, kohustuste täitmine vastastikku täitmata jäetud kahepoolsete lepingute alusel, kiireloomuliste õigustehingute lõpetamiseks ja äritegevuse jätkamiseks vajalike kohustuste täitmine, vara hindamise ja muude müügiga seotud toimingute kulud jne).

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Nõudest teatades saab võlausaldaja õiguse teha menetlustoiminguid maksejõuetuse põhimenetluses. Nõuetest tuleb teatada ettenähtud tähtaja jooksul. Teade esitatakse ainult enne maksejõuetusmenetluse algatamist tekkinud nõuete kohta.

Kohustuslikus kokkuleppemenetluses teatakse nõuetest ja kontrollitakse neid eelkõige selleks, et hinnata selle võlausaldaja menetlusõigust, kes peab kohustusliku kokkuleppemenetluse üle hääletama. Nõuded tuleb esitada 30 päeva jooksul alates menetluse algatamise teate avaldamise päevast Sloveenia Vabariigi avalike õigusregistrite ja seotud teenuste ameti (AJPES) veebisaidil. Teatamata jätmise või hilinenud teatamise tõttu ei kaota võlausaldaja küll nõuet, kuid jääb ilma oma hääletamisõigusest.

Pankrotimenetluses on nõuetest teatamine ja nende kontrollimine alus, mille põhjal määratakse kindlaks pankrotivara jaotamine. Selles menetluses peavad võlausaldajad teatama oma nõuetest kolme kuu jooksul alates pankrotimenetluse algatamise teate avaldamisest AJPESi veebisaidil.

Eraisiku pankroti korral ei kaota võlausaldaja nõuet, kui sellest teatakse pärast tähtaega, kuid haldur kannab selle lisanõuete nimekirja.

Kui võlausaldaja vastu esitatakse hagi, millega vaidlustatakse pankrotivõlgniku õigustoimingud, peab ta ühe kuu jooksul pärast hagi esitamise päeva teatama pankrotimenetluses oma nõudest tingimusliku nõudena, mis tekib, kui kohtuasjas tehakse lõplik otsus. Kui haldur lõpetab üürilepingu või kahepoolset täitmata jäetud lepingu, peab võlausaldaja esitama sellega seotud kahjuhüvitisnõude ühe kuu jooksul pärast lõpetamis- või taganemisõigust teostava pankrotivõlgniku avalduse saamist.

Nõude sisu

Maksejõuetusmenetluses esitatav nõudeteade peab sisaldama

1. summat, mille nõudena tunnustamist menetluses soovitakse, ja
2. nende asjaolude kirjeldust, millel põhineb nõude kõlblikkus, ja tõendeid selle kohta, sealhulgas esitatud dokumente.

Samuti peaks pankrotimenetluses esitatav nõudeteade sisaldama andmeid pangakonto kohta, millele teha makse nõude tasumiseks. Kui võlausaldaja algatas enne pankrotimenetluse algatamist kohtuasja või muu menetluse, peab teade sisaldama ka teavet kohtu või muu pädeva asutuse kohta, kus menetlus toimub, ning asja registrinumbrit.

Nõude kontrollimise taotlus peab sisaldama:

1. nõude põhisummat;
2. juhul, kui maksejõuetusmenetluse võlausaldaja taotleb peale põhisumma ka intressi: alates maksetähtjast kuni maksejõuetusmenetluse algatamiseni arvestatud intressi kapitaliseeritud summat; halduri eelisinõuete korral: arvestatud intressi kapitaliseeritud summat;
3. juhul, kui maksejõuetusmenetluse võlausaldaja taotleb peale põhisumma ka selliste kulude hüvitamist, mis tekkisid nõude kohtuliku täitmisele pööramise või muude maksejõuetusmenetluse algatamise eel algatatud menetluste tõttu: nende kulude summat;
4. juhul, kui võlausaldaja taotleb nõude määramist eelisinõudeks: sõnaselget taotlust, et nõuet käsitataks jagamisel eelisinõudena, ja
5. juhul, kui võlausaldaja taotleb nõude määramist tingimuslikuks nõudeks: sõnaselget kirjeldust asjaoludest, mille tekkimine tähendab nõudega seotud edasilükkava või äramuutva tingimuse teokssaamist.

Maksejõuetusmenetluses võib võlausaldaja esitada ühes taotluses mitu nõuet.

Nõuete kontrollimise menetlus

Nõuete kontrollimise menetlus koosneb kolmest etapist.

1. Halduri kinnitus esitatud nõuete kohta

Haldur esitab kinnituse nõuete tunnustamise või vaidlustamise kohta, koostades *kontrollitud nõuete põhinimekirja (osnovni seznam preizkušnih terjatev)*.

Nimekirjas märgib haldur iga nõude kohta, kas see on tunnustatud või vaidlustatud. Kohus avaldab nimekirja maksejõuetusmenetluse teadete avaldamiseks

kasutatavatel veebisaitidel. Võlausaldajad võivad esitada vastuväiteid põhinimekirjas sisalduvate teatatud nõuete vigade kohta 15 päeva jooksul alates selle avaldamisest, esitades *vastuväite põhinimekirja kohta (ugovor proti osnovnem seznamu)*. Kui võlausaldaja vastuväide on põhjendatud, peab haldur tegema põhinimekirja paranduse.

2. Võlausaldaja kinnitus teiste võlausaldajate teatatud nõuete kohta

Igal võlausaldajal, kes on teatanud menetluse käigus oma nõudest õigel ajal, on õigus esitada vastuväide teiste võlausaldajate nõuete kohta *nõuet vaidlustava vastuväitega (ugovor o prerekanju terjatev)*. Võlausaldaja peab esitama nõuet vaidlustava vastuväite kohustuslikus kokkuleppemenetluses 15 päeva jooksul ja pankrotimenetluses ühe kuu jooksul alates kontrollitud nõuete põhinimekirja avaldamisest. Eraisiku pankrotimenetluses ja kohustuslikus kokkuleppemenetluses võib esitada vastuväite ka menetluspooleks olev maksejõuetu võlgnik. Haldur kannab võlausaldajate ja võlgniku avaldused vaidlustatud nõuete kohta *kontrollitud nõuete lisanimekirja (dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev)*. Vigade kohta, mis tulenevad esitatud vastuväitega tegelemata jätmisest, esitatakse nõue lisanimekirja kohta esitatud vastuväites.

3. Kohtu otsus nõuete kontrollimise kohta

Kohus teeb otsuse nõuete kontrollimise kohta *nõuete kontrollimist käsitleva otsusega* (sklep o preizkusu terjatev). *Selle otsuse alusel koostab haldur kontrollitud nõuete lõppnimekirja (končni seznam preizkušenih terjatev)*, mille kohus avaldab koos nõuete kontrollimist käsitleva otsusega.

Nõuete kontrollimist käsitlevas otsuses langetab kohus otsuse vastuväidete, kontrollitud ja vaidlustatud nõuete, tõenäoliselt tõendamist nõudvate nõuete kohta ja selle kohta, kes peab esitama oma nõude maksmapanekuks hagi teises menetluses (st kohtuasjas). Kohtuhagi esitamise tähtaeg on üks kuu.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Pankrotivara on pankrotivõlgniku vara, mis realiseeritakse menetluskulude katmiseks ja võlausaldajate nõuete tasumiseks. Õigusaktides eristatakse pankrotivara ja eripankrotivara. Viimane on vara, millele laieneb eraldamisõigus, või selle vara realiseerimisest saadud rahalised vahendid. Mis tahes eraldamisõigusega vara puhul on vaja moodustada eraldi pankrotivara ja hallata seda eraldi varast, mis on osa üldisest pankrotivarast, ja muusse eripankrotivarasse kuuluvatest varadest.

Pankrotivara realiseeritud osa on jaotatav vara ja see on ette nähtud võlausaldajate nõuete tasumiseks. Jaotatav üldvara on rahalised vahendid, mis on saadud üldise pankrotivara realiseerimisel ja millest arvatakse maha pankrotimenetluse kulud. Jaotatav erivara on rahalised vahendid, mis on saadud eripankrotivara realiseerimisel ja millest arvatakse maha realiseerimise kulud.

Pankrotimenetluses eelisjärjekorras tehtavate maksetega seoses liigitatakse võlausaldajate nõuded, mis on tekkinud enne menetluse algatamist, järgmiselt: tagatud nõuded, mille tasumine on tagatud eraldamisõigusega, mis hõlmab õigust nõude eelisjärjekorras tasumisele mingist konkreetsest varast, ja tagamata nõuded, millest tasutakse esimesena eelisnõuded, seejärel tavanõuded, millele järgnevad allutatud nõuded ja lõpuks ettevõtete õigused.

Tagatud nõuded on nõuded, mille tasumine on tagatud eraldamisõigusega. Eraldamisõigus on igasugune õigus nõude eelisjärjekorras tasumisele mingist konkreetsest varast. Kõige tavalisem eraldamisõigus on pant. Pankrotimenetluses tasutakse tagatud nõuded eelisjärjekorras eraldamisõiguse alla kuulunud vara müügist saadud rahast.

Tagamata nõuded on nõuded, mis ei ole eraldamisõigusega tagatud. Tegemist on allutatud nõuetega tagatud nõuete suhtes, mis makstakse tagasi varast, millele laienes eraldamisõigus. Järelejäädud varast tehakse maksed järgmises järjekorras: 1) eelisnõuded, 2) tavanõuded ja 3) allutatud nõuded.

Eelisnõuded on (tagamata) nõuded, mis tuleb õigusaktide kohaselt tasuda eelisjärjekorras enne (tagamata) tavanõuete tasumist (näiteks palgad ja palgahüvitised maksejõuetusmenetluse algatamisele eelnenu viimase kuu kuu eest, koondamishüvitis töötajatele, tasumata maksed jne). Kui pankrotimenetlus algatatakse sellepärast, et kohustuslikul kokkuleppemenetlusel ei olnud tulemusi, saavad kohustusliku kokkuleppemenetluse käigus tekkinud nõuded absoluutse eelisõiguse ja need tasutakse enne eelisnõuete tasumist.

Tavanõuded on tagamata nõuded, mis ei ole eelis- ega allutatud nõuded.

Allutatud nõuded on tagamata nõuded, mis tasutakse alles pärast seda, kui tasutud on kõik võlausaldaja ja võlgniku vahelise õigussuhte alusel võlgniku vastu esitatud tagamata nõuded, juhul kui võlgnik muutub maksejõuetuks. Kohustusliku kokkuleppemenetlusega võib allutatud nõuded muuta omandisaluseks. Kui neid ei anta üle mitterahalise sissemaksena, tähendab kinnitatud kohustuslik kokkuleppemenetlus nende lõpetamist.

Ettevõtete õigustel (aktsiad või ettevõtete osalused) ei ole võlaõiguse tunnuseid (õiguslikku olemust) ja need annavad aktsionäridele või osanikele õiguse proportsionaalsele osale pankrotivara ülejäägist.

Enne võlausaldajatele maksete tegemist eraldatakse pankrotivarast (jaotatav pankrotivara) summa, mida on vaja pankrotimenetluse kulude katmiseks.

Võlausaldajatele tehakse maksed järgmises järjekorras: eraldamisõigusega võlausaldajatele, kelle nõue on tagatud eraldamisõigusega (näiteks hüpoteegiga), makstakse esmajärjekorras varast, millele tagatis laienes (jaotatav erivara); võlausaldajatele, kelle nõuded tulenevad lepingutest või muudest õigustehingutest, mille pankrotivõlgnik sõlmis kohustuslikule kokkuleppemenetlusele eelnenu ajal enne pankrotimenetluse algatamist kooskõlas seaduses sätestatud eeskirjadega äritegevuse piiramise kohta kohustusliku kokkuleppemenetluses, makstakse esmajärjekorras jaotatavast üldvarast; seejärel tasutakse eelisnõuetega võlausaldajatele (töötajad) ja lõpuks muudele, tagamata tavanõuete ja allutatud nõuete võlausaldajatele. Realiseeritud vara võimalik ülejääk jaotatakse aktsionäride vahel.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Kohustuslik kokkuleppemenetlus

Võlausaldajate hääletuse alusel kokku lepitud kohustusliku kokkuleppemenetluse peab samuti kinnitama kohus. Kohustusliku kokkuleppemenetluse kinnitamise otsuses kohus

1. otsustab, kas kinnitada kohustuslik kokkuleppemenetluse või mitte;
2. määrab kindlaks kinnitatud kohustusliku kokkuleppemenetluse sisu, kehtestades
 - võlausaldajate nõuete osamaksed;
 - maksetähtajad ja
 - võlausaldajate nõuete intressimäära ajavahemikul alates kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamisest kuni tasumistähtaaja lõpuni;
3. otsustab, millised nõuded on kohustuslikus kokkuleppemenetluses kontrollitud, ja
4. annab võlgnikule korralduse tasuda kinnitatud kohustusliku kokkuleppemenetlusega kehtestatud proportsioonis, tähtajal ja intressimääraga võlausaldajate nõuded, mis on kohustuslikus kokkuleppemenetluses kontrollitud.

Menetluses kohaldatakse absoluutse eelisõiguse eeskirja. Võlgniku äritegevuse finantsiise restruktureerimise rakendamine kohustuslikus kokkuleppemenetluses tähendab, et

võlgniku aktsionärid võivad säilitada ainult selle osa võlgniku aktsiakapitalist, mis vastab võlgniku vara ülejäägile, mille nad saaksid, kui võlgniku vastu algatataks pankrotimenetlus;

võlausaldajatele tuleb anda soodsamad tingimused nende nõuete tasumisel kui siis, kui võlgniku vastu algatataks pankrotimenetlus, võttes arvesse eelisjärjekorda ja muid eelismaksete eeskirju, tava- ja allutatud nõudeid ja pankrotimenetluses tagatud nõudeid, ja võlgniku äritegevuse või selle elujõulise osaga jätkatake.

Finantsilise restruktureerimise viib ellu võlgnik, paludes võlausaldajalt nõusolekut nende tavanõuete vähendamiseks või nende makse edasilükkamiseks. Võlgnik peab pakkuma kõikidele võlausaldajatele nende tavanõuete tasumisel võrdset osakaalu, võrdseid maksetähtaegu ja sama intressimäära alates kohustusliku kokkuleppemenetluse algatamisest kuni maksetähtaja lõpuni. Kui võlgnik on kapitaliühing, võib ta paluda võlausaldajal valida, kas ta nõustub vähendama oma tavanõudeid ja lükkama maksetähtaega edasi või antakse nõuded võlgnikule üle mitterahalise sissemaksena võlgniku aktsiakapitali suurendamise alusel (võla konverteerimine omakapitaliks). Kohustuslik kokkuleppemenetlus ei mõjuta eelisinõudeid ega välistatud õigusi. Allutatud nõuded lõpevad. Tagatud nõudeid võib kohustusliku kokkuleppemenetlusega restruktureerida ainult vabatahtlikult. **Suuri, keskmise suurusega või väikesi ettevõtjaid puudutavas kohustuslikus kokkuleppemenetluses** võib tagatud nõuded restruktureerida maksetähtaja edasilükkamise või intressimäära vähendamise teel nii, et 75 % suuruse enamuse otsust kohaldatakse ka nendele eraldamisõigusega võlausaldajatele, kes ei hääletanud kohustusliku kokkuleppemenetluse poolt. Selles menetluses on finantsilise restruktureerimise meetmena võimalik anda võlgniku äritegevuse elujõuline osa teisele ettevõttele (eraldamine). Samuti on lubatud restruktureerida eraldamisõiguse ühiseks eraldamisõiguseks (nõutav on 85 % enamus).

Pankrotimenetlus juriidilise isiku vastu

Pankrotimenetluse eesmärk on realiseerida pankrotivara ja tasuda võlausaldajatele. Üldjuhul võib pankrotivõlgniku vara müügilepingu sõlmida avaliku oksjoni või siduva pakkumiskutse teel. Avaliku oksjoni võib korraldada alghinda suurendades või vähendades. Pankrotimenetluses võib ettevõtte äritegevuse või toimingud säilitada, kui müüa ettevõtte avalikul oksjonil äriüksusena või müüa selle elujõulised osad (tegutseva ettevõtte müük).

Enne võlausaldajatele maksete tegemist eraldatakse pankrotivarast summa, mis on vajalik pankrotimenetluse kulude katmiseks. Võlausaldajatele tehakse maksed järgmises järjekorras: eraldamisõigusega võlausaldajatele, kelle nõue oli tagatud eraldamisõigusega (näiteks hüpoteegiga) makstakse esmajärjekorras varast, millele tagatis laienes; seejärel tasutakse võlausaldajatele, kelle nõuded tulenevad lepingutest või muudest õigustehingutest, mille pankrotivõlgnik sõlmis kohustuslikule kokkuleppemenetlusele eelnenud ajal enne pankrotimenetluse algatamist kooskõlas seaduses sätestatud eeskirjadega äritegevuse piiramise kohta kohustuslikus kokkuleppemenetluses; siis tasutakse eelisinõuetega võlausaldajatele (töötajad) ja lõpuks muudele, tagamata tavanõuetega ja allutatud nõuetega võlausaldajatele. Realiseeritud vara võimalik ülejääk jaotatakse aktsionäride vahel.

Eraisiku pankrot

Nagu juriidiliste isikute pankrotimenetluse korral, on ka eraisiku pankrotimenetluse eesmärk tasuda proportsionaalselt ja korraga kõik võlausaldajate nõuded. Võlausaldajatele tasutakse seetõttu võlgniku varast proportsionaalselt ja ühel ajal. Pankrotivara koosneb ülemäärase võlgnevusega isiku kogu varast pankrotimenetluse algatamise ajal, välja arvatud juhul, kui sellega seotud täitmisele pööramine on välistatud vastavalt tsiviilõigusliku täitmisele pööramise ja tagatiste seaduse (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*) sätetele. Kuna erinevalt juriidilisest isikust ei lakka füüsiline isik pankrotimenetluse lõpus eksisteerimast, ei kao ka võlausaldajate pankrotimenetluses tasumata jäänud nõuded. Vastupidiselt juriidilise isiku pankrotimenetluses võlausaldajate esitatud nõuetele ei lõpe eraisiku pankrotimenetluses nõuete täitmine pankrotimenetluse lõpetamisega. Eraisiku pankrotimenetluse lõpetamise otsus, mis sisaldab tasumata tunnustatud nõuete nimekirja, on tasumata nõuetega võlausaldajate jaoks vahend nende nõuete täitmise taotlemiseks.

Oma kohustustest vabanemiseks antakse pankrotivõlgnikule võimalus esitada enne eraisiku pankrotimenetluse lõpetamise otsuse väljastamist taotlus, milles ta palub vabastamist kohustustest, mis tekkisid enne eraisiku pankrotimenetluse algatamist ja jäävad selle menetluse kohaselt tasumata. Kui pankrotivõlgnik esitab taotluse kohustustest vabastamiseks ja kohustustest vabastamise menetlus lõpeb tema jaoks pärast kontrollimisperioodi lõppu edukalt, tunnustatakse kehtetuks see osa tema kohustustest, mille saaks muidu pankrotimenetluse lõpetamise otsuse alusel sisse nõuda, ning selle järel kaob võlausaldajatel õigus need kohtu teel sisse nõuda.

Isegi kui kohustustest vabastamine on võlgniku jaoks kasulik, ei mõjuta see võlgniku järgmist liiki kohustusi:

1. töötajate eelisõigused;
2. pankrotivõlgniku vastu esitatud nõuded, mille aluseks on seadusjärgne elatis, põhitegevuse vähenemisest, töövõime vähenemisest või kadumisest tulenevad kahjuhüvitised ja hüvitis saamata jäänud elatise eest seda maksnud isiku surma tõttu;
3. rahatrahvide nõuded või kriminaalmenetluses tuvastatud kuriteoga saadud rahalise eelise sissenõudmine;
4. tingimisi karistusega seotud nõuded, kui see karistus kätkeb tingimust tagastada kuriteoga saadud rahaline eelis või hüvitada kuriteoga tekitatud kahju;
5. trahvinõuded või väärteomenetluses tuvastatud väärteoga saadud rahalise eelise sissenõudmine;
6. ebaseaduslikult omandatud vara tagastamise nõuded ja
7. tahtlikult või raske hooletuse tõttu põhjustatud kahju heastamise nõuded.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kohustuslik kokkuleppemenetlus lõpeb selle kinnitanud kohtu lõpliku otsusega.

Iga võlausaldaja, keda kinnitatud kohustuslik kokkuleppemenetlus mõjutab, võib paluda kohtul selle tühistada, kui maksejõuetu võlgnik suudab tasuda võlausaldajate tavanõuded täies ulatuses. Nõude tühistamise hagi tuleb esitada kuue kuu jooksul pärast kinnitatud kohustusliku kokkuleppemenetlusega ette nähtud nõude tasumise tähtaja möödumist.

Iga võlausaldaja, keda kinnitatud kohustuslik kokkuleppemenetlus mõjutab, võib paluda kohtul otsuse tühistada, kui see saadi pettuse teel.

Nõude tühistamise hagi tuleb esitada kahe aasta jooksul pärast kohustusliku kokkuleppemenetluse kinnitamise otsuse lõplikku jõustumist.

Kohtuasjas on pädev otsustama kohus, kes võttis vastu kohustuslikku kokkuleppemenetlust kinnitava otsuse.

Otsuses, millega kohus tühistab kinnitatud kohustusliku kokkuleppemenetluse, võib ta anda võlgnikule korralduse tasuda nõuete kogu tasumata osa, mida kinnitatud kohustuslik kokkuleppemenetlus mõjutas, kohtu kehtestatud aja jooksul, mis ei või olla pikem kui üks aasta alates lõpliku otsuse tegemisest.

Juriidilise isiku vastu algatatud pankrotimenetluse lõpetamine

Juriidilise isiku pankrotimenetlus lõpetatakse pankrotimenetluse lõpetamise otsusega. Kohus teeb selle otsuse halduri lõpparuande alusel, mis koostatakse pärast seda, kui haldur on lõpule viinud kõik õigusaktides ette nähtud toimingud, ja mis tugineb võlausaldajate komitee arvamusele. Haldur peab esitama lõpparuande kohtule ühe kuu jooksul pärast lõpliku jaotamise lõpuleviimist.

Kui pankrotivõlgnikule kuuluv vara tuvastatakse pärast seda, kui kohus on teinud pankrotimenetluse lõpetamise otsuse, võib hiljem tuvastatud vara puhul algatada võlgniku suhtes pankrotimenetluse selle võlausaldaja nõudel, kellel oli õigus teha võlgniku pankrotimenetluses menetlustoiminguid ja kelle osalemisõigus ei lõppenud enne pankrotimenetluse lõppu, või pankrotivõlgniku aktsionäri nõudel.

Eraisiku pankroti lõpetamine

Eraisiku pankrot lõpetatakse pankrotimenetluse lõpetamise otsusega.

Kui pankrotis eraisikul **anti võimalus kohustustest vabaneda**, võib iga võlausaldaja, kelle nõuet kohustustest vabastamise lõppotsus mõjutas, paluda kohtul otsuse esemeks olnud kohustustest vabastamine tühistada, kui võlgnik jõudis kohustustest vabastamise otsuseni oma vara puudutava teabe varjamise või valeteabe esitamise teel või muu pettusega. Kohtuasi tuleb algatada kolme aasta jooksul pärast lõpliku kohustustest vabastamise otsuse tegemist (ZFPIPPi artikkel 411). Võlausaldajad, kes tuvastavad pärast lõpliku kohustustest vabastamise otsuse tegemist võlgniku vara, mis kuulus võlgnikule (ja mida ta varjas) enne kohustustest vabastamise võimaldamist, võivad samuti taotleda kohustustest vabastamise tühistamist, taotledes sellise vara suhtes pankrotimenetluse algatamist. Sellisel juhul ei ole vaja algatada kohustustest vabastamise tühistamiseks kohtuasja kolmeaastase tähtaja jooksul.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Iga võlausaldaja peab katma enda kulud, mis tal tekivad maksejõuetusmenetluses osalemisel.

Võlgniku taotlusel algatatud kohustuslikus kokkuleppemenetluses kannab menetlus- ja muud kulud võlgnik.

Võlausaldajate taotlusel algatatud kohustuslikus kokkuleppemenetluses suurte, keskmise suurusega või väikeste ettevõtjate suhtes tasub menetluse esialgsed kulud menetluse taotleja. Selles menetluses kannab taotleja ka halduri tasude kulud. Võlgnik, kelle vastu menetlus algatati, kannab järgmist maksetega seoses tekkinud kulud:

– kvalifitseeritud õigus- ja finantsnõustajatega sõlmitud lepingud õigus- ja finantsteenuste kohta, mida on vaja, et koostada aruanne võlgniku rahalise olukorra ja tegevuse kohta, finantsilise restruktureerimise kava ja muud dokumendid, mis tuleb esitada osana kohustusliku kokkuleppemenetluse ettepanekust;

– audiitoriga sõlmitud leping võlgniku rahalise olukorra ja tegevuse kohta koostatud aruande auditeerimiseks ja

– volitatud hindajaga sõlmitud leping finantsilise restruktureerimise kava läbivaatamiseks.

Pankrotimenetluses arvestatakse menetluskulud ja menetluse ajal tekkinud kulud pankrotivara hulka enne nõuete tasumist jaotatavast varast. Kui pankrotimenetluse algatamise taotluse esitab võlausaldaja, peab ta tasuma deposiidi pankrotimenetluse esialgsete kulude katmiseks, säilitades õiguse nõuda tasutud ettemakse sisse kooskõlas pankrotimenetluse kulude tasumise eeskirjadega.

Ennetava restruktureerimise menetluses peab võlgnik tasuma proportsionaalse osa menetluses osalenud võlausaldajate kuludest, mille katab üldlevinud äritavade kohaselt tavaliselt võlgnik. Võlgnik ja võlausaldajad lepivad nende kulude hüvitamise kokku finantsilise restruktureerimise lepingus.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Tühisuse tingimused

Võlausaldajatel ja pankrotihalduril on õigus võlgniku õigustoiminguid vaidlustada. Hagi või vastuväide esitatakse isiku vastu, kelle kasuks tühine toiming teostati. Vaidlustada saab kõik õigustoimingud (sealhulgas tegevusetuse), mis tulenevad ebavõrdsete või vähendatud maksete tegemisest pankrotivõlausaldajatele või mingi võlausaldaja asetamisest soodsamasse olukorda (võlausaldajatele eeliste andmine, mida nimetatakse tühisuse objektiivseks elemendiks). Vaidlustamise korral peab taotleja tõendama, et isik, kelle kasuks tühine toiming tehti, teadis või oleks pidanud teadma võlgniku halvast rahalisest seisust (tühisuse subjektiivne element). Õigusaktides on sätestatud seaduslikud eeldused, mille kohaselt loetakse kõnealune tingimus täidetuks, ja juhud, kui õigustoiminguid ei ole võimalik vaidlustada. Õigusaktides on üksikasjalikult sätestatud ka taotluse sisu ja tühisuse taotlemise meetod.

Aeg, mille jooksul võib tühiseid toiminguid teostada

Õigustoimingud, mille võib pankrotimenetluses vaidlustada, on toimingud, mis tehti ajavahemikul alates pankrotimenetluse algatamise taotluse esitamisele eelnenud aastast kuni pankrotimenetluse algatamiseni. Tasuta (või ebaproportsionaalselt väikese ekvivalentväärtusega) õigustoiming on võimalik vaidlustada, kui see tehti ajavahemikul, mis algas 36 kuud enne pankrotimenetluse algatamise taotluse esitamist ja lõpeb pankrotimenetluse algatamisel. Tühiseks tunnistamise hagi tuleb esitada 12 kuu jooksul pärast pankrotimenetluse algatamise lõpliku otsuse tegemist.

Toimingud, mida ei saa vaidlustada

Vaidlustada ei saa õigustoiminguid, mille pankrotivõlgnik tegi kohustuslikus kokkuleppemenetluses kooskõlas õigusnormidega, mida kohaldatakse võlgniku äritegevuse jätkamise suhtes menetluse ajal; pankrotivõlgniku tehtud õigustoiminguid võlausaldajate nõuete tasumiseks kinnitatud võlanõudega kehtestatud proportsioonis, tähtaja ja intressimääraga; ning makseid käskvekslite või tšekkide eest, kui teine pool pidi saama makse, et pankrotivõlgnik ei kaotaks nõudeõigust isiku suhtes, kelle kohustused tulenevad käskvekslist või tšekist.

Samuti ei saa vaidlustada võlgniku tehtud õigustoiminguid võlausaldajate nõuete tasumiseks või muude kohustuste täitmiseks kooskõlas kinnitatud finantsilise restruktureerimise kokkuleppega.

Eraisiku pankroti eritunnused

Tasuta õigustoimingute ja pankrotivõlgnikuga lähedalt seotud isiku kasuks tehtud õigustoimingute puhul on tühisuse periood eraisiku pankroti korral viis aastat. Selle reegli alla käivad lepingud lähedalt seotud füüsiliste isikutega, samuti juriidiliste isikutega, kes on seotud pankrotivõlgnikuga või temaga lähedalt seotud füüsiliste isikutega. Need on juriidilised isikud, kelle puhul pankrotivõlgnikule või temaga lähedalt seotud isikutele kuulub eraldi või ühiselt vähemalt 25 % märgitud kapitalist, 25 % hääleõigustest või õigus määrata ja kutsuda tagasi seda juriidilist isikut esindama volitatud isikuid, või on neid isikuid volitatud esindama juriidilist isikut või tegutsema nendega seotud ettevõtete kasuks.

Viimati uuendatud: 23/05/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Slovakkia

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Slovakkias võib võlgniku suhtes algatada kõiki eri liiki maksejõuetusmenetlusi.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Eri liiki maksejõuetusmenetluste algatamise tingimused

Pankrotimenetluse algatamise tingimused

Pankrotimenetlus on jagatud kaheks osaks. Esimene osa algab pankrotiavalduse esitamisega ja jätkub kuni pankrotimääruse tegemiseni. Teine osa algab pankrotimääruse tegemisega ja jätkub kuni pankrotimenetluse lõpetamiseni.

Esimese osa käivitamine eeldab, et olemas on isik, kellel on õigus esitada pankrotiavaldus (kui menetlus algatatakse avaldusega) ja selle avalduse alusel on mõistlik eeldada, et võlgnik on maksejõuetu; ka tuleb teha ettemakse kohtule.

Teise osa (pankroti väljakuulutamise) eeldused on mitme võlausaldaja olemasolu, võlgniku ülemäärane võlgnevus või rahavooline maksejõuetus ja piisav vara pankrotimenetluse kulude katmiseks.

Isik, kel on õigus avaldust esitada: menetluse võib algatada avaldusega või avalduseta. Pankrotiavalduse võib esitada võlgnik, võlausaldaja, likvideerija või seaduses täpsustatud muu isik. Pankrotimenetlus algatatakse avalduseta eelkõige olukordades, kus saneerimine ei ole olnud edukas. Sel juhul otsustab kohus pankrotimenetluse algatamise ja pankroti väljakuulutamise ühes määruses.

Avaldus peab vastama üld- ja erinõuetele. Erinõuded sõltuvad sellest, kes avalduse esitab. Kui see on võlausaldaja, peab avaldus sisaldama tõendeid võlgniku rahavoolise maksejõuetuse kohta. Kui avalduse esitab võlgnik (eeldatakse rahavoolist maksejõuetust või ülemäärast võlgnevust), peab see sisaldama nimekirja võlgniku vara, kohustuste, seotud poolte ja viimaste finantsaruannete kohta, kui need on olemas.

Avalduse esitaja peab enne avalduse esitamist tegema ettemakse kohtu pangakontole.

Maksejõuetus tähendab, et võlgnikul on ülemäärane võlgnevus või rahavooline maksujõuetus. Võlgnikul on ülemäärane võlgnevus, kui võlgnik on kohaldatava seaduse (seadus nr 431/2002 raamatupidamise kohta) alusel raamatupidamiskohustuslane, tal on rohkem kui üks võlausaldaja ja võlgniku

kohustuste väärtus ületab võlgniku vara väärtust. Juriidilise isiku puhul on tegemist rahavoolise maksejõuetusega, kui ta on üle 30 päeva hilinenud vähemalt kahe finantskohustuse tasumisega rohkem kui ühele võlausaldajale. Füüsilise isiku puhul on tegemist rahavoolise maksejõuetusega, kui ta ei suuda tasuda vähemalt ühe finantskohustuse eest 180 päeva jooksul pärast maksetähtaega.

Pisav vara – kui on küsitav, kas pankrotimenetluse kulude katmiseks on piisavalt vara, määrab kohus asja läbivaatamiseks ajutise usaldusisiku või ajutise halduri (haldur või pankrotihaldur).

Saneerimise algatamise tingimused

Sarnaselt pankrotimenetlusele on saneerimine jagatud kaheks osaks. Esimeses osas (saneerimise algatamisel) uurib kohus, kas saneerimise tingimused on täidetud. See osa algab, kui menetluse algatamise õigusega isik (võlgnik või võlausaldaja) esitab avalduse koos halduri soovitusel võlgnik saneerida. Teine osa algab siis, kui saneerimiseks antakse luba ning võlgnik koostab, arutab ja kiidab heaks halduri ja kohtu järelevalve all ning koostöös võlausaldajatega saneerimiskava ning laseb selle kohtul kinnitada.

Võlgnik võib esitada saneerimisavalduse, kui võlgnik küsis halduri arvamust ja viimane soovitas võlgniku saneerimist arvamuses, mis ei või olla vanem kui 30 päeva.

Võlausaldaja võib esitada saneerimisavalduse, kui võlausaldaja küsis halduri arvamust ja viimane soovitas võlgniku saneerimist arvamuses, mis ei või olla üle 30 päeva vana, ja võlgnik on nõustunud avalduse esitamisega.

Võlakergenduse algatamise tingimused

Võlakergenduse algatamise tingimused: võlgnik on füüsiline isik (ettevõtja või tarbija), pankrotimenetlus on lõpetatud, võlgnik on esitanud avalduse ja võlgnik on täitnud pankrotimenetluse ajal oma kohustused. Võlgnikul ei ole siiski õigust taotleda võlgadest vabastamist, kui pankrotimenetlus lõpetati, kuna võlgniku varast ei piisanud isegi pankrotivara vastu esitatud nõuete täitmiseks. Lisaks eeldatakse, et võlgnikul on rahavooline maksejõuetus ja võlgnik on seda tunnistanud, viimasest võlakergendusest on möödunud kümme aastat, võlgniku suhtes on algatatud täitemenetlus või analoogne menetlus ning võlgnik ei kannu vabaduskaotuslikku karistust.

Avalduse võib esitada koos pankrotiavaldusega või pankrotimenetluse ajal kuni selle lõpetamiseni. Selle esitab võlgnik, keda peab siiski esindama õigusabi keskus (*Centrum právnej pomoci*), ja avalduse saab esitada ainult elektrooniliselt.

Võlgnik vabastatakse võlast, kui kohus teeb pankrotimääruse (pankrotil põhinev võlakergendus) või määrab maksegraafiku (maksegraafikul põhinev võlakergendus). Võlakergenduseks ei ole muid kohtuotsuseid vaja.

Kohustuste täitmine: kohus lubab võlakergendust, kui leiab, et võlgnik on pankrotimenetluse ajal täitnud kohaldatava seadusega sätestatud kohustused; vastasel juhul lükkab ta avalduse tagasi. Aus kavatsus – eeldatakse võlgniku ausat kavatsust, mille võlausaldajad võivad vaidlustada „klassikalises“ tsiviilmenetluses, kuid mitte võlakergenduse menetluses.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetlust kohaldatakse:

pankrotimääruse tegemise ajal võlgnikule kuulunud varale,
varale, mille võlgnik omandas pankrotimenetluse ajal,
võlgniku kohustusi tagavale varale,
muule varale, kui see on seaduses ette nähtud.

Pankrotimenetlusega hõlmatud vara sisaldab pankrotivara, mis on jagatud üldvaraks ja tagatisega võlausaldajate eraldiseisvateks varadeks.

Pankrotimenetlusest on välja jäetud järgmine: vara, mida ei ole võimalik täite- või arestimismenetluses arestida, tolligarantiid kuni tollivõla summa ulatuseni, maksutagatis ja vara, mis on pankrotimenetlusest eraldi õigusaktide alusel välja jäetud. Pankrotimenetlus hõlmab võlgniku sissetulekut sellises ulatuses, nagu see on täite- või arestimismenetluses arestitav. Netopalgale sellele osale, mille võiks muul juhul eelisjärjekorras rahuldada nõude rahuldamiseks maha arvata, kohaldatakse pankrotimenetlust ainult pankrotivara vastu esitatud nõude rahuldamise ulatuses.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Poolte rollid eri liiki menetlustes

• Võlgniku üldised kohustused

o Võlgnik on kohustatud maksejõuetuse ära hoidma. Kui tegemist on ähvardava maksejõuetusega, on võlgnik kohustatud viivitamata võtma asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid selle ärahoidmiseks. Saneerimisavalduse esitamine ei vabasta võlgnikku kohustusest esitada ka pankrotiavaldus (saneerimiseks loa andmisel pankrotimenetlus lõpetatakse).

Poolte rollid **pankrotimenetluses**

• Pankrotihaldur

o Pankrotimenetluse ajal valitseb pankrotihaldur peamiselt pankrotimenetlusega hõlmatud vara, realiseerib seda ja kasutab tulu võlgniku võlausaldajatele maksmiseks.

o Pankrotimääruse tegemisel läheb võlgniku õigus pankrotimenetlusega hõlmatud vara käsutada ja tegutseda seoses selle varaga võlgniku nimel üle pankrotihaldurile, kes tegutseb nüüd võlgniku nimel ja arvel.

Poolte rollid **saneerimismenetluses**

• Haldur

o Halduri peamine roll on koostada koostöös võlgniku ja võlausaldajatega saneerimiskava.

o Haldur uurib esitatud nõudeid ja tunnustab neid või lükkab need tagasi.

o Haldur teostab järelevalvet võlgniku üle. Üks selle vorme on saneerimist lubavas kohtumääruses esitatud võlgniku õigustoimingute heakskiitmine.

• Võlgnik

• Võlgnik täidab saneerimiskavas kehtestatud ülesandeid.

• Võlgnikul on ka õigus esitada haldurile soovitus esitatud nõude tagasilükkamiseks.

• Võlgnik tegutseb enda nimel ja arvel.

Poolte rollid (**mõlemat liiki**) **võlakergenduses**

• Võlgnik

o Võlakergenduse luba avab kolmeaastase katseperioodi, mille jooksul on võlgnik kohustatud andma haldurile iga aasta lõpus kohtu poolt kindlaks määratud rahasumma, kuid enamalt 70% võlgniku kogu netosissetulekust möödunud katseaastal. Pärast enda tasu mahaarvamist jaotab haldur raha proportsionaalselt võlgniku võlausaldajate vahel kooskõlas lõpliku jaotuskavaga.

o Katseperioodil on võlgnik kohustatud tegema mõistlikke jõupingutusi sissetulekuallikana töö või samal eesmärgil sobiva füüsilisest isikust ettevõtja tegevusala leidmiseks ning esitama kogu teabe, mida haldur nõuab, sealhulgas teabe sissetuleku, kulutuste ja elukoha aadressi, töö või töökoha muutmise kohta.

- o Völgniku katseperioodil tehtud õigustoimingud eeldavad halduri kirjalikku nõusolekut võlakergendust lubava kohtumäärusega määratletud ulatuses.
- o Völgnik, keda esindab õigusabi keskus, esitab avalduse, mis sisaldab völgniku CV-d, nimekirja seotud poolte, praeguse ja endise vara kohta ning võlausaldajate nimekirja. Völgnik deklareerib, et on rahavoolises maksejõuetuses ja esitab dokumendid arestimismenetluse kohta.
- o Selle menetluse ajal peab völgnik nõustuma, et tema vara käsutusõigus läheb üle pankrotihaldurile.
- Pankrotihaldur
- o Pankrotihaldur koostab pankrotivara hulka kuuluvatest varadest nimekirja ja käsutab neid (st pankrotimenetlusega hõlmatud vara).
- o Pankrotihaldur lõpetab teatavad lepingud.
- o Pankrotihaldur realiseerib pankrotivara hulka kuuluva vara, tasub pankrotimenetluse kulud, esitab tulude jaotuskava ja seejärel täidab selle.
- o Kui pankrotimenetluses kasutatakse maksegraafikut, koostab pankrotihaldur maksegraafiku ja esitab selle kohtule kinnitamiseks.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pankrot: völgniku pankrotile eelnenud maksetähtajaga nõuet ei ole võimalik tasaarvestada völgniku vastu esitatud nõudega, mille maksetähtaeg saabus pärast pankroti väljakuulutamist; sama kehtib ka pankrotimenetluses esitatud tingimuslike nõuete kohta. Völgniku nõuetega ei ole võimalik tasaarvestada nõudeid, mis ei ole esitatud seaduses ette nähtud viisil, pärast pankroti väljakuulutamist loovutamise või üleandmise teel omandatud nõudeid ning vaidlustatavate õigustoimingute alusel omandatud nõudeid. Nõudeid ei saa tasaarvestada nõudega, mis tuleneb vastutusest seoses völgniku nimel pankrotiavalduse esitamata jätmisega. See ei välista muude nõuete tasaarvestamist.

Saneerimine: tsiviilõigusnorme kohaldatakse muutmata kujul.

Pankrotil põhinev võlakergendus: pärast pankroti väljakuulutamist tekkivat nõuet ei ole võimalik tasaarvestada völgniku enne pankroti väljakuulutamist tekkinud vastunõudega. Enne pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuet ei ole võimalik tasaarvestada völgniku pärast pankroti väljakuulutamist tekkinud vastunõudega. See ei välista muude nõuete tasaarvestamist.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus: tsiviilõigusnorme kohaldatakse muutmata kujul.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus völgniku kehtivatele lepingutele?

Pankrot: kui völgnik oli sõlminud sünallagmaatilise lepingu **enne pankroti väljakuulutamist** ja oli selle täitnud, kuid vastaspool ei olnud seda pankroti väljakuulutamise ajal täitnud või oli seda teinud vaid osaliselt, võib pankrotihaldur nõuda lepingu täitmist või teise võimalusena sellest taganeda. Kui vastaspool on nüüd lepingu osaliselt täitnud, võib pankrotihaldur taganeda ainult nendest lepingulistest kohustustest, mida vastaspool peab veel täitma. Kui völgnik oli sõlminud sünallagmaatilise lepingu enne pankroti väljakuulutamist ja vastaspool on selle nüüd täitnud, kuid völgnik ei olnud lepingut pankroti väljakuulutamise ajal täitnud või oli seda teinud vaid osaliselt, võib vastaspool taganeda nendest lepingulistest kohustustest, mida vastaspool peab veel täitma; lepingust taganemisest tulenevad vastaspoole nõuded võib lisada pankrotimenetluse üksnes tingimuslike nõuete.

Kui völgnik oli sõlminud sünallagmaatilise lepingu enne pankroti väljakuulutamist ja völgnik ega vastaspool ei olnud lepingut pankroti väljakuulutamise ajal täitnud või seda oli tehtud vaid osaliselt, võivad pankrotihaldur ja vastaspool taganeda nendest lepingulistest kohustustest, mis tuleb veel täita; lepingust taganemisest tulenevad vastaspoole nõuded võib lisada pankrotimenetluse üksnes tingimuslike nõuete.

Kui völgnik oli enne pankroti väljakuulutamist sõlminud kestvuselepingu või lepingu, mille eesmärgiks on kohustus hoiduda teatud tegevusest või taluda teatud tegevust, võib pankrotihaldur lõpetada lepingu kahekuulise etteteatamisega, välja arvatud juhul, kui seaduses või lepingus on lepingu lõpetamiseks ette nähtud lühem aeg; pankrotihaldur võib lõpetada lepingu isegi juhul, kui see oli tähtajaline. Pankrotihaldur võib lõpetada liisingulepingu ainult tsiviilseadustikus (*Občiansky zákonník*) sätestatud tingimustel. Seda sätet ei kohaldata tööseadustiku (*Zákonník práce*) alusel sõlmitud lepingutele.

Kui vastaspool on kohustatud täitma eelnevalt lepingu, mis oli völgnikuga sõlmitud enne pankroti väljakuulutamist, võib vastaspool keelduda lepingu täitmisest kuni vastastikuse soorituseni või selle tagamiseni.

Völgnikuga enne pankroti väljakuulutamist sõlmitud lepingu raames loetakse vastaspoole nõuded, mis on seotud vastaspoole sooritusega pankrotihaldurile pärast pankroti väljakuulutamist, nõudeks vara vastu. Kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti, siis völgnikuga enne pankroti väljakuulutamist sõlmitud lepingu raames on võimalik vastaspoole pärast pankroti väljakuulutamist tekkinud muud nõuded lisada pankrotimenetlusele üksnes tingimusliku nõudena.

Kui völgnik müüs enne pankroti väljakuulutamist eseme omandireservatsiooniga ja andis selle üle ostjale, võib ostja eseme tagastada või nõuda lepingu täitmist.

Kui völgnik ostis enne pankroti väljakuulutamist ja võttis vastu eseme omandireservatsiooniga, eseme omandiõigust omandamata, ei saa müüja nõuda eseme tagastamist, kui pankrotihaldur täidab lepingust tulenevad kohustused põhjendamatult viivitusega, kui müüja on seda nõudnud. Pankrotihaldur võib täita kohustused eseme ostmisel sellise omandireservatsiooniga lepingu alusel, kui ese on völgniku valduses ja pankrotihaldur määrab ametialase hoolikusega kindlaks, et kohustuste täitmine toob pankrotivarale rohkem kasu. Kui ese ei ole völgniku valduses, võib nõuded lisada pankrotimenetlusele ainult nende esitamise teel.

Neid sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* lepingule, mille eesmärk on eseme kokkulepitud renditasu eest liisimine eesmärgiga võtta kindlaksmääratud tähtajal üle liisitud eseme omandiõigus.

Saneerimine: vastaspoolel ei ole võimalik völgnikuga sõlmitud lepingut lõpetada ega sellest taganeda põhjusel, et völgnik hilineb kohustuse täitmisega, millele vastaspoolel oli õigus enne saneerimismenetluse algust, ja sel põhjusel lepingu lõpetamine või sellest taganemine mõju ei avalda. Lepingutingimused, mis lubavad vastaspoolel völgnikuga sõlmitud lepingu saneerimis- või pankrotimenetluse tõttu lõpetada või sellest taganeda, on tühi.

Pankrotil põhinev võlakergendus: pärast pankroti väljakuulutamist on võimalik lõpetada kestvuseleping või leping, mis on suunatud kohustusele hoiduda teatud tegevusest või seda taluda, tingimusel, et see sõlmiti enne pankroti väljakuulutamist. Kui leping puudutab pankrotimenetlusega hõlmatud vara, võib pankrotihaldur lepingu lõpetada; muudel juhtudel võib seda teha völgnik. Lõpetamine jõustub teate vastaspoolele kättetoimetamisel. Lepingut võib lõpetada ka isegi juhul, kui see sõlmiti kindlaks tähtajaks. Üürilevõtjast kolmanda isikuga seotud korteri üürilepingu võib üles öelda ainult tsiviilseadustikus ja eraldi seaduses sätestatud tingimustel.

Völgnik, pankrotihaldur või vastaspool võib taganeda teisest lepingust, kui see sõlmiti enne pankroti väljakuulutamist ja seda ei ole veel täielikult täidetud. Taganeda võib ainult nende kohustuste ulatuses, mida pooled peavad veel vastastikku täitma.

Sätteid eseme omandireservatsiooniga müügi ja lepingu kohta, mille eesmärk on eseme rentimine kokkulepitud renditasu eest kindla tähtaja jooksul eesmärgiga võtta üle renditud eseme omandiõigus, kohaldatakse nii, nagu seda tehakse pankrotimenetluses.

Eespool esitatud sätteid ei kohaldata tööseadustiku alusel sõlmitud lepingutele ja kokkulepetele.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus: völgniku lepinguliste suhete kohta erisätteid ei ole ja kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusõigusest tulenevaid „klassikalisi“ norme.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleiolevatele kohtuasjadele)?

Pankroti väljakuulutamise mõju

Täite- või arestimismenetlust ei ole võimalik algatada pankrotimenetlusega hõlmatud vara suhtes pankrotimenetluse ajal; juba algatatud täite- või arestimismenetlus lõpetatakse pankroti väljakuulutamisel.

Tagatisõiguse teostamist ei ole võimalik alustada ega jätkata võlgnikule kuuluva vara suhtes, kui on tegemist võlgniku kohustusega, mis on tagatud tagatisõigusega; seda mõju ei kohaldata järgmisele:

tagatisõiguse teostamine, mis on seotud panga või välisriigi panga filiaali kontrol oleva raha või nõuetega;

riigivõlakirjad;

vabalt võõrandatavad väärtpaberid.

Kui enne pankroti väljakuulutamist anti ese enampakkumisel eraldi õigusaktide alusel üle ja selline ese on hõlmatud pankrotimenetlusega ning pakkuja on tasunud oksjonipidajale enampakkumisel määratud hinna, läheb omandiõigus või muu õigus enampakkumise esemele üle pakkujale. Enampakkumise tulust saab osa asjaomases pankrotivarast ning enampakkumise kulud on nõue vara vastu; kui enampakkumist taotles tagatud nõudega võlausaldaja, makstakse tulu võlausaldajale kuni tagatud nõude summa ulatuses, nagu pankrotti ei oleks välja kuulutatud.

Saneerimise mõju

- Täite- või arestimismenetlust ei ole võimalik alustada võlgnikule kuuluva vara suhtes seoses nõudega, mis esitatakse saneerimismenetluses; juba algatatud täite- või arestimismenetlust peatatakse pankroti väljakuulutamisel ja hiljem menetluse käigus see lõpetatakse. Kui vara on menetluse käigus juba realiseeritud, kuid tulu ei ole veel õigustatud poolele välja makstud, tagastatakse võlgnikule tulu, millest arvatakse maha menetluskulud. Tagatisõiguse täitmist ei ole võimalik alustada ega jätkata võlgnikule kuuluva vara suhtes, kui on tegemist tagatud nõudega, mis esitatakse saneerimismenetluses.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Pankrot

Pankroti väljakuulutamisel peatatakse kõik kohtu- ja muud menetlused ning tähtajad.

Menetlust võib jätkata pankrotihalduri ettepanekul, kes esitab menetluse jätkamise avalduse ja kellest saab seega võlgniku asemel menetluspool.

Järgmisi menetlusi ei peatata:

finantsturu kriisi lahendamise menetlus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL tähenduses,

maksumenetlus,

tollimenetlus,

sundvõõrandamise menetlus,

elatisnõude menetlus,

kriminaalmenetlus (kuid otsuseid kahjuhüvitise kohta ei ole võimalik teha).

Isegi eespool nimetatud menetlustes ei lõpe pankrotihalduri õiguskaitssevahendi esitamise tähtaeg enne 30 päeva möödumist alates esimesest võlausaldajate koosolekust.

Saneerimine

Kui saneerimiseks antakse luba, peatatakse kõik kohtu- ja vahekohtumenetlused seoses nõuetega, mis on esitatud saneerimisprotsessis.

Nõuded on vaja esitada (nõuete tagasilükkamine ja tunnustamine).

Pankrotil põhinev võlakergendus

Kohtumenetlus seoses nõudega, mida on võimalik rahuldada ainult pankrotimenetluses, lõpetatakse. Aegumistähtaeg ei möödu siiski enne 60 päeva pärast pankroti väljakuulutamist.

Kui pankrot lõpetatakse hiljem põhjusel, et pankrotimenetluse eeltingimused puudusid, menetluse lõpetamist arvesse ei võeta.

Kui võlausaldaja on vaidlustanud nõude, mida võlakergendus ei mõjuta, annab nõude vaidlustamine võlausaldajale õiguse menetlusse astuda.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus

See ei mõjuta kohtu- ja muid menetlusi.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Pankrot

Võlausaldajad

Võlausaldajad teostavad oma tahet pankrotimenetluses iseseisvalt, kas siis sõltumatult või võlausaldajate kogude kaudu. Sel viisil on neil võimalik pankrotimenetlust mõjutada ning jälgida vara valitsemist ja realiseerimist. Neil on võimalik anda pankrotihaldurile tegutsemiseks juhiseid; neil on ka võimalik nõuded tagasi lükata jne.

Pankrotimenetluse ajal teostab pankrotihalduri töö üle järelevalvet kohus.

Saneerimine

Võlausaldajad

Võlausaldajate roll on aidata võlausaldajate kogude kaudu kaasa saneerimiskava koostamisele ja heakskiitmisele.

Võlausaldajal, kes esitab haldurile nõude, on õigus teha haldurile ettepanek (teise) esitatud nõude tagasilükkamiseks.

Pankrotil põhinev võlakergendus

Võlausaldajad

Võlausaldajad peavad esitama oma nõuded.

Tagatisega võlausaldajatel on võimalik kaaluda oma nõuete esitamist; neil on siiski võimalik oma tagatisõigusi ka teostada.

Võlausaldajal on võimalik teiste võlausaldajate nõuded vaidlustada.

Võlausaldajal on võimalik tegutseda võlausaldajate esindajana.

Võlausaldajal on seejärel võimalik (pärast menetluse lõpetamist) esitada võlgniku vastu hagi võlakergenduse tühistamiseks ebauusa kavatsuse tõttu.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus

Võlausaldajad

Maksegraafik puudutab üksnes tagamata võlausaldajaid; tagatisega võlausaldajaid maksegraafikuga võlakergendus ei mõjuta.

Võlausaldajad peavad nõustuma kohtu antud kaitsega võlausaldajate eest.

Võlausaldajal, keda maksegraafik mõjutab, on võimalik esitada maksegraafikule vastuväide pärast seda, kui haldur on maksegraafiku koostamisest teatanud, ning protsendimäärade, mille ulatuses on tehtud ettepanek rahuldada tagamata võlausaldajate nõuded.

Võlausaldajal on seejärel võimalik (pärast menetluse lõpetamist) esitada võlgniku vastu hagi võlakergenduse tühistamiseks ebauusa kavatsuse tõttu.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrot

Pankrotimääruse tegemisel läheb võlgniku õigus käsutada pankrotimenetlusega hõlmatud vara ja õigus tegutseda seoses selle varaga võlgniku nimel üle pankrotihaldurile, kes tegutseb nüüd võlgniku nimel ja arvel.

Kui võlgniku õigustoimingud pankrotimenetluse ajal kahjustavad pankrotimenetlusega hõlmatud vara, on need võlausaldajate suhtes kehtetud; see ei piira nende seaduslikkust.

Isikud, kellel on pankrotimenetlusega hõlmatud võlad, on kohustatud tasuma need pankrotihaldurile; seda kohustust kohaldatakse ka siis, kui nad tasuvad need muule poolele, välja arvatud juhul, kui sellised maksed tehakse pankrotihaldurile.

Pankrotimenetluse ajal võib võlgnik keelduda kingitusest või pärandist ainult pankrotihalduri nõusolekul; vastasel juhul on kingist või pärandist loobumine võlausaldajate suhtes kehtetu.

Kui pankrotimäärus tehakse likvideerimisel oleva juriidilise isiku kohta, katkestatakse likvideerimine kuni pankrotimenetluse tühistamiseni.

Pädev organ (võlausaldajate komitee, tagatisega võlausaldaja või erijuhtudel kohus) juhendab pankrotihaldurit ja annab talle soovitusi seoses vara valitsemise, võlgniku ettevõtte või selle osa tegevusega ja vara realiseerimisega. See hõlmab ka vara või selle olulise osa rendile andmist (piirangutega, kui ettevõtte tegutseb).

Pädev organ annab ka juhiseid järgmise kohta:

lepingu sõlmimine võlgniku ettevõtte tegevusega seotud ajutise rahastamise kohta;

ettevõtte tegevuse jätkamine, kui võlgnik on konkreetset liiki finantsasutus;

pandi seadmine võlgniku varale;

võlgniku ettevõtte tegevusega seotud sellise lepingu sõlmimine, milles pankrotihaldur kohustub jätkama tegevust pärast teatud ajavahemikku või teatud käibeprotsendi saavutamist;

enne selles küsimuses esimese õigustoimingu tegemist peab pankrotihaldur küsima juhiseid ja peab juhised ära ootama. Kui pädev organ ei vasta, palub haldur kohtul otsustada, kuidas jätkata, ja kohtumäärus on halduri jaoks siduv. Halduri taotlus peab sisaldama kogu vajalikku teavet;

teistes küsimustes võib pädev organ soovitada, kuidas pankrotihaldur peaks jätkama, ja kui haldur keeldub seda soovitusi järgimast, võib organ paluda kohtul otsustada, kuidas tegutseda, ning kohtumäärus on halduri jaoks siduv;

kui pädev organ annab pankrotihaldurile juhise tegutseda viisil, mis on vastuolus teiste võlausaldajate huvide või vara realiseerimise reeglitega, keeldub pankrotihaldur juhise alusel tegutsemast ja palub organil seda muuta. Kui organ seda ei tee, palub haldur kohtul otsustada, kuidas jätkata, ja kohtumäärus on halduri jaoks siduv;

pankrotihaldur haldab pankrotimenetlusega hõlmatud vara ametialase hoolikusega, et tagada selle nõuetekohane kaitse kaotsimiseku, kahju, hävimise või muu kahjustamise eest ning vara valitsemisel tekkivate kulude püsimine asjakohaste ja mõistlikena;

pankrotimenetlusega hõlmatud vara valitsemisel ei või pankrotihaldur eelistada ühtegi võlausaldajat ega seada kõikide võlausaldajate ühiste huvide asemel esikohale isiklike huve või teiste huve.

Pankrotihaldur võib anda rendile võlgnikule kuuluva pankrotimenetlusega hõlmatud vara. Haldur on kohustatud sõlmima rendilepingu, milles rendisumma on vähemalt tasemel, mille eest eset tavaliselt antud kohas ja ajal renditakse, ning peab tagama, et rendileping ei kehtesta võlgnikule muid kui seadusega ettenähtud kohustusi ja et rendilepingust tulenevad rentniku kohustused on nõuetekohaselt tagatud, ning peab ka tagama, et rendilepingu on võimalik üles öelda ühekuulise etteteatamisega. Kui need tingimused ei ole täidetud, on halduril võimalik sõlmida rendileping ainult pädeva organi nõusolekul. Rendist saadavat tulu käsitletakse pankrotimenetlusega hõlmatud vara realiseerimisest saadud tuluna;

pärast pankroti väljakuulutamist võib pankrotihaldur jätkata mõningat võlgniku äritegevusega seotud tegevust, kui see suurendab pankrotimenetlusega hõlmatud vara väärtust või hoiab ära selle väärtuse vähenemise. Kui nimetatud tegevuse kulud ületavad sellest saadava tulu, lõpetab pankrotihaldur selle tegevuse viivitamata.

Vara realiseerimine

Pankrotimenetlusega hõlmatud vara realiseerimise eesmärk on saada võimalikult suurt tulu võimalikult lühikese aja jooksul ja väikseimate võimalike kuludega. Kõnealuse vara realiseerimisel valib pankrotihaldur ametialase hoolikusega meetodi, mis täidab realiseerimise eesmärgi parimal viisil ja vastab seadustes sätestatud realiseerimise reeglitele.

Pankroti väljakuulutamisel realiseerib määratud pankrotihaldur viivitamata vara, mille puhul on olemas vahetu hävimise, hävitamise või muu olulise kahjustamise oht; see ei eelda pädeva organi juhiseid ega kohtuotsust. Haldur võib alustada muu vara realiseerimist pärast esimest võlausaldajate koosolekut.

Pankrotihaldur peab pankrotimenetlusega hõlmatud vara realiseerimise kohta läbipaistvat registrit eraldi kannetega üldvara ja iga eraldiseisva vara kohta. Pärast iga vara realiseerimist paigutab pankrotihaldur tulu nimekirja sellesse osasse, mis oli realiseerimise objekt. Kui haldur realiseerib mitu osa koos ja iga osa tulu ei ole võimalik eraldi kindlaks määrata, jagab haldur ühise tulu asjaomaste osade vahel proportsionaalselt kooskõlas nende suhtelise väärtusega vastavalt nimekirjas märgitud väärtustele.

Pankrotihaldur hoiustab pankrotimenetlusega hõlmatud vara realiseerimisest saadud tulu panga või välispanga filiaali kontol; panga või välispanga filiaali kontojärgilt makstud intressi käsitletakse pankrotimenetlusega hõlmatud vara realiseerimisest saadud tuluna.

Vara realiseerimise eesmärgil võib pankrotihaldur teha järgmist:

- a) kuulutada välja avaliku pakkumiskutse,
- b) teha vara müügi ülesandeks oksjonipidajale,
- c) teha vara müügi ülesandeks väärtpaperitega kauplejale,
- d) korraldada enampakkumine, pakkumiskutse või muu võistlev protsess, mis viib vara müügini,
- e) müüa vara muul asjakohasel viisil.

Ettevõtte realiseerimisel kasutab pankrotihaldur kõikide esemete, õiguste ja ettevõtte muu vara ostjale üleandmiseks lepingut. Ettevõttega seotud kohustustest antakse ostjale üle ainult kohustused, mis tekivad seoses võlgniku ettevõtte tegevusega pärast pankroti väljakuulutamist, ning mitterahalised kohustused, mis tulenevad lepingus loetletud töösuhetest (*nemo plus iuris* põhimõtet ei kohaldata).

Kui pankrotihaldur realiseerib pankrotimenetlusega hõlmatud vara muul viisil kui ettevõtte, ettevõtte osa või ettevõttele kuuluva vara olulise osa müük, võib pankrotihaldur realiseerida pankrotimenetlusega hõlmatud vara ainult enampakkumisel; haldur teeb enampakkumise teatavaks äriteadete ametlikus väljaandes (*Obchodný vestník*).

Vara realiseerimisel ei ole pankrotihaldur seotud õigusega ühineda aktsiate üleandmisega, õigusega nõuda aktsiate üleandmist, õigusega nõuda aktsiate omandamist ega lepinguliste eesõigustega. Vara realiseerimisel, mille suhtes kehtib ostueesõigus või asjaõigusena kehtestatud õigus, pakub pankrotihaldur eesõigusega eset kirjalikult isikule, kellele eesõigus kuulub; pankrotihaldur ei ole seotud eesõigusega, kui õigustatud isik ei teosta seda 60 päeva jooksul alates kirjaliku pakkumise saamisest.

Vara realiseerimisel kaotavad kõik tagatisõigused kehtivuse, välja arvatud pant, mille pankrotihaldur seadis pärast pankroti väljakuulutamist vastavalt pädeva organi juhisele, või tagatisõigus kolmanda isiku vara suhtes, mis on kõrgema järguga kui võlgniku kohustust tagav tagatisõigus.

Eseme tasu eest üleandmisel omandab ostja omandiõiguse isegi siis, kui võlgnik ei olnud eseme omanik, välja arvatud juhul, kui ostja teadis või pidi teadma, et võlgnik või kolmas isik, kelle vara tagas võlgniku kohustust, ei olnud eseme omanik. Pankrotihaldur vastutab eseme algse omaniku ees sellega tekkinud kahju eest, välja arvatud juhul, kui haldur suudab tõendada, et ta tegutses ametialase hoolikusega.

Pankrotiil põhinev võlakergendus

Pankrotimääruse tegemisel läheb võlgniku õigus käsutada pankrotimenetlusega hõlmatud vara ja õigus tegutseda seoses selle varaga üle pankrotihaldurile, kes tegutseb nüüd võlgniku nimel ja arvel.

Kui võlgniku õigustoimingud pankrotimenetluse ajal kahjustavad pankrotimenetlusega hõlmatud vara, on need võlausaldajate suhtes kehtetud; see ei piira nende seaduslikkust.

Võlgnikul ja võlgniku nõusolekul võlgniku lähedasel lubatakse kasutada pankrotimenetlusega hõlmatud eset tavalisel viisil, kuid nad on kohustatud kaitsma seda kaotsimineku, kahju või hävimise eest ja hoiduma kõigest, mis võiks vähendada selle väärtust rohkem kui tavapärase kulumine. Iga isik, kes kasutab pankrotivara hulka kuuluvat eset, on kohustatud võimaldama pankrotihalduril see igal ajal üle vaadata. Kui eset kasutab keegi teine kui võlgnik või lähedane, võib see pool kasutada seda ainult halduri nõusolekul. Kogu tulu, mis saadakse seoses sellega, et eset kasutab kolmas isik, on osa pankrotivara.

Pankrotihaldur realiseerib pankrotimenetlusega hõlmatud suure väärtusega kinnisvara enampakkumisel ja pankrotimenetlusega hõlmatud väikese väärtusega kinnisvara vallasvarana.

Kui kinnisvara realiseeritakse enampakkumise teel, määrab madalaima pakkumise hinna tagatisega võlausaldaja, kelle tagatisõiguse järk enampakkumise eseme suhtes on kõrgeim, või võlausaldajate esindaja, kui enampakkumisel oleva eseme suhtes tagatisõigust ei ole.

Võlgniku kodu realiseerimine

Pankrotihaldur võib realiseerida võlgniku kodu ainult enampakkumisel.

Võlgniku kodu ei ole võimalik realiseerida, kui pärast kodu arestimisele mittekuuluvat summa (10 000 eurot) mahaarvamist ei kataks tulu kodu realiseerimise kuludid ning vähemalt osa registreeritud võlausaldajate nõuetest. Pankrotihaldur annab hinnangu võlgniku kodu väärtuse kohta; kui aga üks võlausaldajatest esitab eksperdiarvamuse ja teeb ettemakse enampakkumise kulgemise kontrollimisega seotud notaritasu eest, põhineb otsus eksperdiarvamusel. Kui eset siis ei realiseerita, on võlausaldaja kohustatud tasuma realiseerimise kulud.

Kui võlgniku kodu on realiseeritud, kannab pankrotihaldur võlgniku kodu arestimisele mittekuuluvat summale vastava summa (väljaspool jaotuskava) eraldi pangakontole, mille haldur on sel eesmärgil avanud võlgniku nimel ja arvel ning teavitab võlgnikku sellest põhjendamatu viivitusega. Ainult halduril on õigus hoiustada vahendeid võlgniku erikontol või kanda sellele vahendeid.

Võlgniku erikontol olevad vahendid ei ole hõlmatud pankrotimenetluse, arestimisenetluse või sarnase täitemenetlusega 36 kuu jooksul pärast konto avamist.

Nende 36 kuu jooksul ei ole võlgnikul lubatud erikontot käsutada, kuid tal on õigus taotleda pangalt või välispannga filiaalilt sularaha kontolt väljavõtmist maksimaalses igakuises summas, mille on määranud kindlaks Slovakkia valitsus oma määrusega (250 eurot).

Kui võlgniku kodu on realiseeritud ja see on abikaasade ühisvara, avab pankrotihaldur võlgniku erikonto ka varasema ühisvara kaasomanikule.

Vallasvara realiseerimine

Pankrotihaldur realiseerib pankrotimenetlusega hõlmatud vallasvara pakkumismenetluse teel ühe või mitme varakogumina. Pankrotihaldur avaldab sel eesmärgil pakkumisel oleva varakogumi ja pakkumuste esitamise tähtaja, mis ei või olla lühem kui kümme kalendripäeva pärast pakkumiskutse avaldamist, äriteadete ametlikus väljaandes. Arvesse võetakse ainult pakkumusi, mille puhul huvitatud pool on hoiustanud halduri kontole täieliku ettemakse ostuhinna pakkumuse ulatuses. Ese müüakse kõrgeima ostuhinna pakkunule. Kui mitu huvitatud poolt esitab sama pakkumuse, teeb haldur otsuse loosi teel. Ostja on kohustatud korraldama esemete äraviimise oma kulul.

Kui pankrotimenetlusega hõlmatud vallasvara ei ole võimalik realiseerida isegi kolmanda pakkumiskutsega, ei ole see enam pankrotimenetlusega hõlmatud. Kui nõude esitanud võlausaldaja väljendab huvi vallasvara kogumi vastu, annab haldur selle üle sellele nõude esitanud võlausaldajale, kes teeb kümne päeva jooksul alates kolmanda pakkumiskutse tähtaja lõpust kõrgeima pakkumuse. Kui mitu nõude esitanud võlausaldajat teeb sama pakkumuse, võtab haldur otsuse vastu loosi teel. Võlausaldaja on kohustatud korraldama esemete äraviimise oma kulul.

Võlausaldajate esindaja või tagatisega võlausaldaja kirjaliku juhise alusel võib pankrotihaldur realiseerida vallasvara muul viisil. Kui see puudutab mitut tagatisega võlausaldajat, võib kirjaliku juhise anda ainult võlausaldaja, kelle tagatisõiguse järk on kõrgeim.

Nõuete ja muu vara realiseerimine

Kui võlgniku nõuded on osa pankrotivara, püüab pankrotihaldur need sisse nõuda, kuid ei esita kohtule ega muule pädevale asutusele taotlust nende tasumiseks. Kui pankrotihalduril ei ole kuue kuu jooksul alates pankroti väljakuulutamisest õnnestunud tulemusi saavutada, realiseeritakse nõuded, loovutades need vallasvarana. Haldur ei ole seotud korraldusega, mis keelab või piirab nõude loovutamist. Need piirangud lõpevad nõude loovutamisel.

Kui nõue kuulub pankrotivara, peatub selle aegumisperiod ja see jätkub pärast seda, kui pankrotimenetlus seda nõuet enam ei hõlma. Kohus või muu asutus peatab pankrotimenetlusega hõlmatud nõuet sisaldava menetluse kuni ajani, millal pankrotimenetlus enam nõudele ei laiene.

Pankrotihaldur realiseerib muu vara sarnaselt vallasvarale või nõuetele.

Vara pankrotivara tagasiostmise õigus

Võlgniku nõusolekul on õigustatud isikul (määratletud allpool) õigus osta pankrotivara igal ajal tagasi mis tahes osa varast hinnaga, mis on kindlaks määratud eksperdiarvamuse alusel. Sel juhul realiseerimise reegleid käsitlevaid sätteid ei kohaldata.

Võlgniku nõusolekul on õigustatud isikul õigus osta vara pankrotivara tagasi enampakkumisel või pakkumiskutsel saavutatud hinna eest või võlausaldaja pakutud hinna eest, tingimusel, et õigustatud isik kannab selle hinna pankrotihaldurile üle kümne päeva jooksul alates enampakkumise või pakkumiskutse tähtaja lõpust või võlausaldaja tehtud pakkumusest.

Kui võlgniku otsejoones sugulane, õde või vend või abikaasa teostab võlgniku nõusolekul õigust osta võlgniku kodu pankrotivara tagasi, tasaarveldatakse võlgniku kodu mittearestimisele kuuluv summa ostuhinnaga.

Vara pankrotivara tagasiostmise õiguse tuginemise tähenduses loetakse õigustatud isikuks võlgniku otsejoones sugulast, õde või venda, abikaasat või omavalitsust, kus kinnisvara asub.

Kui õigustatud isiku õigust osta vara pankrotivara tagasi rikutakse, on õigustatud isikul õigus nõuda, et omandaja pakub eset müügiks õigustatud isikule.

See õigus kaob, kui seda ei teostata kolme kuu jooksul alates eseme realiseerimisest.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrot

Võlausaldaja võib esitada võlgniku vastu kõik nõuded, kaasa arvatud nõuded, mille maksetähtaeg ei ole veel saabunud.

Esitada võib ka tagatud nõude (koos tagatisõigusega võlgniku vara suhtes).

Tagatud nõude, mis võlausaldajal on muu isiku kui võlgniku vastu, võib esitada, kui tagatisõigus puudutab võlgniku vara (nõude rahuldamisel on sellistel juhtudel teatud piirangud); kui sellist nõuet ei esitata, käsitletakse seda nõudeõiguse järgu poolest nõrgema nõudena pankrotivara vastu.

Esitada võib ka tulevase nõudeid ja tingimuslikke nõudeid.

Nõudeid, mida ei esitata avaldust kasutades, nimetatakse massinõueteks.

Need jagatakse nõueteks üldvara ja eraldiseisva vara vastu (tagatud tagatisõigusega).

See hõlmab näiteks järgmist:

pankrotivara realiseerimise kulud, jaotuskava, pankrotihalduri tasu ning ajutise halduri tasu ja kulud;

õigus ettemakse hüvitamisele pankrotimenetluse kuludest;

pankrotihalduri teostatavaks pankrotivara haldamiseks vajalike kulude hüvitamine;

lapse elatis, mille maksetähtaeg saabus pärast pankroti väljakuulutamist ja pankroti väljakuulutamise kalendrikuu eest;

kulud, mis on seotud pankrotivara valitsemisega, ning nõuded, mis tekivad seoses ettevõtte tegevusega pankrotimenetluse ajal, kaasa arvatud pankrotihalduri sõlmitud lepingutest tulenevad nõuded;

likvideerija ja vastutava esindaja tasu ning nende vajalike kulude hüvitamine pärast pankroti väljakuulutamist;

töötaja palk ja muud õigused, mis tulenevad töölepingust või lepingust väljaspool töösuhet tehtava töö kohta (töötajate õigused hüvitisele), mis tekivad pärast pankroti väljakuulutamist ja pankroti väljakuulutamise kalendrikuu eest, ning summas, mille on kehtestanud pankrotihaldur või mille on kokku leppinud pankrotihaldur ja töötaja, kellele pankrotihaldur on teinud ülesandeks pankrotivara valitsemisega seotud töö tegemise;

töötajate õigused hüvitisele, mis tekivad pärast pankroti väljakuulutamist ja pankroti väljakuulutamise kalendrikuu eest ning summas, mille on kehtestanud pankrotihaldur või mille on kokku leppinud pankrotihaldur ja töötaja, kellele pankrotihaldur on teinud ülesandeks ettevõtte tegevusega seotud töö tegemise pankrotimenetluse ajal;

nõuded seoses maksude, tasude, tollimaksude, ravikindlustusmaksude, sotsiaalkindlustusmaksude, vanaduspensioniskeemide maksete ja täiendavate pensioniskeemide maksetega, mis tekivad pärast pankroti väljakuulutamist, kui need on seotud ettevõtte tegevusega pankrotimenetluse ajal;

töötajate õigused hüvitisele, mis tekivad pärast pankroti väljakuulutamist ja pankroti väljakuulutamise kalendrikuu eest maksimaalselt neljakordse igakuise elatismiinimumi summa ulatuses iga kalendrikuu eest, mil töösuhe on alates pankroti väljakuulutamise kestnud, kaasa arvatud pankroti väljakuulutamise kalendrikuu ja töösuhte lõpetamise kalendrikuu;

nõuded seoses maksude, tasude, tollimaksude, ravikindlustusmaksude, sotsiaalkindlustusmaksude, vanaduspensioniskeemide maksete ja täiendavate pensioniskeemide maksetega, mis tekivad pärast pankroti väljakuulutamist, kui need on seotud vara valitsemise ja realiseerimisega;

nõuded hüvitise saamiseks garantiifondist, kui need on seotud toetusega, mida on töötajale makstud seoses tema õigusega hüvitisele, mis kujutab endast nõuet vara vastu.

Pankrotihaldur rahuldab nõuded üldvara vastu jooksvalt; kui samajärgulisi nõudeid üldvara vastu ei ole võimalik täielikult rahuldada, rahuldatakse need proportsionaalselt.

Nõuded eraldiseisva vara vastu on seotud sellise varaga.

Pankrotihaldur rahuldab nõuded eraldiseisva vara vastu jooksvalt; kui samajärgulisi nõudeid eraldiseisva vara vastu ei ole võimalik täielikult rahuldada, rahuldatakse need proportsionaalselt.

Nõuded pankrotivara vastu esitatakse pankrotihaldurile. Taotluse korral teavitab pankrotihaldur võlausaldajat, kui pankrotihaldur nõustub võlausaldaja pankrotivara vastu esitatud nõude õigusliku aluse ja summaga, kaasa arvatud selle järk.

Kui pankrotihaldur ei nõustu pankrotivara vastu esitatud nõudega, kutsutakse võlausaldajat esitama pankrotihalduri vastu hagi, taotledes kohtult pankrotivara vastu esitatud nõude õigusliku aluse või summa kindlaksmääramist. Kui võlausaldaja ei esita hagi õigeaegselt, jäetakse pankrotivara vastu esitatud nõue ulatuses, mida pankrotihaldur ei tunnustanud, pankrotimenetlusest kõrvale.

Pankrotihaldur vastutab võlausaldajate ja muude isikute ees kahju eest, mida nad kannavad pankrotihalduri põhjendamatute või ebamajanduslike kulutuste tõttu vara valitsemisel või realiseerimisel või ettevõtte käitamisel, välja arvatud juhul, kui pankrotihaldur suudab tõendada, et tegutses ametialase hoolikusega.

Pankrotihaldur peab pankrotivara suhtes esitatud nõuete kohta läbipaistvat registrit ja on kohustatud esitama kohtule selle registri väljatrüki.

Pankrotiil põhinev võlakergendus

Võlakergenduses tunnustatakse kolme nõuete rühma:

nõuded, mida on võimalik rahuldada ainult pankrotimenetluses või maksegraafikuga. Need on sisuliselt nõuded, mis tekkisid enne pankroti väljakuulutamist ja kaitse tagamist võlausaldajate eest, ning lisanõuded ja nõuded, mis on seotud enne pankroti sõlmitud lepingu lõpetamise või sellest taganemisega.

Nõuded, mille rahuldamine on välistatud, st võlakergenduse raames ei ole neid võimalik võlgnikult sisse nõuda. See hõlmab nõuetega kaasnevaid kulusid (teatud osa nendest), vekslit või võlakirjast tulenevaid nõudeid, leppetrahve, muid rahalisi karistusi, seotud poolte nõudeid ja võlakergenduses osalejate kulusid.

Nõuded, mida võlakergendus ei mõjuta (võlausaldajal on võimalik valida, kas need esitada):

nõuded, mida pankrotimenetluses võlakergenduseks ei esitatud, kuna pankrotihaldur ei teavitanud võlausaldajat kirjalikult, et võlakergenduse eesmärgil on välja kuulutatud pankrot;

nõuded õigusabikeskuse vastu;

tagatud nõuded selles ulatuses, nagu need on tagatisõiguse esemega kaetud;

vastutusnõue tahtlikult tekitatud isikukahju eest, kaasa arvatud kaasnevad kulud;

lapse elatise nõue, kaasa arvatud kaasnevad kulud;

võlgniku võlgnetavad hüvitised, mida töötajal on õigus saada;

rahaline karistus kriminaalõiguse alusel;

mitterahaline nõue.

Kui tagatud nõuet võlakergenduse pankrotimenetluses ei esitata, on tagatisega võlausaldajal õigus taotleda nõude rahuldamist ainult tagatisõiguse eseme arvel.

Pankrotivara suhtes esitatavate nõuete instituuti võlakergenduse pankrotimenetluses ei eksisteeri. Pärast pankrotivara realiseerimist ja kõikide vaidluste lõpetamist, mis võivad mõjutada tulu jaotuskava, koostab pankrotihaldur põhjendamatult viivitusega sellise jaotuskava hiljemalt 60 päeva jooksul pärast pankroti väljakuulutamist. Pankrotihaldur teeb jaotuskava koostamise kavatsuse teatavaks äriteadete ametlikus väljaandes.

Tulust arvab pankrotihaldur kõigepealt maha pankrotimenetluse kulud, seejärel võlgniku kodu mitteametlikule kuuluva summa, kui see on olemas, seejärel rahuldab võlgniku lastele elatise maksmiseks esitatud nõuded ning siis jaotab jäägi proportsionaalselt kõikide registreeritud võlausaldajate vahel kooskõlas nende tõendatud nõuete tasemega. Nõuete rahuldamise kulud kannab iga võlausaldaja.

Pankrotimenetluse kulud on järgmised:

pankrotihalduri tasu ning vara realiseerimise ja jaotuskava koostamise kulud;

pankrotihalduri pankrotimenetluse haldamiseks vajalikud kulud;

pankrotimenetlusega hõlmatud vara valitsemisega seotud kulud;

ettemakse eksperdiarvamuse kulude tasumiseks;

kulud, mis on seotud pankrotihalduri tehtud uurimistega (võlausaldaja taotlusel), summas, mille on heaks kiitnud võlausaldajate esindaja või võlausaldajate koosolek.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Nõuete esitamine pankrotimenetluses

Nõue, mis ei ole nõue pankrotivara vastu, esitatakse pankrotimenetluses avaldust kasutades.

Avalduse ära kirjutatakse pankrotihaldurile ja see tuleb talle saata nõuete esitamise tavapärase 45päevase tähtaja jooksul pärast pankroti väljakuulutamist; võlausaldaja saab avalduse ära kirjutada ka kohtule.

Kui võlausaldaja saab pankrotihaldurile hiljem, võetakse see arvesse, kuid võlausaldajal ei ole võimalik teostada hääleõigusi ega muid esitatud nõudega seotud õigusi. See ei piira võlausaldaja õigust nõude proportsionaalsele rahuldamisele; võlausaldajale võib siiski maksta ainult üldvara eest saadud tulust, mis on kantud jaotuskavva, kui jaotuskava koostamise plaan tehti äriteadete ametlikus väljaandes teatavaks pärast seda, kui pankrotihaldur avalduse sai. Pankrotihaldur avaldab äriteadete ametlikus väljaandes nõude registreerimise nõuete nimekirjas koos võlausaldaja nime ja rahasummaga.

Tagatud nõude puhul tuleb tagatisõigusele tugineda nõuetekohaselt ja õigeaegselt, esitades pankrotihaldurile avalduse nõuete esitamise tavapärase 45päevase tähtaja jooksul pärast pankroti väljakuulutamist; vastasel juhul see aegub. Avaldust on võimalik kasutada ka tulevase nõude või sellise nõude esitamiseks, mis sõltub teatud tingimuse täitmisest (tingimuslik nõue); võlausaldaja võib teostada tingimusliku nõudega seotud õigusi siiski alles pärast seda, kui võlausaldaja on tõendanud pankrotihaldurile tingimusliku nõude tekkimist.

Avalduse saatmisel pankrotihaldurile on aegumistähtaja ja õiguse lõppemise osas sama õiguslik mõju nagu õiguse teostamisel kohtus.

Pankrotimenetluses esitab võlausaldaja ka nõude, mis on suunatud muu isiku kui võlgniku vastu, kui see on tagatud tagatisõigusega võlgniku vara suhtes.

Kui selline võlausaldaja ei esita tagatud nõuet tavapärase tähtaja jooksul, ei võeta võlausaldaja tagatisõigust pankrotimenetluses arvesse; võlausaldajal on siiski õigus nõuda selle üleandmist, mis on asjaomast pankrotivara rikastanud, ning ta võib teostada seda õigust asjaomase pankrotivara suhtes nõudena pankrotivara vastu, kuid see nõue rahuldatakse üksnes pärast seda, kui kõik muud nõuded pankrotivara vastu on rahuldatud.

Avalduse üksikasjad pankrotimenetluses

Avaldus tuleb esitada ettenähtud vormi kasutades ja see peab sisaldama olulist teavet. Kui see nii ei ole, jäetakse avaldus kõrvale. Oluline teave hõlmab järgmist:

- võlausaldaja ees- ja perekonnanimi ning elukoha aadress või võlausaldaja nimi ja registrijärgne asukoht;
- võlgniku ees- ja perekonnanimi ning elukoha aadress või võlausaldaja nimi ja registrijärgne asukoht;
- nõude õiguslik alus;
- nõude üldvarast rahuldamise järk;
- nõude kogusumma;
- võlausaldaja allkiri.

Iga tagatud nõude kohta tuleb esitada eraldi avaldus, märkides tagatud summa ning tagatisõiguse liigi, järgu, eseme ja õigusliku aluse.

Tingimusliku nõude avalduses tuleb samuti täpsustada asjaolu, mille alusel nõue peaks tekkima, või tingimust, millest nõue sõltub.

Avalduses jagatakse nõude kogusumma põhisummaks ja kaasnevateks kuludeks ning kaasnevad kulud jagatakse vastavalt nende tekkimise õiguslikule alusele.

Nõuded esitatakse eurodes. Kui seda ei tehta, arvutab pankrotihaldur nõude summa, konverteerides selle Euroopa Keskpanga või Slovakkia riigipanga (*Národná banka Slovenska*) kehtestatud ja teatavaks tehtud valuutavahetuse viitekursi alusel pankroti väljakuulutamise päeval. Kui nõue esitatakse vääringus, mille valuutavahetuse viitekursi Euroopa Keskpang ega Slovakkia riigipank ei kehtesta ega teata, määrab pankrotihaldur nõude summa ametialase hoolikusega.

Avaldusele lisatakse dokumendid selles esitatud faktide tõendamiseks. Raamatupidamiskohustuslasest võlausaldaja peab avaldusse lisama kinnituse, kas ja millises ulatuses on võlausaldaja lisanud nõude võlausaldaja raamatupidamisse, või esitama selle tegematajätamise põhjused.

Mitterahalise nõude avaldus peab sisaldama eksperdiarvamust, millega määratakse kindlaks mitterahalise nõude väärtus; kui see nii ei ole, jäetakse avaldus kõrvale.

Võlausaldaja, kellel ei ole Slovakkias elukoha aadressi või registrijärgset asukohta või võlausaldaja ettevõtte organisatsiooniüksust, on kohustatud määrama dokumentide kättetoimetamiseks esindaja, kellel on Slovakkias elukoha aadress või registrijärgne asukoht, ning teavitama pankrotihaldurit kirjalikult sellise esindaja määramisest; vastasel juhul tehakse dokumendid võlausaldajale teatavaks üksnes äriteadete ametlikus väljaandes avaldamise kaudu.

Puudustega avaldused pankrotimenetluses

Pärast nõuete esitamise tavapärase tähtaja möödumist esitab pankrotihaldur kohtule põhjendamatu viivitusega nimekirja dokumentidest, mida ta ei käsitlenud avaldustena, esitades oma arvamuse. Kohus otsustab põhjendamatu viivitusega, kas neid dokumente tuleb käsitleda avaldustena. Kohus saab oma otsuse pankrotihaldurile, kes teavitab asjaomaseid pooli.

Nõude esitamise avaldust pankrotimenetluses ei ole võimalik parandada ega muuta.

Nõuete nimekirja pankrotimenetluses

Pankrotihaldur kannab esitatud nõuded nõuete nimekirja. Kui võlausaldaja seda taotleb, väljastab pankrotihaldur kiiresti kinnituse selle kohta, kas võlausaldaja nõue kanti nõuete nimekirja.

Pankrotimenetluses on nõuete nimekirja alus esitatud nõudega seotud õiguste teostamiseks.

Nõuete tagasilükkamine ja tõendamine pankrotimenetluses

Slovakkia õigus ei räägi nõuete tunnustamisest või mittetunnustamisest, vaid nõuete tagasilükkamisest ja tõendamisest.

Pankrotihaldur võrdleb iga esitatud nõuet võlgniku raamatupidamise ja muude dokumentidega ning kohustuste nimekirjaga, võttes arvesse võlgniku ja muude isikute kontoväljavõtteid. Pankrotihaldur viib ka ise uurimisi läbi ja kui nõue osutub küsitavaks, on pankrotihaldur kohustatud nõude küsitavad osad tagasi lükkama.

Pankrotihaldur või nõude esitanud võlausaldaja (viimatinimetatu saab selleks pankrotihaldurile ettenähtud vormi) võib nõude selle õigusliku aluse, täidetavuse, summa, järgu või tagatisõigusega tagamise või tagatisõiguse järgu tõttu tagasi lükata. Kui nõude esitab Euroopa Liidu institutsioon, organ või asutus, ei ole võimalik Euroopa Liidu institutsiooni, organi või asutuse esitatud õiguslikku alust ja summat tagasi lükata.

Nõue on võimalik tagasi lükata:

30 päeva jooksul alates nõuete esitamise tavapärase tähtaja möödumisest;

30 päeva jooksul alates nõude registreerimisest äriteadete ametliku väljaande nõuete nimekirjas, kui nõue esitati hilisemal kuupäeval.

Kui avaldusi on palju või muul olulisel põhjusel võib kohus korduvalt, kas siis pankrotihalduri taotluse alusel või ilma selleta pikendada pankrotihalduri tähtaega nõuete tagasilükkamiseks, iga kord kõige rohkem 30 päeva.

Isik, kes nõude tagasi lükkab, peab seda alati põhjendama, ja kui lükatakse tagasi teatud summa, peab see isik märkima tagasilükatud summa, ning järgu tagasilükkamisel esitama järgu, millega see isik nõustub, ning tagatisõiguse tagasilükkamisel märkima selle ulatuse; vastasel juhul on tagasilükkamine kehtetu. Kui kohus oli tagasilükatud nõude vähemalt osaliselt kinnitanud, vastutab nõude tagasilükanud isik kõnealuse võlausaldaja ees nõude tagasilükkamisega põhjustatud kahju eest, välja arvatud juhul, kui nimetatud isik suudab tõendada, et tegi seda ametialase hoolikusega.

Pankrotihaldur registreerib nõude tagasilükkamise põhjendamatu viivitusega nõuete nimekirjas ja teavitab kirjalikult võlausaldajat, kelle nõue tagasi lükkati.

Nõude tagasilükkamine võlausaldaja poolt on kehtiv, kui

see esitati ettenähtud vormi kasutades ja

pankrotihalduri pangakontole kanti 350 eurot, märkides nõude numbri nõuete nimekirjas muutuva sümbolina; pankrotihaldur avaldab sel eesmärgil äriteadete ametlikus väljaandes pangakonto, kuhu summad kanda; summa võib kontole kanda ainult nõude tagasilükkamise tähtaja jooksul ja eraldi ülekanne tuleb teha iga eraldi avaldusega esitatud nõude tagasilükkamise kohta; summa kuulub üldvarasse; kui esinevad täielikud või osalised alused nõude tagasilükkamiseks, on nõude tagasi lükanud võlausaldajal õigus ülekantud summa tagasi saada, mida võib taotleda nõudena pankrotivara vastu.

Võlgnikul on õigus esitatud nõue vaidlustada ja seda peab tegema võlausaldajatele nõuete tagasilükkamiseks kehtestatud tähtaja jooksul. Vastuväide registreeritakse nõuete nimekirjas, kuid see ei mõjuta nõude tõendamist.

Võlausaldajal on õigus esitada hagi eesmärgiga määrata tagasilükatud nõue kindlaks kohtus ja hagi tuleb esitada iga isiku vastu, kes nõude tagasi lükkas. Seda õigust tuleb teostada kohtus kõikide nimetatud isikute suhtes 30 päeva jooksul alates sellest, kui pankrotihalduri kirjalik teade tagasilükkamise kohta on võlausaldajale kätte toimetatud, vastasel juhul on see kehtetu. Hagi võib esitada kohtule, kes pankrotimenetlust läbi viib. Tagasilükatud nõude kindlaksmääramise õigust teostatakse õigeaegselt ka juhul, kui hagi esitatakse tähtaja jooksul kohtule, mis ei ole pädev. Menetluse enda suhtes kehtivad üldmenetlusnormid.

Kui sellise nõude võlausaldaja, mille järk tagasi lükatakse, ei esita hagi, kohaldatakse kõige madalamat tunnustatud järku.

Kui võlausaldaja nõue lükatakse tagasi, kuid nõude üle otsustama oli pädev muu organ kui kohus, on otsuse õiguspärasuse läbivaatamiseks pädev kohus pädev ka nõude kindlaksmääramise menetluses; sama kehtib juhul, kui muu organ kui kohus seda otsust ei teinud.

Hagis võib võlausaldaja taotleda nõude õigusliku aluse, täidetavuse, järgu ja summa kindlaksmääramist või selle tagamist tagatisõigusega või tagatisõiguse järgu määramist. Hagis ei ole võlausaldajal võimalik taotleda rohkem, kui ta avalduses on märkinud.

Otsus tagasilükatud nõude kindlaksmääramise kohta kehtib pankrotimenetluse kõikide poolte suhtes.

Nõude tagasilükkamise tähtaja möödumisel loetakse nõue kindlaksmääratuks ulatuses, milles seda tagasi ei lükatud.

Pankrotihaldur võib tunnustada üksnes pankrotihalduri ja võlausaldaja tagasilükatud nõuet selle võlausaldaja nõusolekul, kui kohus ei ole selle kindlaksmääramise kohta veel otsust teinud. Tagasilükatud nõude tunnustamine tähendab, et see loetakse lubatud ulatuses tõendatuks.

Kohtu või muu ametiasutuse lõpliku otsusega kindlaksmääratud nõue loetakse lubatud ulatuses tõendatuks.

Tagasilükatud nõudega võlausaldaja taotlusel esitab pankrotihaldur kohtule põhjendamatu viivitusega avalduse nõude kohta, mille teine võlausaldaja on tagasi lükanud, koos (tagasilükatud) nõude esitanud võlausaldaja ja tagasilükanud võlausaldaja esitatud dokumentidega ning pankrotihalduri kinnitusega selle kohta, kas ja millises ulatuses on nõue raamatupidamises registreeritud ja millises ulatuses on võlgnik selle vaidlustanud ning kas ja millises ulatuses ning millistel alustel pankrotihaldur seda tunnustab või mitte. Kohus teeb nende dokumentide alusel põhjendamatu viivitusega otsuse selle kohta, kas ja millises ulatuses annab ta võlausaldajale hääleõigused ja tagasilükatud nõudega seotud muud õigused. Kohus toimetab oma otsuse kätte pankrotihaldurile ja võlausaldajale, kelle tagasilükatud nõudega seotud õiguste kohta ta otsuse tegi; seda otsust äriteadete ametlikus väljaandes ei avaldata. Võlausaldaja, kelle tagasilükatud nõudega seotud õiguste kohta kohus otsuse tegi, võib otsuse vaidlustada.

Nõuete esitamine saneerimismenetluses

Avaldus esitatakse haldurile 30 päeva jooksul pärast seda, kui on antud luba saneerimiseks. Pärast seda tähtaega saadetud avaldus jäetakse kõrvale.

Avalduse üksikasjad saneerimismenetluses

Sätteid avalduse üksikasjade kohta pankrotimenetluses kasutatakse *mutatis mutandis*. Tagatud nõude puhul tuleb avalduses tagatisõigusele tugineda nõuetekohasel ja õigeaegsel viisil; vastasel juhul loetakse nõue tagamata nõudeks.

Nõuet on võimalik muuta või parandada ainult haldurile uue avalduse esitamisega, mis asendab algse avalduse, ning seda saab teha ainult nõuete esitamise tähtaja jooksul.

Taotluse alusel väljastab haldur kinnituse, et võlausaldaja nõue on registreeritud nõuete nimekirjas.

Kahtluste esinemise korral võib haldur igal ajal saneerimismenetluse käigus esitada kohtule avalduse, et kohus teeks otsuse avalduse arvessevõtmise kohta.

Nõuete nimekiri saneerimismenetluses

Haldur kannab esitatud nõuded ja avaldustes esitatud teabe nõuete nimekirja, nii et nimekiri koostatakse kümne päeva jooksul alates nõuete esitamise tähtajast.

Nõuete nimekirja koostamisega samal ajal kutsub haldur võlgnikku esitama registreeritud nõuete kohta märkusi halduri seatud tähtaja jooksul, mis ei ole lühem kui viis ega pikem kui kümme tööpäeva.

Haldur saadab kolme päeva jooksul alates nõuete tagasilükkamise tähtajast kohtule nõuete nimekirja ära kirja koos tagasilükatud nõuete äramärkimisega; kohtule saadetud nõuete nimekirjas registreeritud teave on otsustava tähtsusega hinnangu andmisel sellele, millises ulatuses on esitatud nõuded tagasi lükatud.

Kui nõuete nimekirjas registreeritud teave muutub saneerimise käigus, registreerib haldur sellisest muudatusest teada saamisel selle kiiresti nõuete nimekirjas ja teavitab kohut samuti viivitamata kirjalikult nõuete nimekirja muutmist.

Nõuete nimekiri on osa halduri toimikust.

Nõuete tagasilükkamine ja tõendamine saneerimismenetluses

Haldur võrdleb ametialase hoolikusega iga esitatud nõuet võlgniku raamatupidamise ja muude dokumentidega ning võlgniku kohustuste nimekirjaga, võttes arvesse võlgniku ja muude isikute kontoväljavõtteid. Haldur teeb ka ise uurimisi ja kui leitakse, et nõue on selle õigusliku aluse, täidetavuse, summa, järgu või tagatisõigusega tagamise või tagatisõiguse järgu tõttu küsitav, on haldur kohustatud nõude küsitavad osad tagasi lükkama.

Haldur võib nõude tagasi lükata ainult 30 päeva jooksul alates nõuete esitamise tähtajast. Haldur lükkab nõude tagasi, registreerides nõude tagasilükkamise ning tagasilükkamise alused ja ulatuse nõuete nimekirjas; kui haldur lükkab tagasi nõude summa, registreeritakse nõuete nimekirjas ka kindlaksmääratud nõude summa. Nõude tagasilükkamise tähtaja möödumisel loetakse nõue kindlaksmääratuks ulatuses, milles seda tagasi ei lükatud. Esitatud nõudega seotud õiguste teostamise eesmärgil loetakse esitatud nõue kindlaksmääratuks ka juhul, kui tagasi lükatakse ainult selle summa.

Võlgnikul või võlausaldajal, kes esitas haldurile nõude, on õigus teha haldurile ettepanek esitatud nõude tagasilükkamiseks. Haldur on kohustatud hindama iga ettepanekut ametialase hoolikusega ja teavitama ettepaneku teinud isikut kirjalikult sellest, kuidas nõuet käsitleti. Haldur registreerib nõude tagasilükkamisega seotud ettepaneku ja selle käsitlemise viisi nõuete nimekirjas.

Tagasilükatud nõudega võlausaldaja võib 30 päeva jooksul alates nõuete tagasilükkamise tähtaja möödumisest esitada hagi võlgniku vastu, taotledes kohtult tagasilükatud nõude õigusliku aluse, täidetavuse, summa, tagatisõigusega tagamise või tagatisõiguse järgu kindlaksmääramist; hagi ei saa võlausaldaja taotleda rohkem sellest, mida ta avalduses märkis. Hagi esitatakse saneerimismenetlust läbiviivale kohtule.

Kui tagasilükatud nõudega võlausaldaja ei esita hagi tagasilükatud nõude kindlaksmääramiseks seadusjärgse tähtaja jooksul või võtab tagasilükatud nõude kindlaksmääramise avalduse tagasi, jäetakse võlausaldaja esitatud nõue tagasilükatud ulatuses saneerimismenetluses arvesse võtmata, ning kui kohus kinnitab saneerimiskava, ei ole võimalik nõuet võlgniku vastu tagasilükatud ulatuses täita.

Kohtuotsus tagasilükatud nõude kindlaksmääramise kohta kehtib kõigi suhtes. Lõpliku kohtuotsuse tegemisel tagasilükatud nõude kindlaksmääramise kohta loetakse nõue tõendatuks kohtu kindlaksmääratud ulatuses; nõuet ei ole võimalik väljaspool seda ulatust võlgniku vastu täitmisele pöörata.

Kuni nõude kindlaksmääramise hagi esitamise tähtaja lõpuni või kuni kohus on teinud lõpliku otsuse nõude kindlaksmääramise kohta, võib võlgnik tunnustada seoses võlausaldajaga tagasilükatud nõuet kirjalikult; seejärel loetakse tagasilükatud nõue tunnustatud ulatuses tõendatuks. Kui haldur lükkas nõude tagasi võlausaldaja nõudmisel, on võlgnikul võimalik tunnustada tagasilükatud nõuet üksnes kõnealuse võlausaldaja nõusolekul.

Saneerimise käigus registreeritakse nõude tõendamine nõuete nimekirjas. Haldur on kohustatud registreerima nõude tõendamise nõuete nimekirjas kohe, kui nõue loetakse tõendatuks või kui võlgnik on nõuet tunnustanud.

Kui kohus kuulutab tagasilükatud nõude kindlaksmääramise menetluse ajal välja võlgniku pankroti, lõpetab kohus oma otsuses tagasilükatud nõude kindlaksmääramise menetluse.

Nõuete esitamine võlakergenduse menetluses

Pankrotiil põhinev võlakergendus

Võlgnik on kohustatud lisama pankrotiil põhineva võlakergenduse avaldusele võlausaldajate nimekirja, mille alusel pankrotihaldur teavitab kõiki nimekirjas olevaid võlausaldajaid kirjalikult pankroti väljakuulutamistest.

Võlausaldaja võib esitada nõude 45 päeva jooksul pärast pankroti väljakuulutamist või hiljem kuni ajani, millal pankrotihaldur teeb teatavaks, et hakkab koostama jaotuskava.

Kui võlausaldaja saadab avalduse pankrotihaldurile pärast 45päevase tähtaja möödumist, võetakse see arvesse, kuid võlausaldajal ei ole võimalik teostada hääleõigusi.

Pankrotti käsitlevad sätted kehtivad avalduse suhtes *mutatis mutandis* (vorm, avalduse sisu, vääring ja lisad); sätted puudustega avalduste ja nõuete nimekirja kohta kehtivad samuti *mutatis mutandis*.

Esitatud nõude saab tagasi lükata ainult teine registreeritud võlausaldaja. Sätted nõuete tagasilükkamise ja esitamise kohta pankroti korral kehtivad *mutatis mutandis*. Tagasilükatud nõude tõendamiseks piisab, kui seda tunnustab nõude tagasilükanud võlausaldaja; pankrotihalduri nõusolekut ei ole vaja.

Pankrotiil põhineva võlakergenduse korral vabastatakse võlgnik kõigi nõuete (mitte ainult esitatud nõuete) tasumisest.

Seda on võimalik ära hoida, esitades hagi võlakergenduse tühistamiseks võlgniku ebaausa kavatsuse tõttu. Seaduses on näiteks ebaausa kavatsusena toodud olukord, kus võlgnik on jätnud mõne võlausaldaja (füüsiline isik) pankrotihalduri taotlusest hoolimata võlausaldajate nimekirjast välja.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus

Võlgnik on kohustatud lisama võlakergenduse avaldusele oma kohustuste nimekirja.

Seda liiki menetluses võlausaldajad nõudeid ei esita; selle asemel uurib haldur võlgniku olukorda.

Maksegraafiku kehtestamise korral vabaneb võlgnik võlast; seda on võimalik ära hoida, esitades hagi võlakergenduse tühistamiseks võlgniku ebaausa kavatsuse tõttu. Seaduses on näiteks ebaausa kavatsusena toodud olukord, kus võlgnik on jätnud mõne võlausaldaja (füüsiline isik) pankrotihalduri taotlusest hoolimata võlausaldajate nimekirjast välja.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Tulude jaotamine pankroti korral

Pankrotimenetluses on tulude jaotamine vastavalt võlausaldaja liigile erinev (tagatisega võlausaldajad, tagamata võlausaldajad, allutatud nõuetega võlausaldajad, leppetrahvid ja võlgnikuga seotud võlausaldajate nõuded):

tagatisega võlausaldaja tagatud nõue rahuldatakse (selle tõendatud ulatuses) tagatisega võlgniku eraldiseisvat vara sisaldava vara realiseerimisel saadud tulust pärast pankrotivara vastu esitatud selliste nõuete mahaarvamist, mis kuuluvad nimekirjas oleva eraldiseisva vara moodustava vara hulka. Kui tagatisega võlausaldaja tagatud nõuet ei ole võimalik täielikult rahuldada, rahuldatakse see järelejäänud ulatuses tagamata nõudena.

Tagamata nõuded rahuldatakse (nende tõendatud ulatuses) üldvara sisaldava vara realiseerimisel saadud tulust pärast pankrotivara vastu esitatud selliste nõuete mahaarvamist, mis kuuluvad nimekirjas sisalduva üldvara moodustava vara hulka. Kui tagamata nõudeid ei ole võimalik täielikult rahuldada, rahuldatakse need proportsionaalselt vastavalt nende suhtelistele tasemetele.

Allutatud nõuded rahuldatakse (nende tõendatud ulatuses) sellise vara realiseerimisel saadud tulust, mis sisaldab üldvara ja jääb üldvarasse alles pärast muude tagamata nõuete täielikku rahuldamist. Kui allutatud nõudeid ei ole võimalik täielikult rahuldada, rahuldatakse need proportsionaalselt vastavalt nende suhtelistele tasemetele. Leppetrahvid ja võlgnikuga seotud võlausaldajate nõuded rahuldatakse samal viisil.

Tulu jaotatakse pankrotimenetluses jaotuskava alusel. Enne kava koostamist koostab pankrotihaldur pankrotivara vastu esitatud nõuete nimekirja, mis tuleb rahuldada asjaomase varaga (kas siis eraldiseisva varaga tagatud vara või üldvaraga) seotud tulust. Pankrotihaldur avaldab selle nimekirja ja teeb jaotuskava koostamise kavatsuse teatavaks äriteadete ametlikus väljaandes. Seaduses loetletud isikud, eelkõige võlausaldajate kogud ja võlausaldajad, võivad nimekirjaga tutvuda ja esitada kehtestatud tähtaja jooksul selle suhtes vastuväiteid. Vastuväited võivad olla seotud nõude järguga, nõude liigitamata jätmisega, nõude välistamise ja nõude ulatusega. Pärast tähtaja möödumist koostab pankrotihaldur jaotuskava ja esitab selle võlausaldajate komiteele heakskiitmiseks (kui komitee ei tegutse, esitatakse jaotuskava kohtule). Pärast kava heakskiitmist maksab pankrotihaldur tulu vaidlustamata osa asjaomasele võlausaldajale välja ja säilitab vaidlustatud osa kuni kohtuotsuse tegemiseni.

Jaotuskava (kas siis eraldiseisva vara või üldvara alusel) koostatakse üldjuhul viivitamata pärast vara asjaomase osa realiseerimist. Kui asja olemus seda lubab, koostab pankrotihaldur ka osalise jaotuskava, kuid enamiku pankrottide korral on tegemist ainult üheainsa (lõpliku) jaotuskavaga.

Jaotuskava sisaldab ka tingimuslikke ja tagasilükatud nõudeid. Tagasilükatud nõuded rahuldatakse ainult juhul, kui kohus otsustab need kindlaks määrata. Tingimuslikud nõuded rahuldatakse ainult nende tekkimise korral.

Pärast nimekirja kantud vara täielikku realiseerimist ja kõikide seotud vaidluste lõpetamist koostab pankrotihaldur tulu lõpliku jaotuskava tagamata võlausaldajate jaoks. Lõplik jaotuskava sisaldab ka kõiki eelnevaid jaotuskavasid.

Tulu ei jaotata saneerimise ja maksegraafikul põhineva võlakergenduse korral.

Pankrotiil põhinev võlakergendus

Pärast pankrotivara realiseerimist ja kõikide vaidluste lõpetamist, mis võivad mõjutada tulu jaotuskava, koostab pankrotihaldur põhjendamatu viivitusega tulu jaotuskava hiljemalt 60 päeva jooksul pärast pankroti väljakuulutamist. Pankrotihaldur teeb jaotuskava koostamise kavatsuse teatavaks äriteadete ametlikus väljaandes.

Tulust arvab pankrotihaldur kõigepealt maha pankrotimenetluse kulud, seejärel võlgniku kodu mittearestimisele kuuluva summa, kui see on olemas, seejärel tasub proportsionaalselt võlgniku lastele elatise maksmiseks esitatud nõuded ning seejärel jaotab jäägi proportsionaalselt kõikide registreeritud võlausaldajate vahel kooskõlas nende tõendatud nõuete tasemega. Nõuete rahuldamise kulud kannab iga võlausaldaja.

Maksud, millega seoses ei ole pankrotihalduril õnnestunud kolme kuu jooksul pärast jaotuskava koostamist kindlaks teha võlausaldaja pangakontot või aadressi, lähevad riigile. Pankrotihaldur teeb need maksud pankroti välja kuulutanud kohtu pangakontole.

Pankrotihaldur vastutab võlausaldajate ees kahju eest, mida nad kannavad seetõttu, et tulu jaotuskava rakendamisel ei järgitud seaduses sätestatud norme, välja arvatud juhul, kui pankrotihaldur suudab tõendada, et tegutses ametialase hoolikusega.

Pankrotimenetluse kulud tasutakse tagamata võlausaldajatele kuuluva tulu arvel järgmises järjekorras:

pankrotihalduri tasu ning vara realiseerimise ja jaotuskava koostamise kulud;

pankrotihalduri pankrotimenetluse läbiviimiseks vajalikud kulud;

pankrotimenetlusega hõlmatud vara valitsemisega seotud kulud;

ettemakse eksperdiarvamuse kulude tasumiseks;

kulud, mis on seotud võlausaldaja taotlusel pankrotihalduri tehtud uurimistega, summas, mille on heaks kiitnud võlausaldajate esindaja või võlausaldajate koosolek.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Pankrot

Kohus teeb avalduse alusel või ilma selleta otsuse pankrotimenetlus lõpetada, kui ta leiab, et võlgniku varast ei piisa pankrotivara suhtes esitatud nõuete tasumiseks; kohus teeb otsuse ka pankrotihalduri tasu ja kulude kohta, mis tasutakse võlgniku varast, ettemakse kohta ajutise halduri tasu katmiseks ja ettemakse kohta pankrotimenetluse kulude katmiseks.

Kohus teeb avalduse alusel või ilma selleta ka otsuse pankrotimenetlus lõpetada, kui ta leiab, et pankroti eeltingimused ei ole täidetud; kohus teeb otsuse pankrotihalduri tasu ja kulude kohta samamoodi kui pankrotimenetluse lõpetamise korral vara ebapiisavuse tõttu.

Pankrotihalduri avalduse alusel teeb kohus otsuse lõpetada pankrotimenetlus pärast seda, kui tulude lõplik jaotuskava on rakendatud.

Kohus avaldab pankrotimenetluse lõpetamise otsuse viivitamata äriteadete ametlikus väljaandes ja toimetab selle kätte võlgnikule ja pankrotihaldurile.

Pankrotihalduril ja võlausaldajal, kelle tõendatud nõuet ei ole täielikult või isegi osaliselt rahuldatud, on õigus esitada otsuse suhtes edasikaebus.

Kohus teeb pankrotimenetluse lõpetamise otsuse lõplikkuse teatavaks äriteadete ametlikus väljaandes. Teate avaldamine toob kaasa mitme tagajärje lõppemise, samuti lõpevad võlausaldajate komitee ülesanded, kui need on määratud. See ei mõjuta pankrotimenetluse ajal tehtud toimingute kehtivust ega mõju.

Pankrotimenetluse lõpetamise päeval sulgeb pankrotihaldur kontod ja koostab eraldi finantsaruanded kooskõlas konkreetsete õigusaktidega. Pankrotihaldur annab kõik vajalikud dokumendid ja järelejäänud vara üle võlgnikule või likvideerijale ning teeb pankrotimenetluse lõpetamiseks vajalikud korraldused. Kui pankrotihaldur on need kohustused täitnud, vabastab kohus pankrotihalduri tema ülesannetest.

Pankrotimenetlust on võimalik lõpetada ka otsusega, milles apellatsioonikohus tühistab esimese astme kohtu otsuse või muudab pankroti väljakuulutamise seotud osa. Kohus toimetab selle otsuse kätte võlgnikule ja pankrotihaldurile. Kohus avaldab otsuse kohe ka äriteadete ametlikus väljaandes, millega lõpeb pankrotimenetluse mõju ja kehtivuse kaotanud tagatisõigused taastatakse ning lõpevad pankrotihalduri ja võlausaldajate komitee (kui see on loodud) ülesanded.

Eelmises lõikes osutatud otsuses määrab kohus kindlaks ka pankrotihalduri tasu, mille peab kohtuotsuse alusel tasuma isik, kes pankrotiavalduse esitas. Kui võlgnik on füüsiline isik, kes sureb pankrotimenetluse ajal, astuvad tema asemele pankrotimenetlusega hõlmatud vara ulatuses võlgniku pärijad või riik, kui pärijaid ei ole või nad on pärandist loobunud.

Nõuete nimekirja väljavõtte alusel võib pärast pankrotimenetluse lõpetamist esitada avalduse tõendatud nõude täitmiseks või arestimismenetluseks, kui võlgnik ei ole seda pankrotihalduri seatud tähtaja jooksul sõnaselgelt vaidlustanud. Pankrotihaldur annab nõuete nimekirja pärast pankrotimenetluse lõpetamist kohtus hoiule.

Saneerimine

Kohus teeb otsuse avalduse kohta, mille esitab kava koostaja heakskiitmis koosolekul vastuvõetud kava kinnitamiseks. Koostaja on kohustatud esitama nimetatud avalduse kümne päeva jooksul alates nimetatud koosolekust ning see peab sisaldama selle koosoleku protokoll ja vastuvõetud kava.

Avalduse kava kinnitamiseks võib esitada isegi juhul, kui kava heakskiitmis koosolekul vastu ei võetud või võlgnikuga kokku ei lepitud.

Kui kava koostaja ei esita avaldust kava kinnitamise seadusjärgse tähtaja jooksul, palub haldur kohtul kohe pankrot välja kuulutada.

Kui ühel rühmadest ei olnud kava vastuvõtmiseks vajalikku hääletenamust, võib kava koostaja taotleda kava kinnitamise avalduses, et kohus asendaks kava vastuvõtmise rühmas kohtuotsusega, tingimusel, et

kava ei tähenda, et rühma kuuluvad pooled, kes vastuvõtmise vastu hääletasid, jäävad selgelt halvemasse olukorda võrreldes olukorraga, kui kava ei oleks vastu võetud; kohus tugineb oma otsuses nende nõuete rahuldamise tõenäosusele pankrotimenetluses saneerimismenetluse alustamise päeval, töötades kavas esitatud andmetega, kui ei ole tõendatud vastupidist;

enamikul kavaga kooskõlas moodustatud rühmadest oli kava vastuvõtmiseks vajalik hääletenamust ning

kohalviibivad võlausaldajad hääletasid kava vastuvõtmise poolt absoluutse hääletanamusega, mis arvutatakse kooskõlas nende tõendatud nõuete summaga.

Kohus teeb otsuse kava kinnitamise või tagasilükkamise kohta.

Kui ei ole alust kava tagasi lükata, otsustab kohus kinnitada selle 15 päeva jooksul alates kava kinnitamise avalduse saamisest; kohtu kinnitatud kava on kinnitamisosuse lisa. Kohus teeb kava kinnitamise otsuses ka otsuse saneerimismenetluse lõpetamise kohta.

Kohus avaldab otsuse viivitamata äriteadete ametlikus väljaandes. Kohtu kinnitatud kava ei avaldata; seda ei kohaldata uut laenu käsitlevatele sätetele.

Kohtu kinnitatud kava on juhtumi toimiku osa. Kava pooltel ja nende esindajatel on õigus tutvuda juhtumi toimiku ja kohtu kinnitatud kavaga ning teha sellest väljavõtteid, dublikaate ja valguskoopiaid või paluda kohtul teha tasu eest valguskoopiaid.

Kohus otsustab **kava tagasi lükata**, kui

rikutakse oluliselt õigusakte, mis käsitlevad kava üksikasju, kava koostamise menetlust, kava üle hääletamist või muid kavaga seotud sätteid, kui sellel oli negatiivne mõju ühele kava pooltest;

kava vastuvõtmine saavutati pettusega või pakkudes erilisi privileege ühele kava pooltest;

heakskiitmis koosolek ei võtnud kava vastu; seda ei kohaldata, kui koosoleku nõusolekut asendab kohtuotsus;

kava alusel ei emiteerida aktsiaid või muid osalusi võlgniku või ühendava üksuse omakapitalis uute sularahainvesteeringute eest või võlausaldajate nõuete vahetamise eest tagamata nõuete rühmas, välja arvatud võlausaldajad töötajate tagamata nõuete rühmas, ja seda vähemalt viimasel kahel aastal jaotatud kasumi summas;

kava on võlausaldajate rühmade suhtes ebaõiglane, kuna eeldab ka, et kavas sisalduv õigus või kohustused võivad tekkida, muutuda või aeguda sellisel viisil, et tagamata nõuetega rühmade võlausaldajate nõuded rahuldatakse ilma õiglase põhjenduse tagatisega võlausaldajate nõuetest hiljem;

kava on sisuliselt vastuolus võlausaldajate ühise huviga;

tagamata nõuete rahuldamise määr on alla 50% nõudest; seda ei kohaldata, kui kõnealune võlausaldaja nõustub kirjalikult väiksema hüvitissummaga; kava keskse osa kohaselt tuleb makseid tagamata nõuete rahuldamiseks teha enam kui viie aasta jooksul; seda ei kohaldata, kui kõnealune võlausaldaja nõustub kirjalikult pikema makseperioodiga võlausaldaja nõuete rahuldamiseks.

Kohus avaldab kava tagasilükkamise otsuse viivitamata äriteadete ametlikus väljaandes. Kava koostaja võib esitada otsuse suhtes edasikaebuse 15 päeva jooksul alates selle avaldamisest äriteadete ametlikus väljaandes. Apellatsioonikohus teeb otsuse edasikaebuse kohta 30 päeva jooksul alates selle esitamisest.

Kava tagasilükkamise otsuse jõustumisel teeb kohus ühe otsuse saneerimismenetluse lõpetamise ja pankrotimenetluse alustamise kohta ning kuulutab võlgniku vara suhtes välja pankroti. Kohus määrab otsuses ka pankrotihalduri, kes valitakse juhumeetodil. Kohus avaldab selle otsuse viivitamata äriteadete ametlikus väljaandes, misjärel lõpeb saneerimismenetluse algatamise mõju ning võlausaldajate komitee ja halduri büroo tegevus. Kohus toimetab otsuse kätte võlgnikule ja otsusega määratud pankrotihaldurile.

Pankrotil põhinev võlakergendus

Menetlus lõpetatakse kolmel juhul:

pankrotihaldur avastab, et pankrotivara ei kata pankrotimenetluse kulusid (võlgnik vabaneb võlast);

ükski võlausaldaja ei registreeru pankrotimenetluseks (võlgnik vabaneb võlast);

pankrotihaldur rakendab menetluses jaotuskava (st pärast vara realiseerimist jaotab pankrotihaldur raha võlausaldajate vahel), võlgnik vabaneb võlast; kui pankrotimenetluse eeltingimused ei olnud täidetud, tühistab kohus ka võlakergenduse.

Mõlemal juhul teeb pankrotihaldur avalikult teatavaks, et pankrotimenetlus on lõpetatud. Pankrotimenetluse lõpetamisel

lõpeb pankrotihalduri ametiaeg;

lõpeb võlausaldajate esindaja ametiaeg;

pankrotihalduri volitus valitseda võlgniku vara ja teha kõnealuse varaga toiminguid lõpeb;

võlgniku kohustus tasuda nõuded pankrotimenetluses pankrotihaldurile lõpeb;

nõuete tasaarveldamise lubamatus muutub kehtetuks;

lepingute lõpetamise ja lepingutest taganemisega seotud piirangud lõpevad;

lõpeb tagasilükatud nõude kindlaksmääramise menetlus.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus – lõpetamine

Menetlus lõpeb, kui kohus leiab, et pärast maksegraafiku kehtestamise avalduse esitamist ei olnud võlausaldajate eest kaitse tagamise tingimused täidetud; menetlus lõpeb, kui otsuses võlausaldajate eest kaitse tagamiseks andis kohus võlgnikule korralduse hoiustada halduri jaoks ettemakse ja võlgnik ei teinud seda seitsme päeva jooksul alates halduri taotlusest;

menetlus lõpeb, kui haldur teatab avalikult, et võlgniku olukord ei luba maksegraafikut kehtestada;

menetlus lõpeb, kui kohus otsustab, et võlgniku olukord ei luba maksegraafikut kehtestada;

menetlus lõpeb, kui kohus kehtestab maksegraafiku (ainult sel juhul vabaneb võlgnik võlast).

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pankrot

Nõuete nimekirja väljavõtte alusel võib pärast pankrotimenetluse lõpetamist esitada avalduse tõendatud nõude täitmiseks või arestimismenetluseks, kui võlgnik ei ole seda pankrotihalduri seatud tähtaja jooksul sõnaselgelt vaidlustanud. Pankrotihaldur annab nõuete nimekirja pärast pankrotimenetluse lõpetamist kohtusse hoiule.

Saneerimine

Saneerimiskava kehtetuks tunnistamiseks võlausaldaja suhtes on võimalik esitada avaldus järgmistel tingimustel:

tegemist peab olema võlausaldajaga, kes hääletas kava vastuvõtmise vastu ja esitas heakskiitmise koosoleku protokollis õigustatud vastuväite,

või kava osapoolega, kes võib olla riigiabi andja.

Kava kohaselt tuleb võlausaldaja tõendatud nõudega samasse rühma paigutatud nõuded rahuldada erinevas ulatuses või muul viisil, mis tähendab, et nende nõuetega võlausaldajad on võlausaldaja suhtes eelisseisundis; või

võlausaldaja kui aktsionäri omandiõigusega samasse rühma määratud omandiõigused tuleb kava kohaselt rahuldada erinevas ulatuses või muul viisil, mis tähendab, et nende omandiõigustega aktsionärid on võlausaldaja suhtes eelisseisundis; või

kava koostaja ei määranud võlausaldaja tõendatud nõuet võlausaldaja taotletud rühma ja see seadis võlausaldaja halvemasse olukorda kui siis, kui kava ei oleks vastu võetud; kohus tugineb oma otsuses võlausaldaja nõude tõenäolisele rahuldamisele pankrotimenetluses või

kava koostaja ei määranud võlausaldaja tõendatud nõuet tagatud nõuete rühma võlausaldaja taotletud ulatuses ja see seadis võlausaldaja halvemasse olukorda kui siis, kui kava ei oleks vastu võetud; kohus tugineb oma otsuses võlausaldaja nõude tõenäolisele rahuldamisele pankrotimenetluses või

kinnitatud kava rakendamine toob kaasa lubamatu riigiabi andmise.

Saneerimiskava kehtetuks tunnistamiseks võib (iga võlausaldaja) tugineda ka järgistele põhjustel:

kui võlgnik või omandav üksus ei rahulda nõuet või muud kavast tulenevat kohustust kava poole suhtes õigeaegsel ning nõuetekohasel viisil 30 päeva jooksul alates teate saamisest, muutub kava poole nõudega seoses kehtetuks.

Pärast saneerimise lõpetamist ei ole võlgnikul ega omandaval üksusel võimalik jaotada kasumit või muid omakapitali vahendeid oma liikmete vahel enne, kui võlausaldajate nõuded tagamata nõuete rühmas on kuni nende tõendatud nõuete tasemeni vastavalt kavale rahuldatud (pankrotimenetluses on võimalik kasumi või muude omakapitali vahendite jaotamine vaidlustada). Kehtetuks tunnistamise avalduse esitab tagamata võlausaldaja.

Kui võlgnik või omandav üksus teenib kasumit, mis avaldatakse finantsaruannetes ja tal ei ole seda kasumit vaja ettevõtte või selle olulise osa tegevuses hoidmiseks, nagu kavas ette nähtud, on tagamata võlausaldajal õigus taotleda kava kinnitanud kohtult võlausaldaja esialgse nõude rahuldamist sellest kasumist nõude rahuldamiseks vajaliku summa ja sellele võlausaldajale kava kohaselt tehtud makse vahesumma ulatuses; kohtul ei ole siiski võimalik määrata võlausaldajale kasumist rohkem kui sama rühma muudele võlausaldajatele tasumisele kuuluv osa.

Kui kava on võlausaldaja suhtes kehtetu, on võlgnik ja omandav üksus solidaarselt kohustatud tasuma võlausaldaja esialgse nõude selle esitatud ja tõendatud ulatuses koos nõude tõendatud osalt alates saneerimise algusest arvestatud intressiga. Võlgnik ja omandav üksus on kohustatud tasuma võlausaldaja nõude esialgse maksetähtaja jooksul.

Kui kava on võlgniku aktsionäri suhtes kehtetu, on võlgnik ja omandav üksus solidaarselt kohustatud tasuma aktsionäri summa, mis vastab aktsionäri osale võlgniku likvideerimisjaotises ajal, kui kohus kava kinnitas. Kui aktsionär ei suuda tõendada vastupidist, loetakse likvideerimisjaotise väärtus nulliks.

Kui kava on võlgniku või omandava üksuse suhtes kehtetu, on võimalik teostada võlausaldaja esialgse nõude kohane täite- või arestimismenetlus.

Pankrotil põhinev võlakergendus

Eeldatakse, et avalduse esitanud võlgnikul oli aus kavatsus. Võlausaldajad võivad selle vaidlustada „klassikalises“ tsiviilmenetluses. Neil ei ole võimalik vaidlustada seda võlakergenduse menetluse ajal, vaid alles pärast selle lõppu.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus

Eeldatakse, et avalduse esitanud võlgnikul oli aus kavatsus. Võlausaldajad võivad selle vaidlustada „klassikalises“ tsiviilmenetluses. Neil ei ole võimalik vaidlustada seda võlakergendusmenetluse ajal, vaid alles pärast selle lõppu.

Võlgniku kavatsused ei ole ausad, kui

võlgnik jättis osa oma varast vara nimekirja märkimata, isegi kui haldur tal seda teha palus, ja kuigi asjaolusid arvestades võlgnik teadis või pidi teadma sellisest varast; tähtsusetu väärtusega vara arvesse ei võeta;

võlgnik ei nimetanud võlausaldajate nimekirjas võlausaldajat (füüsiline isik), isegi kui pankrotihaldur tal seda teha palus ja selle tulemusena jättis võlausaldaja oma nõude esitamata, kuigi asjaolusid arvestades võlgnik teadis või pidi teadma sellisest isikust; väikesi võlausaldajaid arvesse ei võeta;

võlgnik esitas avalduses või avalduse lisas või halduri palvel tähtsat teavet, mis oli ebaõige, või jättis tähtsa teabe esitamata, kuigi asjaolusid arvestades võlgnik teadis või pidi teadma, et see teave on tähtis;

võlgnik ei teinud halduriga mõjuva põhjusega vajalikul viisil koostööd ja seda koostööd oleks võinud võlgnikult põhjendatult nõuda;

võlgniku käitumise põhjal enne avalduse esitamist võib otsustada, et võlgnik tekitas rahavoolise maksejõuetuse meelega, et tal oleks võimalik avaldus esitada;

võlgniku puhul ei olnud avalduse esitamise ajal tegemist rahavoolise maksejõuetusega ja asjaolusid arvestades teadis ta seda või oleks pidanud teadma; võlgniku käitumise põhjal enne avalduse esitamist võib otsustada, et kohustuste võtmisel arvestas võlgnik sellega, et suudab oma võlad tasuda pankroti teel või maksegraafiku alusel;

võlgniku käitumise põhjal enne avalduse esitamist võib otsustada, et võlgnik üritas ühte võlausaldajatest kahjustada või anda ühele võlausaldajatest eelise;

võlgnik ei rakenda kohtu kehtestatud maksegraafikut mõjuva põhjusega nõuetekohasel ja õigeaegsel viisil;

võlgnik ei tasu lapsele mõjuva põhjusega pärast vastavat kuupäeva tasumisele kuuluvat elatist nõuetekohasel ja õigeaegsel viisil; sellele põhjusele võib osutada ainult laps või lapse eestkostja;

võlgnik ei täitnud mõjuva põhjusega kohustust hüvitada nõuetekohasel ja õigeaegsel viisil õigusabikeskuse ettemakse halduri kindlasummalise tasu katmiseks; sellele põhjusele võib tugineda ainult õigusabikeskus;

võlgnik taotles võlgadest vabastamist hoolimata asjaolust, et avalduse esitamise ajal ei olnud võlgniku põhihüvid koondunud Slovakkiasse.

Kohus asub võlgniku ausat kavatsust mõjutavate tegurite suhtes rangemale seisukohale, kui võlgnikul on või on olnud märkimisväärselt vara ja ärikogemusi ning ta töötab või on töötanud kõrgema astme juhina või juuriidilise isiku juhtimisorganites või tal on muid asjakohaseid kogemusi.

Kohus asub võlgniku ausat kavatsust mõjutavate tegurite suhtes leebemale seisukohale, kui võlgnikul on ainult põhiharidus, ta on pensionieas või selle lähedal, tal on tõsised terviseprobleemid, ta on ajutiselt või püsivalt kodutu või on teda tabanud muu ebaõnn, mis on teinud ühiskonnas toimimise võlgniku jaoks raskeks.

Kohus uurib võlgniku ebaausat kavatsust menetluses ainult avalduse alusel, mis esitatakse võlakergenduse tühistamiseks ebaausa kavatsuse tõttu. Kohus ei uuri võlgniku ebaausat kavatsust pankrotimenetluses ega maksegraafiku kehtestamise menetluses.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Pankrot

Põhimõtteliselt on võlausaldajate koosoleku kokkukutsumise ja pidamise kulude näol tegemist nõudega pankrotivara vastu. Sellest põhimõttest on järgmised erandid:

kui võlausaldajate koosolek peeti võlausaldaja algatusel, on koosolekut taotlenud võlausaldaja kohustatud tasuma koosoleku kokkukutsumise ja pidamise kulud, kui võlausaldajate koosolek ei otsusta teisiti.

Kui nõude lükkab tagasi ainult võlausaldaja, on tagasilükatud nõude kindlaksmääramise avalduse esitamise tingimuseks nõuetekohase ja õigeaegse ettemakse tegemine kulude katmiseks. Kui avalduse esitaja ei dokumenteerri ettemakse tegemist, lõpetab kohus menetluse.

Võlausaldajate komitee liikmel on õigus saada oma ülesannete täitmisel hüvitist lõplike kulude eest, mis tekkisid liikmel nende ülesannete täitmisel; need kulud on nõue üldvara vastu võlausaldajate komitee heakskiidetud summa ulatuses.

Kui pankrotimenetlusega hõlmatud vara on täite- või arestimismenetluses realiseeritud, kuid tulu on seda saama õigustatud poolele veel välja maksmata, muutub tulu asjaomase pankrotivara osaks ja menetluskulud on nõue selle vara suhtes.

Võlausaldajate komitee taotletud eksperdiarvamuse kulud sisaldavad nõuet üldvara suhtes. Tagatud nõuetega võlausaldaja taotletud eksperdiarvamuse kulud on nõue selle võlausaldaja eraldiseisva vara suhtes (tagatisõiguse ese).

Sõltuvalt sellest, millise otsuse kohus teeb, sisaldavad vara nimekirjast väljajätmise menetluse kulud nõuet asjaomase vara vastu.

Pankrotimenetluse ja seotud menetluse pooltel tekkinud kulud pankrotimenetluses nõuete rahuldamisel arvesse ei võeta (konkreetsed regulatsioonid võib siiski olla kehtestatud teisiti, nt summa tagasilükatud nõude kindlaksmääramise ja eksperdiarvamuste jaoks).

Saneerimine

Põhimõtteliselt tasub kulud võlgnik. Võlgnik katab järgmised kulud:

arvamus saneerimise kohta,

halduri tasu (kindlasummaline tasu ja tasu ülesannete täitmise eest) ja kulud,

võlausaldajate koosoleku kokkukutsumise ja pidamise kulud,

lõplikud kulud, mis tekkisid võlausaldajate komitee liikmel oma ülesannete täitmisel; võlgnik tasub need kulud võlausaldajate komitee heakskiidetud summas.

Pankrotil põhinev võlakergendus

Pankrotil põhineva võlakergenduse korral eeldatakse, et võlgniku vara on väga piiratud ja seetõttu vähendatakse kulud miinimumini ning need kannab võlausaldaja. Kui võlausaldajatele on teada teatav vara, peavad nad tegema kõik, mis on vajalik vara ülekanamiseks pankrotivarasse omal kulul.

Võlakergenduse teostamisel ei ole võlgnikult võimalik sisse nõuda kulusid, mis on menetluse pooltel tekkinud seoses nende osalemisega pankrotimenetluses või maksekava kehtestamise menetluses.

Võlgniku olukorra uurimisel töötab pankrotihaldur vara nimekirja, võlausaldajate nimekirja ning võlgniku, võlausaldajate ja muude isikute esitatud teabe alusel. Pankrotihaldur uurib varasid ja kohustusi ametialase hoolikusega ning viib vajaduse korral läbi muid uurimisi, mis ei nõua palju aega ja mida on võimalik teha mõõdukate kuludega.

Pankrotihaldur teostab muid uurimisi võlausaldaja nõudel, kui võlausaldaja teeb ettemakse uurimiste kulude katmiseks. Pankrotihaldur teostab sellise uurimise võlausaldaja kulul. Pankrotimenetluses on võlausaldajal õigus nende kulude hüvitamisele pankrotimenetluse kuluna võlausaldajate esindaja või kui võlausaldajate esindajat ei ole määratud, siis võlausaldajate komitee heakskiidetud ulatuses.

Tagatud nõuetega võlausaldaja kulude kohta on eraldi normid, mis tuleneb asjaolust, et selline võlausaldaja saab valida, kas olla menetluse pool või mitte.

Koormatud vara muutub pankrotivaraks ainult juhul, kui eelisingu tagatisega võlausaldaja registreerub.

Kui registreerub ainult hilisemate tagatud nõuetega võlausaldaja, laieneb pankrotimenetlus koormatud varale üksnes juhul, kui on võimalik eeldada, et rahuldatakse hilisema tagatisõigusega tagatud nõuetega võlausaldaja nõue. Selle hindamiseks, kas pankrotimenetlus laieneb koormatud varale, hinnatakse selle väärtust vastavalt eksperdiarvamusele, mis on koostatud pankrotihalduri juhiste järgi hilisema tagatisega võlausaldaja taotlusel ja kulul. Kui hilisema tagatisega võlausaldaja ei tee ettemakset eksperdiarvamuse kulude katmiseks pankrotihalduri kehtestatud tähtaja jooksul, eeldatakse, et pankrotimenetlus ei laiene koormatud varale.

Pankrotihaldur võib kokku kutsuda (kuid ei pea seda tegema) võlausaldajate koosoleku, kui ta peab seda vajalikuks. Pankrotihaldur kutsub koosoleku kokku registreeritud võlausaldaja taotlusel, kes teeb ettemakse koosoleku pidamise kulude katmiseks ja tasub pankrotihalduri kindlasummalise tasu selle pidamise eest.

Maksegraafikul põhinev võlakergendus

Kõnealuse menetluse kulud kannab esmajoones võlgnik.

Süsteem on kujundatud nii, et menetlus algab alles (lisaks ametliku avaldusega seotud osale) pärast ettemakse tasumist halduri tasu ja menetluse vältimatute kulude katmiseks.

Võlakergenduse teostamisel ei ole võlgnikult võimalik sisse nõuda kulusid, mis on menetluse pooltel tekkinud seoses nende osalemisega pankrotimenetluses või maksekava kehtestamise menetluses.

Kui võlausaldaja ei nõustu esitatud maksegraafikuga, võib ta esitada haldurile vastuväite. Haldur esitab vastuväite kohta märkused ja selle kohta teeb otsuse kohus.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Pankrotiseaduses (Zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii) on sätestatud, et võlausaldajat kahjustavad toimingud tunnistatakse teatud tingimustel kehtetuks. Kehtetusel on tagajärjed ainult juhul, kui võlgniku toimingud vaidlustatakse. Pankrotihalduril ja võlausaldajatel on õigus need vaidlustada, kuid võlausaldajal on see õigus ainult juhul, kui pankrotihaldur ei tegutses pärast võlausaldaja taotlust õigustoimingu vaidlustamiseks mõistliku aja jooksul. Õigustoimingu vaidlustamise õigus aegub, kui seda ei teostata võlgniku suhtes või kohtus aasta jooksul alates pankroti väljakuulutamisest; õigustoimingu vaidlustamise õigus loetakse võlgniku suhtes teostatuks ainult juhul, kui võlgnik tunnistab õigust kirjalikult. Seaduse kohaselt võib vaidlustada ka õigustoimingud, mille alusel on õigused täitmisele pööratavad või juba rahuldatud.

Kui enne pankroti väljakuulutamist oli käimas saneerimismenetlus ja pankrot kuulutati välja selle menetluse ajal, siis perioodi kindlaksmääramisel, mille jooksul tehti õigustoiming, mida on võimalik pankrotiseaduse kohaselt vaidlustada, võetakse aluseks saneerimismenetluse algus.

Õigustoimingud peab tegema võlgnik ja need tuleb teha hüvitise ja eelisea ning piiramata võlgniku võlausaldajate esitatud nõude rahuldamist. Need õigustoimingud peavad olema seotud võlgniku varaga.

Pankrotiseaduses on määratletud muud üksikasjalikud reeglid selle kohta, kuidas tõendada võlausaldaja kahjustamise kavatsust. Mõningatel juhtudel ei ole vaja kavatsust üldse tõendada, samas kui teistel juhtudel on see ümberlükatav eeldus. Seaduses on sätestatud ka kohtus taotletud tühisuse õiguslikud tagajärjed, milleks on vara tagastamine, mille omandas pool, kelle suhtes õigust teostati.

Saneerimise korral on võlausaldajat kahjustavad toimingud olulised võlausaldajate parimate huvide väljaselgitamiseks: saneerimiskava tulemuse ja võimaliku pankroti võrdlemisel peab haldur võtma arvesse ka õigustoiminguid, mida on võimalik tühiseks tunnistada.

Jättes need kõrvale, õigustoiminguid saneerimismenetluses ei vaidlustata.

Mõningatel juhtudel hõlmab seadus saneerimismenetlusest pankrotimenetlusele ülemineku tingimusi ja kui see toimub, on võimalik teatud toimingud kehtetuks tunnistada.

Haldur võib võlgniku õigustoimingud heaks kiita ainult juhul, kui need suurendavad võlgniku vara väärtust või on vajalikud saneerimise eesmärgi saavutamiseks. Kui võlgnik teeb ilma pankrotihalduri nõusolekuta õigustoimingu, mis sellist nõusolekut eeldab, ei piira see õigustoimingu kehtivust, kuid õigustoiming on võimalik pankrotimenetluses vaidlustada, kui pankrot kuulutati võlgniku vara suhtes välja kahe aasta jooksul alates saneerimismenetluse algusest.

Pärast saneerimise lõpetamist ei ole võlgnikul ega omandaval üksusel võimalik jaotada kasumit või muid omakapitali vahendeid oma liikmete vahel enne, kui võlausaldajate nõuded tagamata nõuete rühmas on kuni nende tõendatud nõuete tasemeni vastavalt kavale rahuldatud; pankrotimenetluses on võimalik kasumi või muude omakapitali vahendite jaotamine vaidlustada ja see on samuti kava kehtetuse alus.

Lisaks on tühised võlgniku või halduri saneerimismenetluse ajal tehtud toimingud, mis annavad kava poolele eelise, mida ei ole kavas ette nähtud.

Võlakergenduse korral jäävad kehtima võlausaldajate õigused taotlema tsiviilõiguse alusel hüvitist mis tahes vara arvel, mis on võlgniku vara hulgast välja jäetud õigustoimingu alusel, mida on võimalik tühiseks tunnistada. Lisaks võetakse võimalikes järgnevates ausa kavatsusega seotud menetlustes arvesse võlgniku käitumist, mille põhjal on võimalik otsustada, et võlgnik on meelega tekitanud rahavoolise maksejõuetuse, või mille põhjal on võimalik otsustada, et võlgniku eesmärk oli võlausaldaja kahjustamine või talle eelise andmine.

Viimati uuendatud: 22/08/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Soome

Maksejõuetusmenetlus Soomes

Maksejõuetus tähendab, et võlgniku suutmatus tähtpäeva saabumisel oma võlgu tasuda ei ole ajutine. Maksejõuetusmenetluse all mõeldakse menetlust, mis puudutab korraga kõigi võlgnike võlgu.

Soomes on kolme liiki maksejõuetusmenetlusi: pankrot, ettevõtte saneerimine ja füüsilise isiku võlgade ümberkujundamine. Pankroti suhtes kohaldatakse pankrotiseadust (*Konkurssilaki* 120/2004), mis jõustus 1. septembril 2004. Ettevõtte saneerimisseadus (*Laki yrityksen saneerauksesta* 47/1993) ja füüsilise isiku võlgade ümberkujundamise seadus (*Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä* 57/1993) jõustusid 8. veebruaril 1993.

Pankrot on liikvideerimismenetlus, mille eesmärk on realiseerida võlgniku vara ja jaotada tulu võlausaldajate vahel. Ettevõtte saneerimine ja füüsilise isiku võlgade ümberkujundamine on tervendamismeetmed, millega võimaldatakse võlgnikul rahalistest raskustest üle saada.

Võlgnik võib sõlmida võlausaldajatega ka võlgade tasumise kokkuleppe ja muid kokkuleppeid väljaspool ametlikku maksejõuetusmenetlust. Vabatahtlikult sõlmitud kokkuleppeid ei ole aga õiguslikult reguleeritud ja seetõttu neid selle teema raames pikemalt ei käsitleta.

Järgnevalt kirjeldatakse eespool nimetatud maksejõuetusmenetluste põhipunkte.

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Pankrot

Pankrotimenetluse kohaldamisala on üldine, mis tähendab, et välja saab kuulutada nii füüsilise kui ka juriidilise isiku pankroti. Juriidilise isiku pankroti võib välja kuulutada isegi juhul, kui ta on asjaomasesest registrist kustutatud või likvideeritud. Samuti võib pankroti välja kuulutada surnud isiku päranditombu või pankrotipesa suhtes.

Saneerimine

Saneerida saab igasugust majandustegevusega tegelevat äriühingut, ettevõtet ja füüsilisest isikust ettevõtjat.

Teatud äriühingud, näiteks erieeskirjadele ja -kontrollile alluvad krediidiasutused ja kindlustusseltsid jäävad siiski saneerimismenetluse kohaldamisalast välja.

Võla ümberkujundamine

Võla ümberkujundamist saab taotleda ainult füüsiline isik. Ka füüsilisest isikust ettevõtja või täisühingu või usaldusühingu vastutav partner võib teatud tingimustel taotleda võla ümberkujundamist.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Kõigi kolme liiki maksejõuetusmenetluse algatamise üldine eeltingimus on võlgniku maksejõuetus. Maksejõuetus tähendab, et võlgniku suutmatus tähtpäeva saabumisel oma võlgu tasuda ei ole ajutine.

Saneerimismenetluse võib algatada ka juhul, kui võlgnikul on oht muutuda maksejõuetuks.

Pankrot

Pankrotiavalduse võib esitada nii võlgnik kui ka võlausaldaja. Pankroti väljakuulutamise üldine eeltingimus on võlgniku maksejõuetus. Pankrotiseaduses on sätestatud maksejõuetuse eeldused, et isiku maksejõuetust oleks lihtsam kindlaks teha. Nendele eeldustele vastav võlgnik loetakse maksejõuetuks, kui ei tõendata vastupidist.

Võlgnik loetakse maksejõuetuks, kui:

ta avaldab, et on maksejõuetu ja puuduvad konkreetsed põhjused selle avaldusega mitte nõustumiseks;

ta on maksed peatanud;

pankrotiavalduse esitamisele eelneva kuue kuu jooksul on täitemenetluse käigus kindlaks tehtud, et ta ei suuda nõuet täies ulatuses tasuda või ta on või on olnud raamatupidamiskohustuslane pankrotiavalduse esitamisele eelneva ühe aasta jooksul ega ole tasunud võlausaldaja selget ja sissenõutavaks muutunud nõuet ühe nädala jooksul alates meeldetuletuse saamisest.

Võlausaldaja võib esitada pankrotiavalduse, kui tema nõue võlgniku vastu põhineb kohtuotsusel või muul täitedokumendil, võlgniku allkirjastatud kohustusel, mida võlgnik ei ole ilmselge põhjendusega vaidlustanud, või kui see on seotud märkimisväärse finantshuviga. Nõutav summa ei pea olema tähtaega ületanud. Pankroti taotlemisel on piirangud, kui tegu on väikeste nõuetega või kui võlausaldaja nõue on tagatud.

Pankrotimenetlus algab, kui kohus kuulutab välja võlgniku pankroti. Samal ajal määrab kohus pankrotihalduri. Pankrotimenetluse algatamisega kaotab võlgnik õiguse pankrotipesa kuuluvat vara käsutada.

Pankrotihaldur on kohustatud teavitama võlausaldajaid pankrotimenetluse algatamisest. Kõiki Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta osutatud teises liikmesriigis asuvaid võlausaldajaid tuleb teavitada nimetatud määruses sätestatud korras.

Pankrotimenetluse algatamise kohta tehakse kanne muu hulgas pankroti- ja saneerimisregistrisse, äriregistrisse, kinnistus- ja hüpoteegiregistrisse, laevaregistrisse, laevaehitusregistrisse, lennukiregistrisse, kommertsandiregistrisse, autoregistrisse ja väärtpaperiregistrisse.

Esimese astme kohtu (*käräjäoikeus*) otsuse pankroti väljakuulutamise või pankrotiavalduse rahuldamata jätmise kohta võib kaevata edasi teise astme kohtusse.

Saneerimine

Saneerimisavalduse võib esitada võlgnik või võlausaldaja. Saneerimismenetluse algatamiseks ei vaja võlausaldaja võlgniku nõusolekut. Enamasti esitab saneerimisavalduse võlgnik.

Saneerimismenetluse võib algatada, kui võlgnik on maksejõuetu ja puuduvad seaduslikud takistused menetluse algatamiseks. Takistus esineb näiteks siis, kui maksejõuetust ei ole tõenäoliselt võimalik saneerimiskavaga kõrvaldada või kui võlgniku varast ei piisa saneerimismenetluse kulude katmiseks.

Saneerimismenetluse võib algatada ka juhul, kui võlgniku ähvardab peatne maksejõuetus. Peatsel maksejõuetusel põhineva saneerimismenetluse võib võlausaldaja avalduse alusel algatada ainult juhul, kui nõue on seotud märkimisväärse finantshuviga. Lisaks võivad saneerimismenetluse algatada ka vähemalt kaks võlausaldajat, kelle nõuded kokku moodustavad vähemalt ühe viiendiku võlgniku teadaolevatest võlgadest ja kes esitavad koos võlgnikuga ühise avalduse või teatavad, et toetavad võlgniku avaldust.

Saneerimismenetluse algatamise õiguslikud tagajärjed jõustuvad automaatselt alates menetluse algatamiseks tehtud kohtuotsuse kuupäevast. Kohus võib pärast avalduse saamist avalduse esitaja või võlgniku taotlusel keelata enne menetluse algatamist võlgade tasumise ja võlgadele tagatise seadmise, võla sissenõudmise või vara arestimise või muud täitemeedmed.

Maksejõuetushaldur on kohustatud teavitama võlausaldajaid menetluse algatamisest. Saneerimismenetluse algatamisest teavitatakse ka teatud asutusi ning selle kohta tehakse kanne muu hulgas pankroti- ja saneerimisregistrisse, äriregistrisse ning kinnistus- ja hüpoteegiregistrisse.

Esimese astme kohtu otsuse saneerimismenetluse algatamise või saneerimisavalduse rahuldamata jätmise kohta võib kaevata edasi teise astme kohtusse.

Võla ümberkujundamine

Võla ümberkujundamise asi võetakse menetlusse võlgniku avalduse alusel. Võla ümberkujundamise menetluse algatamine eeldab, et võlgnik on maksejõuetu ega saa mõistlikul viisil oma maksevõimet parandada, et olla suuteline võlgu tasuma. Maksejõuetuse peamine põhjus peab olema võlgniku maksevõime oluline vähenemine muutunud asjaolude tõttu (kusjuures asjaolud ei tohi olla muutunud esmajoones võlgniku süül), näiteks haiguse pärast. Võla ümberkujundamiseks võib anda loa ka juhul, kui selleks on mõni muu mõjuv põhjus, pidades silmas võlgade ja võlgniku muude kohustuste summat ning võlgniku suutlikkust neid tasuda. Võlgniku maksevõime hindamisel võetakse muu hulgas arvesse võlgniku vara, sissetulekut ja teenimisvõimalusi.

Võla ümberkujundamiseks ei tohi olla seaduses ette nähtud takistust (nt võla tekkimine kuriteo tagajärjel või võlgnevuse tekitamine hooletuse või vastutustundetuse tagajärjel). Siiski võib võla ümberkujundamiseks üldisele takistusele vaatamata loa anda, kui selleks on kaalukas põhjus. Sellistel juhtudel pööratakse erilist tähelepanu meetmetele, mida võlgnik on võtnud võlgade tasumiseks, sellele, kui kaua on nõutud summad tasumata olnud, võlgnikuga seotud muudele asjaoludele ja võla ümberkujundamise tähtsusele nii võlgniku kui ka võlausaldajate jaoks.

Võla ümberkujundamist ei saa lubada juhul, kui võlgnikul ei ole vabu vahendeid põhjusel, mida võib pidada ajutiseks, või kui võlgnik suudab oma vabade vahendite arvelt seetõttu tasuda vaid väikese osa oma võlgadest.

Võla ümberkujundamise algatamise õiguslikud tagajärjed jõustuvad automaatselt alates menetluse algatamiseks tehtud kohtuotsuse kuupäevast. Kohus võib pärast avalduse saamist võlgniku taotlusel keelata enne menetluse algatamist ajutiselt võlgade tasumise, võlgadele tagatise seadmise, võla sissenõudmise või vara arestimise või muud täitemeedmed.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrot

Vara, mis on võlgnikul pankrotimenetluse algatamisel, ja vara, mille võlgnik omandab enne pankrotimenetluse lõpetamist, kuulub pankrotipessa. Pankrotipessa kuuluvast varast saadav tulu ning vara, mis võidetakse pankrotipessa tagasi vara pankrotipessa tagasivõitmise seaduse (*Laki takaisinsaannista konkurssipesään* 758/1991) või muul alusel, kuulub samuti pankrotipessa.

Mittearestitav vara üldjuhul pankrotipessa ei kuulu. Lisaks ei kuulu pankrotipessa vara või tulu, mille füüsiline isik on omandanud või teeninud pärast pankrotimenetluse algatamist.

Saneerimine

Saneerimismenetluses koostatakse võlgniku jaoks saneerimiskava. Saneerimiskava peab muu hulgas sisaldama üksikasjalikku ülevaadet võlgniku majanduslikust olukorrast, s.t võlgniku varast, võlgadest ja muudest kohustustest. Saneerimiskava koostamisel peab arvesse võtma kõiki võlgniku menetluse ajal olemas olevaid varasid. Ka tagasivõtmine on võimalik: saneerimismenetluses võib nõuda niisuguse tehingu tagasivõtmist, mille saaks pankrotipessa tagasi võita pankrotimenetluses, ning seda samadel alustel mis pankrotiasjas.

Kuigi erandjuhtudel on saneerimiskava võimalik pärast selle kinnitamist muuta, ei saa igale võlausaldajale tehtavate maksete summasid kava muutmise teel enam suurendada. Siiski võib võlgnikule pärast saneerimiskava kinnitamist võõrandatud vara anda võlausaldajatele alust nõuda võlgnikult lisamakseid.

Võlgnikku võib kohustada tegema kavas märgitud lisamakseid, kui tema majanduslik olukord osutub kava koostamise ajaga võrreldes paremaks.

Lisamaksete tegemise nõude võib esitada siis, kui on alus selliste maksete nõudmiseks. Asjaomane nõue tuleb esitada kohtule hiljemalt ühe aasta jooksul pärast lõpparuande kohtule esitamist.

Võla ümberkujundamine

Võla ümberkujundamisel kinnitatakse võlgniku jaoks maksegraafik vastavalt tema maksevõimele. Võlgniku maksevõime hindamisel tuleb muude tegurite hulgas arvesse võtta võlgniku vara realiseerimisest saadavaid vahendeid, võlgniku sissetulekut ja teenimisvõimalusi, vajalikke elamiskulusid ja elatise maksmise kohustust. Võla ümberkujundamisel kasutatakse võlgade tasumiseks kogu võlgniku sissetulekut, mis ületab tema vajalikke elamiskulusid ja elatise maksmise kohustust, samuti võlgniku muud vara, mis ei ole esmavajalik. Esmavajalikuks loetakse elamispend, kus võlgnik elab, selle sisustus mõistlikus ulatuses ning võlgnikule mõistlikult tarvilikud isiklikud asjad ja töövahendid. Võlgnikule esmavajaliku vara võib realiseerida ainult seaduses ette nähtud juhtudel.

Lisaks võib võlgnikku kohustada maksegraafikuga tegema lisamakseid lisisissetuleku või vara arvelt, mille võlgnik on maksegraafiku täitmise ajal saanud. Võlgnik on kohustatud tasuma võlausaldajatele teatud osa mis tahes kingitustest ja muudest ühekordsetest maksetest, mida ta on maksegraafiku täitmise ajal saanud. Kui võlgniku sissetulek ületab maksegraafikus arvesse võetud sissetulekut, võib teda kohustada maksuma teatud osa lisisissetulekust võlausaldajatele.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankrot

Pankroti väljakuulutamise on kohtu otsustada. Kohus määrab ka pankrotihalduri. Isiku võib määrata pankrotihalduriks, kui ta on sellega nõus, tal on selle ametikoha täitmiseks vajalik võimekus, oskused ja kogemus ning ta on ka muul viisil selleks sobiv. Pankrotihalduril ei tohi olla võlgniku ega võlausaldajaga suhteid, mis ohustaksid tema sõltumatust võlgnikust, tema erapooletust võlausaldajate suhtes või tema suutlikkust täita ülesannet nõuetekohasel viisil. Pankrotihalduriks ei saa määrata juriidilist isikut.

Pankrotihalduril on pankrotipesa valitsemisel keskne roll. Muu hulgas hõlmavad tema kohustused pankrotipesa esindamist, selle jooksvat haldamist, pankrotipesa nimekirja ja võlgniku aruande koostamist, nõuete vastuvõtmist ning esialgse ja lõpliku jaotiste nimekirja koostamist. Pankrotihaldur tegeleb ka pankrotipessa kuuluva vara haldamise ja müügi ning vahendite väljamaksmisega.

Pankrotimenetluse algatamisega kaotab võlgnik pankrotipessa kuuluva vara suhtes otsustamisõiguse. Võlgnik peab tegema koostööd, nii et pankrotimenetlus on võimalik lõpule viia. Ta peab andma pankrotihaldurile teavet, mis on vajalik pankrotipesa nimekirja koostamiseks ja selle kinnitamiseks. Võlgnikul on õigus saada pankrotipesa kohta teavet, osaleda võlausaldajate üldkoosolekutel ja väljendada arvamust otsustamisel olevate küsimuste kohta.

Saneerimine

Ettevõtte saneerimismenetluse algatamisel määrab kohus maksejõuetushalduri. Maksejõuetushaldur peab olema täiskasvanu, teadaolevalt aus, teovõimeline ega tohi olla pankrotis. Tal peavad olema ka ametikoha jaoks vajalik võimekus, oskused ja kogemus. Maksejõuetushalduril ei tohi olla võlgniku ega ühegi võlausaldajaga suhteid, mis ohustaksid tema sõltumatust võlgnikust või tema erapooletust võlausaldajate suhtes. Maksejõuetushalduriks ei saa määrata juriidilist isikut.

Maksejõuetushaldur vastutab saneerimismenetluse eesmärgi saavutamise ja võlausaldajate huvide kaitsmise eest. Maksejõuetushaldur koostab aruande võlgniku varade ja kohustuste kohta ning saneerimiskava ettepaneku (ka teistel isikutel, näiteks võlgnikul, on õigus koostada omapoolne saneerimiskava ettepanek). Samuti teostab maksejõuetushaldur järelevalvet võlgniku tegevuse üle.

Kohus võib määrata võlausaldajate toimkonna, kes esindab võlausaldajaid ja abistab maksejõuetushaldurit tema ülesannete täitmisel nõuandva organina. Toimkonda ei määrata, kui seda ei peeta võlausaldajate väikese arvu tõttu või muul põhjusel vajalikuks.

Võlgnik säilitab otsustamisõiguse oma vara ja tegevuse üle, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kuid pärast menetluse algatamist ei või võlgnik muu hulgas võtta uut võlakohustust ilma maksejõuetushalduri nõusolekuta, välja arvatud juhul, kui see võlg on seotud võlgniku tavapärase tegevusega ning võla summa ja tingimused ei ole ebatavalised. Maksejõuetushalduri või võlausaldaja nõudel võib võlgniku otsustamisõigust piirata ka muul moel, kui on oht, et ta võib oma tegevusega kahjustada või ohustada võlausaldaja huve. Võlgnik on kohustatud tegema kohtu, maksejõuetushalduri ja võlausaldajate toimkonnaga koostööd ja andma neile teavet.

Reeglina jääb võlgnikule õigus teostada oma hagemisõigust käimasolevates või tulevastes kohtumenetlustes, välja arvatud juhul, kui maksejõuetushaldur otsustab võlgniku hagemisõigust ise teostada.

Võla ümberkujundamine

Kohus võib määrata võla ümberkujundamiseks maksejõuetushalduri, kui see on vajalik võlgniku majandusliku olukorra väljasegitamiseks, tema vara realiseerimiseks või muul võla ümberkujundamiseks tarvilikul eesmärgil. Maksejõuetushaldur peab olema täiskasvanu, teadaolevalt aus, enda määramisega nõus, teovõimeline ega tohi olla pankrotis. Tal peavad olema ka ametikoha jaoks vajalik võimekus, oskused ja kogemus. Maksejõuetushalduril ei tohi olla võlgniku ega ühegi võlausaldajaga suhteid, mis ohustaksid tema sõltumatust võlgnikust või tema erapooletust võlausaldajate suhtes. Maksejõuetushalduriks ei saa määrata juriidilist isikut.

Kui maksejõuetushaldur määratakse, siis on tema kohustus koostada esialgne maksegraafik ja täita muid kohtu antud ülesandeid. Esialgse maksegraafiku koostamisel peab maksejõuetushaldur läbirääkimisi võlgniku ja võlausaldajatega, esitab neile vajaliku teabe võla ümberkujundamise kohta ning annab neile võimaluse esitada seisukohti võla ümberkujundamise avalduse ja esialgse maksegraafiku kohta. Maksejõuetushaldurile võib teha ka ülesandeks realiseerida võlgniku vara ning anda realiseerimisest saadavad vahendid üle võlausaldajatele. Kui maksejõuetushaldurit ei määrata, peab esialgse maksegraafiku koostama võlgnik. Võla ümberkujundamise menetluse algatamine on kohtu otsustada. Kohus peab kinnitama ka maksegraafiku.

Võlgnikule jääb tema vara omandi- ja valdamise õigus. Võlgade tasumiseks kasutatakse siiski kõiki võlgniku varasid, mida ei peeta talle esmavajalikuks. Võlgnik on kohustatud esitama kohtule, võlausaldajatele ja maksejõuetushaldurile (kui maksejõuetushaldur on määratud) kogu vajaliku teabe võla ümberkujundamisega seotud olulistest küsimustest. Samuti peab võlgnik tegema võla ümberkujundamiskava nõuetekohaseks täitmiseks koostööd.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pankrot

Kui välja arvata teatud erandid, on võlausaldajal õigus teha pankroti raames nõude tasaarvestus võlgnikule pankrotimenetluse alguses võlgnetava summaga, isegi kui võlgnikule võlgnetaav summa või nõue ei ole veel muutunud sissenõutavaks. Tasaarvestusõigust ei kohaldata niisuguse nõude suhtes, mis ei anna võlausaldajale õigust väljamaksele pankrotipesast, ega viimases järgus rahuldatava nõude suhtes. Võlausaldaja on kohustatud esitama teavet tasaarvestatava nõude kohta.

Saneerimine

Võla sissenõudmise keelule vaatamata on võlausaldajal õigus tasaarvestada nõue võlgnikule menetluse alguses võlgnetava summaga samadel tingimustel nagu pankrotimenetluses. Teade tasaarvestuse kohta esitatakse ka maksejõuetushaldurile.

Tasaarvestusõigust ei kehti krediidiasutuse suhtes tasaarvestuseks vahenditega, mille võlgnik on hoiustanud krediidiasutuses sissenõudmiskeelu jõustumisel või pärast seda, ega niisuguste vahenditega, mis on krediidiasutuses sel ajal võlgniku kontole ülekandmiseks, kui seda kontot saab kasutada maksete tegemiseks.

Võla ümberkujundamine

Pärast võla ümberkujundamismenetluse algust ei tohi võlgniku suhtes võtta meetmeid peatatud maksetega võla sissenõudmiseks ega selle tasumise tagamiseks. Sissenõudmise peatamise hõlmab ka võlgniku nõuete tasaarvestamist võlausaldaja ees olevate võlgadega. Maksude tasaarvestamisele peatamist siiski ei kohaldata.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Lepingud, mis ei ole seotud maksejõuetusmenetluses saadaolevate summadega, jäävad igat liiki maksejõuetusmenetluses üldjuhul muudatusteta kehtima.

Pankrot

Kui võlgnik on pankrotimenetluse alguseks jätnud täitmata lepingu, mille pool ta on, peab teine lepingupool nõudma kinnitust selle kohta, kas pankrotipesa täidab lepingut. Kui pankrotipesa kinnitab, et täidab lepingut ja lepinguliste kohustuste täitmiseks seatakse vastuvõetav tagatis, ei saa lepingut lõpetada. Teine lepingupool võib lepingu siiski lõpetada, kui see on isiklikku laadi või on muu konkreetne põhjus, miks ei saa teiselt poolelt nõuda jäämist lepingulistesse suhtesse pankrotipesaga.

Kui kuulutatakse välja tööandja pankrot, võib kumbki pool töölepingu lõpetada, sõltumata selle kestusest. Etteteatamistähtaeg on 14 päeva, olenemata sellest, milline oleks etteteatamistähtaeg olnud tavalises olukorras. Töötasu pankrotimenetluse aja eest makstakse pankrotipesast.

Pankrotipesa tasub ka äripinna rendilepingu alusel tasumisele kuuluva rendi aja eest, mil pankrotipesa pinda kasutab, isegi kui pankrotipesa ei ole võtnud vastutust sellest rendilepingust tulenevate kohustuste täitmise eest. Kui pankrotipesa ei ole teatanud rendileandja määratud vähemalt ühekuulise tähtaja jooksul, et võtab vastutuse rendilepingust tulenevate kohustuste täitmise eest pärast pankrotimenetluse algatamist, on rendileandjal õigus rendileping üles öelda.

Kui vallasvara võõrandamise lepingu järgi lõpeb omandireservatsioon või valduse tagasinõude õigus ostuhinna tasumisel, võib pankrotipesa lepingusse astuda, teatades sellest müüjale ja tasudes veel tasumata ostuhinna koos viivisega vastavalt lepingu algsetele tingimustele. Teade tuleb esitada ja hind tasuda mõistliku aja jooksul pärast müüja nõuet ostuhind tasuda või vara tagastada.

Üksiktehingu võib kehtetuks tunnistada vara pankrotipesasse tagasivõitmise seaduses sätestatud tagasivõitmise alusel.

Saneerimine

Saneerimismenetluse algatamine ei mõjuta võlgniku olemasolevaid kohustusi, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Võlgnik võib lõpetada rendi- või liisingulepingu, milles ta on rendile- või liisinguvõtja, nii et see lõpeb kaks kuud pärast lõpetamisteate edastamist, arvestamata lepingus sätestatud tingimusi lepingu tähtaja või teate esitamise kohta.

Isikul, kes on enne menetluse algust võtnud võlgniku ees lepingulise kohustuse, kuid ei ole seda täitnud menetluse algatamise ajaks, on õigus saada oma kohustuse täitmise eest tasu, kui selle kohustuse täitmist võib pidada tavapäraseks osaks võlgniku tegevusest. Kui küsimus puudutab muud liiki lepingut, mis on sõlmitud enne menetluse algatamist, ja kui võlgnik ei ole menetluse algatamise ajaks oma lepingulist maksekohustust täitnud, otsustab maksejõuetushaldur teise poole nõudmisel, kas võlgnik täidab lepingut või mitte. Kui vastus on eitav või seda ei anta mõistliku aja jooksul, on teisel poolel õigus leping lõpetada.

Leping, mille alusel võlgnik teeb makse saneerimismenetlusega hõlmatud võla tasumiseks või sellega seoses on tühine, välja arvatud juhul, kui maksekohustuse täitmise aluseks on kinnitatud saneerimiskava.

Kui saneerimismenetlust kohaldatakse tööandja suhtes, on tal teatud tingimustel õigus lõpetada tööleping olenemata selle kestusest kahekuulise etteteatamisega.

Tehing, mille oleks saanud kehtetuks tunnistada, kui saneerimisavalduse asemel oleks esitatud pankrotiavaldus, on võimalik võlausaldaja taotlusel saneerimismenetluses kehtetuks tunnistada samadel alustel, mis on sätestatud vara pankrotipesasse tagasivõitmise seaduses.

Võla ümberkujundamine

Võlgnikul on õigus lõpetada üüri- või muu leping, milles võlgnik on üürnik, tarbijaleping või järelmaksuga ostulepingu kahekuulise etteteatamisega.

Võlgnik peab loobuma varast, mis on saadud osamaksetega või järelmaksuga omandamise kokkuleppel ja mis ei ole talle esmavajalik.

Leping, mille alusel võlgnik peab tegema ümberkujundatud võla tasumiseks või sellega seoses makse, on tühine, välja arvatud juhul, kui maksekohustuse aluseks on kinnitatud maksegraafik või seadus.

Isikul, kes on enne menetluse algust võtnud võlgniku ees lepingulise kohustuse, kuid ei ole seda täitnud menetluse algatamise ajaks, on õigus saada oma kohustuse täitmise eest tasu, kui selle kohustuse täitmist võib pidada tavapäraseks osaks võlgniku tegevusest.

Tehing, mille oleks saanud kehtetuks tunnistada, kui võla ümberkujundamise avalduse asemel oleks esitatud pankrotiavaldus, on võimalik võlausaldaja taotlusel võla ümberkujundamise menetluses kehtetuks tunnistada samadel alustel, nagu on sätestatud vara pankrotipesasse tagasivõitmise seaduses.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Pankrot

Pärast pankrotimenetluse algust ei tohi pankrotipesa vastu alustada hagimenetlust eesmärgiga saada alus pankrotimenetlusega hõlmatud nõude täitmisele pööramiseks, ja pankrotipesasse kuuluva vara suhtes ei tohi võtta täitemeetmeid, mille eesmärk on pankrotimenetlusega hõlmatud nõude sissenõudmine. Tagatisega kaitstud võlausaldajal on siiski õigus esitada hagi nõude sissenõudmiseks tagatise arvelt.

Saneerimine

Reeglina on võlgnikul pärast saneerimismenetluse algatamist keelatud võlgu tasuda ja võlausaldajatel keelatud võlgu sisse nõuda. Võlgniku suhtes ei tohi võtta meetmeid eesmärgiga nõuda sisse saneerimismenetlusega hõlmatud võlg või tagada selle tasumine. Teatud juhtudel võib tagatisega võlausaldaja

taotleda kohtult luba tagatise realiseerimiseks makse saamise eesmärgil. See võib olla võimalik näiteks juhul, kui saneerimismeetmeid arvestades on selge, et tagatiseks antud vara jäämine võlgniku omandisse ei ole vajalik.

Üldjuhul ei tohi pärast menetluse algatamist rakendada võlgniku suhtes ametlikel otsustel põhinevaid kaitsemeetmeid.

Võla ümberkujundamine

Sarnaselt saneerimismenetlusega on ka võla ümberkujundamise menetluses võlausaldaja võla sissenõudmine ajutiselt peatatud. Kui võla sissenõudmine on peatatud, ei tohi võlgniku suhtes võtta meetmeid tasumisele kuuluva võla sissenõudmiseks ega selle tasumise tagamiseks. Lisaks ei kohaldata võlgniku suhtes karistust maksetega hilinemise eest. Teatud juhtudel võib tagatisega võlausaldaja taotleda siiski kohtult luba tagatise realiseerimiseks makse saamise eesmärgil. See võib olla võimalik näiteks juhul, kui tagatiseks olevat vara ei peeta võlgnikule esmavajalikuks või kui võlgnik ei vaja seda vara majandustegevuseks.

Võlausaldaja võib esitada hagi või algatada muu menetluse, et säilitada oma täitmisele pööramise õigus või saada selleks alus. Üldjuhul võib võlausaldaja vaatamata võla ümberkujundamise algatamisega seotud keeldusid käsitlevatele sätetele taotleda korraldust kaitsemeetmete rakendamiseks ja selle korralduse täitmist.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Pankrot

Pankrotimenetluse algatamisel läheb võlgniku õigus käsutada pankrotipessa kuuluvat vara üle pankrotihaldurile. Selle tulemusena on pankrotipesal õigus astuda pankrotipesasse kuuluva varaga seotud küsimustes poole asemele: pankrotipesal peab olema võimalus jätkata võlgniku ja kolmandate isikute vahelist pankrotipesasse kuuluva varaga seotud kohtumenetlust. Kui pankrotipesa seda võimalust ei kasuta, võib võlgnik menetlust jätkata.

Samuti peab pankrotipesal olema võimalus jätkata kohtumenetlust, mis puudutab võlgniku vastu esitatud pankrotimenetlusega hõlmatud nõuet. Kui pankrotipesa keeldub hagile vastamast ja võlgnik ei soovi menetlust jätkata, võib hageja nõuda asja lahendamist.

Saneerimine

Võlgnikul on endiselt õigus teostada oma hagemisõigust käimasolevates kohtumenetlustes või muudes asjaomastes menetlustes, mille pool ta on, välja arvatud juhul, kui maksejõuetushaldur otsustab võlgniku hagemisõigust ise teostada. Sama sätet kohaldatakse kohtumenetlusele või muule menetlusele, mida alustatakse pärast saneerimismenetluse algatamist.

Maksejõuetushalduril on õigus esitada võlgniku nimel nõudeid ja algatada kohtu- või muid asjaomaseid menetlusi, samuti teostada menetlustes võlgniku hagemisõigust. Lisaks võib maksejõuetushaldur võtta võlgniku nimel vastu teateid.

Võla ümberkujundamine

Võla ümberkujundamismenetluse algatamine ei mõjuta käimasolevaid kohtumenetlusi ega võlgniku hagemisõigust menetluses.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Pankrot

Võlausaldaja võib taotleda pankroti väljakuulutamist.

Pankrotimenetluses moodustavad võlausaldajad kõrgeima organi. Võlausaldajad teostavad otsustusõigust pankrotipesa üle siis, kui seaduse kohaselt ei pea seda küsimust otsustama või sellega tegelema pankrotihaldur. Lisaks võivad võlausaldajad säilitada otsustusõiguse pankrotipesa jooksva haldamisega seotud küsimustes või delegeerida otsustusõiguse pankrotihaldurile. Pankrotivõlausaldajate otsustusõigus algab koos pankrotimenetluse algusega ja lõpeb pankrotimenetluse lõppemisel.

Võlausaldajate otsustusõiguse teostamise õigus on võlausaldajatel, kellel on võlgniku vastu pankrotimenetlusega hõlmatud nõue ja kes on oma nõude esitanud. Pärast nõuete esitamise tähtpäeva on asjaomane õigus üksnes neil võlausaldajatel, kes on oma nõude esitanud või kelle nõuet saab jaotiste nimekirjas muul alusel arvesse võtta, samuti tagatisega kaitstud nõuet omavatel võlausaldajatel, kes on esitanud üksikasjaliku ülevaate oma nõudest. Kõige tähtsam otsustusorgan on võlausaldajate üldkoosolek, kuid kohaldata võib ka muid otsustusmenetlusi. Võlausaldajad võivad moodustada ka võlausaldajate toimkonna, et see tegutses läbirääkija ja vahendusorganina pankrotihalduri ja võlausaldajate vahel. Võlausaldajate hääleõigused määratakse nende pankrotimenetluses esitatud kehtiva nõude alusel. Võlausaldajate üldkoosolek teeb otsuse arvamuse alusel, mille poolt on need võlausaldajad, kelle hääled kokku moodustavad üle poole kõikidest hääletamises osalevate võlausaldajate häälest. Alternatiivses otsustusmenetluses loetakse hääli oma seisukohta väljendanud võlausaldajate hääleõiguse alusel.

Saneerimine

Võlausaldaja võib taotleda saneerimismenetlust.

Võlausaldajate ühiseks esindajaks võib määrata võlausaldajate toimkonna. Toimkond esindab kõiki võlausaldajate rühmi ning selle ülesanne on abistada maksejõuetushaldurit tema ülesannete täitmisel ja teostada võlausaldajate nimel järelevalvet maksejõuetushalduri tegevuse üle. Toimkond teeb oma otsused liithäälteenamusega.

Esialgse saneerimiskava koostamisel peab maksejõuetushaldur läbirääkimisi võlausaldajate toimkonnaga ja vajaduse korral üksikute võlausaldajatega. Lisaks võivad esialgse saneerimiskava esitada võlausaldajad või võlausaldajate rühmad, kelle nõuded ületavad seaduses kehtestatud piirmäära. Pärast esialgse saneerimiskava koostamist edastatakse see võlausaldajatele kinnitamiseks. Kui kava kinnitamiseks takistusi ei ole, võib kava kinnitada kõikide võlausaldajate nõusolekul, võlausaldajate rühmade enamuse nõusolekul ja teatud tingimustel isegi ilma kõikide võlausaldajate rühmade enamuse nõusolekuta.

Võla ümberkujundamine

Võlausaldaja ei saa taotleda füüsilise isiku võla ümberkujundamist. Üldjuhul on aga võlgnik kohustatud enne võla ümberkujundamise avalduse esitamist kindlaks tegema, kas võlausaldajatega on võimalik saavutada kokkulepe läbirääkimiste teel. Koosõlas laenude andmise ja võlgade sissenõudmise väljakujunenud tavade peab võlausaldaja kokkuleppele jõudmiseks tegema koostööd.

Võlausaldajatele tuleb anda võimalus esitada seisukoht võla ümberkujundamise avalduse ja esialgse maksegraafiku kohta. Vajaduse korral peavad võlausaldajad esitama oma nõude üksikasjad kirjalikult. Kinnitatud maksegraafikut võib võlausaldaja nõudel muuta või tunnistada see teatud tingimustel kehtetuks.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrot

Pankrotipesasse kuuluvat vara tuleb valitseda nõuetekohase hoolsusega ja otstarbekohaselt koosõlas hea haldustavaga.

Üks pankrotihalduri ülesandeid on tegeleda pankrotipesasse kuuluva vara müügiga. Pankrotipesa peab realiseerima sellesse kuuluva vara pankrotipesa seisukohalt kõige soodsamal viisil, nii et müügi tulemus oleks võimalikult hea. Pankrotipesasse kuuluva tagatise võib müüa ainult juhul, kui tagatisega kaitstud võlausaldaja on sellega nõus või kui kohus annab selleks loa.

Pankrotipesasse kuuluvat vara ei tohi võõrandada pankrotihaldurile, tema abilistele ega pankrotihalduri või tema abilisega seotud isikutele.

Saneerimine ja võla ümberkujundamine

Maksejõuetushalduril on üksnes õigus tutvuda teabega, mida on vaja maksejõuetushalduri kohustuste täitmiseks. Võlgnikule jääb tema vara omandi- ja valdamise õigus ning maksejõuetushalduril ei ole õigust võlgniku vara kasutada ega võõrandada.

Võlgnikul on siiski vaja halduri nõusolekut mitmeteks vara võõrandamisega seotud toiminguteks.

Võla ümberkujundamine

Võla ümberkujundamise menetluses võib kohustada maksejõuetushaldurit vara realiseerima, võtma sellega seotud meetmeid ja sõlmima kokkuleppeid ning andma saavad vahendid üle saajatele.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrot

Pankrotimenetluses esitatav nõue tähendab võlgniku võlga, mis põhineb enne pankrotimenetluse algust tekkinud õiguslikul alusel. Lisaks arvestatakse pankrotimenetluses esitatavate nõuete hulka tagatisega kaitstud nõuded ja nõuded, mille alus või summa on tingimuslik, vaidlustatud või muul viisil ebaselge. Kestvusvõlasuhte puhul käsitatakse pankrotimenetluses esitatava nõudena seda võla osa, mis pärineb pankrotimenetluse algusele eelnevast ajast.

Soomes on pankrotipesal õigus sõlmida iseseisvalt lepinguid ning olla seega ise õiguste ja kohustuste kandja. Pärast pankrotimenetluse algust tekkinud nõudeid käsitatakse massikohustusena, st pankrotipesa võlana, mis tasutakse täies ulatuses pankrotipesasse kuuluva vara arvelt. Pankrotipesa tasub pankrotimenetluse käigus tekkinud või pankrotipesa sõlmitud lepingust või võetud kohustusest tulenevad võlad, samuti need võlad, mille eest pankrotipesa vastutab seaduse alusel. Tavaliselt on niisugusteks võlgadeks pankrotihalduri tasu, töötajate palgad ja äripinna rendiepingust tulenevad rendikulud.

Saneerimine

Saneerimismenetlusega hõlmatud võlg tähendab kõiki võlgniku võlgu, mis on tekkinud enne avalduse esitamist, sealhulgas tagatud võlad ning võlad, mille alus või summa on tingimuslik või vaidlustatud või muul moel ebaselge. Need võlad tasutakse vastavalt kinnitatud saneerimiskava maksegraafikule.

Pärast avalduse esitamist tekkivad võlad tasutakse nende maksetähtpäeva saabumisel. Sama kehtib tasude, lõivude ja muude jooksvate kulude kohta, mille aluseks on kestev lepinguline suhe või kasutust või valdamist käsitlev kestvusleping, ulatuses, milles need puudutavad avalduse esitamisele järgnevat aega.

Võla ümberkujundamine

Võla ümberkujundamismenetlus hõlmab võlgniku kõiki võlgasid, mis olid olemas enne võla ümberkujundamismenetluse algust. Siia kuuluvad ka tagatiskohustused ja võlad, mis on tingimuslikud, vaidlustatud või mille summa või alus on muul viisil ebaselge, samuti nende võlgade intressid, mis kogunevad alates võla ümberkujundamismenetluse algusest kuni maksegraafiku kinnitamiseni, ning nende võlgade sissenõudmise ja täitmisele pööramise kulud, kui võlgnikku on kohustatud neid tasuma.

Võla ümberkujundamismenetlusega hõlmamata võlad tasutakse nende maksetähtpäeva saabumisel.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Pankrot

Jaotisele õiguse saamiseks peab võlausaldaja esitama pankrotimenetluses kirjaliku nõude (nõudeavaldus), edastades selle pankrotihaldurile hiljemalt nõudeavalduste esitamise tähtpäeval. Nõudeavalduses märgitakse muu hulgas nõude põhisumma, kogunenud intress ning nõude ja intressi alus.

Nõudeavaldust võib muuta või täiendada ka pärast nõudeavalduste esitamise tähtpäeva. Nõudeavalduse võib esitada ka tagantjärele, kui võlausaldaja maksab pankrotipesale lisatasu, välja arvatud juhul, kui nõudeavalduse tähtpäevaks esitamata jätmisel on olnud mõjuv põhjus. Pankrotihaldur võib võtta pankrotimenetlusega hõlmatud nõuet jaotiste esialgses nimekirjas arvesse ilma nõudeavalduseta, kui nõude aluse ja summa üle puudub vaidlus.

Pankrotihaldur peab kontrollima esitatud nõuete õiguspärasust ja nende võimalikku rahuldamisjärku. Jaotisele õigust andvad nõuded tuleb ära näidata jaotiste esialgses nimekirjas. Pankrotihaldur, võlausaldaja või võlgnik võivad jaotiste esialgses nimekirjas oleva nõude vaidlustada, esitades sellekohased üksikasjad ja alused. Kui võlausaldaja nõue on vaidlustatud, peab pankrotihaldur andma võlausaldajale võimaluse väljendada oma arvamust vaidlustuse kohta ning esitada oma nõude toetuseks tõendeid. Nõue, mida ei ole õigel ajal vaidlustatud, loetakse tunnustatuks.

Seejärel peab pankrotihaldur vaidlusi ja seisukohti arvesse võttes koostama jaotiste nimekirja ja esitama selle kinnitamiseks kohtule. Kohus lahendab vaidlused ja muud erimeelsused kohe või tsiviilkohtumenetluse korras ning kinnitab lõplikult jaotiste nimekirja.

Saneerimine

Võlgnik peab oma saneerimismenetluse algatamise avaldusele lisama selgituse võlausaldajate, võlgade ja nende tagatiste kohta. Kui kohus annab korralduse algatada saneerimismenetlus, määrab ta kuupäeva, mis ajaks peavad võlausaldajad teatama maksejõuetushaldurile kirjalikult oma nõuetest, kui need erinevad võlgniku teatatud nõuetest.

Kui esialgne saneerimiskava on kohtule esitatud, annab kohus asja osalistele võimaluse esitada maksejõuetushaldurile kirjalikult oma vastuväited esialgses kavas märgitud nõuete kohta ja väljendada kindlaksmääratud aja jooksul kirjalikult arvamust esialgse kava kohta või kutsub osalised kohtuistungile. Võlgniku nimel võivad esitada vastuväited nii maksejõuetushaldur kui ka võlgnik. Vastuväited vaadatakse läbi ja asi otsustatakse koos esialgse kava läbivaatamisega, kui see on võimalik, või eraldi kohtumenetluses. Kui kohus on teinud otsuse saneerimismenetlusega hõlmatud ebaselge võla kohta, võib anda esialgse kava koostanud isikule võimaluse esialgset kava parandada, see üle vaadata või seda täiendada. Seejärel hääletavad võlausaldajad esialgse saneerimiskava üle. Võlg, millest võlgnik või võlausaldaja ei ole saneerimismenetluses teatanud ja millest maksejõuetushaldur ei ole enne saneerimiskava kinnitamist muul viisil teada saanud, muutub pärast saneerimiskava kinnitamist üldjuhul kehtetuks.

Võla ümberkujundamine

Võla ümberkujundamise avalduse esitamisel peab võlgnik nimetama oma võlausaldajad ja võlad. Võla ümberkujundamise algatamise otsustamisel peab kohus saatma võlausaldajatele kohtu otsuse, avalduse ja võlgniku esialgse maksegraafiku ära kirjad. Kohus peab määrama ka tähtaja, mille jooksul saavad võlausaldajad esitada kirjaliku teate ümberkujundatavate võlgade summa kohta, kui see erineb võlgniku teatatud summast, samuti kirjaliku seisukoha võlgniku avalduse ja esialgse maksegraafiku kohta ning vastuväited esialgses kavas sisalduvate võlgade kohta.

Kohus vaatab vastuväited läbi võla ümberkujundamise menetluse raames ja teeb nende kohta otsuse maksegraafikus, kui see on võimalik ega põhjusta võla ümberkujundamise menetluses olulist viivitust. Kui see ei ole võimalik, edastab kohus asja lahendamiseks eraldi lagi- või muus menetluses. Seejärel võib maksegraafiku kinnitada, tingimusel et võlgniku võla ümberkujundamise avaldus rahuldatakse.

Maksegraafikut võib võlgniku või võlausaldaja taotlusel muuta, kui pärast maksegraafiku kinnitamist ilmneb ümberkujundamisele kuuluv võlg, mis ei olnud maksegraafiku kinnitamise ajal teada.

Kui ümberkujundamisele kuuluv võlg saab teatavaks pärast maksegraafiku lõppemist ja selle võla arvesse võtmiseks oleks olnud võimalik maksegraafikut muuta, peab võlgnik võla tasuma sellise summa ulatuses, mis oleks võlausaldajale määratud, kui võlg oleks maksegraafikus sisaldunud.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärged?

Üldjuhul käsitatakse nõudeid kõikides maksejõuetusmenetlustes võrdsetena, s.t igal võlausaldajal on võrdne õigus saada väljamakstavatest vahenditest makseid proportsionaalselt oma nõudega. Selle reegli erandid on seotud rahuldamisjärke ja madalaima järjekohaga nõudeid käsitlevate sätetega.

Pankrot

Pankrotivõlausaldajatele tehakse väljamakseid kooskõlas jaotiste kinnitatud nimekirjaga. Pankrotimenetluses esitatud nõuete rahuldamisjärkude tingimused olukordades, kus võlgniku varast ei piisa kõikide nõuete rahuldamiseks, on sätestatud nõuete rahuldamisjärkude seaduses (*Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä* 1578/1992).

Eelisjärjekorras rahuldatakse nõuded, mille täitmiseks on seatud tagatis või mida tagab kinnipidamisõigus, samuti nõuded, mis tekivad seoses ettevõtte saneerimisega, lapsele makstava elatise ja kommertspantidega. Teistele nõuetele allutatud nõuded ja nende vastastikused rahuldamisjärkud on määratud eraldi sätetega. Selliste nõuete hulka kuuluvad allutatud nõude intressid ja viivised, mis on kogunenud pärast pankrotimenetluse algatamist, ning muud avalik-õiguslikud maksekohustused kui trahvid ja sunniraha.

Saneerimine

Võlausaldajatel, kellel oleks väljaspool saneerimismenetlust võrdne õigus oma nõude tasumisele, on võrdsed ka saneerimiskava raames sõlmitavates võlakokkulepetes. Saneerimiskavas võib siiski sätestada, et väikeste nõuetega võlausaldajate nõuded rahuldatakse täies ulatuses.

Tagatisega võlgade suhtes võib võlakokkuleppeid sõlmida piiratud ulatuses, kuna tagatisega võla põhisummat ei või vähendada. Võlakokkulepe ei mõjuta võlausaldaja asjaõigusliku tagatise kehtivust ega sisu.

Võlakokkuleppes loetakse intressid ja muud krediidikulud, mis kogunevad saneerimismenetluse käigus saneerimismenetlusega hõlmatud tagamata võlgadelt, viimase rahuldamisjärgu võlgadeks.

Võla ümberkujundamine

Võlgniku olemasolevad ja tema vara realiseerimisest saadavad vahendid tuleb tavaliste võlgade vahel jaotada proportsionaalselt nende summaga. Tavalise võla suhtes võib kohaldada kõiki olemasolevaid võla ümberkujundamise meetmeid, kuid tagatisega võla tasumise kohustust ei tohi tühistada.

Võlakokkulepe ei mõjuta võlausaldaja asjaõigusliku tagatise kehtivust ega sisu.

Rakendada tuleb meedet, mis kahjustab võlausaldajat kõige vähem ja millest siiski piisab võlgniku majandusliku olukorra parandamiseks. Viimased kohustused, mis tasutakse võlgniku olemasolevatest ja tema vara realiseerimisest saadud vahenditest, on võlad, mis oleksid olnud allutatud ka juhul, kui oleks välja kuulutatud võlgniku pankrot, ja intress, mis on kogunenud võla ümberkujundamise menetluse algusest maksegraafiku kinnitamiseni.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Pankrot

Pankrotihaldur koostab 12. punktis kirjeldatud korras jaotiste nimekirja. Üldjuhul lõpeb kohtulik pankrotimenetlus jaotiste nimekirja kinnitamisega.

Kogu pankrotimenetlus lõpeb, kui võlausaldajad on kinnitanud lõpparuande. Pankrotihaldur koostab lõpparuande pärast seda, kui pankrotipesa on arvele võetud ja sellesse kuuluv vara on realiseeritud. Lõpparuande võib koostada isegi juhul, kui pankrotipesa on osaliselt arvele võtmata põhjusel, et tagatis või muu vähese väärtusega vara on müümata või pankrotimenetluses esitatav nõue või vähetähtis osa nõuetest on ebaselge.

Pankrotimenetluse käigus võib kinnitada pankrotimenetlust lõpetava kompromissi, kui selle poolt on võlgnik ja võlausaldajate enamus. Kompromissi kinnitamisega muutub pankrotihalduri määramine ja pankrotivõlausaldajate otsustusõigus kehtetuks.

Kohus võib lõpetada pankrotimenetluse raugemise tõttu, kui pankrotipesa vahenditest ei piisa pankrotimenetluse kulude katmiseks või pankrotimenetluse jätkamine ei ole muul põhjusel otstarbekas. Kohus ei või pankrotimenetlust raugemise tõttu lõpetada, kui menetlus jätkub pankrotipesa avaliku haldamise raames. Pankrotimenetlust pankrotipesa avaliku haldamise raames võib jätkata muu hulgas siis, kui on vaja võlgnikku kontrollida. Pankrotipesa avaliku haldamine lõpeb lõpparuandega.

Kaheksa päeva jooksul pärast pankroti väljakuulutamist võib mõjuval põhjusel otsuse pankroti väljakuulutamise kohta tühistada. Sel juhul ei too pankrotimenetluse väljakuulutamine kaasa õiguslikke tagajärgi.

Võlgade tasumise kohustus jääb pärast pankrotimenetlust kehtima. Võlgnik ei vabane nende pankrotimenetluses esitatud võlgade tasumise kohustusest, mida ei ole pankrotimenetluse käigus täielikult tasutud.

Saneerimine

Kohtulik saneerimismenetlus lõpeb saneerimiskava kinnitamisega. Kava kinnitamine annab võlgnikule tagasi tema tegutsemisvabaduse ja lõpetab menetluse alustamisega seotud õiguslikud tagajärjed, näiteks keelu tasuda ja nõuda sisse võlgu. Pärast saneerimiskava kinnitamist kehtib saneerimismenetlusega hõlmatud võlgade tingimuste kohta saneerimiskava ja võlad, mis oleks pidanud olema hõlmatud saneerimismenetlusega, kuid millest ei olnud teadlikud, kaotavad üldjuhul kehtivuse.

Kohus võib järelevalveametniku või võlausaldaja nõudel tunnistada saneerimiskava kehtetuks, kui võlgnik on seda rikkunud ja rikkumine ei ole vähetähtis.

Saneerimiskava kaotab kehtivuse ka juhul, kui enne kava täitmist kuulutatakse välja võlgniku pankrot. Kohus võib tunnistada kehtetuks saneerimiskava raames teatud võlausaldaja kohta sõlmitud võlakokkulepe muu hulgas juhul, kui võlgnik on oma kavaga hõlmatud kohustused võlausaldaja ees olulisel määral täitmata jätnud. Pärast kava kehtetuks tunnistamist on võlausaldajal samad õigused, mis tal olid enne saneerimiskava kinnitamist.

Saneerimiskava elluviimisel peab järelevalveametnik või tema puudumisel võlgnik esitama lõpparuande kava täitmise kohta.

Võla ümberkujundamine

Kohtulik võla ümberkujundamise menetlus lõpeb pärast seda, kui kohus kinnitab maksegraafiku. Pärast maksegraafiku kinnitamist kehtib ümberkujundatud võlgade tingimuste kohta maksegraafik. Maksegraafikus sätestatud maksekohustused on võlgniku jaoks siduvad, kuni need on kõik täidetud. Maksegraafiku lõppemisest olenemata jäävad selles märgitud võlgniku kohustused jõusse kuni nende täitmiseni. Võlgnik ei vabane järelejäänud võlgade tasumisest enne, kui kõik maksegraafikus sätestatud kohustused on täidetud.

Maksegraafik kaotab kehtivuse, kui enne maksegraafiku lõppemist kuulutatakse välja võlgniku pankrot. Võlgniku või võlausaldaja nõudel võib kohus tunnistada maksegraafiku kehtetuks, kui võlgnik on jätnud täitmata oma seaduses ette nähtud kohustused. Pärast maksegraafiku kehtetuks tunnistamist on võlausaldajal samad õigused, mis tal olid enne võla ümberkujundamist.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pankrot

Pankrotimenetluse lõppemisega ei vabane võlgnik oma võlgade tasumise kohustusest. Teisisõnu – võlgnik vastutab endiselt nende pankrotimenetlusega hõlmatud võlgade eest, mida ei ole pankrotimenetluse käigus täielikult tasutud.

Saneerimine

Võlausaldajatel on õigus saada makseid oma saneerimiskavasse kantud nõuete eest ja saneerimine ei lõpe enne, kui kavas märgitud kohustused on täidetud. Pärast kava täitmist ei ole võlausaldajatel enam õigust makseid saada.

Ka saneerimiskava võib tunnistada kehtetuks 14. punktis kirjeldatud korras. See tähendab, et kava enam ei kehti ja võlausaldajatel on samasugune õigus nõuda saneerimismenetlusega hõlmatud võla tasumist, nagu neil oleks olnud, kui saneerimiskava ei oleks kinnitatud. Kava kehtetuks tunnistamine ei mõjuta selle põhjal juba sõlmitud tehingute kehtivust.

Võla ümberkujundamine

Ümberkujundatud võlgade tingimuste kohta kehtib maksegraafik. Määrata tuleb maksegraafiku kestus. Võlgnik vabaneb täielikult kõikide maksegraafikuga hõlmatud kohustuste täitmisest.

Maksegraafiku lõppemisest olenemata jäävad selles märgitud võlgniku kohustused jösse kuni nende täitmiseni. Pärast maksegraafiku täitmist ei ole võlausaldajatel enam õigust makseid saada.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Pankrot

Pankrotimenetluse kulud koosnevad menetlusega seotud kohtukuludest, pankrotihalduri tasust ning pankrotipesa kontrollimisel ja haldamisel tekkivatest muudest kuludest.

Pankrotimenetluse kulud kaetakse pankrotipesa vahenditest. Kui nendest ei piisa kulude katmiseks, võib üks võlausaldaja võtta kulude tasumise enda peale, et vältida pankrotimenetluse raugemist.

Kohus võib ka otsustada, et pankrot jätkub pankrotipesa avaliku haldamise raames, kui see on põhjendatud näiteks pankrotipesa ebapiisavate vahendite tõttu. Sellisel juhul muutub pankrotihalduri määramine ja pankrotivõlausaldajate otsustusõigus kehtetuks. Pankrotipesa avaliku haldamise raames tekkinud pankrotimenetluse kulud tasutakse riigi vahenditest, kui pankrotipesa vahenditest ei piisa nende katmiseks.

Saneerimine

Menetluskulud, näiteks maksejõuetushalduri tasu, tasutakse võlgniku vara arvelt. Muu menetlusosaline võib samuti kulude tasumise enda peale võtta, kui üheks saneerimismenetluse alustamist takistavaks asjaoluks on võimalus, et võlgniku varast ei piisa menetluskulude katmiseks. Siiski esineb harva olukorda, kus kolmas isik kohustub asjaomaseid kulusid tasuma.

Võlausaldajate toimkonna kulude tasumine on võlausaldajate kohustus, kui saneerimiskavas ei ole sätestatud teisiti.

Isik, kes soovib esitada esialgset saneerimiskava, peab selle koostama oma kulul.

Võla ümberkujundamine

Menetluskulud koosnevad mõistlikust tasust maksejõuetushalduri teenuste eest ja maksejõuetushalduril tekkinud kulude hüvitisest. Võlgnik tasub üldjuhul maksejõuetushalduri tasu ja kulud summas, mis ei ületa võlgniku olemasolevaid vahendeid maksegraafiku või muudetud maksegraafiku kinnitamisele järgneva nelja kuu jooksul. Tasu ja kulude see osa, mida võlgnik ei maksa, tasutakse riigi vahenditest. Kui võla ümberkujundamise avaldust ei rahuldata, makstakse kõik tasud ja kulud riigi vahenditest.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Tagasivõitmise sätteid kohaldatakse kõikides maksejõuetusmenetlustes.

Enne maksejõuetusmenetluse algatamist võõrandatud vara, mis vastab seaduses ette nähtud tingimustele, saab tagasi võita tagasivõitmisahagi, omandiõigusega seotud hagi või tehingu kehtetuks tunnistamise hagi esitamiseega. Tagasivõitmisele kohaldatakse kõikides maksejõuetusmenetlustes vara pankrotipesasse tagasivõitmise seaduse sätteid. Esinema peavad tagasivõitmise alused.

Tagasivõitmise aluse olemasolu ja seega tehingu kehtetuks tunnistamise eeltingimused on järgmised:

tehingut on kasutatud selleks, et eelistada ühte võlausaldajat põhjendamatu teiste võlausaldajate arvelt, muuta vara võlausaldajatele kättesaamatuks või suurendada võla kogusummat võlausaldajate kahjuks;

võlgnik oli tehingu ajal maksejõuetu või aitas tehing tema maksejõuetuks muutumisele kaasa; kui tehing on seotud kingitusega, kehtib veel eeltingimus, et võlgnik oli tehingu ajal ülemäärastes võlgades või sattus nendesse tehingu tõttu;

teine tehingupool oli või pidi olema teadlik võlgniku maksejõuetusest / ülemäärastes võlgadest või tehingu mõjust võlgniku majanduslikule olukorrale, samuti muudest teguritest, mis muutsid tehingu nõuetele mittevastavaks.

Kui teine tehingupool oli võlgniku lähisugulane, eeldatakse, et kõnealune isik pidi olema eespool loetletud teguritest teadlik, kui ta ei tõenda, et tegutses heauskselt. Kui tehing sõlmiti rohkem kui viis aastat enne maksejõuetusmenetluse algatamist, saab selle kehtetuks tunnistada üksnes juhul, kui tehingupool oli võlgniku lähisugulane.

Rohkem kui kolm kuud enne maksejõuetusmenetluse avalduse kuupäeva tehtud võlgade tagasimaksed saab tagasi võita, kui makse tehti ebatavalisi makseviise kasutades või ennetähtaegselt või tagasimakstud summa on pankrotipesa vahendeid silmas pidades märkimisväärne. Tagasimakseid ei saa siiski tagasi võita, kui need on asjaolusid arvestades tavapärased. Ka arestimise teel sisse nõutud makseid saab tagasi võita, tingimusel et vara arestiti rohkem kui kolm kuud enne tähtaega. Võlgniku lähisugulaste puhul on kohaldatav tähtaeg pikem. Makse saab tagasi võita isegi juhul, kui võlausaldaja tegutses heauskselt.

Eraldi sätted on olemas ka näiteks kinketehingute, vara jagamise, tasaarvestuste ja tagatise tagasivõitmise kohta.

Viimati uuendatud: 03/02/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Rootsi

SISSEJUHATUS

Rootsis on pankrot, ettevõtte reorganiseerimine ja võla restruktureerimine sätestatud maksejõuetuse määruuses (*insolvensförordning*). Allpool on lühidalt selgitatud mõnda aspekti Rootsi eeskirjades, mis reguleerivad neid menetlusi vastavalt läbivaadatud maksejõuetuse määruuse artikli 86 lõikele 1. See kirjeldus ei ole ammendav.

PANKROT

Üldist

Pankrot (*konkurs*) on nõuete üldise täitmisele pööramise viis, mille puhul kõik võlgniku võlausaldajad võtavad kohustuslikus korras ühiselt üle kogu võlgniku vara, et nende asjaomased nõuded saaksid tasutud. Pankroti jooksul moodustavad varad pankrotivara (*konkursbo*), mida hallatakse võlausaldajate kasuks. Pankrotivara haldavad üks või mitu pankrotihaldurit (*konkursförvaltare*). Halduri ainuke ülesanne on vara haldamine. Pankrotitaotlust hinnatakse, pankrotiotsus tehakse ja pankrotti ennast menetletakse pankrotimenetluses ringkonnakohtus (*tingsrätt*). Pankrotimenetluse käigus teeb kohus otsuse mitme küsimuse kohta: ta määrab näiteks kindlaks, kuidas vara jaotada või kas võlgu tuleb tõendada. On ka muid etappe, mis kohtus läbitakse, näiteks vande andmine, millega võlgnik annab vande vara nimekirja kohta. Halduri üle teostab järelevalvet täiteamet (*Kronofogdemyndigheten*).

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Üldist

Makseraskustes kauplejal võib kohtuotsusega lubada läbida erimenetluse tema ettevõtte reorganiseerimiseks (*företagsrekonstruktion*). Kohus määrab ettevõtte reorganiseerimise ametniku (*rekonstruktör*), et uurida, kas võlgniku tegevust saab osaliselt või tervikuna jätkata, ja kui saab, siis kas ja millised tingimused on võlgniku jaoks sobivad, et jõuda võlausaldajatega finantskokkuleppeni (*uppgörelse*) või kokkuleppeni (*ackord*). Oma ülesannete täitmisel peab ettevõtte reorganiseerimise ametnik tegutsema viisil, millega tagatakse, et võlausaldajate huvid ei jää tähelepanuta. Ettevõtte reorganiseerimise otsus ei piira ametlikult võlgniku kontrolli oma vara üle.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Üldist

Võla restruktureerimine (*skuldsanering*) vabastab võlgniku osaliselt või täielikult tema kohustusest tasuda võlad, mis jäävad restruktureerimistoimingu kohaldamisalasse. Alates 2016. aasta novembrist on Rootsis olnud kahte liiki võla ümberstruktureerimist: võla restruktureerimine (*skuldsanering*) vastavalt võla restruktureerimise seadusele (*skuldsaneringslagen*) ja ettevõtte võla restruktureerimine (*Fskuldsanering*) vastavalt ettevõtte võla restruktureerimise seadusele (*skuldsaneringslagen för företagare*). Allpool antakse selgitusi mõlema menetlusliigi kohta.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

PANKROT

Pankrotimenetluse võib algatada nii juriidilise kui ka füüsilise isiku suhtes (kaasa arvatud füüsiline isik, kes ei tegele äritegevusega).

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimise menetluse võib algatada nii juriidilise kui ka füüsilise isiku suhtes, tingimusel, et see isik on ettevõtja. Osa juriidilisi isikuid, näiteks pangad, laenuuru ettevõtted, kindlustusandjad ja väärtpaberitega kauplevad ettevõtted on seaduse kohaldamisalast välja jäetud.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Võla restruktureerimise loa võib anda füüsilisele isikule (kaasa arvatud füüsiline isik, kes tegeleb eraettevõtlusega (*enskild näringsverksamhet*)).

Võla restruktureerimise taotlustega tegeleb esimesena täiteamet.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Ettevõtte võla restruktureerimiseks võib anda loa füüsilisele isikule, kes on

1. ettevõtja, kes on tegelenud äritegevusega, millest tema võlakoozem suuremas osas tuleneb;
2. ettevõtja, kes on tegelenud äritegevusega, millest tulenevad võlad on võimalik nõuetekohaselt tasuda või millest tulenev suutmatus võlgu tasuda on ainult ajutine, või
3. ettevõtja perekonnaliige, kelle võlakoozem tuleneb suuremas osas ettevõtja äritegevusest.

Perekonnaliige (*närstående*) tähendab abikaasat, elukaaslast, vanemat, venda või õde või last või abikaasa või elukaaslase lapsi.

Ettevõtte võla restruktureerimise taotlustega tegeleb esimesena täiteamet.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

PANKROT

Pankrotimenetluse algatamiseks peab võlgnik olema maksevõlgnevuses. Maksevõlgnevus (*obestånd, insolvens*) tähendab, et võlgnik ei suuda oma võlgu nõuetekohaselt tasuda ja see maksevõimetus ei ole üksnes ajutine. Võlgniku avaldus enda maksejõuetuse kohta võetakse vastu, kui puudub kindel põhjus seda mitte teha. Maksevõlgnevuse tõendamisel on ka teatud eeltingimused. Võlgnikku tuleb näiteks pidada maksejõuetuks, kui ei ole tõendatud vastupidist, kui täitemenetluse seadustiku (*utsökningsbalken*) 4. peatüki kohaselt on algatatud täitemenetlus ja selle tulemusena on leitud, et pankrotitaotlusele eelnenud kuue kuu jooksul ei olnud võlgnikul piisavalt vara täitmisele pööratud nõude täielikuks tasumiseks. Sama kehtib juhul, kui võlgnik on avaldanud, et ta on maksed peatanud.

Pankrotitaotluse võib esitada võlgnik või võlausaldaja.

Kui on olemas tõenäoline alus pankrotitaotluse heakskiitmiseks ja on põhjust arvata, et võlgnik võib osa varast kõrvaldada, võib kohus anda korralduse võlgniku vara kasutamise keelamiseks (*kvarstad*) taotluse hindamise ajal. Samuti on kohtul õigus kehtestada reisikeeld.

Ringkonnakohus peab pankroti väljakuulutamise otsuse viivitamata avaldama. Otsus jõustub viivitamata, nii et võlgnik kaotab kontrolli oma vara üle kohe, kui otsus välja kuulutatakse, kuid on olemas mõningane kaitse kolmandate isikute õiguspärase ootuste jaoks. Vt ka punktis „Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?“ esitatud teavet.

Kõrgemale kohtule võib esitada edasikaebuse ringkonnakohtu otsuse vastu, millega kuulutatakse välja pankrot või lükatakse pankrotitaotlus tagasi.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimise taotluse võib esitada võlgnik või võlausaldaja. Ettevõtte reorganiseerimist lubava otsuse saab vastu võtta ainult juhul, kui on võimalik nõustuda, et võlgnik ei suuda tasuda võlgu, mille maksetähtaeg on saabunud, või ei suuda neid varsti enam tasuda. Ettevõtte reorganiseerimist lubavat otsust ei või vastu võtta, kui ei ole mõistlikku alust eeldada, et ettevõtte reorganiseerimise eesmärki on võimalik saavutada. Võlausaldaja esitatud taotluse võib heaks kiita ainult võlgniku nõusolekul.

Kui võlgniku taotlus tunnistatakse vastuvõetavaks, peab kohus seda viivitamata hindama, välja arvatud juhul, kui võlgniku taotlus esitati pärast võlausaldaja taotlust ja kohus on otsustanud, et selle uurimiseks peab korraldama ärakuulamise. Kui võlausaldaja taotlus tunnistatakse vastuvõetavaks, peab kohus määrama ärakuulamise kuupäeva selle uurimiseks. Ärakuulamine peab toimuma kahe nädala jooksul alates taotluse esitamisest kohtule. Selle võib korraldada hilisemal kuupäeval, kui selleks on kindel põhjus, kuid igal juhul hiljemalt kuue nädala jooksul.

Kui taotlus kiidetakse heaks, peab kohus määrama samal ajal ettevõtte reorganiseerimise ametniku. Määrata võib rohkem kui ühe ametniku, kui selleks on kindel põhjus. Ettevõtte reorganiseerimise ametnik peab ühe nädala jooksul pärast reorganiseerimist lubava otsuse tegemist teavitama otsusest kõiki teadaolevaid võlausaldajaid. Ettevõtte reorganiseerimise otsust kohaldatakse viivitamata, kui kohus ei ole teisiti kindlaks määranud.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Võla restruktureerimise taotluse võib esitada võlgnik. Kui taotlust ei lükata vastuvõetamatuna või põhjendamatuna tagasi, tuleb võimalikult kiiresti vastu võtta võla restruktureerimise algatamise otsus. Taotluse võib põhjendamatuna tagasi lükata näiteks juhul, kui sellest või muust kättesaadavast aruandest ilmneb, et võla restruktureerimise tingimused ei ole täidetud.

Võla restruktureerimiseks võib loa anda juhul, kui

1. võlgnik on füüsiline isik, kelle põhiuvid on Rootsis;
2. võlgnik ei suuda oma võlgu nõuetekohaselt tasuda ja juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes on võimalik nõustuda, et maksevõimetus jätkub lähitulevikus (võlgnik tuleb tunnistada maksejõuetuks), ja
3. see on võlgniku isiklike ja finantsilisi asjaolusid silmas pidades põhjendatud.

Kehtivad järgmised piirangud:

1. võla restruktureerimist ei või lubada, kui võlgnikule on kehtestatud ettevõtluskeeld (*näringsförbud*);
2. kui võlgnik on ettevõtja, võib võla restruktureerimist lubada ainult juhul, kui ettevõtte rahalist olukorda on võimalik hõlpsasti uurida, ja
3. kui võlgnikule on varem antud luba võlga restruktureerida, võib uut võla restruktureerimist lubada ainult juhul, kui selleks on konkreetne põhjus.

Kui võetakse vastu otsus algatada võla restruktureerimise protsess, tuleb sellekohane teade avaldada viivitamata ametlikus väljaandes *Post och Inrikes Tidningar*. Ühe nädala jooksul pärast avaldamist tuleb saata teade ka teadaolevatele võlausaldajatele. Teadetes tuleb kutsuda võlausaldajaid muu hulgas üles esitama oma nõuded võlgniku vastu – tavaliselt kirjaltikult ühe kuu jooksul alates avaldamise kuupäevast –, täpsustama oma nõuete üksikasju ja andma muud asja hindamiseks vajalikku teavet, samuti selle konto andmed, millele tehakse maksed võla restruktureerimise protsessi käigus.

Võla restruktureerimise protsessi algatamise otsuse suhtes võib esitada edasikaebuse kolme nädala jooksul alates otsuse kuupäevast. Pärast algatamisotsust ei ole võimalik enne otsuse tegemist tekkinud nõuete täitmisele pööramiseks vara arestida (*utmätning*), kuni võla restruktureerimise küsimus on lõpliku otsusega kindlaks määratud. See ei kehti siiski nõuete puhul, mida restruktureerimine ei hõlma. Samuti ei kohaldata seda juhul, kui kohus otsustab edasikaebuse alusel võlausaldaja nõudel, et arestimist võib lubada.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Ettevõtte võla restruktureerimise taotluse võib esitada võlgnik. Kui taotlust ei lükata vastuvõetamatu või põhjendamatu tagasi, tuleb võimalikult kiiresti vastu võtta ettevõtte võla restruktureerimise algatamise otsus. Taotluse võib põhjendamatu tagasi lükata näiteks juhul, kui sellest või muust kättesaadavast aruandest ilmneb, et ettevõtte võla restruktureerimise tingimused ei ole täidetud.

Ettevõtte võla restruktureerimiseks võib loa anda juhul, kui

1. võlgniku põhihuvid on Rootsis;
2. võlgnik ei suuda oma võlgu nõuetekohaselt tasuda ja juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes on võimalik nõustuda, et maksevõimetus jätkub lähitulevikus (võlgnik tuleb tunnistada maksejõuetuks), ja
3. see on võlgniku isiklike ja finantsilisi asjaolusid silmas pidades põhjendatud.

Kehtivad järgmised piirangud:

1. ettevõtte võla restruktureerimist ei või lubada, kui võlgnikule on kehtestatud ettevõtluskeeld;
2. ettevõtte võla restruktureerimist ei või lubada, kui võlgnik on ettevõtja, kes on juhtinud või juhib oma ettevõtet vastutustundetul viisil;
3. ettevõtte võla restruktureerimist ei või lubada, kui võlgnik on kvartalis tasunud vähem kui seitsmendiku sotsiaalkindlustusseadustiku (*socialförsäkringsbalken*) 2. peatüki 6. ja 7. jaos kehtestatud hinnapõhisest baasummast (*prisbasbeloppet*) (2016. aastal ligikaudu 6300 SEK), ja
4. kui võlgnikule on varem antud luba võlga restruktureerida, võib uut võla restruktureerimist lubada ainult juhul, kui selleks on konkreetne põhjus.

Kui võetakse vastu otsus algatada ettevõtte võla restruktureerimise protsess, tuleb sellekohane teade avaldada viivitamata ametlikus väljaandes *Post och Inrikes Tidningar*. Ühe nädala jooksul pärast avaldamist tuleb saata teade ka teadaolevatele võlausaldajatele. Teadetes tuleb kutsuda võlausaldajaid muu hulgas üles esitama oma nõuded võlgniku vastu – tavaliselt kirjalikult ühe kuu jooksul alates avaldamise kuupäevast –, täpsustama oma nõuete üksikasju ja andma muud asja hindamiseks vajalikku teavet, samuti selle konto andmed, millele tehakse maksed ettevõtte võla restruktureerimise protsessi käigus.

Ettevõtte võla restruktureerimise protsessi algatamise otsuse suhtes võib esitada edasikaebuse kolme nädala jooksul alates otsuse kuupäevast.

Pärast algatamisotsust ei ole võimalik enne otsuse tegemist tekkinud nõuete täitmisele pööramiseks vara arestida, kuni ettevõtte võla restruktureerimise küsimus on lõpliku otsusega kindlaks määratud. See ei kehti siiski nõuete puhul, mida restruktureerimine ei hõlma. Samuti ei kohaldata seda juhul, kui kohus otsustab edasikaebuse alusel võlausaldaja nõudel, et arestimist võib lubada.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

PANKROT

Kui vahetult pärast pankroti algatamise otsust tehtavate võlgniku või muu poole õigustoimingute suhtes kohaldatavates konkreetsetes erandieeskirjades ei ole teisiti ette nähtud, hõlmab pankrotivara kogu vara, mis kuulus võlgnikule pankrotiotsuse avaldamise ajal või mis lisandub võlgnikule pankrotimenetluse ajal ja mille arvel on võimalik nõudeid täita. Siia kuulub ka igasugune vara, mida on võimalik lisada pankrotivarale nõuete tagasivõitmise teel. Füüsiliste isikute puhul kohaldatakse erieeskirju palkade ja muu vara suhtes, mida võlgnikul on vaja enda ülalpidamiseks. Võlgnik võib osa oma varast säilitada.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimise ametnik peab ühe nädala jooksul alates ettevõtte reorganiseerimise otsuse kuupäevast teavitama otsusest kõiki teadaolevaid võlausaldajaid. Teatele tuleb muu hulgas lisada võlgniku varade ja kohustuste esialgne nimekiri. Seega hõlmab menetlus kõiki varasid. Siiski tuleb rõhutada, et ettevõtte reorganiseerimine võib lõppeda võlausaldajatega sõlmitava avaliku kokkuleppega, kuid see ei ole kohustuslik.

Üldises eelisesisundis (*allmän förmånsrätt*) on nõuded, mis põhinevad kokkuleppel, mille võlgnik ettevõtte reorganiseerimise menetluse ajal ettevõtte reorganiseerimise ametniku nõusolekul sõlmib. Näide sellisest kokkuleppest võib olla ettevõtte rahastamise kokkulepe, mis sõlmitakse ettevõtte reorganiseerimise ametniku nõusolekul reorganiseerimisprotsessi ajal.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Võla restruktureerimise heakskiitmise otsus peab sisaldama maksekava. Maksekava kestus on viis aastat, kui ei ole mõjuvaid põhjusi lühema kestuse määramiseks. Maksekava hakkab kehtima restruktureerimise heakskiitmise otsuse kuupäevast. Kuid võlgnik alustab maksete tegemist protsessi algatamise otsuse kuupäevast ja ajavahemik, millele algatamisotsust kohaldatakse, tuleb tavaliselt maksekava kestusest maha arvata.

Võlgniku tasutava summa määramise viis on selline, et võla restruktureerimist kohaldatakse võlgniku kõikidele varadele ja tuludele pärast selle summa mahaarvamist, mis tuleb jätta võlgniku ja tema perekonna ülalpidamiseks. Samuti võib jätta mingi summa sellise nõude tasumiseks, mida võla restruktureerimine ei kata.

Kui võlgniku rahaline olukord paraneb pärast võla restruktureerimise otsust märkimisväärselt ja see juhtub ettenägematute asjaolude tõttu, võivad võlausaldajad ja võlgnik taotleda otsuse läbivaatamist.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Ettevõtte võla restruktureerimise korral tuleb koostada maksekava. Maksekava kestus on kolm aastat. Maksekava hakkab kehtima restruktureerimise heakskiitmise otsuse kuupäevast. Kuid võlgnik alustab maksete tegemist protsessi algatamise otsuse kuupäevast ja ajavahemik, millele algatamisotsust kohaldatakse, tuleb tavaliselt maksekava kestusest maha arvata.

Võlgniku tasutava summa määramise viis on selline, et ettevõtte võla restruktureerimist kohaldatakse võlgniku kõikidele varadele ja tuludele pärast selle summa mahaarvamist, mis tuleb jätta võlgniku ja võlgniku perekonna ülalpidamiseks. Samuti võib jätta mingi summa sellise nõude tasumiseks, mida ettevõtte võla restruktureerimine ei kata.

Kui võlgniku rahaline olukord paraneb pärast ettevõtte võla restruktureerimise otsust märkimisväärselt, võivad võlausaldajad ja võlgnik taotleda otsuse ümberhindamist.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

PANKROT

Pärast pankrotiotsuse väljakuulutamist kaotab võlgnik kontrolli pankrotivaraga seotud vara üle. Võlgnik ei tohi võtta kohustusi, mis võivad pankroti ajal tekkida. On mõned erandid. Pankrotiprotsessi ajal esindab pankrotivara haldur. Halduri määrab ringkonnakohus, tal peavad olema ülesande täitmiseks vajalikud eriteadmised ja kogemused ning ta peab olema muul viisil ülesande jaoks sobiv. Kohtu palgal olevat isikut ei või halduriks määrata. Isikut ei või määrata halduriks, kui tal on huvide konflikt.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimise ametnikul peavad olema ülesande täitmiseks vajalikud eriteadmised ja kogemused, ta peab olema võlausaldajate jaoks usaldusväärne ja muul viisil ülesande jaoks sobiv.

Ettevõtte reorganiseerimise ametnik uurib võlgniku finantsseisu ja koostab võlgnikuga nõu pidades kava, milles määratakse kindlaks, kuidas reorganiseerimise eesmärged saavutada. Kava tuleb esitada kohtule ja võlausaldajatele. Ettevõtte reorganiseerimise ametnik võib kasutada ekspertide abi. Võlgnik on kohustatud esitama ettevõtte reorganiseerimise ametnikule kogu teabe, mis on seotud tema rahalise olukorraga ja mis on ettevõtte restruktureerimiseks oluline. Võlgnik peab täitma ettevõtte reorganiseerimise ametniku juhiseid selle kohta, kuidas ettevõtet juhtida. Teatavaid õigustoiminguid ei tohi võlgnik ilma ettevõtte reorganiseerimise ametniku nõusolekuta teha. Nende hulka kuuluvad enne otsust tekkinud võlgade tasumine, uute kohustuste võtmine ja võlgniku ettevõtte jaoks märkimisväärse tähtsusega vara üleandmine või pantimine. Ent isegi kui võlgnik jätab need kohustused täitmata, ei kaota kõnealune õigustoiming siiski kehtivust.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Haldurit ei määrata. Võla restruktureerimise protsessi ajal jääb võlgnikule kontroll oma vara üle.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Haldurit ei määrata. Võla restruktureerimise protsessi ajal jääb võlgnikule kontroll oma vara üle.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

PANKROT

Võlausaldaja, kellel on võlgniku vastu nõue, mida on võimalik pankroti käigus esitada, võib tasaarveldada selle nõude nõudega, mis oli võlgnikul võlausaldaja vastu pankrotiotsuse väljakuulutamise ajal. See tingimus ei kehti, kui tasaarveldus on pankroti ajal kõnealuste nõuete laadi tõttu välistatud. Tingimuslikele nõuetele kohaldatakse erieeskirju. Samuti kehtivad erandid muu hulgas hiljuti omandatud nõuete kohta (mis kattuvad suures osas pankrotivarasse tagasivõitmise sätetega).

Finantsturgude kohta kehtivad erisätted, mille kohaselt kohaldatakse pankrotivara ja võlausaldajate suhtes muu hulgas finantsinstrumentidega seotud tasaarveldus- ja sarnaseid kokkuleppeid.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Igaüks, kellel oli ettevõtte reorganiseerimise taotluse esitamise ajal võlgniku vastu nõue, võib tasaarveldada selle nõude nõudega, mis oli võlgnikul sellel ajal võlausaldaja vastu, isegi kui nõude maksetähtaeg ei ole saanud. See tingimus ei kehti, kui tasaarveldus on välistatud kõnealuste nõuete laadi tõttu või muul viisil ettevõtte reorganiseerimise seaduse kohaselt. Samuti kehtivad erandid muu hulgas hiljuti omandatud nõuete kohta (mis kattuvad suures osas pankrotivarasse tagasivõitmise sätetega).

Finantsturgude kohta kehtivad erisätted, mille kohaselt kohaldatakse pankrotivara ja nende võlausaldajate suhtes, kelle nõuded on kaetud võlausaldajatega sõlmitud avaliku kokkuleppega, muu hulgas finantsinstrumentidega seotud tasaarveldus- ja sarnaseid kokkuleppeid.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Tasaarvelduse kohta erieeskirju ei ole.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Tasaarvelduse kohta erieeskirju ei ole.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

PANKROT

Pankrotiseadus ei sisalda üldeeskirju selle kohta, kas pankrotivara on seotud võlgniku sõlmitud kokkulepetega. Pankrotivara on põhimõtteliselt sõltumatu juriidiline isik ja ta ei vastuta kohustuste eest, mis võivad sellisest kokkulepest tekkida. Pankrotivara võib valida võlgniku sõlmitud kokkulepete täitmise, kui see soodustab pankrotivara likvideerimist. See sõltub tavaliselt vastaspoole nõusolekust.

Muudes õigusaktides, näiteks müügiseaduses (*köplagen*) ja finantsinstrumentidega kauplemise seaduses (*lagen om handel med finansiella instrument*) on olemas erisätted. Müügiseaduse kohaselt võib pankrotivara valida kokkuleppe täitmise, kui ühele pooltest on välja kuulutatud pankrot. Vastaspool võib paluda pankrotivara aegsasti teada anda, kui see soovib kokkulepet täita.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Juhul, kui enne ettevõtte reorganiseerimise otsust oli võlgniku vastaspoolel õigus tühistada kokkulepe maksete või muude kohustuste täitmisega seotud vaidluse või võimaliku vaidluse tõttu, ei tohi vastaspool seda kokkulepet pärast otsuse tegemist selle vaidluse tõttu tühistada, kui võlgnik nõuab aegsasti ja ettevõtte reorganiseerimise ametniku nõusolekul kõnealuse kokkuleppe täitmist. Vastaspoole nõudel peab võlgnik teatama talle aegsasti, kas kokkulepe tuleb täita. Kui kokkulepe tuleb täita, on täitmise viisi kohta olemas erieeskirjad. Samuti on müügiseaduses olemas erisätted ja erieeskirjad, millega reguleeritakse selliseid küsimusi nagu töölepingud ja finantsinstrumentid.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Erieeskirjad, milles käsitletakse võla restruktureerimise mõju jooksvale lepingule, puuduvad.

Vt ka punkt „Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed?“

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Erieeskirjad, milles käsitletakse ettevõtte võla restruktureerimise mõju jooksvale lepingule, puuduvad.

Vt ka punkt „Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed?“

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleiolevatele kohtuasjadele)?

PANKROT

Pärast pankrotiotsuse väljakuulutamist ei või pankrotivarasse kuuluvat vara üldiselt arestida (*utmåta*), et nõuded võlgniku vastu täitmisele pöörata. See kohalduv automaatselt kohe pärast pankroti alustamist. Teatud eelisseisundis nõuete kohta kehtib mõni erand. Arestimine (*utmätning*), mis toimub vastuolus selle keeluga, on tühine. Vara võib arestida pankrotile vaatamata, kui kõnealuse vara suhtes on nõude rahuldamiseks olemas pandiõigus (*panträtt*).

Kui arestimine on toimunud enne pankrotiotsuse väljakuulutamist, võib täitmisele pööramist üldjuhul pankrotiprotsessile vaatamata jätkata. Kehtib mõni erand.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimise ajal ei või võlgniku juures toimuda arestimist ega muud täitemenetluse seadustiku kohast täitmisele pööramist. Erandiks on näiteks juhud, kui võlausaldajal on nõude rahuldamiseks pandiõigus või kinnipidamisõigus (*retentionsrätt*). Kauplejate vaheliste liisingulepingute seaduse (*lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.*) kohane abi ei ole lubatud. Ettevõtte reorganiseerimise protsessi ajal ei või teha vara kasutamise keelamise (*kvarstad*) ega pantimise (*betalningsåkring*) otsuseid.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Pärast algatamisotsust ei ole võimalik enne otsuse tegemist tekkinud nõuete täitmisele pööramiseks vara arestida, kuni võla restruktureerimise küsimus on lõpliku otsusega kindlaks määratud. See ei kehti siiski nõuete puhul, mida restruktureerimine ei hõlma. Samuti ei kohaldata seda juhul, kui kohus otsustab edasikaebuse alusel võlausaldaja nõudel, et arestimist võib lubada.

Kui võlgnikule kuulutatakse välja pankrot, muutub võla restruktureerimise taotlus kehtetuks.

Kui pärast seda, kui võlgnik on taotlenud võla restruktureerimist, võetakse läbivaatamisele taotlus asuda võlausaldajatega läbirääkimistesse avaliku kokkuleppe üle, tuleb võla restruktureerimise menetlus peatada. Kui see kokkulepe kinnitatakse, muutub võla restruktureerimise taotlus kehtetuks.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Pärast algatamisotsust ei ole võimalik enne otsuse tegemist tekkinud nõuete täitmisele pööramiseks vara arestida, kuni ettevõtte võla restruktureerimise küsimus on lõpliku otsusega kindlaks määratud. See ei kehti siiski nõuete puhul, mida restruktureerimine ei hõlma. Samuti ei kohaldata seda juhul, kui kohus otsustab edasikaebuse alusel võlausaldaja nõudel, et arestimist võib lubada.

Kui võlgnikule kuulutatakse välja pankrot, muutub ettevõtte võla restruktureerimise taotlus kehtetuks.

Kui pärast seda, kui võlgnik on taotlenud ettevõtte võla restruktureerimist, võetakse läbivaatamisele taotlus asuda võlausaldajatega läbirääkimistesse avaliku kokkuleppe üle, tuleb ettevõtte võla restruktureerimise menetlus peatada. Kui see kokkulepe kinnitatakse, muutub ettevõtte võla restruktureerimise taotlus kehtetuks.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

PANKROT

Kui võlgniku ja teise poole vahel on pooleli kohtuasi pankrotivarasse kuuluva vara üle, võib võlgniku asemel menetluses osaleda pankrotivara. Kui pankrotivara ei astu võlgniku asemele, tähendab see, et vara langeb pankrotivarast välja. Kui võlgniku vastu on algatatud menetlus sellise nõude rahuldamiseks, mida on võimalik pankrotimenetluses esitada, võib pankrotivara ühineda hagiga võlgniku poolel. Selle menetluse kohta on olemas lisasätted.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Nõuete täitmisele pööramine on ettevõtte reorganiseerimise protsessi ajal põhimõtteliselt keelatud, kuid see ei takista võlgniku ja teise poole vahel pooleli oleva hagi jätkamist ja tegelikku lõpuleviimist.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Vt „Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele?“

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Vt „Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele?“

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

PANKROT

Võlausaldajal ei ole pankrotimenetluses ametlikku rolli. Haldur peab pidama nõu eriti tugevalt mõjutatud võlausaldajatega, kui selleks ei ole takistusi.

Võlausaldajal on ka õigus saada haldurilt teavet ja viibida juures näiteks vande andmisel. Võlausaldaja võib nõuda järelevalveametniku (*granskningsman*) määramist, et ta teostaks võlausaldaja nimel järelevalvet pankrotivara haldamise üle.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Kui kohus otsustab ettevõtte reorganiseerimise kasuks, peab ta määrama kuupäeva võlausaldajate üldkoosoleku pidamiseks, mis toimub kohtus. Koosolek peab aset leidma kolme nädala jooksul alates ettevõtte reorganiseerimise otsuse kuupäevast või pikema ajavahemiku jooksul, kui see on vältimatu.

Võlausaldajate üldkoosolekul on võlausaldajatel võimalik väljendada oma arvamust selle kohta, kas ettevõtte reorganiseerimine peaks jätkuma. Kui võlausaldajad seda nõuavad, määrab kohus nende seast võlausaldajate komitee. Komitee koosneb kuni kolmest liikmest. Mõnikord on ka töötajatel õigus määrata esindaja komitee lisaliikmeks. Kohus võib määrata lisaliikmeid, kui selleks on kindlad põhjused. Ettevõtte reorganiseerimise ametnik peab pidama võlausaldajate komiteega nõu olulistest küsimustest, kui selleks ei ole takistusi.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Vt „Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?“

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

PANKROT

Pankroti jooksul moodustavad varad pankrotivara, mida hallatakse võlausaldajate kasuks (vt eespool). Pankrotivara haldavad üks või mitu pankrotihaldurit. Üldjuhul tuleb pankrotivarasse kuuluv vara müüa maha nii kiiresti, kui see on mõistlikult võimalik. Kui võlgnikul on olnud toimiv ettevõtte, võib haldur teatud tingimustel jätkata ettevõtte tegevust pankrotivara nimel.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimise ajal ei kaota võlgnik kontrolli oma vara üle.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Haldurit ei määrata.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Haldurit ei määrata.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitatakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

PANKROT

Rootsis liigitatakse pankrot kahte kategooriasse: pankrot võlgade tõendamise (bevakning) ja pankrot võlgade tõendamisega. Võlgasid ei tõendata, kui ei ole teisiti kindlaks määratud. See on nii sellepärast, et eelisnõudeta võlausaldajad ei saa pankroti korral tavaliselt midagi. Ringkonnakohus võib halduri taotlusel otsustada, et võlad tuleb tõendada. Seda tehakse, kui on võimalik eeldada, et eelisõigusega nõuded tasutakse teatud ulatuses pankrotimenetluses toimuva jaotamise käigus. Kui on otsustatud, et toimuma peaks võla tõendamise menetlus, tuleb nõudeid, mida on võimalik pankrotimenetluse käigus esitada, üldjuhul tõendada, et võlausaldaja jaotamisel midagi saaks. Tõendada tuleb ka eelisõigust. Kui aga võlausaldajal on vara suhtes pantimise või kinnipidamise õigus, ei ole vaja võlga tõendada võlausaldaja puhul, kellel on õigus kõnealuselt varast tehtavale maksele.

Asjaolu, et võlgnik kaotab oma vara üle kontrolli, tähendab, et võlgnikul ei ole võimalik võtta kohustusi, mida saaks pankrotimenetluse käigus esitada. Kui võlgnik võtab või tal tekivad pärast pankrotimenetluse algust kohustused, ei ole võimalik neid pankroti käigus tavaliselt tõendada. Väljakujunenud kohtupraktika on selline, et mõnikord võib võlgnik saada tagasi kontrolli teatud vara üle, kui haldur ei nõua sõnaselgelt vastupidist.

Pankrotivara, mida esindab haldur, võib võtta õigusi ja kohustusi näiteks lepingut sõlmides. Need annavad õiguse esitada nõudeid pankrotivara enda vastu (*massafordringar*). Põhimõtteliselt on pankrotivara enda vastu esitatud nõuetel eelisõigus tavaliste pankrotinõuete ees (*konkursfordringar*). Halduri tasu ja muud samasugused võlad (mida nimetatakse pankrotikuludeks, *konkurskostnader*) tuleb tasuda pankrotivarast siiski enne muid võlgu, mille pankrotivara on võtnud. Kui pankrotikulud ei ole võimalik pankrotivarast tasuda, peab seda tegema tavaliselt riik. Pankrotinõuded rahuldatakse põhimõtteliselt alles pärast seda, kui pankrotikulud ja pankrotivara enda vastu esitatud nõuded on tasutud.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Selle kohta, kuidas teatada nõuetest ettevõtte reorganiseerimise korral, üldeskirjad puuduvad. Siiski võib kohus sellisel puhul võlgniku taotlusel otsustada lubada pidada läbirääkimisi avaliku kokkuleppe sõlmimiseks võlausaldajatega (*offentligt ackord*). Võlausaldaja peab vajaduse korral esitama oma nõuded kokkuleppe üle peetavate läbirääkimiste käigus (vt allpool). Kokkuleppe teemalistel läbirääkimistel osalevad ainult need võlausaldajad, kelle nõuded tekkisid

enne ettevõtte reorganiseerimise taotluse esitamist. Sellegipoolest ei osale nendes läbirääkimistes kõik võlausaldajad. Näiteks jääb neist välja võlausaldaja, kelle nõue on võimalik rahuldada tasaarveldusega või kellel on eelisnõue. Ettevõtte reorganiseerimise ametnik koostab nimekirja pankrotivara varade ja kohustuste kohta. Kui isikul on nõue, mida ei ole pankrotivara nimekirja kantud või mis ilmneb vahepealsel ajal, ning ta soovib kokkuleppe üle peetavates läbirääkimistes osaleda, peab ta esitama selle nõude ettevõtte reorganiseerimise ametnikule kirjalikult hiljemalt ühe nädala jooksul enne võlausaldajate üldkoosolekut.

Nõuded, mille aluseks on kokkulepped, mille võlgnik sõlmib ettevõtte reorganiseerimise ametniku nõusolekul ettevõtte reorganiseerimise ajal, on üldiselt eelisnõuded.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Peaasjalikult hõlmab võla restruktureerimine kõiki selliseid rahalisi nõudeid võlgniku vastu, mis olid tekkinud enne algatamisotsuse väljakuulutamise kuupäeva. Võlausaldajad peaksid seetõttu esitama enne algatamisotsust tekkinud nõuded, mis kuuluvad võla restruktureerimise alla, sest midu tekib oht, et võlgnik vabastatakse kõnealuste võlgade tasumise kohustusest (vt „Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed?“)

Võla restruktureerimine ei hõlma siiski:

1. perekonna elatisnõuet, tingimusel et sotsiaalkindlustusamet (Försäkringskassan) või välisriigi avalik-õiguslik asutus ei ole üle võtnud toetuskõbliku poole õigust saada elatist;
2. nõuet, mille suhtes on võlausaldajal pandiõigus või muu eelisõigus vastavalt eelisõiguste seaduse (Förmånsrättslagen (1970:979)) 6. või 7. jaole või kinnipidamisõigus, kui tagatisest piisab nõude rahuldamiseks;
3. nõuet, mille suhtes on võlausaldaja omandanud eelisõiguse vastavalt eelisõiguste seaduse 8. jaole enne seda, kui vara suhtes, mille arvel oli kavas nõue täitmisele pöörata, kuulutati välja menetluse algatamise otsus;
4. nõuet, mille maksetähtaeg ei ole saabunud ja mille tingimus on, et võlausaldaja esitab selgitused, või
5. nõuet, mis on vaidlustatud.

Kui nõue on tingimuslik, selle summa ei ole kindlaks määratud või selle maksetähtaeg ei ole saabunud, võidakse otsustada, et see jääb võla restruktureerimisest välja. Kui on võimalik nõustuda, et nõue on alusetu, tuleb otsustada, et võla restruktureerimine seda ei hõlma.

Võla restruktureerimine ei hõlma nõudeid, mis tekkisid pärast algatamisotsust.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Peaasjalikult hõlmab ettevõtte võla restruktureerimine kõiki rahalisi nõudeid võlgniku vastu, mis tekkisid enne algatamisotsuse väljakuulutamise kuupäeva. Võlausaldajad peaksid seetõttu teatama enne algatamisotsust tekkinud nõuetest, mis kuuluvad ettevõtte võla restruktureerimise alla, sest midu tekib oht, et võlgnik vabastatakse kõnealuste võlgade tasumise kohustusest (vt „Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed?“)

Ettevõtte võla restruktureerimine ei hõlma siiski:

1. perekonna elatisnõuet, tingimusel et sotsiaalkindlustusamet või välisriigi avalik-õiguslik asutus ei ole üle võtnud toetuskõbliku poole õigust saada elatist;
2. nõuet, mille suhtes on võlausaldajal eelisõigus vastavalt eelisõiguste seaduse (1970:979) 5. jaole, kui tagatisest piisab nõude rahuldamiseks;
3. nõuet, mille suhtes on võlausaldajal pandiõigus või muu eelisõigus vastavalt eelisõiguste seaduse 6. või 7. jaole või kinnipidamisõigus, kui tagatisest piisab nõude rahuldamiseks;
4. nõuet, mille suhtes on võlausaldaja omandanud eelisõiguse vastavalt eelisõiguste seaduse 8. jaole enne seda, kui vara suhtes, mille arvel oli kavas nõue täitmisele pöörata, kuulutati välja menetluse algatamise otsus;
5. nõuet, mille maksetähtaeg ei ole saabunud ja mille tingimus on, et võlausaldaja esitab selgitused, või
6. nõuet, mis on vaidlustatud.

Kui nõue on tingimuslik, selle summa ei ole kindlaks määratud või selle maksetähtaeg ei ole saabunud, võidakse otsustada, et see jääb ettevõtte võla restruktureerimisest välja. Kui on võimalik nõustuda, et nõue on alusetu, tuleb otsustada, et ettevõtte võla restruktureerimine seda ei hõlma.

Ettevõtte võla restruktureerimine ei hõlma nõudeid, mis tekkisid pärast algatamisotsust.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

PANKROT

Pankroti käigus võib esitada üldjuhul ainult nõudeid, mis tekkisid enne pankrotiotsuse väljakuulutamist. Nõude võib esitada pankroti käigus isegi juhul, kui see on tingimuslik või selle maksetähtaeg ei ole saabunud.

Juhtudel, kui võlgade tõendamist ei toimu, puuduvad eeskirjad, millega nõutaks võlausaldajalt oma nõude esitamist mingil kindlaks viisil. Võlgade tõendamiseta pankroti korral peab haldur omal algatusel tagama, et kõik eelisnõuded saavad jaotamisel nõuetekohase osakaalu. Põhimõtteliselt ei takista miski võlausaldajat esitamast oma üldsõnalist nõuet kuni väljapakutud jaotamise vaidlustamise tähtaja lõpuni.

Kui saab eeldada, et varast piisab nendele võlausaldajatele tasumiseks, kes ei ole eelisseisundis, tuleb võlgu tõendada (vt eespool teave võlgade tõendamise kohta). Kui ringkonnakohus otsustab, et võlgu tuleb tõendada, määrab ta tõendite esitamiseks nelja- kuni kümnenädalase ajavahemiku. Otsus, milles kutsutakse esitama võlgade kohta tõendeid, tuleb avaldada. Võlausaldajad peavad esitama oma nõuded kehtestatud ajavahemiku jooksul kirjalikult. Kui võlausaldajal on vara suhtes pandi- või kinnipidamisõigus, ei ole tal vaja esitada menetluses võlgade kohta tõendit, et saada vara arvel väljamakse. Kui võlad on tõendatud ja võlausaldaja soovib esitada nõude või teostada pandiõigust pärast tõendite esitamise tähtaega, võib ta esitada tõendid *ex post* (*efterbevakning*). Seda tuleb teha hiljemalt kuupäeval, mil haldur teeb jaotamise kohta ettepaneku, st enne, kui ettepanek esitatakse kohtule ja avaldatakse. Kui võlausaldaja ei esita oma nõude kohta tõendeid, kaotab ta võimaluse saada väljamakset jaotamisotsusega hõlmatud varast. Pärast seda on võlausaldajal põhimõtteliselt võimalik saada väljamakse oma nõude eest ainult juhul, kui vabanevad uued vahendid (*ex post* jaotamine, *efterutdelning*).

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Nagu eespool märgitud, ei ole võlausaldajal üldist kohustust esitada ettevõtte reorganiseerimise korral nõudeid, kuid tal võib vaja olla esitada oma nõuded osana kokkuleppe üle peetavatest läbirääkimistest. Ettevõtte reorganiseerimise ametnik peab koostama ettevõtte reorganiseerimise kava. Kavas näidatakse tavaliselt, kuidas on võimalik võlgniku ettevõtte rahalist olukorda lahendada ja kuidas tuleb selle tegevuse tulemusi parandada. Kava sisu võib siiski kohandada vastavalt üksikjuhtumite asjaoludele.

Teatud asjaoludel võib ettevõtte reorganiseerimise raames sõlmida võlausaldajatega avaliku kokkuleppe. Kokkuleppe üle peetavate läbirääkimiste taotluse esitab võlgnik.

Kokkuleppe üle peetavate läbirääkimiste taotlus peab sisaldama kokkuleppe ettepanekut, milles on märgitud, kui palju pakub võlgnik maksetena, millal maksed tehakse, kas kokkuleppega seoses on seatud tagatis ja kui on, siis mida see sisaldab. Lisada tuleb varade ja kohustuste nimekiri.

Kui kokkuleppe üle peetavate läbirääkimiste taotlus tunnustatakse vastuvõetavaks, peab kohus tegema viivitamata otsuse, millega ta annab loa läbirääkimisteks kokkuleppe üle. Samal ajal peab kohus määrama kuupäeva võlausaldajate üldkoosoleku jaoks, mis toimub kohtus, väljastama välja koosoleku kutse ja avaldama otsuse.

Võlgnikul, ettevõtte reorganiseerimise ametnikul ja võlausaldajatel on võimalus kokkuleppega hõlmatud nõue vaidlustada. Erieeskirjadega reguleeritakse võimalust osaleda kokkulepeteemalistes läbirääkimistes nõude alusel, mida ei ole pankrotivara nimekirja lisatud.

Kokkuleppe üle peetavatel läbirääkimistel võivad osaleda ainult võlausaldajad, kelle nõuded tekkisid enne ettevõtte reorganiseerimise taotluse esitamist. Võlausaldajad, kelle nõue on võimalik rahuldada tasaarveldusega või kelle nõue on eelisseisundis, läbirääkimistel ei osale. Samuti ei osale võlausaldajad, kellel oleks olnud pankroti korral õigus makse saamiseks alles pärast teisi võlausaldajaid, välja arvatud juhul, kui läbirääkimistes osalevad teised võlausaldajad seda lubavad.

Võlausaldaja nõudel peab võlgnik võlausaldajate üldkoosolekul pankrotivara nimekirja vandega kinnitama.

Võlausaldajad hääletavad esitatud kokkuleppe üle võlausaldajate üldkoosolekul. Nad loevad heakskiidetuks kokkuleppe ettepaneku, millega rahuldatakse vähemalt 50 % nõuete summast, kui kolm viiendikku hääletanutest on poolt ja nende nõuded moodustavad kolm viiendikku hääleõiguslike nõuete kogusummast. Kui see osakaal on väiksem, kiidetakse kokkuleppe ettepanek heaks, kui selle poolt on kolm neljandikku hääletanutest ja nende nõuded moodustavad kolm neljandikku hääleõiguslike nõuete kogusummast.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Kui võetakse vastu otsus algatada võla restruktureerimise protsess, tuleb sellekohane teade avaldada viivitamata ametlikus väljaandes *Post och Inrikes Tidningar*. Ühe nädala jooksul pärast avaldamist tuleb saata teade ka teadaolevatele võlausaldajatele. Teadetes tuleb kutsuda võlausaldajaid muu hulgas üles esitama oma nõuded võlgniku vastu – tavaliselt kirjalikult ühe kuu jooksul alates avaldamise kuupäevast –, täpsustama oma nõuete üksikasju ja andma muud asja hindamiseks vajalikku teavet, samuti selle konto andmed, millele tehakse maksed võla restruktureerimise protsessi käigus.

Pärast menetluse algatamise otsuse vastuvõtmist ja piisava teabe kogumist koostatakse võla restruktureerimise ettepanek. See saadetakse kõikidele teadaolevatele võlausaldajatele, kelle nõudeid ettepanek puudutab, koos üleskutsega esitada teatud ajavahemiku jooksul oma märkused. Kui võlausaldaja jätab märkused esitamata, ei takista see võla restruktureerimise heakskiitmise otsustamist.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Kui võetakse vastu otsus algatada ettevõtte võla restruktureerimise protsess, tuleb sellekohane teade avaldada viivitamata ametlikus väljaandes *Post och Inrikes Tidningar*. Ühe nädala jooksul pärast avaldamist tuleb saata teade ka teadaolevatele võlausaldajatele. Teadetes tuleb kutsuda võlausaldajaid muu hulgas üles esitama oma nõuded võlgniku vastu – tavaliselt kirjalikult ühe kuu jooksul alates avaldamise kuupäevast –, täpsustama oma nõuete üksikasju ja andma muud asja hindamiseks vajalikku teavet, samuti selle konto andmed, millele tehakse maksed võla restruktureerimise protsessi käigus.

Pärast menetluse algatamise otsuse vastuvõtmist ja piisava teabe kogumist koostatakse ettevõtte võla restruktureerimise ettepanek. See saadetakse kõikidele teadaolevatele võlausaldajatele, kelle nõudeid ettepanek puudutab, koos üleskutsega esitada teatud ajavahemiku jooksul oma märkused. Kui võlausaldaja jätab märkused esitamata, ei takista see ettevõtte võla restruktureerimise heakskiitmise otsustamist.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

PANKROT

Kui pankrotivarasse kuuluvatest varadest ei piisa pankrotikulude ja pankrotivara enda võlgade tasumiseks, tuleb pankrot maha kanda (vt eespool pankrotikulude ja pankrotivara võlgade kohta). Kui pankrot kantakse maha (*avskrivas*), siis võlausaldajatele põhimõtteliselt väljamakseid ei tehta. Kui pankrotti ei kanta maha, jaotatakse pankrotivara raha, mida ei kasutata pankrotikulude ja pankrotivara võlgade tasumiseks, võlausaldajatele. Jaotamine peab olema põhimõtteliselt kooskõlas eelisõiguste seadusega.

Eelisõiguste seadus reguleerib võlausaldajate vastastikuseid õigusi makse saamiseks pankroti korral. Eelisõiguste seaduse kohta saab anda järgmist kokkuvõtliliku teavet.

Maksega on seotud eri- või üldeelisõigus. Erielisõigus on seotud teatud varaga (nt pandiõigus, kinnipidamisõigus, kinnisvarale seatud hüpoteek (*inteckning*)). Üldeelisõigus on seotud kogu võlgniku pankrotivaras sisalduva varaga (nt võlausaldajate kulud seoses võlgnikule pankroti väljakuulutamise ja ettevõtte reorganiseerimise ametniku tasu, kui kõnealusele pankrotile eelnes ettevõtte reorganiseerimine). Erielisõigus seisab üldeelisõigusest eespool. Kõikidel eelisõigusega nõuetel on vastastikku samad õigused. Kokkuleppega võib samuti ette näha, et võlausaldajal on õigus saada makse alles pärast kõikide ülejäänud võlausaldajate nõuete rahuldamist (allutatud nõue, *efterställd fordran*).

Eelisõigus jätkub isegi juhul, kui nõue antakse üle või arestitakse või läheb muul viisil teisele poolele üle.

Kui nõudel on teatud vara suhtes erielisõigus, kuid sellest varast ei piisa selle nõude rahuldamiseks, käsitletakse ülejääki eelisõigusega nõudena.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimisel jaotamist ei toimu, välja arvatud juhul, kui võlausaldajatega on sõlmitud avalik kokkulepe.

Avalikus kokkuleppes võib ette näha, et nõudeid tuleb vähendada ja maksta välja mingil kindlal viisil. Kokkulepe peab andma kõikidele võlausaldajatele võrdsed õigused ja vähemalt 25 % nõuete summast, välja arvatud juhul, kui kõik teadaolevad võlausaldajad, keda kokkulepe hõlmab, kiidavad heaks väiksema osakaalu või kui väiksema osakaaluga nõustumiseks on konkreetsed alused. Ettenähtud minimaalne osa tuleb maksta välja ühe aasta jooksul alates kokkuleppe kinnitamisest, välja arvatud juhul, kui kõik teadaolevad võlausaldajad nõustuvad pikema makseajaga. Kokkuleppes võib ka ette näha, et võlgnikule antakse ainult maksepikendust või muu erisoodustus.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Kõikide võla restruktureerimisega hõlmatud nõuetega kaasnevad võrdsed õigused. Võlausaldaja nõusolekul võib anda nõudele siiski vähem soodsad õigused või selle võib maksta välja enne teisi nõudeid, kui jaotamiseks olemasolev summa on väike ja nii on mõistlik teha, kui võtta arvesse võlgade ulatust ja muid asjaolusid.

Nõudeid reguleerivad sätted määratakse kindlaks võla restruktureerimist lubavas otsuses.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Kõikide ettevõtte võla restruktureerimisega hõlmatud nõuetega kaasnevad võrdsed õigused. Võlausaldaja nõusolekul võib anda nõudele siiski vähem soodsad õigused või selle võib maksta välja enne teisi nõudeid, kui jaotamiseks olemasolev summa on väike ja nii on mõistlik teha, võttes arvesse võlgade ulatust ja muid asjaolusid.

Nõudeid reguleerivad sätted määratakse kindlaks võla restruktureerimist lubavas otsuses.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

PANKROT

Kui võlgnik nõustub oma võlgasid tasuma või on saavutanud võlausaldajatega muu kokkuleppe (vabatahtlik kokkulepe, *frivillig uppgörelse*), peab ringkonnakohus tegema otsuse pankroti lõpetamise kohta. Võlgade tõendamise ja pankroti korral võib pankroti lõpule viia ka kokkuleppe heakskiitmise otsusega (*ackord i konkurs*). Muudel juhtudel lõpetatakse pankrot mahakandmisega (*avskrivning*, kui varadest ei piisa pankrotikulude ja pankrotivara enda kohta esitatud nõuete tasumiseks) või võlausaldajatele jaotamisega.

Pankrot ei vabasta füüsilist isikut vastutusest oma võlgade tasumise eest (võla restruktureerimise eeskirjad on erinevad). Tasumata võlad jäävad seetõttu pärast pankrotti alles (mitte siis, kui nende kohta on olemas vabatahtlik või võlausaldajatega sõlmitud kokkulepe).

Juriidiline isik lõpetatakse pärast pankrotti (seda reguleerivad sätted on kirjas ühingute moodustamise õigust käsitlevates õigusaktides). See tähendab, et põhimõtteliselt ei ole võlausaldajatel võimalik esitada pärast pankrotti juriidilise isiku vastu tasumata nõudeid.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Kui sõlmitakse avalik kokkulepe, on see siduv kõikide, nii teadaolevate kui ka teadmata võlausaldajate jaoks, kellel oli õigus kokkuleppe üle peetavates läbirääkimistes osaleda. Võlausaldaja, kellel oleks pankroti korral õigus maksele pärast teisi võlausaldajaid, kaotab oma õiguse võlgnikult makse saamiseks, välja arvatud juhul, kui kokkuleppega rahuldatakse täielikult kõikide nende võlausaldajate nõuded, kellel oli õigus kokkuleppe üle peetavates läbirääkimistes osaleda. Võlausaldaja jaoks, kellel on teatud vara suhtes eelisõigus, on kokkulepe siduv summade puhul, mida ei ole võimalik sellest varast eraldada.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Võla restruktureerimise otsus vabastab võlgniku võla restruktureerimisega hõlmatud võlgade tasumise kohustusest ulatuses, milles neid on vähendatud.

Samuti vabastab restruktureerimine võlgniku kohustusest tasuda teadmata võlad, välja arvatud juhul, kui need on võlad, mida ei ole võimalik võla restruktureerimisega hõlmata.

Võla restruktureerimine tähendab, et õigus saada restruktureerimisega hõlmatud nõude eest intressi või viivist tunnistatakse kehtetuks ajavahemikuks, mis järgneb algatamisotsuse väljakuulutamise kuupäevale.

Võla restruktureerimine ei mõjuta võlausaldaja õigusi tagatise andja või muu isiku suhtes, kes vastutab kõnealuse võla eest lisaks võlgnikule.

Võla restruktureerimine heakskiitmise otsus peab sisaldama maksekava. Maksekava kestus on viis aastat, kui ei ole mõjuvaid põhjusi lühema kestuse määramiseks. Maksekava hakkab kehtima restruktureerimise heakskiitmise otsuse kuupäevast. Kui on kindlaks määratud maksekava lõppkuupäev, tuleb ajavahemik, mille suhtes protsessi algatamise otsust kohaldati, tavaliselt kava kestusest maha arvata, välja arvatud juhul, kui on alus lühema ajavahemiku mahaarvamiseks, arvestades võlgniku tegevust pärast algatamisotsust.

Võla restruktureerimise otsust võib teatud tingimustel muuta või selle võib tühistada. Otsuse võib tühistada või seda võib punktides 6 ja 7 osutatud juhtudel muuta, kui seda nõuab võlausaldaja, kelle nõuet võla restruktureerimine hõlmab, juhul kui

1. võlgnik on olnud võlausaldaja vastu ebaaus;
2. võlgnik on pankrotimenetlust või täitemeedet tahtlikult takistanud;
3. võlgnik on salaja soosinud teatud võlausaldajat, et mõjutada võla restruktureerimisega seotud otsust;
4. võlgnik on esitanud oma võla restruktureerimise taotluses või muul ajal juhtumi menetlemise käigus võlausaldaja kahjuks tahtlikult ebaõiget teavet;
5. võlgnik on esitanud ebaõiget teavet, mille tagajärjeks on avalik-õigusliku asutuse otsus maksude või lõivude kohta, mida võla restruktureerimine hõlmab, või ei ole esitanud teavet, kuigi temalt on seda nõutud, ja selle tagajärjeks on vale otsuse tegemine või otsuse tegemata jätmine;
6. võlgnik ei täida maksekava ja sellest kõrvalekaldumine on märkimisväärne või
7. võlgniku finantsseisund on pärast võla restruktureerimise otsust märkimisväärselt paranenud ja selle põhjuseks on asjaolud, mida ei olnud võimalik otsuse tegemise hetkel ette näha.

Punktis 7 osutatud juhtudel tuleb esitada taotlus viie aasta jooksul alates menetluse algatamise otsuse kuupäevast või kui maksekava lõpeb hiljem, siis hiljemalt kava lõppkuupäevaks. Võla restruktureerimise otsuse muutmise korral võib maksekava kestuseks kehtestada kuni seitse aastat.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Ettevõtte võla restruktureerimise otsus vabastab võlgniku võla restruktureerimisega hõlmatud võlgade tasumisest ulatuses, milles neid on vähendatud.

Samuti vabastab restruktureerimine võlgniku kohustusest tasuda teadmata võlad, välja arvatud juhul, kui need on võlad, mida ei ole võimalik ettevõtte võla restruktureerimisega hõlmata.

Ettevõtte võla restruktureerimine tähendab, et õigus saada restruktureerimisega hõlmatud nõude eest intressi või viivist tunnistatakse kehtetuks ajavahemikuks, mis järgneb algatamisotsuse väljakuulutamise kuupäevale.

Võla restruktureerimine ei mõjuta võlausaldaja õigusi tagatise andja või muu isiku suhtes, kes vastutab kõnealuse võla eest lisaks võlgnikule.

Ettevõtte võla restruktureerimine heakskiitmise otsus peab sisaldama maksekava. Maksekava kestus on kolm aastat. See hakkab kehtima restruktureerimise heakskiitmise otsuse kuupäevast.

Võla restruktureerimise otsust võib teatud tingimustel muuta või selle võib tühistada. Otsuse võib tühistada või seda võib punktides 6 ja 7 osutatud juhtudel muuta, kui seda nõuab võlausaldaja, kelle nõuet võla restruktureerimine hõlmab, juhul kui

1. võlgnik on olnud võlausaldaja suhtes ebaaus;
2. võlgnik on pankrotimenetlust või täitemeedet tahtlikult takistanud;
3. võlgnik on salaja soosinud teatud võlausaldajat, et mõjutada võla restruktureerimisega seotud otsust;
4. võlgnik on esitanud oma võla restruktureerimise taotluses või muul ajal juhtumi menetlemise käigus võlausaldaja kahjuks tahtlikult ebaõiget teavet;
5. võlgnik on esitanud ebaõiget teavet, mille tagajärjeks on avalik-õigusliku asutuse otsus maksude või lõivude kohta, mida ettevõtte võla restruktureerimine hõlmab, või ei ole esitanud teavet, kuigi temalt on seda nõutud, ja selle tagajärjeks on vale otsuse tegemine või otsuse tegemata jätmine;
6. võlgnik ei täida maksekava ja sellest kõrvalekaldumine on märkimisväärne või
7. võlgniku finantsseisund on pärast võla restruktureerimise otsust märkimisväärselt paranenud.

Punktis 7 osutatud juhtudel tuleb esitada taotlus kolme aasta jooksul alates menetluse algatamise otsuse kuupäevast või kui maksekava lõpeb hiljem, siis hiljemalt kava lõppkuupäevaks. Ettevõtte võla restruktureerimise otsuse muutmise korral võib maksekava kestuseks kehtestada kuni viis aastat.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

PANKROT

Nagu eespool märgitud, ei vabasta pankrot füüsilist isikut vastutusest oma võlgade tasumise eest. Juriidilised isikud aga lõpetatakse pärast pankrotti.

Kui pärast pankrotti peaksid kättesaadavaks muutuma jaotamiseks sobivad vahendid, on olemas *ex post* jaotamise säte.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Teavet võlausaldajatega sõlmitava avaliku kokkuleppe kohta vt eespool. Kui avalikku kokkulepet ei ole sõlmitud ja võlgnik ei ole saavutanud vabatahtlikku kokkulepet ega muud kokkulepet võlausaldajatega, jäävad nõuded pärast ettevõtte reorganiseerimise lõppu tasumata.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Teatud asjaoludel võib võlausaldaja lasta võla restruktureerimist uuesti hinnata pärast seda, kui võlgnik on maksekava täitnud. Vt punkt „Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed?“

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Teatud asjaoludel võib võlausaldaja lasta ettevõtte võla restruktureerimist uuesti hinnata pärast seda, kui võlgnik on maksekava täitnud. Vt „Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed?“

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

PANKROT

Halduri tasu ja teised samalaadsed võlad (pankrotikulud) ja muud pankrotivaral endal tekkinud võlad tuleb tasuda pankrotivarast enne väljamaksete tegemist võlausaldajatele. Pankrotikulud seisavad omakorda pankrotivara muude nõuete ees esikohal. Kui pankrotikulusid ei ole võimalik pankrotivarast tasuda, teeb seda üldjuhul riik.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Ettevõtte reorganiseerimise ametnikul (ja järelevalveametnikul, kui ta on määratud) on õigus saada oma töö ja ülesannete täitmiseks vajalike kulude eest hüvitist. See tasu ei või ületada summat, mida võib pidada mõistlikuks hüvitiseks ülesande täitmise eest. Ettevõtte reorganiseerimise ametniku või võlgniku taotlusel hindab kohus ettevõtte reorganiseerimise ametniku õigust saada hüvitist. Võlausaldaja, kelle nõudele kohaldatakse kokkulepet, võib samuti hindamist taotleda, kuni kokkulepe on täidetud. Kohtukulud, ettevõtte reorganiseerimise ametniku ja järelevalveametniku hüvitise peab tasuma võlgnik.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Võla restruktureerimise protsessi ajal teeb võlgnik tavaliselt makseid täiteametile, kes edastab raha seejärel võlausaldajatele. Täiteamet kogub võlgnikult tema maksete haldamise eest iga-aastast maksu.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Võla restruktureerimise protsessi ajal teeb võlgnik tavaliselt makseid täiteametile, kes edastab raha seejärel võlausaldajatele. Täiteamet kogub võlgnikult tema maksete haldamise eest iga-aastast maksu.

17 Millised on võlausaldajaid tõrvikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

PANKROT

Pankrotivarasse tagasivõitmise eeskirjad (*återvinning till konkursbo*) on kindlaks määratud pankrotiseaduses. Tagasivõitmise eeskirjades kindlaks määratud ajavahemike arvestamise aluskuupäev on tavaliselt pankrotiavaldusele eelnev päev.

Toiming on võimalik tagasi pöörata (*gå åter*), kui sellega eelistati ebasobivalt teatud võlausaldajat teistele, kui võlausaldajad on võlgniku varast ilma jäetud või kui võlgniku võlad on suurenenud ja kui võlgnik oli maksejõuetu või muutus maksejõuetuks üksnes menetluse tagajärjel või menetluse ja muude kaasnevate tegurite ühismõju tagajärjel ja teine pool teadis või oleks pidanud teadma, et võlgnik on maksejõuetu ja millised olid asjaolud, mis muutsid õigustoimingu sobimatuks. Eeldatakse, et võlgniku perekonnaliikmetel olid esimeses lauses nimetatud teadmised, välja arvatud juhul, kui on veenvaid tõendeid, mis näitavad, et neil ei olnud ega saanud olla selliseid teadmisi. Kui toiming tehti rohkem kui viis aastat enne aluskuupäeva, on see võimalik tagasi pöörata ainult juhul, kui see on seotud võlgniku perekonnaliikmega.

Tagasi saab pöörata makse, mis tehti võla tasumiseks hiljem kui kolm kuud enne aluskuupäeva tavapärasest makseviisist erineva meetodi abil või ettemaksena või summas, mis halvendas tunduvalt võlgniku rahalist seisundit, välja arvatud juhul, kui seda saab pidada nende asjaolude korral tavapäraseks. Kui makse tehti võlgniku ühele perekonnaliikmele enne seda kuupäeva, kuid hiljem kui kaks aastat enne aluskuupäeva, on see võimalik tagasi pöörata, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et võlgnik ei olnud maksejõuetu ega muutunud maksejõuetuks kõnealuse toimingu tagajärjel.

Kingituste, eluaseme jagamise ja palkade kohta on olemas erieskirjad. Teatud riigile tehtavad maksed, näiteks maksud, ei kuulu tagasivõitmise eeskirjade alla.

Tagasivõitmise taotlemiseks võib haldur esitada hagi üldkohtule või vaidlustada võlad, mida tõendatakse pankrotimenetluse käigus. Kui haldur otsustab tagasivõitmist mitte taotleda ja rahumeelse kokkuleppeni ei jõuta, võib võlausaldaja taotleda tagasivõitmist, esitades hagi üldkohtule.

Tagasivõitmise korral läheb võlgniku võõrandatud vara tagasi pankrotivara hulka.

ETTEVÕTTE REORGANISEERIMINE

Pärast ettevõtte reorganiseerimise otsuse väljakuulutamist kohaldatakse pankrotiga seotud tagasivõitmise kohta pankrotiseaduse sätteid, kui võlausaldajatega on sõlmitud avalik kokkulepe (vt pankrotti käsitlev punkt).

Kui taotletakse eelisõiguse või arestimise teel saadud makse tagasivõitmist, võib kohus otsustada katkestada täitemenetluse kuni uue korralduseni. Tagasivõitmise hagi esitab ettevõtte reorganiseerimise ametnik või võlausaldaja, kelle nõudele oleks avalik kokkulepe laienenud. Hagi tuleb esitada enne võlausaldajate üldkoosoleku toimumist ja selle kohta ei saa teha lõplikku otsust senikaua, kuni avaliku kokkuleppe küsimus ei ole lahendatud. Võlausaldaja, kes soovib hagi esitada, peab teavitama sellest ettevõtte reorganiseerimise ametnikku. Kui seda ei ole tehtud, siis võlausaldaja asja menetlusse ei võeta. Kui ettevõtte reorganiseerimise protsess lõpeb ilma avaliku kokkuleppe sõlmimiseta ja võlgnikule ei kuulutata pankrotti pärast taotluse esitamist kolme nädala jooksul alates kuupäevast, mil ettevõtte reorganiseerimise menetlus lõppes, tuleb esitatud tagasivõitmise taotlus tagasi lükata.

Pärast hageja kulude hüvitamist läheb tagasivõitmist saadud tulu avaliku kokkuleppega hõlmatud võlausaldajatele. Kostja, kellel võib hageja hagi tulemusena olla võlgniku vastu nõue, võib osaleda selle nõude alusel kokkuleppe üle peetavates läbirääkimistes ja tal on õigus arvata summa, millele tal on jaotamisel õigus, maha summast, mida ta vastasel juhul oleks maksnud.

Avaliku kokkuleppega hõlmatud võlausaldaja või võlgniku nõudel võib tagasivõitmist menetlev kohus anda korralduse, et vara, millele võlausaldajal on õigus eelneva kohtuotsuse alusel, pannakse erihalduse alla (*särskild förväntning*). Erihalduse alla pandud vara võib arestida ainult juhul, kui kokkulepe on kehtetuks muutunud.

VÕLA RESTRUKTUREERIMINE

Tagasivõitmise kohta erisätteid ei ole.

ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMINE VASTAVALT ETTEVÕTTE VÕLA RESTRUKTUREERIMISE SEADUSELE

Tagasivõitmise kohta erisätteid ei ole.

Viimati uuendatud: 19/02/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Inglismaa ja Wales

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada üksikisikute, äriühingute ja mitmesuguste juriidiliste isikute ning täis- ja usaldusühingute vastu.

Menetluse võib algatada iga isiku vastu, kellel on võlg ja kes kas elab Inglismaal ja Walesis, on seal viimase kolme aasta jooksul elanud või tegutsenud või viibib seal pankrotiavalduse esitamise päeval. Miinimumvanust ei ole. Välja arvatud juhul, kui võla suhtes on eelnevalt tehtud kohtuotsus, kehtivad võla miinimummäärad võlausaldajate jaoks, kes soovivad äriühingut likvideerida (750 naelsterlingit) või taotlevad füüsilise isiku pankrotti (5000 naelsterlingit).

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Äriühingu maksejõuetusmenetluse liigid hõlmavad likvideerimist (vabatahtlikku või kohtuotsuse alusel), saneerimist (mis võib viia päästmise ümberkorraldamise või likvideerimiseni), pankrotivara haldamist või vabatahtlikku kokkulepet.

Eraisiku maksejõuetusmenetluse liigid hõlmavad pankrotti (kas võlausaldaja või eraisiku taotlusel), võla vähendamist käsitlevaid kohtumäärusi või vabatahtlikku kokkulepet.

Kõik tagamata võlausaldajad, sealhulgas valitsuse võlausaldajad, võivad esitada kohtule avalduse äriühingu likvideerimiseks (sundlikvideerimine) või saneerimismenetluse algatamiseks.

Võlgnikust äriühing võib ise otsustada likvideerimise kasuks (vabatahtlik likvideerimine). Võlgnikust äriühing võib taotleda likvideerimist ka kohtult.

Pärast kohtule likvideerimisavalduse esitamist võib kohus määrata ajutise likvideerija. Sellised määramised tehakse üldjuhul äriühingu vara kaitsmiseks enne kohtuistungit, kus likvideerimist arutatakse. Ajutise likvideerija volitused on sätestatud tema määramist käsitlevas kohtumäärukses.

Äriühing või selle juhid võivad määrata halduri, samuti võib seda teha kommertspandipidaja. Sellised määramised tehakse väljaspool kohut.

Selleks et algatada äriühingu saneerimismenetlus, peab see olema maksejõuetu või tõenäoliselt muutuma maksejõuetuks.

Sundlikvideerimise põhjus võib olla asjaolu, et äriühing ei suuda oma võlgu tasuda, mida tõendab rahuldamata seadusjärgne maksenõue või täitmata kohtuotsus. Kohtult võidakse taotleda ka äriühingu likvideerimist, põhjendusel, et see oleks õiglane ja aus.

Kommertspandipidajad võivad ametisse nimetada pankrotihaldurid, et neile võlgnetav raha sisse nõuda.

Pärast ametisse nimetamist peab menetlust juhtiv isik kõiki võlausaldajaid maksejõuetusest teavitama. Äriühingu maksejõuetuse korral tuleb teavitada äriregistri pidajat, kes ajakohastab äriühingu registrikannet, mille kohta saab veebist tasuta infot.

Äriühingu vabatahtliku kokkuleppe sõlmimise ettepaneku võib teha äriühing või likvideerimis- või saneerimismenetlust juhtiv isik, kui üks neist menetlustest on juba alanud. Individuaalse vabatahtliku kokkuleppe sõlmimise ettepaneku võib teha füüsiline isik ja see on lubatud nii enne kui ka pärast pankrotimenetluse alustamist.

Võlausaldajad lepivad kõikides vabatahtlikes kokkulepetes kokku hääletamise teel. Heakskiiduks on vaja saada 75% antud häältest. Võla miinimumsuurust kehtestatud ei ole ja maksejõuetuse testi ei ole. Võlausaldajatele tuleb ettepanek teha esindaja kaudu, kellest saab ettepaneku vastuvõtmise korral järelevalve teostaja. Esindaja võib tegutseda siis, kui võlgnik on ettepaneku talle esitanud.

Pankrotimäärused tehakse tavaliselt võlausaldaja või võlgniku enda avalduse alusel. Määruse alusel nimetatakse pankrotihaldur ja ta võib hakata kohe tegutsema.

Kui võlausaldaja esitab kaebuse, esitatakse kaebus kohtusse ja see peab puudutama vähemalt 5000 naelsterlingi suurust võlga, ehkki kaks või enam võlausaldajat võivad esitada ühise kaebuse ja sellisel juhul summeeritakse igale võlausaldajale võlgnetavad summad. Võlg peab olema tagamata. Kaebuses tuleb tõendada, et võlgnik ei suuda võlga tasuda, mida tuleb tõendada rahuldamata seadusjärgse maksenõude või täitmata kohtuotsusega.

Võlgniku taotluse korral esitatakse taotlus vahendajale, kes on valitsuse nimetatud isik. Võla miinimumsuurust kehtestatud ei ole, kuid võlgnik peab olema võimetu oma võlgu tasuma. Kohus taotlust ei käsitse ja menetluses ei tohi olla muud pankrotiavaldust. Vahendaja peab taotluse kohta otsuse otsuse tegema ja kui tingimused on täidetud, tegema määruse. Pankrotihaldur nimetatakse tehtud pankrotimääruses ja ta võib hakata kohe tegutsema.

Kui võlausaldaja on esitanud pankrotiavalduse, võib kohus enne selle avalduse läbivaatamist määrata ajutise pankrotihalduri, et kaitsta võlgniku varasid, mis on tuvastatud kui potentsiaalselt ohus olevad varad. Enamikul juhtudel annab kohus konkreetseid juhiseid ajutise pankrotihalduri volituste kohta, kuid võib anda ka üldisemad volitused, et võtta võlgniku varad viivitamata pankrotihalduri valdusse.

Üksikisik võib taotleda võla vähendamise määruse tegemist volitatud vahendaja kaudu, kui ta ei suuda võlga tasuda, kui ta võlgneb võlausaldajatele kuni 20 000 naelsterlingit, kui tema vara väärtus on kuni 1000 naelsterlingit (ei hõlma mõistliku hinnaga autot) ja sissetulekute ülejääk on väiksem kui 50 naela kuus. Ametlik pankrotihaldur otsustab, kas on vaja teha võla vähendamise määrus, ja kui on, siis määrab ta isiku võlgade suhtes moratooriumiperioodi (tavaliselt 12 kuud), mille jooksul võlausaldajad ei tohi tema sundimiseks või võla sissenõudmiseks midagi ette võtta. Moratooriumi lõppedes võlad kustutatakse (välja arvatud mõned erandid).

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Äriühingu maksejõuetuse korral kohaldatakse maksejõuetusmenetlust äriühingule kuuluva kogu vara suhtes, olenemata vara asukohast maailmas. Mõiste „vara“ on õigusaktides väga laialt määratletud.

Saneerimismenetluses on menetluse rahastamiseks kogutud rahalised vahendid kuluna prioriteetsed.

Vabatahtlike kokkulepete korral sätestatakse ettepanekus vara käsitlemise viis ja võlausaldajatel on võimalus enne ettepaneku vastuvõtmise üle hääletamist seda kaaluda.

Mõned erandid välja arvatud, läheb pankroti korral kogu pankrotistunud isiku omandis olev vara, olenemata selle asukohast maailmas, pankrotihalduri valdusse. Pankrotivara hulka ei kuulu vara, mida on vaja inimese igapäevaste vajaduste rahuldamiseks või töö- või kaubandustegevuse võimaldamiseks.

See võib hõlmata mootorsõidukit. Kui pankrotihaldur peab sellise vara väärtust selle mõistliku asendamise maksumusest suuremaks, võib haldur vara müüa ja sellist asendust pakkuda. Samuti ei kuulu pankrotivara hulka vara, mis on üksikisiku valduses kellegi teise usaldusisikuna.

Pankrotistunud üksikisiku sissetulekud ei kuulu pankrotivara hulka, kuid haldur võib isikuga kokku leppida, et osa summast, mis jääb isikul järele pärast tema mõistlike igapäevaste vajaduste arvessevõtmist, makstakse võlausaldajate kasuks pankrotivara hulka. Kui üksikisikuga ei õnnestu kokkuleppele jõuda, võib pankrotihaldur taotleda sellekohast määrust kohtult.

Kuni pankrotimenetlusest vabastamiseni võib pankrotihaldur nõuda pankrotivara hulka mis tahes vara, mille üksikisik omandab.

Kui pankrotistunud isik jätab oma pankrotihaldurile teatamata pankrotivara hulka kuuluvat varast või raha laenamisest või saab muul viisil krediiti summas üle 500 naelsterlingi, teavitamata laenuandjat pankrotimenetlusest, on tegemist kuriteoga.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Maksejõuetusmenetlust juhtivad isikud peavad olema litsentsitud pankrotihaldurid (*licensed insolvency practitioners*) või ametlikud pankrotihaldurid (*official receiver*) (vt allpool). Litsentse võib välja anda ainult kultseorganisatsioon, keda valitsus selleks volitab. Keegi, kes tegutseb pankrotihaldurina, omamata selleks litsentsi, paneb toime kuriteo ja teda võidakse selle eest karistada rahatrahvi või vangistusega.

Litsentsi saamiseks peab taotleja sooritama eksamid ja tal peab olema teatav arv tunde praktilist kogemust maksejõuetuse valdkonnas.

Pankrotihaldur peab olema füüsiline isik.

Menetlust juhtiva isikuna ametisse asuva pankrotihalduri töötasu määratakse kindlaks kokkuleppel võlausaldajatega. Pankrotihaldur võib pöörduda kohtusse, kui ta ei jõua võlausaldajatega kokkuleppele tema arvates mõistlikus töötasus. Ka võlausaldajad võivad pöörduda kohtusse, kui nad leiavad, et töötasu on liiga suur.

Likvideerimise või saneerimismenetlusega seotud varad on pankrotihalduri kontrolli all.

Kõik maksejõuetusjuhtumid kuuluvad kohtu üldise järelevalve alla ja asjaomased isikud, sealhulgas maksejõuetusmenetlust juhtiv isik, võivad pöörduda kohtu poole, kui nad leiavad, et nende huve on ebaõiglaselt kahjustatud.

Vabatahtliku kokkuleppe korral võib võlgnik oma vara vabalt käsutada, tingimusel et sellega ei kaasne võlausaldajatega kokku lepitud tingimuste rikkumist. Pankrotivara antakse üle pankrotihaldurile ja pankrotistunud isik ei tohi seda käsutada. See ei kehti vara kohta, mis on pankrotivara hulgast välja jäetud, või vara kohta, mille üksikisik on omandanud pärast menetluse algust, välja arvatud juhul, kui need varad lähevad üksikisiku valdusesse enne tema

pankrotimenetlusest vabastamist ja pankrotihaldur neid nõuab. Välja arvatud pankrotihalduri õigus nõuda omandatud vara, ei mõjuta isiku pankrotimenetlusest vabastamine halduripoolset vara haldamist.

Ametlik pankrotihaldur on seadusjärgne menetlust juhtiv isik, kelle nimetab ametisse riigisekretär. Ta võib tegutseda pankrotihaldurina sundlikvideerimise või pankroti korral. Ametlike pankrotihaldurite töötasu ei määra võlausaldajad, vaid see kehtestatakse seaduse alusel.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Tasaarvestust võib teha likvideerimise, saneerimismenetluse ja pankroti korral.

Tasaarvestuskonto sisaldab vastastikuseid tehinguid maksejõuetuse kuupäeval.

Netosumma on vastavalt olukorrale kas maksejõuetusega seotud vara või võlg võlausaldajale.

Pooled ei saa tasaarvestuse kohaldamisest keelduda.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Likvideerija või pankrotihaldur võib kahjumlikust lepingust loobuda, lõpetades maksejõuetu isiku osaluse selles või vastutuse selle eest (vastaspool võib esitada maksejõuetusmenetluse raames nõudeid maksejõuetuse tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamiseks). Muul juhul, kui leping ei lõpe maksejõuetuse tõttu, võib kohus anda korralduse lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks.

Teatavate teenuste osutamist, nagu kommunaal- ja sideteenused ning IT-teenused, mida peetakse „elutähtsaks“, võib maksejõuetuse korral jätkata, ilma et oleks vaja tasuda maksejõuetusmenetluse algatamise ajal maksmata võlgnevusi.

Kui välja arvata need elutähtsad terved, võivad tarnijad maksejõuetuse korral lepingud lõpetada, kui nende leping seda võimaldab. Maksejõuetusmenetluses võidakse nõue esitada mis tahes maksmata kaupade või teenuste eest.

Vabatahtlik kokkulepe kehtivaid lepinguid otseselt ei mõjuta, ehkki neid tuleks käsitleda ettepaneku osana.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliiolevatele kohtuasjadele)?

Likvideerimise ja saneerimismenetluse tulemusel kehtestatakse moratorium. Äriühingu vastu ei saa algatada pärast moratoriumi kehtestamist kohtumenetlust ilma menetlust juhtiva isiku või kohtu loata.

Vabatahtliku kokkuleppe korral ei saa ükski lepinguga seotud võlausaldaja võla sissenõudmiseks kohtumenetlust algatada, kuna ta on seotud heakskiidetud kokkuleppega. Kokkuleppe heaks kiitnud võlausaldaja võib sellise hagi esitada, kui talle ei maksta.

Tagatud nõuetega võlausaldajad ei ole vabatahtlike kokkulepetega automaatselt seotud.

Kui on esitatud pankrotiavaldus või võlgnik ise on esitanud pankrotiavalduse, võib kohus peatada võlgniku isiku või vara suhtes käimasoleva kohtumenetluse või lubada seda jätkata kohtu arvates sobival tingimustel. Ükski pankrotistunud isiku võlausaldaja ei või ilma kohtu loata algatada selle isiku või tema vara vastu ühtegi hagi, kuni isik ei ole pankrotimenetlusest tulenevatest kohustustest vabastatud.

Kui võlgnik kavatseb oma võlausaldajatele teha ettepaneku individuaalse vabatahtliku kokkuleppe sõlmimiseks, võib ta – või kui tema suhtes on algatatud pankrotimenetlus, siis tema pankrotihaldur või ametlik pankrotihaldur – esitada kohtule taotluse ajutise määru saamiseks. Selle tagajärjel võimaldatakse kohtul peatada võlgniku isiku või vara suhtes algatatud menetlused ja takistada sellise menetluse alustamist. Samuti takistab ajutine kohtumäärus võlgniku suhtes pankrotiotsuse tegemist.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Likvideerimise ja saneerimismenetluse tulemusel kehtestatakse moratorium. Vastavate volitustega isiku või kohtu loata ei saa maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeval pooleliiolevaid hagsid jätkata.

Tagamata võlausaldaja, kes osaleb vabatahtliku kokkuleppe heakskiitmise ajal pooleliiolevas menetluses, ei saa seda menetlust jätkata, kuna vabatahtliku kokkuleppe tingimused on talle siduvad, olenemata sellest, kas ta ise hääletas selle heakskiitmise poolt või mitte. Tagatud nõuetega võlausaldajad ei ole vabatahtliku kokkuleppe tingimustega seotud, kui nad ise seda ei soovi.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajad osalevad maksejõuetusmenetlustes võlausaldajate koosolekute ja muude otsustusprotsesside kaudu. Samuti võivad nad luua toimkonna ja valida selle liikmed. Vastavate volitustega isikud, kes ei ole ametlikud pankrotihaldurid, peavad võlausaldajaid menetluste käigust teavitama iga 6 või 12 kuu järel.

Otsused võivad hõlmata sellise isiku ametisse nimetamist või tagasikutsumist, tema töötasu kokkuleppimist, toimkonna loomist, vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku kaalumist või mis tahes muud otsust, mille kohta volitatud isiku arvates on vaja teada võlausaldajate arvamust.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Vabatahtliku kokkuleppe ettepanekus võidakse ette näha, et võlgniku vara haldab järelevalve teostaja.

Pankrotimenetluses läheb vara määratud pankrotihalduri valdusse, ilma vajaduseta vara üle anda, loovutada või üle kanda. Pankrotihalduri kohus on pankrotivara kokku koguda, see realiseerida ja võlausaldajate vahel jagada.

Likvideerimise või saneerimismenetlusega seotud varad on pankrotihalduri kontrolli all.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Äriühingu maksejõuetusmenetluses võib nõuda sisse kõiki äriühingu võlgu, kohustusi või maksekohustusi, mis äriühingul olid enne maksejõuetusmenetluse algust, sealhulgas tingimuslikke võlgu. Samuti võidakse sisse nõuda tulevase võlgu, kuid need diskonteeritakse nüüdisväärtuseni.

Kriminaalsest tegevusest (näiteks ebaseaduslik uimastiiri) tulenevad nõuded ei ole saneerimismenetluse või likvideerimise korral vastuvõetavad.

Pärast menetluse alustamist tekkinud kohustused loetakse kuludeks. Nende suhtes kehtib eraldi maksmise hierarhia, kuid enne, kui raha saab võlausaldajate vahel jagada, peavad kõik maksekohustused täidetud olema.

Vabatahtliku kokkuleppe ettepanekus tuleb võlgniku või äriühingu kohustused täielikult avalikustada ja sätestada, kuidas võlausaldajatele makstakse.

Võlgniku või äriühingu võlgu, mis on tekkinud pärast ettepaneku suhtes kokku leppimist, ei või maksejõuetusmenetluses sisse nõuda, välja arvatud juhul, kui selleks on ette nähtud erisätted.

Pankrotimenetluses võib sisse nõuda võlgu, mille tähtaeg on pankrotiotsuse kuupäeval või mille tähtaeg saabub tulevikus enne pankroti võetud kohustuse tulemusel. Pankrotimenetluses ei saa sisse nõuda trahve, õppelaenu võlgu, perekonnaõiguslikes menetlustes võlgnetauid summasid ega konfiskeerimisotsustega seotud võlgu.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Võlausaldajad võivad nõude (võlatõendi) esitada menetluse mis tahes hetkel. Nõue tuleb esitada, et oleks võimalik hääletada mis tahes otsustusmenetluses või jaotamises osaleda.

Saneerimismenetluse, likvideerimise või pankroti korral, kus ette on nähtud jaotamine, kirjutab menetlust juhtiv isik kõigile neile võlausaldajatele, kes peavad oma nõudeid veel tõendama, märkides, et toimub vara jaotamine, ning kutsub neid üles nõudeid esitama ja määrab selleks viimase kuupäeva, et selles jaotamises osaleda. Vastavate volitustega isik võib pärast seda kuupäeva esitatud nõudeid võtta arvesse, kuid ta ei ole selleks kohustatud.

Kui võlausaldaja ei esita õigeaegselt nõuet, ei mõjuta see vara jaotamist.

Vabatahtlikes kokkulepetes on menetlust juhtivatele isikutele tõendi esitamise nõue täidetud, kui nõudest teavitatakse kirjalikult.

<https://www.gov.uk/government/publications/proof-of-debt-insolvency-form-425>

<https://www.gov.uk/government/publications/proof-of-debt-insolvency-form-637>

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärjed?

Jaotamise järjekord on järgmine:

fikseeritud nõuete omanikud (põhivarast)

maksejõuetusmenetluse kulud

eesõigusnõudega võlad (vt allpool)

reserveeritud osa (ainult äriühingu maksejõuetuse korral)

kommertspandipidajad

tagamata võlausaldajad

aktsionärid (ainult äriühingu maksejõuetuse korral).

Mõningaid tööhõivest tulenevaid nõudeid, sealhulgas teatavaid pensioniskeemi võlgu, käsitletakse eelisjärjekorras.

Reserveeritud osa on eraldatud vahendite kogum, mis on kogutud kommertspandiga varadest ja mis on kättesaadav tagamata võlausaldajatele (maksimaalselt 600 000 naelsterlingit).

Ükski nõue ei ole seaduse alusel allutatud, välja arvatud pankrotimenetluses, kus võlgnevus inimese ees, kes oli pankrotimenetluse ajal pankrotistunud isiku abikaasa või tsiviilpartner, paigutub teistele võlausaldajatele maksmata võlgade ja nende võlgade intresside järele.

Kui võlgniku võla rahuldab kolmas isik, on sellel kolmandal isikul maksejõuetusmenetluses loovutatud nõue.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Vabatahtliku kokkuleppe menetluses nõustuvad võlausaldajad võlgniku või äriühingu tehtud ettepanekutega, kui poolthääli on 75%. Kui võlausaldajad on ettepaneku heaks kiitnud, viiakse see ellu koos pankrotihalduriga, kes tegutseb järelevalve teostajana. Selleks ei ole vaja kohtu nõusolekut, kuigi järelevalve teostaja peab vaheotsuse tegemise korral kohtule aru andma. Pool võib taotleda kohtult ettepaneku vastuvõtmist käsitleva võlausaldajate otsuse läbivaatamist oluliste normide eiramise tõttu. Kokkulepe on kõigile tagamata võlausaldajatele siduv.

Kui võlgnik või äriühing ei täida vabatahtliku kokkuleppe tingimusi, võib järelevalve teostaja esitada kohtule avalduse pankroti või likvideerimise kohta.

Saneerimiskavade jaoks ei ole vaja kohtu nõusolekut, kuid kannatanud isik võib pöörduda kohtu poole, kui ta leiab, et tema huve on tarbetult kahjustatud.

Kõigi maksejõuetusmenetluste lõpetamise ja nendest väljumise kohta kehtivad üksikasjalikud menetlusnormid.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kõigis menetlustes kohaldatakse juhtumi lõpetamise üksikasjalikke norme.

Võlausaldajad võivad pärast menetluse lõpetamist taotleda vahendeid, mis neile jaotati, kuid mida neile ei ole välja makstud (selliseid vahendeid hoiab valitsus).

Vabatahtlike kokkulepete korral pakutakse ettepaneku raames võlausaldajatele tagasimakseks teatavat summat naelsterlingi kohta. Kui ettepanek on vastu võetud, on võlausaldajad kohustatud selle maksega täielikult nõustuma, seega ei tohi pärast menetluse lõpetamist selle võla ühtegi osa sisse nõuda.

Pankrotimenetluses kustutatakse võlad menetluse lõpetamisel, välja arvatud võlad, mis ei kuulu menetluse alla.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Müüdü varade eest saadud rahast väljamaksete tegemisel on selge hierarhia. Enne vahendite võlausaldajatele tagastamist tuleb müügist saadud rahast tasuda kõigepealt kulud.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kohtetust käsitlevad normid?

Kui maksejõuetu isik on eelistanud ametliku maksejõuetuse lähenemisviisi teatavat võlausaldajat (s.t maksnud talle eeliskorras võrreldes teiste võlausaldajatega) või kui ta on teinud tehingu tegelikust väiksema väärtusega (s.t müünud midagi selle hinnast või väärtusest odavamalt), võib vastavate volitustega isik nõuda pankrotivarast kaotatud raha tagasimaksmist.

Vastavate volitustega isiku taotlusel pankroti-, likvideerimis- või saneerimismenetluses võib kohus mis tahes tehingu tühistada ja kohustada saajat taastama olukorra, milles ta oleks olnud, kui tehingut ei oleks toimunud.

Eeliskorras tehtud maksete tagastamise nõuded peavad olema seotud tehingutega, mis toimusid kuue kuu jooksul enne halduri ametisse nimetamist, likvideerimise algust või pankrotitaotluse või pankrotiavalduse esitamist või kahe aasta jooksul eelismakse korral, mis tehti sidusettevõttele.

Nõuded tegelikust väärtusest väiksema maksumusega tehingute tühistamiseks peavad olema seotud tehingutega, mis tehti kahe aasta jooksul enne neid sündmusi või pankrotimenetluses viie aasta jooksul, kui isik oli sel ajal maksejõuetu või muutus maksejõuetuks tehingu tagajärjel.

Saneerimis-, likvideerimis-, pankroti- või vabatahtliku kokkuleppe menetlust juhtiv isik võib taotleda kohtult määrust, mis tühistab tehingu, millega peteti võlausaldajaid. Sellise taotluse võib kohtu loal esitada ka tehingu tõttu kannatanud isik.

Saneerimis- ja likvideerimismenetluses võib menetlust juhtiv isik esitada ka hüvitamishagi äriühingu juhi vastu, kes on kaubelnud teabega maksejõuetuse kohta, mis tekitas võlausaldajatele lisakahju, tegelenud kauplemisel pettusega või võltsimisega [võltsimist käsitlevaid hagsid võib esitada ka ametlik pankrotihaldur või võlausaldaja või äriühingu varasse panustanu (*contributory*)].

Kui kohtule on esitatud likvideerimise või pankroti väljakuulutamise avaldus, on pärast avalduse esitamist tehtud vara võõrandamine tühine, kui kohus ei otsusta teisiti.

Viimati uuendatud: 22/06/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Põhja-Iirimaa

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetluse võib algatada üksikisikute, ühingute ja äriühingute (äriühinguna registreeritud või registreerimata) vastu.

Menetluse võib algatada iga isiku vastu, kellel on vähemalt 5000 naelsterlingi suurune võlg ja kes kas elab Põhja-Iirimaa, on viimase kolme aasta jooksul elanud või tegutsenud Põhja-Iirimaa või viibib Põhja-Iirimaa pankrotiavalduse esitamise päeval. Miinimumvanust ei ole.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Põhja-Iirimaa võib äriühingu maksejõuetusmenetlus olla kas likvideerimine (vabatahtlik või kõrge kohtu (*High Court*) määruse kohaselt) või

ümberkorraldamine (äriühingu vabatahtlik kokkulepe või saneerimismenetlus). Saneerimismenetlust võib kasutada likvideerimismenetlusele eelneva meetmena.

Kõik võlausaldajad (erasektor või valitsus) võivad esitada kohtule avalduse äriühingu likvideerimiseks (sundlikvideerimine) või saneerimismenetluse algatamiseks.

Võlgnikust äriühing ise võib otsustada likvideerimise kasuks (vabatahtlik likvideerimine, mille puhul äriühing võis olla nii maksevõimeline kui ka maksejõuetu, kusjuures maksevõimet hinnatakse suutlikkuse järgi tasuda kõik võlad 12 kuu jooksul). Võlgnikust äriühing võib ka kohtult likvideerimist taotleda. Majandusministerium võib pöörduda äriühingu likvideerimiseks kohtu poole, kui see on avalikes huvides. Sellised äriühingud ei pea olema maksejõuetud. Pärast seda, kui kohtule on esitatud (mis tahes isiku poolt) sundlikvideerimise taotlus, võib kohus määrata ajutise likvideerija. Sellised määramised tehakse üldjuhul äriühingu vara kaitsmiseks enne kohtuistungit, kus likvideerimist arutatakse. Ajutisel likvideerijal on volitused, mis on antud talle kohtu määrusega. Äriühing või selle juhid võivad määrata halduri, seda võib teha ka kommertsandipidajaga (sellised määramised tehakse kohtuväliselt).

Äriühingu saneerimismenetluse algatamiseks peab see olema maksejõuetu või tõenäoliselt muutuma maksejõuetuks. Kohtupraktikas on leitud, et „tõenäoline“ tähendab siin, et maksejõuetus on tõenäolisem kui maksevõimelisus.

Äriühingu vabatahtliku kokkuleppe korral ei pea äriühing olema maksejõuetu.

Sundlikvideerimise põhjus võib olla asjaolu, et äriühing ei suuda oma võlgu tasuda (maksejõuetus), sellist maksejõuetust tõendab rahuldamata seadusjärgne maksenõue või täitmata kohtuotsus. Kohus võib algatada äriühingu likvideerimise põhjusel, et see oleks aus ja õiglane.

Menetlust juhtiv isik võib tegutsema hakata kohe menetluse alguses (kas seoses äriühingu otsusega tegevus lõpetada; kohtu määrusega saneerimis- või likvideerimismenetluse algatamiseks või halduri määramise teate esitamisega kohtule (kui määramist ei ole tehtud kohtumäärusega)).

Äriühing võib esitada äriühingu vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku. Selleks ei pea äriühing olema maksejõuetu. Äriühingu vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku võib esitada ka likvideerimismenetlust või saneerimismenetlust juhtiv isik (kui üks neist menetlustest on juba alanud).

Võimalikud üksikisiku maksejõuetusmenetlused on üksikisiku vabatahtlikud kokkulepped (*individual voluntary arrangement*, IVA), võla vähendamist käsitlevad kohtumäärused (*debt relief order*, DRO) ja pankrotiotsused (kas võlausaldajaga või üksikisiku avalduse alusel).

Üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku teeb võlgnik ja võlausaldajad annavad sellele nõusoleku hääletamise teel, mille puhul võlausaldajate poolthääle arvu peab vastama 75%-le võlausaldajate nõuete summast. Võla miinimumsuurust kehtestatud ei ole ja maksejõuetuse testi ei tehta. Ettepanek tuleb teha esindaja (*nominee*) kaudu, kellest saab järelevalve teostaja juhul, kui võlausaldajad ettepaneku vastu võtavad. Esindaja võib tegutseda siis, kui võlgnik on ettepaneku talle esitanud. Üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku võib esitada ajal, millal võlgniku suhtes algatatakse pankrotimenetlus, ja pankroti võib tühistada, kui võlausaldajad ettepaneku vastu võtavad. Üksikisiku vabatahtlikud kokkulepped, mille võlausaldajad hääletamise teel vastu võtavad, on kõigile võlausaldajatele siduvad.

Võla vähendamist käsitleva kohtumääruse taotluse esitab võlgnik ametlikule pankrotihaldurile (*official receiver*) volitatud vahendaja kaudu elektrooniliselt. Kohus menetluse algatamiseks ei osale. Võlgniku võlg ei tohi olla suurem kui 20 000 naelsterlingit, tema vara väärtus peab olema alla 1000 naelsterlingi (välja arvatud mõistliku hinnaga mootorsõiduk) ja sissetuleku ülejääk kuni 50 naelsterlingit kuus. Võlgniku suhtes ei tohi olla algatatud muid maksejõuetusmenetlusi ja ta ei tohi olla sõlminud viimase kahe aasta jooksul tehinguid, mis seavad võlausaldajad ebasoodsasse olukorda. Ametlikul pankrotihalduril on kohustus esitatud taotluse vastuvõetavuse kohta otsus teha ja sellest ajast alates võib ta tegutseda.

Pankrotimäärusi võib teha võlausaldajaga või võlgniku enda avalduse alusel. Ametlik pankrotihaldur tegutseb määruse tegemise ajal hoidja ja halduri ülesannetes. Pankrotihaldur (*trustee*) võidakse määrata hiljem ja ta võib tegutseda kohe pärast ametisse nimetamist.

Kui võlausaldajaga esitab avalduse, esitatakse avaldus kohtusse ja see peab puudutama vähemalt 5000 naelsterlingi suurust võlga, ehkki kaks või enam võlausaldajat võivad esitada ühise avalduse ja sellisel juhul summeeritakse igale võlausaldajale võlgnetavad summad. Võlg peab olema tagamata.

Avalduses tuleb tõendada, et võlgnik ei suuda võlga tasuda, mida tuleb näidata rahuldamata seadusliku maksenõude või täitmata kohtuotsusega.

Ka võlgniku avaldused esitatakse kohtule. Võla miinimumsuurust kehtestatud ei ole, kuid võlgnik peab olema võimetu oma võlgu tasuma.

Kui on esitatud pankrotiavaldus, võib kohus enne selle avalduse läbivaatamist määrata ajutise pankrotihalduri, et kaitsa võlgniku varasid, mis on kindlaks määratud kui potentsiaalselt ohus olevad varad. Enamikul juhtudel annab kohus konkreetseid juhiseid ajutise pankrotihalduri volituste kohta, kuid võib anda ka üldisemad volitused, et võtta võlgniku varad viivitamata pankrotihalduri valdusse. Ajutiseks halduriks võib määrata ainult ametliku pankrotihalduri.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Äriühingu maksejõuetuse korral kohaldatakse maksejõuetusmenetlust äriühingule kuuluva kogu vara suhtes, olenemata vara asukohast maailmas. Mõiste „vara“ on õigusaktides väga laialt määratletud.

Üksikisiku vabatahtlikes kokkulepetes sätestatakse võlgniku ettepanekus vara käsitlemise viis ja võlausaldajatel on võimalus enne ettepaneku vastuvõtmise üle hääletamist seda kaaluda.

Võla vähendamise määruste puhul on vara väärtus kuni 1000 naelsterlingit (arvestamata mõistliku hinnaga sõidukit) ja see jääb võlgnikule.

Mõned erandid välja arvatud, läheb pankroti korral kogu pankrotistunud isiku omandis olev vara, olenemata selle asukohast maailmas, pankrotihalduri valdusse. Pankrotivara hulka ei kuulu vara, mida on vaja inimese igapäevaste vajaduste rahuldamiseks või töö- või kaubandustegevuse võimaldamiseks.

See võib hõlmata mootorsõidukit. Kui pankrotihaldur peab sellise vara väärtust selle mõistliku asendamise maksumusest suuremaks, võib haldur vara müüa ja sellist asendust pakkuda. Samuti ei kuulu pankrotivara hulka vara, mis on üksikisiku valduses kellegi teise usaldusisikuna.

Pankrotistunud üksikisiku sissetulekud ei kuulu pankrotivara hulka, kuid haldur võib isikuga kokku leppida, et osa summast, mis jääb isikule järele pärast tema mõistlike igapäevaste vajaduste arvessevõtmist, makstakse võlausaldajate kasuks pankrotivara hulka. Kui üksikisikuga ei õnnestu kokkuleppele jõuda, võib pankrotihaldur taotleda sellekohast määrust kohtult.

Kuni pankrotimenetlusest tulenevatest kohustustest vabastamiseni võib pankrotihaldur nõuda pankrotivara hulka mis tahes vara, mille üksikisik omandab.

Kui pankrotistunud isik laenab raha või saab muul viisil krediiti summas üle 500 naelsterlingi, teavitamata laenuandjat pankrotimenetlusest, on tegemist kuriteoga.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Välja arvatud ametlik pankrotihaldur, peavad haldurid olema litsentsitud maksejõuetushaldurid. Litsentse võib välja anda ainult kutseorganisatsioon, kellel on selleks ministeeriumi luba. Isik, kes tegutseb pankrotihaldurina, omamata selleks litsentsi, paneb toime kuriteo ja teda võidakse selle eest karistada rahatrahvi või vangistusega.

Litsentsi saamiseks peab taotleja sooritama eksamid ja tal peab olema teatav arv tunde praktilist kogemust maksejõuetusmenetluse valdkonnas.

Pankrotihaldur peab olema füüsiline isik.

Menetlust juhtiva isikuna ametisse asuva pankrotihalduri töötasu määravad võlausaldajad. Pankrotihaldur võib kohtusse pöörduda, kui ta leiab, et võlausaldajate määratud töötasu alus on ebapiisav. Võlausaldajad võivad pöörduda kohtusse, kui nad leiavad, et töötasu on liiga suur.

Kõik maksejõuetusjuhtumid kuuluvad kohtu üldise järelevalve alla ja asjaomased isikud (sealhulgas maksejõuetusmenetluse läbiviija) võivad pöörduda juhistele saamiseks kohtu poole.

Üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe korral võib võlgnik oma vara vabalt käsutada, tingimusel et sellega ei kaasne võlausaldajatega kokku lepitud tingimuste rikkumist.

Võla vähendamise määruse korral ei lähe vara üle menetlust juhtivale isikule.

Pankrotivara antakse üle pankrotihaldurile ja pankrotistunud isik ei tohi seda käsutada. See ei kehti vara kohta, mis on pankrotivara hulgast välja jäetud, või vara kohta, mille üksikisik on omandanud pärast menetluse algust, välja arvatud juhul, kui need varad lähevad üksikisiku valdusesse enne tema pankrotimenetlusest tulenevatest kohustustest vabastamist ja pankrotihaldur neid nõuab. Välja arvatud pankrotihalduri õigus nõuda omandatud vara, ei mõjuta isiku pankrotimenetlusest tulenevatest kohustustest vabastamine seda olukorda.

Ametlik pankrotihaldur on seadusjärgne ametiisik, kelle nimetab ametisse ministeerium. Ta võib tegutseda menetluse läbiviijana sundlikvideerimise või pankroti korral. Riikliku pankrotihalduri töötasu ei määra võlausaldajad; tema tasu makstakse protsendina müüdu/jaotatud varast, arvatuna seaduses sätestatud valemi järgi.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Põhja-lirimaa seadused näevad ette, et tasaarvestust kasutatakse likvideerimisel, saneerimismenetluses ja pankroti korral.

Tasaarvestusarve sisaldab vastastikuseid tehinguid maksejõuetuse kuupäeval.

Netosumma on kas maksejõuetu isiku vara (arvestuslik võlg) või maksekohustus.

Pooled ei saa tasaarvestuse kohaldamisest keelduda.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Likvideerija või pankrotihaldur võib kahjumlikust lepingust loobuda, lõpetades maksejõuetu isiku osaluse selles / vastutuse selle eest (vastaspool võib esitada maksejõuetusmenetluse raames nõudeid maksejõuetuse tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamiseks).

Äriühingu maksejõuetuse korral ei ole maksejõuetusmenetlust juhtiv isik kohustatud täitma maksejõuetu isiku sõlmitud lepinguid.

Äriühingu maksejõuetuse ja pankroti korral võib jätkata teatavate teenuste osutamist (nagu kommunaal- ja sideteenused, mida peetakse „elutähtsaks“), ilma et oleks vaja tasuda maksejõuetusmenetluse algatamise ajal maksmata võlgnevusi.

Elutähtsad tarned (vt eespool) välja arvatud, võivad tarnijad maksejõuetuse korral lepingud lõpetada (kui nende leping seda võimaldab). Tasumata kaubad /teenused on maksejõuetuse korral nõuded.

Üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe või võlgade vähendamise menetlus kehtivaid lepinguid otseselt ei mõjuta, kuigi neid tuleks võtta arvesse üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku raames ja see võib tähendada, et üksikisik ei vasta võla vähendamise määramise kriteeriumidele.

Pankrotimenetluses võib haldur kahjumlikest lepingutest loobuda. Muul juhul, kui leping ei lõpe maksejõuetuse tõttu, võib kohus anda korralduse lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleiolevatele kohtuasjadele)?

Likvideerimise ja saneerimismenetluse tulemusel kehtestatakse moratorium. Äriühingu vastu ei saa algatada pärast moratoriumi kehtestamist kohtumenetlust ilma menetlust juhtiva isiku nõusolekuta või kohtu loata.

Äriühingu vabatahtliku kokkuleppe korral ei saa ükski lepinguga seotud võlausaldaja võla sissenõudmiseks kohtumenetlust algatada (sest ta on seotud heakskiidetud kokkuleppega). Kokkuleppe heaks kiitnud võlausaldaja võib sellise hagi esitada, kui talle ei ole makstud.

Kui on esitatud pankrotiavaldus, võib kohus peatada võlgniku isiku või vara suhtes käimasoleva kohtumenetluse või lubada seda jätkata kohtu arvates sobivatel tingimustel. Ükski pankrotistunud isiku võlausaldaja ei või ilma kohtu loata algatada selle isiku või tema vara suhtes ühtegi hagi, kuni isik ei ole pankrotimenetlusest tulenevatest kohustustest vabastatud.

Kui võlgnik kavatses oma võlausaldajatele teha ettepaneku üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe sõlmimiseks, võib ta – või kui tema suhtes on algatatud pankrotimenetlus, siis tema pankrotihaldur või ametlik pankrotihaldur – esitada kohtule taotluse ajutise määru saamiseks. Selle tagajärjel võimaldatakse kohtul peatada võlgniku isiku või vara suhtes algatatud menetlused ja takistada sellise menetluse alustamist. Samuti takistab ajutine kohtumäärus võlgniku suhtes pankrotiotsuse tegemist. Üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe ettepanekus käsitletakse käimasoleva menetluse lõpetamise viisi, ja kui see vastu võetakse, on see kõigile võlausaldajatele siduv.

Võlgade vähendamise määru tegemine takistab võlausaldajaid võlgniku vastu seoses tema võlaga hagi esitamast.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal poolleli?

Likvideerimise ja saneerimismenetluse tulemusel kehtestatakse moratorium. Menetlust juhtiva isiku või kohtu loata ei saa maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeval poolleli olevaid hagisid jätkata.

Võlausaldaja, kes osaleb äriühingu vabatahtliku kokkuleppe või üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe heakskiitmise ajal poolleli olevas menetluses, ei saa seda menetlust jätkata, kuna äriühingu vabatahtliku kokkuleppe või üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe tingimused on talle siduvad (olenemata sellest, kuidas nad selle heakskiitmise üle hääletasid).

Võlausaldajad osalevad maksejõuetusmenetlustes võlausaldajate koosolekute ja muude otsustusprotsesside kaudu. Samuti võivad nad luua toimkonna ja valida selle liikmed. Muud menetlust juhtivad isikud kui ametlik pankrotihaldur peavad võlausaldajaid juhtumi menetlemise edenemisest korrapäraselt (iga 6 või 12 kuu tagant) teavitama.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajad osalevad maksejõuetusmenetlustes võlausaldajate koosolekute ja muude otsustusprotsesside kaudu. Samuti võivad nad luua toimkonna ja valida selle liikmed. Muud menetluse läbiviijad kui ametlik pankrotihaldur peavad võlausaldajaid juhtumi menetlemise edenemisest korrapäraselt (olenevalt menetlusest iga 6 või 12 kuu tagant) teavitama ning peavad pankroti ja likvideerimise korral pidama võlausaldajate lõppkoosoleku, et anda ülevaade maksejõuetusmenetluse juhtimisest.

Otsused võivad hõlmata menetluse läbiviija ametisse nimetamist või tagasikutsumist, tema töötasu kokkuleppimist, toimkonna loomist, vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku kaalumist või mis tahes muud otsust, mille kohta menetluse läbiviija arvates on vaja teada võlausaldajate arvamust.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe ettepanekus võidakse ette näha, et võlgniku varaga tegeleb järelevalve teostaja.

Võla vähendamise määru korral on varad menetlusest välja jäetud, kuid ametlikul pankrotihalduril on õigus esitada järelepärimisi võlgniku käitumise ja vara kohta.

Pankrotimenetluses läheb vara määratud pankrotihalduri valdusse, ilma vajaduseta vara üle anda, loovutada või üle kanda. Pankrotihalduri kohus on pankrotivara kokku koguda, see realiseerida ja võlausaldajate vahel jagada.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Äriühingu maksejõuetusmenetluses võib nõuda sisse kõik äriühingu võlad/kohustused/maksekohustused, mis äriühingul olid enne maksejõuetusmenetluse algatamist. Samuti võidakse sisse nõuda tulevase võlgu, kuid need diskonteeritakse nüüdisväärtuseni.

Kriminaalsest tegevusest (näiteks ebaseaduslik uimastiiri) tulenevad nõuded ei ole saneerimismenetluse või likvideerimise korral vastuvõetavad.

Pärast menetluse alustamist tekkinud kohustused loetakse kuludeks. Nende suhtes kehtib eraldi maksmise hierarhia, kuid enne, kui raha saab võlausaldajate vahel jagada, peavad olema täidetud kõik maksekohustused.

Üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe ettepanekus tuleb võlgniku kohustused täielikult avalikustada ja määrata kindlaks, kuidas võlausaldajatele makstakse. Võlgniku võlgu, mis on tekkinud pärast ettepaneku suhtes kokku leppimist, ei või maksejõuetusmenetluses sisse nõuda, välja arvatud juhul, kui selleks on ette nähtud erisätted.

Võla vähendamise menetlus ei hõlma teatavaid võlgu ja võlgnik peab need tasuma. Nende hulka kuuluvad trahvid, tasumata televisioonilitsentsitasud, õppelaenu ja tagatud võlad. Võla vähendamise menetluses võlausaldajate nõudeid ei esitata, kuna varasid ei jaotata.

Pankrotimenetluses võib sisse nõuda võlgu, mille tähtaeg on pankrotiotsuse kuupäeval või mille tähtaeg saabub tulevikus enne pankrotti võetud kohustuse tulemusel. Pankrotimenetluses ei saa sisse nõuda trahve, õppelaenu võlgu, perekonnaõigusega seotud menetlustes võlgnetaavaid summasid ega konfiskeerimisotsustega seotud võlgu.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Võlausaldajad võivad nõude (võlatõendi) esitada menetluse mis tahes hetkel. Nõue tuleb esitada, et selle üle oleks võimalik hääletada koosolekul (või mis tahes otsustusmenetluses) või jaotamises osaleda.

Saneerimismenetluse, likvideerimise või pankroti korral, kus ette on nähtud jaotamine, kirjutab menetlust juhtiv isik kõigile neile võlausaldajatele, kes peavad oma nõudeid veel tõendama, märkides, et toimub vara jaotamine, ning kutsub neid üles nõudeid esitama ja määrab selleks viimase kuupäeva, et selles jaotamises osaleda. Menetlust juhtiv isik võib pärast seda kuupäeva esitatud nõudeid võtta arvesse, kuid ta ei ole selleks kohustatud.

Kohtupoolse likvideerimise ja pankroti korral on olemas tüüpvorm, mis tuleb tõendina esitada. Üheski muus menetluses tüüpvormi ei ole, kuid teiste menetluste õigusraamistikus on sätestatud, mida peab tõendav dokument jaotamises osalemiseks sisaldama.

Kui võlausaldaja ei esita õigeaegselt nõuet, ei mõjuta see vara jaotamist.

Vabatahtlikes kokkulepetes on menetluse läbiviijale tõendi esitamise nõue täidetud, kui nõudest teavitatakse kirjalikult.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Mõningaid töösuhetest tulenevaid nõudeid käsitletakse eelisjärjekorras ja need tuleb välja maksta pärast menetluskulude katmist, kuid enne kommertsandipidajate ja tagamata võlausaldajate nõuete täitmist.

Ükski nõue ei ole seaduse alusel allutatud, välja arvatud pankrotimenetluses, kus võlgnevus inimese ees, kes oli pankrotimenetluse ajal pankrotistunud isiku abikaasa või tsiviilpartner, paigutub teistele võlausaldajatele maksmata võlgade ja nende võlgade intresside järele.

Kui võlgniku võla rahuldab kolmas isik, on sellel kolmandal isikul maksejõuetusmenetluses loovutatud nõue.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Võlausaldajad nõustuvad võlgniku (äriühingu vabatahtlikus kokkuleppes – rohkem kui 75% poolthääli võla suuruse alusel) või maksejõuetusmenetlust juhtiva isiku (saneerimismenetlus, lihthäälteenamus või kõigi tagatud ja eelisõigusega võlausaldajate enamuse heakskiit juhul, kui tagatiseta võlausaldajate võla tagasisaamist ei peeta tõenäoliseks) ettepanekutega.

Kui äriühingu vabatahtlik kokkulepe on heaks kiidetud, on ettepanekuga seotud kõik ettepanekute tegemise hetkel tagamata võlausaldajad.

Saneerimiskavade jaoks ei ole vaja kohtu nõusolekut, kuid kannatanud isik võib pöörduda kohtu poole, kui ta leiab, et tema huve on tarbetult kahjustatud.

Kõigi äriühingu maksejõuetusmenetluste lõpetamise / menetlusest väljumise kohta nii likvideerimise kui ka ümberkorraldamise korral on sätestatud üksikasjalikud menetlusnormid.

Kui võlausaldajad on üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku heaks kiitnud, viiakse see ellu koos pankrotihalduriga, kes tegutseb järelevalve teostajana. Selleks ei ole vaja kohtu nõusolekut, kuigi järelevalve teostaja peab kohut ettepaneku kinnitamiseks peetud koosoleku tulemustest teavitama.

Pool võib taotleda kohtult ettepaneku vastuvõtmist käsitleva võlausaldajate otsuse läbivaatamist oluliste normide eiramise tõttu.

Kui võlgnik ei täida üksikisiku vabatahtliku kokkuleppe tingimusi, võib järelevalve teostaja esitada kohtule avalduse tema pankroti väljakuulutamiseks.

Võla vähendamise menetluses kustutatakse võlad 12 kuud pärast määruse tegemist. Kohus selles protsessis ei osale.

Pankroti korral peab pankrotihaldur saatma võlausaldajatele lõpparuande enne nendelt vastutusest vabastuse saamist. Kui pankrotihaldur ei ole ametlik pankrotihaldur, peab ta kutsuma kokku võlausaldajate lõppkoosoleku, kus võlausaldajad võivad vabastamise vaidlustada. Kui see juhtub, peab pankrotihaldur taotlema vabastamist ministereeriumilt, vastasel juhul saab haldur võlausaldajatelt vabastuse siis, kui ta teavitab äriregistri pidajat, et lõppkoosolek on toimunud.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Võlausaldajad võivad pärast menetluse lõppemist nõuda neile jaotatavaid rahalisi vahendeid (mis ei ole pangaarvele kantud) (selliseid vahendeid hoiab ministereerium).

Põhja-Iirimaa seadused näevad ette menetluse lõppemise siis, kui menetlust juhtiv isik vabastatakse ametikohustustest.

Üksikisiku vabatahtlike kokkulepete korral pakutakse ettepaneku raames võlausaldajatele tagasimakseks teatavat summat naelsterlingi kohta. Kui ettepanek on vastu võetud, on võlausaldajad kohustatud selle maksega täielikult nõustuma, seega ei tohi pärast menetluse lõpetamist selle võla ühtegi osa sisse nõuda.

Pankrotimenetluses ja võla vähendamise menetluses kustutatakse võlad menetluse lõpetamisel, välja arvatud võlad, mis ei kuulu menetluse alla.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Põhja-Iirimaa seadused näevad ette müüdüd varade eest saadud rahast maksete tegemise selge hierarhia. Enne vahendite võlausaldajatele tagastamist tuleb (müügist saadud rahast) tasuda kõigepealt kulud.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Kui maksejõuetu isik on eelistanud ametliku maksejõuetuse lähenemisviisis teatavat võlausaldajat (st maksnud talle eeliskorras võrreldes teiste võlausaldajatega) või kui ta on teinud tehingu tegelikust väiksema väärtusega (st müünud midagi selle hinnast või väärtusest odavamalt), võib menetluse läbiviija nõuda, et saaja maksaks raha tagasi.

Menetlust juhtiva isiku taotlusel pankroti-, likvideerimis- või saneerimismenetluses võib kohus mis tahes tehingu tühistada ja kohustada saajat taastama olukorra, milles ta oleks olnud, kui tehingut ei oleks toimunud.

Eeliskorras tehtud maksete tagastamise nõuded peavad olema seotud tehingutega, mis toimusid kuue kuu jooksul enne halduri ametisse nimetamist, likvideerimise algust või pankrotiavalduse esitamist või kahe aasta jooksul eelismakse korral, mis tehti sidusettevõttele.

Nõuded tegelikust väärtusest väiksema maksumusega tehingute tühistamiseks peavad olema seotud tehingutega, mis tehti kahe aasta jooksul enne neid sündmusi või pankrotimenetluses viie aasta jooksul, kui isik oli sel ajal maksejõuetu või muutus maksejõuetuks tehingu tagajärjel.

Saneerimis-, likvideerimis-, pankroti- või vabatahtliku kokkuleppe menetlust juhtiv isik võib taotleda kohtult määrust, mis tühistab tehingu, millega peteti võlausaldajaid. Sellise taotluse võib kohtu loal esitada ka tehingu tõttu kannatanud isik.

Saneerimis- ja likvideerimismenetlust juhtiv isik võib esitada ka hüvitamishagi äriühingu juhi vastu, kes on kaubelnud teabega maksejõuetuse kohta, mis tekitas võlausaldajatele lisakahju, tegelenud kauplemisel pettusega või võltsimisega.

Kui kohtule on esitatud likvideerimise või pankroti väljakuulutamise avaldus, on pärast avalduse esitamist tehtud vara võõrandamine tühine, kui kohus ei otsusta teisiti.

Viimati uuendatud: 18/06/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Maksejõuetus/pankrot - Šotimaa

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

2016. aasta (Šotimaa) pankrotiseaduse (edaspidi „**2016. aasta seadus**“) paragrahvis 1 on sätestatud, et „võlgniku vara võidakse arestida“, mis tähendab, et maksejõuetusmenetluse võib algatada erinevate üksuste vastu, mis on 2016. aasta seaduses määratletud võlgnikuna. Sellised üksused on elusolev võlgnik, surnud võlgnik või tema testamenditäitja või isik, kellel on õigus olla nimetatud surnud võlgniku testamenditäitjaks, usaldusfond, täisühing (sealhulgas lõpetatud täisühing), usaldusühing (sealhulgas lõpetatud usaldusühing) kui juriidiline isik või juriidilise isikuna registreerimata üksus 1907. aasta usaldusühingute seaduse tähenduses.

Kooskõlas 1986. aasta maksejõuetusseadusega (edaspidi „**1986. aasta seadus**“) võib maksejõuetusmenetluse algatada ka (äriühinguna registreeritud või registreerimata) äriühingute vastu.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Eraisiku maksejõuetusmenetluse võib algatada kas võlgniku avalduse alusel, sh väikese vara menetluse (*minimal asset process*) alusel või võlausaldaja avalduse alusel esimese astme kohtus (*sheriff court*). Võlgnik võib sõlmida ka usalduslepingu (*trust deed*), mis on üksikisiku ja tema võlausaldajate vaheline vabatahtlik maksejõuetusmenetlus.

Elusoleva võlgniku vastu võib maksejõuetusmenetluse algatada tema enda avalduse alusel, kui tema võlgade kogusumma (sealhulgas intressid) avalduse esitamise kuupäeval on vähemalt 3000 naelsterlingit; võlgnikku ei ole võlgniku avalduse esitamise päevale eelnenu viie aasta jooksul maksejõuetuks tunnistatud; finantsnõustaja on seda võlgnikule soovitanud;

võlgnik on esitanud kohustuste deklaratsiooni (sealhulgas kohustus maksta pankrotihaldurile pärast maksejõuetuks tunnistamist summa, mis on kindlaks määratud ühtse majandusliku olukorra hindamise vahendi (*common financial tool*) abil);

võlgnik on „ilmselt maksejõuetu“ või talle on määratud tähtaja jooksul antud tõend tema vara maksejõuetuse kohta või ta on sõlminud usalduslepingu, mis ei ole kaitstud usaldusleping võlausaldajate vastuväidete või mittenõustamise tõttu, avalduse esitamisel ei ole võlgnik „ilmselt maksejõuetu“ üksnes põhjusel, et ta on sõlminud usalduslepingu või on edastanud oma võlausaldajatele teatava teate.

Elusoleva võlgniku vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse ka võlgniku enda taotlusel, kuid „väikese vara menetluse“ raames, kus kehtivad teatavad kriteeriumid. Need kriteeriumid on järgmised:

ühtse majandusliku olukorra hindamise vahendi abil on antud hinnang, et võlgnik ei pea tegema oma maksejõuetusest tulenevalt makseid, või ta on saanud vähemalt kuue kuu pikkuse perioodi jooksul, mis lõpeb avalduse esitamise päeval, ettenähtud makseid;

võlgniku võlgade kogusumma (koos intressidega) avalduse esitamise kuupäeval on vähemalt 1500 naelsterlingit, kuid mitte üle 17 000 naelsterlingi;

võlgniku vara koguväärtus taotluse esitamise kuupäeval ei ületa 2000 naelsterlingit;

võlgniku ühe vara väärtus ei ületa 1000 naelsterlingit;

võlgnikul ei ole maaomandit;

võlgnikule on antud tõend tema vara maksejõuetuse kohta;

kümne aasta pikkuse perioodi jooksul, mis lõpeb võlgniku avalduse esitamise päevale eelneval päeval, ei ole võlgniku suhtes tehtud maksejõuetuse otsust väikese vara menetluse raames esitatud avalduse alusel ning

viie aasta pikkuse perioodi jooksul, mis lõpeb võlgniku avalduse esitamise päevale eelneval päeval, ei ole võlgniku suhtes tehtud maksejõuetuse otsust muu kui miinimumvara menetluse raames esitatud avalduse alusel ega esitatud taotlust tema maksejõuetuks tunnistamiseks.

Elusoleva võlgniku suhtes saab maksejõuetusmenetluse algatada ka nõuetele vastava võlausaldaja (või nõuetele vastavate võlausaldajate) avalduse alusel, kui võlgnik on „ilmselt maksejõuetu“ ning nõuetele vastav võlausaldaja on pakkunud võlgnikule hiljemalt 12 nädalat enne avalduse esitamist võlanõustamise ja -teabe paketti (edaspidi „**VNTP**“). VNTP tähendab 2002. aasta võlakokkuleppe ja arestimise (Šotimaa) seaduse (*Debt Arrangement and Attachment (Scotland) Act 2002*, edaspidi „**2002. aasta seadus**“) paragrahvi 10 lõikes 5 osutatud võlanõustamise ja -teabe paketti.

Nõuetele vastav võlausaldaja (nagu on osutatud eespool) on võlausaldaja, kes avalduse esitamise päeval (või võlgniku avalduse esitamise kuupäeval) on võlgniku võlausaldaja seoses likviidsete või mittelikviidsete võlgadega, välja arvatud tingimuslikud või tulevased võlad või konfiskeerimisotsuse alusel maksmisele kuuluvad summad, olenemata sellest, kas need on tagatud või tagamata ja mis on kokku (või on ühe sellise võla summa) vähemalt 3000 naelsterlingit. Nõuetele vastavad võlausaldajad on võlausaldajad, kes nimetatud kuupäeval on võlgniku võlausaldajad selliste eespool nimetatud võlgade osas, mille kogusumma on vähemalt 3000 naelsterlingit.

Arvestades, et mõiste „ilmselt maksejõuetu“ on üks kriteeriumidest, mis peab olema täidetud, et võlgnik saaks esitada ise oma maksejõuetuse avalduse, või kui võlausaldaja esitab avalduse võlgniku maksejõuetuse kohta, on oluline mõista selle tähendust. Šotimaal on ilmse maksejõuetusega tegemist alati, kui võlgniku vara tunnistatakse pankrotivaraks või Inglismaal, Walesis või Põhja-Iirimaal on välja kuulutatud võlgniku pankrot või

võlgnik, kes ei ole isik, kelle vara suhtes kehtib parajasti arestimismäärus, kes on kinni peetud asjakohase kinnipidamise volituse alusel või tõttu või kelle suhtes kohaldatakse konfiskeerimis- või arestimismäärust, on oma võlausaldajatele kirjalikult teatanud, et on lõpetanud oma võlgade maksmise tavapärase majandustegevuse käigus, või

tema suhtes on algatatud põhimenetlus muus liikmesriigis kui Ühendkuningriik;

võlgnik sõlmib usalduslepingu;

pärast võlgnikule nõuetekohaselt vormistatud võla tasumise korralduse kättetoimetamist möödub maksetähtaeg, ilma et makset oleks tehtud (välja arvatud juhul, kui võlgnik suutis ja tahtis võla tekkimise ajal maksta oma võlad tähtajaks tagasi või võlgnik oleks saanud sellel ajal need võlad tähtajaks tasuda, kuid võlgniku vara suhtes kehtis arestimismäärus või selle suhtes kohaldati konfiskeerimis- või sissenõudmismäärust);

võlgniku vara mis tahes osa kohta tehakse kohtumäärus kas maksmiseks või tagatiseks (välja arvatud juhul, kui võlgnik suutis ja tahtis võla tekkimise ajal maksta oma võlad tähtajaks tagasi või võlgnik oleks saanud sellel ajal need võlad tähtajaks tasuda, kuid võlgniku vara suhtes kehtis arestimismäärus või selle suhtes kohaldati konfiskeerimis- või sissenõudmismäärust);

võlgnik tasub kohtumääruse või võladokumendiga kinnitatud võla (nagu on määratletud 2002. aasta seaduse paragrahvis 10) selle seaduse 1. osa kohase võlgade maksmise programmi raames ja programm tühistatakse (välja arvatud juhul, kui võlgnik suutis ja tahtis võla tekkimise ajal maksta oma võlad tähtajaks tagasi või võlgnik oleks saanud sellel ajal need võlad tähtajaks tasuda, kuid võlgniku vara suhtes kehtis arestimismäärus või selle suhtes kohaldati konfiskeerimis- või sissenõudmismäärust);

võlgniku võlausaldaja on toimetanud võlgnikule likviidse võla kohta, mis (või likviidsete võlgade kohta, mille kogusumma) on vähemalt 1500 naelsterlingit, kohtuametnikuga kätte ettenähtud vormil nõude, millega nõuab temalt võla (või võlgade) tasumist või selle (või nende) tasumiseks tagatise leidmist, ning võlgnik ei ole kolme nädala jooksul pärast nõude kättetoimetamise kuupäeva nõuet täitnud ega teatanud võlausaldajale tähtitud kirja teel, et ta eitab võla olemasolu või seda, et võlausaldaja nõutud võlasumma kuulub viivitamata maksmisele.

Elusoleva võlgniku suhtes võib maksejõuetusmenetluse algatada ka ajutine haldur või liikmesriigis põhimenetluses määratud likvideerija.

Usalduslepingu alusel tegutsev usaldusisik võib algatada elusoleva võlgniku suhtes maksejõuetusmenetluse ainult siis, kui võlgnik ei ole täitnud talle usalduslepingu alusel pandud kohustust, mida ta oleks mõistliku eelduse kohaselt täita saanud, või kohustusi mis tahes juhise või nõude alusel, mille usaldusisik on talle usalduslepingu rakendamisel põhjendatult esitanud, või kui usaldusisik kinnitab oma avalduses, et maksejõuetusotsuse tegemine oleks võlausaldajate huvides.

Surnud võlgniku vastu võib maksejõuetusmenetluse algatada ka surnud võlgniku nõuetekohase võlausaldaja (või nõuetekohaste võlausaldajate), ajutise halduri, liikmesriigis põhimenetluses määratud likvideerija või usalduslepingu kohaselt tegutseva pankrotihalduri avalduse alusel. Surnud võlgniku suhtes saab maksejõuetusmenetluse algatada ka võlgniku avalduse alusel, mille esitab testamenditäitja või isik, kellel on õigus olla nimetatud pärandvara testamenditäitjaks.

Selleks et võlgnik saaks sõlmida usalduslepingu, peab minimaalne tagasimakseperiood olema 48 kuud, kui ei lepita kokku teistsuguses korralduses.

Usalduslepingutes nõutakse ka seda, et eraisik maksaks lepingu kehtivusaja jooksul iga kuu kindlaksmääratud summa. Vabatahtlik usaldusleping ei ole aga siduv ühelegi võlausaldajale, kes ei nõustu selle tingimustega, ja selleks, et see muutuks kaitstud lepinguks, peab võlg olema vähemalt 5000 naelsterlingit. Šotimaal võib äriühingu maksejõuetusmenetlus olla kas likvideerimine (vabatahtlik või kohtumääruse kohaselt), ümberkorraldamine (äriühingu vabatahtlik kokkulepe (edaspidi „**vabatahtlik kokkulepe**“) või saneerimine) või pankrotivara valitsemine. Saneerimist võib kasutada ka likvideerimismenetlusena. See ei ole kitsalt tõlgendades ümberkorraldamise protsess.

Kõik võlausaldajad (erasektor või valitsus) võivad pöörduda kohtusse ja taotleda äriühingu likvideerimise (sundlikvideerimise) või saneerimise alustamist, samas kui äriühing ise võib otsustada tegevuse lõpetamise kasuks (vabatahtlik likvideerimine, mille puhul võib ühing olla nii maksevõimeline kui ka maksejõuetu; maksevõime üle otsustatakse suutlikkuse järgi tasuda kõik võlad 12 kuu jooksul). Äriühing võib taotleda likvideerimist ka kohtult. Lisaks sellele võib äriühingu likvideerimise taotlusega kohtu poole pöörduda ka riigisekretär, kui see on avalikes huvides.

Sundlikvideerimise põhjus võib olla asjaolu, et äriühing ei suuda oma võlgu tasuda (maksejõuetus); sellist maksejõuetust tõendab rahuldamata seadusjärgne maksenõue või täitmata kohtuotsus. Kohus võib ka nõuda, et äriühing likvideeritaks põhjusel, et see oleks õiglase ja aus. Pärast seda, kui kohtule on esitatud (mis tahes isiku poolt) sundlikvideerimise taotlus, võib kohus määrata ajutise likvideerija. Sellised määramised tehakse üldjuhul äriühingu vara kaitsmiseks enne kohtuistungit, kus likvideerimist arutatakse. Ajutise likvideerija volitused on sätestatud tema määramist käsitlevas kohtumääruses.

Äriühingu saneerimise algatamiseks peab ta olema maksejõuetu või tõenäoliselt muutuma maksejõuetuks. Kohtupraktikas on leitud, et „tõenäoline“ tähendab siin, et maksejõuetus on tõenäolisem kui maksevõimelisus. Äriühing või selle juhid võivad määrata halduri, seda võib teha ka kommertspandipidaja (sellised määramised tehakse kohtuväliselt).

Äriühing võib esitada vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku. Selleks ei pea see olema maksejõuetu. Äriühingu vabatahtliku kokkuleppe ettepaneku võib esitada ka likvideerimismenetluse või saneerimismenetlusega tegelev vastavate volitustega isik (kui üks neist menetlustest on juba alanud).

Selline isik võib tegutsema hakata kohe menetluse alguses (kas äriühingu otsus tegevus lõpetada; kohtu määrus saneerimis- või likvideerimismenetluse algatamiseks või halduri määramise teate esitamine kohtule (kui määramist ei ole tehtud kohtumäärusega)).

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Kogu võlgniku vara, välja arvatud mõned erandid, läheb maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäeval pankrotihalduri valdusse ja muutub pankrotivara osaks. Pankrotihaldurile antakse vara valdusõigus ja võlgnik jääb sellest õigusest ilma. Pankrotihaldur saab ka selle vara valdusõiguse, mis läheb võlgnikule üle pärast arestimise kuupäeva, kuid enne võlgniku vabastamist menetlusest tulenevatest kohustustest. Võlgniku kogu vara ei hõlma üüriintresse, mis tulenevad üürilepingust, mis on kindlustatud üürileping 1988. aasta elamumajanduse (Šotimaa) seaduse II osa tähenduses või kaitstud üürileping 1984. aasta (Šotimaa) üüriseaduse tähenduses, mille sõlmimise tingimusena ei saa selle seaduse VIII osa ühegi sätte kohaselt õiguspäraselt nõuda mingit lisatasu, või Šoti tagatud üürileping 2001. aasta elamumajanduse (Šotimaa) seaduse tähenduses.

Vara, mis ei lähe üle pankrotihaldurile, hõlmab väljaspool eluaset hoitavat vara, mille arestimiseks ei ole 2002. aasta seaduse paragrahvi 11 lõike 1 kohaselt õigust, või eluruumis hoitavat vara, mis ei ole oluline vara 2002. aasta seaduse 3. osa tähenduses. Välja jäetakse ka vara, mida võlgnik haldab usaldusomandina. Ka juhul, kui võlgnikul, kelle suhtes kohaldatakse miinimumvara menetlust, on põhjendatult vaja sõidukit kasutada, ei loeta varaks ühtegi võlgnikule kuuluvat sõidukit, mille väärtus ei ületa 3000 naelsterlingit.

Võlgniku vara andmine pankrotihalduri valdusse ei mõjuta üürileandja hüpoteegiõigust.

Tuleb meeles pidada, et õiguste andmist käsitlevad sätted ei piira tagatud võlausaldaja õigusi, mis seisavad pankrotihalduri õigustest eespool.

Usalduslepinguga antakse võlgniku vara üle valitsemiseks võlausaldajate kasuks ja võlgade tasumiseks, ehkki võlgnik võib üle anda ainult vara, mida on võimalik üle anda vabatahtlikult. Usalduslepingu kaitstud lepinguks muutumise puhuks sisaldab 2016. aasta seadus sätteid võlgniku pärandvara üle kokkuleppe saavutamise kohta.

Äriühingu maksejõuetuse korral kohaldatakse maksejõuetusmenetlust äriühingule kuuluva kogu vara suhtes, olenemata vara asukohast maailmas. Mõistel „vara“ on õiguses lai määratlus.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Eraisiku maksejõuetusmenetluse või usalduslepingu pankrotihaldur (või vastavate volitustega isik) peab olema kvalifitseeritud pankrotihaldur. Pankrotihalduri mõiste tähendus on 1986. aasta seaduse kohaselt Šotimaal sama sisuga nagu Inglismaal ja Walesis. Tegutsemine Šotimaal pankrotihaldurina, olemata kvalifitseeritud pankrotihaldur, on kuritegu, välja arvatud juhul, kui tegemist on Šotimaa pankrotiametiga *Accountant in Bankruptcy*.

Pankrotihaldur peab olema füüsiline isik. Pankrotihaldurite tegevuslube võib välja anda ainult kutseorganisatsioon, kellele riigisekretär annab sellekohase volituse. Loa saamiseks peab taotleja sooritama eksamid ja tal peab olema teatav arv tunde töökogemust maksejõuetusmenetluse valdkonnas.

Igas eraisiku maksejõuetusmenetluses on pankrotihaldur, kelle ülesanded on üldiselt järgmised:

nõuda sisse, hallata ja realiseerida võlgniku vara, asugu see Šotimaal või mujal;

jagada vara võlgniku võlausaldajate vahel nende vastavate õiguste kohaselt;

selgitada välja võlgniku maksejõuetuse põhjused ja sellega seotud asjaolud;

teha kindlaks võlgniku kohustuste ja varade olukord;

pidada oma ametiaja jooksul registrit, et koostada arestimisprotsessi kohta täpne aruanne;

pidada järjepidevat arvestust võlgniku vara valdusse võtmise üle, kusjuures volinikud (kui neid on), võlausaldajad ja võlgnik peavad saama neid registreid igal mõistlikul ajal kontrollida, ning

esitada, olenemata sellest, kas pankrotihaldur töötab endiselt maksejõuetusmenetlusega, pankrotiametile (*Accountant in Bankruptcy*) teavet, mida viimane peab vajalikuks 2016. aasta seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

Pankrotihaldur võtab oma ülesannete täitmisel arvesse ka volinike (kui neid on) nõuandeid.

Kui pankrotihalduril on põhjendatud alus kahtlustada, et võlgnik on toime pannud õigusrikkumise seoses oma varaga, varaga seotud tehingutega või oma äri- või finantsasjadega, või et muu isik kui võlgnik on pannud toime õigusrikkumise oma tehingutes võlgnikuga, ajutise pankrotihalduriga või pankrotihalduriga seoses võlgniku vara, äri- või finantsasjadega, teatab pankrotihaldur sellest Šotimaa pankrotiametile (*Accountant in Bankruptcy*). Ka siis, kui pankrotihalduril on põhjendatud alus arvata, et võlgniku käitumine on selline, mille tagajärjel võib kohtunik (*sheriff*) rahuldada avalduse pankrotipiirangute otsuse kohta, teatab pankrotihaldur sellest pankrotiametile. See teave on rangelt konfidentsiaalne.

Kui pankrotihaldur on Šotimaa pankrotiamet (*Accountant in Bankruptcy*), võib ta pöörduda kohtuniku poole juhiste saamiseks maksejõuetusmenetluses tekkivas mis tahes spetsiifilises küsimuses.

Kui võlgnik, võlausaldaja või mõni muu huvitatud isik ei ole rahul pankrotihalduri mis tahes tegevuse, tegevusetuse või otsusega, võib ta pöörduda esimese astme kohtusse, ja sellise avalduse esitamise korral võib kohtunik pankrotihalduri mis tahes teo või otsuse kas kinnitada, tühistada või seda muuta või ta võib anda pankrotihaldurile juhiseid või teha sellise määruse, mida ta peab asjakohaseks.

Äriühingu maksejõuetuse korral menetlust juhtiva isikuna ametisse asuva pankrotihalduri töötasu määravad võlausaldajad. Pankrotihaldur võib kohtusse pöörduda, kui ta leiab, et võlausaldajate määratud töötasu tase on ebapiisav. Võlausaldajad võivad pöörduda kohtusse, kui nad leiavad, et töötasu on liiga suur.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Enne maksejõuetust tekkinud võla võib tasaarvestada enne maksejõuetust tekkinud nõudega võlausaldaja vastu. Võla, mis tekib pärast maksejõuetust, võib tasaarvestada nõudega, mis tekib pärast maksejõuetust.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Kuigi eraisiku maksejõuetusmenetluse haldur esindab nii võlausaldajaid kui ka võlgnikku, ei esinda ta võlgnikku tema kohustustes. Seega ei ole pankrotihaldur, kui ta astub ametisse ja võtab vara enda valdusse, seotud võlgniku võlausaldajatega mis tahes jätkuvate kohustuste või lepingutega, mis jätkuvad pärast maksejõuetusmenetluse algust. Samas võib pankrotihaldur võlausaldajate volitusel lepingu täitmise üle võtta. Seda tehes seob pankrotihaldur võlausaldajad (või volituse andnud isikud) kas otse või on pankrotihalduril võlausaldajate suhtes isiklik vabastus vastutusest. Pankrotihaldur, kes võtab lepingu täitmise üle ilma võlausaldajate volitusest, vastutab kohustuste eest isiklikult.

Pankrotihaldur võib sõlmida üksikõik millise lepingu, kui leitakse, et see oleks võlgniku vara valitsemise seisukohast kasulik, välja arvatud siis, kui lepingu sõnaselged või kaudsed tingimused vastuvõtmise välistavad.

Mõne lepingu puhul ei pea pankrotihaldur täitma mingeid kohustusi ja võib lihtsalt nõuda lepingust tulenevaid hüvesid, näiteks makse saamist. Teiste lepingute puhul võib pankrotihaldur kohustusi täita, kuna sellest tekib varale kasu.

Kui pankrotihaldur ei võta lepingu täitmist üle, võib teine lepingupool esitada maksejõuetuse korral tavalise võlausaldajana kahju hüvitamise nõude, kuid mitte siis – juhul kui lepingus puudub erisäte –, kui teine pool on pärast maksejõuetuse tekkimist lepingu lõpetanud või selleks nõusoleku andnud.

Pankrotihalduri lepingulised volitused eraisiku maksejõuetuse korral on sätestatud 2016. aasta seaduse paragrahvis 110. Pankrotihaldur peab 28 päeva jooksul pärast võlgniku sõlmitud lepingu mis tahes osalise kirjaliku taotluse saamist lepingu täitmise üle võtma või sellest keelduma. 28päevast tähtaega võib pikendada esimese astme kohtusse esitatud taotluse alusel, kui pankrotihaldur on Šotimaa pankrotiamet (*Accountant in Bankruptcy*), või pankrotiametile esitatud avalduse alusel, kui viimane ei ole pankrotihaldur. Kõik sellised tähtaja pikendamise otsused võidakse üle vaadata või edasi kaevata. Pankrotiamet võib enne juhtumi asjus otsuse või mis tahes muudatuse tegemist pöörduda juhiste saamiseks ka kohtuniku (*sheriff*) poole. Kui pankrotihaldur ei vasta 28 päeva (või olenevalt olukorrast mis tahes pikema aja) jooksul kirjalikult ühegi lepinguosalise taotlusele, loetakse, et pankrotihaldur on lepingu täitmise ülevõtmisest keeldunud.

Teatavate teenuste osutamist (kommunaalteenused, sideteenused ning IT-teenused, mida peetakse „elutähtsaks“) võib maksejõuetuse korral jätkata ilma, et oleks vaja tasuda maksejõuetusmenetluse algatamise ajal maksmata võlgnevusi.

Äriühingu maksejõuetuse korral ei ole maksejõuetusmenetlust juhtiv isik kohustatud täitma võlgnikust äriühingu sõlmitud lepinguid. Likvideerija võib kahjumlikust lepingust loobuda, lõpetades maksejõuetu isiku osaluse selles / vastutuse selle eest (vastaspool võib esitada maksejõuetusmenetluse raames nõudeid maksejõuetuse tagajärjel tekkinud kahjude hüvitamiseks). Elutähtsad terved välja arvatud, võivad tarnijad maksejõuetuse korral lepingud lõpetada (kui see on sätestatud nende lepingus). Tasumata kaubad/teenused on maksejõuetuse korral nõuded.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleriolevatele kohtuasjadele)?

Eraisiku maksejõuetuse korral lubab 2016. aasta seaduse paragrahvi 109 lõige 5 pankrotihalduril osaleda võlgniku varaga seotud kohtumenetlustes või jätkata neid.

Üldiselt on nii, et kui kellelgi on maksejõuetuse kuupäeval võlgniku vastu nõue, esitab ta selle maksejõuetusmenetluses. Vaidlusaluse võla lahendamiseks kõige sobivam viis võib aga olla võlgniku vastu hagi esitamine.

Likvideerimisprotsess ja saneerimistoimingud annavad aluse moratooriumile. Äriühingu vastu ei saa algatada pärast moratooriumi kehtestamist kohtumenetlust ilma vastavaid volitusi omava isiku nõusolekuta või kohtu loata.

Äriühingu vabatahtliku kokkuleppe korral ei saa ükski lepinguga seotud võlausaldaja võla sissenõudmiseks õiguslikke meetmeid võtta (sest ta on seotud heakskiidetud kokkuleppega). Kokkuleppe heaks kiitnud võlausaldaja võib sellise meetme võtta, kui talle ei ole makstud.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Võlgnik ei saa alustada ega jätkata kohtuvaidlust, mida on valmis jätkama pankrotihaldur. Hagi algatamise õigus tuleks anda pankrotihaldurile, millele antakse talle võimalus ise hagi esitada või seda kaitsta. Kohtuvaidlust võib siiski jätkata, olenemata pankrotihalduri seisukohast.

Staatust mõjutavaid menetlusi, nagu abielulahutus, võib võlgnik jätkata hoolimata maksejõuetusmenetluse alustamisest. Moraalse kahju hüvitamise hagi on poole isiklikku laadi asi, nii et pankrotihalduril ei ole õigust menetlust algatada, kuigi pankrotihaldur võib esitada varalise kahju hüvitamise hagi või osaleda menetluses, milles nõutakse moraalse kahju hüvitist, või võlgnikul võib olla kohustus pankrotihaldurile aru anda mis tahes hagi eest saadud laekumiste kohta. Šotimaal kehtivad sätted, mis võimaldavad võlgnikul väljendada kavatsust taotleda maksejõuetust või usalduslepingut, taotledes moratooriumi. Moratooriumi eripära on see, et see tagab võlgnikule õnadalase kaitse kohustuste täitmise eest. Nii et kohtuprotsess võib sellel maksejõuetusmenetluse algatamise eelsel ajal jätkuda, kuid tehtud otsust ei ole võimalik täita.

Likvideerimis- ja saneerimisprotsess annavad aluse moratooriumiks. Menetlust juhtiva isiku või kohtu loata ei saa maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeval pooleriolevaid hagsid jätkata.

Võlausaldaja, kes osaleb äriühingu vabatahtliku kokkuleppe heakskiitmise ajal pooleriolevas menetluses, ei saa seda menetlust jätkata, kuna äriühingu vabatahtliku kokkuleppe tingimused on talle siduvad (olenemata sellest, kuidas ta selle heakskiitmise üle hääletas).

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajaid saab maksejõuetusmenetlustesse kaasata mitmel viisil, sealhulgas võlausaldajate koosolekute kaudu. Pankrotihaldur peab 60 päeva jooksul pärast maksejõuetusmenetluse algatamist otsustama, kas kutsuda kokku võlausaldajate korraline koosolek. Koosoleku toimumise korral võivad kohalolevad võlausaldajad hääletada pankrotihalduri asendamise üle. Kui pankrotihaldur otsustab koosolekut mitte kokku kutsuda, võivad võlausaldajad seda taotleda ja pankrotihaldur on kohustatud koosoleku kokku kutsuma, kui seda taotlevad võlausaldajad, kes esindavad vähemalt neljandikku kõigi nõuete summast (kogu võlgnevuse põhjal). Võlausaldajad võivad igal ajal kokku kutsuda muid koosolekuid. Koosolek tuleb pidada, kui selle kutsub kokku kümnendik võlausaldajatest või võlausaldajad, kes esindavad kolmandikku kõigi nõuete summast (võlgnevuse alusel). Võlausaldajate koosolek võib anda pankrotihaldurile juhiseid, kuid pankrotihalduril ja teistel võlausaldajatel on õigus esitada kaebus esimese astme kohtusse (*sheriff court*). Kõigil võlausaldajate koosolekutel võib valida volinikke. Volinikke saab valida pankrotihalduses üldiste nõuannete andmiseks ja järelevalve tegemiseks, sealhulgas pankrotihalduri raamatupidamisaruannete kontrollimiseks. Volinikud on võlausaldajad või nende volitatud esindajad. Kui volinikke ei valita, täidab seda funktsiooni Šotimaa pankrotiamet (*Accountant in Bankruptcy*).

Pankrotihaldurid peavad esitama raamatupidamisaruanded esimese aasta lõpus ja seejärel korrapäraselt kuni maksejõuetusmenetluse lõpuni.

Raamatupidamisaruandeid peab kontrollima pankrotiamet või seda peavad tegema valitud volinikud. Võlausaldajatele saadetakse pankrotihalduri kulutuste ja töötasu kindlaksmääramise otsuse koopiad. Võlausaldajad võivad paluda aruandeid näha ja võivad otsuse edasi kaevata.

Mis puudutab tavalist usalduslepingut, ei ole leping võlausaldajatele siduv, välja arvatud juhul, kui nad on selle tingimustega nõustunud ja sellele on antud kaitse.

Äriühingu maksejõuetusmenetluses osalevad võlausaldajad oma koosolekute ja muude otsustusprotsesside kaudu. Samuti võivad nad luua toimkonna ja valida selle liikmed. Menetlust juhtivad isikud peavad võlausaldajaid juhtumi menetlemise edenemisest korrapäraselt (iga 6 või 12 kuu tagant) teavitama.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Eraisiku maksejõuetuse korral viib pankrotihaldur maksejõuetusmenetlust läbi võlausaldajate nimel ning tal on volitused kindlaks teha ja sisse nõuda võlgniku vara, mis antakse pankrotihalduri valdusse. 2016. aasta seaduse paragrahvis 109 on sätestatud, et pankrotihaldur võtab võimalikult kiiresti pärast ametisse nimetamist võlgniku vara sissenõudmise eesmärgil (arvestades võlgniku perekonna kodu puhul seaduse paragrahvi 113 sätteid) oma valdusse kogu võlgniku vara, mille suhtes antakse pankrotihaldurile õigused, ja kõik võlgniku valduses või tema käsutuses olevad dokumendid, mis on seotud tema varaga või tema äri- või finantsasjadega. Samuti peab pankrotihaldur koostama vara loetelu ja vara hinnangu ning neid säilitama ja seejärel saatma kõigi selliste loetelude ja hinnangute koopiad Šotimaa pankrotiametile. Ka on pankrotihalduril õigus tutvuda kõikide võlgniku vara või äri- või finantsküsimumustega seotud dokumentidega, mille võlgnik on saanud või mis on saadatud võlgniku nimel kolmandale isikule ja mis on selle kolmanda isiku käes, ning teha nendest dokumentidest koopiaid. Kui keegi takistab pankrotihaldurit, kes teostab või üritab teostada õigust dokumentidega tutvuda, võib kohtunik (*sheriff*) pankrotihalduri taotlusel anda sellele isikule korralduse pankrotihalduri takistamine lõpetada. Pankrotihaldur võib lisaks nõuda võlgniku omandiõigust tõendava dokumendi või muu dokumendi üleandmist, hoolimata sellest, et see on koormatud pandiõigusega, piiramata seejuures pandiomaniku eesõigusi. Kui vara on sisse nõutud, peab haldur vara valitsema ja selle realiseerima. 2016. aasta seaduse paragrahvi 109 kohaselt konsulteerib pankrotihaldur pärast ametisse nimetamist niipea kui võimalik oma ülesannete täitmise teemal Šotimaa pankrotiametiga ja järgib teatavate eranditega üldisi või konkreetseid juhiseid, mida võlausaldajad on talle andnud volinike kaasamise kohta, mida on andnud kohtunik või Šotimaa pankrotiamet selle kohta, kuidas pankrotihaldur peaks neid ülesandeid täitma.

Pankrotihaldur võib teha järgmist:

jätkata võlgniku mis tahes äritegevust või selle lõpetada;

osaleda võlgniku varaga seotud kohtumenetlustes või jätkata neid;

luua kinnisvara mis tahes osa suhtes tagatis;

kui mõni õigus, optioon või muu volitus on võlgniku vara osa, teha makseid või võtta kohustusi, et saada võlausaldajate kasuks vara, mis on õiguse, optiooni või volituse ese;

laenata raha, kui pankrotihalduril on seda vaja võlgniku vara kaitsmiseks, ning

sõlmida või säilitada võlgniku äri või vara kaitseks kindlustuspoliise.

Pankrotihaldur võib võlgniku vara müüa kas avalikul müügil või eratehingu kaudu.

Võlgniku kinnisvara mis tahes osa müügi suhtes, mis on koormatud ühe või mitme võlausaldaja kinnispandiga, kui tagatud võlausaldaja või võlausaldajate õigused on halduri õiguste suhtes eelisolukorras, kohaldatakse järgmisi reegleid:

pankrotihaldur võib seda osa müüa ainult iga sellise võlausaldaja nõusolekul, välja arvatud juhul, kui ta saavutab kõigi selliste tagatiste vabastamiseks piisavalt kõrge hinna;

võlausaldaja ei saa võtta meetmeid oma tagatise sissenõudmiseks selle osa suhtes pärast seda, kui pankrotihaldur on võlausaldajale teada andnud, et kavatses selle müüa, ja pankrotihaldur ei saa alustada selle osa müüginimetust pärast seda, kui võlausaldaja on teatanud pankrotihaldurile, et ta kavatses alustada selle osa müümist;

kui pankrotihaldur või võlausaldaja on andnud müügist teada (nagu on kirjeldatud eespool), kuid on sellega põhjendamatult viivitanud, võib võlausaldaja, kellele on müügist teatatud, tagatise sisse nõuda, või vastupidi, pankrotihaldur võib selle osa müüa, juhul kui kohtunik (*sheriff*) annab selleks loa.

Pankrotihalduri ülesanne võlgniku vara müümisel hõlmab varaga seotud võlgade müümist koos varaga või ilma.

Pankrotihaldur võib müüa mis tahes kiiresti riknevat kaupa, järgimata antud juhiseid, kui ta leiab, et selliste juhiste järgimine mõjuks müügile halvasti.

2016. aasta seaduse paragrahvi 109 kohaselt ei saa võlgniku vara osta pankrotihaldur, pankrotihalduriga seotud isik või kes tahes volinikest.

Pankrotihaldur peab täitma 2016. aasta seaduse paragrahvi 109 lõike 7 nõudeid ja võib teha kõike, mis on paragrahvi 109 kohaselt lubatud, kui see on tema arvates võlgniku varale kasulik ja võlausaldajate huvides.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Šotimaal on võlausaldajate nõuded maksejõuetusmenetluses võlgnevused, mis olid üldjuhul olemas maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäeval. Kui avalduse esitas võlgnik, siis on maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäev avalduse vastuvõtmise kuupäev. Kui maksejõuetusmenetlus algatati võlausaldaja avalduse alusel, on maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäev esimese võlgnikule esitatud nõude kuupäev.

Varast makstakse ka pankrotihalduri kulutused ja töötasu, selle võlausaldaja kulud, kes esitas võlgniku maksejõuetuse väljakuulutamise avalduse, või kulud, mis tekkisid seoses avaldusega, ning võlgadelt alates maksejõuetuse väljakuulutamise kuupäevast arvestatud intressid (tingimusel, et kogutakse piisavalt rahalisi vahendeid).

Nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist, ei saa esitada. Seepärast võib võlausaldajal, kelle nõue tekib pärast arestimist, olla võlgniku vastu nõue, mis võib põhjustada täiendava maksejõuetusmenetluse algatamise. On tõsi, et ühe võlgniku suhtes võib menetluses olla rohkem kui üks maksejõuetus.

Äriühingu maksejõuetusmenetluses võib nõuda sisse kõik äriühingu võlad ja maksekohustused, mis äriühingul olid enne maksejõuetusmenetluse algatamist. Samuti võidakse sisse nõuda tulevase võlgu, kuid need diskonteeritakse nüüdisväärtuseni. Teatud kriminaalsest tegevusest (näiteks ebaseaduslik uimastiiri) tulenevad nõuded ei ole saneerimismenetluse või likvideerimise korral vastuvõetavad. Pärast menetluse alustamist tekkinud kohustused loetakse kuludeks. Nende suhtes kehtib eraldi maksmise hierarhia, kuid enne, kui raha saab võlausaldajate vahel jagada, peavad olema täidetud kõik maksekohustused.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

2016. aasta seaduse paragrahvis 122 on esitatud sätted selle kohta, kuidas esitatakse nõudeid eraisiku maksejõuetuse korral. Selleks et saada otsus võlausaldaja õiguse kohta (kui rahalised vahendid on olemas) talle väljamaksete tegemiseks võlgniku varast, peab võlausaldaja esitama pankrotihaldurile nõude hiljemalt „asjaomasel päeval“. Asjaomane päev on päev, mis saabub 120 päeva pärast päeva, millal võlausaldajale teatati, kas pankrotihaldur kavatses kokku kutsuda korralise koosoleku, või kui võlausaldajale ei teatata, siis 120 päeva pärast päeva, millal pankrotihaldur saadab võlausaldajale teate, milles kutsub üles nõudeid esitama.

Kui võlausaldaja esitab pankrotihaldurile hilinenud nõude (pärast asjaomast päeva), võib pankrotihaldur teha iga aruandeperioodi kohta otsuse võlausaldaja õiguse suhtes saada makseid (kui vahendid on olemas) võlgniku varast, kui nõue esitatakse hiljemalt 8 nädalat enne aruandeperioodi lõppu ning esinesid erandlikud asjaolud, mis takistasid nõude esitamist enne asjaomast päeva.

Pankrotihaldur võib võlausaldaja esitatud nõude kehtivuse kinnitamiseks või selle summa kontrollimiseks nõuda võlausaldajalt lisatõendeid. Teise võimalusena võib pankrotihaldur nõuda selliste tõendite esitamist kõigilt teistelt isikutelt, kes tema arvates on võimelised selliseid tõendeid esitama. Kui võlausaldaja või muu isik keeldub seda tegemast või viivitab sellega, võib pankrotihaldur pöörduda esimese astme kohtusse, et saada kohtumäärus, millega nõutakse, et võlausaldaja või muu isik ilmuks kohtuniku (*sheriff*) juurde eraviisiliseks küsitlemiseks.

Võlausaldaja nõuded tuleb esitada ettenähtud vormil, nagu on sätestatud 2016. aasta (Šotimaa) pankrotimäärustikus.

Äriühingu maksejõuetuse korral võivad võlausaldajad esitada nõude (võlatõendi) menetluse mis tahes hetkel. Nõue tuleb esitada nii, et selle üle oleks võimalik hääletada koosolekul (või mis tahes otsustusmenetluses) või jaotamises osaleda. Saneerimismenetluse või likvideerimise korral, kui on ette nähtud jaotamine, kirjutab vastavate volitustega isik kõigile neile võlausaldajatele, kes peavad oma nõudeid veel tõendama, märkides, et toimub vara jaotamine, ja kutsudes neid üles nõudeid esitama, ja määrares selleks viimase kuupäeva, et kõnealusel jaotamises osaleda. Menetlust juhtiv isik võib pärast seda kuupäeva esitatud nõudeid käsitleda, kuid ta ei ole selleks kohustatud. Kui likvideerimine toimub kohtu korraldusel, on olemas standardvorm, mis tuleb võlgade tõendamiseks esitada. Üheski muus menetluses tüüpvormi ei ole, kuid teiste menetluste õigusraamistikus on sätestatud, mida peab tõendav dokument jaotamises osalemiseks sisaldama. Kui võlausaldaja ei esita nõuet õigel ajal, ei saa ta vara jaotamises osaleda.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Eraisiku maksejõuetusmenetluses on jaotamise järjekord järgmine:

ajutise halduri kulud, mis on tekkinud võlgniku vara valitsemisel, ja töötasu;

pankrotihalduri kulud, mis on tekkinud võlgniku vara valitsemisel, ja töötasu;

kui võlgnik on surnud, siis mõistlikud surivoodi ja matusekulud ning surnu vara valitsemisel kantud mõistlikud kulud;

avalduse esitanud või võlgniku esitatud maksejõuetuse väljakuulutamise avalduses nimetatud võlausaldaja mõistlikud kulud;

tavalised eelisjärjekorras olevad võlad (välja arvatud maksejõuetuse kuupäevaks kogunenud intressid);

teisese eelisjärjekorras olevad võlad (välja arvatud maksejõuetuse kuupäevaks kogunenud intressid);

tavalised võlad;

seadusjärgsed intressid tavalistelt eelisjärjekorras olevatelt võlgadelt, teisestelt eelisjärjekorras olevatelt võlgadelt ja tavalistelt võlgadelt, mis on arvestatud maksejõuetuks tunnustamise kuupäeva ja võla tasumise kuupäeva vahel;

kõik edasiükatud võlad.

Pärast kõigi võlgade täielikku tasumist jäänud ülejääk antakse tagasi võlgnikule või tema õigusjärglastele või volitatud isikutele.

Mõningaid töösuhetest tulenevaid nõudeid käsitletakse eelisjärjekorras ja need tuleb välja maksta pärast menetluskulude katmist, kuid enne kommertsandipidajate ja tagamata võlausaldajate nõuete täitmist.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Üldiselt peetakse maksejõuetusmenetlust lõpetatuks, kui saneerimismenetlus on lõpule viidud ja pankrotihaldur on võlausaldajatele kõik dividendid välja maksnud ja kontod sulgenud ning pankrotihaldur on oma kohustustest vabastatud. Šotimaa kohtupraktikas on siiski otsustatud, et maksejõuetusmenetlus jätkub hoolimata võlgniku ja halduri kohustustest vabastamisest. Selle põhjus on asjaolu, et protsessi võib taaskäivitada kohtule esitatud avalduse alusel või nüüd võib seda teataval tingimustel teha Šotimaa pankrotiamet (*Accountant in Bankruptcy*).

Maksejõuetusmenetluse lõpetamise tagajärg on see, et 2016. aasta seaduse paragrahvi 145 kohaselt vabastatakse võlgnik Ühendkuningriigis kõikidest võlgadest ja kohustustest, mis tal olid maksejõuetuks tunnustamise kuupäeval. Seega ei saa võlausaldajad enam nõuda võlgade sundtäitmist. Siiski on ka erandeid, kus võlgnikku ei vabastata rahukohtu (*peace court*) (või ringkonnakohtu) määratud trahvi maksmise kohustusest, mis tahes maksekohustusest hüvitismääruse kohaselt 1995. aasta (Šotimaa) kriminaalmenetluse seaduse (edaspidi „1995. aasta seadus“) paragrahvi 249 tähenduses, mis tahes vastutusest 1995. aasta seaduse paragrahvi 24 lõike 6 kohaselt kohtus deponeeritud rahasumma kaotuse eest; mis tahes vastutusest, mis on tekkinud pettuse või usalduse kuritarvitamise tõttu, mis tahes kohustusest maksta elatist või mis tahes elatiselaadset summat, mis on kehtestatud seaduse või eeskirjadega, või mis tahes korralisest hüvitismaksest, mida tuleb maksta lahutuse korral kohtumääruse või kohustuse alusel, kuid mis ei ole elatis või korraline hüvitis, mille võiks arvestada võlausaldaja nõude hulka, või lapse ülalpidamisrahast 1991. aasta lastetoetuse seaduse (edaspidi „1991. aasta seadus“) tähenduses, mida ei makstud mis tahes ajavahemiku eest enne mis tahes sellise isiku suhtes kohaldatud arestimist, kellel oli kohustus seda maksta, või tööandja suhtes, kelle arvelt see kinni peeti või tuli kinni pidada 1991. aasta seaduse paragrahvi 31 lõike 5 kohaselt.

Usalduslepingu lõppedes vabastatakse võlgnik kõigist tema usalduslepingu kohastest võlgadest, tingimusel et pankrotihalduri arvates on ta oma usalduslepingust tulenevad kohustused täitnud.

Võlausaldajaga kokkuleppe sõlmimise tingimus tühistati Šotimaal pärast 1. aprilli 2015 esitatud maksejõuetusavalduste puhul 2014. aasta pankroti- ja võlanõustamise (Šotimaa) seaduse paragrahvi 18 kohaselt.

Kõigi äriühingu maksejõuetusmenetluste lõpetamise / menetlusest väljumise kohta nii likvideerimise kui ka ümberkorraldamise korral on sätestatud üksikasjalikud menetlusnormid.

Saneerimiskavade jaoks ei ole vaja kohtu nõusolekut, kuid kannatanud isik võib pöörduda kohtu poole, kui ta leiab, et tema huve on tarbetult kahjustatud.

Võlausaldajad nõustuvad võlgniku (äriühingu vabatahtlikus kokkuleppes – rohkem kui 75% poolthääli võla suuruse alusel) või maksejõuetusmenetlust juhtiva isiku (saneerimismenetlus, lihthäälteenamus või kõigi tagatud ja enamuse eelisõigusega võlausaldajate heakskiit juhul, kui tagatiseta võlausaldajate võla tagasisaamist peetakse tõenäoliseks) ettepanekutega.

Kui äriühingu vabatahtlik kokkulepe on heaks kiidetud, on ettepanekuga seotud kõik ettepanekute tegemise hetkel tagamata võlausaldajad.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist võivad võlausaldajad pankrotihalduri kohustustest vabastamise edasi kaevata ning neil on ka õigus esitada avaldus menetluse uuesti avamiseks ja taaskäivitamiseks.

Nagu eespool märgitud, tähendab see ühtlasi seda, et kuigi maksejõuetusmenetluse lõpetamine ja võlgniku kohustustest vabastamine tähendab üldiselt, et võlgnik vabastatakse Ühendkuningriigis kõikidest võlgadest ja kohustustest, mis tal olid maksejõuetuks tunnistamise ajal, on olemas erandid. Seetõttu võivad võlausaldajatel siiski olla õigused nõuda nende teatavate väljajäetud võlgade tasumist, hoolimata maksejõuetusmenetluse lõpetamisest.

Pärast menetluse lõppemist võivad võlausaldajad nõuda ka neile jaotatud rahalisi vahendeid (mida ei ole pangaarvele kantud).

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Maksejõuetusmenetluses tekkinud kulud tuleks katta varast kogutud vahenditest. Kui aga menetluskulude katmiseks ei ole piisavalt vahendeid ja pankrotihaldur on Šotimaa pankrotiamet (*Accountant in Bankruptcy*), kaetakse need kulud riigi vahenditest. Kui menetluse läbiviija on pankrotihaldur, mitte Šotimaa pankrotiamet, võib pankrotihaldur pöörduda avalduse esitanud võlausaldaja poole võimalike puudujääkide katmiseks olukordades, kus menetluskulude tasumiseks ei ole piisavalt vahendeid. Enne vahendite võlausaldajatele tagastamist tuleb (müügist saadud rahast) tasuda kõigepealt kulud.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Tasuta võõrandamised, ebaõiglasel eelistusel ja muud pettuslikud tehingud võidakse vaidlustada tavaõiguse kohaselt ja vastavalt 2016. aasta seaduse paragrahvi 98 lõikele 11 ja artikli 99 lõikele 8.

Võlgnikupoolse tasuta võõrandamise saab vaidlustada iga võlausaldaja, kes on võlausaldaja võla tõttu, mis tekkis maksejõuetuks tunnistamise kuupäeval või enne seda, või enne usalduslepingu sõlmimist või võlgniku surma. Selle võib vaidlustada ka pankrotihaldur, usalduslepingu alusel tegutsev pankrotihaldur või kohtu poolt tegutsema määratud isik (*judicial factor*).

Tasuta võõrandamise vaidlustamist kohaldatakse juhul, kui võõrandamise teel on võlgniku vara üle antud või võlgniku mis tahes nõue või õigus on täidetud või sellest on loobutud ning kui on ilmnenu mõni järgmistest asjaoludest:

võlgniku vara on muudetud maksejõuetuks (välja arvatud füüsilise isiku puhul pärast tema surma) või

võlgnik on sõlminud usalduslepingu, millest on saanud kaitstud usaldusleping, või

võlgnik on surnud ja tema pärandvara on muudetud 12 kuu jooksul pärast surma maksejõuetuks või

võlgnik on surnud ja nimetatud 12 kuu jooksul on 1889. aasta kohtu poolt tegutsema määratud isikuid (*judicial factors*) käsitleva (Šotimaa) seaduse

paragrahvi 11A alusel määratud isik (*judicial factor*) valitsema tema pärandvara ja pärandvara oli surma kuupäeval täiesti maksejõuetu ning võõrandamine leidis aset asjaomasel päeval.

Võõrandamise toimumise päev on päev, millal võõrandamine täielikult jõustus, ja „asjaomane päev“ on juhul, kui võõrandamine on kasulik isikule, kes on võlgnikuga seotud isik, päev, mis ei ole varasem kui viis aastat enne maksejõuetuks tunnistamise kuupäeva, usalduslepingu sõlmimist või võlgniku surma, või

mis tahes muule isikule, päev, mis ei ole varasem kui kaks aastat enne nimetatud kuupäeva.

Kohtusse esitatud hagi korral tehakse kohtumäärus võlgniku vara vähendamise või vara taastamise või muu heastamise kohta, mis võib olla asjakohane, kuid kohus ei tee sellist määrust, kui võõrandamist toetada sooviv isik tuvastab,

et kohe või mis tahes muul ajal pärast võõrandamist oli võlgniku vara suurem kui tema kohustused, või

et võõrandamine tehti asjakohastel kaalutlustel või

et võõrandamise puhul oli tegemist

sünnipäeva-, jõulu- või muu traditsioonilise kingiga või

see oli heategevuslikul eesmärgil tehtud kingitus isikule, kes ei ole võlgnikuga seotud isik,

mida oli võlgnikul kõiki asjaolusid arvestades mõistlik teha, ilma et see piiraks võõrandamise objekti omandaja poolt või tema kaudu saadud heauskelt ja tasu eest omandatud õigusi.

Võlgniku ebaõiglane eelistus võidakse seaduse kohaselt vaidlustada. Vaidlustada võib võlausaldaja, kes on võlausaldaja võla tõttu, mis tekkis maksejõuetuks tunnistamise, kaitstud usalduslepingu sõlmimise või võlgniku surma kuupäeval või varem. Vaidlustuse võib esitada ka pankrotihaldur, kaitstud usalduslepingu alusel tegutsev usaldusisik või kohtu poolt tegutsema määratud isik. Tehingu tulemus pidi olema eelse loomine võlausaldaja kasuks ja võlausaldajate kahjuks, kusjuures eelis loodi mitte varem kui kuus kuud enne maksejõuetust, võlgniku sõlmitud usalduslepingut, mis on muutunud kaitstud usalduslepinguks, või võlgniku surma, kui vara on muudetud 12 kuu jooksul pärast surma maksejõuetuks või kohus on määranud isiku vara valitsema.

Tehing ei ole vaidlustatav, kui see toimus tavapärase kaubandus- või äritegevuse käigus, sularahas tasumisena võla eest, mis kuulus selle maksmise ajal tasumisele (välja arvatud juhul, kui tehing oli kokkumäng eesmärgiga kahjustada võlausaldajaid), kui tegemist on tehinguga, millega pooled võtsid vastastikuseid kohustusi (olenemata sellest, kas pooled täidavad oma vastavaid kohustusi samal ajal või eri ajal), välja arvatud juhul, kui tehing oli kokkumäng, või võlgnikupoolne volitamise, millega anti isikule, kelle vara on arestitud, luba maksta arestitud rahalised vahendid või osa nendest arestijale, kui on antud maksemäärus või võlgade kohtus registreerimise määrus (*warrant for summary diligence*) ning enne kohtumääruse või korralduse andmist on toimunud arestimine hagiga seotud kolmandate isikute suhtes (*arrestment on the dependence*) või määrusele või korraldusele järgneb täideviidav arestimine (*arrestment in execution*). Vaidlustuse korral teeb kohus, kui ta selle rahuldab, võlgniku vara vähendamise või vara taastamise või muu heastamise määruse, tingimusel et see ei piira heas usus omandatud õigusi ja õigust nõudmistele rahuldamisele selle võlausaldaja poolt või tema kaudu, kelle kasuks eelis loodi.

Äriühingu maksejõuetuse korral, kui äriühing on ametlikus maksejõuetusmenetluses eelistanud konkreetset võlausaldajat või kui ta oli teinud tehingu selle väärtusest madalama hinnaga, võib menetlust juhtiv isik esitada kasusaaja vastu nõude. Likvideerimis- või saneerimismenetlust juhtiva isiku taotlusel võib kohus emba-kumba liiki tehingu tühistada ja kohustada kasusaajat taastama olukorra, milles ta oleks olnud, kui tehingut ei oleks toimunud.

Eelismaksete tagasivõitmise nõuded peavad olema seotud tehingutega, mis toimusid kuue kuu jooksul enne halduri ametisse nimetamist, likvideerimise algust või kahe aasta jooksul eelismakse korral, mis tehti sidusettevõttele.

Nõuded väärtusest madalama hinnaga tehtud tehingute tühistamiseks peavad olema seotud tehingutega, mis tehti 2 aasta jooksul enne neid sündmusi.

Saneerimise, likvideerimise või vabatahtliku kokkuleppe menetlust juhtiv isik võib taotleda kohtult määrust, mis tühistab tehingu, millega peteti võlausaldajaid. Sellise taotluse võib kohtu loal esitada ka tehingu tõttu kannatanud isik.

Saneerimis- ja likvideerimismenetlust juhtiv isik võib võtta ka hüvitusmeetmeid äriühingu juhi vastu, kes on kaubelnud teabega maksejõuetuse kohta, mis tekitas võlausaldajatele lisakahju, tegelenud kauplemisel pettusega või võltsimisega.

Kui kohtule on esitatud likvideerimise taotlus, on pärast taotluse esitamist tehtud vara võõrandamine tühine, kui kohus ei otsusta teisiti.

Viimati uuendatud: 14/06/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.